

Meerjarenbegroting 2018-2021

De meerjarenbegroting 2018-2021 geeft inzicht in het te voeren beleid, de inkomsten en uitgaven in 2018, met ramingen voor de jaren 2019-2021. Het college van Burgemeester en Wethouders heeft de begroting op 26 september 2017 aan de raad gepresenteerd. Op 7 november 2017 neemt de raad een besluit over de begroting.

De begroting bestaat uit een korte (financiële en beleidsmatige) inleiding, gevolgd door de 13 beleidsinhoudelijke programma's en de paragrafen. Ook kent de meerjarenbegroting nog enkele bijlagen. Deze onderdelen zijn allemaal terug te vinden op deze webpagina('s) en in de pdf van de begroting 2018-2021.

Inhoudsopgave

Beleid	5
Financiën	10
Macro-economische / financiële beschouwingen	11
Uitgangspunten begroting	13
Financieel solide beleid	15
Financiële ontwikkelingen meerjarenbegroting	16
Meicirculaire gemeentefonds	24
Investerings	28
Reserves en Voorzieningen	32
Risico's en weerstandsvermogen	41
Belastingopbrengsten	42
Maatregelen herstelbegroting	45
Incidentele en structurele baten en lasten	46
IJKpunten financiële positie	52
Subsidies	54
Vennootschapsbelasting	56
Door de raad te autoriseren begrotingsbedragen	57
Programma's	60
01 BESTUUR EN DIENSTVERLENING	61
02 VEILIGHEID EN HANDHAVING	79
03 STEDELIJK BEHEER EN MILIEU	106
04 SOCIAAL DOMEIN	130
05 ONDERWIJS	172
06 SPORT	189
07 RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	200
08 WIJKEN EN WONEN	218
09 MOBILITEIT	232
10 ECONOMIE EN DUURZAAMHEID	247

11 CULTUUR	2677
12 FINANCIËN EN BELASTINGEN	290
13 BEDRIJFSVOERING	301
Paragrafen	319
Risicomanagement en weerstandsvermogen.....	320
Verbonden partijen.....	324
Onderhoud kapitaalgoederen	335
Financieringsparagraaf.....	341
Lokale Lasten	353
Grondbeleid.....	363
Duurzaamheid	368
Bedrijfsvoering	371
Bijlagen.....	375
Geprognosticeerde balans.....	376
Overzicht subsidie per instelling	377
Uitgebreid overzicht reserves en voorzieningen	381
Taakvelden.....	389
Verklarende woordenlijst	393
Disclaimer	399
Privacy	3999

Beleid

Beleid

Inleiding

In de meerjarenbegroting 2018-2021 zetten we het beleid van de afgelopen jaren voort: we blijven verder werken aan een ondernemende, duurzame en vitale stad. Op hoofdlijnen handhaven we de uitgaven zoals begroot in de laatste meerjarenbegroting. Daarnaast doen we voorstellen voor enkele aanvullende uitgaven en investeringen. Nieuwe uitgaven en investeringen hebben onder meer betrekking op: groen, zorg, gezondheid, onderwijs, sport, economie, duurzaamheid, cultuur en veiligheid. Ook zorgen we voor een beperking van de geplande ontwikkeling van de onroerendesaakbelasting.

Bij de voorbereiding en uitvoering van beleid blijven we kiezen voor nieuwe vormen van samenwerking, participatie en co-creatie met inwoners, ondernemers en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties in onze stad. Ook werken we op steeds meer terreinen samen met gemeenten uit de regio.

We kiezen ervoor om vast te blijven houden aan een solide en toekomstgericht (financieel) beleid. Dat betekent in elk geval een structureel en reëel sluitende meerjarenbegroting en voldoende financiële reserves om risico's af te dekken. Ook zetten we geld opzij voor toekomstgerichte vervangingsinvesteringen in de kwaliteit van de openbare ruimte, onderwijsgebouwen, verkeersvoorzieningen, sportfaciliteiten en ICT-infrastructuur.

Met een gebalanceerde mix van uitgaven en investeringen, tegen de achtergrond van een financieel solide beleid, doen we wat nodig is om onze stad vitaal en leefbaar te houden voor volgende generaties.

Het college van burgemeester en wethouders

Ondernemend, duurzaam en vitaal

We zetten de koers van de afgelopen jaren voort: we blijven investeren in ondernemerschap, ruimte voor maatschappelijke initiatieven en een vitale stad. Ook houden we aandacht voor duurzaamheid, bereikbaarheid en gezondheid. Naast de uitgaven die al in de meerjarenbegroting waren voorzien, hebben we in de kadernota middelen opgenomen voor:

- *Duurzaamheid, circulaire economie, CO₂-neutrale stad en luchtkwaliteit.* Komende periode wordt vol ingezet op duurzaamheid. De faciliterende rol die we hadden, blijven we uitvoeren bijvoorbeeld op het gebied van het Toekomstfonds. We hebben extra middelen gereserveerd om onze ambities op het gebied van duurzaamheid voort te zetten en te intensiveren, daarbij nemen we een meer regisserende rol in. Daarom stellen we de komende periode een plan van aanpak CO₂-neutrale stad op: 'wat moet er gebeuren om in 2030 energieneutraal te zijn'. Er worden voor negen gebieden energietransitiepaden opgesteld samen met stakeholders voor mobiliteit, elektra en licht en warmte. Eind 2017 komen we samen met de stad tot wijkplannen. Ook wordt een Plan van Aanpak Circulaire Economie opgesteld. Waar liggen in Amersfoort en de regio de kansen voor verdere stimulering van de circulaire economie? Binnen de organisatie gaat een stimulator aan de slag om te zorgen voor de implementatie van de GreenDeal Duurzaam Grond Weg Waterbouw (GWW). Daarbij worden de projectleiders concreet geholpen bij het organiseren van marktconsultaties en het schrijven van een goed bestek, waar de duurzaamheidsdoelstellingen stevig in verankerd zijn.

Daarnaast hebben we middelen gereserveerd om uitvoering te geven aan afspraken die voortkomen uit het Delta Programma Ruimtelijke Adaptatie. Volgens dat programma moeten gemeenten in 2020 klimaatbestendigheid borgen in hun beleid. Daarnaast is extra budget beschikbaar voor de vermindering van fijnstof.

- *Uitwerking van de cultuurvisie.* Eind 2017 neemt de gemeenteraad naar verwachting een besluit over de cultuurvisie. Kunst en cultuur hebben een brede waarde en betekenis voor de stad. Zo zeggen ze veel over de identiteit en vitaliteit van een stad. Cultuur activeert en brengt mensen samen en soms zit de waarde er gewoon in dat iemand er waarde aan hecht. Het culturele klimaat in Amersfoort heeft de afgelopen jaren onder druk gestaan. We zien veel potentie in de stad, maar constateren dat de culturele activiteiten en gemeentelijke inzet niet in verhouding staan tot de omvang van Amersfoort. Helemaal niet met het oog op de verwachte groei van het aantal Amersfoorters. We maken daarom de komende jaren geld vrij voor het versterken van het culturele klimaat in Amersfoort.
- *Uitvoering van het gezondheidsbeleid.* Begin 2017 is de nota Gezondheidsbeleid aan uw raad aangeboden. Hierin worden beleidsintensiveringen voorgesteld, onder andere voor versteviging van ouderschap bij specifieke doelgroepen, gezondheidspreventie basisschoolleerlingen, het programma B.Slim en een leefstijlprogramma voor volwassenen met overgewicht en chronische ziekte. Ook doen we voorstellen voor een aanpak voor gezonde wijken.
- *Uitvoering van de Groenvisie.* Voor de uitvoering van de Groenvisie willen we middelen toevoegen aan de begrotingsprogramma's Stedelijk beheer/Milieu en Ruimtelijke ontwikkeling. Daarmee kunnen we onder meer groene initiatieven faciliteren en zelfbeheer ondersteunen. Ook wordt het opstellen van een groenstructuurkaart, een bomenleidraad en beleid voor groencompensatie de komende periode opgepakt.
- *Efficiënter gebruik sportaccommodaties.* Onlangs is in uw raad gesproken over het onderzoek naar de toekomst van sportaccommodaties. We trekken nu budget uit - in lijn met de nota sportbeleid - voor concentratie en efficiënt gebruik van sportvoorzieningen. In de komende tijd zal op drie sportparken worden toegewerkt naar meer samenwerking en intensiever gebruik van

sportaccommodaties. Ook hebben we geld gereserveerd voor vervanging van enkele sportvelden. Verder willen we in beeld brengen welke kansen en belemmeringen er zijn op het gebied van topsport, zodat we op termijn niet verder werken aan breedtesport, maar ook kansen bieden voor topsport.

- *Uitvoering economische agenda, evenementenbeleid en citymarketing.* Voor de uitvoering van onze economische agenda hadden we vanaf 2020 nog onvoldoende middelen beschikbaar. In de kadernota stellen we voor om het budget op voldoende niveau te brengen voor accountmanagement, acquisitie, citymarketing en het faciliteren van evenementen en congressen.
- *Veiligheid.* We nemen verschillende maatregelen op het gebied van veiligheid. We trekken onder meer middelen uit voor een persoonsgerichte aanpak voor het tegengaan van criminaliteit en overlast, het tegengaan van ondermijning en er komt extra budget voor de nazorg van ex-gedetineerden.
- *Recreatieve ontwikkeling Vathorst-Noord.* Voor de realisatie van een aantrekkelijke groen-recreatieve ruimte in Vathorst Noord (Over de Laak) hebben we extra budget opgenomen, zodat we onze ambities kunnen realiseren en gehoor kunnen geven aan de wensen die vragen om een verhoging van recreatieve functies (met behoud van groene kwaliteiten).

Inclusieve samenleving

We blijven werken aan een inclusieve samenleving waaraan iedereen kan deelnemen. In het sociaal domein werken we aan preventie, vraaggerichtheid, het stimuleren van zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid. Waar nodig bieden we zorg en ondersteuning.

In de afgelopen jaren hebben we een aanzienlijke ‘reserve sociaal domein’ opgebouwd. Veel maatregelen kunnen hieruit betaald worden, aangevuld met middelen uit andere budgetten. Onze focus ligt op:

- *Ruimte voor verscheidenheid.* We willen dat Amersfoort een stad is waar iedereen kan en mag zijn wie die is. Een stad waar acceptatie, waardering en respect voor diversiteit en verscheidenheid voorop staan. In het afgelopen jaar zijn we gestart met de planvorming voor de uitvoering van het VN Verdrag voor de rechten van de mens met een handicap of chronische ziekte. De komende jaren zetten we ons in om een gelijkwaardige participatie van mensen met een chronische ziekte of een handicap als één van de uitgangspunten mee te nemen in ons beleid.
- *Armoedebeleid.* We vinden het van groot belang dat kinderen die opgroeien in armoede niet belemmerd worden in participatie. We hebben van het rijk middelen gekregen die we voor dat doel gaan inzetten. Ook hebben we middelen beschikbaar om de effecten van armoede onder ouderen te verzachten. We zetten geld in om het tekort op het financieel vangnet te verminderen en om participatie te bevorderen.
- *Wonen en zorg.* We werken aan maatregelen op het snijvlak van sociaal domein en woonbeleid om combinaties van wonen en zorg beter mogelijk te maken. Dit maakt deel uit van ons programma sociale woningbouw.
- *Onderwijs nieuwkomers.* De huisvesting van statushouders in onze stad leidt tot een instroom in schakelklassen en taalcentra. Met extra middelen willen we de deze statushouders op passende wijze scholing bieden (bijvoorbeeld door kleinere klassen, meer en betere ondersteuning).

- *Toegankelijkheid van gemeentelijk vastgoed.* We werken aan betere toegankelijkheid van gebouwen en voorzieningen in onze stad voor mensen met een handicap. Daarbij kan het gaan om een fysieke, mentale, intellectuele of zintuigelijke beperking. Voor de uitvoering van een plan van aanpak toegankelijkheid (in ontwikkeling) worden middelen beschikbaar gesteld.

Solide en toekomstbewuste meerjarenbegroting

In de komende meerjarenbegroting handhaven we onze begrotingsprincipes: een structureel sluitende meerjarenbegroting voor alle jaren en ruim voldoende reserves om financiële risico's te dekken. Daarnaast hebben we weer - net als in de laatste begroting - een reeks toekomstgerichte investeringen opgenomen om onze stad sterk en leefbaar te houden.

Deze investeringen hebben onder meer betrekking op:

- openbare ruimte;
- onderwijshuisvesting;
- onderhoud gemeentelijk vastgoed (o.a. cultuurgebouwen);
- sport (kunstgrasvelden);
- mobiliteit (verkeersregelinstallaties);
- ICT.

Binnen de kaders voor een structureel sluitende meerjarenbegroting zien we ruimte om een eerdere verhoging van de onroerendezaakbelasting gedeeltelijk terug te draaien. Dat leidt tot een beperking van de lastenstijging voor inwoners en bedrijven.

De uitgaven op bovengenoemde maatregelen worden in deze begroting per programma toegelicht, uitgesplitst naar structurele en incidentele uitgaven. Daar is ook een aantal andere maatregelen opgenomen die nodig zijn om knelpunten in de uitvoering van beleid op te lossen. We hebben geconstateerd dat op bepaalde plekken in de organisatie extra capaciteit nodig is om het werk gedaan te krijgen. Deze zijn vaak het gevolg van ontwikkelingen in de stad, hogere druk op werkprocessen en nieuwe gemeentelijke taken door veranderende wet- en regelgeving.

Financiën

Macro-economische / financiële beschouwingen

Macro-economische/financiële beschouwingen

Na jaren van economische krimp en een voorzichtig herstel in 2015 en 2016, lijken nu alle seinen in economisch opzicht op 'groen' te staan. Het Centraal Planbureau (CPB) raamt voor de komende jaren een aanhoudende economische groei. De olieprijs blijft vooralsnog op een laag niveau wat een dempend effect heeft op de inflatie. Huizenprijzen daarentegen hebben juist wel weer de stijgende lijn te pakken en ook nieuwbouwprojecten komen makkelijker van de grond. De hypotheekrente blijft laag. De spaarrentes bevinden zich echter ook op een historisch dieptepunt, wat het sparen niet aantrekkelijker maakt, maar het aflossen van de bestaande hypotheeklening daarentegen wel.

De combinatie van aanhoudende economische groei en relatief beperkte CAO-loonstijgingen leidt tot hogere winsten bij bedrijven. Vanwege die hogere bedrijfswinsten, betalen ze meer belastingen waardoor de belastingopbrengsten bij het Rijk ook toenemen. Meer inkomsten bij het Rijk betekent doorgaans ook meer uitgaven. En meer rijksuitgaven leidt via de trap-op-trap-af systematiek tot meer geld in het gemeentefonds en daardoor voor alle gemeenten een hogere uitkering uit datzelfde gemeentefonds. Hogere bedrijfswinsten leidt over het algemeen ook tot meer investeringen van bedrijven en daardoor meer werkgelegenheid en een afname van de werkloosheid. In sommige sectoren is al sprake van een nieuwe krapte op de arbeidsmarkt, wat verdere economische groei wel in de weg kan staan.

Ondanks de afname van de werkloosheid neemt het aantal bijstandsccliënten nog niet af. Dit komt door de toestroom van statushouders die niet direct een baan vinden en door het oprekken van de pensioenleeftijd, waardoor veel mensen zonder werk, die tegen hun pensioen aan zaten, nu in de bijstand komen. Doordat het aantal bijstandsccliënten nog niet direct afneemt, blijven gemeenten geconfronteerd worden met relatief hoge uitgaven aan de bijstand.

In Europees verband is de rust na een eventuele dreiging van een Grexit van Griekenland het afgelopen jaar weergekeerd. De zuidelijke lidstaten voeren diverse hervormingsmaatregelen door die hun economie stabiel moet maken. De onzekerheid rondom een Brexit is gebleven, ook al heeft een meerderheid van de Britten vóór een Brexit gestemd. Daarnaast kunnen spanningen elders in de wereld ook een risico vormen voor de wereldeconomie. Helaas kunnen we daar als klein land weinig tot geen invloed op uitoefenen. Desondanks verwacht het CPB een toename van het wereldhandelsvolume in 2017 en 2018.

Ondanks dat er in eigen land na de verkiezingen voor de Tweede Kamer in maart 2017 nog geen nieuw kabinet is gevormd (althans, niet ten tijde van het schrijven van deze bijdrage voor de begroting) blijft het CPB in haar meest recente ramingen positief over de economische groei in ons land: 3,3% in 2017 en 2,5% in 2018. En was in 2015 nog 6,9% van de beroepsbevolking werkloos; dat percentage daalt gestaag naar 4,9% in 2017 en 4,3% in 2018.

Verwachtte het CPB vorig jaar nog een koopkrachtontwikkeling voor de Nederlandse huishoudens van 0,7% in 2017; nu is dat percentage bijgesteld naar 0,3% in 2017 en 0,5% in 2018. De reden dat de koopkracht achter blijft, is dat de loonontwikkeling van de huishoudens min of meer gelijke trend

houdt met de inflatie. Dat betekent dat de extra inkomsten uit (CAO-)loonstijging direct nodig zijn om de kosten van duurder geworden goederen en diensten mee op te vangen. Er blijft dan minder geld over dat 'vrij besteedbaar' is. Dat zou nog wel een belemmering kunnen vormen voor de nationale economie. Het overheidstekort is (mede door de achterblijvende investeringen bij gemeenten) inmiddels omgeslagen in een overschot van 0,6% dat in 2018 nog iets verder oploopt naar 0,9%. De staatsschuld daalt tot onder het afgesproken niveau van 60% van het Bruto Binnenlands Product.

Naast de verbeterende vooruitzichten voor de Nederlandse economie in zijn geheel, is er in 2018 reden tot gematigd optimisme over de gemeentelijke financiën. Het effect van de verbeterde financiële positie van het Rijk op het gemeentefonds is namelijk relatief beperkt. Zolang de hogere belastinginkomsten niet worden uitgegeven, profiteert het gemeentefonds daar (via de trap op trap af systematiek) niet van. Bovendien is het aan een nieuw kabinet om nieuwe keuzes te maken waar extra financiële middelen aan uitgegeven gaan worden. Ook kan een nieuw kabinet andere keuzes maken ten aanzien van de koppeling van het gemeentefonds aan de rijksuitgaven. Dit brengt dus nog wel de nodige onzekerheden met zich mee. Daarnaast kijken wij uit naar de eventuele voorstellen die het komende kabinet kan gaan doen om het lokale belastinggebied uit te breiden.

Het wetsvoorstel om de precariobelasting op kabels en leidingen van nutsbedrijven af te schaffen is inmiddels aangenomen in de Tweede Kamer. Dankzij een lobby valt Amersfoort (in tegenstelling tot een eerdere versie van het wetsvoorstel) wél onder de overgangsregeling, waardoor we nog een aantal jaren deze precariobelasting op de kabels en leidingen van nutsbedrijven mogen blijven heffen. In onze Kadernota hebben wij het voorstel gedaan om deze precariobelasting de komende jaren af te bouwen waarbij - conform de afspraak die hierover bij de herstelbegroting 2015 gemaakt is - de OZB bovenop de trendmatige verhoging navenant verhoogd wordt.

Ons College is voorstander van het voeren van een zogeheten 'anticyclisch' economisch beleid. Dat wil zeggen dat we in jaren van economische voorspoed niet direct al het geld uitgeven maar juist 'vet op de boten' creëren zodat we later, wanneer het economisch wat minder goed gaat, ook minder hard hoeven te bezuinigen. Dat maakt het makkelijker om verwachte hogere lasten of lagere baten na 2021 op te vangen: denk aan de vervangingsinvesteringen, opschalingskorting van het Rijk e.d.

Uitgangspunten begroting

Uitgangspunten voor deze begroting:

- Alle bedragen in deze begroting zijn in duizendtallen, tenzij anders vermeld.
- De gecombineerde loon/prijsindex voor de gemeentelijke budgetten en loonsommen in 2018 bedraagt conform de Kadernota 2,5% ten opzichte van de begroting 2017.
- De gecombineerde loon/prijsbijstelling van de gesubsidieerde instellingen bedraagt conform de Kadernota in 2018 2,5% ten opzichte van de begroting 2017.
- De tarieven voor de OZB en andere belastingopbrengsten worden in 2018 op grond van de Kadernota trendmatig met 2% verhoogd (los van eventuele andere effecten, zoals van de herwaardering bij de OZB).
- De tarieven voor leges en retributies worden bepaald op grond van de begrote kosten en de afgesproken kostendekkendheidspercentages. De tariefaanpassingen is daarmee een resultante van de kostenontwikkelingen.
- Alle genoemde tarieven zijn onder voorbehoud van vaststelling door uw Raad.
- Alle ramingen zijn in constante prijzen. De baten en de lasten van de jaarschijven 2019 tot en met 2021 zijn gebaseerd op het loon- en prijspeil van 2018.
- De functionele doorbelasting van de rentekosten via de rente- omslag is in de begroting 2018 op grond van de BBV-wetgeving weer opnieuw berekend. Dit percentage is vastgesteld op 1,7%.
- Aan grondexploitatie wordt ook rente toegerekend. Dat percentage wordt voor 2018 conform voorgeschreven berekeningen vanuit het BBV vastgesteld op 2,6%.
- Aan reserves wordt geen inflatie- of rentevergoeding toegekend.
- De overheadtoerekening aan de onderscheiden programma's is conform het BBV afgeschaft. Aan investeringen, leges en projecten worden nog wel uren en overhead toegerekend. Voor het overige wordt de overhead zoals gedefinieerd in het BBV op het programma 'Bedrijfsvoering' verantwoord.
- Ten behoeve van de ramingen van het gemeentefonds en de OZB-opbrengst is het uitgangspunt dat er in 2018 66.442 woningen in Amersfoort zijn; in 2019 66.953 woningen; in 2020 67.359 woningen en in 2021 67.806 woningen.
- Voor de afschrijving van de activa verwijzen wij naar de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.
- Voor de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen onderscheiden we twee voorzieningen:
 - Een voorziening voor wachtgeld van ex-wethouders;
 - Een voorziening voor pensioenen van wethouders.
- Aangezien de overige jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen jaarlijks van vergelijkbaar volume zijn, zijn hiervoor geen voorzieningen gevormd maar zijn deze via de begroting afgedekt.
- Onze begroting voldoet aan de Begrotingsrichtlijnen zoals de Provinciale Toezichthouder die uitgevaardigd heeft voor de meerjarenbegroting 2018-2021.
- De baten en extra baten (of minder lasten) duiden we aan met een '+'-teken;
- De lasten en extra lasten (of minder baten) duiden we aan met een '-'-teken.

Conform de door uw Raad vastgestelde uitgangspunten handhaven we het financieel solide beleid met een begroting die voor alle jaarschijven van de komende meerjarenbegroting materieel en structureel sluitend is.

Verbonden Partijen

Goed inzicht in de risico's van de verbonden partijen is van belang voor het totale inzicht in de risico's van onze gemeente. Daarnaast heeft de raad gevraagd om bij elk programma aandacht te besteden aan de belangrijkste verbonden partijen waar we mee te maken hebben. In de paragraaf Verbonden Partijen brengen we de belangrijkste ontwikkelingen van de verbonden partijen in beeld. Per programma schenken we aandacht aan de belangrijkste verbonden partijen. Dat is ook in lijn met de voorschriften vanuit het BBV waarin opgenomen is dat op programmaniveau uiteengezet moet worden welke bijdrage de verbonden partijen leveren aan het bereiken van de programmadoelstellingen. In de beleidsprogramma's zijn deze onder het kopje 'Samenwerking' opgenomen.

Financieel solide beleid

Financieel solide beleid

Onder een financieel solide beleid verstaan we dat de begroting meerjarig materieel en structureel in evenwicht is en de risico's in voldoende mate zijn afgedekt. Volgens de eisen van de provinciale toezichthouder is het formeel gezien voldoende wanneer het eerste begrotingsjaar of het laatste begrotingsjaar materieel en structureel in evenwicht is. Het college heeft aangegeven hierin verder te willen gaan en voor iedere jaarschijf van de komende meerjarenbegroting een materieel en structureel sluitende begroting te willen hebben. Dat wil zeggen dat in elk jaar de structurele baten hoog genoeg zijn om de structurele lasten af te dekken en dat het weerstandsvermogen voldoende groot is om alle geïnterpreteerde risico's die er zijn, het hoofd te kunnen bieden.

Ook houdt ons College vast aan het uitgangspunt van het anticyclische begrotingsbeleid: in goede jaren niet meteen al het geld uitgeven, maar om dan juist te sparen voor de magere jaren die weer gaan komen.

Financiële ontwikkelingen meerjarenbegroting

Financiële ontwikkelingen na de meerjarenbegroting 2017-2020

Het saldo van de begroting 2017-2020 was voor de jaarschijven 2018 en 2019 sluitend met een overschot in het jaar 2020. Na het vaststellen van de meerjarenbegroting 2017-2020 hebben zich nog de volgende financiële ontwikkelingen voor gedaan die meegenomen zijn als input voor de Kadernota 2018-2021:

Tabel: FO.01 Beschikbare ruimte op basis van de begroting 2017 en de septembercirculaire 2016

(bedragen x € 1.000,--)

	KADERNOTA 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
Saldo begroting 2017	0	0	2.500	2.500
Septemercirculaire 2016	2.800	3.900	4.400	3.400
Correctie loon-/prijsontwikkeling gemeentefonds	3.600	3.600	3.600	0
OZB (trendmatige aanpassing)	700	700	700	700
Totaal	7.100	8.200	11.200	6.600
AF: loon-/prijsontwikkeling	4.000	4.000	4.000	4.000
Beschikbare ruimte - obv begroting + septemercirculaire	3.100	4.200	7.200	2.600

Toelichting

Saldo begroting 2017

De meerjarenbegroting 2017-2020 liet in de jaarschijf 2020 een surplus van € 2,5 miljoen zien; in die jaarschijf waren er meer baten dan lasten. Er van uit gaande dat in de jaarschijf 2021 niets wezenlijks verandert, hebben we ook in 2021 een overschot van € 2,5 miljoen. In beide jaren is dat bedrag nu beschikbaar om in te zetten ter dekking van uitgaven in die jaren.

Septemercirculaire

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) stuurt elk jaar drie gemeentefondscirculaires naar de gemeenten. Dat zijn de meicirculaire, de septemercirculaire en de decemercirculaire. In die circularies informeert het ministerie van BZK over de ontwikkelingen van de algemene uitkering van het gemeentefonds. Uw Raad is via raadsinformatiebrief 2016-105 geïnformeerd over de effecten van deze circulaire.

In de septemercirculaire van 2016 is een stijgend verloop te zien van de uitkering voor de komende jaren.

Het rijk heeft eerder plannen gehad voor een schaalvergroting van gemeenten richting 100.000 inwoners. Deze plannen gingen gepaard met een efficiencykorting in het gemeentefonds, de zogeheten opschalingskorting van bijna € 1 miljard. Hoewel het plan van de baan is, is de opschalingskorting blijven staan. Deze loopt versneld op vanaf 2020 met ongeveer € 1 miljoen per jaar. Dat effect hebben we in bovenstaand overzicht in de jaarschijf 2021 reeds meegenomen.

Correctie loon-/prijsontwikkeling gemeentefonds

Binnen het gemeentefonds corrigeren we voor de loon- en prijspeilontwikkeling. Dit betreft een bedrag van € 3,6 miljoen om de meerjarige gemeentefondsuitkering terug te rekenen naar het prijspeil van het eerste begrotingsjaar.

OZB (trendmatige aanpassing)

Conform bestaand beleid passen we jaarlijks de belastingopbrengsten aan. Uitgaande van een trendmatige aanpassing van de belastingen (de OZB is veruit de grootste post daarin) met 2%, betekent dit vanaf 2018 een extra ruimte van € 0,7 mln. structureel.

AF: Loon-/prijsontwikkeling

Tegenover de correctie loon-/prijspeilontwikkeling vanuit het gemeentefonds, staat dat de gemeente ook geconfronteerd zal worden met extra uitgaven voor de komende jaren als gevolg van gestegen lonen/salarissen en prijzen. We ramen hiervoor een bedrag van € 4 miljoen structureel. Het netto-effect van gemeentefonds correctie en de door ons verwachte loon-/prijsontwikkeling bedraagt daarmee € 0,4 miljoen nadelig.

Verdeelmodel BUIG

Het verdeelmodel voor de BUIG (Bundeling Uitkeringsgelden Inkomensvoorziening voor Gemeenten; kortweg de middelen die we krijgen voor de bijstandsuitkeringen) heeft in de afgelopen jaren voor grote financiële nadelen gezorgd. Deze tekorten voortvloeiend uit het verdeelmodel 2015 (oplopend van € 3,3 mln. in 2015 tot € 5,4 mln. in 2019) zijn in de herstelbegroting 2015 gedekt ten laste van de *algemene middelen*. Met ingang van 2017 geldt er een herzien verdeelmodel. Deze heeft een positief effect op de baten BUIG van Amersfoort. Waar destijds gekozen is om de tekorten uit het verdeelmodel ten laste te brengen van de algemene middelen, wordt nu gekozen om de positieve effecten van het nieuwe verdeelmodel 2017 eveneens via de algemene middelen te laten lopen. Deze extra middelen, oplopend van € 2,4 mln. in de jaarschijven 2018 en 2019 naar € 3,2 mln. in de jaren 2020 en 2021 zijn derhalve structureel ingezet ten behoeve van de kadernota 2018. Hierbij houden we overigens wel rekening met het risico dat dit herziene verdeelmodel bij nadeelgemeenten zal leiden tot verdere aanpassing.

Totaal structureel beschikbare ruimte

In het meerjarenbeeld ten behoeve van de Kadernota 2018 kent de jaarschijf 2021 de laagste beschikbare ruimte. De ondergrens wordt beschouwd als de structureel beschikbare ruimte. Deze structurele ruimte bedraagt € 2,6 miljoen. Het effect van het verdeelmodel van de BUIG samen met de structureel beschikbare ruimte op basis van de voorgaande meerjarenbegroting en de septembercirculaire leiden tot een totaal beschikbare ruimte van € 5,0 mln. in 2018 en 2019

oplopend naar € 5,8 mln. in 2020 en 2021. Deze ruimte is vervolgens als uitgangspunt genomen voor de Kadernota 2018-2021.

Tabel: FO.02 Totaal beschikbare structurele ruimte

(bedragen x € 1.000,--)

	KADERNOTA 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
Saldo begroting 2017/septembercirculaire 2016	2.600	2.600	2.600	2.600
BUIG herverdeeffect	2.400	2.400	3.200	3.200
Structureel beschikbare ruimte	5.000	5.000	5.800	5.800

Structureel en incidenteel beschikbare ruimte bij de Kadernota 2018

Tabel: FO.03 Totaal beschikbare structurele en incidentele ruimte

(bedragen x € 1.000,--)

		KADERNOTA 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
Beschikbare ruimte - obv begroting + sept..circulaire	(A)	3.100	4.200	7.200	2.600
Waarvan structureel	(B)	2.600	2.600	2.600	2.600
Incidenteel beschikbaar					
- uit surplus jaarschijf begroting	(A-B)	500	1.600	4.600	0
- Batig saldo jaarrekening 2016 (totaal € 4,5 mln.)		3.432	1.049	0	0
Totaal Incidentele ruimte		3.932	2.649	4.600	0

Toelichting

Surplus jaarschijf begroting

Zoals onder de 'structureel beschikbare ruimte' is aangegeven, kent de jaarschijf 2021 de laagste beschikbare ruimte. Daarmee is dit bepalend voor de structurele ruimte die vanwege deze ondergrens vastgesteld is op € 2,6 miljoen. Als de werkelijk beschikbare ruimte per jaarschijf wordt verminderd met dit (structurele) beschikbare bedrag, resteert de incidentele ruimte per jaar: het surplus per jaarschijf dat we ingevuld hebben met incidentele lasten bij de Kadernota.

Batig saldo jaarrekening

Het saldo van de jaarrekening over 2016 bedroeg voor bestemming en overheveling € 21,5 mln. positief. Van dit voorlopig rekeningsaldo is een aantal zaken bestemd dan wel overgeheveld. Er resteert dan een resultaat na bestemming en overheveling van € 4,5 mln. positief. Dit saldo is incidenteel beschikbaar en als zodanig ook ingezet ten behoeve van de Kadernota.

Sociaal Domein

Er zijn plannen om de middelen voor de decentralisaties van het sociaal domein, die nu nog via een integratie-uitkering in het gemeentefonds verstrekt worden, de komende jaren over te hevelen naar het reguliere gemeentefonds. Op dat moment verdwijnt min of meer ook het 'hek' dat op rijksniveau is aangebracht rondom het sociaal domein. Wij kunnen ons voorstellen dat wij op dat moment het sociaal domein meer als integraal onderdeel van de totale begroting gaan zien in plaats van een 'status aparte' die het nu nog heeft. Dat impliceert dat dan wel eventuele mee- en tegenvallers, net zoals voor de rest van de gemeentebegroting, integraal afgewogen zullen worden.

Invulling ruimte Kadernota

Bij de kadernota zijn voorstellen gedaan om onze ambities in te vullen. Deze voorstellen zijn terug te vinden in (de bijlage van) de kadernota en tevens opgenomen in de beleidsprogramma's van deze meerjarenbegroting 2018-2021. Dat leidde tot een Kadernota die per saldo meerjarig en structureel sluitend is waarbij we de eerste jaren ervoor gekozen hebben om een groot deel van de structurele baten aan te wenden om de incidentele lasten mee te dekken. Uw Raad heeft op 27 juni 2017 de Kadernota vastgesteld die sloot op onderstaande saldi.

Tabel: FO.04 Begrotingsbeeld uit Kadernota 2018

(bedragen x € 1.000,--)

	KADERNOTA 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
Structureel				
Beschikbare ruimte	5.000	5.000	5.800	5.800
Benodigde ruimte	2.511	2.599	4.311	5.370
Saldo structureel (A)	2.489	2.401	1.489	430
Incidenteel				
Beschikbare ruimte	3.932	2.649	4.600	0
Benodigde ruimte	6.344	5.028	3.991	0
Saldo incidenteel (B)	-2.412	-2.379	609	0
Saldo begrotingsbeeld (A+B)	77	22	2.098	430

Financiële ontwikkelingen na de Kadernota

Tabel: FO.05 Financiële ontwikkelingen uit de Kadernota 2018

(bedragen x € 1.000,--)

	KADERNOTA 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
Saldo Kadernota 2018	0,08	0,02	2,10	0,43
1. Indexering	-0,31	-0,22	-0,12	-0,08
2. Indexering investeringen	-0,25	-0,35	-0,35	-0,37
3. Areaaluitbreiding	-0,27	-0,34	-0,42	-0,17
4. Kredieten < € 100.000 ; nieuw en vervallen	-0,16	-0,11	0,00	0,18
5. Verkiezingen na 2021	0,00	0,00	0,00	-0,35
6. Aanvulling accountantskosten	-0,04	-0,04	-0,04	-0,04
7. VERDER 2021 geen dotaties meer	0,00	0,00	0,00	1,50
8. Mutatie rente financiering/ beleggingen	0,75	0,16	0,51	0,77
9. Algemene uitkering	4,23	5,94	5,92	10,34
10. Motie 2017-065M Stop met tobben over stobben	-0,10	-0,10	0,00	0,00
11. Knooppunt Hoevelaken rente aanvulling tot 4,5%	-0,13	-0,15	-0,18	-0,22
12. Storting voorziening wachtgeld wethouders	-0,09	-0,09	0,00	0,00
13. Armoedebelaid/ Participatie niet uit reserve SD	-0,25	-0,25	0,50	0,00
14. Overige kleine mutaties	0,02	0,04	0,07	-0,03
Totaal	3,5	4,5	8,0	12,0

Het eindsaldo van de aan uw Raad aangeboden Kadernota sloot overall met een klein overschot in de jaren 2018 en 2019. De jaarschijf 2020 liet een grotere plus zien (€ 2,1 mln.) en de jaarschijf 2021 van € 0,4 mln. Incidenteel kwamen we in de jaren 2018 en 2019 nog tekort, maar dat werd gecompenseerd door het structurele overschot in die jaren.

Na het op- en vaststellen van de Kadernota is er een aantal ontwikkelingen geweest die van invloed zijn op het begrotingssaldo. Die ontwikkelingen lichten we hieronder toe.

1. Bij de Kadernota hadden we ingeschat dat de loon- en prijsstijging ons in 2018 € 4 mln. zou kosten. Inmiddels is er een principe-akkoord over een nieuwe CAO voor gemeente-ambtenaren en een pensioenakkoord. Die leiden tot een hoger bedrag dat we moeten betalen aan salarissen en sociale lasten. We hebben daar nu nog ongeveer structureel € 0,3 mln. voor nodig in 2018. Dit bedrag loopt wel langzaam af in de overige jaren van de meerjarenbegroting.

2. De afgelopen jaren zijn de investeringen niet geïndexeerd geweest. Dat betekent bijvoorbeeld dat een investering die in de begroting 2015-2018 voor de jaarschijf 2018 geraamd stond, niet is aangepast aan de inflatie. Inmiddels merken we dat de (bouw)kosten toegenomen zijn. Uit een inventarisatie is gebleken dat we een bedrag van ongeveer € 0,25 mln. structureel nodig hebben om de extra (kapitaal)lasten te dekken van de hogere investeringen en van de extra stortingen in de voorziening onderhoud openbare ruimte. Dit bedrag loopt de komende jaren langzaam op.

3. Omdat we als gemeente elk jaar weer groeien (meer inwoners, meer wegen, meer lantaarnpalen, grasvelden, etc.) maken we ook elk jaar meer kosten om die groei te kunnen betalen. Dit kost ons

de komende jaren grosso modo € 0,3 mln. structureel. In dat bedrag is reeds rekening gehouden met een extra OZB-opbrengst vanwege de toename van het aantal woningen.

4. In onze financiële verordening is opgenomen dat het drempelbedrag om investeringen te activeren op € 0,1 mln. ligt. Nu is er wel een aantal kredieten onder € 0,1 mln. die niet geactiveerd zijn. Samen met het doorschuiven van enkele andere (grotere) kredieten, levert dit in de jaren 2018 en 2019 een nadeel op en in 2021 een voordeel (dat in die jaarschijf met name komt door het doorschuiven van kredieten).

5. Vorig jaar is bij de Kadernota afgesproken om het budget voor het organiseren van verkiezingen vanaf 2021 structureel in de begroting op te nemen. Tot en met 2020 zijn deze lasten van € 350.000 nog incidenteel gedekt. Maar vanaf 2021 dus structureel.

6. Bij de kadernota hadden we al extra budget geregeld voor de gestegen accountantskosten. Inmiddels is de aanbesteding van de accountantsdiensten afgerond. Daaruit is gebleken dat het bedrag dat we geraamd hadden ten behoeve van de accountantskosten, toch nog te laag is geweest. Hier is structureel nog eens € 40.000 voor nodig.

7. In de meerjarenbegroting 2017-2020 is de dekking voor onze bijdrage aan VERDER geregeld. Dat betekent dat de structurele dotatie van € 1,5 mln. ten behoeve van VERDER in 2021 en latere jaren structureel vrijvalt.

8. Jaarlijks maken we bij het opstellen van de begroting een nieuwe berekening van het financieringstekort en kijken we naar de actuele renteprognose. Uit deze berekeningen blijkt nu dat we in 2018 minder geld hoeven te lenen dan we vorig jaar dachten. Dit geldt in mindere mate voor de komende jaren. Rekening houdend met een rentepercentage dat lager is dan we vorig jaar dachten, levert dit een voordeel op van € 0,7 mln. in 2018. Dit voordeel is in de jaren na 2018 lager. Dit komt ook omdat we voor de komende jaren verwachten dat de rente (licht) zal gaan stijgen.

9. Sinds het opstellen van de Kadernota, is ook de meicirculaire van het gemeentefonds gepubliceerd. Daar hebben wij u over geïnformeerd via Raadsinformatiebrief 2017-64. In die RIB gingen we er nog van uit dat het bedrag dat we extra kregen vanwege het feit dat wij groeien (harder groeien dan de rest van Nederland) ook nodig was om onze eigen groei te bekostigen. Daar blijkt nu minder geld voor nodig te zijn waardoor het voordeel van de meicirculaire structureel hoger is dan bij de RIB ingeschat.

10. Bij de Kadernota is ook een motie aangenomen met een budgettair effect. De motie 65 over Stop met tobben over stobben, kost in twee jaren incidenteel € 100.000.

11. Ten behoeve van Knooppunt Hoevelaken is afgesproken dat daar jaarlijks een rentecomponent van 4,5% aan toegevoegd wordt om ervoor te zorgen dat we het juiste bedrag bij elkaar kunnen sparen. Nu zijn we bij de begroting 2016 gestopt met het toevoegen van rente aan de reserves. Omdat die toevoegingen echter wel noodzakelijk zijn, moeten we de komende jaren nog wel het rente-equivalent in deze reserve storten.

12. Op grond van nieuwe berekeningen moet er een extra dotatie plaats vinden aan de voorziening wachtgelden wethouders. Het betreft een bedrag van ongeveer € 180.000 incidenteel dat we verdeeld over twee jaren storten.

13. Bij de Kadernota hebben we voorgesteld om de middelen voor armoedebelid en participatie van € 250.000 gedurende drie jaren te dekken uit de reserve sociaal domein en om in 2020 deze reserve weer aan te vullen met € 750.000. We stellen nu voor om deze bedragen gedurende de drie jaren ten laste te brengen van het begrotingssaldo. Deze lasten hebben in de jaren 2018 en 2019 daardoor nu een negatief effect op de financiële ruimte. Echter: de bij de Kadernota geraamde dotatie van € 750.000 in 2020 hoeft dan ook niet meer plaats te vinden om deze reserve aan te

vullen. Dat betekent dat de financiële ruimte in 2020 hierdoor verbetert met € 750.000 -/- € 250.000 is € 500.000.

14. Tot slot is er nog een klein aantal overige mutaties.

Dit alles leidt tot een positief begrotingssaldo dat in 2018 ruim € 3 mln. bedraagt en de jaren erna oploopt. Hierbij plaatsen wij wel een kanttekening. De grootste bijdrage aan dit saldo levert de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Het verleden heeft laten zien dat de gemeentefondsuitkering echter uitermate grillig van karakter is. Zeker in de latere jaren van de meerjarenraming moet die daarom met de grootste voorzichtigheid betracht worden. Over het algemeen geldt voor de algemene uitkering dat hoe verder weg in de tijd, hoe onzekerder de omvang van het bedrag is. Soms geldt dat echter ook al voor het eerstvolgende begrotingsjaar. Voor het begrotingsjaar 2014 bijvoorbeeld, voorspelde de meicirculaire 2013 (die als basis voor de begroting 2014 diende) een extra uitkering van ruim € 9 mln. voor Amersfoort. Bij de afrekening over het jaar 2014 was daar nog maar € 3 mln. van over. Voor alle bedragen van het gemeentefonds voor de komende jaren geldt nu een extra onzekerheid. Het is namelijk nog maar zeer de vraag of de huidige koppeling van het gemeentefonds aan de rijksuitgaven (de trap op, trap af systematiek) gecontinueerd wordt door een nieuw kabinet. Wanneer die koppeling (geheel of gedeeltelijk) verbroken wordt, kan het zijn dat van bovengenoemde cijfers over de algemene uitkering weinig van overblijft of dat deze sterk verlaagd worden. Dat maakt deze grootste post uit de autonome ontwikkelingen ná de Kadernota uitermate onzeker.

Wij willen derhalve eerste een nieuw regeerakkoord afwachten zodat er meer zekerheid is over de omvang en ontwikkeling van deze post en niet op voorhand er vanuit gaan dat deze bedragen aan algemene uitkering realiteit worden

Dat past ook in de lijn die we afgesproken hebben in de RIB 2017-064 inzake de meicirculaire. Daarin schreven wij reeds aan uw Raad: **‘Vanuit een financiële degelijkheid stellen we voor behoedzaam om te gaan met de nu geschetste positieve uitkomsten. We zullen deze opnemen in de meerjarenbegroting 2018-2021, maar niet inzetten in de begroting maar na de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2018 overlaten aan een nieuw te vormen college.’**

We zien geen reden om van deze lijn af te wijken.

Bij de behandeling van de begroting in uw Raad is een aantal moties en amendementen aangenomen die geleid hebben tot aanpassing van het begrotingssaldo van € 3,5 naar € 2,7 mln..

Overzicht aangenomen moties en amendementen begrotingsbehandeling 2018-2021

<u>Programma</u>	<u>Nummer motie-amendement</u>	<u>Omschrijving</u>	<u>Bedrag</u>
3	194A	Stimuleringsregeling Elektrisch vervoer in onze stad!	50
3	209A	Niet langer de kat uit de boom kijken	500
4	191A	Buurtvervoer door BuurtMobiel033 in de wijk	50
6	176A	Hartveilig voor sport en maatschappij	30
6	192A	Ook bewegen en aangepast sporten voor mensen met een bep	50
6	200A	Geen obstakel voor obstacle run	25
9	197A	Minder incidenten minder files	50
11	168A	Breed toegankelijk popfestival 1e pinksterdag 2018	<u>50</u>
		Totaal dekking uit vrije ruimte	805
11	181M	Een steuntje voor het wijkmuseum Soesterkwartier	5
		Totaal dekking bestaand budget	5
8	178M	Behoud 541 sociale woningen voor Amersfoort	0
8	189M	Integratie boost	0
12	202M	Sociaal Domein blijft Sociaal Domein	<u>0</u>
		Totaal géén budgettaire consequenties	0

De aangenomen amendementen hebben allen betrekking op de jaarschijf 2018.

Bij de verwerking van de moties en amendementen bij de begroting zijn ook de wijzigingen meegenomen die voortkomen uit het tegelijkertijd aangenomen raadsvoorstel 5611062

'Doorontwikkeling minimabeleid. Binnen programma 4 (Sociaal Domein) zijn de geraamde eigen bijdragen budgetneutraal verlaagd, ten laste van het beschikbare budget voor zorg en het budget voor de collectieve ziektekostenverzekering minima. Daarnaast is besloten om drie jaar incidenteel € 100.000 additioneel ter beschikking te stellen voor huiswerkbegeleiding, gedekt vanuit de reserve Sociaal Domein.

Meicirculaire gemeentefonds

Meicirculaire

In de gemeentefondscirculaires informeert het ministerie van BZK gemeenten over de ontwikkelingen van de algemene uitkering. De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Via de normeringssystematiek (trap op/trap af) hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van de algemene uitkering. Eind mei 2017 is de meicirculaire verschenen. Deze circulaire bevat informatie over de hoeveelheid middelen die we de komende jaren van het Rijk verwachten te ontvangen via het gemeentefonds. Omdat de kabinetsformatie bij het schrijven van deze begroting nog niet is afgerond, is deze meicirculaire beleidsarm. In de circulaire is uitgegaan van hogere loon- en prijsstijgingen op rijksniveau die doorwerken naar het gemeentefonds. Dit geldt ook voor de integratie-uitkering Sociaal Domein.

De financiële effecten van de meicirculaire zijn via de [raadsinformatiebrief 2017-064 "Gevolgen meicirculaire 2017"](#) aan uw Raad kenbaar gemaakt.

In de programmabegroting 2018-2021 zijn de financiële gevolgen van de meicirculaire 2017 opgenomen. In de Kadernota 2018-2021 zijn de budgettaire effecten van de septembercirculaire 2016 verwerkt, omdat de meicirculaire 2017 op het moment van aanbieden van de Kadernota 2018-2021 aan uw Raad nog niet beschikbaar was. Dat leidt tot de volgende financiële effecten voor de komende jaren (een - betekent minder ruimte):

Tabel: MC.01 Raadsinformatiebrief meicirculaire 2017

(bedragen x € 1.000,--)

	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
Meicirculaire 2017	267.204	268.136	267.946	266.752
Septembecirculaire 2016 (-/-)	253.860	253.189	252.711	252.711
Verschil	13.344	14.947	15.235	14.041
Af: Taakmutaties (-/-)	5.648	5.607	5.890	5.423
Resteert	7.696	9.340	9.345	8.618
Af: Al in Kadernota 2018 opgenomen (-/-)	3.600	3.600	3.600	3.600
Af: Effect van groei stad en land (-/-)	1.086	1.490	1.273	2.064
Netto beschikbaar accres (+ is extra ruimte)	3.010	4.250	4.472	2.954

In deze tabel is er ten onrechte geen rekening gehouden met een loon- en prijspeilaanpassing in 2021.

Tabel: MC.02 Ontwikkeling Algemene uitkering ten opzichte van de begroting 2017

(bedragen x € 1.000,--)

	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
Begroting 2018-2021	267.204	268.136	267.946	266.752
Begroting 2017-2020	253.159	251.366	250.362	250.362
Verschil	14.045	16.770	17.584	16.390
Kadernota 2018*	6.400	7.500	8.000	3.400
Ontwikkelingen circulaire	7.645	9.270	9.584	12.990

* Dit zijn de totalen van de loon- / prijspeilaanpassing en de gevolgen uit de septembercirculaire 2016 zoals deze opgenomen zijn in de Kadernota zie tabel FO.01

Bijgevoegde tabel betreffen de uitgangspunten zoals deze bekend waren bij het opstellen van de meicirculaire 2017. Zo groeit Amersfoort als stad in de komende jaren harder dan de verwachte groei voor in de rest van Nederland. Dit vloeit voort uit de groei van diverse maatstaven (zoals; inwoners, ouderen, woningen). De verdeling van het gemeentefonds is mede afhankelijk van deze maatstaven waardoor deze groei de komende jaren leidt tot extra inkomsten. Echter bij deze groei behoort ook extra lasten voor de samenhangende activiteiten. In de programmabegroting 2018 zijn deze lasten die betrekking hebben op de groei van de stad meegenomen .

De uitkomsten van de meicirculaire 2017 zijn opgenomen in de begroting 2018; de financiële ruimte die hierdoor gecreëerd wordt wenst het college, in het kader van financiële degelijkheid over te laten aan een nieuw te vormen coalitie komend voorjaar. Uw Raad heeft dit voorstel tijdens de behandeling van de Kadernota 2018-2021 overgenomen.

Voor wat betreft de ontwikkeling ná 2019 dient de geschetste ruimte met de grootste voorzichtigheid bekeken te worden. Ten eerste wordt de extra ruimte deels veroorzaakt door een hogere loon/prijsontwikkeling aan de Rijkszijde, die doorwerkt naar het gemeentefonds. Bij het voortzetten van de trends van hogere lonen en prijzen, lopen we het risico dat we zelf ook meer geld moeten inzetten om de gestegen lonen en prijzen in onze gemeente te kunnen betalen. Per saldo houden we dan geen extra reële bestedingsruimte over.

Daarnaast is de kans groot dat een nieuw kabinet ook nieuwe keuzes over de groei van de algemene uitkering en/of over aanvullende kortingen op het gemeentefonds maakt. Ook zijn de gemeentefondsramingen op de langere termijn sowieso uitermate onzeker. Het doorschuiven van grote infrastructurele projecten door het Rijk kan op het gemeentefondsacres voor Amersfoort een verschil van miljoenen euro's betekenen. Daarnaast speelt in elk geval de opschalingskorting die ná 2021 ook nog gewoon door blijft lopen. Dit beperkt de beschikbare structurele financiële ruimte.

Update van de verdeelmaatstaven van de algemene uitkering uit het gemeentefonds

Om te berekenen wat het totaalbedrag is dat we aan algemene uitkering kunnen verwachten, maken we een inschatting van onze scores op de verdeelmaatstaven, zoals bijstandsgerechtigden, inwoners, jongeren, ouderen etcetera. Een keer per jaar, ter voorbereiding op de nieuwe begroting, herijken we deze maatstaven naar de nieuwste inzichten. Deze herijking van de maatstaven levert, ten opzichte van de begroting 2017-2020 een voordeel op in 2018 tot en met 2021.

Accres meicirculaire

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Volgens het systeem van ‘samen de trap op en samen de trap af’ hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. De jaarlijkse toename of afname van het gemeentefonds, voortvloeiend uit de trap op trap af methode wordt het accres genoemd.

Het hogere accres in 2018 is vooral het effect van hogere loon- en prijsontwikkeling op de rijksbegroting alsmede een compensatie voor gestegen pensioenpremies ABP.

Integratie Uitkering Sociaal Domein

De voorgenomen overheveling per 2018 van de integratie-uitkering Sociaal domein naar de algemene uitkering is uitgesteld. Het Rijk heeft ingestemd met het verzoek van de VNG om eerst afspraken te maken over de structurele indexering van de betreffende budgetten. Besluitvorming daarover is aan een nieuw kabinet, zodat overheveling naar verwachting niet eerder dan met ingang van 2019 kan plaatsvinden.

Taakmutaties

In het gemeentefonds ontvangen we geld voor extra taken die we moeten uitvoeren of we moeten geld inleveren voor taken die verdwijnen (taakmutaties). Hieronder de taakmutaties in 2018, en verder, uit de meicirculaire 2017.

Tabel: MC.03 Taakmutaties uit de meicirculaire 2017

(bedragen x € 1,--)

	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
Bodemsanering	-2.090	-2.090	-2.090	-787.187
<i>Subtotaal 3: Stedelijk beheer en milieu</i>	<i>-2.090</i>	<i>-2.090</i>	<i>-2.090</i>	<i>-787.187</i>
Gezond in de stad	184.804	184.804	184.804	184.804
Maatschappelijke opvang	9.862	9.862	9.862	9.862
Voorschoolse voorziening peuters	0	0	0	87.726
Vrouwenopvang	17.545	17.545	17.545	17.545
WMO	266.654	266.654	267.487	623.149
Armoedebestrijding kinderen	733.272	733.272	733.272	733.272
Armoedebestrijding ouderen	0	-40.471	0	0
Individuele studietoelage	28.884	28.884	28.884	28.884
Integratieuitkering Sociaal Domein	4.217.643	4.194.976	4.437.272	4.311.222
<i>Subtotaal 4: Sociaal Domein</i>	<i>5.458.664</i>	<i>5.395.526</i>	<i>5.679.126</i>	<i>5.996.464</i>
Beeindiging betaling derden (VNG)	191.635	213.446	213.446	213.446
Totaal taakmutaties	5.648.209	5.606.882	5.890.482	5.422.723

Investerings

Overzicht van de investeringen

Hieronder presenteren we een overzicht van de voorgenomen investeringen voor de komende jaren. De investeringen die voorgaande jaren ook reeds geraamd waren, zijn waar nodig aangepast aan de hogere (bouw)kosten.

Tabel: MI.01 Meerjaren investeringsplan

(bedragen x € 1.000,--)

PROGRAMMA	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021	TOTAAL
01 Bestuur en dienstverlening					
<i>Investerings met een economisch nut</i>					
Audiovisuele middelen raadszaal	-218				
Verkiezingen raad	-101				
Totaal investeringen 01 Bestuur en dienstverlening	-319	0	0	0	-319
02 Veiligheid en handhaving					
<i>Programma 02 Veiligheid en handhaving heeft geen investeringen</i>					
03 Stedelijk beheer en milieu					
<i>Investerings met maatschappelijk nut</i>					
Herstelprogramma kademuren	-296	-296			
<u>Openbare ruimte:</u>					
Bruggen Kattenbroek		-751			
Bruggen Stads kern			-900		
Geluidsreducerend asfalt		-460	-460		
Verharding Schothorst zuid en noord		-653	-2.380		
Verharding Randenbroek		-596	-766		
Verharding Hoogland		-266	-104		
Verharding De Koppel		-126			
Verharding Vermeerkwartier			-542		
Verharding Valleipoort			-184		
Verharding Soesterkwartier			-475		
Beschoeiing Zielhorst en Randenbroek		-524	-524		
Vervanging masten		-131	-193		

Vervanging armaturen		-579	-1.833		
Aanpak Leusderweg	-300				
Verharding Leusderkwartier		-57	-262		
Herstel kademuren en bruggen 2020			-295		
Entreegebied Rusthof	-1.900				
Vervangingsinvestering or 2021				-9.000	
Totaal investeringen 03 Stedelijk beheer en milieu	-2.496	-4.437	-8.918	-9.000	-24.851
04 Sociaal Domein					
<i>Programma 04 Sociaal Domein heeft geen investeringen</i>					
05 Onderwijs					
<i>Investerings met een economisch nut</i>					
De Vosheuvel: 1e inr. olp/meub.		-285			
Kosten jur overdr stek parel kinderhof	-389				
Start met primair onderwijs		-5.400			
Start vmbo		-11.200			
Modernisering schoolgebouwen	-1.005				
Indexering onderwijsinvesteringen	-1.000				
Totaal investeringen 05 Onderwijs	-2.394	-16.885	0	0	-19.279
06 Sport					
<i>Zie programma 07 Ruimtelijke ontwikkeling</i>					
07 Ruimtelijke ontwikkeling					
<i>Investerings met een economisch nut</i>					
<u>Welzijn/wijkontwikkeling:</u>					
Aanpassingen wijkaccomodaties		-101			
<u>Sport:</u>					
Toplaag kunstgras Nieuwland	-251				
Toplaag kunstgras Hoogland	-251				
Toplaagvervanging veld 4 VVZA		-250			
Toplaagvervanging veld 4 AMHC		-210			
Toplaagvervanging veld 1 AFC Quick		-250			
2 Toplagen HC Eemvallei	-422				
Kleedkamers KVVA			-115		
Kleedkamers BSC Quick			-105		
Kleedkamers vv Hoogland			-290		
Toplaag kunstgras CJVV veld 4				-285	
Toplaag kunstgras mia veld 1 en 2				-285	
Toplaag kunstgras ASC Nieuwland			-285		
Toplaag kunstgras vv Hoogland			-285		
Toplaag kunstgras AMHC			-210		

<u>Cultuur:</u>					
Trekkenwand Flint				-803	
<u>Monumentenzorg:</u>					
Onderhoud Onze Lieve Vrouwe Toren			-1.000		
Totaal investeringen 07 Ruimtelijke ontwikkeling	-924	-811	-2.290	-1.373	-5.397
08 Wijken en wonen					
<i>Programma 08 Wijken en wonen heeft geen investeringen</i>					
09 Mobiliteit					
<i>Investerings met een economisch nut</i>					
Projecten RSV bereikbaarheid en/of Verder	-1.500	-1.500	-1.500		
Vervanging verkeersregelininstallaties	-532	-533	-533	-538	
Fietsplan	-1.000				
Totaal investeringen 09 Mobiliteit	-3.032	-2.033	-2.033	-538	-7.636
10 Economie en duurzaamheid					
<i>Programma 10 Economie en duurzaamheid heeft geen investeringen</i>					
11 Cultuur					
<i>Zie programma 07 Ruimtelijke ontwikkeling</i>					
12 Financiën en belastingen					
<i>Programma 12 Financiën en belastingen heeft geen investeringen</i>					
13 Bedrijfsvoering					
<i>Investerings met een economisch nut</i>					
<u>Huisvesting</u>					
Renovatie Stadhuis	-3.000	-18.000	-7.900		
Inrichting Stadhuis		-500	-2.000		
Inventaris algemene ruimten	-150	-150	-150	-150	
Inventaris specifiek		-530			
<u>ICT</u>					
Autonome groei 2016	23				
Autonome groei	-150	-150	-150	-150	
Basisregistratie personen	187				
Uitwijkvoorziening	115			-215	
Enterprise storage				-900	
Kantoor automatisering-servers 2016	38				
Kantoor automatisering-servers	-150	-150	-150	-150	
Vervanging Intranet			-178		
Scanapparatuur	-150				
Externe toegangsfaciliteit	166		-165		
Identity en accesmanagement			-100		
Vervanging servicemanagementpakket (voorheen	-125				

infosystemen GAP)					
Mobiele telefonie		-180			
Tablets		-352			
Werkplekken	-1.200			-1.200	
PIMS (restant)krediet naar 2018	-331				
Financieel systeem	-855				
Key2geïntegreerd heffen		-750			
Website/ cms				-246	
Zaaksysteem dms	-500				
Overige Centric suites	-700			-700	
Overige software systemen			-584		
BR Grootchalige Topografie			-244		
Totaal investeringen 13 Bedrijfsvoering	-6.782	-20.762	-11.621	-3.711	-42.876
TOTAAL INVESTERINGEN	-15.948	-44.927	-24.861	-14.622	-100.357

Reserves en Voorzieningen

Reserves en voorzieningen

Tabel: BR.01.01 Overzicht Reserves

(bedragen x € 1.000,--)

	Saldo begin 2017	Erbij 2017	Eraf 2017	Saldo begin 2018	Erbij 2018	Eraf 2018	Saldo begin 2019
A. Reserve ter afdekking van risico's	110.593	18.516	43.877	85.232	5.271	8.648	81.855
B. Reserve ivm meerjarig beleid	21.453	14.725	719	35.459	334	2.525	33.268
C. Reserves voor beleidsprioriteiten	8.482	1.681	3.177	6.986	1.588	90	8.485
D. Egalisatie reserves	1.033	140	0	1.173	0	0	1.173
E. Financieel-technische reserves	27.780	17.346	8.691	36.435	7.379	5.523	38.291
TOTAAL RESERVES	169.341	52.408	56.464	165.285	14.573	16.786	163.072

	Saldo begin 2019	Erbij 2019	Eraf 2019	Saldo begin 2020	Erbij 2020	Eraf 2020	Saldo begin 2021
A. Reserve ter afdekking van risico's	81.855	5.697	2.105	85.448	9.570	52	94.965
B. Reserve ivm meerjarig beleid	33.268	267	1.834	31.701	272	96	31.877
C. Reserves voor beleidsprioriteiten	8.485	1.610	90	10.004	1.629	90	11.543
D. Egalisatie reserves	1.173	0	0	1.173	0	0	1.173
E. Financieel-technische reserves	38.291	7.194	9.305	36.180	5.335	6.269	35.245
TOTAAL RESERVES	163.072	14.768	13.334	164.506	16.805	6.507	174.803

	Saldo begin 2021	Erbij 2021	Eraf 2021	Saldo begin 2022
A. Reserve ter afdekking van risico's	94.965	12.008	0	106.974
B. Reserve ivm meerjarig beleid	31.877	272	0	32.148
C. Reserves voor beleidsprioriteiten	11.543	1.664	68	13.139
D. Egalisatie reserves	1.173	0	0	1.173
E. Financieel-technische reserves	35.245	2.838	3.363	34.720
TOTAAL RESERVES	174.803	16.782	3.432	188.154

Tabel: BV.01.01 Overzicht Voorzieningen

(bedragen x € 1.000,--)

	Saldo begin 2017	Erbij 2017	Eraf 2017	Saldo begin 2018	Erbij 2018	Eraf 2018	Saldo begin 2019
Onderhoudsegalisatie	6.534	3.813	5.149	5.199	3.836	7.624	1.411
Middelen derden	16.687	5.960	6.113	16.534	5.960	12.124	10.370
Verplichtingen, verliezen, risico's	25.533	100	165	25.469	191	129	25.531
TOTAAL VOORZIENINGEN	48.755	9.873	11.426	47.201	9.987	19.877	37.311

	Saldo begin 2019	Erbij 2019	Eraf 2019	Saldo begin 2020	Erbij 2020	Eraf 2020	Saldo begin 2021
Onderhoudsegalisatie	1.411	6.230	5.923	1.718	6.130	5.823	2.025
Middelen derden	10.370	5.960	7.135	9.195	5.960	7.835	7.319
Verplichtingen, verliezen, risico's	25.531	190	52	25.669	100	44	25.725
TOTAAL VOORZIENINGEN	37.311	12.380	13.110	36.581	12.190	13.702	35.069

	Saldo begin 2021	Erbij 2021	Eraf 2021	Saldo begin 2022
Onderhoudsegalisatie	2.025	6.130	5.823	2.332
Middelen derden	7.319	5.960	8.135	5.144
Verplichtingen, verliezen, risico's	25.725	100	16	25.810
TOTAAL VOORZIENINGEN	35.069	12.190	13.974	33.286

Toelichting op reserves en voorziening

A. Reserves ter afdekking van risico's

Saldireserve

Het doel is het fungeren als 'buffer' voor mogelijke tekorten bij de begrotingsuitvoering en als 'overloop' voor overschotten van de begroting en enig jaar om incidentele lasten in een ander jaar te kunnen dekken.

Compartiment risico's grondexploitaties

Het doel van deze reserve is het afdekken van risico's in de grondexploitatie. Dit ter vervanging van de posten onvoorzien, die voorheen in de grondexploitaties waren opgenomen.

Bedrijfsvoeringreserve

Het doel van deze reserve is het opvangen van extra bedrijfsvoeringskosten van de gemeentelijke organisatie (exclusief afdeling CBA). Het kan gaan om kosten als gevolg van ziektevervanging, eigen risicodragerschap werkloosheid en ziekte, tijdelijke vacaturevervulling en opvang van piekbelasting. Het kan hier ook gaan om frictie- en implementatiekosten als gevolg van bezuinigingen, alsmede om kosten voor de doorontwikkeling van de organisatie bijvoorbeeld als gevolg van strategische personeelsplanning naar de toekomst.

Bedrijfsvoeringsreserve Crematorium en begraafplaatsen Amersfoort (CBA)

Deze reserve is ingesteld voor de dekking van eventuele verliezen en of overschotten op de exploitatie van het CBA. De reserve fungeert, conform de Nota ijkpunten financiële positie, als bedrijfsreserve voor het CBA.

Reserve calamiteiten budgetsubsiëring

Doel van de reserve is afdekking van calamiteiten bij instellingen met budgetsubsiëring. Als aan bepaalde criteria is voldaan kan een instelling (buiten het sociaal domein) bij eventuele calamiteiten op deze reserve een beroep doen. Jaarlijks wordt circa 1% van het te ontvangen subsidiebedrag in de reserve gestort.

Reserve Participatiebudget

De middelen in de reserve Participatiebudget worden in het kader van de continuering van het re-integratiebeleid 2015 in het licht van de implementatie aangewend om de budgetten voor re-integratie de eerste jaren te handhaven op begrotingsniveau (17 februari 2015: nr. 4873002).

Reserve rekening van baten en lasten

Bij deze reserve wordt de jaarmutatie exclusief Sociaal Domein geboekt.

B. Reserves i.v.m. meerjarig beleid

Reserve Wijkse voorzieningen Vathorst

Deze reserve is gevormd ter dekking van (incidentele) gemeentelijke kosten samenhangend met de realisering van wijkse voorzieningen in Vathorst. Met de gereserveerde bedragen moeten de voorziene faseringskosten worden opgevangen.

Reserve Ruimtelijke Investerings (RRI)

De reserve is gevormd als instrument voor de ruimtelijke ontwikkelingsstrategie. Via deze reserve kunnen voordelen in de sfeer van de grondexploitaties opzij worden gezet om daaruit later kosten te kunnen dekken die niet via exploitaties kunnen worden goedge maakt, een en ander voor zover passend binnen de door de raad vast te stellen ruimtelijke financieringsagenda. Voor de aparte toelichting op (het verloop van) deze reserve zie de toelichting bij de paragraaf Grondbeleid.

Reserve Maatschappelijke opvang

De reserve maatschappelijke opvang wordt gevoed door eventuele jaarlijkse overschotten op het budget maatschappelijke opvang en wordt ingezet voor de realisatie van (fysieke) voorzieningen voor de maatschappelijke opvang. In het derde kwartaal van 2017 wordt het nieuwe beleidskader voor Bescherming en Veiligheid aan de gemeenteraad gepresenteerd. Daarnaast is er in de eerste helft van 2017 onderzoek gedaan naar de knelpunten in de opvang. De resultaten van dit onderzoek worden in het derde kwartaal met de gemeenteraad gedeeld. De reserve wordt beschikbaar gehouden voor het realiseren van het nieuwe beleidskader en het oplossen van de knelpunten die uit het onderzoek naar voren komen.

Reserve Sociaal programma Amersfoort Vernieuwt

Deze reserve is bij de nota reserves en voorzieningen 2010-2013 door de raad ingesteld. De reserve vergroot de flexibiliteit van de projecten over de jaargrenzen heen en helpt om de beschikbaarheid van budget voor de doelstellingen van Amersfoort-Vernieuwt te garanderen.

Reserve Sociale Woningbouw

Het doel van deze reserve is het realiseren van de opgave voor sociale woningbouw van de gemeente Amersfoort te realiseren.

Reserve verhoogde Asielinstroom

Via het gemeentefonds ontvangen we middelen om de opvang van statushouders te bekostigen. Onze verwachting is dat we de meeste kosten de komende jaren maken. De middelen die we nog niet besteed hebben, storten we daarom in de reserve verhoogde Asielinstroom.

Reserve Sociaal Domein

Deze reserve dient ter dekking van risico's in het sociaal domein, ter dekking van lasten inzake het financieel vangnet (aanvulling op het minimabeleid), ter dekking van betalingen aan de Stichting sociaal fonds, ter voorkoming van wachtlijsten en voor innovatie.

Compartiment Toekomstfonds innovaties in zorg en welzijn

Bij het Raadsvoorstel bestemming rekeningresultaat 2016 heeft uw Raad een motie aangenomen om een toekomstfonds in te stellen ten behoeve van innovaties in zorg en welzijn. Het bedrag dat hiermee gemoeid is, hebben wij gecompartmenteerd binnen de reserve sociaal domein.

C. Reserves voor beleidsprioriteiten

Specifieke Beleidsreserve

Het doel van deze reserve is het beschikbaar houden van middelen voor geraamde incidentele begrotingssaldi en voor (incidentele) beleidsprioriteiten die specifiek door de raad zijn benoemd.

Reserve stedelijke voorzieningen (RSV)

De reserve bestaat uit de reserve RSV 1 (de compartimenten groen, bereikbaarheid en overig) en de reserve RSV 2. De reserve RSV-2 was als opvolger gevormd van RSV-1. Ultimo 2016 zat er nog een restantsaldo in de RSV-2, maar waren geen onttrekkingen meer geraamd. Aan de RSV-1 zijn echter nog wel onttrekkingen geraamd. Daarom stellen wij uw Raad voor om de RSV-1 en 2 samen te voegen tot één RSV reserve.

De in deze reserve aanwezige middelen worden de komende jaren ingezet binnen de huidige meerjarenbegroting.

Reserve knooppunt Hoevelaken

De reserve is in het leven geroepen voor de dekking van co-financiering Planstudie Hoevelaken t.b.v. Amersfoortse wensen (€ 10 miljoen). De dekking komt voor de helft uit de verhoging van de OZB in de periode van 2014 t/m 2030 en voor de andere helft uit bezuinigingen en incidentele meevallers.

Reserve verkoop gerestaureerde woningen

De reserve wordt gebruikt ter dekking van uitvoeringskosten voortvloeiend uit de nota Monumentenzorg.

Reserve Armandomuseum

Het doel van deze reserve is het ook in de toekomst toegankelijk houden van de collectie van de Armando Stichting en de kerncollectie van de gemeente Amersfoort voor het publiek. De tijdelijke steun van de gemeente Amersfoort maakt het voor het nieuwe museum mogelijk om zich te ontwikkelen tot een geheel zelfstandige stichting.

Reserve binnenstedelijke ontwikkelingen

Deze reserve is een gemeentelijk fonds, waarmee snel en flexibel kan worden ingespeeld op de gewenste ontwikkelingen op het gebied van stimuleren van binnenstedelijke ontwikkelingen, zoals vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst met de provincie Utrecht.

Reserve evenementen

Bij de herstelbegroting 2015 is er een reserve voor evenementen ingesteld. Daarmee wordt het mogelijk om snel in te spelen op mogelijkheden eenmalig landelijk evenementen naar Amersfoort te halen.

D. Egalisatiereserves

Egalisatiereserve 1/3 regeling sport

Deze reserve is ingesteld om de kosten van de 1/3 regeling sport te kunnen egaliseren. Naar zijn aard leidt uitvoering van de regeling immers tot overschotten in het ene jaar en tekorten in het andere.

E. Financieel-technische reserves

Reserve BTW-Compensatiefonds

De reserve is in 2003 gevormd om de budgettaire effecten van het BTW-compensatiefonds op te vangen. Jaarlijks vindt er een (aflopende) onttrekking plaats ten laste van de reserve. De omvang van de reserve is toereikend voor de tot en met 2017 benodigde onttrekkingen.

Reserve uitvoering bodembescherming en stedelijke vernieuwing

Doel van deze reserve is het gereserveerd houden van de middelen die wij de komende jaren zullen ontvangen voor de uitvoering van de Wet Bodembescherming en voor stedelijke vernieuwing (ISV-3). Deze reserve is wenselijk vanwege het meerjarig karakter van de uitkeringen en van de betreffende kosten (die vaak moeilijk in de tijd zijn te plannen en vaak over de jaargrenzen heen lopen). De betreffende rijksuitkeringen zullen aan de reserve worden toegevoegd. De betreffende uitgaven zullen op de inhoudelijke programma's worden verantwoord, met daar tegenover een even grote onttrekking aan deze reserve.

Reserve Banenplan

Deze reserve is gevormd voor de besteding van het positieve liquidatiesaldo van Stichting Banenplan conform het goedgekeurde plan van aanpak door het College van Burgemeesters en Wethouders (zie collegebesluit 4664314). In de ASV is vastgelegd dat als er sprake is van een batig liquidatiesaldo bij ontbinding van een instelling, de instelling toestemming dient te vragen aan Burgemeester en Wethouders voor de bestemming van het saldo, voor zover dit mede is gevormd door subsidiegelden van de gemeente. Het budget is na goedkeuring door het College van de aanpak/besteding, door Stichting Banenplan, aan de gemeente ter beschikking gesteld.

Reserve Openbaar vervoer (RIS)

Doel van deze voorziening is het voor het openbaar vervoer beschikbaar houden van dat deel van de rijksbijdrage openbaar vervoer dat als vrije beheersruimte wordt aangewend. Vanaf 2006 is de Voorziening vervanging reizigersinformatiesysteem (RIS) hierin opgenomen.

Reserve VERDER

De reserve is in het leven geroepen voor de dekking van de bijdrage aan Programma VERDER. In 2006 is Amersfoort (inclusief bijdrage vanuit Eemland) een verplichting aangegaan van € 22,2 miljoen als bijdrage aan Programma VERDER. Dit programma is opgezet voor regionale bereikbaarheidsprojecten voor in totaal € 500 miljoen, waarvan ruim € 116 miljoen voor projecten in de gemeente Amersfoort beschikbaar is.

Reserve toekomstige vervangingsinvesteringen algemeen

Bij de begroting 2016 is afgesproken om een 'gesloten systeem' te vormen voor (vervangings-) investeringen. De vrijval van kapitaallasten van (oude) investeringen kan daardoor ingezet worden als dekking voor nieuwe investeringen. In de jaarschijven 2016 en 2017 ramen we een vrijval van kapitaallasten waar nog geen concrete lasten tegenover staan. De reserve toekomstige vervangingsinvesteringen wordt hiermee gevormd, zodat we enige buffer hebben om de toename van vervangingsinvesteringen na 2019 te kunnen dekken.

Toekomstfonds Duurzame Ontwikkeling

De subsidieregeling Toekomstfonds Duurzame Ontwikkeling wordt ingezet om een extra impuls te geven aan de duurzame ontwikkeling van de stad op de thema's: energie, voedsel, mobiliteit, materialen en groen. Veel innovatieve projecten kennen een doorlooptijd die langer is dan 1 kalenderjaar. Door deze reserve in te stellen is het mogelijk geworden om projecten meerjarig te ondersteunen.

Reserve voorziening onderhoud

Deze reserve is gevormd aangezien een aantal onderhoudsvoorzieningen op grond van uitspraken van de commissie BBV niet meer mogelijk is. Het is daarvoor wel toegestaan om de bedragen uit die voorzieningen over te hevelen naar een nieuwe reserve 'voorziening onderhoud'.

Het betreft hier de voormalige voorzieningen: onderhoud schoolgebouwen, onderhoud gebouwen brandweer, groot onderhoud CBA, onderhoud Stadhuisplein, onderhoud openbare ruimte en onderhoud de Dissel.

Reserve dekking kapitaallasten Stadhuisplein

De incidentele overschotten vanuit de post 'Budget renovatie Stadhuis' worden gedurende 2017-2019 gestort in de reserve Dekking kapitaallasten Stadhuisplein. Na de renovatie van het Stadhuis zal jaarlijks een bedrag vanuit deze reserve gebruikt worden voor de dekking van de afschrijvingslasten.

Reserve onderhoud monumentale panden

Bij de jaarrekening 2015 is besloten om de middelen opgebouwd uit verkopen van vastgoed te behouden voor het toekomstig onderhoud van de behouden vastgoed, waaronder monumentale panden.

Reserve verkiezingen

Het doel van de reserve is het egaliseren van de gemeentelijke uitgaven voor verkiezingen.

Ombuigingsreserve

Het reserveren van financiële middelen ter dekking van overgangsmaatregelen en faseringskosten voor het realiseren van de bezuinigingstaakstelling. Een deel van de bezuinigingen is doorgevoerd; nieuwe bezuinigingen dienen nog te worden gerealiseerd. Het restant van de reserve wordt hiervoor ingezet.

Voorzieningen

Het onderscheid tussen reserves en voorzieningen is vooral van belang omdat voorzieningen te beschouwen zijn als vreemd vermogen en reserves als eigen vermogen. Aan voorzieningen kleven verplichtingen. De gemeente heeft daarom weinig keus als het gaat om de vraag welke voorzieningen aanwezig moeten zijn en welke omvang deze moeten hebben. De voorschriften uit

het Besluit Begroting en Verantwoording zijn hiervoor bepalend. De feitelijke situatie ten aanzien van de voorzieningen is dat wij, waar deze noodzakelijk zijn, voorzieningen hebben die de benodigde omvang hebben. Dit betekent dat alle voorzienbare en kwantificeerbare risico's en verplichtingen zijn afgedekt.

Onderhoudsegalisatievoorzieningen

Groot onderhoud openbare ruimte

Het doel van deze voorziening is het gelijkmatig over de jaren verdelen van de kosten van groot onderhoud van voorzieningen in de openbare ruimte. De voorziening bestaat uit een viertal onderdelen, te weten: wegen, baggerwerken, groen- en speelvoorzieningen en openbare verlichting. Het onderdeel riolering is opgenomen bij de categorie voorzieningen middelen derden. Deze voorziening zal de komende jaren worden afgebouwd.

Integraal beheerplan Openbare ruimte 2019-2028

Het doel van deze voorziening is het gelijkmatig over de jaren verdelen van de kosten van groot onderhoud van voorzieningen in de openbare ruimte.

Onderhoud MFA's

Deze voorziening bestaat uit de onderdelen onderhoud Icoon, De Laak, De Bron en Het Eemhuis.

Onderhoud de Dissel

Deze voorziening is ten behoeve van het groot onderhoud van de Dissel. Het saldo van deze voorziening bedraagt nu nog € 0, omdat deze middelen bij de jaarrekening 2014 in een reserve zijn gestort. Zodra er actueel onderhoudsplan is, zal deze voorziening weer gevuld worden.

Middelen Derden

Voorziening Groot onderhoud openbare ruimte Riolering

Het doel van deze voorziening is het gelijkmatig over de jaren verdelen van de kosten van groot onderhoud voor riolering. Het onderdeel riolering is opgenomen bij de categorie voorzieningen middelen derden, om daarmee de opbrengsten rioolheffing beschikbaar te houden voor de het gemeentelijke rioleringsplan opgenomen investeringen.

Voorziening afkoopsommen onderhoud graven

Het doel van deze voorziening is het gelijkmatig over de jaren verdelen van de kosten van onderhoud aan graven, overeenkomstig de daarvoor in rekening gebrachte afkoopsommen meerjarig onderhoud door het Crematorium en de Begraafplaatsen Amersfoort.

Verplichtingen, Verliezen , Risico's

Voorziening opschoning toplocaties

Om 1 van de toplocaties in de gemeente te kunnen verkopen, moet het aanwezige afval worden verwijderd. In 2016 is, na een Europese aanbesteding voor dit doel, voor de kosten van verwijderen van het aanwezige afval een voorziening gevormd van € 1.569.000.

Pensioenen wethouders

Dit betreft een voorziening voor (latente) pensioenverplichtingen voor wethouders. Jaarlijks wordt een berekening gemaakt van de benodigde omvang van deze voorziening.

Wachtgelden wethouders

Dit betreft een voorziening voor (latente) wachtgeldverplichtingen voor wethouders. Jaarlijks wordt een berekening gemaakt van de benodigde omvang van deze voorziening.

Onderhoud buitenkant schoolgebouwen

Het doel van deze voorziening is het gelijkmatig over de jaren verdelen van de kosten van het onderhoud van de buitenkant van scholen, waarvan de onderhoudsplicht bij de gemeente ligt.

Voorziening bovenformatieven (SBG)

Doel van deze voorziening is het dekken van de kosten van boventallige medewerkers van het SBG. De kosten lopen door tot en met 2018.

Voorziening leerlingenvervoer

Het doel van deze voorziening is het afdekken van een risico op nabetaling in verband met rente op reeds afgetrokken BTW.

Voorziening grondexploitaties De Birk

Deze voorziening is gevormd voor het opvangen van het verwachte tekort op de op 31 januari 2017 door de raad vastgestelde grondexploitatie voor De Birk.

Voorziening grondexploitatie Vathorst (PPS)

Gedurende de periode dat de vordering van OBV op de Gemeente in stand blijft wordt de voorziening gehandhaafd. De hoogte van de vordering van OBV is afgestemd met de hoogte van de voorziening.

Voorziening grondexploitatie Podium (PPS)

Deze voorziening is een onderdeel van de voorziening grondexploitaties. De Gemeente staat garant voor de nakoming van de verplichting van het Grondexploitatiebedrijf Amersfoort BV. Gezien de gerechtelijke uitspraak is een voorziening gevormd.

Voorziening woningen Hogeweg 170-176

Deze voorziening is gevormd op grond van motie 2017.042m d.d. 18 april 2017.

Risico's en weerstandsvermogen

Risico's en weerstandsvermogen

De belangrijkste financiële risico's die we lopen, hebben betrekking op het sociaal domein. Voor een top tien van de belangrijkste risico's verwijzen wij u naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Op basis van de geïnventariseerde risico's is er een weerstandscapaciteit nodig van afgerond € 35,6 miljoen. De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat sinds de begroting 2016-2019 uit de Saldireserve plus de reserve sociaal domein. De saldireserve bedraagt € 77,5 miljoen en de reserve sociaal domein bedraagt € 19,8 miljoen. De weerstandsratio komt daarmee op 2,7 wat ruimschoots boven de door de raad gestelde norm van 1 ligt.

Belastingopbrengsten

Belastingopbrengsten en ontwikkeling lokale lasten

De woonlasten kennen in Amersfoort in 2018 een stijging van gemiddeld zo'n 3,3%. Voor bedrijven ligt de stijging op gemiddeld 4%.

Precariobelasting

Het Rijk heeft de precariobelasting voor ondergrondse infrastructuur voor nutsbedrijven beperkt. Gemeenten die deze belasting in 2016 al hieven mogen deze nog tot en met 2021 blijven heffen met maximaal het tarief dat gold in 2016. Amersfoort valt binnen deze overgangsregeling, maar dat betekent wel dat de voorziene verhoging in 2019 geen doorgang kan vinden. Deze wordt conform raadsbesluit verwerkt in de OZB. Daarnaast is in de kadernota besloten de precario voor nutsbedrijven vanaf 2019 in vier gelijke tranches af te bouwen en de vermindering van de precario op te nemen in de OZB. Voor het jaar 2018 heeft dit nog geen gevolgen.

OZB

De peilaanpassing is bepaald op 2%. Daarnaast is in de herstelbegroting uit 2015 opgenomen dat de OZB in 2018 met € 1,3 mln. zou worden verhoogd. Die verhoging is niet helemaal nodig, omdat € 0,4 mln. kan worden opgevangen vanuit incidentele middelen. Concreet wordt de verhoging derhalve € 0,9 mln. (2,3%) plus de peilaanpassing, gezamenlijk 4,3%.

Afvalstoffenheffing

Het is in onze gemeente al vele jaren het beleid om de kosten voor afvalverwijdering en -verwerking door te berekenen in de afvalstoffenheffing. Dit beleid van volledige kostendekking continueren wij ook in 2018. Eveneens continueren wij de gehanteerde heffingssystematiek met twee tarieven, een (lager) tarief voor eenpersoonshuishoudens en een (hoger) tarief voor meerpersoonshuishoudens. De tarieven stijgen voor alle huishoudens met € 4.

Rioolheffing

Net als bij de afvalstoffenheffing, is ook bij de rioolheffing het beleid om de kosten voor beheer en onderhoud van het gemeentelijk rioleringsstelsel door te berekenen in de rioolheffing. De kosten van kwijtscheldingen, oninbaarverklaringen, het grondwaterbeheer en een deel van de kosten van straatreiniging worden in de heffing betrokken. Door een hogere kostenbasis komt de gemiddelde aanslag rioolheffing in 2018 zo'n 3,2% hoger uit.

De ontwikkeling van de woonlasten ziet er als volgt uit:

Tabel: PL.03 Lastenontwikkeling burgers

(bedragen x € 1,--)

Eenpersoonshuishoudens	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018	ONTWIKKELING
OZB-gebruikersdeel	0	0	
Rioolheffing-gebruikersdeel	55	57	3,6%
Afvalstoffenheffing	201	205	2,0%
Lasten huurders	256	262	2,3%
OZB-eigenarendeel	321	335	4,3%
Rioolheffing-eigenarendeel	69	71	2,9%
Lasten eigenaren / bewoners	646	668	3,4%
Meerpersoonshuishoudens	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018	ONTWIKKELING
OZB-gebruikersdeel	0	0	
Rioolheffing-gebruikersdeel	55	57	3,6%
Afvalstoffenheffing	252	256	1,6%
Lasten huurders	307	313	2,0%
OZB-eigenarendeel	321	335	4,3%
Rioolheffing-eigenarendeel	69	71	2,9%
Lasten eigenaren / bewoners	697	719	3,2%

Tabel: PL.04 Lastenontwikkeling bedrijven

(bedragen x € 1,--)

Bedrijven (cq niet-woningen)	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018	ONTWIKKELING
OZB-gebruikersdeel	1.638	1.708	4,3%
Rioolheffing-gebruikersdeel	396	408	3,0%
<i>Lasten huurders</i>	<i>2.034</i>	<i>2.116</i>	<i>4,0%</i>
OZB-eigenarendeel	2.004	2.090	4,3%
Rioolheffing-eigenarendeel	535	552	3,1%
<i>Lasten eigenaren</i>	<i>2.539</i>	<i>2.642</i>	<i>4,1%</i>
<i>Lasten eigenaren/gebruikers</i>	<i>4.573</i>	<i>4.758</i>	<i>4,0%</i>

Percentages kunnen afwijken als gevolg van afrondingsverschillen. Voor een uitgebreidere weergave van de lokale lasten verwijzen wij u naar de Paragraaf Lokale lasten.

Maatregelen herstelbegroting

Maatregelen herstelbegroting

Bij de (herstel)begroting van 2015 is een fors aantal bezuinigingsmaatregelen genomen voor de jaren 2015 en verder. Onderstaand is weergegeven welke bedragen er bezuinigd dienen te worden voor de komende jaren, op grond van die herstelbegroting. Een overzicht van de maatregelen die er in 2018 nieuw bijgekomen zijn dan wel niet eerder zijn gerealiseerd, staan per deelprogramma opgenomen. Zoals uit onderstaande tabel blijkt, zijn nagenoeg alle bezuinigingsmaatregelen gerealiseerd. Voor de nog niet gerealiseerde bezuinigingsmaatregelen kijkt ons College op welke wijze invulling mogelijk is.

Tabel: M.01 Effect maatregelen herstelbegroting

(bedragen x € 1.000,--)

PROGRAMMA	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
02 Veiligheid en handhaving	88	88	88	88
12 Financiën en belastingen	125	0	0	0
Eindtotaal	213	88	88	88

Bezuinigingsmaatregelen, exclusief Precario en OZB

Incidentele en structurele baten en lasten

Overzicht van de incidentele en structurele baten en lasten

Zoals uit onderstaand overzicht blijkt, hebben we in alle jaren van deze meerjarenbegroting een structureel begrotingssaldo dat positief is. Met andere woorden: onze structurele baten zijn hoger dan onze structurele lasten en met onze structurele baten dekken we relatief veel incidentele lasten af.

Tabel: JI.01 Incidentele en structurele baten en lasten

(bedragen x € 1.000,--)

	Baten / Lasten	Exploitatie / Reserve	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
01 Bestuur en dienstverlening						
<u>1 Algemeen bestuur</u>						
1.1 Doorontwikkeling Amersfoort.nl	Lasten	Exploitatie *	-100	-100	-100	
PC raadsleden	Lasten	Reserve	-36			
Dotatie voorziening wachtgelden wethouders	Lasten	Reserve	-90	-90		
<u>2 Bestuurlijke vernieuwing en deregulering</u>						
Bestuurlijke vernieuwing	Lasten	Exploitatie	-102	-102		
<u>3 Dienstverlening</u>						
Verkiezingen Provincie, Waterschap en Europa	Lasten	Exploitatie		-610		
Gemeenteraad verkiezingen	Lasten	Exploitatie	-356			
<i>Subtotaal 01 Bestuur en dienstverlening</i>			-683	-901	-100	0
02 Veiligheid en handhaving						
<u>1 Sociale veiligheid</u>						
2.1 Ondermijning en OOV, directe personele lasten	Lasten	Exploitatie *	-72	-72	-72	
2.2 Nazorg ex-gedetineerden, directe personele lasten	Lasten	Exploitatie *	-72	-72	-72	
Straatcoaches	Lasten	Exploitatie	-102	-102		
Extra inzet BOA's uitgaansgebied	Lasten	Exploitatie	-77			
<u>Mutaties reserves</u>						
Dotatie onderhoud brandweer	Lasten	Reserve	-96	-96	-96	-96
<i>Subtotaal 02 Veiligheid en handhaving</i>			-419	-341	-240	-96
03 Stedelijk beheer en milieu						
<u>1 Stedelijk beheer</u>						
3.1 Aanpak essentaksterfte	Lasten	Exploitatie *	-200			

3.2 Vervangen bomen woonstraten	Lasten	Exploitatie *	-300			
3.3 Bestrijding Japanse duizendknoop	Lasten	Exploitatie *	-55	-45		
3.4 Uitwerking groenvisie	Lasten	Exploitatie *	-150	-150	-150	
2017-065m Stop met tobbe over stobbe	Lasten	Exploitatie	-100	-100		
2017-209a Niet langer de kat uit de boom	Lasten	Reserve	-500			
Bomenareaal	Lasten	Exploitatie	-100	-100		
Beekdal budget uit voorgaande jaren	Lasten	Reserve	-2.145			
Extra exploitatielasten	Lasten	Reserve		-200	-200	
Verharding Schuilenburg	Lasten	Exploitatie		-43		
Verharding Vathorst centrum	Lasten	Exploitatie			-18	
Verharding de Berg - zuid	Lasten	Exploitatie			-23	
Verharding bosgebied	Lasten	Exploitatie			-20	
Speelterreinen	Lasten	Exploitatie		-23	-8	
Japanse duizendknoop	Lasten	Reserve	-50	-50		
<u>2 Milieu</u>						
3.5 Klimaatbestendige stad	Lasten	Exploitatie *	-50	-50	-50	
10.3 Luchtkwaliteit - uitvoeringskosten	Lasten	Exploitatie *	-60	-60	-60	
10.3 Luchtkwaliteit - subsidies	Lasten	Exploitatie *	-100	-75	-75	
2017-194a Budget Stimuleringsregeling Elektrisch vervoer in onze stad!	Lasten	Reserve	-50			
Projecten klimaat, geluid en bodembescherming	Lasten	Reserve	-413			
<u>Mutaties reserves</u>						
Dotatie reserve wet bodembescherming	Lasten	Reserve	-785	-785	-785	
Onttrekking wet bodembescherming (maatregel uit herstelbegroting)	Baten	Reserve	300			
Onttrekking wet bodembescherming projecten klimaat, geluid en bodembescherming	Baten	Reserve	413			
Dotatie onderhoud Crematorium en Begraafplaatsen	Lasten	Reserve	-100	-100	-100	-100
Dekking motie 2017-108m Japanse duizendknoop	Baten	Reserve	50	50		
Subtotaal 03 Stedelijk beheer en milieu			-4.395	-1.732	-1.489	-100
04 Sociaal domein						
<u>1 Basisinfrastructuur</u>						
2016-165A SJD Borgen wat goed is	Lasten	Reserve	-180			
2017-191a Buurtvervoer door BuurtMobi033 in de wijk	Lasten	Reserve	-50			
4.7 Implementatiemanager Toegankelijkheid, personele lasten	Lasten	Exploitatie *	-82	-82	-82	
<u>3 Specialistische zorg en ondersteuning</u>						
4.1 Klacht- en bezwaarprocedure soc. domein	Lasten	Exploitatie *	-71	-71	-71	
4.3 Inkoop zorg	Lasten	Exploitatie *	-1.500	-1.000		
<u>4 Bescherming en veiligheid</u>						
4.2 Bestuursopdracht wonen en zorg, personele lasten	Lasten	Exploitatie *	-92	-92		
<u>5 Werk en inkomen</u>						
4.4 Formatienormering Sociale Zekerheid	Lasten	Exploitatie *	-202	-331		
4.5 Ouderen in armoede, zie ook programma 12	Lasten	Exploitatie *	-37			

4.6 Armoedebeleid / participatie	Lasten	Exploitatie	*	-250	-250	-250	
2017-204a Doorbreek het overerven van armoede	Lasten	Reserve		-100	-100	-100	
Arbeidsgerichte maatregelen jongeren	Lasten	Exploitatie		-103	-103		
<u>Mutaties reserves</u>							
4.3 Klacht/bezwaar opdr wonen zorg en inkoop	Baten	Reserve	*	1.738	1.238	96	
4.3 Onttrekking participatie	Baten	Reserve	*	160			
4.4 Formatienormering Sociale Zekerheid	Baten	Reserve	*	367	596		
2017-204a Doorbreek het overerven van armoede	Baten	Reserve		100	100	100	
Onttrekking tbv wsw aanpassingen	Baten	Reserve		974	1.056	52	
2016-165A SJD Borgen wat goed is	Baten	Reserve		125			
Subtotaal 04 Sociaal domein				798	961	-255	0
05 Onderwijs							
<u>1 Onderwijsbeleid</u>							
5.1 Onderwijs aan nieuwkomers	Lasten	Exploitatie	*	-55	-42		
Combinatiefunctionarissen	Lasten	Exploitatie		-77	-77		
<u>Mutaties reserves</u>							
Dotatie calamiteiten reserve	Lasten	Reserve		-31	-31	-31	-31
Subtotaal 05 Onderwijs				-163	-150	-31	-31
06 Sport							
<u>1 Sport</u>							
6.1 Vervolgonderz. toekomstscenario sportaccomodaties	Lasten	Exploitatie	*	-300			
6.2 Verbinding sport en zaken	Lasten	Exploitatie	*	-15	-15		
6.3 Topsport in Amersfoort	Lasten	Exploitatie	*	-30			
6.4 Faciliteren sportbeoefening	Lasten	Exploitatie	*	-455	-385		
2017-176a Hartveilig voor sport en maatschappij	Lasten	Reserve		-30			
2017-192a Ook bewegen en aangepast sporten voor mensen met een beperking	Lasten	Reserve		-50			
2017-200a Geen obstakel voor een obstacle run	Lasten	Reserve		-25			
Buurtsportcoaches	Lasten	Exploitatie		-185	-185	-185	
Sportevenementen	Lasten	Exploitatie		-120	-120		
<u>Mutaties reserves</u>							
Dotatie calamiteiten reserve	Lasten	Reserve		-2	-2	-2	-2
Subtotaal 06 Sport				-1.212	-707	-187	-2
07 Ruimtelijke ontwikkeling							
<u>1 Ruimtelijke ontwikkeling</u>							
7.1 Implementatie omgevingswet	Lasten	Exploitatie	*	-750	-750	-350	
7.2 Recreatieve ontwikkeling vathorst noord	Lasten	Exploitatie	*	-100	-400		
<u>3 Vastgoed</u>							
4.7 Implementatiemanager Toegankelijkheid, personele lasten	Lasten	Exploitatie	*	-30	-30	-30	
7.3 Toegankelijkheid gemeentelijk vastgoed	Lasten	Exploitatie	*	-200	-50		
Onderhoud st. Aegtenkapel	Lasten	Exploitatie		-53	-28	-16	

Plantsoen oost 2	Lasten	Exploitatie	-76				
Subtotaal 07 Ruimtelijke ontwikkeling			-1.209	-1.258	-396	0	
08 Wijkontwikkeling en wonen							
<u>2 Wonen</u>							
2016-147m gebiedsgericht werken, doen!	Lasten	Reserve	-50				
Sociale woningbouw	Lasten	Reserve	-1.016				
<u>Mutaties reserves</u>							
Dotatie calamiteiten reserve	Baten	Reserve	50				
Subtotaal 08 Wijkontwikkeling en wonen			-1.016	0	0	0	
09 Mobiliteit							
<u>1 Mobiliteit</u>							
2.4 Handhaving dmv inzet fietsstewards	Lasten	Exploitatie *	-50	-50	-50		
2017-197a Minder incidenten, minder files	Lasten	Reserve	-50				
<u>Mutaties reserves</u>							
Dotatie fietsplan	Lasten	Reserve	-1.000				
Dotatie reserve Verder	Lasten	Reserve	-2.500	-3.700	-1.500		
Onttrekking tbv uitgaven projecten Verder	Baten	Reserve	1.500	1.500	1.500		
Subtotaal 09 Mobiliteit			-2.100	-2.250	-50	0	
10 Economie en duurzaamheid							
<u>1 Economie</u>							
Grootschalige evenementen	Lasten	Exploitatie	-102	-102			
Economische agenda	Lasten	Exploitatie	-1.016	-1.016			
Citymarketing	Lasten	Exploitatie	-152	-152			
<u>2 Duurzaamheid en innovatie</u>							
10.1 Circulaire economie	Lasten	Exploitatie *	-250				
10.2 CO2 neutrale stad	Lasten	Exploitatie *	-500				
Smartcity	Lasten	Reserve *	-254				
Duurzaamheidsagenda	Lasten	Exploitatie	-51	-51			
<u>Mutaties reserves</u>							
Dotatie in reserve toekomstfonds duurzame ontwikkeling cf 5094356 08-12-2015	Lasten	Reserve	-200	-200			
Dotatie in reserve Evenementen	Lasten	Reserve	-50	-50	-50	-50	
Onttrekking uit reserve toekomstfonds duurzame ontwikkeling	Baten	Reserve	250	150			
Subtotaal 10 Economie en duurzaamheid			-2.325	-1.421	-50	-50	
11 Cultuur							
<u>3 Kunst en cultuur</u>							
11.1 Cultuurvisie-aanjagen realiseren ambitie	Lasten	Exploitatie *	-1.000	-600	-500		
11.2 Cultuurvisie - voortzetten huidige beleid	Lasten	Exploitatie *	-400	-400	-400		
2017-168a Breed toegankelijk popfestival 1 e pinksterdag 2018 Amersfoort, 7	Lasten	Reserve	-50				
Amateurkunstverenigingen	Lasten	Exploitatie	-41	-41			

Sportevenementen	Lasten	Reserve		-15	-15		
Evenementen algemeen	Lasten	Exploitatie		-103	-103		
<u>Mutaties reserves</u>							
Dotaties reserve Armando museum	Lasten	Reserve		-25	-10	-7	-3
Onttrekking tbv Armando museum	Baten	Reserve		90	90	90	68
Dotatie Calamiteiten reserve	Lasten	Reserve		-35	-35	-35	-35
Dotatie in reserve Evenementen	Lasten	Reserve	*	-15	-15		
Subtotaal 11 Cultuur				-1.593	-1.129	-852	30
12 Financiën en belastingen							
4.5 Ouderen in armoede, zie ook programma 4	Baten	Exploitatie	*	37			
12.1 Terugdraaien ozb verhoging (partieel)	Baten	Exploitatie	*	-400	-1.050	-400	
<u>Mutaties reserves</u>							
<i>Saldireserve</i>							
Onttrekking tbv dotatie in reserve Wijkse Voorzieningen	Baten	Reserve		323			
Onttrekkingen voor doorgeschoven activiteiten uit voorgaande jaren	Baten	Reserve		7.191	1.049		
Mutaties tbv voorgaande jaren	Lasten	Reserve		-1.500	-1.500	-1.500	
Mutaties tbv voorgaande jaren	Lasten	Reserve		-960	437	210	10
Saldo begroting 2018-2021	Lasten	Reserve		-2.744	-4.566	-8.011	-11.950
<i>Reserve Knooppunt Hoevelaken</i>							
Dotatie inclusief rente	Lasten	Reserve		-799	-835	-872	-911
<i>Reserve toekomstige vervangingsinvesteringen</i>							
Dotatie tbv compartiment onderwijs, rente	Lasten	Reserve		-329	-535	-921	-921
<i>Reserve toekomstige vervangingsinvesteringen</i>							
Dotatie	Lasten	Reserve		-700	-700	-700	-700
<i>Reserve Wijkse Voorzieningen Vathorst</i>							
Geraamde onttrekkingen conform de herstelbegroting	Baten	Reserve		145			
Geraamde dotaties conform de herstelbegroting	Lasten	Reserve		-334	-267	-272	-272
Subtotaal 12 Financiën en belastingen				-69	-7.967	-12.467	-14.745
13 Bedrijfsvoering							
<u>1. Bedrijfsvoering</u>							
13.2 Schoon schip: opruimen papieren archief	Lasten	Exploitatie	*	-150	-150	-300	
13.1 Generatiepact	Lasten	Exploitatie	*	-350	-250	-200	
2.1 Ondernijning en OOV, overhead	Lasten	Exploitatie	*	-50	-50	-50	
2.3 Werkbudget ondernijning een OOV	Lasten	Exploitatie	*	-78			
2.2 Nazorg ex-gedetindeerden, overhead	Lasten	Exploitatie	*	-50	-50	-50	
4.1 Klacht- en bezwaarprocedure Sociaal Domein, overhead	Lasten	Exploitatie	*	-25	-25	-25	
4.2 Bestuursopdracht wonen en zorg, overhead	Lasten	Exploitatie	*	-50	-50		
4.4 Formatienormering Sociale Zekerheid	Lasten	Exploitatie	*	-165	-265		
4.7 Implementatiemanager Toegankelijkheid, overhead	Lasten	Exploitatie	*	-50	-50	-50	
Taakstelling 4,2 fte uit ombuigingsreserve	Lasten	Reserve		-350			

Herstel capaciteit informatievoorziening	Lasten	Reserve	-500			
Vorbereiding en uitvoeringsbudget tijdelijke huisvesting ivm renovatie Stadhuisplein	Lasten	Reserve	-118	-3.601	-1.160	
Comm. advies vluchteling en radicalisering	Lasten	Reserve	-41	-41		
Projectadv. preventie radicalisering	Lasten	Reserve	-46	-46		
3. Informatievoorziening						
ICT ontwikkelbudget	Lasten	Reserve	-400	-400		
Gegevensbescherming ondersteuning en advieskosten	Lasten	Exploitatie	-60	-60		
VDS applicaties	Lasten	Reserve	-45			
Firewalls	Lasten	Reserve	-25			
Vervanging mfc	Lasten	Reserve				-30
Bis/Ris systeem	Lasten	Reserve				-50
Leningenbeheer software	Lasten	Reserve	-60			
GPS	Lasten	Reserve				-20
Tachymeter	Lasten	Reserve		-30		
Mutaties reserves						
13.3 Twee tranche aanvulling bedrijfsvoeringsreserve	Lasten	Reserve	*		-200	
Onttrekking ombuigingsreserve, 4,2fte	Baten	Reserve	350			
Onttrekking ombuigingsreserve, herstel capaciteit informatievoorziening	Baten	Reserve	500			
Onttrekking geplande onderhoud Stadhuis	Baten	Reserve	600	5.101	2.860	1.700
Dotatie onderhoud reserve Stadhuis	Lasten	Reserve	-1.184	-1.184	-1.184	-1.184
Onttrekking toekomstige vervangingsinvesteringen	Baten	Reserve		365		
Dotatie toekomstige vervangingsinvesteringen	Lasten	Reserve	-222		-734	-523
Subtotaal 13 Bedrijfsvoering			-2.569	-786	-1.093	-107
STRUCTURELE BEGROTINGSSALDO			-16.955	-17.681	-17.209	-15.100

* Deze mutaties maken onderdeel uit van de incidentele posten uit de Kadernota 2018-2021.

IJkpunten financiële positie

Financiële IJkpunten

Sinds 2014 kijken we naar een aantal kengetallen en we volgen deze over meerdere jaren, om zo een beter beeld te krijgen van hoe stabiel, weerbaar en wendbaar onze begroting is. De kengetallen staan in [de Nota normering Gemeentefinanciën](#). Tweemaal per jaar, bij de jaarrekening en bij de begroting, actualiseren we de scores op deze ijkpunten zoveel mogelijk aan de hand van de laatste bekende cijfers. Dat is nu voor de begroting 2018 ook weer gedaan. In de tabel hieronder staan de scores van de afgelopen begrotingen en jaarrekeningen. Op die manier ontstaat een meerjarig geheel zodat ook trends en ontwikkelingen zichtbaar kunnen worden. In dit overzicht zijn ook de verplichte financiële kengetallen op grond van het BBV opgenomen. Omdat daar meerjarig een beeld van gegeven moet worden, hebben wij dat voor onze overige ijkpunten zoveel als mogelijk ook gedaan.

Sommige ijkpunten, zoals de cijfers over (onderdelen van) de balans, zijn gebaseerd op rekeninggegevens van het meest recente rekeningjaar of op basis van de geprognosticeerde balans. Uit onderstaand overzicht blijkt dat onze weerbaarheid goed is en de komende jaren ook op peil blijft. Onze weerstandsratio is hoog, en de reserves en de solvabiliteitsratio's zijn redelijk stabiel. De stabiliteit is ook goed, gezien het feit dat we een relatief hoog structureel begrotingssaldo hebben. Ook de flexibiliteit is in orde.

Tabel: JP.01 IJkpunten

	SIG- NAAL- WAAR- DE	SCORE BEGR. 2016	SCORE REK. 2015	SCORE BEGR. 2017	SCORE REK. 2016	SCORE BEGR. 2018	SCORE RAMING 2019	SCORE RAMING 2020	SCORE RAMING 2021	Wettelijk of niet
WEERBAARHEID										
Weerstandsratio	> 1,00	2,2	2,2	3,1	2,6	2,7	2,6	2,7	3,0	Eigen ijkpunt; aangepaste definitie
Reserves stand ultimo jaar		109	140	135	144	164	165	176	189	Eigen ijkpunt; geen norm
Solvabiliteitsratio		14,1%	17,7%	17,9%	24,5%	23,7%	23,7%	24,1%	25,9%	Wettelijk (BBV); nieuw, geen norm
STABILITEIT										
Structureel saldo	> 0	10,3	12,4	1,7	23,8	17,0	17,7	17,2	15,1	Wettelijk (BBV); nieuwe definitie tov onze definitie
Structureel saldo in %			2,4%	0,4%	5,1%	3,5%	3,8%	3,7%	3,3%	Wettelijk (BBV); nieuw, geen norm
Volatiliteit	< 47,50%	43,0%	41,0%	41,8%	45,5%	31,3%	30,9%	31,9%	33,9%	Eigen ijkpunt
EMU-saldo	-18,0	-11,1	-11,8	9,6	19,3	-4,0	-17,9	-11,1	-5,1	Wettelijk (BBV); Wettelijke norm

FLEXIBILITEIT										
<i>Belastingen</i>										
- Kostendekkendheid leges	< 100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	Wettelijke norm
- Onbenutte belastingcapaciteit	7,4	2,0	5,6	3,8	4,3	3,7	2,7	1,7	1,0	Eigen ijkpunt
- Lastendruk t.o.v. landelijk	5,6	0,7	5,3	1,9	1,5	1,3	-	-	-	Wettelijk (BBV); nieuw, geen norm
- Lastendruk t.o.v. landelijk in %			89,1%	95,9%	96,9%	97,4%	-	-	-	Wettelijk (BBV); nieuw, geen norm
<i>Schuld</i>										
- Netto schuldquote	< 130%	84%	78%	87%	57%	72%	71%	71%	71%	Wettelijk (BBV); nieuw, geen norm
- Netto gecorrigeerde schuldquote*	< 130%	65%	64%	86%	57%	50%	49%	49%	48%	Wettelijk (BBV); nieuw, geen norm
- Bruto Rentequote	< 5%	3,5%	3,4%	2,7%	3,4%	2,3%	2,1%	2,0%	2,6%	Eigen ijkpunt
- Netto Rentequote	< 2,5%	2,1%	1,9%	2,1%	1,7%	1,3%	1,1%	1,0%	1,6%	Eigen ijkpunt
- Renterisiconorm	< 93,2	28,0	24,5	32,1	33,0	93,2	93,9	90,5	88,2	Wettelijk (BBV); Wettelijke norm
- Kasgeldlimiet	< 39	40,9	62,7	38,2	26,3	39,6	39,9	38,5	37,5	Wettelijk (BBV); Wettelijke norm
<i>Bedrijfsvoering en exploitatie</i>										
- Kapitaallasten quote	< 10%	7,0%	8,0%	5,7%	9,4%	4,2%	4,3%	4,4%	4,0%	Eigen ijkpunt
- Vaste personeel quote	< 15%	12,6%	10,2%	11,7%	11,8%	10,9%	10,4%	10,8%	12,9%	Eigen ijkpunt
- Flexibel personeel quote	< 5%	3,2%	3,2%	3,2%	3,0%	3,2%	3,2%	3,2%	3,2%	Eigen ijkpunt
- Structurele subsidie quote	< 15%	16,5%	16,5%	17,4%	16,8%	13,1%	13,0%	13,4%	13,8%	Eigen ijkpunt
- Incidentele subsidie quote	< 2,5%	1,7%	3,1%	3,9%	4,5%	-	-	-	-	Eigen ijkpunt
- Investerings / schulden		55,0%	63,0%	42,1%	40,1%	35,6%	34,6%	34,6%	35,0%	Eigen ijkpunt; geen norm
- Grondexploitaties		23,8%	22,9%	27,2%	21,9%	21,1%	17,5%	16,0%	16,1%	Wettelijk (BBV); nieuw, geen norm

* N.a.v. een wijziging in de BBV-regelgeving is de brutoschuldquote vanaf de begroting 2016 vervangen door de netto gecorrigeerde schuldquote.

** Niet alle ijkpunten konden bij de begroting 2018 meerjarig geactualiseerd worden. Voor deze ijkpunten zijn wij uitgegaan van de cijfers van de begroting 2017.

Subsidies

Subsidies

De gemeente Amersfoort heeft een structurele subsidierelatie met ongeveer 50 instellingen en verleent daarnaast zo'n 400 incidentele subsidies per jaar. Het wettelijk kader is vastgelegd in de Algemene subsidieverordening 2015 (ASV) en de nadere subsidieregelingen.

Structurele subsidies worden verstrekt op basis van de in de gemeentebegroting opgenomen programma's. Onderstaand een overzicht van de geraamde omvang van deze subsidies voor 2018:

Tabel: PS.01: Maximale structurele subsidie

(bedragen x € 1.000,--)

Naam instelling	2018
Programma 4 Sociaal Domein	
Anonieme Alcoholisten	1,7
Speeltuinvereniging Wagenspeelplaats	6,5
Speeltuinvereniging Vriendenkring	7,5
Speeltuinvereniging Rivierenwijk	7,9
Speeltuinvereniging Het Soesterkwartier	8,0
Speeltuinvereniging Het Kruiskampkwartier	8,4
GSVA	8,8
LFB	9,3
Cliëntenraad Wsw	18,0
Cliëntenraad SZ	20,8
Stichting Het Burgerweeshuis Amersfoort	21,0
Stichting Scouting Platform Amersfoort	25,0
Prago Avondschool	26,2
Speel-O-theek Eemland	27,4
SRO	32,9
Slachtofferhulp Nederland	35,6
Stichting Timon	44,1
Amfors groep	63,6
Stichting Cliënten Contact Eemland	61,8
Artikel 1 Midden Nederland	111,3
Stadsboerderij de Vosheuvel	127,6
SRO: Natuurboerderij De Brinkhorst	153,2
GGZ Centraal	182,9

Leger des Heils	238,0
RWA (re-integratie)	369,4
Jeugdcultuur- /jeugdsportfonds Utrecht	582,9
Stadsring 51	1.950,2
Stichting Arkin	2.097,2
Stichting Kwintes	4.194,3
RWA (WSW) (Rijkssubsidie)	17.670,0
Stichting Wijkteams	12.116,0
Programma 5 Onderwijs	
Scholen in de Kunst	12,3
Stichting Wijkteams	230,9
SRO Amersfoort (gymlokalen en leerlingenvervoer)	268,3
Programma 6 Sport	
ASF	5,4
SRO Amersfoort	5.692,9
Programma 10 Economie en duurzaamheid	
Stichting Toeristische Informatieverstrekking Amersfoort	247,4
Programma 11 Cultuur	
Stichting Sint Nicolaas in Vathorst	1,1
Oranjevereniging Hooglanderveen	1,2
Stichting Oranjecomité Hoogland	1,4
Regionale Omroepvereniging De Golfbreker	9,4
Amersfoortse Oranje Vereniging	10,1
Amersfoortse Contact Commissie	10,5
Stichting Mediagroep Eemland, Vallei en Amersfoort	86,1
Holland Opera	105,5
Stichting Evenementen & Congressen	186,0
Stichting Cultureel Podium De Kelder	494,8
Theater Film Cafe De Lieve Vrouw	697,1
Theater en Congrescentrum De Flint NV	2.543,5
Amersfoort in C	2.467,8
Scholen in de Kunst	3.630,5
Stichting Bibliotheken Eemland	3.875,9

Aan bovenstaande cijfers kunnen door instellingen geen rechten worden ontleend.

In bovenstaande staat hebben we geen incidentele subsidies opgenomen. Ook niet als we de subsidies al meerdere jaren incidenteel verstrekken. Voor een deel van de subsidies jeugd geldt dat deze van 2015 tot en met 2018 incidenteel verstrekt worden. Vanaf 2019 kopen we deze taken in en vervalt de subsidie.

Subsidieregeling #indebuurt van 8 miljoen is niet in dit overzicht opgenomen omdat deze voor 3 jaar incidenteel wordt toegekend aan de instelling InDeBuurt033.

Vennootschapsbelasting

Vennootschapsbelastingplicht voor Overheidsbedrijven

Per 1 januari 2016 zijn alle overheidsbedrijven, dus ook gemeenten, belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting (Vpb). Dit betekent dat zij Vpb dienen te betalen over de winst die ze met hun ondernemingsactiviteiten maken.

Binnen de gemeente Amersfoort is onderzocht of er sprake is van activiteiten die belastingplichtig zijn voor de Vpb, dat wil zeggen: activiteiten die door de 'ondernemerspoort' gaan. De uitkomst van dit onderzoek is dat deze er niet zijn en de gemeente op dit moment dus niet Vpb-plichtig is.

Inzake de activiteiten van het grondbedrijf wordt naar aanleiding van de laatste fiscale ontwikkelingen/richtlijnen op dit moment gewerkt aan nieuwe berekeningen. Onze huidige verwachting is dat de conclusie voorlopig niet zal wijzigen. Jaarlijks zullen we blijven beoordelen of de activiteiten van het grondbedrijf door de 'ondernemerspoort' gaan.

Door de raad te autoriseren begrotingsbedragen

Door de raad te autoriseren begrotingsbedragen

PROGRAMMA	REKENING 2016	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
LASTEN						
01. BESTUUR EN DIENSTVERLENING	-14.752	-11.214	-10.999	-11.244	-10.400	-10.711
02. VEILIGHEID EN HANDHAVING	-15.264	-14.243	-16.092	-16.005	-15.919	-15.775
03. STEDELIJK BEHEER EN MILIEU	-49.758	-50.925	-54.222	-54.181	-54.740	-55.439
04. SOCIAAL DOMEIN	-208.622	-216.590	-228.197	-227.905	-225.412	-225.029
05. ONDERWIJS	-19.268	-20.744	-20.766	-21.164	-21.763	-22.236
06. SPORT	-7.183	-7.332	-8.151	-7.644	-7.117	-6.930
07. RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	-69.619	-39.061	-46.066	-48.773	-37.458	-27.685
08. WIJKEN EN WONEN	-2.444	-7.670	-4.005	-2.897	-2.846	-2.845
09. MOBILITEIT	-5.134	-5.943	-6.936	-7.043	-7.158	-7.441
10. ECONOMIE EN DUURZAAMHEID	-5.287	-5.114	-5.305	-4.197	-4.203	-4.027
11. CULTUUR	-16.940	-16.912	-19.543	-19.089	-18.682	-17.758
12. FINANCIËN EN BELASTINGEN	-20.500	-8.303	-5.324	-4.932	-4.608	-4.255
13. BEDRIJFSVOERING	-28.549	-34.671	-40.217	-44.339	-42.285	-40.898
TOTAAL LASTEN	-463.319	-438.721	-465.824	-469.415	-452.591	-441.029

PROGRAMMA	REKENING 2016	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
BATEN						
01. BESTUUR EN DIENSTVERLENING	3.497	2.813	2.900	2.898	2.898	2.898
02. VEILIGHEID EN HANDHAVING	3.885	2.944	4.786	4.773	4.805	4.821
03. STEDELIJK BEHEER EN MILIEU	8.444	7.162	7.659	7.904	8.082	8.393
04. SOCIAAL DOMEIN	50.626	51.191	54.941	56.779	57.414	57.774
05. ONDERWIJS	6.969	5.668	5.669	5.669	5.669	5.669
06. SPORT	0	0	0	0	0	0
07. RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	64.985	30.977	34.721	37.277	27.077	17.767
08. WIJKEN EN WONEN	6.846	244	309	309	309	309
09. MOBILITEIT	3.201	3.044	2.984	2.984	2.984	2.984
10. ECONOMIE EN DUURZAAMHEID	1.206	499	507	507	507	507
11. CULTUUR	322	270	176	176	272	272
12. FINANCIËN EN BELASTINGEN	342.626	332.388	348.958	351.571	352.872	352.986
13. BEDRIJFSVOERING	0	0	0	0	0	0
TOTAAL BATEN	492.606	437.201	463.610	470.848	462.889	454.380

PROGRAMMA	REKENING 2016	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
TOTAAL SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
01. BESTUUR EN DIENSTVERLENING	-11.255	-8.401	-8.099	-8.345	-7.502	-7.813
02. VEILIGHEID EN HANDHAVING	-11.380	-11.298	-11.306	-11.231	-11.115	-10.954
03. STEDELIJK BEHEER EN MILIEU	-41.314	-43.762	-46.563	-46.277	-46.658	-47.046
04. SOCIAAL DOMEIN	-157.996	-165.400	-173.256	-171.126	-167.998	-167.254
05. ONDERWIJS	-12.299	-15.075	-15.098	-15.496	-16.094	-16.567
06. SPORT	-7.183	-7.332	-8.151	-7.644	-7.117	-6.930
07. RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	-4.634	-8.084	-11.344	-11.496	-10.381	-9.919
08. WIJKEN EN WONEN	4.402	-7.426	-3.696	-2.588	-2.537	-2.536
09. MOBILITEIT	-1.933	-2.899	-3.952	-4.059	-4.174	-4.457
10. ECONOMIE EN DUURZAAMHEID	-4.081	-4.616	-4.799	-3.691	-3.697	-3.521
11. CULTUUR	-16.618	-16.642	-19.367	-18.913	-18.410	-17.486
12. FINANCIËN EN BELASTINGEN	322.126	324.086	343.634	346.639	348.264	348.731
13. BEDRIJFSVOERING	-28.549	-34.671	-40.217	-44.339	-42.285	-40.898
TOTAAL SALDO	29.287	-1.520	-2.214	1.434	10.298	13.351

PROGRAMMA	REKENING 2016	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
TOTAAL MUTATIES RESERVES						
01. BESTUUR EN DIENSTVERLENING	0	0	0	0	0	0
02. VEILIGHEID EN HANDHAVING	-96	-96	-96	-96	-96	-96
03. STEDELIJK BEHEER EN MILIEU	-1.001	-169	-122	-835	-885	-100
04. SOCIAAL DOMEIN	1.920	937	3.464	2.890	148	0
05. ONDERWIJS	169	-31	-25	-19	-19	-19
06. SPORT	-300	-2	-2	-2	-2	-2
07. RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	-1.388	50	0	0	0	0
08. WIJKEN EN WONEN	-5.490	50	50	0	0	0
09. MOBILITEIT	6.570	-581	-1.960	-2.088	112	112
10. ECONOMIE EN DUURZAAMHEID	-321	-100	0	-100	-50	-50
11. CULTUUR	465	34	15	30	48	30
12. FINANCIËN EN BELASTINGEN	2.113	8.312	560	-6.662	-11.808	-14.485
13. BEDRIJFSVOERING	-6.149	-6.884	329	5.449	2.253	1.258
TOTAAL MUTATIES RESERVES	-3.509	1.520	2.213	-1.433	-10.298	-13.351

PROGRAMMA	REKENING 2016	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
TOTAAL SALDO INCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
01. BESTUUR EN DIENSTVERLENING	-11.255	-8.401	-8.099	-8.345	-7.502	-7.813
02. VEILIGHEID EN HANDHAVING	-11.476	-11.394	-11.401	-11.327	-11.210	-11.050
03. STEDELIJK BEHEER EN MILIEU	-42.315	-43.932	-46.686	-47.113	-47.543	-47.146
04. SOCIAAL DOMEIN	-156.076	-164.463	-169.792	-168.236	-167.850	-167.254
05. ONDERWIJS	-12.130	-15.106	-15.123	-15.515	-16.113	-16.586
06. SPORT	-7.483	-7.334	-8.153	-7.646	-7.119	-6.932
07. RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	-6.022	-8.034	-11.344	-11.496	-10.381	-9.919
08. WIJKEN EN WONEN	-1.089	-7.376	-3.646	-2.588	-2.537	-2.536
09. MOBILITEIT	4.637	-3.480	-5.911	-6.147	-4.062	-4.345
10. ECONOMIE EN DUURZAAMHEID	-4.402	-4.716	-4.799	-3.791	-3.747	-3.571
11. CULTUUR	-16.154	-16.608	-19.352	-18.883	-18.361	-17.456
12. FINANCIËN EN BELASTINGEN	324.239	332.398	344.194	339.977	336.456	334.246
13. BEDRIJFSVOERING	-34.698	-41.555	-39.888	-38.890	-40.031	-39.639
TOTAAL SALDO	25.778	0	0	0	0	0

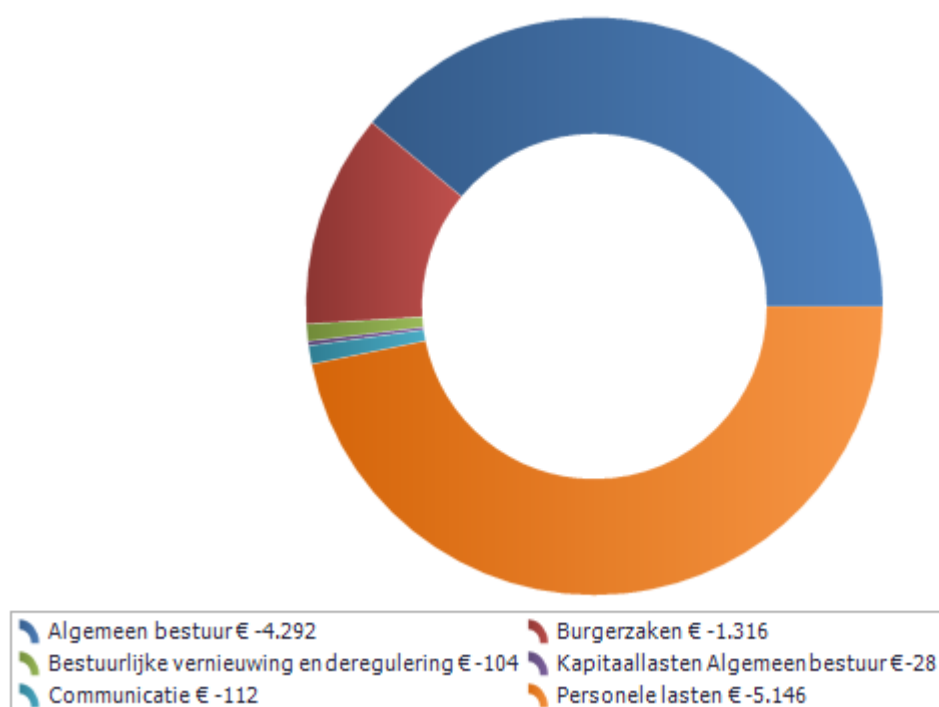
Programma's

01 BESTUUR EN DIENSTVERLENING

Inleiding

We zijn als stad en bestuur continu in ontwikkeling. We werken met en voor al onze inwoners aan een mooi Amersfoort, waar het prettig wonen, werken en recreëren is. We laten dit zien in hoe we de stad besturen, in hoe we als bestuur alert blijven op de ontwikkelingen in de samenleving en daarop adequaat inspelen, in hoe we maatschappelijke vraagstukken aanpakken (niet alleen met regels) en in onze dienstverlening.

Waar geven we ons geld aan uit

Financieel overzicht per programma

(bedragen x € 1.000,--)

PROGRAMMA	REKENING 2016	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1 ALGEMEEN BESTUUR	-9.306	-5.906	-5.792	-5.784	-5.693	-5.700
2 BESTUURLIJKE VERNIEUWING EN DEREGULER	-96	-103	-104	-104	-3	-3
3 DIENSTVERLENING	-5.350	-5.205	-5.103	-5.355	-4.704	-5.009
TOTAAL LASTEN	-14.752	-11.214	-10.999	-11.244	-10.400	-10.711
BATEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1 ALGEMEEN BESTUUR	442	442	494	494	494	494
2 BESTUURLIJKE VERNIEUWING EN DEREGULER	0	0	0	0	0	0
3 DIENSTVERLENING	3.055	2.372	2.406	2.404	2.404	2.404
TOTAAL BATEN	3.497	2.813	2.900	2.898	2.898	2.898
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
1 ALGEMEEN BESTUUR	-8.864	-5.464	-5.298	-5.290	-5.199	-5.206
2 BESTUURLIJKE VERNIEUWING EN DEREGULER	-96	-103	-104	-104	-3	-3
3 DIENSTVERLENING	-2.295	-2.834	-2.696	-2.951	-2.300	-2.604
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-11.255	-8.401	-8.099	-8.345	-7.502	-7.813
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve						
Onttrekking aan reserve						
TOTAAL MUTATIES RESERVES						
SALDO PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-11.255	-8.401	-8.099	-8.345	-7.502	-7.813

Toelichting op de begrotingsmutaties

Tabel: PF.01.02 Toelichting afwijkingen

(bedragen x € 1.000,--)

Afwijkingen begroting 2018 t.o.v. begroting 2017, inclusief reserve-mutaties	SUBTOTAAL	TOTAAL	Structureel/ incidenteel
ALGEMEEN BESTUUR			
<u>Indexering</u>	-94		S
<u>Kadernota 2018-2021</u>			
- 13.6 Aanbesteding accountant (raad).	-50		S
<u>Overig</u>			
- Na de aanbesteding is gebleken dat de middelen die vanuit de kadernota zijn toegevoegd tbv de accountantscontrole niet voldoende waren. Er is nog een extra budget van € 40.000,- benodigd.	-40		S
- Administratieve correctie inkomsten uit de regio van programma 13 naar programma 1	50		S
- Extra dotatie aan voorziening wachtgeld wethouders	-90		I
<u>Kapitaallasten</u>			
- Lasten voor afschrijving en rente tbv audiovisuele hulpmiddelen.	-28		S
<u>Personele lasten</u>			
- Indexering van personele lasten en formatie-aanpassingen	413		S
<u>Overige kleine verschillen en afrondingen</u>	5		S
		166	
BESTUURLIJKE VERNIEUWING EN DEREGULERING			
<u>Indexering</u>	-2		S
		-2	
DIENSTVERLENING			
<u>Personele lasten</u>			
- Doorbelasting personele lasten: Indexering van personele lasten en formatie-aanpassingen.	280		S
<u>Kadernota 2018-2021</u>			
- 1.1 Doorontwikkeling Amersfoort.nl.	-100		I
<u>Indexering</u>	19		S
<u>Kapitaallasten</u>			
- Lasten voor afschrijving en rente tbv modernisering gba en stemmachines 2015.	-90		S
<u>Overige kleine verschillen en afrondingen</u>	29		S
		138	
TOTAAL AFWIJINGEN BESTUUR EN DIENSTVERLENING		302	

Het kan zijn dat de bedragen bij de formatie-uitbreidingen in de programma's niet één op één overeenkomen met de Kadernota. Dit komt omdat nu bij de begroting de bedrijfsvoeringskosten die gepaard gaan met die formatie-uitbreidingen, in programma 13 zijn verantwoord.

Geplande investeringen

Tabel: PF.01.03 Geplande investeringen

(bedragen x € 1.000,--)

01 Bestuur en dienstverlening	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
<i>Geplande investeringen</i>				
<i>Investerings met een economisch nut</i>				
Audiovisuele middelen raadszaal	-218			
Verkiezingen raad	-101			
Totaal investeringen	-319	0	0	0

Risico's

Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Risico	Maatregel	Benodigde weerstand- capaciteit in € mln.	Portefeuille- houder
Verlies van gevoelige persoonsgegevens (datalekken) met als gevolg imagoschade, kans op een boete en uiteraard ook gevolgen voor de betreffende inwoners.	Er is een gemeentebrede projectorganisatie ingericht.	0,2	Bolsius
Het ontslag / opstappen van bestuurders van de stad, waardoor er wachtgeldverplichtingen ontstaan en de voorziening wachtgeldverplichtingen onder druk komt te staan.	Bij vertrek van een bestuurder wordt de concrete omvang van de totale uitkeringsrechten berekend. Bij een tekort vindt er een dotatie plaats aan de voorziening wachtgeld wethouders.	0,1	Bolsius
Wetswijzigingen of nieuwe rijksvoorschriften kunnen tot gevolg hebben dat de legesinkomsten van de gemeente teruglopen. Deze extra kosten kunnen niet in de leges verdisconteerd worden.	Wij volgen intensief het rijksbeleid om op tijd te kunnen anticiperen op wetswijziging.	0,0	Bolsius

1 ALGEMEEN BESTUUR

Burgemeester Lucas Bolsius

E-mail: burgemeester@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Bestuurszaken, juridische zaken en *public affairs*

Veiligheid

Dierenwelzijn

Archeologie

Ambitie

Het bestuur van Amersfoort zijn, dat de belangen in de stad afweegt en de belangen voor stad en regio behartigt. Amersfoort is een open, ambitieuze en tolerante stad waarin de menselijke maat voorop staat. Wij zijn als stad en bestuur continu in ontwikkeling. We willen een stadsbestuur zijn dat verbindt, dat vertrouwen heeft en geeft en dat op basis van democratische waarden invulling geeft aan zijn publieke taken.

1.1.a Waardering van de communicatie en voorlichting vanuit de gemeente

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
				6,6	6,7			

Bron: Stadspeiling O&S

Toelichting: Bij de permanente beleidsevaluatie van dit onderwerp in het najaar 2017 zal worden gekeken of deze indicator wordt aangepast. Deze indicator is gebaseerd op een landelijk vastgestelde vragenlijst, de Burgerpeiling. Deze is in 2015 voor het eerst gemeten onder Amersfoorters (18-84 jaar). Het geeft het gemiddelde rapportcijfer weer op een schaal van 1 (zeer slecht) tot 10 (zeer goed) en is gebaseerd op een steekproef.

NB: 17% van de respondenten geeft geen antwoord op de vraag of zegt dit niet te weten. Van de 69 gemeenten die deze vraag in 2014 of 2015 hebben gesteld, is de gemiddelde score een 6,6. Daarnaast doet de gemeente regelmatig onderzoek en evalueert zij de communicatie. De onderzoeken zijn te vinden op

www.amersfoortincijfers.nl.

Overzicht indicatoren

Indicator	Realisatie cijfers						Streefcijfers		
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Waardering van de communicatie en voorlichting vanuit de gemeente					6,6	6,7			

Doelstellingen

Gezamenlijk en op een zorgvuldige manier afwegen van de belangen van stad en regio.

Lokaal bestuur zijn dat vertrouwen heeft én geeft, dat stabiel en betrouwbaar is. Onze inwoners kunnen er op rekenen dat zij geïnformeerd worden over zaken die hen direct raken en dat we adequaat reageren op vragen en signalen uit de stad.

Beschermen van de rechtstaat en van democratische waarden. Polarisering in de samenleving gaan wij actief tegen.

Onze inzet

We behartigen de belangen van partijen in stad en regio, door aandacht voor *public affairs* richting andere overheden en door verbindingen te zoeken met stakeholders. De opgaven waarvoor wij staan houden zich niet aan gemeentegrenzen. We werken nauw samen met onze partners in de stad en buurgemeenten met name in regio Amersfoort. Als het gaat om het behartigen van onze belangen coördineren wij onze inzet via een halfjaarlijks geactualiseerde lobbyagenda en rapporteren wij over subsidie-verwerving in het jaarverslag.

Bij besturen gaat het om vertrouwen hebben en vertrouwen krijgen. Dat betekent ook durven loslaten, omdat we vertrouwen hebben in de stad; in de kennis en verantwoordelijkheid van inwoners, ondernemers en organisaties. Wij zijn uitnodigend, figuurlijk maar ook letterlijk door per jaar 500 'gasten van de raad' uit te nodigen. Onze informatie is openbaar tenzij de wet dat verbiedt. De raadsvergaderingen kunnen via internet gevolgd worden. We gaan vaker in een rondetafel-setting het gesprek aan met betrokkenen, of 'op locatie' vergaderen als het onderwerp daar om vraagt. De Raad experimenteert met nieuwe werk- en vergadervormen met als doel het vergroten van de invloed van inwoners op het besluitvormingsproces en het verbeteren van de samenwerking tussen stad en bestuur. Wij ondersteunen dit vanuit bestuurlijke ontwikkeling en verkennen samen met de Raad wat nodig is om te komen tot een lokale overheid die aansluit op de veranderende samenleving.

In het afgelopen jaar hebben we opvang geboden aan mensen die zijn gevlucht. Ook in de komende tijd zullen we aan hen ruimte bieden. Daarbij willen we bijdragen aan een goede integratie van nieuwkomers ("statushouders") in onze samenleving. We brengen actief partijen bij elkaar, ook in situaties waarin de onderlinge tolerantie onder druk staat of waar polarisatie dreigt, en we treden op tegen discriminatie (artikel 1 van de Grondwet) en voor onze grondrechten. In deze rechtstaat is

de overheid ook zelf onderworpen aan controle, van **accountant** tot **rekenkamer**. De **ombudsman** staat klaar voor wie zich door de overheid onjuist voelt behandeld.

Beschermen persoonsgegevens en privacy. Vanaf 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van toepassing. Deze Europese verordening vervangt de Wet bescherming persoonsgegevens. In 2016 en 2017 heeft ons college maatregelen getroffen om de gemeente voor te bereiden op deze nieuwe wetgeving. Het project Privacy en Informatiebeveiliging wordt in het najaar van 2017 afgerond. Daarmee is de verantwoordelijkheid voor een rechtmatige verwerking van gegevens integraal onderdeel van onze gemeentelijke organisatie. We hebben daarvoor de organisatie ingericht en versterkt. In 2017 is door de gemeenteraad het gemeentelijke privacybeleid vastgesteld. Vanaf 2017 zijn ook in programma 13 Bedrijfsvoering middelen opgenomen voor de Functionaris Gegevensbescherming en voor verzwarende van de interne advisering. Bij het uitvoeren van de AVG werken we nauw samen met regiogemeenten, ketenpartners en leveranciers. Ook houden we nauw contact met de Autoriteit Persoonsgegevens, bijvoorbeeld bij de afhandeling van datalekken. Doelstelling is dat de persoonsgegevens die aan de gemeente zijn toevertrouwd zorgvuldig verwerkt en beschermd worden en dat de gemeente aan de wettelijke eisen voldoet.

In onze **communicatie** en interactie met de stad zijn we zorgvuldig, open en herkenbaar, maar ook vraaggericht. We willen zo bijdragen aan het vertrouwen tussen overheid en inwoners. We gaan bij onze communicatie uit van een match tussen onze doelen en de behoefte van de stad. Daarbij kiezen we een vorm die past bij de situatie: van persoonlijk contact tot de inzet van offline of online middelen. Sociale media, zoals Facebook, Twitter en Instagram, spelen een belangrijke rol. Door de snelheid, interactiviteit en het tweerichtingsverkeer is er de mogelijkheid om op laagdrempelige wijze het gesprek aan te gaan met onze inwoners.

Omdat onze inwoners steeds vaker via online middelen contact met ons zoeken, is het van belang dat we onze online systemen en processen continu doorontwikkelen en onderzoeken en monitoren aan welke ontwikkelingen behoefte is. In de kadernota is daarom voor de komende jaren een extra bedrag van 100.000 euro opgenomen. We onderkennen echter ook dat er klanten zijn die minder digitaal vaardig zijn of die we beter kunnen helpen bij een ontmoeting. Die blijven we graag helpen in persoonlijk contact aan de balie of telefoon.

Naast het doorontwikkelen van (online) middelen willen we in 2018 opnieuw aandacht besteden aan de begrijpelijkheid van de inhoud van de gemeentelijke communicatiemiddelen. In Amersfoort is 8-11% van de inwoners laaggeletterd. Daar moeten we ons nog meer van bewust zijn en waar nodig onze *content* op aanpassen. Het kan daarbij gaan om eenvoudiger teksten, maar ook om werken met beeld, geluid of film. Hiermee dragen we bij aan toegankelijkheid en een inclusieve samenleving.

Op het gebied van participatie en samenwerking met de stad, gaan we door met het werken met 'starten voor de start' en het evalueren van projecten om daarvan te leren. Met 'starten voor de start' bedoelen we dat we voordat we een plan van aanpak maken voor een project, beleidstraject of andere opgave een goede omgevingsanalyse maken en gesprekken voeren met betrokken inwoners en/of ondernemers om samen te bepalen welke procesaanpak het beste past.

Samenwerking

Samenwerking en een houding die daar op is gericht (dichtbij, nieuwsgierig en aanspreekbaar) zijn essentieel om maatschappelijke resultaten te boeken. Samenwerking is een kernwaarde in onze bestuursstijl en in de lopende organisatieontwikkeling. Wij vinden dat zo belangrijk dat we in alle begrotingsprogramma's expliciet aandacht besteden aan de samenwerking.

Maatregelen

Op dit deelprogramma zijn geen herstelmaatregelen van toepassing of zijn de herstelmaatregelen reeds gerealiseerd.

Gerelateerde links

[Uitleg over de gemeentewet.](#)

[Amersfoort en diversiteit.](#)

[Uitgangspunten voor communicatie en interactie](#) (sept.'13).

[Onderzoek lokale media 2015](#)

2 BESTUURLIJKE VERNIEUWING EN DEREGULERING

Wethouder Bertien Houwing

E-mail: wethouderhouwing@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Bestuurlijke ontwikkeling, participatie en communicatie
Cultuur en evenementenbeleid
Regionale samenwerking
Jeugd
Gemeentelijke organisatie (inclusief O&T)
Onderwijs
Archief Eemland
Diversiteit

Ambitie

We herijken de rol en taken van de lokale overheid. We willen dit zoveel mogelijk samen met de stad doen, op een open manier. Onze bestuursstijl sluit daarop aan. De manier waarop we samenwerken voorzien we niet van een nieuwe 'blauwdruk' maar zullen we werkende weg verder ontwikkelen. We willen leren van pilots en experimenten. Zo komen we tot betere besluiten en een effectieve vorm van besturen. Waar mogelijk creëren we maatschappelijke waarde samen met de stad. Dat maken we zichtbaar in de manier waarop we onze ambities uitvoeren.

In Amersfoort vinden mensen de regels begrijpelijk en makkelijk te hanteren. Inwoners, bedrijven en instellingen nemen zelf de verantwoordelijkheid om zaken gezamenlijk op te lossen. Daar waar de gemeente dit reguleert, kijken we of regels wel de meest doelmatige manier zijn om samenwerking te stimuleren en mogelijk te maken, of dat andere vormen daar beter bij aansluiten.

1.2.a Waardering wijze waarop gemeente burgers en organisaties betreft bij (de uitvoering van) het beleid en de samenwerking zoekt								
Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
				6,3				

Bron: Stadspeiling O&S

Toelichting: Bij de permanente beleidsevaluatie van dit onderwerp in het najaar 2017 zal worden gekeken of deze indicatoren worden aangepast.

Deze indicator is gebaseerd op een landelijk vastgestelde vragenlijst, de Burgerpeiling. Deze is in 2015 voor het eerst gemeten onder Amersfoorters (18-84 jaar). Het geeft het gemiddelde rapportcijfer weer op een schaal van 1 (zeer slecht) tot 10 (zeer goed). NB Een groot deel van de respondenten, 35%, geeft geen antwoord op de vraag of zegt dit niet te weten. Dit duidt op de moeilijkheid van de stelling. Van de 71 gemeenten die deze vraag in 2014 of 2015 hebben gesteld, is de gemiddelde score een 6,0.

1.2.b Aantal keren dat de gemeenteraad vragen stelt aan het AmersfoortPanel

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
				1	0	4		

Bron: O&S

Toelichting: Bij de permanente beleidsevaluatie van dit onderwerp in het najaar 2017 zal worden gekeken of deze indicatoren worden aangepast.

De raadsleden hebben de mogelijkheid om aan het AmersfoortPanel vragen te stellen. In 2016 is er geen onderzoek onder dit panel gedaan. In dit digitale Panel zitten momenteel zo'n 4.700 Amersfoorters van 10 jaar en ouder die hebben aangegeven bereid te zijn om periodiek mee te doen aan online onderzoek.

Overzicht indicatoren

Indicator	Realisatie cijfers						Streefcijfers		
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Waardering wijze waarop gemeente burgers en organisaties betreft bij (de uitvoering van) het beleid en de samenwerking zoekt					6,3				
Aantal keren dat de gemeenteraad vragen stelt aan het AmersfoortPanel					1		4		

Doelstellingen

We koesteren de eigen kracht van de stad, de initiatieven en de mensen die verantwoordelijkheid nemen. We bekijken waar we (nieuwe) samenwerkingsvormen en verantwoordelijkheden inzetten om met mensen, maatschappelijke partners en bedrijven te werken aan zaken waar wij als gemeente verantwoordelijk voor zijn.

We spelen in op wat de stad belangrijk vindt. We sluiten aan bij initiatieven van de stad waaraan we als gemeente kunnen bijdragen (overheidsparticipatie). We sluiten ons aan bij de energie uit de samenleving en bij burgerinitiatieven. We stimuleren dat de betrokkenen in de stad meer verantwoordelijkheid nemen om zaken gezamenlijk op te lossen.

We organiseren ons bestuur zodanig, dat wij effectief functioneren. We zetten in op de samenwerking binnen het college en tussen het college en de raad.

We verbeteren de toegankelijkheid en vergroten het gebruiksgemak van onze regelgeving.

We verminderen de regelgeving waar dat kan. Daar waar de gemeente iets reguleert, kijken we of regels wel de meest doelmatige manier zijn om samenwerking te stimuleren en mogelijk te maken, of dat andere vormen beter zijn.

Wij verkennen wat nodig is om te komen tot een lokale overheid die aansluit op de veranderende samenleving. Dat doen we in het besef dat de veranderende samenleving vraagt om een meer participerende overheid en dat het daarom van belang is om taken en rollen van de lokale overheid opnieuw te ijken. Deze verkenning voeren we uit in samenwerking met de raad en in dialoog met de stad.

Onze inzet

Bestuurlijke ontwikkeling

Het proces van bestuurlijke ontwikkeling geven we vorm samen met de stad en experts op dit gebied. Dat doen we onder meer in de broedplaats 'Samen maken we de stad', rondetafelgesprekken, werkgroepen en trainingen waaraan inwoners, ambtenaren en bestuurders samen deelnemen. We werken hierbij op een manier die past bij deze ontwikkeling; de belangrijkste uitgangspunten zijn 'een open houding' en 'samen verkennen'. We staan open voor initiatieven in de stad, gaan het gesprek aan en denken mee zonder over te nemen. De wijzigingen in het programma Bestuurlijke Ontwikkeling in 2018 zullen worden geënt op de evaluatie die eind 2017 plaatsvindt en ongetwijfeld ook op het komende coalitie akkoord.

We leren van de manier waarop we participeren met anderen en evalueren in de diverse samenwerkingsvormen de ervaringen van alle betrokkenen. We blijven breed inzetten op het betrekken van burgers, partnerorganisaties en (sociaal) ondernemers bij overheidsbesluiten. We verkennen nieuwe vormen en manieren om dat te doen. We experimenteren met 'starten voor de start' bij nieuwe beleidsprocessen en projecten: het in een zo vroeg mogelijk stadium houden van gesprekken met belanghebbenden om een goed beeld te krijgen van wat er speelt in de stad en om te bepalen welke samenwerkings- of participatievorm het beste is voor het vervolgproces. Tijdens de broedplaats 'Samen maken we de stad' verkennen inwoners, ambtenaren en bestuurders in een open dialoog ideeën over samenwerking en het vernieuwen van de lokale democratie. In 2018 zal dit door Bewoners033 worden georganiseerd. We faciliteren de gemengde werkgroepen waarin inwoners, raadsleden en ambtenaren experimenten ontwikkelen die als doel hebben de samenwerking tussen de gemeente en andere partijen in de stad te verbeteren en de invloed van inwoners op de besluitvorming te vergroten. Ambtenaren gaan meer de stad in en inwoners en ondernemers komen meer het stadhuis in.

De onderlinge samenwerking tussen het college en de raad is voor ons een aandachtspunt. In dialoog met de raad verkennen we de mogelijkheden tot verbetering.

Deregulering

Door regelgeving en formulieren te digitaliseren, vergroten we het gebruikersgemak. In onze dienstverlening verkorten we de doorlooptijden en verbeteren we de kwaliteit van onze gemeentelijke producten. We analyseren waar we regelgeving kunnen verduidelijken, vergemakkelijken of af kunnen schaffen. Bij nieuw beleid zijn we alert op het ontstaan van regels en verkennen we de mogelijkheid van andere vormen van ‘maatschappelijke afspraken’ dan regelgeving.

In 2015 en 2016 hebben wij een extra impuls gegeven aan het proces van deregulering in de vorm van een tijdelijk programma. Deze extra impuls heeft in 2017 geleid tot het inbedden van deregulering in de lijnorganisatie en de programma’s Dienstverlening en Bestuurlijke Ontwikkeling, waarmee deregulering *als afzonderlijk programma* is afgerond en regulier aandachtspunt wordt.

Samenwerking

Wij werken samen met inwoners, maatschappelijke partners, (sociaal) ondernemers en experts aan onze ambities op het gebied van bestuurlijke ontwikkeling. In een gezamenlijk proces delen wij ervaringen, oplossingsrichtingen, energie en ideeën over hoe we samen werken aan Amersfoort. Het delen van verhalen en leerpunten met elkaar is van belang: ze inspireren en maken inzichtelijk wat goed gaat en wat beter kan. We wisselen kennis en ervaringen uit met andere gemeenten, onder meer door deel te nemen aan de Democratic Challenge en het Netwerk Overheids-participatie van de VNG en aan URBACT, het Europese uitwisselingsprogramma voor steden.

Maatregelen

Op dit deelprogramma zijn geen herstelmaatregelen van toepassing of zijn de herstelmaatregelen reeds gerealiseerd.

Gerelateerde links

[Overzicht van Amersfoortse bewonersinitiatieven.](#)

[Democratic Challenge.](#)

[VNG-pagina over vernieuwing lokale democratie.](#)

[Informatie over een G1000.](#)

[Amersfoort in het Europese URBACT-programma/ "social innovation".](#)

[De rijksoverheid over regeldruk.](#)

3 DIENSTVERLENING

Wethouder Menno Tigelaar

E-mail: wethoudertigelaar@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Werk en inkomen(inclusief minimabeleid)

Stedelijk beheer

Handhaving

Milieu en grondstoffenbeleid

Dienstverlening, ICT en Stadhuis

Ambitie

In Amersfoort staat klantgemak centraal. Daarom werken we gemeentebreed aan slimmere dienstverlening. Dit betekent digitale (self)service waar het kan (24 uur per dag, 7 dagen in de week), persoonlijk contact waar het moet. Standaard waar het kan, maatwerk waar het moet. Met als kernwaarden snel, deskundig, vriendelijk en transparant tegen zo laag mogelijke kosten.

1.3.a % bezoekers van de balie Burgerzaken en receptie dat positief is over dienstverlening

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
					92	90	90	

Bron: Klant in Focus

Toelichting: In het laatste kwartaal van 2016 is een start gemaakt met het meten van de klanttevredenheid aan de balie, telefoon en op de website. De gerealiseerde cijfers in de tabel hebben betrekking op slechts drie maanden. In de hal van het stadhuis is een zuil geplaatst waarop de dienstverlening kan worden beoordeeld.

1.3.b Wachtijd: bezoekers op afspraak, geholpen binnen 5 minuten (jan. t/m dec.)

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
			97	98	97	95	97	

Bron: BZ/Klant volgsysteem

Toelichting: Klanten kunnen op werkdagen tussen 13.00 en 16.30 uur alleen op afspraak langskomen bij Burgerzaken, evenals op donderdagavond.

1.3.c Wachtijd bezoekers vrije inloop (zomer) geholpen binnen 10 minuten (mei t/m aug.)

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
			87	92	90	85	90	

Bron: BZ/Klant volgsysteem

Toelichting: Klanten kunnen op werkdagen tussen 9.00 en 12.00 uur zonder afspraak bij Burgerzaken langskomen. Ze moeten dan doorgaans langer wachten dan in de middag op afspraak, zeker in de drukke zomermaanden.

1.3.d Wachtijd bezoekers vrije inloop, geholpen binnen 10 minuten (rest van het jaar)

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
			89	95	93	90	93	

Bron: BZ/Klant volgsysteem

Toelichting:

1.3.e % bellers met het KCC dat positief is over dienstverlening

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
					94	90	90	

Bron: Klant in Focus

Toelichting: In het laatste kwartaal van 2016 is begonnen met het meten van de klanttevredenheid aan de balie, telefoon en op de website. De gerealiseerde cijfers hebben betrekking op die drie maanden. Bellers van 14033 wordt na afloop van een gesprek gevraagd om de kwaliteit van het gesprek te waarderen.

1.3.f % telefonische bereikbaarheid 14033 Klant Contact Centrum (KCC)

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
			83	79	78	85	85	

Bron: KCC/KCS

Toelichting: Uit de cijfers blijkt dat de telefonische bereikbaarheid van het KCC in 2016 weer iets is gedaald. Het aantal inkomende telefoontjes is in vergelijking tot 2015 weer met 4% gestegen tot gemiddeld 738 per dag. De stijging na 2015 komt voor een belangrijk deel doordat ook telefoontjes voor de sociale wijkteams via het KCC lopen. Deze worden opgenomen op het KCC en vervolgens doorgezet naar een wijkteam-medewerker. Ook in 2018 zetten we in op het verbeteren van de bereikbaarheid (streefwaarde 85%).

1.3.g % bellers die direct zijn geholpen door KCC

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
			72	69	70	75	75	

Bron: KCC/KCS

Toelichting: 'Direct geholpen' wil zeggen dat bellers in principe direct een antwoord op hun vraag kregen, van het KCC of (in samenwerking met) een collega van de vakafdeling. We willen dit percentage verhogen, vandaar de streefwaarde van 75%.

1.3.h % afnemers van digitale diensten dat positief is over het formulier

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019

Bron: Klant in Focus

Toelichting: We zijn in het voorjaar van 2017 begonnen met het meten van de klanttevredenheid op de digitale formulieren. Er zijn dus geen cijfers over 2016.

1.3.i % bezoekers van www.amersfoort.nl dat positief is

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
					54		60	

Bron: Klant in Focus

Toelichting: In het laatste kwartaal van 2016 is begonnen met het meten van de klanttevredenheid aan de balie, telefoon en op de website via Klant in Focus. De gerealiseerde cijfers hebben dus betrekking op slechts drie maanden. Uit de eerste resultaten over 2016 blijkt dat de [website](#) qua klanttevredenheid minder hoog scoort dan balie en telefoon. Klanten zijn geneigd persoonlijk contact hoger te waarderen dan contact via de website. Bovendien zien we dat veel mensen op de website vooral reageren als ze iets niet kunnen vinden: vandaar de lagere score.

1.3.j % brieven dat binnen de termijn beantwoord wordt

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
			91	90	89	90	90	

Bron: ITD

Toelichting: Bij het berekenen van dit percentage is uitsluitend gekeken naar de post die in Docs Open wordt geregistreerd.

Overzicht indicatoren

Indicator	Realisatie cijfers						Streefcijfers		
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
% bezoekers van de balie Burgerzaken en receptie dat positief is over dienstverlening						92	90	90	
Wachttijd: bezoekers op afspraak, geholpen binnen 5 minuten (jan. t/m dec.)				97	98	97	95	97	
Wachttijd bezoekers vrije inloop (zomer) geholpen binnen 10 minuten (mei t/m aug.)				87	92	90	85	90	
Wachttijd bezoekers vrije inloop, geholpen binnen 10 minuten (rest van het jaar)				89	95	93	90	93	
% bellers met het KCC dat positief is over dienstverlening						94	90	90	
% telefonische bereikbaarheid 14033 Klant Contact Centrum (KCC)				83	79	78	85	85	
% bellers die direct zijn geholpen door KCC				72	69	70	75	75	
% afnemers van digitale diensten dat positief is over het formulier									
% bezoekers van www.amersfoort.nl dat positief is						54		60	
% brieven dat binnen de termijn beantwoord wordt				91	90	89	90	90	

Doelstellingen

Op een klantgerichte manier efficiënt en effectief werken. De klantvraag en het klantgemak staan voorop. Dat betekent dat we onnodig klantcontact willen voorkomen: door onder andere te dereguleren, mensen proactief te informeren en overbodige contactmomenten af te schaffen. Doelmatig en ‘lean’, met oog voor de klant en oog voor het feit dat we verschillende doelgroepen bedienen, ook doelgroepen die niet allemaal even zelfredzaam zijn. Dit alles is prettig voor de klant en leidt tot lagere kosten.

Meer digitaal. We gaan onze digitale dienstverlening verder verbeteren en stimuleren het gebruik hiervan. Dat doen we via een vraaggerichte gemeentelijke website die continu wordt geoptimaliseerd. Dit is handig voor de klant (want digitale diensten zijn 24/7 beschikbaar en kunnen vanuit huis worden afgenomen) en het scheelt in de kosten. We onderkennen dat er klanten zijn die

minder digitaal vaardig zijn of die we beter kunnen helpen bij een ontmoeting. Die blijven we graag helpen in persoonlijk contact aan de balie of telefoon

Snel en vriendelijk. Als klanten ons persoonlijk spreken aan telefoon of balie dan kunnen ze erop rekenen dat ze daar een attente medewerker treffen die ze snel, deskundig, vriendelijk en zo veel mogelijk direct helpt. In één keer goed, als dat mogelijk is.

Onze inzet

Dagelijks werk

Voor een belangrijk deel bestaat ons werk uit het iedere dag weer goed helpen van klanten. Aan de balies van Burgerzaken (500 klanten per dag), aan de telefoon van het KCC (740 telefoontjes per dag via 14 033), digitaal op www.amersfoort.nl, via webcare, e-mail en Whatsapp.

Programma dienstverlening

In 2018 gaan we door met het programma dienstverlening. Vertrekpunt is dat er niet één klant is: mensen verschillen en hun behoeften aan dienstverlening ook. Dankzij meer digitale mogelijkheden kunnen we daar ook steeds beter op insprijnen. 'Ken je klant' is het devies.

Door te zorgen dat de makkelijke kanalen (zoals online) goed op orde zijn, zullen veel van onze klanten daar automatisch voor kiezen. De digitale dienstverlening wordt zo persoonlijk mogelijk, zodat we kunnen inspelen op de situatie van een individuele klant. Echter: digitaal waar het kan, via telefoon of balie waar het moet. En: lichte ondersteuning waar het kan, intensief waar het moet. We kijken samen naar wat nodig is en daarbij ook naar wat iemand zelf kan. We beschermen de privacy van onze klanten; die moeten erop kunnen vertrouwen dat wij betrouwbaar zijn en op een zorgvuldige wijze met hun gegevens omgaan.

De gemeente levert een enorme keur aan producten en diensten, en die hebben we verdeeld over allerlei afdelingen. Toch zijn we altijd één gemeente en willen we ook zo opereren. Niet de wijze waarop wij de zaken toevallig georganiseerd hebben staat centraal, maar de klant. We werken als één gemeente, met één frontoffice. Dat merken klanten aan de telefoon, bij onze digitale dienstverlening of als ze producten af komen nemen aan de balie.

Concreet gaan we in 2018 onder andere aan de slag met het ontwerp van één nieuwe publiekshal voor alle gemeentelijke afdelingen met een baliefunctie, gaan we verder met het gericht verbeteren van onze dienstverlening door het maken van 'klantreizen' en aan de slag met de begrijpelijkheid van onze geschreven teksten en communicatie richting laaggeletterden. We bekijken hoe we nog méér bellers in één keer goed op het KCC kunnen helpen en gaan aan de slag met het verbeteren van onze website en de digitale producten en diensten.

Samenwerking

Maatregelen

- **Alleen nog werken op afspraak bij Burgerzaken.** We gaan gemeentebreed op afspraak werken. Dat is goed voor de klant: we kunnen er dan altijd voor zorgen dat die binnen vijf minuten geholpen wordt. Bij het maken van een afspraak geeft een klant aan voor welk product of dienst hij of zij langs wil komen. Daardoor weten we wie, waarvoor komt en kunnen we de afspraak goed voorbereiden en dus beter en sneller helpen. Bij Burgerzaken stellen we het helemaal op afspraak werken nog even uit tot na renovatie van de publiekshal in het stadhuis. Burgerzaken heeft nu te veel klanten en te weinig loketten om helemaal op afspraak te kunnen werken, dat kan beter in een gerenoveerde hal. De verwachting is bovendien dat het aantal klanten voor Burgerzaken de komende jaren af zal nemen: helemaal werken op afspraak is dan beter te realiseren. Relatief eenvoudige producten worden in de toekomst steeds vaker digitaal aangevraagd en door ons afgehandeld. Klanten met meer ingewikkelde vragen zullen vaker langs blijven komen.
- **Het verrichten van taken voor derden door het KCC.** Er wordt méér gebeld naar het KCC dan ooit: sinds 2013 is het aanbod met 25% gegroeid. Mede daardoor is de bereikbaarheid van het KCC verminderd. Tegen deze achtergrond is ervoor gekozen om prioriteit te geven aan het verbeteren van de processen op/organisatie van het KCC en de interne samenwerking met de vakafdelingen en is het onderzoeken van mogelijkheden om taken voor derden te verrichten op dit moment nog niet aan de orde.

Gerelateerde links

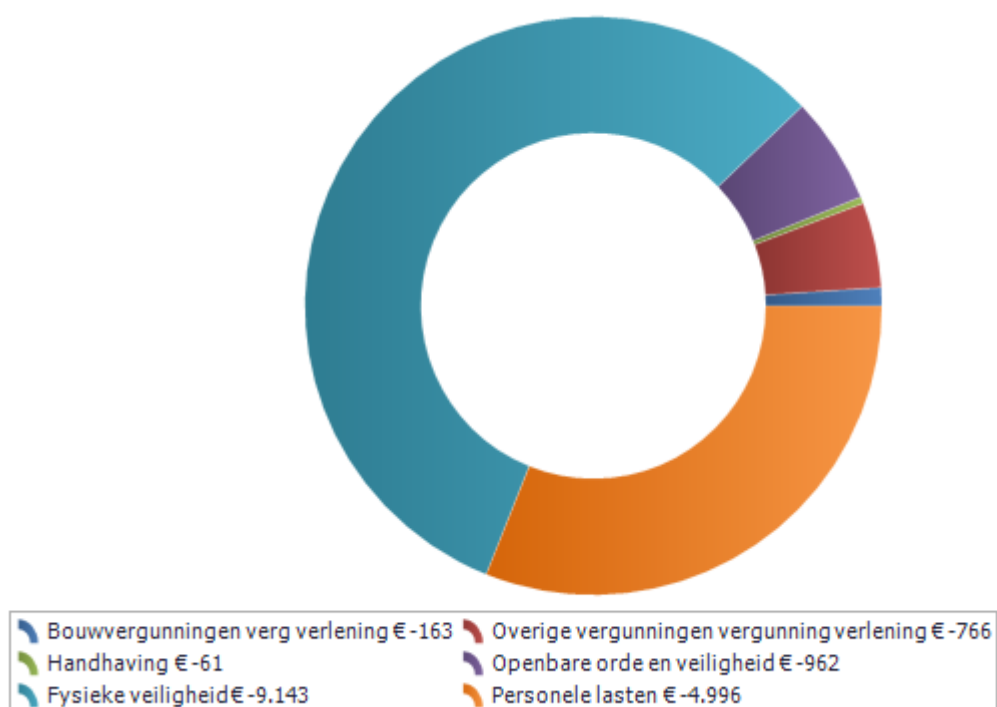
Amersfoort sluit met dit programma aan op de landelijke visie '[Overheidsbrede dienstverlening 2020](#)'.

02 VEILIGHEID EN HANDHAVING

Inleiding

We willen een veilig en leefbaar Amersfoort. Daarvoor dringen we de criminaliteit terug en vergroten we het veiligheidsgevoel van onze inwoners. We hebben een adequate brandbestrijding en hulpverlening en zijn voorbereid op de bestrijding van rampen en crises. Vanuit de rol van vergunningverlener, toezichthouder en handhaver geven wij vrijheid waar het kan en zijn we strikt waar het moet. Om zo samen met burgers en bedrijven tot een veilige en leefbare woon- en werkomgeving te komen.

Waar geven we ons geld aan uit

Financieel overzicht per programma

(bedragen x € 1.000,--)

PROGRAMMA	REKENING 2016	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1 SOCIALE VEILIGHEID	-2.140	-2.016	-3.003	-2.907	-2.806	-2.641
2 FYSIEKE VEILIGHEID	-8.878	-8.996	-9.280	-9.276	-9.276	-9.277
3 TOEZICHT EN HANDHAVING	-4.246	-3.231	-3.809	-3.821	-3.837	-3.856
TOTAAL LASTEN	-15.264	-14.243	-16.092	-16.005	-15.919	-15.775
BATEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1 SOCIALE VEILIGHEID	23	0	925	925	925	925
2 FYSIEKE VEILIGHEID	0	0	0	0	0	0
3 TOEZICHT EN HANDHAVING	3.862	2.944	3.861	3.848	3.880	3.895
TOTAAL BATEN	3.885	2.944	4.786	4.773	4.805	4.821
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
1 SOCIALE VEILIGHEID	-2.117	-2.016	-2.077	-1.982	-1.881	-1.716
2 FYSIEKE VEILIGHEID	-8.878	-8.996	-9.280	-9.276	-9.276	-9.277
3 TOEZICHT EN HANDHAVING	-385	-286	52	27	42	39
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-11.380	-11.298	-11.306	-11.231	-11.115	-10.954
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve	-96	-96	-96	-96	-96	-96
Onttrekking aan reserve	0	0	0	0	0	0
TOTAAL MUTATIES RESERVES	-96	-96	-96	-96	-96	-96
SALDO PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-11.475	-11.394	-11.401	-11.327	-11.210	-11.050

Toelichting op de begrotingsmutaties

Tabel: PF.02.02 Toelichting afwijkingen

(bedragen x € 1.000,--)

Afwijkingen begroting 2018 t.o.v. begroting 2017, inclusief reservemutaties	SUBTOTAAL	TOTAAL	Structureel/ incidenteel
SOCIALE VEILIGHEID			
<u>Indexering</u>	-15		S
<u>Personele lasten</u>			
- Indexering van personele lasten en formatie-aanpassingen, waaronder:	-553		S
- Coördinator woonoverlast (Kadernota 2018-2021, 2.1, € 64.000)			
- Incidentele formatie voor het aanpakken van ondermijning / Handhaving openbare orde (Kadernota, 2.1 en 2.3, € 78.000 in 2018 en € 72.000 in 2018 t/m 2020)			
- Incidentele formatie voor nazorg van ex-gedetineerden (Kadernota, 2.2, € 72.000 in 2018 t/m 2020)			
<u>Kadernota 2018-2021</u>			
- 2.4 Handhaving parkeren (tarief BOA's), zie ook programma 9.	487		S
<u>Overige kleine verschillen en afrondingen</u>	20		S
		-61	
FYSIEKE VEILIGHEID			
<u>Indexering</u>	-232		S
<u>Personele lasten</u>	-11		S
- Indexering van personele lasten en formatie-aanpassingen.			
<u>Overige kleine verschillen en afrondingen</u>	-41		S
		-284	
TOEZICHT EN HANDHAVING			
<u>Indexering</u>	-14		S
<u>Personele lasten</u>			
- Indexering van personele lasten en formatie-aanpassingen.	-615		S
<u>Uitvoering BAG-WOZ</u>			
- In 2017 was incidenteel geld beschikbaar voor de uitvoering van de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG)-Waardering Onroerende Zaken (WOZ). Met name voor het wegwerken van achterstanden.	200		I
<u>Extra legesopbrengsten</u>			
Dit betreft voornamelijk de leges voor omgevingsvergunningen. De leges worden geacht kostendekkend te zijn. De verhoging van de kosten (verhoging van de overhead) worden doorgerekend in de tarieven van de vergunningen.	1.007		S
<u>Kadernota 2018-2021</u>			
- 2.2 Leges vergunningvrij bouwen	-125		S
- 2.3 RUD-taken: besluit risico's zware ongevallen	-75		S
<u>Overige kleine verschillen en afrondingen</u>	-40		S
		338	
TOTAAL AFWIJKINGEN VEILIGHEID EN HANDHAVING		-7	

Het kan zijn dat de bedragen bij de formatie-uitbreidingen in de programma's niet één op één overeenkomen met de Kadernota. Dit komt omdat nu bij de begroting de bedrijfsvoeringskosten die gepaard gaan met die formatie-uitbreidingen, in programma 13 zijn verantwoord.

Geplande investeringen

Er zijn binnen dit programma geen investeringen gepland.

Risico's

Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Risico	Maatregel	Benodigde weerstands-capaciteit in € mln.	Portefeuillehouder
Besmetting van de openbare ruimte met asbest als gevolg van een brand. De kosten van het schoonmaken van de openbare ruimte kan mogelijk niet op de veroorzaker/vervuiler verhaald worden.		0,3	Tigelaar
Inkomsten uit leges (omgevingsvergunning) blijven onzeker. De werkzaamheden op het gebied van advies, toezicht en handhaving blijven aandacht vragen, mede door de gewijzigde (verruimde) regels op het gebied van vergunningvrij bouwen en de impact van de nieuwe omgevingswet.	De legesinkomsten van grote bouwwerken moeten nog steeds de kosten van kleine bouwwerken dekken. Er is een Formatienormeringsstelsel. We werken met een flexibele schil van 3 a 4 fte.	0,1	Tigelaar
Om grote evenementen voor de stad Amersfoort te kunnen behouden is er voor gekozen om niet alle kosten door te berekenen in de evenementenvergunning. Door de noodzakelijke inspanningen van gemeentezijde hierbij, is dit tekort hoger dan vooraf ingecalculeerd.		0,1	

1 SOCIALE VEILIGHEID

Burgemeester Lucas Bolsius

E-mail: burgemeester@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Bestuurszaken, juridische zaken en *public affairs*
Veiligheid
Dierenwelzijn
Archeologie

Ambitie

We willen een veilig en leefbaar Amersfoort voor al haar inwoners, ondernemers en bezoekers. Amersfoorters leveren hieraan een actieve bijdrage.

Naast de indicatoren die door de gemeente zelf per programma zijn opgenomen, zijn er indicatoren die vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording) verplicht dienen te worden opgenomen in de Begroting. Er zijn geen streefcijfers voor benoemd. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl.

2.1.a % inwoners dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
26		25		25		23		23

Bron: Stadspeiling, O&S

Toelichting: % inwoners (18-84 jaar) dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt. Cijfers zijn gebaseerd op de vraag: 'Voelt u zich wel eens onveilig in uw eigen buurt?' Dit is het percentage 'ja' op het totaal van de antwoorden 'ja' en 'nee'. Het betreft hier een cijfer gebaseerd op een steekproef. Wordt in 2017 opnieuw gemeten.

Voor meer informatie, zie de [Stadspeiling Leefbaarheid en Veiligheid 2015](#) of [de Wijkatlas](#).

2.1.b % inwoners dat vaak overlast ervaart van groepen jongeren

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
12		8,5		9,2		8		8

Bron: Stadspeiling, O&S

Toelichting: % inwoners (18-84 jaar) dat vaak overlast ervaart van groepen jongeren in de eigen buurt. Dit is het percentage 'vaak' op het totaal van de antwoorden 'vaak', 'soms', '(bijna) nooit' en 'weet niet/geen mening'. Het betreft hier een cijfer gebaseerd op een steekproef. De toename in 2015 is 'statistisch significant'. Wordt in 2017 opnieuw gemeten.

2.1.c Schaalscore sociale overlast

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1,8		1,7		1,8		1,7		1,7

Bron: Stadspeiling, O&S

Toelichting: Het kengetal is berekend op basis van de mate waarin volgens bewoners in hun buurt sprake is van: mensen die op straat worden lastig gevallen, overlast door omwonenden, overlast door (groepen) jongeren, dronken mensen op straat, drugsoverlast, zwervers/daklozen en geluidsoverlast anders dan door verkeer. De score varieert van 0 (komt niet voor) tot 10 (komt vaak voor). Het betreft hier een cijfer gebaseerd op een steekproef. De toename in 2015 is niet statistisch significant. Wordt in 2017 opnieuw gemeten.
Voor meer informatie, zie [de Stadspeiling Leefbaarheid en Veiligheid 2015](#) of [de Wijkatlas](#).

2.1.d Deelnemers Burgernet

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
11200	12400	13800	14000	15124	15660	16500	17000	

Bron: Amersfoort

Toelichting: Hoewel het aantal deelnemers aan Burgernet in 2016 licht is gestegen, is de streefwaarde van 16.500 niet gehaald. Ook in Midden Nederland was de groei van het aantal Burgernet-deelnemers minder sterk dan in 2015. Deze ontwikkeling is niet vreemd. Na de fikse groei in de eerste jaren vlakt de groei wat af. Daarnaast moet ook geconcludeerd worden dat de populariteit van de Burgernetapp toeneemt. Inmiddels is deze app bijna 3000 keer gedownload (september 2017). Dit aantal is niet opgenomen in de cijfers. De cijfers hebben betrekking op het eind van het betreffende jaar.

2.1.e Totaal misdrijven

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
9838	10127	10249	9134	8459	7939	8000	7850	

Bron: Politie, BVH

Toelichting: Het betreft hier de door de politie geregistreerde misdrijven (aangiften plus eigen registraties). De cijfers van de politie hebben betrekking op het betreffende jaar.

2.1.f Totaal van misdrijven per 1.000 inwoners

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
68,3	68,5	68,5	60,6	55,4	51,7	55	50	

Bron: Politie, BVH

Toelichting: Het betreft hier de door de politie geregistreerde misdrijven (aangiften plus eigen registraties). De cijfers van de politie hebben betrekking op het betreffende jaar. De relatieve cijfers zijn afgezet tegen de bevolking per 1 januari.

2.1.g Totaal veel voorkomende criminaliteit (autokraak, fietsdiefstal en vernielingen)

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
3162	3208	3340	2820	2762	2652	2700	2600	

Bron: Politie, BHV

Toelichting: Het betreft hier de door de politie geregistreerde misdrijven (aangiften plus eigen registraties). De cijfers van de politie hebben betrekking op het betreffende jaar.

2.1.h Totaal woninginbraken [aantal]

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
854	1201	1149	823	620	560	600	550	

Bron: Politie, BHV

Toelichting: Het betreft hier de door de politie geregistreerde misdrijven (aangiften plus eigen registraties). De cijfers van de politie hebben betrekking op het betreffende jaar.

2.1.i Totaal woninginbraken per 1.000 inwoners

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
5,1	7,9	7,7	5,5	4,1	3,6	4	3,5	

Bron: Politie, BVH

Toelichting: Het betreft hier de door de politie geregistreerde misdrijven (aangiften plus eigen registraties). De cijfers van de politie hebben betrekking op het betreffende jaar. De relatieve cijfers zijn afgezet tegen de bevolking per 1 januari.

2.1.j Woninginbraak: % poging

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
34	37	37	39	37	43	45	47	

Bron: Politie, BHV

Toelichting: Het betreft hier het totaal van geregistreerde woninginbraken, waarbij er sporen van braak zijn, maar niets is gestolen.

2.1.k Woninginbraak: % voltooid

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
66	63	63	61	63	57	55	53	

Bron: Politie, BHV

Toelichting: Het betreft hier het totaal van geregistreerde woninginbraken (inbraak of insluiping), waarbij ook iets is gestolen.

2.1.l Totaal geweldsmisdrijven per 1000 inwoners

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
6,3	6,3	5,6	5,5	4,1	4,5			

Bron: CBS

Toelichting: Naast de indicatoren die door de gemeente zelf per programma zijn opgenomen, zijn er indicatoren die vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording) verplicht dienen te worden opgenomen in de Begroting. Er zijn geen streefcijfers voor benoemd. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl. Het aantal geregistreerde geweldsmisdrijven. Voorbeelden zijn seksuele misdrijven, moord en doodslag, bedreiging en mishandeling.

2.1.m Vernielingen en beschadigingen per 1000 inwoners

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
8,7	8	7,2	7	7,5	6,4			

Bron: CBS

Toelichting: Naast de indicatoren die door de gemeente zelf per programma zijn opgenomen, zijn er indicatoren die vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording) verplicht dienen te worden opgenomen in de Begroting. Er zijn geen streefcijfers voor benoemd. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl. In de openbare ruimte.

2.1.n Winkeldiefstallen per 1000 inwoners

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
3,2	2,9	3	2,8	2,3	2,7			

Bron: CBS

Toelichting: Naast de indicatoren die door de gemeente zelf per programma zijn opgenomen, zijn er indicatoren die vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording) verplicht dienen te worden opgenomen in de Begroting. Er zijn geen streefcijfers voor benoemd. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl.

2.1.o Verwijzingen Halt per 10.000 jongeren van 12 t/m 17 jaar

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
		120,3	82,7		142,1			

Bron: Bureau Halt

Toelichting: Naast de indicatoren die door de gemeente zelf per programma zijn opgenomen, zijn er indicatoren die vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording) verplicht dienen te worden opgenomen in de Begroting. Er zijn geen streefcijfers voor benoemd. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl.

2.1.p Harde kern jongeren per 10.000 inwoners van 12-24 jaar

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
2,3	2	2	2,1		2,1			

Bron: KLDP

Toelichting: Naast de indicatoren die door de gemeente zelf per programma zijn opgenomen, zijn er indicatoren die vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording) verplicht dienen te worden opgenomen in de Begroting. Er zijn geen streefcijfers voor benoemd. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl.

2.1.q % jongeren (12-21 jaar) met een delict voor de rechter

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
2,8	2,5			1,5				

Bron: Verwey Jonker

Toelichting: Naast de indicatoren die door de gemeente zelf per programma zijn opgenomen, zijn er indicatoren die vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording) verplicht dienen te worden opgenomen in de Begroting. Er zijn geen streefcijfers voor benoemd. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl.

Overzicht indicatoren

Indicator	Realisatie cijfers						Streefcijfers		
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
% inwoners dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt	26		25		25		23		23
% inwoners dat vaak overlast ervaart van groepen jongeren	12		8,5		9,2		8		8
Schaalscore sociale overlast	1,8		1,7		1,8		1,7		1,7
Deelnemers Burgernet	11200	12400	13800	14000	15124	15660	16500	17000	
Totaal misdrijven	9838	10127	10249	9134	8459	7939	8000	7850	
Totaal van misdrijven per 1.000 inwoners	68,3	68,5	68,5	60,6	55,4	51,7	55	50	
Totaal veel voorkomende criminaliteit (autokraak, fietsdiefstal en vernielingen)	3162	3208	3340	2820	2762	2652	2700	2600	
Totaal woninginbraken [aantal]	854	1201	1149	823	620	560	600	550	
Totaal woninginbraken per 1.000 inwoners	5,1	7,9	7,7	5,5	4,1	3,6	4	3,5	
Woninginbraak: % poging	34	37	37	39	37	43	45	47	
Woninginbraak: % voltooid	66	63	63	61	63	57	55	53	
Totaal geweldsmisdrijven per 1000 inwoners	6,3	6,3	5,6	5,5	4,1	4,5			
Vernielingen en beschadigingen per 1000 inwoners	8,7	8	7,2	7	7,5	6,4			
Winkeldiefstallen per 1000 inwoners	3,2	2,9	3	2,8	2,3	2,7			
Verwijzingen Halt per 10.000 jongeren van 12 t/m 17 jaar			120,3	82,7		142,1			
Harde kern jongeren per 10.000 inwoners van 12-24 jaar	2,3	2	2	2,1		2,1			
% jongeren (12-21 jaar) met een delict voor de rechter	2,8	2,5			1,5				

Doelstellingen

Het terugdringen van criminaliteit en overlast door personen in de woon- en leefomgeving.

Wij willen de criminaliteit en overlast in de woon- en leefomgeving door personen zoals multiprobleemgezinnen, (psychisch) kwetsbaren, geweldplegers, ex-gedeteneerden, veelplegers en jeugd(groepen) terugdringen.

Het terugdringen van het aantal voltooide woninginbraken.

Wij streven naar het terugdringen van het aantal voltooide woninginbraken tot net onder het niveau van 2016. Tegelijk willen we dat bij woninginbraak de verhouding pogingen versus voltooide inbraken verandert: minder voltooide woninginbraken ten opzichte van het aantal pogingen.

Het vergroten van de heterdaadkracht door actief burgerschap.

Actief burgerschap is essentieel om de veiligheid te verbeteren. Wij willen dat de heterdaadkracht van onze inwoners toeneemt. Tot op heden meten we dit aan de hand van het aantal deelnemers aan Burgernet. Mede door technologische ontwikkelingen die ook invloed hebben op het vergroten van de heterdaadkracht (zoals het gebruik van de Burgernetapp en Whatsappgroepen) wordt deze meetindicator eind 2018 herijkt.

We willen het percentage Amersfoorters dat zich wel eens onveilig voelt in hun eigen buurt verder terugdringen.

Onze inzet

1. Nazorg ex-gedetineerden

De Rekenkamercommissie heeft de Amersfoortse nazorg ex-gedetineerden laten onderzoeken door het Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving (NSCR) en deed zeven aanbevelingen. Naast het vastleggen van het gemeentelijk nazorgbeleid is één van de aanbevelingen om ook nazorg voor ex-gedetineerden op te pakken die korter dan 6 maanden vast zitten. Daarmee moet recidive verder worden verminderd en kunnen daarmee samenhangende (veel hogere) maatschappelijke kosten worden voorkomen. Momenteel vindt nazorg voor de korter gestraften slechts bij uitzondering plaats wegens capaciteitsgebrek, het gaat om zo'n 140 casussen per jaar. In de Kadernota zijn financiële middelen vrijgemaakt om met ingang van 1 januari 2018 ook de coördinatie van de nazorg voor kortgestraften op ons te nemen. (Zie ook [Rekenkamerrapport nazorg ex-gedetineerden](#))

2. Woonoverlast

Coördinator woonoverlast

Eerder besloot het college een coördinator woonoverlast in te stellen: eerst een jaar op proef en na evaluatie definitief. Na het proefjaar en de eerste ervaringen is in de Kadernota 2018-2021 de structurele dekking gerealiseerd. Hiermee wordt de huidige situatie waarin de aanpak van woonoverlast een structureel onderdeel vormt van onze lokale persoonsgerichte aanpak (PGA) met regievoering door de gemeentelijk coördinator woonoverlast, feitelijk geformaliseerd.

Wet aanpak woonoverlast

Op 1 juli 2017 is de Wet aanpak woonoverlast van kracht geworden, waarmee de burgemeester de bevoegdheid heeft gekregen een gedragsaanwijzing te geven aan iemand die ernstige en herhaaldelijke hinder veroorzaakt. Om de bevoegdheid te kunnen inzetten, moet deze eerst opgenomen worden in de APV, waarbij aangegeven wordt in welke gevallen (van hinder) de maatregel opgelegd kan worden.

Of het wenselijk is om de gedragsaanwijzingsbevoegdheid in de APV op te nemen, hangt af van de aard en omvang van de overlastproblematiek. Dit verschilt per gemeente.

Met betrokken (lokale en regionale/nationale) partners wordt - onder regie van de coördinator woonoverlast - onderzocht of en zo ja in welke gevallen het inzetten van de gedragsaanwijzing in Amersfoort zinvol en/of werkbaar is. De uitkomsten hiervan leiden tot een advies/voorstel aan het College en de Gemeenteraad.

3. Het doorbreken van criminele carrières

Het contact en de ontmoeting van de huidige generatie jongeren heeft, ondersteund door sociale media, een 'fluïde' karakter gekregen met veel wisselende contacten en lossere omgangsvormen. Mede als gevolg hiervan zijn er minder klassieke problematische jeugdgroepen zichtbaar op straat. Echter, criminele carrières groeien onzichtbaar door in netwerkverband. Door onderzoek naar criminele netwerkvorming en de daaraan gelieerde criminele carrières proberen wij hier beter zicht op te krijgen. Jongeren beginnen meestal met overlast en veelvoorkomende criminaliteit (VVC), waarna ze zich schuldig maken aan High Impact Crime (HIC), om vervolgens door te groeien naar drugshandel en ondermijnende criminaliteit.

Onze aanpak richt zich integraal op problematische jeugdgroepen (overlast), criminele netwerkvorming (HIC en drugshandel) en de oudere generatie van criminele gezinnen en familierelaties (ondermijnende criminaliteit). Hierbij wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van onze lokale persoonsgerichte aanpak (PGA).

Ontwikkelpunten zijn:

- ☐ De ontwikkeling van een handzaam digitaal instrument voor het maken van sociale netwerkanalyses, te gebruiken in het kader van vroeg-signalering en preventie.
- ☐ De doorontwikkeling van de 'Gebiedsscans Veiligheid' waarin de pijlers fysiek, veilig en sociaal samenkomen.
- ☐ De ontwikkeling van een effectieve aanpak van criminele gezinnen en familienetwerken.

Doorontwikkeling persoonsgerichte aanpak (PGA)

Gaandeweg het werken met de persoonsgerichte aanpak deed zich een aantal ontwikkelingen voor die aanleiding vormen de persoonsgerichte aanpak de komende tijd verder door te ontwikkelen. De organisatie- en maatschappelijke context waarbinnen de persoonsgerichte aanpak lokaal functioneert is in verandering, zoals de invulling van de gemeentelijke regierol en het gebiedsgericht werken. Ook ontwikkelingen met betrekking tot de doelgroep jeugd en de criminele netwerken vragen om een goede verankering binnen de PGA.

2018 zal dan ook in het teken staan van het samen met de betrokken ketenpartners komen tot een toekomstbestendige doorontwikkeling van de persoonsgerichte aanpak. Hierbij wordt nadrukkelijk de samenwerking gezocht met de gemeentelijke afdeling Samenleven en met zorgpartners.

Ondermijnende criminaliteit

Ondermijnende criminaliteit bestaat uit alle vormen van criminaliteit die een bedreiging vormen voor onze samenleving. Bij deze vorm van criminaliteit is er sprake van verwevenheid tussen de onderwereld en de bovenwereld: criminelen maken gebruik van de legale structuren voor de

uitvoering van hun activiteiten. Vormen van ondermijnende criminaliteit zijn bijvoorbeeld: hennepteelt, drughandel, mensenhandel, witwassen en vastgoedfraude. Delicten die ernstige consequenties hebben voor onze samenleving. De maatschappelijke integriteit wordt aangetast, de veiligheid en het veiligheidsgevoel van burgers wordt beïnvloed en de lokale economie wordt verstoord.

Om beter zicht op deze vorm van criminaliteit te verkrijgen, is het Regionaal Informatie en Expertise Centrum Midden Nederland (RIEC MN) gevraagd een lokaal Ondermijningsbeeld op te stellen.

In 2018 zetten wij in op het (door)ontwikkelen en uitvoeren van een effectieve(re) aanpak van ondermijning. Het lokale ondermijningsbeeld vormt hiervoor (mede) de grondslag. Een effectieve aanpak vraagt om een gezag dat optreedt als één gezamenlijke overheid, waarin elke partner de instrumenten inzet en benut die het meest effectief zijn. Zo'n aanpak richt zich enerzijds op het inzetten van de juiste (bestuurlijke) instrumenten en anderzijds op het vergroten van de bestuurlijke weerbaarheid van de interne gemeentelijke organisatie. In de Kadernota 2018-2021 zijn hiervoor voor de komende drie jaar enige financiële middelen vrijgemaakt.

4. Jaarwisseling

We willen dat de jaarwisseling voor iedereen prettig en veilig verloopt. Om dit te realiseren investeren we gedurende het hele jaar in goede contacten met en in de wijken. Dit resulteert in een persoons- en gebiedsgerichte aanpak tijdens de periode van de jaarwisseling (half december tot enkele dagen na de jaarwisseling).

Er is aandacht voor preventieve maatregelen, zoals het nemen van voorzorgsmaatregelen in het openbaar gebied, en vuurwerklessen op scholen.

We faciliteren initiatieven uit de stad die bijdragen aan een feestelijke jaarwisseling. Daar waar nodig stellen we regels en handhaven we die.

In het kader van het reduceren van vuurwerkoverlast blijven we werken met een - in 2015 voor het eerst ingezet - vuurwerkdetectiesysteem. Voor dit systeem worden in een gebied ontvangers geplaatst, die knallen detecteren en tot op enkele meters lokaliseren. Dit maakt het mogelijk handhaving capaciteit slim en gericht in te zetten.

5. Meerjaren veiligheidsprogramma

Begin 2015 heeft de gemeenteraad het meerjaren beleidsprogramma Veiligheid 2015-2018 vastgesteld. Medio 2017 is met een *midterm review* tussentijds de balans opgemaakt zodat waar nodig het beleid kan worden bijgesteld. Hierover is de raad middels een raadsinformatiebrief geïnformeerd ([Midterm review programma veiligheid](#)).

Hoewel de ontwikkelingen qua criminaliteit en overlast voor een groot deel positief zijn willen we de huidige lijn van het veiligheidsprogramma in 2018 voortzetten om de reeds behaalde resultaten tijdens het laatste jaar van het huidige veiligheidsprogramma te bestendigen. Daarnaast zal 2018 in het teken staan van het - in samenwerking met onze partners - voorbereiden en opstellen van het nieuwe Veiligheidsprogramma voor de jaren 2019-2022.

a. Personen met verward gedrag

Het thema personen met verward gedrag is een onderwerp dat zich bij uitstek bevindt op het snijvlak van zorg en veiligheid. Om een goed werkende, sluitende aanpak te realiseren is de inzet en expertise van beide beleidsterreinen vereist. Een dergelijke aanpak bestaat enerzijds uit de realisatie van een samenhangende aanpak op negen concrete bouwstenen. Anderzijds bestaat het uit een goed samenspel van alle betrokken partners, die persoonsgericht en domeinoverstijgend werken, waarbij wordt uitgegaan van de eigen kracht en leefwereld van de persoon en met oog voor de belangen van de samenleving.

Landelijk is afgesproken dat de sluitende aanpak per 1 oktober 2018 is gerealiseerd. Hiervoor werken we met een regiegroep met partners.

Voor een duurzame oplossing zetten wij - naast de veiligheid van de betreffende persoon en zijn leefomgeving - in op het bieden van zorg en ondersteuning, het organiseren van vervoer in acute situaties waar de politie geen rol heeft en het organiseren van een centrale plek waar mensen hun zorgen of signalen kwijt kunnen. Om het goede samenspel te bevorderen besteden we nadrukkelijk aandacht aan het verder uitbouwen van de samenwerking tussen alle betrokken partners.

b. Integraal en gebiedsgericht werken - Gebiedsscans Veiligheid

De komende jaren zal meer focus gelegd worden op een gebiedsgerichte aanpak. Binnen dit gebiedsgericht werken is veiligheid een belangrijke pijler. In 2016/2017 zijn gebiedsscans veiligheid opgesteld, bestaande uit een cijfermatig beeld van overlast en criminaliteit in een wijk aangevuld met ervaringen en kennis van de wijkagent. Deze gebiedsscans vormden input voor de gebiedsplannen van de pilotwijken voor het gebiedsgericht werken. De scans zijn in ontwikkeling. In samenwerking met de afdeling Samenleven en Leefomgeving wordt gewerkt aan een 2.0 versie waarin ook informatie wordt opgenomen die relevant is voor het ontwikkelen van preventief veiligheidsbeleid, zoals het vroegtijdig stoppen van criminele carrières. Deze gebiedsscans veiligheid vormen belangrijke input voor het nieuwe Veiligheidsprogramma 2019-2022. In 2018 worden weer nieuwe gebiedsscans veiligheid opgesteld.

c. Informatiegestuurde aanpak

We werken als 'Smart City' informatiegestuurd aan het oplossen van veiligheidsvraagstukken. In 2016 is een pilot gestart met het Veiligheidsinformatiesysteem (VIS) waarin dagelijks politie-informatie wordt ontsloten die gebruikt wordt voor de operationele aansturing van de handhavers op straat. Het veiligheidsinformatiesysteem is een belangrijke bron voor onze aanpak en wordt inmiddels uitgerold in andere gemeenten in Midden Nederland. Ontwikkelpunt voor 2018 is het verrijken van de data in het VIS met andere data om zo kwaliteit toe te voegen.

Daarnaast willen we in 2018 de (on)mogelijkheden (verder) verkennen van het combineren van verschillende databronnen, zowel open als gesloten bronnen, met als doel het voorspellen van bepaalde ontwikkelingen. Zo wordt bijvoorbeeld binnen het thema terugdringen woninginbraken hiermee momenteel door de politie al geëxperimenteerd.

d. Woninginbraken

Sinds 2014 daalt het aantal aangiften van woninginbraken in Amersfoort. Deze dalende trend willen we samen met de veiligheidspartners voortzetten. Voor het terugdringen van het aantal woninginbraken maken we gebruik van een escalatiemodel bestaande uit drie fasen: rust - alert - escalatie. Elke fase kenmerkt zich door een pakket aan interventies zodat indien nodig, opgeschaald kan worden. De ontwikkeling van het aantal en soort inbraken wordt nauwgezet gemonitord met behulp van onder andere het Veiligheidsinformatiesysteem.

e. Heterdaadkracht

Voor het vergroten van de heterdaadkracht en de eigen verantwoordelijkheid van onze inwoners en ondernemers maken we gebruik van (social) media, willen we het aantal deelnemers aan Burgernet vergroten, geven we voorlichting op maat en bieden we trainingen/workshops aan. In 2018 zetten we de lijn waarin we gericht en op kleine schaal met bewoners communiceren over veiligheid in hun buurt voort, zoals onder andere zichtbaar wordt in de inzet van de witte buurttent bij preventie woninginbraken. Daarnaast worden onder de regie van de politie heterdaadoefeningen gehouden waarbij deelnemers aan Burgernet en WhatsApp worden getraind.

f. Onveiligheidsgevoel

In het najaar van 2016 is onder regie van het Lectoraat Kennisanalyse Sociale Veiligheid van de Hogeschool Utrecht een onderzoek gestart naar de oorzaken van de verstoorde veiligheidsbeleving

in een proeftuin in Llendert. De uitkomsten van dit onderzoek verwachten we in het najaar van 2017. Afhankelijk van de uitkomsten worden deze meegenomen in het nieuw op te stellen meerjarenbeleidsprogramma. Amersfoort monitort het veiligheidsgevoel elke twee jaar via de Stadspeiling. In het najaar van 2017 vond deze peiling weer plaats, de uitkomsten volgen dan in het voorjaar van 2018. In 2015 voelde 25% van de onderzochte Amersfoorters zich wel eens onveilig, dat wil zeggen dat 75% van de onderzochte Amersfoorters zich altijd veilig voelt.

g. Radicalisering

Onze inzet is gericht op het verwezenlijken van de doelstelling "beschermen van de rechtstaat en democratische waarden"

De lijn die we de afgelopen jaren hebben ingezet, zetten we door: het voorkomen van het ontstaan van voedingsbodems voor polarisering en radicalisering door in het sociaal domein actief in te zetten op het versterken van de inclusieve samenleving. We zorgen ervoor dat netwerkpartners kennis hebben van het onderwerp en vroegtijdig kunnen signaleren. We grijpen in als het nodig is.

In 2016 hebben we een regionale samenwerking opgestart op preventie en vroegsignalering van radicalisering. Voor deze regionale samenwerking hebben we in 2016 en 2017 vanuit het Rijk geld ontvangen. Ook voor 2018 wordt een regionale aanvraag voor rijksgeld voorbereid.

Naast deze focus op het voorkomen van het ontstaan van voedingsbodems, voeren we regie op het bespreken van signalen (van radicalisering, uitreizen of terugkeren) met de professionele partners, zoals (specialistische diensten van de) politie, het OM, de NCTV en de Raad voor de Kinderbescherming. In dit overleg beoordeelt elke partner vanuit de eigen expertise en verantwoordelijkheid de casus en wordt zo nodig gezamenlijk per individueel geval een interventiestrategie gemaakt om risico's te verkleinen.

6. Reguliere inzet

We handhaven onze reguliere inspanningen op diverse veiligheidsonderwerpen. Zoals: [hennepsteelt](#), [Convenant veilig uitgaan 2015 - 2018](#), [Collectieve horecaontzegging](#), cameratoezicht, Aanpak Veel Voorkomende Criminaliteit (autokraak, fietsendiefstal, vernieling), prostitutie, coffeeshopbeleid ([Coffeeshopbeleid Amersfoort 2016](#)), aanpak jeugdoverlast, persoonsgerichte aanpak in het Veiligheidshuis (Top X-aanpak) en bestuurlijke aanpak criminaliteit. Zie ook het [Programma Veiligheid 2015-2018](#) en [Monitor Leefbaarheid & Veiligheid 2015](#). Daarnaast blijven we adequaat en snel inspelen op actuele ontwikkelingen op het gebied van sociale veiligheid.

Folder met tips: herken en voorkom oplichters aan de deur

Samenwerking

Voor het realiseren van onze ambitie werken wij actief samen met diverse partners, zoals: bewoners, (horeca)ondernemers, politie, openbaar ministerie, Veiligheidshuis Utrecht reclasseringsorganisaties, Dienst Justitiële Inrichtingen, woningcorporaties, regiogemeenten, onderwijsinstellingen en diverse zorg- en ondersteuningspartners zoals Leger des Heils, Kwintes, Veilig Thuis, SAVE, MEE, Amerpoort, De Waag, Victas, Welzin, Versa Welzijn, Stadsring 51, GGZ-Centraal en Symfora-Meander.

Maatregelen

Op dit deelprogramma zijn geen herstelmaatregelen van toepassing of zijn de herstelmaatregelen reeds gerealiseerd.

Gerelateerde links

Er zijn geen gerelateerde links voor dit deelprogramma.

2 FYSIEKE VEILIGHEID

Burgemeester Lucas Bolsius

E-mail: burgemeester@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Bestuurszaken, juridische zaken en *public affairs*

Veiligheid

Dierenwelzijn

Archeologie

Ambitie

We zijn voorbereid op het uitvoeren van adequate brandbestrijding en hulpverlening. Zowel de gemeente als de Veiligheidsregio Utrecht (VRU) is organisatorisch voorbereid op de bestrijding van rampen en crises. We willen structurele veiligheid in de gebouwde omgeving en brandveiligheid in gebouwen en woningen, daarbij hebben we in het bijzonder aandacht voor verminderd zelfredzamen.

2.2.a Aantal binnenbranden per 1000 woningen

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	1,54	1,38	1,19	1,19	1,16		1,16	

Bron: VRU

Toelichting: Vanaf 2016 (Begroting 2017-2020) wordt het aantal branden per 1000 woningen als indicator opgenomen. Voor de 76 binnenbranden in 2016 gaat het dan om 1,16 branden per 1000 woningen. Het streven is om het aantal niet verder te laten stijgen.

2.2.b Brandweer binnen normtijd ter plaatse

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
					68		68	

Bron: VRU

Toelichting: De Veiligheidsregio Utrecht heeft meettijden vastgesteld waarbinnen de brandweer bij een spoedbinnenbrand ter plaatse moet zijn. Deze meettijden worden als prestatienorm gehanteerd om de opkomsttijden van de brandweer te toetsen. (Voor 2015 werd gewerkt met wettelijke normtijden. Vanwege deze trendbreuk is het niet mogelijk om cijfers van voor 2016 te tonen). De meeste overschrijdingen van de normtijd bedragen overigens minder dan 1 minuut.

Overzicht indicatoren

Indicator	Realisatie cijfers						Streefcijfers		
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Aantal binnenbranden per 1000 woningen		1,54	1,38	1,19	1,19	1,16		1,16	
Brandweer binnen normtijd ter plaatse						68		68	

Doelstellingen

We hebben een actueel beeld van de risico's in Amersfoort en de regio. Risico's zijn gemeentegrensoverschrijdend; we kiezen voor het gestructureerd en regelmatig uitvoeren van risicoanalyses in de regio. Daarnaast worden actuele risico's (die zich mogelijk kunnen ontwikkelen tot een crisis, bijvoorbeeld droogte) doorlopend gemonitord in het regionale VeiligheidsInformatieCentrum. Hiervoor worden diverse informatiebronnen gebruikt en gegevens gecombineerd.

We geven prioriteit aan het voorkomen en beperken van risico's om op termijn minder in actie te hoeven komen.

We vergroten het risicobewustzijn van inwoners, bedrijven en instellingen en zien de inwoner als mede-hulpverlener. We investeren niet alleen in 'regulerende preventie', zoals vergunningverlening, advisering, toezicht en handhaving, maar ook in 'stimulerende preventie', zoals Brandveilig Leven.

Op maatschappelijke ontwikkelingen, zoals nu het toenemend aantal kwetsbare groepen waaronder (verminderd zelfredzame) ouderen die langer thuis blijven wonen, wordt ingespeeld. Dit gebeurt niet alleen vanuit het thema fysieke veiligheid, maar vanzelfsprekend ook met maatregelen binnen het sociaal domein (programma 4). Vanuit het thema fysieke veiligheid krijgen voorlichting en risicocommunicatie een nadrukkelijker rol. Met de veiligheidspartners bekijken we hoe we gebruik kunnen maken van zelfredzaamheid en samenredzaamheid, burgerkracht en maatschappelijke vitaliteit. Naast een goede repressie (het bestrijden van brand en incidenten) zetten we hiermee in op het voorkomen van brand en het beperken van schade.

We streven ernaar het aantal binnenbranden ten opzichte van 2016 niet verder te laten stijgen. Ook voor 'Brandweer binnen wettelijke norm ter plaatse' streven we ernaar in 2018 minstens op hetzelfde niveau te eindigen als in 2016.

We investeren in kennisuitwisseling en samenwerking met onze netwerkpartners: netwerkmanagement, kennisdeling en innovatie gaan hierbij hand in hand.

We zetten mensen en materieel zo efficiënt en effectief mogelijk in bij de bestrijding van rampen en ongevallen. We zijn van gemeentelijke grenzen naar operationele grenzen en van regionale grenzen naar interregionale grenzen gegaan. Ook regiogrensoverschrijdend wordt samengewerkt, met omliggende veiligheidsregio's.

Samenwerkende hulpdiensten bij de brand aan de Keerkring in maart 2016

We beperken de risico's van vervoer van gevaarlijke stoffen zo veel mogelijk. Zie hiervoor het onderwerp externe veiligheid binnen programma 3, stedelijk beheer en milieu. Daarnaast bereiden we ons voor op een snelle en adequate inzet als zich onverhoopt toch een calamiteit met gevaarlijke stoffen voordoet.

We zien er op toe dat het grondroerend werken in gebied dat verdacht is op Niet Gesprongen Explosieven (NGE), volgens richtlijnen verloopt. In het verleden is gemeente Amersfoort herhaaldelijk geconfronteerd met achtergebleven Niet Gesprongen Explosieven.

Onze inzet

Samen met de VRU volgen wij de ontwikkelingen in het sociaal domein die fysieke veiligheidsaspecten kennen. Het vergroten van het veiligheidsbewustzijn en de zelfredzaamheid van burgers, die van verminderd zelfredzamen in het bijzonder, krijgt hierbij aandacht.

Preventie

De VRU - en daarmee de gemeente - blijft investeren in het verkleinen van risico's. In beleidsafwegingen wordt eerst gekeken naar de mogelijkheid om risico's te verkleinen of te beperken (door proactieve maatregelen). Hiermee verminderen we de druk op de organisatie om zich bezig te houden met meldingen en acties. Dit betekent een verschuiving naar de 'voorkant' van de veiligheidsketen, die op termijn een vermindering van het aantal oproepen kan betekenen.

De komende jaren wordt stimulerende preventie ingezet als middel om brandveiligheid te bevorderen bij objecten waarbij een tijdige inzet niet vanzelfsprekend is. Dan gaat het om het voorkomen van brand, maar ook om een snelle opsporing van brand (bijvoorbeeld door rookmelders) en zelfredzaamheid als het gaat om zichzelf en anderen in veiligheid brengen. Hierbij kijken we ook naar wat mensen zelf kunnen doen om hun eigen veiligheid en die van anderen te vergroten. Dat doen we bijvoorbeeld door voorlichting over risico's en handelingsperspectieven (bijvoorbeeld met een informatiepunt op weekmarkten). Daar waar gewenst gaan we naar de mensen toe: bijvoorbeeld door in seniorencomplexen gerichte voorlichting te geven. Ook zullen we in 2018 aandacht besteden aan het netwerk om de senioren heen (hulpverleners en mantelzorgers), om via hen het brandveiligheidsbewustzijn van senioren positief te beïnvloeden. In zorginstellingen wordt middels een *toolbox* aandacht besteed aan brandveilig gedrag van zorgpersoneel.

Het aantal binnenbranden is deels een effect van het gevoerde preventiebeleid. Zo vinden er in het kader van stimulerende preventie lessen op basisscholen plaats om kinderen bewust te maken van brandrisico's, en zijn er rookmelder-campagnes. Ook wordt gekeken naar effectieve vormen van risicocommunicatie en de mogelijkheden van het inzetten van betrokken inwoners, zoals de veiligheidsambassadeurs.

Repressie

Het tijdig en professioneel bestrijden van branden is de *core business* van de VRU. Voor het tijdig reageren bij brand zijn door het Algemeen Bestuur van de VRU normtijden vastgesteld. In 2017 start de VRU met het vaststellen van de kaders van een in 2018 vast te stellen vernieuwd dekkingsplan. Hierin wordt beschreven in welke mate de brandweer kan voldoen aan de opkomsttijden zoals die zijn vastgesteld door het bestuur van de VRU. Daar waar nodig worden maatregelen genomen om de dekking te verbeteren.

Crisisbeheersing

In 2018 wordt verdergaande samenwerking gezocht met de regio's Flevoland en Gooi & Vechtstreek op het gebied van crisisbeheersing en grootschalige incidentbestrijding. Kennisuitwisseling en mogelijkheden tot verdere professionaliteit zijn hierbij leidend. Zowel bij de gemeente als de VRU zijn veel medewerkers met een functie in de brandbestrijding en crisisbeheersing. Voor deze medewerkers wordt doorlopend geïnvesteerd in vakbekwaamheid. Jaarlijks krijgt iedere

medewerker een passend programma van opleiden, trainen en oefenen. Van iedere medewerker worden de resultaten hiervan bijgehouden. Van inzetten wordt geleerd door evaluatie; het geleerde wordt via procedures in praktijk gebracht. De voorzieningen (facilitair, op het gebied van ICT) van de gemeentelijke crisisorganisatie worden jaarlijks getest.

De regionale en gemeentelijke crisisorganisatie bereidt zich voor op specifieke risico's, waaronder die van vervoer gevaarlijke stoffen. Op regionaal niveau is voorzien in plannen die tijdens een calamiteit gebruikt worden.

In 2017 is in de gemeente Amersfoort een generiek handelingskader voor het omgaan met Niet Gesprongen Explosieven (NGE) vastgesteld. Met dit handelingskader kunnen "grondroerders", die binnen de gemeente werkzaamheden willen uitvoeren, vaststellen of, en zo ja welke beheersmaatregelen getroffen dienen te worden. Zo worden onveilige situaties in de gemeente zoveel mogelijk voorkomen. In 2018 is dit handelingskader geïmplementeerd in de organisatie zodat alle afdelingen die betrokken zijn bij het onderwerp NGE hiermee werken.

Samenwerking

Wij werken in het samenwerkingsverband van de VRU. Daarin nemen gemeenten deel en vormen zij samen met andere veiligheidspartners zoals politie, waterschappen, defensie en inwoners, een sterk netwerk op het gebied van veiligheidszorg. Brandweertzorg, geneeskundige hulpverlening en crisisbeheersing worden hier georganiseerd en uitgevoerd. Het vergroten van de fysieke veiligheid is voor de VRU een continu proces.

Deze intensieve samenwerking heeft gezorgd voor een kwalitatief goede, efficiënte en betaalbare brandweer- en crisisbeheersingsorganisatie, die niet beperkt is door gemeentegrenzen. Deze werkwijze betekent ook dat wij als gemeente niet meer alleen richting kunnen geven aan het fysieke veiligheidsbeleid. Om brand te voorkomen en veiligheid te bevorderen wordt ook samenwerking gezocht met zorgaanbieders, woningcorporaties, scholen enz.

Maatregelen

- **De gemeente doet onderzoek naar het overdragen van beheer en/of eigendom van brandweerkazernes aan de VRU.** In 2016 heeft het Algemeen Bestuur van de VRU besloten eigendom, beheer en onderhoud van de brandweerkazernes bij de gemeenten te laten. Gemeenten kunnen desgewenst beheer en onderhoud in een Taakuitvoeringsovereenkomst met de VRU opnemen. Amersfoort neemt in het vierde kwartaal 2017 een besluit over beheer en onderhoud van de twee brandweerkazernes in Amersfoort.

Gerelateerde links

Er zijn geen gerelateerde links voor dit deelprogramma.

3 TOEZICHT EN HANDHAVING

Wethouder Menno Tigelaar

E-mail: wethoudertigelaar@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Werk en inkomen(inclusief minimabeleid)

Stedelijk beheer

Handhaving

Milieu en grondstoffenbeleid

Dienstverlening, ICT en Stadhuis

Ambitie

Overheid, inwoners en bedrijven zijn samen verantwoordelijk voor een leefbare en veilige omgeving. Om daar op een moderne manier aan te werken is vertrouwen cruciaal. We zetten in op differentiatie en proportionaliteit; we geven vrijheid en ruimte waar dat kan en we zijn strikt waar het moet. Dat vraagt een goede dienstverlening en juiste voorlichting. Het algemeen belang staat daarbij altijd voorop. We faciliteren zelforganisatie en bevorderen zelfregulatie. We handhaven integraal, informatie- en risicogericht. Dat verlaagt de inspectiedruk voor bedrijven en verhoogt de samenhang in handhaving van de diverse thema's.

2.3.a Groene vergunningen binnen 21 werkdagen afgehandeld

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
					33	80	80	

Bron: Vergunningensysteem

Toelichting: In 2016 is besloten dat de cijfers van de begroting voor 2016 weinig representatief zijn voor het geheel aan resultaten voor afdeling VTH. Voor de begroting van 2017 zijn daarom nieuwe indicatoren benoemd. De oude indicatoren komen daarmee te vervallen en worden niet in bovenstaande tabel getoond. Vooruitlopend op het jaarverslag 2017 worden hierbij alvast de resultaten over 2016 getoond.

Een groene Vergunning is een reguliere aanvraag die ontvankelijk is en die voldoet aan de energie prestatienorm van 25% lager dan een reguliere vergunning. Groene vergunningen moeten altijd langs de welstand en naar de bestemmingsplan toetser. De wettelijke termijn is 8 weken. Wij streven naar een afhandeling binnen 21 werkdagen. De beslissingstermijn kan met 6 weken worden verlengd. Als niet aan de indieningsvereisten wordt voldaan start de termijn opnieuw.

2.3.b Vergunningen voor dakkapellen binnen 14 werkdagen afgehandeld

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
					40	60	60	

Bron: Vergunningensysteem

Toelichting: In 2016 is besloten dat de cijfers van de begroting voor 2016 weinig representatief zijn voor het geheel aan resultaten voor afdeling VTH. Voor de begroting van 2017 zijn daarom nieuwe indicatoren benoemd. De oude indicatoren komen daarmee te vervallen en worden niet in bovenstaande tabel getoond. Vooruitlopend op het jaarverslag 2017 worden hierbij alvast de resultaten over 2016 getoond.

Een dakkapel, is een bouwwerk in het dakvlak gelegen. Dakkapellen heb je in vele soorten en maten. Een dakkapel kan welstandsvrij of welstandsplichtig zijn of in een monumentaal gebied liggen. De verwachting is dat ca. 60% van de dakkapelaanvragen binnen 14 dagen afgehandeld kunnen worden. De resterende 40% is afhankelijk van commissies en het oordeel van andere experts binnen de gemeente. De wettelijke termijn is 8 weken. De beslissingstermijn kan met 6 weken worden verlengd. Als niet aan de indieningsvereisten wordt voldaan start de termijn opnieuw.

2.3.c Vergunningen van rechtswege verleend (% van het aantal aanvragen)

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
					0,3	0,4	0,4	

Bron: Vergunningensysteem

Toelichting: In 2016 is besloten dat de cijfers van de begroting voor 2016 weinig representatief zijn voor het geheel aan resultaten voor afdeling VTH. Voor de begroting van 2017 zijn daarom nieuwe indicatoren benoemd. De oude indicatoren komen daarmee te vervallen en worden niet in bovenstaande tabel getoond. Vooruitlopend op het jaarverslag 2017 worden hierbij alvast de resultaten over 2016 getoond.

Als de behandeltermijn de wettelijke termijn overschrijdt en niet is verlengd, is de vergunning van rechtswege verleend.

2.3.d Responstijd op klachten openbare ruimte binnen 5 werkdagen

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
					95	95	95	

Bron: Vergunningensysteem

Toelichting: In 2016 is besloten dat de cijfers van de begroting voor 2016 weinig representatief zijn voor het geheel aan resultaten voor afdeling VTH. Voor de begroting van 2017 zijn daarom nieuwe indicatoren benoemd. De oude indicatoren komen daarmee te vervallen en worden niet in bovenstaande tabel getoond. Vooruitlopend op het jaarverslag 2017 worden hierbij alvast de resultaten over 2016 getoond.

95% van de klachten (zoals geluidsoverlast, hondenpoep, illegale bouwwerken, parkeeroverlast) wordt binnen 5 werkdagen opgepakt in een eerste telefonisch of mondeling contact met de klager. Betreft een interne servicenorm.

2.3.e Klachten openbare ruimte binnen 14 werkdagen afgehandeld

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
					83		80	

Bron: Vergunningensysteem

Toelichting: In 2016 is besloten dat de cijfers van de begroting voor 2016 weinig representatief zijn voor het geheel aan resultaten voor afdeling VTH. Voor de begroting van 2017 zijn daarom nieuwe indicatoren benoemd. De oude indicatoren komen daarmee te vervallen en worden niet in bovenstaande tabel getoond. Vooruitlopend op het jaarverslag 2017 worden hierbij alvast de resultaten over 2016 getoond.

80% van de klachten melding openbare ruimte (zoals geluidsoverlast, hondenpoep, illegale bouwwerken, parkeeroverlast) wordt binnen 14 werkdagen afgehandeld. Betreft een interne servicenorm.

Overzicht indicatoren

Indicator	Realisatie cijfers						Streefcijfers		
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Groene vergunningen binnen 21 werkdagen afgehandeld						33	80	80	
Vergunningen voor dakkapellen binnen 14 werkdagen afgehandeld						40	60	60	
Vergunningen van rechtswege verleend (% van het aantal aanvragen)						,3	,4	,4	
Responstijd op klachten openbare ruimte binnen 5 werkdagen						95	95	95	
Klachten openbare ruimte binnen 14 werkdagen afgehandeld						83		80	

Doelstellingen

We prioriteren onze handhavinginszets op basis van informatie en risico. Dit leggen we vast in het [HandavingsUitvoeringsProgramma \(HUP\)](#). Hierop wordt ieder jaar gerapporteerd.

We bevorderen naleving van regels door preventie en zelforganisatie.

We evalueren de jaarlijkse evenementen en implementeren de leerdoelen, ook uit (inter)nationale evaluaties. We gebruiken de mogelijkheden tot meer zelfauditing bij evenementenorganisaties. en maken de adviezen van de hulpdiensten transparant.

Onze inzet

In het Handhavingsuitvoeringsplan (HUP) benoemen we onze prioriteiten en de keuzes die we daarin maken. De actualiteit vraagt ons om extra aandacht te schenken aan met name (brand)veiligheid openbare gebouwen, kamerbewoning, evenementen en asbest. We handhaven daar waar dit het meeste effect heeft. In 2017 gaan we door met informatiegerichte handhaving. We koppelen overlastindicatoren met elkaar en analyseren die informatie om zo gericht in te zetten op de opgaven in de stad.

Vergunningaanvragen voor extra energiezuinige nieuwbouw krijgen voorrang. Daarmee willen we duurzame woningbouw stimuleren en belonen. Inspectie en handhaving op duurzaamheid en energiebesparing bij bedrijven heeft in 2017 onze aandacht. Extra geld is hiervoor beschikbaar gesteld (zie paragraaf duurzaamheid).

Een voorwaarde om toezicht en handhaving goed te kunnen uitvoeren is dat beleid helder, eenduidig en uitvoerbaar is. Het beleid en het uitvoeringsplan worden jaarlijks getoetst aan uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid. De provincie, in haar rol als interbestuurlijk toezichthouder, toetst de beleids- en uitvoeringscyclus en rapporteert hierover aan het college. De raad wordt hierover geïnformeerd door het bestuur.

Om adequaat in te spelen op actuele opgaven in de stad, reserveren en prioriteren we flexibel inzetbare capaciteit en middelen.

Met de stadsbouwmeester zijn afspraken gemaakt om een deel van de vergunningaanvragen, die een (wettelijk bepaald) welstandsadvies behoeven, ambtelijk te laten toetsen. Dit geeft een positief effect op de doorlooptijd van vergunningen voor bijvoorbeeld dakkapellen.

Samenwerking

We handhaven op basis van wet- en regelgeving en gemeentelijk beleid. Er is nauwe samenwerking tussen de verschillende beleidsterreinen. Wij werken daarnaast nauw constructief samen met onze externe partners, zoals de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht, de VeiligheidsRegio Utrecht en de politie. Die samenwerking zorgt voor een integrale en effectieve uitvoering. Uit onze rol als erkend leerbedrijf voor de opleiding 'handhaver toezicht en veiligheid' volgt een nauwe samenwerking met het MBO Amersfoort. Met de politie zorgen we voor een goede aansluiting tussen handhaving op leefbaarheid en veiligheid. Een illustratief voorbeeld hiervan is de samenwerking in de handhaving tijdens de horecadiensten van de BOA's in de vrijdag- en zaterdagavond.

Maatregelen

- **Verlagen van de bijdrage van de gemeente voor de RUD (regionale uitvoeringsdienst) met 10%.** In 2018 wordt het nieuwe sturings- en financieringsmodel van outputsturing- en financiering ingevoerd. De deelnemers in de gemeenschappelijke regeling worden met dit nieuwe model afgerekend op daadwerkelijk geleverde producten en diensten. De invoering was eerder voorzien. Op 28 januari 2016 heeft het Algemeen Bestuur moeten besluiten de huidige wijze van afrekenen (vast bedrag, lumpsum) te verlengen. Over 2015 en 2016 is respectievelijk € 23.000 en € 21.000 van het overschot op de jaarrekening door de RUD teruggestort. Het restanttekort wordt in 2016 en 2017 incidenteel gedekt uit de leges. We gaan ook kijken naar een heroverweging van de milieutaken. De RUD voert voor ons de basistaken uit en we gaan kijken of ook de zogenaamde plustaken die nu door de gemeente worden uitgevoerd bij de RUD kunnen worden belegd.
- **Een financiële vergoeding vragen voor de toets op vergunningsvrij bouwen.** Er is gebleken dat deze maatregel niet haalbaar is. In de Kadernota 2018 is deze maatregel teruggedraaid.

Gerelateerde links

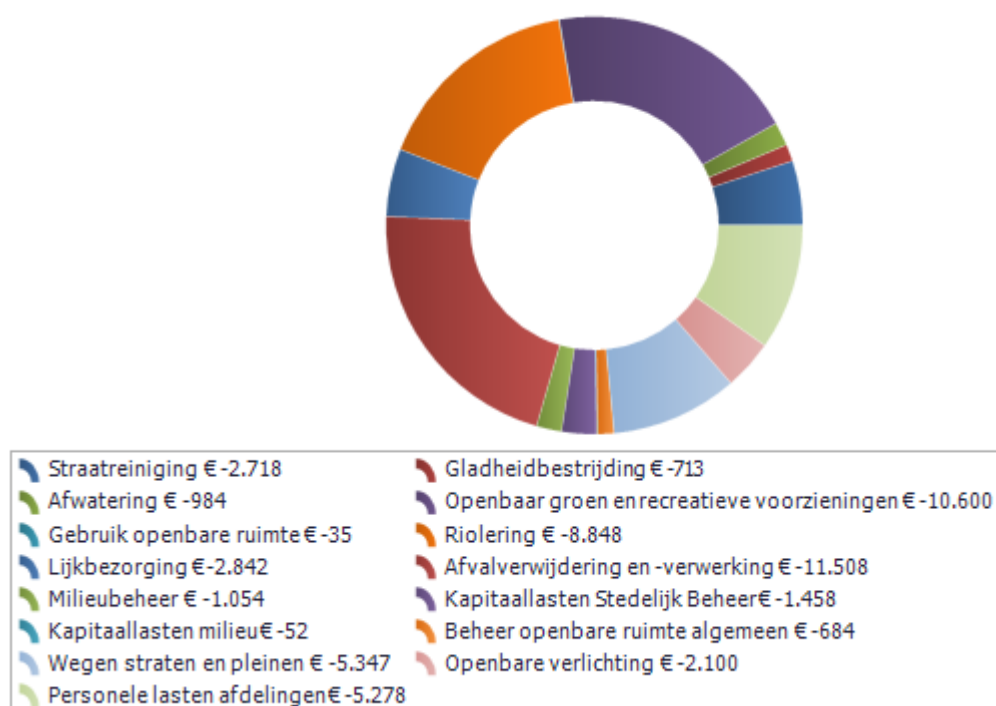
Er zijn geen gerelateerde links voor dit deelprogramma.

03 STEDELIJK BEHEER EN MILIEU

Inleiding

We willen veilige, gezonde, groene en leefbare wijken. Nu en in de toekomst. Daarvoor zetten we in op een optimaal en duurzaam (zelf)beheer, waarbij we burgerinitiatieven stimuleren en enthousiasmeren. Samen met anderen werken we aan een duurzame ontwikkeling van de stad.

Waar geven we ons geld aan uit

Financieel overzicht per programma

(bedragen x € 1.000,--)

PROGRAMMA	REKENING 2016	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1 STEDELIJK BEHEER	-36.930	-37.558	-40.123	-40.110	-40.429	-40.748
2 MILIEU	-12.828	-13.366	-14.099	-14.072	-14.311	-14.691
TOTAAL LASTEN	-49.758	-50.925	-54.222	-54.181	-54.740	-55.439
BATEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1 STEDELIJK BEHEER	7.701	6.354	6.624	6.724	6.756	6.753
2 MILIEU	743	808	1.035	1.180	1.326	1.640
TOTAAL BATEN	8.444	7.162	7.659	7.904	8.082	8.393
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
1 STEDELIJK BEHEER	-29.228	-31.204	-33.499	-33.385	-33.673	-33.994
2 MILIEU	-12.085	-12.558	-13.065	-12.892	-12.985	-13.051
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-41.314	-43.762	-46.564	-46.277	-46.658	-47.046
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve	-2.244	-887	-885	-885	-885	-100
Onttrekking aan reserve	1.243	718	763	50	0	0
TOTAAL MUTATIES RESERVES	-1.001	-169	-122	-835	-885	-100
SALDO PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-42.315	-43.932	-46.686	-47.113	-47.543	-47.146

Toelichting op de begrotingsmutaties

Tabel: PF.03.02 Toelichting afwijkingen

(bedragen x € 1.000,--)

Afwijkingen begroting 2018 t.o.v. begroting 2017, inclusief reservemutaties	SUBTOTAAL	TOTAAL	Structureel/ incidenteel
STEDELIJK BEHEER			
<u>Kadernota 2018-2021</u>			
- 3.1 Aanpak essentaksterfte	-200		I
- 3.2 Vervangen bomen woonstraten	-300		I
- 3.4 Uitwerking groenvisie. Voor de uitwerking van groenvisie is in 2018, 2019 en 2020 € 150.000 beschikbaar	-150		I
- 3.3 Voor de herinrichting van het entreegebied en de parkeerplaats van Rusthof is rekening gehouden met een investering van € 1,9 mln en de daarbij behorende kapitaallasten	0		S
<u>Personele lasten</u>			
- Indexering van personele lasten en formatie-aanpassingen.	66		S
- Bijdrage aan gemeentebrede overhead	267		S
<u>Indexering</u>	-523		S
<u>Overig</u>			
- Mutaties areaaluitbreidingen	-48		S
- Baten en lasten schadeverhaal openbare verlichting	0		S
- Doorwerking incidentele budgetten 2017 tbv Japanse duizendknoop en Beekdal	1.387		I
- Overgeheveld budget uit 2016 naar 2018 voor de aanleg van het Beekdal	-2.145		I
- 2017-108M bestrijding duizendknoop (uit reserve Uitvoering bodembescherming en stedelijke vernieuwing))	-50		I
- 2017-065M Stop met tobben over stobben	-100		I
- Toename omzet CBA	40		S
- Amendement 209A niet langer de kat uit de boom kijken	-500		
<u>Overige kleine verschillen en afrondingen</u>	-39		I
		-2.295	
MILIEU			
<u>Personele lasten</u>			
- Indexering van personele lasten en formatie-aanpassingen.	-70		S
<u>Indexering</u>	5		
<u>Kadernota 2018-2021</u>			
- Luchtkwaliteit uitvoeringskosten en subsidies	-160		I
- 3.5 Klimaatbestendige stad	-50		I
<u>Overig</u>			
- Invoering omgekeerd afvalinzameling	11		S
- Areaaluitbreiding werkbudgetten agv groei van de stad	-151		S
- Amendement 194A stimulering elektrisch vervoer	-50		
<u>Overige kleine verschillen en afrondingen</u>	-41		S
		-506	

MUTATIES RESERVES		
- 2017-108M bestrijding duizendknoop (uit reserve Uitvoering bodembescherming en stedelijke vernieuwing)	50	I
<u>Overige kleine verschillen en afrondingen</u>	-3	I
		47
TOTAAL AFWIJINGEN STEDELIJK BEHEER EN MILIEU		-2.754

Het kan zijn dat de bedragen bij de formatie-uitbreidingen in de programma's niet één op één overeenkomen met de Kadernota. Dit komt omdat nu bij de begroting de bedrijfsvoeringskosten die gepaard gaan met die formatie-uitbreidingen, in programma 13 zijn verantwoord.

Geplande investeringen

Tabel: PF.03.03 Geplande investeringen

(bedragen x € 1.000,--)

03 Stedelijk beheer en milieu	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
<i>Investerings met maatschappelijk nut</i>				
Herstelprogramma kademuren	-296	-296		
<u>Openbare ruimte:</u>				
Bruggen Kattenbroek		-751		
Bruggen Stadskern			-900	
Geluidsreducerend asfalt		-460	-460	
Verharding Schothorst zuid en noord		-653	-2.380	
Verharding Randenbroek		-596	-766	
Verharding Hoogland		-266	-104	
Verharding De Koppel		-126		
Verharding Vermeerkwartier			-542	
Verharding Valleipoort			-184	
Verharding Soesterkwartier			-475	
Beschoeiing Zielhorst en Randenbroek		-524	-524	
Vervanging masten		-131	-193	
Vervanging armaturen		-579	-1.833	
Aanpak Leusderweg	-300			
Verharding Leusderkwartier		-57	-262	
Herstelprogramma kademuren 2020			-295	
Entreegebied Rusthof	-1.900			
Vervangingsinvestering in 2021				-9.000
Totaal investeringen	-2.496	-4.437	-8.918	-9.000

Risico's

Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Risico	Maatregel	Benodigde weerstands-capaciteit in € mln.	Portefeuillehouder
Moeilijk te bestrijden invasieve exoten en met name Japanse Duizendknoop kunnen schade veroorzaken aan gemeentelijke eigendommen.	De structurele bestrijding van Japanse Duizendknoop binnen de wettelijk mogelijke aanpak. In de begroting 2018-2021 zijn er voor de bestrijding van de Japanse Duizendknoop extra middelen opgenomen.	0,5	Tigelaar
Met de essentaksterfte is (behoudens een incidenteel nieuw budget van € 200.000) geen rekening gehouden. Als gevolg van de essentaksterfte zal het grootste deel van de ca. 7000 solitaire essen de komende jaren moeten worden gekapt. Indien ook herplant moet worden nemen de kosten met nog een € 7.000.000 toe.		0,5	Tigelaar
Herstelkosten als gevolg van extreme weersomstandigheden (bijvoorbeeld vorstschade aan wegen of stormschade aan bomen).	Met onze regelmatige veiligheidscontroles en beheermaatregelen beperken we het risico van stormschade zoveel mogelijk.	0,3	Tigelaar

1 STEDELIJK BEHEER

Wethouder Menno Tigelaar

E-mail: wethoudertigelaar@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Werk en inkomen(inclusief minimabeleid)

Stedelijk beheer

Handhaving

Milieu en grondstoffenbeleid

Dienstverlening, ICT en Stadhuis

Ambitie

We willen veilige, groene en leefbare wijken. In samenspraak met inwoners en organisaties waarborgen we de kwaliteit, leefbaarheid en veiligheid van de openbare ruimte. We streven naar een optimaal en duurzaam beheer waarbij we burgerinitiatieven stimuleren die op een innovatieve en duurzame manier bijdragen aan de ontwikkeling van de openbare ruimte.

3.1.a % inwoners dat tevreden is over het onderhoud van de wijk

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
62		62		64		64		64

Bron: Stadspeiling O&S

Toelichting: % inwoners (18-84) dat (zeer) tevreden is over het algemeen onderhoud van de wijk. Dit is het percentage 'zeer tevreden' op het totaal van de antwoorden 'zeer tevreden', 'neutraal' (27% in 2015), '(zeer) ontevreden' (8%) en 'weet niet/geen mening' (1%).

De indicatoren zijn gebaseerd op een steekproef. De verbetering van de fysieke kwaliteit in 2015 is "statistisch significant", d.w.z. de kans dat de toename door toeval komt is kleiner dan 5%. Wordt in 2017 opnieuw gemeten.

3.1.b Fysieke kwaliteit

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
5,8		5,9		6,1		6,1		6,1

Bron: Stadspeiling O&S

Toelichting: De fysieke kwaliteit is een schaalscore die varieert van 0 (=slecht) tot 10=goed. Hij is gebaseerd op de mate waarin bewoners vinden dat er sprake is van zwerfvuil, graffiti, hondenpoep en vandalisme in hun buurt. Het is dus geen rapportcijfer!

De indicatoren zijn gebaseerd op een steekproef. De verbetering van de fysieke kwaliteit in 2015 is "statistisch significant", d.w.z. de kans dat de toename door toeval komt is kleiner dan 5%. Wordt in 2017 opnieuw gemeten.

Overzicht indicatoren

Indicator	Realisatie cijfers						Streefcijfers		
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
% inwoners dat tevreden is over het onderhoud van de wijk	62		62		64		64		64
Fysieke kwaliteit	5,8		5,9		6,1		6,1		6,1

Doelstellingen

Fysieke kwaliteit van de openbare ruimte. Wij voldoen aan onze zorgplicht voor een veilige fysieke openbare ruimte door optimaal en duurzaam beheer.

Tevredenheid over de openbare ruimte. Onze inwoners zijn tevreden over (het beheer van) de openbare ruimte in onze stad, waarbij groen en leefbaarheid een rol spelen.

Meer zelfbeheer en burgerinitiatieven. We stimuleren en faciliteren zelfbeheer door bewoners. Door samen te werken met bewoners, zelfbeheer van groen door bewoners en initiatieven van burgers vergroten we hun betrokkenheid bij hun eigen leefomgeving.

Aanpak essentaksterfte. Op basis van een stadsbrede inventarisatie, waarin we het aantal aangetaste essen en de mate van aantasting in beeld hebben gebracht, starten we in 2018 met de aanpak van essentaksterfte.

Stadsbrede bestrijding Japanse Duizendknoop. Binnen 3 jaar willen we de oppervlakte aan Japanse Duizendknoop van zo'n 40.000 m2 in de openbare ruimte terugdringen naar een beheersbare oppervlakte van 2.500 m2. Ook bestrijden we de Japanse Duizendknoop op particuliere terreinen.

Verwijderen stobben en herplant bomen in woonstraten. Met het beschikbare extra budget maken we in 2018 en 2019 een inhaalslag in het verwijderen van stobben en het planten van nieuwe bomen op goede groeiplaatsen.

Zelfbeheer/burgerinitiatief: Buurttuin in binnentuin Boogschutter, De Koppel

Onze inzet

Om de doelstellingen te behalen, werken we aan:

Een veilige fysieke openbare ruimte en tevredenheid daarover bij bewoners.

Als uitgangspunt is het kwaliteitsniveau 'Amersfoortse basis' vastgelegd in het Integraal beheerplan openbare ruimte 2019-2028. Dit bereiken we door:

- wijkonderhoud van bomen en groen, straatreiniging, speelvoorzieningen, technische kwaliteit en netheid en beeldkwaliteit afvalinzameling;
- beheer van de bovengrondse infra: wegen en pleinen, bruggen, tunnels en viaducten, verlichting, vaarwegen, watergangen en vijvers;
- beheer van de ondergrondse infra: riolering en kabels en leidingen;
- beheer van bomen en groen (aanvullend op het wijkonderhoud ervan) met benutting van de extra middelen uit het coalitieakkoord;
- uitvoering van bestaande beheerplannen;
- voortzetten van de uitrol van het vastgestelde inzamelsysteem 'omgekeerd inzamelen'.

Op projectniveau bekijken we hoe we binnen de beschikbare budgetten invulling kunnen geven aan duurzaamheidsdoelstellingen, zoals social return, circulair inkopen en een klimaatbestendige stad.

Herinrichting en vervanging van de openbare ruimte

We plannen via het meerjarenprogramma openbare ruimte projecten voor de herinrichting en vervanging van de openbare ruimte. Momenteel werken we vooral aan projecten in de zuidelijke wijken, zoals De Berg, Leusderkwartier, Vermeerkwartier en Randenbroek. In Kruiskamp leggen we

een nieuw gescheiden rioolstelsel aan in combinatie met een herinrichting van de straten, verlichting en groen. Op basis van het onderzoek 'klimaatbestendig Kruiskamp' werken we tegelijkertijd ook aan klimaatadaptatie. In 2017 zijn de eerste straten in Kruiskamp aangepakt, zoals bijvoorbeeld de Van der Doesstraat. In voorbereiding en uitvoering voor 2018 zijn onder andere de straten Kruiskamp, Methorststraat en Jan Mayenstraat en omgeving.

Meer zelfbeheer van groen en burgerinitiatieven

Wij faciliteren en stimuleren het zelfbeheer van groen door bewoners. Dit doen we om hen meer mogelijkheden te geven om hun leefomgeving vorm te geven en de betrokkenheid te vergroten. Zo werken we samen met de stad aan het realiseren van de ambities van de Groenvisie. Het recht om uit te dagen (right to challenge) motiveert bewoners om zelf initiatieven te ontplooien.

De initiatieven variëren van het in samenwerking met bewoners vergroten en onderhouden van groenstroken, het beheer van de ecologische verbindingzone Valleikanaal tot het beheren van Park Schothorst en het bosgebied Nimmerdor. Onder leiding van de Stichting Elisabeth Groen starten we, na de sloop van de gebouwen, met de aanleg van het Elisabeth terrein.

In 2017 hebben we alle lopende zelfbeheerovereenkomsten onderzocht en op basis van de uitkomsten en wensen van deze zelfbeheerders de spelregels geactualiseerd. Hiermee verwachten we in 2018 meer bewoners te stimuleren tot zelfbeheer van groen in de openbare ruimte.

Aanpak essentaksterfte

De essentaksterfte is een schimmelaantasting die bij essen taksterfte veroorzaakt. Deze schimmel wordt door de lucht over grote afstanden verspreid. Infectie is niet te voorkomen en er is geen remedie om aangetaste essen te behandelen. In Amersfoort hebben we bijna 7.000 geregistreerde essen in de openbare ruimte, waarvan een groot gedeelte erg vatbaar is voor de schimmel. Wij hebben in voorgaande jaren quick scans uitgevoerd om de situatie in Amersfoort te onderzoeken en het blijkt dat deze schimmel ook in essen in Amersfoort aanwezig is. Daarom hebben we dit jaar een stadsbrede inventarisatie uitgevoerd, waarin we het aantal aangetaste essen en de mate van aantasting in beeld hebben gebracht. Op basis van deze gegevens maken we een plan van aanpak. In ieder geval inspecteren we bomen vaker en nemen we extra snoeimaatregelen om dode takken te verwijderen. Zolang de veiligheid niet in het geding is, kappen we aangetaste essen niet. Toch verwachten we zieke essen eerder te moeten vervangen dan verwacht op basis van hun leeftijd. In het plan van aanpak brengen we de kosten en de toekomstige herplant in beeld.

Stadsbrede bestrijding Japanse Duizendknoop

Vanaf 2016 hebben we de bestrijding van de Japanse Duizendknoop, een invasieve uitheemse plant, voorbereid en in het najaar van 2017 zijn we gestart met de eerste stadsbrede bestrijdingsronde. Amersfoort is een landelijke koploper in de aanpak van deze plant, die schade veroorzaakt aan kapitaalgoederen en natuurwaarden van onze stad. Het plan voorziet in een aanpak om binnen 3 jaar (2017-2019) de oppervlakte aan Japanse Duizendknoop van zo'n 40.000 m2 in de openbare ruimte terug te dringen naar een beheersbare oppervlakte van 2.500 m2. Om kapitaalgoederen van derden en onszelf te beschermen en verspreiding van de plant te voorkomen, bestrijden we de Japanse Duizendknoop ook op particuliere terreinen. Via een stadsbrede campagne is aan alle Amersfoorters gevraagd groeiplaatsen te melden en is de bewustwording onder de inwoners vergroot. We bestrijden de plant in eerste instantie door het injecteren van de stengels met een glyfosaatoplossing, maar we onderzoeken tegelijkertijd ook andere en nieuwe technieken zonder chemische middelen. Voor het project is een apart budget gereserveerd. Op termijn wordt het bestrijden en beheersen van nieuwe groeiplaatsen opgenomen in het reguliere beheer waarbij geen chemische bestrijdingsmiddelen meer worden toegepast.

Verwijderen stobben en herplant bomen in woonstraten

Jaarlijks moeten we op basis van de veiligheidsinspectie bomen kappen. De laatste jaren ontbreekt het aan middelen om de bomen die we kappen te vervangen door nieuwe. We kiezen voor de goedkoopste oplossing die veilig is, namelijk het laten staan van de stobben. Het aantal stobben in woonstraten neemt toe en is momenteel ca. 1.400. Dit heeft invloed op het straatbeeld en wooncomfort. In 2017 hebben we ongeveer 150 stobben verwijderd en nieuwe bomen aangeplant. In 2018 en 2019 kunnen we met extra incidentele financiële middelen verder oplopen van de achterstand voorkomen. Vanaf 2019 beschikken we structureel over meer budget op basis van het in 2016 vastgestelde [Integraal beheerplan openbare ruimte 2019-2028](#) en kunnen we geleidelijk aan alle stobben verwijderen en nieuwe bomen planten op daarvoor geschikte groeiplaatsen. Ter uitvoering van het amendement 209A "Niet langer de kat uit de boom kijken" hebben wij in 2018 een bedrag van € 500.000 begroot. Met dit bedrag kan al in 2018 worden gestart met het inlopen van de achterstand van de herplant van bomen ter vervanging van stobben.

Herinrichting entreegebied Rusthof

In 2013 is een masterplan voor (de gebouwen) van Rusthof opgesteld. Bij de plannen voor de verbetering van Rusthof hoort ook de aanpassing van het entreegebied en de parkeerplaats. Een rustige en sfeervolle entree van het terrein voor iedereen die hier komt om afscheid te nemen of te herdenken. Een inrichting die past bij de gebouwen en de begraafplaats (Rijksmonument). Een goede en gestroomlijnde verkeersafwikkeling, uitbreiding van het aantal parkeerplaatsen horen daarbij. Voor 2018 is rekening gehouden met een investering van € 1.9 mln.

Samenwerking

Bij het beheer van de stad werken we samen met onze verbonden partijen Amfors aan het dagelijks wijkonderhoud en met ROVA aan de afvalinzameling en enkele specifieke beheertaken, zoals onderhoudswerkzaamheden voor kolken en riolering en sneeuw- en gladheidsbestrijding. Met ROVA doen we dit op basis van een dienstverleningsovereenkomst.

Daarnaast werken we samen met Waterschap Vallei & Veluwe, woningcorporaties, diverse aannemende partijen, vrijwilligers Valleikanaal, vrijwilligers Park Schothorst, bewoners via samenwerkingsovereenkomsten en diverse belangenverenigingen, zoals de 'Vrienden van het Waterwingebied', de Stichting Elisabeth Groen en de Participatiegroep 'In gesprek over Nimmerdor'.

Maatregelen

Op dit deelprogramma zijn geen herstelmaatregelen van toepassing of zijn de herstelmaatregelen reeds gerealiseerd.

Gerelateerde links

Er zijn geen gerelateerde links voor dit deelprogramma.

2 MILIEU

Wethouder Menno Tigelaar

E-mail: wethoudertigelaar@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Werk en inkomen(inclusief minimabeleid)

Stedelijk beheer

Handhaving

Milieu en grondstoffenbeleid

Dienstverlening, ICT en Stadhuis

Ambitie

We streven naar een gezond, veilig en leefbaar Amersfoort, nu en in de toekomst. Samen met bewoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere overheden werken we aan de duurzame ontwikkeling van de stad. Onze ambities en doelstellingen tot 2020 staan in [de Toekomstagenda Milieu 2014-2020](#).

3.2.a Het aantal saneringswoningen ten gevolge van wegverkeerslawaaï

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
98		98	98	98	18	18	0	

Bron: Bureau Sanering Verkeerslawaaï

Toelichting: Dit betreft woningen die geplaatst zijn op de zogenoemde A-lijst. Dit zijn woningen met een geluidbelasting in 1986 van 65 dB of hoger. Er is voor deze indicator gekozen omdat de systematiek van deze lijsten landelijk bekend is, tussen steden vergelijkbaar en er vanuit het Rijk subsidie voor beschikbaar is. In 2017 zullen alle woningen gesaneerd zijn. 2014=98 woningen (A-lijst), 1495 overige saneringswoningen. 2018=0 woningen(A-lijst), 1367 saneringswoningen. Met de afronding van de A-lijst in zicht richten we ons vanaf 2014 ook op de overige saneringswoningen (60 dB of hoger). Sanering hiervan is mogelijk nadat een aanvraag voor sanering is goedgekeurd, aangezien het Rijk slechts beperkt budget heeft.

3.2.b Afvalscheiding

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
53	53	51	51	52	53	54		

Bron: Grondstoffenmonitor

Toelichting: Het afvalscheidingspercentage is de hoeveelheid afval die inwoners apart scheiden. Hoe hoger dit getal, hoe beter er gescheiden wordt. Het gaat met name om de volgende stromen: grofvuil, gft, grof tuinafval, papier, glas, textiel, kunststof (pmd), klein chemisch afval. Wat er over blijft is restafval. Amersfoort doet daarnaast mee met de Benchmark huishoudelijk afval (een product van Rijkswaterstaat en de NVRD - Vereniging voor afval en reinigingsmanagement voor gemeenten). De gegevens worden vergeleken met de prestaties van andere vergelijkbare gemeenten. De benchmark is ook te vinden op de website Amersfoort.nl.

Amersfoort doet daarnaast mee met de Benchmark huishoudelijk afval (een product van Rijkswaterstaat en de NVRD - Vereniging voor afval en reinigingsmanagement voor gemeenten). De gegevens worden vergeleken met de prestaties van andere vergelijkbare gemeenten. De benchmark is te vinden op de website Amersfoort.nl.

3.2.c CO2-uitstoot door bedrijven

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	254	257	246	265		249		235

Bron: Klimaatmonitor

Toelichting: Betreft de CO2-uitstoot door bedrijven, scholen en andere instellingen in kiloton per jaar. Tot 2016 waren de indicatoren over CO2-uitstoot gebaseerd op Energie in Beeld. Vanaf 2016 (Begroting 2017-2020) zijn deze indicatoren gebaseerd op een andere bron, namelijk De Klimaatmonitor. Om een vergelijkbare reeks te hebben is voor de jaren vòòr 2016 nu ook de Klimaatmonitor gebruikt. Deze getallen wijken daarmee af van de begroting van voorgaande jaren.

De meest recente gegevens in de Klimaatmonitor zijn van 2015. De afgelopen jaren fluctueerde de CO2 uitstoot door bedrijven, er was geen duidelijke afname te zien. Door actiever beleid en inzet van handhaving verwachten we de komende jaren een geleidelijke afname.

3.2.d CO2-uitstoot door woningen

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
240	250	248	241	245		231		217

Bron: Klimaatmonitor

Toelichting: Betreft de CO2-uitstoot door woningen in kiloton per jaar. Na een aanvankelijke afname van de CO2-uitstoot door woningen in de jaren tot 2014 werd er in 2015 een lichte toename gemeten. Door actiever beleid verwachten we de komende jaren een geleidelijke afname.

3.2.e Hoeveelheid opgewekte zonnestroom (MWh*1000)

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	1,5	3	4,8	6,5		8		10

Bron: Klimaatmonitor

Toelichting: De hoeveelheid opgewekte zonnestroom in MWh*1000, omgerekend vanuit het opgestelde vermogen (1000 Wp opgesteld vermogen levert 900 kWh zonnestroom). Tot 2016 waren deze indicatoren gebaseerd op Energie in Beeld. Vanaf 2016 (Begroting 2017-2020) zijn deze indicatoren gebaseerd op een andere bron, namelijk De Klimaatmonitor. Om een vergelijkbare reeks te hebben is voor de jaren vòòr 2016 nu ook de Klimaatmonitor gebruikt. Deze getallen wijken daarmee af van de begroting van voorgaande jaren. De meest recente gegevens in de Klimaatmonitor zijn van 2015. We verwachten dat het aantal zonnepanelen de komende jaren verder zal toenemen. Dit omdat zonnepanelen een goede investering zijn en consumenten ermee onafhankelijker worden van de energieleveranciers.

3.2.f Hernieuwbare elektriciteit (%)

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1,3	1,1	1,5	1,9	2,8				

Bron: Klimaatmonitor Rijkswaterstaat

Toelichting: Naast de indicatoren die door de gemeente zelf per programma zijn opgenomen, zijn er indicatoren die vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording) verplicht dienen te worden opgenomen in de Begroting. Er zijn geen streefcijfers voor benoemd. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl.
Deel van de energie die afkomstig is uit natuurlijke hulpbronnen die constant worden aangevuld, zoals uit wind, zon, waterkracht en biomassa.

3.2.g Fijn huishoudelijk restafval (kg per inwoner)

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
228	223	220	226	216				

Bron: CBS

Toelichting: Naast de indicatoren die door de gemeente zelf per programma zijn opgenomen, zijn er indicatoren die vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording) verplicht dienen te worden opgenomen in de Begroting. Er zijn geen streefcijfers voor benoemd. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl.
De hoeveelheid niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval per inwoner per jaar (kg)

Overzicht indicatoren

Indicator	Realisatie cijfers						Streefcijfers		
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Het aantal saneringswoningen ten gevolge van wegverkeerslawaaï	98		98	98	98	18	18		
Afvalscheiding	53	53	51	51	52	53	54		
CO2-uitstoot door bedrijven		254	257	246	265		249		235
CO2-uitstoot door woningen	240	250	248	241	245		231		217
Hoeveelheid opgewekte zonnestroom (MWh*1000)		1,5	3	4,8	6,5		8		10
Hernieuwbare elektriciteit (%)	1,3	1,1	1,5	1,9	2,8				
Fijn huishoudelijk restafval (kg per inwoner)	228	223	220	226	216				

Doelstellingen

Amersfoort wil in 2030 een CO2-neutrale stad zijn. Dat betekent dat we het gebruik van fossiele brandstoffen hebben teruggebracht tot het absolute minimum en dat we zoveel mogelijk duurzaam opgewekte energie gebruiken. In een geactualiseerd Plan van Aanpak Amersfoort CO2-neutraal geven we aan op welke manier de doelstelling haalbaar is en wat daar voor nodig is.

We werken aan een afvalloze stad. We zetten ons in voor een forse toename van de inzameling en het hergebruik van waardevolle grondstoffen. De doelstelling voor 2020 is een afvalscheidingspercentage van 70% van het huishoudelijk afval, terwijl het huidige percentage al jaren rond de 52% ligt. Daarnaast zetten we ons samen met bedrijven in voor een circulaire economie (zie ook *paragraaf Economie en Duurzaamheid*).

Amersfoort is en blijft een gezonde en veilige stad. De basiskwaliteit voor lucht, geluid, bodem en veiligheid is in orde. Waar mogelijk maken we Amersfoort stiller, schoner en veiliger.

We werken aan klimaatbestendigheid. We brengen de mogelijke gevolgen en risico's van klimaatverandering in beeld en treffen maatregelen rond waterveiligheid, wateroverlast, droogte en hitte.

De kwaliteit van Amersfoort als groene stad blijft behouden en wordt sterker. We werken aan een robuuste groenstructuur. Daarmee bedoelen we: een aaneengesloten groengebied met gevarieerd groen van voldoende kwaliteit. Dit is noodzakelijk voor een leefbare en klimaatbestendige stad, en voor een toename in biodiversiteit.

Onze inzet

CO2-neutraal: energievoorziening in eigen hand

Voor versnelling in de CO2-reductie is een Plan van Aanpak (PvA) opgesteld inclusief een communicatiestrategie voor de jaren 2018-2021. In het PvA zijn de kansen per gebied in beeld gebracht. Begin 2018 wordt dit plan ter besluitvorming voorgelegd aan de raad.

De route naar een CO2-neutrale stad is uitgewerkt in drie transitiepaden,

1. de verduurzaming van warmte,
2. duurzame elektriciteitsopwekking, en
3. duurzame mobiliteit.

Voor de verduurzaming van warmte voor gebouwen worden twee pilots gestart om wijken op termijn van het aardgas af te kunnen sluiten. We doen dit gezamenlijk met de woningcorporaties, de netbeheerder en bewoners. Mogelijkheden voor warmtenetten en kansen voor duurzame verwarmingsbronnen, zoals restwarmte en geothermie, worden onderzocht. Voor nieuwbouw streven we naar woningen zonder aansluiting op het aardgasnet.

We werken samen met het consortium **033Energie** aan het verduurzamen van bestaande woningen. 033Energie ontwikkelt hiervoor Nul-op-de-meter-concepten voor de meest voorkomende woningtypen in Amersfoort en realiseert in co-creatie met huiseigenaren modelwoningen. (www.033Energie.nl) Vanaf medio 2017 en doorlopend in 2018 gaat 033Energie de wijken in om (stapsgewijze) renovatie naar Nul-op-de-meter (NOM) te promoten. Dit gebeurt met speciale wijkacties, thema-avonden en modelwoningen.

Model Nul-op-de-meter-woning met vleermuisvoorziening boven de voordeur.

Voor duurzame elektriciteit zetten we in op zoveel mogelijk zonnepanelen op daken en in veldopstelling. We faciliteren energiecoöperaties bij het collectief plaatsen van zonnepanelen op grote dakoppervlakken. Dit kan op bedrijfsdaken, daken van scholen of ander maatschappelijk vastgoed. Voorgaande jaren zijn zonnestroominstallaties op twee scholen en een sporthal gerealiseerd die worden geëxploiteerd door coöperaties van bewoners. Zij starten een kennisportal om informatie uit te wisselen en vraag en aanbod te matchen.

De initiatiefnemers voor zonne-akkers kunnen aan de slag binnen het planologische kader uit het haalbaarheidsonderzoek Duurzame Energielandschappen. Voor zonnepanelen langs de A1/A28 heeft de gemeente een aanbesteding in gang gezet.

Verduurzaming van mobiliteit is gericht op het verminderen van onnodig verplaatsingsgedrag, het veranderen van mobiliteitsgedrag en het verduurzamen van brandstoffen van fossiel naar elektrisch of waterstof. Maatregelen worden uitgevoerd in samenhang met het Verkeer&Vervoerplan, het Fietsplan, het regionale programma Goed op Weg, de visie Fijnstof 2016-2020 en het Actieprogramma Luchtkwaliteit.

In 2018 wordt de handhaving energiebesparing bij bedrijven, die in 2017 is gestart, voortgezet.

Meer informatie is te vinden op: www.amersfoort.nl/operatieuitstoot

Afvalloos: afval bestaat niet

We werken aan een betere afvalscheiding. De Amersfoortse doelstelling is 70% afvalscheiding in 2020. De landelijke doelstellingen voor de jaren daarna liggen nog hoger. Dit doen we samen met ROVA, AVU en de inwoners van Amersfoort. Op basis van een door de raad vastgesteld raadsvoorstel [Uitwerkingsplan nieuwe afvalinzameling 2017-2020](#) voor het gefaseerd implementeren van het inzamelsysteem 'omgekeerd inzamelen' starten we eind 2017 met de uitrol van het nieuwe systeem in de eerste wijken. We gaan er van uit dat we met het systeem omgekeerd inzamelen gemiddeld 50 kg per inwoner restafvalreductie realiseren in 2020. Daarmee komen we uit op circa 170 kg restafval per inwoner per jaar in 2020. We communiceren extra over de inzameling van huishoudelijk afval. In 2018 gaan we ook een aantal pilots inzameling grondstoffen in de hoogbouw doen. We gaan alle ontwikkelingen volgen en monitoren. Alle informatie is ook te vinden op de [gemeentelijke website](#).

We werken in 2018 samen met ROVA aan een voorstel voor het verbeteren van het milieubrenghstation.

Daarnaast faciliteren we lokale initiatieven voor de vermindering van zwerfval en richten we ons samen met scholen op educatie. Deze inzet voor zwerfafval vindt plaats dankzij extra geld dat we hiervoor hebben gekregen van het Rijk. In 2017 is hierover een raadsinformatiebrief vastgesteld door het college. <https://amersfoort.notubiz.nl/modules/5/Raadsinformatiebrieven/31287>

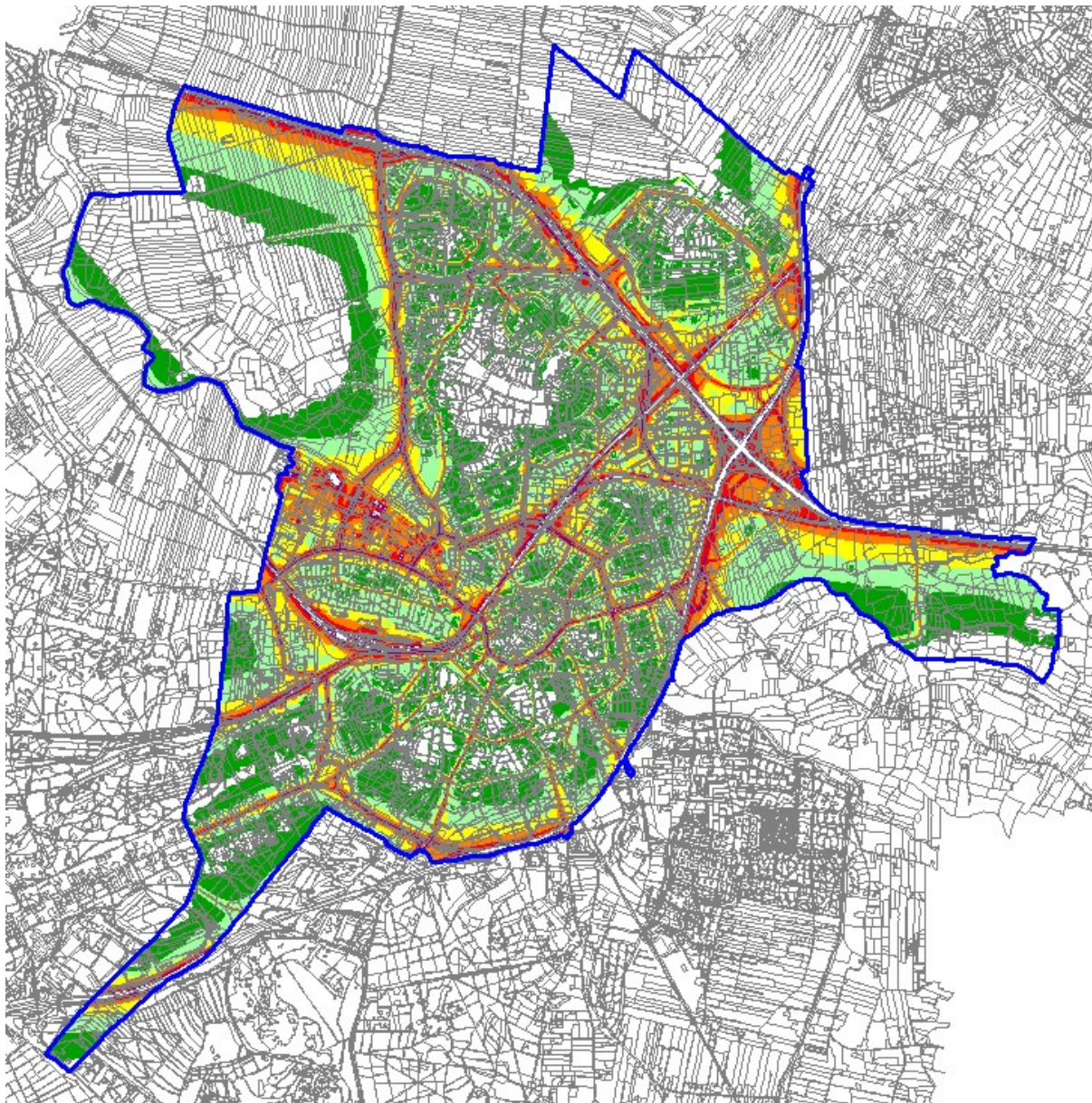
Gezond en veilig: een goed leefmilieu voor jong en oud

We liggen goed op schema met het saneren en beheren van de vervuiling van onze bodem en de uitvoering van het Convenant bodem en ondergrond 2016 - 2020. De inventarisatie en de aanpak van spoedlocaties is in uitvoering. Voor nazorglocaties wordt een gebiedsgerichte aanpak ontwikkeld. Bodem wordt integraal als thema gekoppeld aan klimaatbestendige stad, zowel voor de

energievoorziening CO2 neutraal (Geothermie, WKO, riothermie) als aan klimaatadaptatie (Operatie Steenbreek).

Ook de geluidsanering is in uitvoering. De sanering van de laatste 18 zwaar geluidbelaste woningen (met een geluidbelasting boven de 65 dB) zal in 2018 afgerond worden. Projecten voor de sanering van 127 woningen op de zgn. B-lijst (60-65 dB) worden naar verwachting in 2018 afgerond.

Op basis van de Geluidkartering 2016 ronden we in de eerste helft van 2018 een Actieplan Geluid af. Dit is een wettelijke verplichting. Hierin bepalen we de knelpunten voor weg-, rail- en industrielawaai in Amersfoort en bepalen we welke maatregelen mogelijk zijn.

Toelichting op figuur: cumulatieve geluidbelasting in 2016 van weg-, rail- en industrielawaai voor Amersfoort.

Deze gegevens zijn ook de basis voor het overkoepelende Actieplan Stiller, Schoner Veiliger dat we in 2018 afronden. Dit plan gaat naast geluid en lucht ook in op externe veiligheid, inclusief vervoer gevaarlijke stoffen over het spoor.

In de integrale visie fijnstof 2016-2020 is een maatregelenoverzicht opgenomen om een bijdrage te leveren aan een schone lucht in Amersfoort. In het Actieprogramma Luchtkwaliteit 2016-2020 zijn deze maatregelen nader uitgewerkt. In 2018 rapporteren we over de voortgang van de uitvoering van deze maatregelen waaronder de twee onderstaande onderwerpen.

Vlak voor de zomer 2017 is door de Raad een initiatiefvoorstel over houtrook aangenomen. Met dit initiatiefvoorstel van ChristenUnie, GroenLinks en Amersfoort2014 wordt enerzijds meer ingezet op een voorlichtingscampagne gedurende de komende jaren (2017-2019) over de effecten van houtrook. Anderzijds wordt het meldingentrajecten met betrekking tot houtrook geëffectueerd.

De pilot elektrische scooters voor bezorgdiensten die in 2016 en 2017 is uitgevoerd is gemonitord aan de hand van een enquête en feedback van de deelnemers. De bevindingen zijn in 2017 met de raad gedeeld. Op basis van de motie (2017-069M) geven we de pilot in 2018 een vervolg.

Klimaatbestendig: een veerkrachtige stad kan een stootje hebben

Groene tuinen en openbare ruimte, infiltratiekragen of een ziekenhuis op een terp; klimaatbestendig bouwen kent vele vormen.

Stresstesten

De klimaatrisico's op gebieds- en stadsniveau zijn globaal in beeld. We werken de stresstesten verder uit op wijkniveau om per wijk een programma van maatregelen op te kunnen stellen. Het Meetjestad! netwerk bestaande uit burgers, bedrijven, onderzoeksinstituten en overheden brengt klimaatproblemen zoals hitte in beeld via citizenscience. Burgers worden ingezet om de klimaatverandering in de eigen omgeving te onderzoeken door bijvoorbeeld real time metingen te doen op warme dagen met als doel om het hitte-eiland effect van de stad te onderzoeken.

Openbare ruimte

We adviseren over klimaatbestendig inrichten in projecten in de openbare ruimte. Daar waar mogelijk stimuleren we ook omwonenden om maatregelen te nemen. We begeleiden scholen bij het klimaatbestendig maken van schoolpleinen en faciliteren bewoners bij het vergroenen van pleinen in de buurt.

Privéterreinen

We stimuleren bewoners hun privétuinen klimaatbestendig in te richten. Dit doen we door het faciliteren van het Steenbreeknetwerk: een netwerk bestaande uit overheden, ondernemers, maatschappelijke organisaties en vrijwilligersorganisaties. Daarvoor worden middelen ingezet als: website, voorbeeldtuinen, ambassadeurs, educatie, bewustwordingsactiviteiten. Klimaatbestendig inrichten kan bij grotere gebouwen zoals het ziekenhuis (Meander Medisch Centrum) waar de combinatie van een project met de openbare ruimte heeft geleid tot een waardevolle aanwinst voor de omgeving. Dijkverzwaring, recreatie langs de Eem, meer groen op daken en in de omgeving in combinatie met een waterveilige bebouwing heeft geleid tot een klimaatbestendig ziekenhuis.

Maar ook bij bestaande bouw met weinig ruimte is bij particulieren nog veel winst te behalen en kan met bijvoorbeeld de Operatie Steenbreek met beperkte ruimte en middelen gebruik gemaakt worden om gebouwen klimaatbestendiger te maken en te verfraaien door bijvoorbeeld de aanleg van geveltuinen. Meer inspiratie gericht op Amersfoort is te vinden via www.lekkerinjetuin.nl

In de openbare ruimte worden steeds meer maatregelen genomen om de pleinen niet alleen groener en mooier te maken maar ook om het waterstelsel robuuster te maken en om meer waterberging te creëren. Op de Zonnehof en Boldershof worden pleinen klimaatbestendig gemaakt, door bijvoorbeeld waterbergende lagen aan te brengen en infiltratieputten te maken.

Zonnehof: waterbergende laag aanbrengen en infiltratieputten maken.

Kennis

We vergroten onze kennis door deelname aan de citydeal Klimaat Adaptatie en het netwerk KANS. In regionaal verband wordt samen met het Waterschap Vallei en Veluwe gewerkt aan de uitvoering van de Blue Deal en in het samenwerkingsverband Platvorm Water Vallei en Eem.

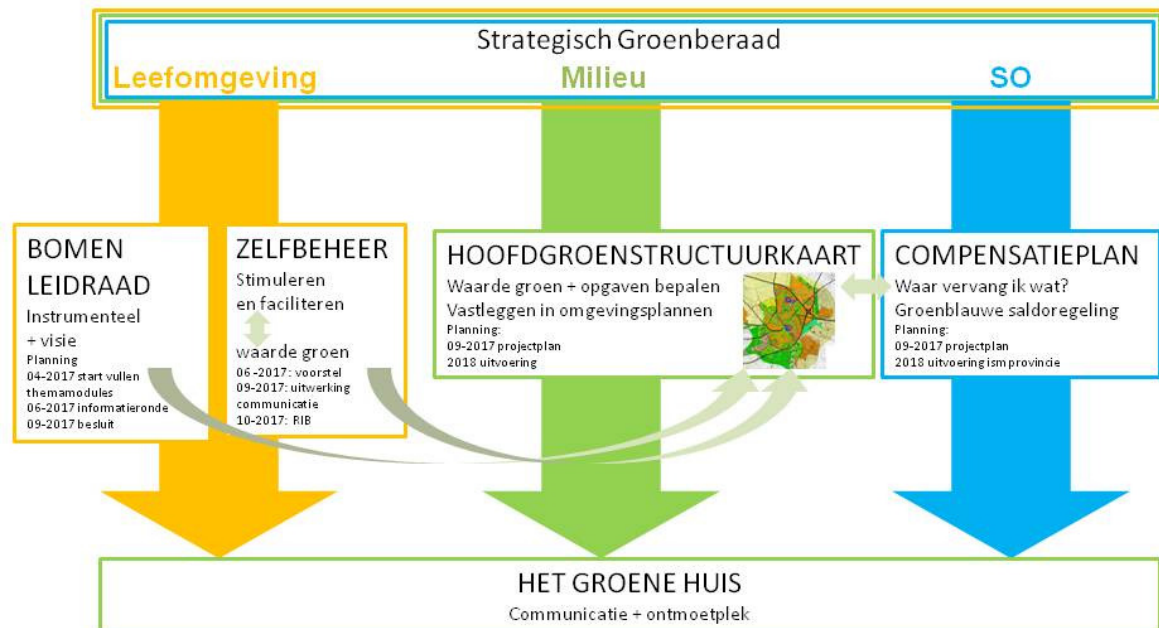
Groene stad: groen midden in de samenleving

Door natuurinclusief bouwen houden en creëren we plek voor natuur in de stad.

Voor een groene stad werken we komende jaren aan vijf samenhangende onderdelen als uitwerking van de in 2016 vastgestelde Groenvisie.

UITWERKING GROENVISIE

In 2017 hebben we de bomenleidraad opgesteld en zijn de spelregels voor zelfbeheer geactualiseerd. In 2018 stellen we de groenstructuurkaart vast en een groencompensatieplan. Bij deze en andere projecten functioneert [Het Groene Huis](#) als plek voor ontmoetingen en activiteiten rond groen en duurzaamheid. Samen met de vrijwilligers monitoren we hoe het staat met de bedreigde soorten. Deze informatie is van groot belang voor het [Soortmanagementplan](#) en de gebiedsontheffing in het kader van de Wet Natuurbescherming. Voor de gebouwde omgeving wordt deze generieke aanpak de manier om samen met de corporaties aan de slag te gaan met bouwen en biodiversiteit; meer natuur in de stad. Hoe het met de natuur in de gemeente staat presenteren we in een nieuwe [Stand van de natuur](#). Ondertussen blijven we adviseren over het verbeteren van de kwaliteit van het groen voor natuur, klimaat en recreatie. Zelf pakken we het [bestrijden van invasieve exoten](#) op. Voor het waarderen van groen blijven we ook zoeken naar methodieken; zoals het waarderen van ecosystemendiensten met de [TEEB-tool](#).

Samenwerking

Een klimaatbestendig, afvalloos, CO2-neutraal, groen, gezond en veilig Amersfoort kunnen we alleen samen met andere partijen bereiken. Daarom werken wij op verschillende manieren samen met partners uit Amersfoort en de regio.

Belangrijke verbonden partijen zijn ROVA, AVU, RUD en SRO. De NV ROVA (Regionaal Orgaan Verwijdering Afvalstoffen) verzorgt de afvalinzameling in Amersfoort. Amersfoort neemt voor de afvalverwerking deel aan de gemeenschappelijke regeling (GR) AVU. De GR AVU regelt een doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde afvalverwerking; van overslag en transport tot verwerking; voor huishoudelijke en andere soorten afval. De Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD) voert voor ons taken uit in het kader van wettelijke milieuregels. Met SRO werken we samen voor de verduurzaming van ons maatschappelijk vastgoed.

Belangrijke partners zijn de woningcorporaties en woningeigenaren, bedrijven en sociaal ondernemers, het Waterschap, de provincie, welzijnsorganisaties, vele groene organisaties en verenigingen en zeer veel particuliere initiatiefnemers.

Door te Werken in Netwerken stimuleren en inspireren wij partners uit de stad om met ons te werken aan de maatschappelijke opgaven waarvoor wij staan. Voorbeelden van netwerken zijn 033Energie , Operatie Steenbreek, Groen doet Goed. Met het Groene Huis bieden we hen een plek voor ontmoetingen en activiteiten rond natuur en duurzaamheid.

Het Groene Huis is ook de thuisbasis voor groene vrijwilligers en verenigingen. Zij spelen een belangrijke rol bij het verzamelen van gegevens over flora en fauna van Amersfoort, het informeren en inspireren van andere bewoners, en bij het beheer van groene gebieden in de stad.

Gericht op kinderen en jongeren biedt het CNME scholen en kinderopvang een basispakket natuur- en milieueducatie aan en ondersteunt het CNME derden die een aanbod voor deze doelgroep hebben. Voorbeelden daarvan zijn de Werkplaats Groene Schoolpleinen en de Natuuroudercursus van het IVN.

Maatregelen

Op dit deelprogramma zijn geen herstelmaatregelen van toepassing of zijn de herstelmaatregelen reeds gerealiseerd.

Gerelateerde links

Zie ook [paragraaf Duurzaamheid](#).

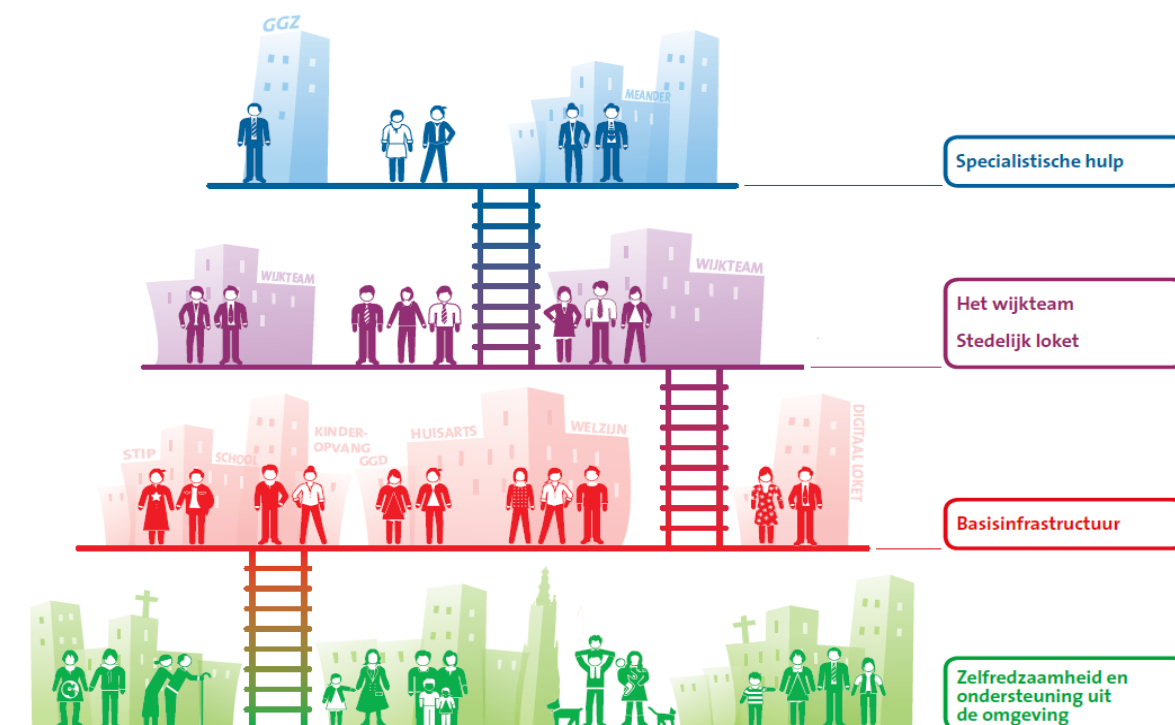
04 SOCIAAL DOMEIN

Inleiding

Ambitie

2018 staat in het teken van borging van reeds gerealiseerde veranderingen en de verdere transformatie van het sociale domein. In de afgelopen jaren is veel energie uitgegaan naar de basisinrichting van het nieuwe stelsel: de transitie. Na en naast deze transitie staat de transformatie op de agenda: wat voor sociaal domein willen we uiteindelijk zien? Hoe benutten we de beleidsruimte die de gemeente in het sociaal domein heeft gekregen? Hoe zorgen we voor meerwaarde door de drie decentralisaties en ook het (passend) onderwijs te bundelen en in relatie te brengen met wat er daaromheen gebeurt, in de medische zorg, de veiligheid, (wijk)welzijn, bestaande Wmo-taken van de gemeente en het onderwijs. En hoe zorgen we dat de hulp en ondersteuning duurzaam betaalbaar blijft. Onze ambities met betrekking tot deze opgave hebben we beschreven in het meerjarig beleidskader sociaal domein. Ook in 2018 gaan we voor vernieuwing van zorg en ondersteuning waarbij meer nadruk wordt gelegd op preventie en vroegsignalering, zorg dichtbij en zelfredzaamheid van inwoners. Hiermee willen we problemen en de mogelijke verergering hiervan zo veel mogelijk voorkomen. Dat is natuurlijk prettiger voor de mensen waar het om gaat en ook nog eens goedkoper.

De nieuwe manier waarop we hulp en ondersteuning willen organiseren wordt goed weergegeven door een piramide van breed naar smal.

Waar ga ik naar toe voor informatie, hulp en ondersteuning?

Hulp uit eigen omgeving en mantelzorg

De brede basis in de zorgpiramide omvat de zelfredzaamheid en de hulp uit de eigen omgeving. Bijvoorbeeld ouders die elkaar helpen en ondersteunen bij opvoedingsvragen, of die als coach optreden voor een jongere met wie het tijdelijk wat minder gaat op school. Dit vraagt om een sterke sociale basisinfrastructuur met laagdrempelige mogelijkheden voor (kwetsbare) mensen. Om elkaar te ontmoeten, informatie en advies te krijgen en op lichte wijze ondersteund en toegerust te worden. Zie verder het programmaonderdeel Sociale Basisinfrastructuur.

Vangnetfunctie

We blijven zorgen voor mensen die dat nodig hebben. Als er in de eigen sociale omgeving niet voldoende ondersteuning voorhanden is (onderste trede van de piramide), of als de basishulp niet toereikend is (volgende trede van de piramide), dan zorgen we voor oplossingen. Dit is per definitie individueel maatwerk. Er zijn allerlei vormen van zorg en ondersteuning mogelijk, ook financieel.

Van transitie naar transformatie

We zijn in 2015 gestart met de ambitie om een beweging op gang te brengen. Met deze beweging willen we bereiken dat inwoners van Amersfoort zo goed mogelijk kunnen meedoen in onze samenleving. In eerste instantie door te kijken naar hun eigen mogelijkheden of die van hun omgeving. Daar waar dat niet lukt, te zorgen voor zorg en ondersteuning dichtbij in de wijk. Niet de verordeningen en regels zijn hierbij leidend, maar de persoonlijke situatie: maatwerk. Wij houden ook in 2018 aan deze ambitie vast. Nu de transformatie hoe langer hoe meer ruimte krijgt willen we in 2018 nog verdere stappen zetten in de transformatie en vernieuwing. De uit te voeren activiteiten leggen we op hoofdlijnen vast in een Uitvoeringsprogramma transformatie sociaal domein.

Monitoren

Omdat we willen weten wat het effect is van al deze veranderingen op onze inwoners voeren we een jaarlijkse monitor sociaal domein uit. Dit doen we op basis van kwantitatief én kwalitatief onderzoek. We bekijken de gevolgen van de andere manier van werken in het sociaal domein, de decentralisaties en ook gewijzigd rijks- en lokaal beleid op gerelateerde terreinen en de inwerkingtreding van het nieuwe systeem. Hebben we een sluitende aanpak voor alle kwetsbaren in Amersfoort en hebben wij iedereen in het zicht? Treden er effecten op die wij nu niet voorzien? We houden continu vinger aan de pols hoe het stelsel in ontwikkeling functioneert zodat we mede op basis van deze monitor kunnen bijsturen en aanpassen. In lijn met het advies van de Rekenkamer worden in 2017, in overleg met de raad, de doelstellingen en indicatoren sociaal domein bezien. De resultaten hiervan worden verwerkt in de volgende begroting. Naast de zaken die we tellen door middel van indicatoren, zetten we in bijeenkomst en in toelichtingen ook in op het vertellen over de verschillende aspecten. Zo wordt bijvoorbeeld ingegaan op hoe de keten van zorg en maatschappelijke dienstverlening gerealiseerd is en wordt het verhaal achter bijv. de meldingen Veilig Thuis verteld. Ook komt aan de orde hoe huiselijk geweld in samenwerking met partners wordt aangepakt om herhaling te voorkomen. Verder vertellen we hoe de SAVE-aanpak functioneert. We vertellen over wat er gedaan is en wat het verhaal achter de cijfers is.

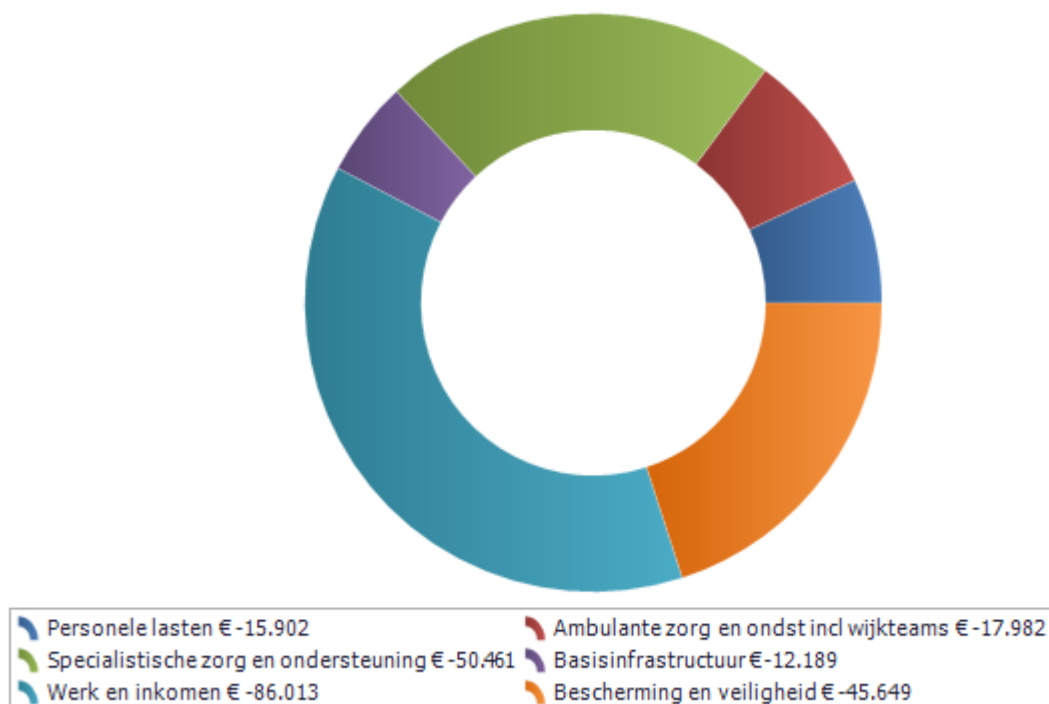
Regionaal/bovenregionaal

De verdere doorontwikkeling van het sociale domein vergt een forse inspanning. Met oog voor lokale belangen zijn wij van mening dat samenwerking in de Regio Amersfoort gewenst is en blijft. Om de ondersteuning en zorg voor onze inwoners kwalitatief goed en financieel duurzaam te regelen, werken we samen met, in en voor de regio en voor sommige taken bovenregionaal en landelijk. We realiseren gezamenlijk zaken als de inkoop van zorg, verantwoording en monitoring. Ook trekken we op onderdelen gezamenlijk op in beleidsvorming. Voor de regio verzorgt Amersfoort de inkoop en subsidiëring van specialistische zorg. Voor een aantal gemeenten verzorgt Amersfoort de zorgadministratie. Voor één gemeente voert Amersfoort het sociale zekerheidsbeleid uit.

Samenwerking

De doorontwikkeling van het sociaal domein vraagt voortdurend dat we met elkaar samenwerken en in gesprek blijven. We zullen met elkaar invulling moeten geven aan een nieuwe rol en taakverdeling tussen de gemeente, inwoners en maatschappelijke partners. Dit vraagt ook om andersoortige samenwerkingsrelaties. Zo laten we soms bijvoorbeeld meer over aan burgerinitiatieven, maken we meer ruimte voor nieuwe zorgaanbieders en geven we samen met, in en voor inwoners en aanbieders vorm en inhoud aan de transformatie.

Waar geven we ons geld aan uit

Financieel overzicht per programma

(bedragen x € 1.000,--)

PROGRAMMA	REKENING 2016	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1 BASISINFRASTRUCTUUR	-12.499	-12.555	-13.404	-12.937	-12.881	-12.792
2 AMBULANTE ZORG EN ONDST INCL WIJKTEAMS	-15.335	-17.417	-18.282	-18.054	-17.982	-17.972
3 SPECIALISTISCHE ZORG EN ONDERSTEUNING	-49.284	-52.156	-54.241	-53.307	-52.589	-52.405
4 BESCHERMING EN VEILIGHEID	-38.880	-45.561	-46.393	-46.995	-46.900	-46.900
5 WERK EN INKOMEN	-92.624	-88.901	-95.876	-95.713	-94.160	-93.959
TOTAAL LASTEN	-208.622	-216.590	-228.197	-227.005	-224.512	-224.029
BATEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1 BASISINFRASTRUCTUUR	37	141	143	143	143	143
2 AMBULANTE ZORG EN ONDST INCL WIJKTEAMS	112	0	190	190	190	190
3 SPECIALISTISCHE ZORG EN ONDERSTEUNING	1.961	3.620	2.159	2.097	2.032	1.892
4 BESCHERMING EN VEILIGHEID	1.921	1.747	1.747	1.747	1.747	1.747
5 WERK EN INKOMEN	46.595	45.683	50.702	51.602	52.302	52.802
TOTAAL BATEN	50.626	51.191	54.941	55.779	56.414	56.774
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
1 BASISINFRASTRUCTUUR	-12.462	-12.414	-13.260	-12.794	-12.738	-12.649
2 AMBULANTE ZORG EN ONDST INCL WIJKTEAMS	-15.222	-17.417	-18.092	-17.864	-17.792	-17.782
3 SPECIALISTISCHE ZORG EN ONDERSTEUNING	-47.323	-48.536	-52.083	-51.210	-50.557	-50.513
4 BESCHERMING EN VEILIGHEID	-36.959	-43.813	-44.646	-45.247	-45.153	-45.153
5 WERK EN INKOMEN	-46.029	-43.219	-45.175	-44.111	-41.858	-41.157
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-157.995	-165.400	-173.256	-171.226	-168.098	-167.254
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve	-1.570	-92	0	0	0	0
Onttrekking aan reserve	3.490	1.029	3.464	2.990	248	0
TOTAAL MUTATIES RESERVES	1.920	937	3.464	2.990	248	0
SALDO PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-156.075	-164.463	-169.792	-168.236	-167.850	-167.254

Toelichting op de begrotingsmutaties

Tabel: PF.04.02 Toelichting afwijkingen

(bedragen x € 1.000,--)

Afwijkingen begroting 2018 t.o.v. begroting 2017, inclusief reservemutaties	SUBTOTAAL	TOTAAL	Structureel/ incidenteel
BASISINFRASTRUCTUUR			
<u>Kapitaallasten</u>			
- Lasten voor afschrijving en rente voor de nieuwe Roef en voorzieningen Vathorst.	-64		S
<u>Personele lasten</u>			
Indexering van personele lasten en formatie-aanpassingen.	-823		S
<u>Indexering</u>	-300		S
<u>Kadernota 2018-2021</u>			
- 4.2 Vrije middelen programma	182		S
- 4.3 Ontmoetingsfunctie. Aan de raad wordt een voorstel voorgelegd op welke wijze we de activiteitencentra kunnen ondersteunen.	-400		S
- 4.3 Vrijval middelen agv afstoten wijkcentra.	308		S
- Vervallen taakmutatie LBHTi	21		S
- Verkopen van gemeentelijke panden die onvoldoende renderen.	236		S
- Extra Rijksmiddelen t.b.v. mantelzorg.	-133		S
- Extra formatie t.b.v. #indebuurt# Sociaal Domein	-67		S
<u>Inkoopbesluit 2017</u>			
- Naar aanleiding van het inkoopbesluit 2017 is een technische wijziging gemaakt binnen programma 4 om het inkoopbesluit in de begroting te verwerken. Dit levert tussen de deelprogramma's een verschuiving op.	244		
<u>Overig</u>			
- Amendement 191A buurtvervoer door buurtmobiel	-50		I
		-846	
AMBULANTE ZORG EN ONDERSTEUNING, INCL. WIJKTEAMS			
<u>Sociaal Domein 2015</u>			
- Uit het saldo van het Sociaal Domein 2015 is 3,8 mln. euro beschikbaar gesteld voor de jaren 2017 en 2018 voor intensivering van taken en voor innovatieve projecten binnen het Sociaal Domein.	-100		I
<u>Stichting Wijkteams</u>			
- Door de verzelfstandiging zijn diverse personele kosten nog geraamd bij diverse gemeentelijke afdelingen. Met deze wijziging worden deze kosten ondergebracht bij de Stichting Wijkteams.	-628		S
<u>Personele lasten</u>			
Indexering van personele lasten en formatie-aanpassingen, waaronder:	531		S
- <i>Formatie voor de implementatie van gezondheidsbeleid (Kadernota, 4.4, € 82.000).</i>			
- <i>Incidentele formatie voor een implementatiemanager toegankelijkheid (Kadernota, 4.7, € 82.000).</i>			
<u>Indexering</u>	-431		S
<u>Kadernota 2018-2021</u>			
- 4.4 Gezondheidsbeleid (brutobedrag). Dit zijn extra middelen voor de uitvoering van de nota Gezondheidsbeleid.	-246		S
<u>Overige kleine verschillen en afrondingen</u>	199		S
		-675	

SPECIALISTISCHE ZORG EN ONDERSTEUNING		
<u>Inkoopbesluit 2017</u>		
- Naar aanleiding van het inkoopbesluit 2017 is een technische wijziging gemaakt binnen programma 4 om het inkoopbesluit in de begroting te verwerken. Dit levert tussen de deelprogramma's een verschuiving op.	-784	S
<u>Sociaal Domein 2015</u>		
Uit het saldo van het Sociaal Domein 2015 is 3,8 mln. euro beschikbaar gesteld voor de jaren 2017 en 2018 voor intensivering van taken en voor innovatieve projecten binnen het Sociaal Domein.	-224	I
<u>Taakmutaties IU Sociaal Domein WMO</u>		
- Dit is het saldo van diverse mutaties in de middelen die door het rijk beschikbaar zijn gesteld.	175	S
Mede als gevolg van Rijksmaatregelen wordt de raming voor de eigen bijdragen verlaagd. Deze verlaging wordt gecompenseerd door een verhoging van de Rijksbijdrage. Deze extra inkomsten staan in programma 12.	-446	S
<u>Taakmutaties IU Sociaal Domein Jeugd</u>		
Dit is het saldo van diverse mutaties in de middelen die door het rijk beschikbaar zijn gesteld.	-405	S
<u>Kadernota 2018-2021</u>		
- 4.1 Zorgadministratie. Aanvullende inzet blijkt nodig, onder meer om administratieve lasten voor zorgaanbieders te verminderen en goede sturings- en verantwoordingsinformatie te genereren.	-400	S
- 4.3 Inkoop zorg. Voor de jaren 2018 en 2019 wordt een incidenteel tekort verwacht bij de inkoop van zorg.	-1.500	I
- 4.1 Klacht- en bezwaarprocedure Sociaal Domein.	-25	I
<u>Personele lasten</u>		
- Dit betreft indexering van personele lasten en formatie-aanpassingen, waaronder:	-658	S
- <i>Terugdraaien van niet haalbare bezuinigingen op formatie (Kadernota, 4.2, €182.000)</i>		
- <i>Incidentele formatie implementeren van een procedure voor klachten en bezwaren in het sociaal domein (Kadernota, 4.1, € 46.000)</i>		
<u>Financieel technische verschuivingen</u>		
- Verschuiving budget kosten kantoor zorgadministratie naar programma 13 onderdeel Gebouwen.	517	S
- Verschuiving budget dagactiviteiten WMO 18+ naar programma 4, deelprogramma 5 (€ 169.000). Betreft 2,4 fte trajectbegeleiding dagactiviteiten bij arbeidsintegratie. De overhead mbt deze formatie is toegevoegd aan programma 13 bedrijfsvoering (€ 120.000).	289	
<u>Overig</u>		
- Raadsbesluit 5611062 doorontwikkeling minimabeleid	-240	S
<u>Overige kleine verschillen en afrondingen</u>	155	S
	-3.547	
BESCHERMING EN VEILIGHEID		
<u>Taakmutaties IU Beschermd wonen</u>		
- Door de jaren heen muteert het Rijksbudget Beschermd wonen door toevoegingen van diverse componenten. Daarnaast is de uitkering door het Rijk geïndexeerd naar het prijspeil 2017.	-1.465	S
<u>Taakmutaties DU Vrouwenopvang</u>		
- Door het afschaffen van de suppletie-uitkering, groei van het Rijksbudget en actuelere maatstaven een voordeel voor gemeente Amersfoort.	-264	S
<u>Taakmutaties DU Maatschappelijke opvang</u>		
- Actuelere maatstaven en een incidentele uitname leiden tot een aanpassing in de decentralisatieuitkering Maatschappelijke opvang.	31	I
	14	S

<u>Sociaal Domein 2015</u>		
- Uit het saldo van het Sociaal Domein 2015 is 3,8 mln. euro beschikbaar gesteld voor de jaren 2017 en 2018 voor intensivering van taken en voor innovatieve projecten binnen het Sociaal Domein.	-166	I
<u>Inkoopbesluit 2017</u>		
- Naar aanleiding van het inkoopbesluit 2017 is een technische wijziging gemaakt binnen programma 4 om het inkoopbesluit in de begroting te verwerken. Dit levert tussen de deelprogramma's een verschuiving op.	540	S
<u>Personele lasten</u>		
- Indexering van personele lasten en formatie-aanpassingen, waaronder:	531	S
- Incidentele formatie voor het uitvoeren van de bestuursopdracht wonen en zorg (Kadernota, 4.2, € 92.000)		
<u>Indexering</u>	-58	S
<u>Overige kleine verschillen en afrondingen</u>	4	S
		-833
WERK EN INKOMEN		
<u>Uitkeringen levensonderhoud</u>		
- De uitkeringen levensonderhoud (bijstand) zijn aangepast aan de actualiteit. Daarbij wordt (BUIG-uitkering) ook een hogere vergoeding van het rijk ontvangen. Voor per saldo €2,4 miljoen in 2018 gaat het hier om uitvoering van de besluiten in de kadernota 2018. Voor €0,2 miljoen is een extra last opgenomen t.b.v. de taakmutatie 'individuele studietoeslag'. De baat hiervan is verantwoord in programma 12.	2.193	S
<u>Armoedebestrijding</u>		
- Het rijk heeft met de decembercirculaire (deels structureel) extra budget beschikbaar gesteld voor armoedebestrijding bij kinderen en bij ouderen. Deze baten zijn terug te vinden op programma 12, onder gemeentefonds. Het budget wordt toegevoegd aan het minimabeleid. Met de raad worden afspraken gemaakt over de invulling van het minimabeleid.	-777	S
<u>Participatie volwassenen</u>		
- In de Kadernota 2018-2021 is, in afwachting van de uitkomsten van de Minima effect rapportage, tot en met 2020 een incidenteel budget van € 250.000 beschikbaar voor het bevorderen van de participatie van volwassenen in armoede.	-250	I
<u>Instandhouden actiefpremie</u>		
- Bij het bestemmen van het overschot op het programma sociaal domein in de jaarrekening 2015 is € 230.000 gereserveerd voor het instandhouden van de actiefpremie tot 2019.	-230	I
<u>Reïntegratie</u>		
- Bij de Kadernota 2017 is € 1 miljoen extra budget voor re-integratie beschikbaar gesteld. In verdere jaren loopt dit budget op tot € 1,6 miljoen. Hiermee kunnen de tekorten van het SW-bedrijf worden opgevangen en kunnen per saldo de re-integratiemiddelen op niveau worden gehouden.	-1.000	S
- Omzetten deel participatiebudget in budget vast personeel.	536	S
<u>Actualisatie ESF / Rijksbijdrage</u>		
- Voor verschillende taken binnen dit deelprogramma wordt ESF subsidie danwel rijksbijdrage ontvangen en ingezet.	341	I
<u>Regionaal werkbedrijf</u>		
- In het kader van de Participatiewet is in de arbeidsregio Amersfoort een regionaal Werkbedrijf opgericht. Hiervoor is vanuit het Gemeentefonds de afgelopen jaren € 1 miljoen beschikbaar gesteld voor de regio Amersfoort. De laatste tranche is voor de jaarschijf 2018 met deze mutatie begroot.	-555	I
<u>WSW</u>		
- Voor de uitvoering van de Wsw wordt een lagere integratieuitkering ontvangen via het Gemeentefonds (zie programma 12). De bijdrage voor Wsw is op dit deelprogramma met hetzelfde bedrag verlaagd.	111	S
<u>Bijdrage RWA</u>		
- De bijdrage aan de RWA is aangepast aan de begroting van de RWA. Daarbij is ook rekening gehouden met de extra werkgeverslasten van € 210.000, zoals opgenomen in de Kadernota 2018. De hogere bijdrage wordt verder gedekt met	-1.297	I

een onttrekking uit de reserve Participatie.			
<u>Overhead</u>			
- Hier vindt een administratieve correctie plaats om te voldoen aan de BBV. Hierin is voorgeschreven dat overhead verantwoord dient te worden op programma 13 bedrijfsvoering. Hierin is onder andere de huur van de Stadsring 75 opgenomen.	380		S
<u>Personele lasten</u>			
- Indexering van personele lasten en formatie-aanpassingen, waaronder:	-1.390		S
- Incidentele Formatie a.g.v. Functienormering Sociale Zekerheid (Kadernota, 4.4, € 202.000)			
- Omzetten deel participatiebudget in budget vast personeel (structureel, € 536.000)			
- Formatieaanpassing ten laste van ESF Middelen (structureel, € 331.000)			
<u>Indexering</u>	-178		S
<u>Overig</u>			
- Raadsbesluit 5611062 doorontwikkeling minimabeleid	240		S
- Amendement 204A doorbreek overerven armoede	-100		I
<u>Overige kleine verschillen en afrondingen</u>	20		S
		-1.956	
MUTATIES RESERVES			
<u>Reserve Sociaal Domein</u>			
- Conform besluit bij de Kadernota 2018-2021 begroten we voor het jaar 2018 een onttrekking aan de reserve sociaal domein ter dekking van een verwacht tekort op de inkoop zorg.	1.500		I
- Conform besluit bij de Kadernota 2018-2021 begroten we voor het jaar 2018 een onttrekking aan de reserve sociaal domein ter dekking van de implementatie van de klachten- en bezwaarprocedure sociaal domein.	96		I
- Conform besluit bij de Kadernota 2018-2021 begroten we voor het jaar 2018 een onttrekking aan de reserve sociaal domein ter dekking van kosten voor uitvoering van de bestuursopdracht wonen en zorg, waarbij we werken op het snijvlak van het sociaal domein en het woondomein.	142		I
- Conform besluitvorming bij Kadernota 2018-2021 wordt de tijdelijke formatieaanpassing Voor Sociale Zekerheid (FNS) gedekt uit de Reserve Sociaal Domein.	367		I
- Amendement 204A doorbreek overerven armoede	100		I
<u>Reserve Calamiteiten</u>			
Kadernota: Bij de Kadernota 2018-2021 is besloten te stoppen met de jaarlijkse storting in de reserve calamiteiten.	92		S
<u>Reserve Participatie</u>			
In 2018 wordt € 974.000 onttrokken ivm gemeentelijke bijdrage RWA, daarnaast wordt € 160.000 onttrokken ivm extra werkgeverslasten RWA. In totaal een onttrekking van € 1.134.000 in 2018. In 2017 is € 904.000 onttrokken. Het verschil komt hiermee op € 230.000.	230		I
		2.527	
TOTAAL AFWIJKINGEN SOCIAAL DOMEIN		-5.329	

Het kan zijn dat de bedragen bij de formatie-uitbreidingen in de programma's niet één op één overeenkomen met de Kadernota. Dit komt omdat nu bij de begroting de bedrijfsvoeringskosten die gepaard gaan met die formatie-uitbreidingen, in programma 13 zijn verantwoord.

Geplande investeringen

Er zijn binnen dit programma geen investeringen gepland.

Risico's

Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Risico	Maatregel	Benodigde weerstands-capaciteit in € mln.	Portefeuillehouder
Door maatregelen van het Rijk nemen de Rijksmiddelen voor de zorg af, terwijl het ons niet lukt om zorgkosten tijdig en/of evenredig mee te laten dalen. Ook zijn de grensvlakken tussen de Wlz en de Zvw niet altijd duidelijk, wat tot hogere kosten voor de gemeente kan leiden.	Meer inzetten op ambulante zorg, monitoren en bijsturen, om wachtlijsten te voorkomen tijdelijk beroep op onderuitputting andere budgetten binnen programma 4 en/of de reserve Sociaal domein.	1,1	Wethouder
De zorgvraag blijkt gedurende het jaar groter dan verwacht. Om wachtlijsten te voorkomen dient aanvullende zorg te worden ingekocht. Voor dagbesteding, begeleiding en behandeling zijn pxq-contracten. Het gaat om de meer laagdrempelige vormen van zorg waarbij de zorgvraag moeilijk is in te schatten (openeinde-regelingen). Een belangrijke voorwaarde is hierbij dat we de uitgaven goed kunnen monitoren. De kans bestaat echter dat zowel bij de instellingen als bij ons de administratie onvoldoende op orde is.	Monitoring van o.a. doorverwijzingen wijkteams, innovatie bij en van zorgaanbieders en ontwikkeling PGB. Waar nodig en mogelijk bijsturing. Investeren in administratie met als doel verbetering van het proces van toekennen van zorg t/m financiële afhandeling hiervan.	1,1	Wethouder
Landelijk wordt aangestuurd op het opheffen van de centrumgemeenteconstructie. Gevolg hiervan is dat de huidige centrumgemeentebudgetten die Amersfoort ontvangt voor het centrumgemeentegebied Beschermd Wonen/Maatschappelijke Opvang gedecentraliseerd wordt naar alle gemeenten. Over de inzet moeten dan gezamenlijk besluiten worden genomen. In de meicirculaire van 2018 moet meer duidelijkheid komen over het nieuwe verdeelmodel voor Beschermd wonen en de Maatschappelijke opvang. Deze herverdeling van middelen kan grote financiële consequenties hebben voor gemeente Amersfoort die niet direct door beleidswijzigingen op te vangen zijn.	Lobby via G32, afspraken maken met regiogemeenten, betrekken bij regionaal beleidsplan Beschermd wonen/maatschappelijke opvang en gezamenlijke afspraken over samenwerking en betrekken bij (meerjarige) inkoop en subsidieafspraken.	1,0	Wethouder

1 BASISINFRASTRUCTUUR

Wethouder Fleur Imming

E-mail: wethouderimming@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

WMO
Jeugdzorg
Wonen
Wijkvoorzieningen

Ambitie

Onze ambitie is een sterke sociale basisinfrastructuur (SBI) met laagdrempelige mogelijkheden voor (kwetsbare) burgers. Om elkaar te ontmoeten, informatie en advies te krijgen en op lichte wijze te worden ondersteund en toegerust. Wij willen dat deze infrastructuur bestaat uit familie, vrienden, buurtbewoners, mantelzorgers, vrijwilligers, verenigingen, sociaal werkers, scholen en sociale ondernemers. Bovendien willen we gezondheidsachterstanden bij inwoners terugdringen door (preventief) gezondheidsbeleid. Op deze manier kunnen we mogelijke problemen bij kwetsbare groepen voorkomen of vroegtijdig signaleren.

Wij streven naar een verdeling van inzet die recht doet aan de verantwoordelijkheden van inwoners, maatschappelijke organisaties, sociale ondernemers en de gemeente. We richten ons op preventie en signaleren problemen zo vroeg mogelijk; zo proberen wij mensen zo lang mogelijk in hun kracht te houden en de noodzaak tot (specialistische) zorg te voorkomen. Wij willen dat Amersfoort een samenhangend aanbod van zorg- en welzijnsvoorzieningen biedt dat aansluit bij de mogelijkheden en behoeften van inwoners. Dat mag en kan per wijk verschillend zijn. Soms hebben inwoners professionele hulp nodig. Dan willen we dat ze worden bijgestaan door goed samenwerkende hulpverleners die met de inwoners zorgen voor een sluitend pakket van (preventieve) zorg en welzijn in hun wijk. Vanaf 2017 hebben we met Indebuurt033 een nieuwe basis gelegd. Deze ontwikkeling dient de komende jaren met lokale partners verder voortgezet te worden, waarbij wordt samengewerkt met inwoners en partners in het sociaal domein.

Een aantal wijkcentra is de afgelopen jaren maatschappelijk overgenomen en wordt nu vrijwel zonder subsidie draaiende gehouden door vrijwilligers. Alhoewel dit in de praktijk goed gaat, wordt steeds duidelijker dat de uitvoering zonder gedeeltelijke subsidie niet structureel is te realiseren. Zoals toegezegd wordt aan de raad een voorstel voorgelegd op welke wijze we de wijkcentra kunnen ondersteunen (Collegebericht 2017-010). Hierbij vindt uitvoering plaats met inachtneming van de kaders van de in 2017 vastgestelde Nota Vastgoedbeheer.

4.1.a Aandeel inwoners dat mantelzorg geeft

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	11			13	16		19	20

Bron: Stadspeiling

Toelichting: We stimuleren de doorontwikkeling van de sociale basisinfrastructuur in wijken. Inwoners met beperkingen zullen meer en langer thuis worden ondersteund. Een groei van het aantal inwoners met mantelzorg taken is hierbij een gewenste ontwikkeling. Iemand wordt als mantelzorger gedefinieerd als hij of zij voor minstens 3 maanden of minimaal 8 uur per week mantelzorg verleent. Het aandeel in 2016 is statistisch significant hoger dan in 2015. Dit is gemeten onder alle inwoners van 18 tot 85 jaar. De gemeente Amersfoort doet vanaf 2015 hier eigen onderzoek naar via de Stadspeiling. De cijfers van voor 2015 zijn van de GGD.

4.1.b Aandeel mantelzorgers dat zich (zeer) zwaar belast of overbelast voelt

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
				24	21		18	17

Bron: Stadspeiling

Toelichting: We streven ernaar om het aandeel overbelaste mantelzorgers te verminderen. Onder andere via mantelzorgcoördinatoren van Indebuurt033 adviseren en begeleiden wij mantelzorgers en brengen hen in contact met lotgenoten en/of andere netwerken. Dit percentage omvat de mantelzorgers die antwoorden zich momenteel 'tamelijk zwaar belast', 'zeer zwaar belast' of 'overbelast' te voelen, op het totaal van de antwoorden 'overbelast', 'zeer zwaar belast', 'tamelijk zwaar belast', 'enigszins belast' en 'niet of nauwelijks belast'. Het verschil tussen 2015 en 2016 is niet statistisch significant. Deze indicator wordt gemeten onder alle inwoners van 18 tot 85 jaar. De gemeente Amersfoort doet hier vanaf 2015 eigen onderzoek naar via de Stadspeiling. De uitkomsten wat betreft belasting zijn niet vergelijkbaar met de uitkomsten van GGD-onderzoek (dat 1x per 4 jaar wordt uitgevoerd). Vanaf 2015 zullen daarom wat betreft belasting van mantelzorgers alleen de uitkomsten van de Stadspeiling worden gepresenteerd.

4.1.c Aandeel vrijwilligers

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
		33		36			39	40

Bron: Stadspeiling

Toelichting: Wij streven ernaar dat alle inwoners van Amersfoort zo goed mogelijk mee kunnen doen en zich, waar mogelijk, inzetten voor anderen in hun omgeving. Vrijwilligers zijn onmisbaar voor veel mensen in Amersfoort, voor ondersteuning, aanspraak, gezelschap, maar ook voor zaken als administratie en begeleiding van groepen. Zonder hen zijn veel activiteiten en ondersteuning voor inwoners niet mogelijk. Via o.a. de vacaturebank van Indebuurt033 proberen we het aanbod te stimuleren en te matchen aan de vraag naar ondersteuning. Dit is gemeten onder een steekproef van alle inwoners van 18 tot 85 jaar. Het betreft het aandeel dat aangeeft de afgelopen 12 maanden actief geweest te zijn als vrijwilliger (onbetaald werk buiten het eigen huishouden). Het aandeel in 2015 is statistisch significant hoger dan in 2013.

Overzicht indicatoren

Indicator	Realisatie cijfers						Streefcijfers		
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Aandeel inwoners dat mantelzorg geeft		11			13	16		19	20
Aandeel mantelzorgers dat zich (zeer) zwaar belast of overbelast voelt					24	21		18	17
Aandeel vrijwilligers			33		36			39	40

Doelstellingen

Wij stimuleren initiatieven van onderop om collectieve vormen van ondersteuning op te zetten, zowel formele als informele initiatieven. Denk aan lichte vormen van dagbesteding, vervoer, training, begeleiding en coördinatie van vrijwilligers. Wij zetten hierbij nadrukkelijk in op meer ruimte voor initiatieven van onderop die zich willen inzetten in de sociale basisinfrastructuur. Dit is een belangrijke opgave voor Indebuurt033. Wij vragen hen en andere gesubsidieerde instellingen daarvoor ruimte te maken in de wijken en hierbij stevige verbanden te leggen tussen formele en informele inzet. Dat kan en mag verschillen per wijk: we sturen op meer flexibiliteit, laagdrempelige voorzieningen op natuurlijke plekken, meer maatwerk.

We leveren per wijk maatwerk op het gebied van ontmoeting en (lichte) ondersteuning en toerusting. Nauwe samenwerking met de wijkteams, professionele partijen en initiatieven van onderop is hierbij van belang, zodat er meer mogelijkheden zijn om af en op te schalen en dit ook sneller te kunnen doen.

Wij zorgen ervoor dat Amersfoorters tijdig worden voorzien van juiste informatie en advies. Dit doen wij door laagdrempelige en toegankelijke plekken in de wijken te faciliteren waar mensen terecht kunnen met vragen en problemen. We zorgen er ook voor dat bewoners digitaal en via het gemeentelijke klantcontactcentrum bij de gemeente terecht kunnen voor informatie en advies.

Wij zorgen ervoor dat Amersfoorters elkaar kunnen ontmoeten. Het streven is open en prettige plekken in wijken van Amersfoort te faciliteren voor ontmoetingen en gesprek. Uitgangspunt hierbij is aansluiting bij natuurlijk ontstane en bestaande plekken in de stad.

Wij zorgen voor toegankelijkheid. Voor activiteiten en voorzieningen binnen de Sociale Basis Infrastructuur zetten we ons in om gelijkwaardige participatie voor en door mensen met een handicap op chronische ziekte te realiseren. Deze ontwikkeling sluit aan bij de uitgangspunten van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. Toegankelijkheid is daarbij de norm en ontoegankelijkheid wordt een uitzondering.

Wij continueren onze inzet om mantelzorgers te ondersteunen. Mantelzorgers, actief voor inwoners van de gemeente Amersfoort, als specifieke groep ondersteunen en ontlasten bij hun taak is een van de speerpunten. Indebuurt033 is gestart met de uitvoering van het plan van aanpak mantelzorg. Komend jaar zetten wij ons in om specifieke doelgroepen zoals werkende mantelzorgers en mantelzorgers met een migratieachtergrond te bereiken.

Wij stimuleren en ondersteunen vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties. Het behouden, ondersteunen en waarderen van vrijwilligers is essentieel in onze inzet. Het nieuwe beleidskader vrijwilligerswerk zal hier in 2018 richting aan geven.

Wij willen de sociale basisinfrastructuur ook versterken in samenhang met het uitvoeringsprogramma jeugd en onderwijs. Bijvoorbeeld door bij te dragen aan experimenten waarvan we kunnen leren. Een goed pedagogisch klimaat draagt bij aan het voorkomen van problemen bij kinderen en jongeren. Zie het Uitvoeringsprogramma Jeugd en onderwijs.

Met de verdere uitrol van de gezonde wijkaanpak versterken wij tevens het functioneren van de sociale basisinfrastructuur. Deze methodiek maakt het mogelijk om gezamenlijk - binnen en buiten onze organisatie - te werken aan de bevordering van gezondheidsvaardigheden en de zelfregie van kwetsbare inwoners.

We stimuleren initiatieven van inwoners en hulpverleners voor effectieve projecten en programma's. Daarmee willen we gezondheidsachterstanden tegengaan en een gezonde leefstijl bevorderen van inwoners.

We willen de inclusieve samenleving versterken. Door aanbieders in de basisinfrastructuur, die direct in verbinding staan met burgers in de stad, te stimuleren om hun professionals en vrijwilligers te scholen op sensitiviteit voor diversiteit.

Onze inzet

Wij baseren de dienstverlening in de sociale basisinfrastructuur op scans van de voorzieningen in de wijkteamwijken en maken meer ruimte voor inzet van onderop. Een deel van de middelen is beschikbaar voor bewonersinitiatieven en innovatie. We willen partijen in de wijk en stad meer uitdagen en uitnodigen, faciliteren en samen laten werken. Hiermee kunnen nieuwe informele netwerken ontstaan en collectieve (informele en formele) vormen van ondersteuning worden opgezet.

Wij versterken de netwerken en steunstructuren, door meer te verbinden. Daardoor kunnen kwetsbare burgers beter en blijvend meedoen en worden zij - met lichte vormen van (informele) zorg en ondersteuning - minder afhankelijk van specialistische zorg. Samen met de mantelzorgers ontwikkelen we instrumenten en middelen om hen te ondersteunen.

Wij maken het inwoners, zzp'ers en organisaties mogelijk om bij te dragen aan de doelstelling voor de wijken of het stedelijke niveau. Dit doen wij concreet via de subsidieregeling Projecten#InDeBuurt. Hiermee geven wij ook invulling aan het concept right-to-challenge.

Wij bieden onafhankelijke cliëntondersteuning die voor iedereen beschikbaar is. Deze functie wordt door Indebuurt033 uitgevoerd. Cliëntondersteuning is een middel om te zorgen dat zorg en ondersteuning voor zoveel mogelijk mensen helder en toegankelijk is. Het helpt mensen bewuste keuzes te maken voor de zorg die zij nodig hebben. Samen met de professionals streven we ernaar om deze wijze van ondersteuning zoveel mogelijk bekendheid te geven aan de inwoners en de werkwijze te blijven ontwikkelen bijvoorbeeld met de inzet van 'ervaringsdeskundigen'.

We werken planmatig aan het toegankelijker maken van de stad en onze gebouwen en diensten. We stellen een implementatiemanager aan voor drie jaar die toegankelijkheid blijft agenderen bij alle relevante beleidsvelden, in het stadhuis en in de stad. We organiseren korte

lijnen met ervaringsdeskundigen en dragen zorg voor het uitvoeren van het eind 2017 vast te stellen meerjarenprojectplan op toegankelijkheid.

We geven met alle betrokken partijen inhoud en vorm aan preventief gezondheidsbeleid voor inwoners met een lage sociaal-economische status. Zo werken we onder meer samen met wijkteams, zorgverzekeraars, diëtisten, huisartsen en private partijen. Uiteraard heeft de GGD regio Utrecht ook een belangrijke (wettelijke) taak in het beschermen, bewaken en bevorderen van gezondheid.

We zetten in op:

- pre/postnataal aanbod om ouderschap te verstevigen.
- Poetsj, gezondheidspreventie basisschoolleerlingen.
- B-Slim, voortzetten van het leefstijlprogramma voor (obesitas) kinderen in achterstandswijken
- Keivitaal, voortzetten van het leefstijlprogramma voor volwassen inwoners met overgewicht in combinatie met een chronische ziekte.
- Sociaal Vitaal, voortzetten van het (beweeg)programma voor eenzame senioren.

De gezondheidsprogramma's komen samen in de Gezonde Wijk, een integrale aanpak die van drie wijken de komende jaren uitrollen naar heel Amersfoort.

Samenwerking

Bij de algemene inleiding van het programma Sociaal Domein staat onze visie op samenwerking met de stad en betrokken partijen.

Maatregelen

- **Verminderen van het aantal fte binnen het programma Sociaal Domein met 5 fte**, waarvan 1 fte is opgenomen in de begroting van de wijkteams (realisatie 2019). In de kadernota 2018-2021 is de bezuiniging van 4,0 FTE teruggedraaid. De complexiteit en de omvang van de nieuwe taken laten deze bezuinigingen niet toe.
- **Zo snel mogelijk verkopen van gemeentelijke panden die onvoldoende renderen.** Hiermee valt (onder meer) het gereserveerde budget op dit deelprogramma voor onder andere compensatie van huur vrij. Per 30 september 2018 wordt de huur van het pand 'de Roef' opgezegd. De bezuinigingen zijn daarmee gerealiseerd.

Gerelateerde links

[Meerjarig-beleidskader sociaal domein Amersfoort 2015-2018](#)

[Beleidsnota Gezondheid en Uitvoeringskader 2017-2022](#)

[RIB 2016-037 Realisatieplan ondersteuning mantelzorgers](#)

[Besluit Subsidieregeling SBI](#)

www.SiteIndebuurt033.nl

[Kwartaalrapportage en subsidieregeling projecten InDeBuurt](#)

[Rekenkamerrapport doelstellingen risico's en kansen in het sociaal domein](#)

www.waarstaatjegemeente.nl.

2 AMBULANTE ZORG EN ONDERSTEUNING INCL. WIJKTEAMS

Wethouder Fleur Imming

E-mail: wethouderimming@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

WMO

Jeugdzorg

Wonen

Wijkvoorzieningen

Ambitie

We streven naar slimmere, samenhangender zorg, dichtbij en samen met de inwoner. En daarmee moeten we een flinke kostenbesparing realiseren. De wijkteams, hebben daarin een cruciale rol: als regisseur in het systeem, als ondersteuner en als toegang tot gespecialiseerde zorg en ondersteuning. Als er in de sociale basisinfrastructuur geen oplossing is, kunnen Amersfoorters in hun eigen wijk een beroep doen op een wijkteam. We realiseren ons dat deze grote verandering enkele jaren in beslag zal nemen.

Sinds 1 januari 2017 functioneren de wijkteams vanuit een zelfstandige stichting. Hierdoor kan in co-creatie met de gemeente de kwaliteit van de uitvoering verder worden ontwikkeld en geïnnoveerd. De leidende principes blijven ongewijzigd.

4.2.a Aandeel huishoudens dat gebruik maakt van wijkteams

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
				3,8	4,8		4,8	4,8

Bron: Wijkteams

Toelichting: Met de wijkteams is de toegang tot hulp en ondersteuning dichtbij huis georganiseerd. Op jaarbasis zien we dat circa 4.8% van de huishoudens daadwerkelijk via deze toegang ondersteuning hebben gekregen. We voorzien hierin nog niet direct een wijziging. Het is wel aannemelijk dat met het langer thuis blijven wonen en de extramuralisering in de GGZ op termijn meer huishoudens een beroep zullen doen op de wijkteams.

Deze indicator is berekend op basis van het aantal personen dat in 2016 een product toegekend heeft gekregen. Het aantal personen is vervolgens omgerekend naar huishoudens. De administratieve kwaliteit binnen de wijkteams is ten opzichte van de start verbeterd en wordt verder geoptimaliseerd. Hierdoor is met terugwerkende kracht het realisatiecijfer van 2015 naar boven bijgesteld en kan mogelijk nog vaker worden gewijzigd omdat er nog steeds herstelacties worden doorgevoerd op zaken die al zijn gestart in 2015.

Naast de zaken die we tellen door middel van indicatoren, zetten we ook in op het vertellen van verschillende aspecten.

4.2.b Aandeel afgeschaalde zaken in het wijkteam

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
				30	30		30	30

Bron: Wijkteams

Toelichting: Inwoners maken samen met het wijkteam een plan om de hulpvraag op te lossen. Het wijkteams helpt om vragen en zorgen aan te pakken. Indien mogelijk streven we ernaar om inwoners samen met de hulp van familie, vrienden, burens en/of zelf met (tijdelijke) ondersteuning van een wijkteams een oplossing te bereiken. Het gaat hier om het aantal zaken dat afgesloten is met reden: hulpvraag opgelost binnen sociale basisinfrastructuur, binnen eigen netwerk of op eigen kracht. Dit jaar is hierbij een betere selectie gemaakt (door de zaken buiten de wijkteams, zoals via arbeidsintegratie uit te sluiten van dit cijfer). Ook voor dit cijfer geldt dat door administratieve verbeteringen met terugwerkende kracht cijfers kunnen wijzigen en fijnmaziger kan worden weergegeven in welke mate er ondersteuning is geleverd.

Naast de zaken die we tellen door middel van indicatoren, zetten we ook in op het vertellen van verschillende aspecten.

4.2.c Rapportcijfer wijkteams

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
				7,3			7,3	7,3

Bron: O&S

Toelichting: We streven naar tevreden klanten van het wijkteam. We maken daarom samen afspraken over hoe we vragen aanpakken. Indien klanten niet tevreden zijn kunnen ze uiteraard in gesprek met het wijkteam. Daarnaast kunnen klanten terecht bij de klachten- en bezwarencoördinator van de gemeente Amersfoort. Deze functie bestaat sinds 2017 en biedt klanten van zowel de gemeente als de Stichting Wijkteams begeleiding in klachten en bezwaarprocedures vanuit een onafhankelijke positie binnen de gemeente.

Het rapportcijfer is in 2016 niet gemeten.

Naast de zaken die we tellen door middel van indicatoren, zetten we ook in op het vertellen van verschillende aspecten

4.2.d Aandeel van de totale ambulante begeleiding geleverd door wijkteam

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
					31		33	35

Bron: Samen Leven

Toelichting: We willen zorg graag dichtbij organiseren. We streven daarom naar een toename van het aandeel door de wijkteams geleverde ambulante begeleiding.

Het aandeel door het wijkteam geleverde ambulante zorg is gemeten t.o.v. van de totale geleverde ambulante zorg (ook door gespecialiseerde zorgverleners) in 2016.

Overzicht indicatoren

Indicator	Realisatie cijfers						Streefcijfers		
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Aandeel huishoudens dat gebruik maakt van wijkteams					3,8	4,8		4,8	4,8
Aandeel afgeschaalde zaken in het wijkteam					30	30		30	30
Rapportcijfer wijkteams					7,3			7,3	7,3
Aandeel van de totale ambulante begeleiding geleverd door wijkteam						31		33	35

Doelstellingen

We hebben wijkteams in elke wijk. Maatwerk en verschillen zijn mogelijk. Wijkteams stemmen hun functioneren en aanwezige kennis en hulp af op de vraag in de wijk en de beschikbaarheid van sociale netwerken. De verschillen tussen de wijkteams moeten wel (gefundeerd) toegeschreven kunnen worden aan die verschillen tussen wijken en niet aan willekeur.

We ontwikkelen de werkwijze en de kwaliteit van de wijkteams verder, in co-creatie met de stichting. We willen de ontwikkeling van de (kwaliteit van de) wijkteams, samen met professionals en cliënten, optimaliseren. Ook de aansluiting met andere partners en domeinen ontwikkelen we samen verder. De stichting Wijkteams doet dit vanuit Kenniswerkplaatsen, waarin ook zorgaanbieders en gemeente participeren. Doel is om de kennis van de wijkteams te vergroten en betere aansluiting te realiseren tussen de inzet van de wijkteams en aanvullende zorg. De Kenniswerkplaatsen zijn in 2017 gestart en zullen in 2018 verder worden uitgebouwd.

Via het wijkteam kunnen mensen een beroep doen op specifieke voorzieningen of specialistische hulpverlening. Ook het wijkteam zelf biedt ambulante zorg. Dit geeft de professionals in de teams beslismacht. Wijkteams bezitten dan ook een uitstekend beoordelingsvermogen, deskundig en professioneel. Via een set van instructies geven wij de stichting aanwijzingen over de wijze waarop besluiten over zorg tot stand dienen te komen. We zien

toe op de uitvoering van de instructies. In 2017 zijn we samen met de stichting gestart met een nader onderzoek naar wat begeleiding door wijkteams inhoudt en hoe zich dit verhoudt tot specialistische begeleiding en de regierol van wijkteams. Dit moet in 2018 leiden tot betere afbakening van de rol van wijkteams en aanvullende zorg.

We sturen op de inzet van middelen en houden de budgetten in de gaten. De wijkteams vormen de toegangspoort tot specifieke voorzieningen en specialistische hulp. Goede monitoring van toekenning en inzet is van belang om ervoor te zorgen dat we binnen de budgetten blijven. Vanuit onze verantwoordelijkheid voor de werking van het Amersfoortse zorgsysteem enerzijds en het kunnen beheersen van de uitgaven houden we toezicht op de stichting en oefenen we controle uit op de uitvoering.

De werkdruk in de wijkteams is hoog. Hiervoor zijn begin 2017 maatregelen getroffen, o.a. het tijdelijk vergroten van capaciteit bij de wijkteams. Daarnaast zijn we gestart met het doorlichten van het (administratieve) proces. In 2018 zullen we in samenwerking met de stichting opnieuw de werkdruk analyseren.

Onze inzet

We werken aan de doorontwikkeling van de wijkteams. In de wijkteams wordt gehandeld vanuit een generalistische blik en een eenduidige werkwijze met ruimte voor eigen professionaliteit. De stichting heeft de opdracht de werkwijze door te ontwikkelen in co-creatie met andere partners en de gemeente. We ontwikkelen bijvoorbeeld door in samenwerking met partners in de sociale basisinfrastructuur, huisartsen, onderwijs en werk & inkomen en de samenwerking met specialistische hulpverleners in de jeugdzorg en GGZ. Indien uit het in 2017 af te ronden onderzoek van de Rekenkamer naar de wijkteams aanbevelingen komen, zullen wij deze bij de doorontwikkeling betrekken.

We houden via de administratieve processen en toetsinstrumenten een continu scherp oog op de budgetten en besteding. We toetsen de prijs, de kwaliteit en de levertijd van zorg en dienstverlening. Via kwartaalrapportages van de stichting wijkteams volgen we de in- en uitstroom bij de wijkteams, de verwijzingen naar aanvullende zorg en de eigen inzet van de wijkteams. We werken aan het verbeteren van processen en de administratieve ondersteuning.

Samenwerking

Bij de algemene inleiding van het programma Sociaal Domein staat onze visie op samenwerking met de stad en betrokken partijen.

Maatregelen

Op dit deelprogramma zijn geen herstelmaatregelen van toepassing of zijn de herstelmaatregelen reeds gerealiseerd.

Gerelateerde links

[Visie en uitgangspunten beweging in het sociaal domein](#)

[Meerjarig-beleidskader sociaal domein Amersfoort 2015-2018](#)

[Monitor sociaal domein 2015-2016](#)

[Rekenkamerrapport doelstellingen risico's en kansen in het sociaal domein](#)

[Besluit_Nieuwe organisatievorm wijkteams Amersfoort \(oprichting stichting\)](#)

www.waarstaatjegemeente.nl

3 SPECIALISTISCHE ZORG EN ONDERSTEUNING

Wethouder Fleur Imming

E-mail: wethouderimming@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

WMO

Jeugdzorg

Wonen

Wijkvoorzieningen

Ambitie

We willen een voorzieningenaanbod dat goed aansluit bij de zorgbehoeften van onze inwoners/jeugdigen op dit moment. Licht en snel toegankelijk waar dit kan en met specialistisch inzet waar nodig. We zoeken daarom altijd naar passende en zo min mogelijk belastende zorg voor de cliënt, binnen de beschikbare middelen.

4.3.a Aandeel jongeren met jeugdhulp

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
				9,5	10,3		11	11

Bron: CBS

Toelichting: Landelijk zien we een toename van het gebruik van zorg. We streven naar minder zorg dan bij andere gemeenten met 100.000-300.000 inwoners.

Deze indicator is gebaseerd op alle Amersfoortse jongeren die jeugdhulp ontvingen. Onder gemeenten met 100.000-300.000 inwoners was dit aandeel in 2016 10,7%. Het aandeel jeugdzorg per gemeente kan komende jaren ook wijzigen door aangekondigde veranderingen in het woonplaatsbeginsel op grond waarvan wordt bepaald aan welke gemeente de geleverde jeugdzorg wordt toebedeeld. Deze administratieve herverdeling leidt dan tot een minder zuivere trendlijn over het gebruik van jeugdzorg.

De realisatiecijfers over het gebruik van zorg ijlen sterk na. Halfjaarlijks worden de cijfers geactualiseerd op de landelijke monitor www.waarstaatjegemeente.nl.

4.3.b Aandeel inwoners met een WMO maatwerkarrangement

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
					6,1		6,2	6,2

Bron: CBS

Toelichting: De realisatiecijfers over het gebruik van zorg zijn sterk na. Halfjaarlijks worden de cijfers geactualiseerd op de landelijke monitor www.waarstaatjegemeente.nl. Landelijk zien we een toename van het gebruik van zorg. We willen op de landelijk lijn blijven van andere gemeenten met 100.000-300.000 inwoners.

Deze indicator betreft het aantal WMO cliënten met maatwerkarrangementen in 2016 per 100 inwoners. Deze indicator komt uit het Besluit Begroting en verantwoording (BBV). De BBV indicatoren staan gepubliceerd op www.waarstaatjegemeente.nl. Hier staat het per 1000 inwoners (61). Onder gemeenten met 100.000 - 300.000 inwoners waren het 63 wmo cliënten per 1000 inwoners. We zien momenteel zowel in Amersfoort als landelijk een stijging van het aantal inwoners die WMO voorzieningen gebruiken, waarschijnlijk met name te verklaren als gevolg van het beleid gericht op het langer thuis wonen.

4.3.c Aandeel huishouden dat gebruik maakt van 4 of meer voorzieningen van de WMO

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
					3,6		3,7	3,7

Bron: CBS

Toelichting: Deze indicator geeft het aantal huishoudens per 100 huishoudens weer die in het tweede halfjaar 2016 4 of meer voorzieningen in het Sociaal Domein gebruiken. Hierbij gaat het om specialistische ondersteuning die personen en huishoudens ontvangen in het kader Jeugdwet, Participatiewet of Wmo. Door een diversiteit in registraties en inkoop is de vergelijking met andere gemeenten niet geheel zuiver. Overall verwachten we doordat inwoners langer thuis blijven wonen er meer inwoners meerdere voorzieningen zullen gaan gebruiken.

Op www.waarstaatjegemeente.nl staat het aandeel per 1000 huishoudens weergegeven en daar staan in de daar gepubliceerde rapportage gemeentelijke monitor Sociaal Domein diverse verdiepende cijfers over samenloop van regelingen.

Naast de zaken die we tellen door middel van indicatoren, zetten we ook in op het vertellen van verschillende aspecten. We vertellen over wat er gedaan is en wat het verhaal achter de cijfers is.

4.3.d Aandeel WMO-cliënten dat zich beter redt door ondersteuning

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
				76	77		78	78

Bron: CEO WMO

Toelichting: We streven naar om daar waar mogelijk de zelfredzaamheid van inwoners te versterken door het aanbod aan ondersteuning optimaal af te stemmen op de hulpvraag.

Deze indicator is gebaseerd op een stelling uit het wettelijk verplichte cliëntervaringsonderzoek WMO. Het betreft cliënten die het (helemaal) eens zijn met de stelling 'door de ondersteuning die ik krijg, kan ik mij beter redden' exclusief geen mening en niet van toepassing. De overige categorieën waren: '(helemaal) niet mee eens' en 'neutraal'. Het verschil tussen 2016 en 2015 is niet statistisch significant.

4.3.e Aandeel jeugdzorgcliënten dat beter problemen oplost door hulp

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
				70			71	71

Bron: CEO Jeugd

Toelichting: We streven er naar om daar waar jongeren te ontwikkelen tot weerbare en competente volwassenen. Indien jeugdzorg wordt ingezet willen we dat ze hiermee (indien mogelijk) beter problemen op kunnen lossen.

Het realisatiecijfer is gebaseerd op de volgende stelling uit het cliëntervaringsonderzoek MCJO: Door de hulp kan ik beter mijn problemen oplossen. Betreft cliënten die aangaven dat het 'een beetje beter is geworden' of dat het 'veel beter is geworden' exclusief niet van toepassing. De overige categorieën waren 'het is veel slechter geworden', 'het is een beetje slechter geworden' en 'het is hetzelfde gebleven'.

Overzicht indicatoren

Indicator	Realisatie cijfers						Streefcijfers		
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Aandeel jongeren met jeugdhulp					9,5	10,3		11	11
Aandeel inwoners met een WMO maatwerkarrangement						6,1		6,2	6,2
Aandeel huishouden dat gebruik maakt van 4 of meer voorzieningen van de WMO						3,6		3,7	3,7
Aandeel WMO-cliënten dat zich beter redt door ondersteuning					76	77		78	78
Aandeel jeugdzorgcliënten dat beter problemen oplost door hulp					70			71	71

Doelstellingen

We zorgen voor een specialistisch zorgaanbod en de beschikbaarheid van specifieke voorzieningen voor inwoners/jeugdigen van Amersfoort. De verwachting is dat de huidige behoefte aan specialistische zorg en voorzieningen geleidelijk zal veranderen. Ouderen blijven langer thuis wonen en voor jeugd verwachten wij dat het accent bij verblijf verschuift naar intensieve ambulante trajecten met de mogelijkheid van bijvoorbeeld tijdelijk logeren.

Ondersteuningsvragen zullen steeds meer in samenhang tussen de wijkteams, basisinfrastructuur en de specialistische zorgaanbieders gezamenlijk worden opgepakt vanuit de opdracht 1 gezin, 1 plan. Hiermee sluiten we aan bij de gewenste integraliteit van zorg en ondersteuning. Tevens is het van

belang om hiermee de kosten te beheersen aangezien er van rijkswege steeds minder geld beschikbaar zal zijn voor deze vormen van zorg en ondersteuning. Gezien de huidige ontwikkeling is het onzeker of we in de toekomst bij handhaving van het huidige beleid en uitvoering uit zullen komen.

Onze inzet

We sturen op een zorgaanbod (qua prijs, volume en vorm) dat past bij de behoefte van de Amersfoorters.

Cliëntervaringen nemen we mee om de inkoop van zorg te verbeteren.

We geven strategische partnerschapsrelaties met zorgaanbieders verder vorm. Het accountmanagement richting aanbieders wordt verder geprofessionaliseerd.

Specifiek aandachtspunt is het verminderen van de administratieve lastendruk. Hiervoor sluiten we aan op de landelijke i-Wmo en iJw standaarden. Amersfoort voldoet hier reeds aan.

In 2018 en 2019 worden nieuwe aanbestedingen uitgevoerd voor o.a. jeugdhulp en de Wmo-dienstverlening aan huis (hulp bij het huishouden en ambulante begeleiding). In de voorbereidingen hierop wordt in samenwerking met de betrokken regiogemeenten de transformatieagenda specialistische jeugdhulp uitgewerkt.

Uitgangspunt blijft dat de vraag van de cliënt/jeugdige met zijn/haar netwerk leidend is. Primair is het aan de ouders en jeugdigen om zelf de regierol op zich te nemen, tenzij er sprake is van opvoedingsonmacht bij ouders en onveilige situaties voor het kind.

Specifieke aandachtspunten in de transformatie voor 2018 e.v. zijn onder andere:

- het verminderen van grensvlakkendiscussies tussen Wet langdurige zorg (WLZ), Zorgverzekeringswet (Zvw), Wmo en Jeugdzorg
- Kantelingsbeleid doelgroepenvervoer
- het ontwikkelen van algemene voorzieningen op wijkniveau als substituut voor dagactiviteit voor ouderen.
- Benutten van de j-GGZ kennis aan de voorkant in en rond de sociale teams. Voorbeeld hiervan is de realisatie en doorontwikkeling van de voorpost J-GGZ.
- Realiseren van eenduidigheid en intersectorale samenwerking in de specialistische jeugdhulp
- Doorontwikkelen van de transformatieopgave op af- en ombouw van de residentiële zorg (incl. de essentiële functies)

Samenwerking

Bij de algemene inleiding van het programma Sociaal Domein staat onze **visie op samenwerking met de stad en betrokken partijen**.

Maatregelen

Op dit deelprogramma zijn geen herstelmaatregelen van toepassing of zijn de herstelmaatregelen reeds gerealiseerd.

Gerelateerde links

[Inkoop Wmo en Jeugdhulp](#)

[Meerjarig-beleidskader sociaal domein Amersfoort 2015-2018](#)

[Monitor sociaal domein 2015-2016](#)

[Rekenkamerrapport doelstellingen risico's en kansen in het sociaal domein](#)

[Besluit_Nieuwe organisatievorm wijkteams Amersfoort \(oprichting stichting\)](#)

[www.waarstaatjegemeente.nl](#)

4 BESCHERMING EN VEILIGHEID

Wethouder Fleur Imming

E-mail: wethouderimming@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

WMO
Jeugdzorg
Wonen
Wijkvoorzieningen

Ambitie

We beogen een duurzame veiligheid voor iedereen in de thuissituatie. Waar de veiligheid van mensen in hun thuissituatie in het geding is, staat naast het bieden van zorg en ondersteuning de veiligheid voorop. Bij huiselijk geweld en kindermishandeling gaat het om geweld in afhankelijkheidsrelaties. Daar waar mensen niet meer in staat zijn om zich te handhaven, kunnen zij zichzelf of hun omgeving in gevaar brengen.

In de sociale basisinfrastructuur en met ambulante ondersteuning zetten we in op preventie, signalering en het bieden van ondersteuning op vrijwillige basis. Waar de veiligheid in het geding is, zetten we in combinatie met ondersteuning zo nodig drang- en dwangmaatregelen in om duurzame veiligheid te bewerkstelligen.

Waar ambulante ondersteuning niet volstaat bieden we ondersteuning met (noodzakelijk) verblijf aan mensen die (tijdelijk) niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving. Dit om hen te ondersteunen en om ernstiger problemen en escalatie voor henzelf en de omgeving te voorkomen.

4.4.a Aantal meldingen Veilig Thuis op alle huishoudens

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019

Bron: CBS

Toelichting: Om de signaleringsfunctie te verbeteren zijn meldingen belangrijk. Alleen bij een adequate signalering kan er immers tijdig hulp worden geboden om iedereen een veilig thuis te bieden. Wij streven derhalve naar een toename van de meldingsbereidheid, hetgeen naar verwachting zal leiden tot een stijging van de meldingscijfers. Signalen kunnen ook lokaal worden opgepakt door bijvoorbeeld de wijkteams. Niet alle signalen zijn daarmee in beeld via Veilig Thuis. Een streefcijfers is daardoor vooralsnog niet te geven.

Het Centraal Bureau voor de Statistiek verzamelt deze gegevens en publiceert deze op www.vng.nl. De publicatie betreft regionale cijfers met daarin cijfers van Veilig Thuis Utrecht. In 2016 gaat het om circa 8000 signalen in de regio. Het aandeel signalen voor Amersfoort is hieruit niet af te leiden en dus ook niet de lokale trend. Regionaal was er een stijging in 2016. Veilig Thuis ontvangt eerste meldingen maar ook herhalingsmeldingen. Er kunnen meerdere meldingen zijn per gezin. Een stijging van het aantal meldingen betekent dus niet één op één een stijging van het aantal huishoudens waarover meldingen komen.

4.4.b Aandeel Jongeren met Jeugdbescherming

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
					0,9		0,9	0,9

Bron: CBS

Toelichting: Deze indicator geeft het aandeel jongeren tot en met 17 jaar weer die op enig moment gebruik hebben gemaakt van Jeugdbescherming. Onder gemeenten met 100.000 - 300.000 inwoners is dit aandeel gemiddeld 1,2%. Zie www.waarstaatjegemeente.nl waar deze indicator staat onder de verplichte indicatoren uit het Besluit Begroting en Verantwoording.

4.4.c Aandeel jongeren met Jeugdreclassering

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
					0,5		0,5	0,5

Bron: CBS

Toelichting: Jongeren met jeugdreclassering in % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar. Onder gemeenten met 100.000 - 300.000 inwoners is dit aandeel gemiddeld 0,6% over 2016.

Deze indicator betreft een landelijk door het Rijk verplichte indicator. Actuele cijfers worden gepubliceerd via www.waarstaatjegemeente.nl.

4.4.d Aandeel huishoudens dat gebruik maakt van opvang (incl. beschermd wonen en spoedopvang)

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
					0,4		0,4	0,4

Bron: CBS

Toelichting: Over het algemeen geldt dat we streven naar een veilig thuis situatie voor de inwoners. Inwoners krijgen indien mogelijk thuis begeleiding en we bieden opvang bieden indien noodzakelijk.

Dit cijfer betreft het aantal inwoners per 100 inwoners welke een maatwerkarrangement in de vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo hebben voor opvang (beschermd wonen en spoedopvang).

Overzicht indicatoren

Indicator	Realisatie cijfers						Streefcijfers		
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Aantal meldingen Veilig Thuis op alle huishoudens									
Aandeel Jongeren met Jeugdbescherming						,9		,9	,9
Aandeel jongeren met Jeugdreclassering						,5		,5	,5
Aandeel huishoudens dat gebruik maakt van opvang (incl. beschermd wonen en spoedopvang)						,4		,4	,4

Doelstellingen

Er is een sluitend vangnet van passende zorg en ondersteuning. Mensen met een ondersteuningsbehoefte maken gebruik van en zoeken verbinding met de aanwezige, toegankelijke en laagdrempelige hulp en basisvoorzieningen in de buurt. Inwoners die, ondanks een eigen netwerk en zorg in de nabije omgeving, zich niet zelfstandig kunnen handhaven, maken gebruik van een sluitend vangnet van professionele zorg en ondersteuning. Maatwerk is hierbij het uitgangspunt.

Ondersteuning is gericht op de ontwikkeling en toename van de zelfredzaamheid en participatie. Wie bieden passende en zo nodig langdurige ondersteuning, met de ambitie van doorstroom en uitstroom zodra dit mogelijk en verantwoord is.

Mensen wonen niet langer in een verblijfsvoorziening dan nodig is vanwege kwetsbaarheid, onbeheersbaar risico op het gebied van verwaarlozing en overlast en/of gevaar voor zichzelf of anderen. We bieden ondersteuning zoveel mogelijk thuis.

We ondersteunen het goed samengaan in wijken van inwoners met en zonder ondersteuningsbehoefte.

Het vormgeven van de inclusieve samenleving, waar inwoners met en zonder ondersteuningsvraag samen leven, betekent een verandering voor alle inwoners. Het is belangrijk te zorgen voor draagvlak in de wijk.

Bij huishoudens waar sprake is van een combinatie van zorg met dwang- en drangmaatregelen, werken we (ook) vanuit het principe 'één huishouden, één plan'.

We bestrijden huiselijk geweld en kindermishandeling daadkrachtig en treden op als de veiligheid van het kind in het geding is. We zetten samen met onze partners (politie, hulpverlening, betrokkenen en hun omgeving) in op het voorkomen, eerder signaleren, stoppen en

voorkomen van herhaling en intergenerationele overdracht van huiselijk geweld en kindermishandeling. We nemen maatregelen als de veiligheid van het kind niet langer is gewaarborgd.

Onze inzet

Opvang en bescherming

We voeren het in 2017 ter besluitvorming voorgelegde regionale beleidskader 'Opvang en bescherming uit'. We zetten met de gemeenten in onze regio in op het verder bouwen aan een ondersteuningscontinuüm voor de inwoners van preventie, (vroeg)signalering, melden en toeleiden, passende ondersteuning, veiligheid, wonen en nazorg.

Passende ondersteuning betreft zowel opvang, ondersteuning met noodzakelijk verblijf, ambulante ondersteuning als dagactiviteiten. In het beleidskader staan de doelen op de verschillende onderdelen nader toegelicht.

Richtinggevende keuzes hierin zijn:

1. De ondersteuningsvraag van de inwoners staat centraal
2. De eigen kracht van de inwoner en zijn omgeving is het vertrekpunt van de oplossing
3. Groei van zelfredzaamheid en participatie is het doel
4. Niemand tussen wal en schip (WLZ, Wmo en Zvw)
5. Partijen werken vraag- en resultaatgericht
6. We doen lokaal wat kan en regionaal waar meerwaarde ontstaat.

Specifiek voor de druk op de opvang zoeken we de oplossingen ook in de keten van preventie, vroegsignalering, aanmelding, toeleiden, interventie of opvang en nazorg. We scherpen samenwerkingsafspraken rond signaleren en preventie aan. We maken afspraken met aanbieders om mensen sneller op een voor hen geschikte plek te krijgen en we zetten in op meer diversiteit in soorten opvang en doorstroom uit de opvang.

We werken met een regiegroep met partners aan het realiseren van de bouwstenen voor een sluitende ondersteuning van mensen met verward gedrag. Landelijk is afgesproken dat dit per 1 oktober 2018 is gerealiseerd. Naast het bieden van zorg en ondersteuning - waarvoor het beleidskader Opvang en Bescherming het kader biedt - gaat het om goede samenwerking met de GGZ, de veiligheidsketen, het organiseren van vervoer in acute situaties waar de politie geen rol heeft en het organiseren van een centrale plek waar mensen zorg of signalen kwijt kunnen.

We werken inhoudelijke en financiële samenwerkingsafspraken met onze regiogemeenten op dit onderwerp nader uit, in voorbereiding op de aangekondigde doordecentralisatie van opvang en beschermd wonen naar alle gemeenten per 2020.

Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling

We voeren de **Regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling** uit. Daarin staat hoe we ons gezamenlijk inzetten voor het voorkomen, signaleren en opvolgen van meldingen van huiselijk geweld en kindermishandeling. En hoe we daarbij samenwerken met de veiligheidsketen. We blijven inzetten op preventie en verdere inbedding van het werken met de Meldcode huiselijk geweld en

kindermishandeling. De regelgeving voor de Meldcode is recent landelijk aangescherpt. We spreken met de zes samenwerkende Utrechtse regio's af op welke andere speerpunten we de komende jaren inzetten.

Veilig Thuis functioneert als Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling.

Inmiddels is hier ook het meldpunt binnenlandse mensenhandel ondergebracht. Veilig Thuis ondersteunt samen met de SAVE-teams de lokale wijkteams en vormt een belangrijke schakel met politie, justitie, reclassering en het veiligheidshuis. De samenwerking en kennisontwikkeling wordt blijvend onderhouden.

Samenwerking

Bij de algemene inleiding van het programma Sociaal Domein staat onze **visie op samenwerking met de stad en betrokken partijen**.

Wij werken op dit onderwerp onder andere samen met :

Vertegenwoordigers vanuit cliënten en naasten-perspectief, Indebuurt033, Stichting Wijkteams Amersfoort, aanbieders van ambulante hulp, aanbieders van bemoeizorg, beschermd wonen en opvang, GGZ instellingen, Stadsring 51, woningcorporaties, GGD regio Utrecht. Daarnaast is goede samenwerking met de veiligheidsketen van belang.

Specifiek voor de aanpak van huiselijk geweld zijn naast bovenstaande partijen ook Samen Veilig Midden Nederland (uitvoerder van Veilig Thuis en de SAVE-teams) en Kwintes voor de vrouwenopvang samenwerkingspartners. Mannenopvang wordt voor onze regio uitgevoerd door Moviera in Utrecht.

Maatregelen

Op dit deelprogramma zijn geen herstelmaatregelen van toepassing of zijn de herstelmaatregelen reeds gerealiseerd.

Gerelateerde links

<https://vng.nl/onderwerpenindex/maatschappelijke-ondersteuning/kindermishandeling-en-huiselijk-geweld>

<https://vng.nl/personen-met-verward-gedrag>

<https://vng.nl/onderwerpenindex/maatschappelijke-ondersteuning/beschermd-wonen-maatschappelijke-opvang-ggz>

<http://utrecht.handelingsprotocol.nl/>

[Moed Moet Beleidskader Opvang en Bescherming 2018-2019](#)

[Monitor sociaal domein 2015-2016](#)

[Rekenkamerrapport doelstellingen risico's en kansen in het sociaal domein](#)

www.waarstaatjegemeente.nl.

5 WERK EN INKOMEN

Wethouder Menno Tigelaar

E-mail: wethoudertigelaar@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Werk en inkomen(inclusief minimabeleid)

Stedelijk beheer

Handhaving

Milieu en grondstoffenbeleid

Dienstverlening, ICT en Stadhuis

Ambitie

We streven naar een sociale stad, waarin iedereen meedoet, bij voorkeur op de 'gewone' arbeidsmarkt. Een stad waar we zelfredzaamheid en participatie van huishoudens met de laagste inkomens bevorderen en uitkeringsafhankelijkheid tegengaan. Een stad waar misbruik van sociale zekerheid wordt aangepakt en voorkomen. En een stad waar we een (tijdelijk) vangnet bieden aan burgers die het niet op eigen kracht redden, of die de participatie in de maatschappij niet zelf kunnen organiseren.

4.5.a Aantal uitkeringen bijstand

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
		2700	2900	3025	3140	3178	3275	3275

Bron: Sociale Zekerheid

Toelichting: De groep inwoners die we ondersteunen met een bijstandsuitkering vanuit de participatiewet is de afgelopen jaren en komende jaren aan het veranderen. Door de afbouw van andere regelingen zoals de WSW en de Wajong komen er steeds meer inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt in de bijstandpopulatie. Ook de instroom van een relatief grote groep statushouders zorgt voor een toename van het aantal inwoners met bijstand met bovendien een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Gelijktijdig zien we als gevolg van het economische herstel dat relatief kansrijke cliënten in de participatiewet uitstromen en potentiële instromers voortijdig een baan vinden. Per saldo verwachten we een lichte toename van het bestand welke in lijn is met de landelijke stijging die het CPB voorspeld heeft.

Het betreft hier uitkeringen volgens de Participatiewet (vóór 2015 de Wet Werk en Bijstand). Naast het aantal genoemde uitkeringen zijn er ook nog bijzondere bijstandsuitkeringen aan o.a. daklozen, cliënten in een inrichting of blijf-van-mijn-lijfhuus en 50+ers met een IOAW-uitkering. De totale groep inwoners die afhankelijk is van een bijstandsuitkering ligt inmiddels circa 480 hoger. Aantallen zijn afgerond en de jaarcijfers gelden per ultimo van dat jaar.

4.5.b Ontwikkeling bestand t.o.v. landelijke lijn

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
		-4	4	1	-1	-1	0	0

Bron: Benchmark Divosa

Toelichting: Amersfoort heeft een lage bijstandsdichtheid. Dit betekent dat de instroom van nieuwe doelgroepen procentueel meer impact heeft dan bij andere grote gemeenten. Hierdoor is het op dit moment niet realistisch om qua bestandsontwikkeling gunstig af te laten wijken van de landelijke lijn. We streven daarom dit jaar naar een stabiele lijn t.o.v. de landelijke trend.

De jaarcijfers gelden per ultimo van dat jaar.

De Divosa benchmark kijkt naar de index (groei/daling) van het aantal betaalde uitkeringen in december t.o.v. voorgaand jaar.

4.5.c Instroom in de uitkering

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
		950	900	925	850	900	900	900

Bron: Sociale Zekerheid

Toelichting: We verwachten door een afbouw van andere regelingen (o.a. WSW en Wajong) en door de instroom van statushouders die momenteel wachten op huisvesting nog steeds relatief veel instroom van cliënten.

Het betreft aantal uitkeringen aan volwassen personen dat is ingestroomd in een bijstandsuitkering. De jaarcijfers gelden per ultimo van dat jaar.

4.5.d % cliënten die langer dan een jaar een uitkering hebben en stijgen op de re-integratieladder

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
				22	17	37	20	20

Bron: Sociale Zekerheid

Toelichting: We streven ernaar om alle cliënten optimaal mee te laten doen. Momenteel zien we dat circa 20% binnen een jaar een stap dichterbij de arbeidsmarkt komt. Doordat in de bijstandspopulatie steeds meer inwoners met een arbeidsbeperking komen zien we een afname in het aandeel cliënten die binnen een jaar stijgt op de ladder. Circa de helft van de cliënten volgt een re-integratie traject om met meer vaardigheden de afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen. De groep die geen traject volgt heeft de maximaal haalbare vorm van participatie bereikt of kan (tijdelijke) niet deelnemen. Steeds meer cliënten hebben meer tijd nodig of hebben de maximale haalbare participatie reeds behaald.

Alle cliënten in de participatiewet worden ingedeeld op de re-integratieladder bestaande uit negen treden. Met de beweging op de ladder laten we zien in welke mate cliënten die tenminste een jaar een uitkering in een jaar de afstand tot de arbeidsmarkt hebben kunnen verkleinen. De zeer succesvolle klanten stromen al binnen een jaar uit naar werk en worden in dit cijfer dus niet meegenomen.

4.5.e % voorkomen uitkeringen door preventie t.o.v. de instroom

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
		55	36	47	51	40	35	35

Bron: Sociale Zekerheid

Toelichting: Iedereen die kan werken gaat werken en wordt dus nog voor toekenning van de uitkering aan het werk geholpen. Kansrijke cliënten hebben bij een aantrekkende economie geen ondersteuning nodig en melden zich niet meer, omdat ze geen uitkering meer nodig hebben. De groep die zich wel meldt heeft een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Het komende jaar verwachten we daarom een daling van het aandeel voorkomen uitkeringen.

De jaarcijfers gelden per ultimo van dat jaar. Het aandeel voorkomen uitkeringen bestaat uit de uitkeringen die met de aanpak aan de poort worden voorkomen, het gaat daarbij om het voortijdig vinden van werk en handhaving aan de poort.

4.5.f % uitstroom naar werk

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
		19	37	39	41	50	40	40

Bron: Werk en Inkomen

Toelichting: Regulier werk is indien mogelijk altijd het streven om daarmee bijstandsafhankelijk te beëindigen. Doordat de afstand tot de arbeidsmarkt is toegenomen verwachten we dat een minder groot aandeel van de uitstroom gerealiseerd zal worden via regulier werk. De jaarcijfers gelden per ultimo van dat jaar.

4.5.g Aantal aanvragen schuldhulpverlening

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
		1472	1429	1383	1348	1400	1350	1350

Bron: Stadsring 51

Toelichting: Het aantrekken van de conjunctuur en de ontwikkelingen binnen de SBI hebben naar verwachting een verlagend effect op het aantal aanvragen. Tegelijkertijd werken we aan het vergroten van het bereik van ons minimabeleid; dit kan een verhogend effect hebben op het aantal aanvragen.

4.5.h Schuldregeling succesvol afgerond

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
		68	68	72	83	72	75	75

Bron: Stadsring 51

Toelichting: Het aantrekken van de conjunctuur en de ontwikkelingen binnen de SBI hebben naar verwachting een verlagend effect op het aantal aanvragen. Tegelijkertijd werken we aan het vergroten van het bereik van ons minimabeleid. Dit kan een verhogend effect hebben op het aantal aanvragen.

4.5.i Gerealiseerde garantiebanen in het kader van het Sociaal Akkoord

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
-1			37	237		75	97	110

Bron: Werk en Inkomen

Toelichting: De Garantiebanen in het kader van het Sociaal Akkoord is een afspraak tussen het Rijk en werkgevers om extra banen voor mensen met een arbeidsbeperking te realiseren. Het netto aantal banen uit de banenafpraak is landelijk toegenomen. Er zijn 15.719 extra banen via een regulier dienstverband en 8.887 extra banen via een uitzendcontract of detachering ten opzichte van de nulmeting eind december 2012. Dat blijkt uit de rapportages banenafpraak over de stand van zaken aan het eind van het eerste kwartaal 2017 van het UWV. In 2016 hebben werkgevers in de markt meer banen voor mensen met een beperking ingericht dan in het sociaal akkoord met het kabinet is afgesproken. Daar staat tegenover dat overheidswerkgevers de doelstelling vorig jaar niet haalden. Dit blijkt uit cijfers van de zogenoemde tweemeting die staatssecretaris Jetta Klijnsma van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft doorgestuurd naar de Tweede Kamer. In deze meting wordt ook aangegeven dat het opvalt dat het aantal inleenverbanden is teruggelopen ten faveure van banen met formele dienstverbanden. In Amersfoort hebben we in 2015 net als landelijk de detacheringen vanuit de WSW bij de gerealiseerde garantiebanen ondergebracht. Hierdoor lijkt het alsof er in 2015 meer banen zijn gerealiseerd. Feitelijk is het een administratieve wijziging t.o.v. de andere jaren. De landelijke afspraak is naar regionaal niveau vertaald. Binnen de regionale afspraak hanteren we voor Amersfoort een aandeel van 50% van de regio voor het vaststellen van de doelstelling. We zien op regionaal niveau dezelfde trends als landelijk.

4.5.j Personen met een bijstandsuitkering per 1000 inwoners

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
				38	39		39	39

Bron: CBS - Participatiewet

Toelichting:

Het betreft het aantal personen per 1.000 inwoners van 18 jaar en ouder. De bijstandsdichtheid is in Amersfoort in vergelijking met grote gemeenten van 100.000-300.000 laag. Bij de andere grote gemeenten is deze namelijk 49.2 personen per 1.000 inwoners. We verwachten een lichte toename van het aandeel personen met bijstand.

Het betreft een indicator die vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording) verplicht dient te worden opgenomen in de Begroting. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl.

4.5.k % werkloze jongeren

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
		1		1,73				

Bron: Verwey Jonker Instituut

Toelichting: Naast de indicatoren die door de gemeente zelf per programma zijn opgenomen, zijn er indicatoren die vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording) verplicht dienen te worden opgenomen in de Begroting. Er zijn geen streefcijfers voor benoemd. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl.

% werkloze jongeren in de leeftijd van 16-22 jaar op basis van Verwey Jonker Instituut. Bij grote gemeenten was het realisatiecijfer in 2015 ook 1.73%.

Het cijfer zegt overigens weinig, omdat ze gebaseerd zijn op WW-registraties bij het UWV. De meeste werkloze jongeren hebben geen recht op een WW-uitkering en staan daardoor niet geregistreerd.

We streven naar een sluitende aanpak voor jongeren van 16-27 waarbij we werkloosheid onder jeugd willen beperken.

4.5.l Netto arbeidsparticipatiegraad

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	70,8	69,6	69,1	69,1	70,1		70,1	70,1

Bron: CBS - Arbeidsdeelname

Toelichting: Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de potentiële beroepsbevolking. De indicator staat op www.waarstaatjegemeente.nl bij de indicatoren uit het Besluit Begroting en Verantwoording die het Rijk verplicht stelt in de Begroting.

In Amersfoort streven we om iedereen (naar vermogen) te laten deelnemen op de arbeidsmarkt. De arbeidsparticipatie in Amersfoort is hoog doordat er veel tweeverdieners zijn. Bij andere grote gemeenten is dit aandeel namelijk 65.8%.

4.5.m Aantal inwoners per 1000 inwoners met een lopende re-integratievoorziening

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
					45			

Bron: CBS - Participatiewet

Toelichting: Naast de indicatoren die door de gemeente zelf per programma zijn opgenomen, zijn er indicatoren die vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording) verplicht dienen te worden opgenomen in de Begroting. Er zijn geen streefcijfers voor benoemd. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl.

Het CBS telt hiervoor het aantal re-integratievoorzieningen per 1000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar *over een halfjaar*. Dit cijfer is niet vergelijkbaar met het cijfer van andere gemeenten omdat de wijze van registreren verschillend is. Tijdens een traject worden vaak meerdere activiteiten ingezet. Deze activiteiten registreren we in Amersfoort als aparte voorzieningen. Bij veel andere gemeenten wordt het traject vaak als een voorziening geteld.

Het streven is om iedereen naar vermogen te laten deelnemen. Hiervoor krijgen circa 1700 personen ondersteuning middels re-integratie.

4.5.n Aandeel kinderen in uitkeringsgezinnen

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	4,8			5,14				

Bron: Verwey Jonker Instituut

Toelichting: Naast de indicatoren die door de gemeente zelf per programma zijn opgenomen, zijn er indicatoren die vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording) verplicht dienen te worden opgenomen in de Begroting. Er zijn geen streefcijfers voor benoemd. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl.

Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen was volgens Verwey Jonker in Amersfoort in 2015 5.14% tegenover 7.86% bij grote gemeenten (100.000-300.000 inwoners). De inzet van de Gemeente Amersfoort is gericht op participatie van kinderen in armoede.

4.5.o Meer inwoners met een laag inkomen bereiken met het financieel vangnet en overige minimaregelingen

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019

Bron: Werk en Inkomen

Toelichting: We gaan het aandeel toekenningen meten aan cliënten zonder bijstandsuitkering als aandeel van het totaal aantal toekenningen. De maatregelen om het bereik te verhogen moeten nog vastgesteld worden. Hierdoor is het niet mogelijk om al streefcijfers op te nemen in de begroting.

We willen huishoudens met een laag inkomen financieel ondersteunen indien er knellende financieel bijzondere omstandigheden zijn. De huishoudens die een laag inkomen hebben op basis van werk of andere uitkeringen (zoals arbeidsongeschiktheid) maken minder gebruik van de minimaregelingen. We willen het bereik onder deze doelgroep vergroten.

4.5.p Aandeel door handhaving beëindigde uitkeringen

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
							6	6

Bron: Werk en Inkomen

Toelichting: We meten het aandeel beëindigde uitkeringen waarbij het recht niet meer is vast te stellen als gevolg van het niet meewerken aan de inlichtingenplicht en het aandeel door fraude beëindigde uitkeringen ten opzichte van alle beëindigde uitkeringen. Primair is de inzet gericht op fraudepreventie door o.a. goede informatie. Aanvullend handhaven we rechtmatigheid via diverse controles.

Overzicht indicatoren

Indicator	Realisatie cijfers						Streefcijfers		
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Aantal uitkeringen bijstand			2700	2900	3025	3140	3178	3275	3275
Ontwikkeling bestand t.o.v. landelijke lijn			-4	4	1	-1	-1		
Instroom in de uitkering			950	900	925	850	900	900	900
% cliënten die langer dan een jaar een uitkering hebben en stijgen op de re-integratieladder					22	17	37	20	20
% voorkomen uitkeringen door preventie t.o.v. de instroom			55	36	47	51	40	35	35
% uitstroom naar werk			19	37	39	41	50	40	40
Aantal aanvragen schuldhelpverlening			1472	1429	1383	1348	1400	1350	1350
Schuldregeling succesvol afgerond			68	68	72	83	72	75	75
Gerealiseerde garantiebanen in het kader van het Sociaal Akkoord	-1			37	237		75	97	110
Personen met een bijstandsuitkering per 1000 inwoners					38	39		39	39
Meer inwoners met een laag inkomen bereiken met het financieel vangnet en overige minimaregelingen									
Aandeel door handhaving beëindigde uitkeringen								6	6
% werkloze jongeren			1		1,73				
Netto arbeidsparticipatiegraad		70,8	69,6	69,1	69,1	70,1			
Aantal inwoners per 1000 inwoners met een lopende re-integratievoorziening						45			
Aandeel kinderen in uitkeringsgezinnen		4,8			5,14				

Doelstellingen

We realiseren extra banen voor mensen met een arbeidsbeperking. Samen met onze partners binnen het regionale Werkbedrijf realiseren we extra banen in het kader van de banenafpraak uit het Sociaal akkoord.

We begeleiden mensen naar werk. Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en/of een arbeidsbeperking ondersteunen we bij het vinden en houden van werk, zo nodig in een beschermde omgeving en met begeleiding op de werkplek.

We richten ons op de preventie en aanpak van fraude. We bevorderen dat iedereen de wetten en regels naleeft en we controleren hierop. We zorgen voor een effectieve bestrijding van fraude.

We bieden een vangnet. Een (financieel)vangnet is nodig voor inwoners die (tijdelijk) niet zelfstandig in hun inkomen kunnen voorzien, voor wie (zorg)kosten te hoog zijn of die onvoldoende participeren in de samenleving.

We hebben een sluitende aanpak voor alle kwetsbaren in Amersfoort. Met deze aanpak voorkomen we dat we mensen uit het zicht verliezen.

Onze inzet

We ondersteunen inwoners die financieel niet zelfredzaam zijn met een inkomen op bijstandsniveau. De groep inwoners die we ondersteunen met een bijstandsuitkering vanuit de participatiewet is de afgelopen jaren en komende jaren aan het veranderen. Door de afbouw van andere regelingen zoals de WSW en de Wajong komen er steeds meer inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt in de bijstandpopulatie. Ook de instroom van een relatief grote groep statushouders zorgt voor een toename van het aantal inwoners met bijstand met bovendien een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Gelijktijdig zien we als gevolg van het economische herstel dat relatief kansrijke cliënten in de participatiewet uitstromen en potentiële instromers voortijdig een baan vinden. Per saldo verwachten we een lichte toename van het bestand welke in lijn is met de landelijke stijging die het CPB voorspelt. We krijgen hiervoor een vergoeding van het Rijk op grond van het verdeelmodel van de BUIG (Gebundelde uitkering om de uitkeringen in het kader van de Participatiewet te financieren). Het verdeelmodel van het BUIG budget is gewijzigd. De afgelopen jaren heeft Amersfoort veel nadeel gehad van de gewijzigde verdeelmethodiek van het budget. Vanaf 2017 is dit nadeel een stuk kleiner door een herziening van het verdeelmodel. Er is echter per saldo nog steeds sprake van een tekort op het budget doordat de uitgaven voor de inkomensvoorziening hoger zijn dan de ontvangsten van het Rijk.

We ondersteunen, binnen de mogelijkheden die er zijn, de mensen die nu niet of onvoldoende deelnemen aan onze maatschappij. De arbeidsmarktregio Amersfoort staat er halverwege 2017 in algemene zin beter voor dan een jaar geleden. De werkloosheid neemt af en het aantal vacatures neemt toe. Wel zijn er in de regio Amersfoort belangrijke knelpunten op de arbeidsmarkt. Zo heeft de regionale economie als gevolg van economische groei en snelle technologische veranderingen te kampen met groeiende tekorten aan personeel, die de economische groei dreigen af te remmen. Daarnaast profiteren groepen zoals laagopgeleiden, ouderen, mensen met een arbeidsbeperking, statushouders en werkzoekenden met overschotberoepen (zoals administratieve beroepen) onvoldoende van de economische groei en loopt een deel van hen zelfs het gevaar om blijvend buitenspel te komen staan.

We hebben goede instrumenten om re-integratie te bevorderen; indien nodig ontwikkelen we nieuwe instrumenten voor nieuwe doelgroepen. We doen dit in het kader van de Participatiewet. We kiezen voor het beste instrument tegen de laagste kosten. Hierbij maken we zoveel mogelijk gebruik van de kracht van de samenleving. Ons uitgangspunt is dat we iedereen die kan werken, indien nodig, ondersteunen bij het vinden van een baan. Voor mensen met een arbeidsbeperking bieden we, waar nodig, een beschermde werkomgeving en begeleiding op de werkplek. Wie (tijdelijk) niet werken kan, helpen we om actief mee te doen in onze samenleving. Bijvoorbeeld

door het verrichten van vrijwilligerswerk of mantelzorg. We hebben hierbij extra aandacht voor ouderen.

We benaderen werkgevers in de regio actief en werken met hen samen. Dat is van groot belang om mensen aan het werk te helpen. We doen dit via het Werkgeversservicepunt (WSP). Het WSP ondersteunt werkgevers bij het zoeken van personeel, geeft advies over scholing en maakt afspraken over 'social return on investment'. Hiermee versterken we ook het economische klimaat. In het WSP werken gemeenten, UWV, RWA, scholen, kenniscentra en werkgeversorganisaties nauw samen. Samen met de sociale partners realiseren we binnen het 'Regionaal Werkbedrijf' de komende jaren extra banen voor mensen met een arbeidsbeperking in het kader van de banenafpraak uit het Sociaal akkoord. Hiervoor zijn verschillende campagnes ontwikkeld, zoals [Talent in goede banen](#) en [De 99 van Amersfoort](#).

We werken aan een 'sluitende aanpak' voor jongeren van 16-27 jaar. Dat wil zeggen dat we alle jongeren die zonder startkwalificatie het onderwijs hebben verlaten in beeld brengen en houden. We weten of ze op school zitten, aan het werk zijn of een andere vorm van dagbesteding hebben. Jongeren die tussen wal en schip' (dreigen) te geraken, bieden we ondersteuning aan op weg naar een opleiding, werk of zinvolle dagbesteding. Bijzondere aandacht hebben wij voor de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Bij de oplossing van knelpunten werken we samen met het onderwijs en werkgevers. We streven daarbij naar voldoende stageplekken, met name voor scholieren in het middelbaar beroepsonderwijs. Ook intensiveren we de samenwerking met de onderwijsinstellingen voor jongeren met een indicatie banenafpraak die uitstromen naar de arbeidsmarkt of arbeidsmatige dagactiviteiten.

Met ons participatiebeleid dragen we bij aan een 'sluitende aanpak' voor alle kwetsbaren in Amersfoort. Dat wil zeggen dat we mensen die onvoldoende grip op eigen leven hebben ondersteunen op weg naar een opleiding, werk of een zinvolle dagactiviteit. Voor inwoners die met hun inkomen onder het bestaansminimum komen, hebben we een financieel vangnet en bieden we schuldhulpverlening. Dit is maatwerk. Extra aandacht geven we daarbij aan de ontwikkeling van kinderen. Daarnaast zetten we in op het vereenvoudigen van de toegang tot en het vergroten van het bereik van onze minimaregelingen. We werken daarbij nauw samen met partners in de stad.

We richten ons op de preventie en aanpak van uitkeringsfraude. Wij vinden het belangrijk dat uiteindelijk alleen die mensen een uitkering ontvangen, die deze echt nodig hebben. We zien erop toe dat mensen die een uitkering ontvangen, zich houden aan de verplichtingen die daarbij horen. Wij zien preventie - door duidelijke voorlichting en door optimale dienstverlening - als onze belangrijkste handhavingstaak. Waar toch sprake is van fraude, willen wij deze zo snel mogelijk opsporen, sanctioneren en de uitkering terugvorderen. Dit gebeurt als onderdeel van de fraudebestrijding binnen het brede Sociaal Domein.

Samenwerking

Bij de algemene inleiding van het programma Sociaal Domein staat onze [visie op samenwerking met de stad en betrokken partijen](#).

RWA/Amfors. Het RWA voert voor de gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Leusden, Soest en Woudenberg de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) uit. Formeel is RWA de werkgever van inwoners van deze gemeenten met een arbeidsbeperking die voor 1 januari 2015 een sw-indicatie hebben

gekregen. De NV Amfors voorziet als opdrachtnemer van RWA in passend werk voor de sw-ers ofwel in eigen bedrijven ofwel via (groeps)detachering bij andere bedrijven.

Particuliere initiatief. In het kader van het financiële vangnet stemmen we af met de instellingen betrokken bij het armoedevraagstuk zoals Pact SamSam, Stichting Leergeld, Sociaal Fonds Amersfoort, Voedselfocus Amersfoort, Jeugdsport- en cultuurfonds, en andere.

Stadsring 51. In opdracht van de gemeente voert Stadsring 51 de integrale schuldhelpverlening in Amersfoort uit. Stadsring 51 is samen met veel particuliere initiatieven partner in de bestrijding van armoede in Amersfoort.

Indebuurt033. De nieuwe welzijnsorganisatie Indebuurt033, speelt een grote rol bij het vroegtijdig signaleren van isolement, financiële problemen en armoede en is daarmee een belangrijke partner bij onze inzet om mensen te laten participeren en armoede te voorkomen.

Regionaal Werkbedrijf Amersfoort. Het regionaal Werkbedrijf Amersfoort (Werkbedrijf) is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten binnen de arbeidsmarktregio Amersfoort (Amersfoort, Leusden, Woudenberg, Nijkerk, Baarn, Bunschoten en Soest), het UWV en werkgevers - en werknemersorganisaties en heeft de vorm van een netwerkoverleg. Het Werkbedrijf heeft als doel om binnen de arbeidsmarktregio Amersfoort extra banen in het kader van de banenafpraak uit het Sociaal akkoord te realiseren. Het Werkbedrijf is verantwoordelijk voor de organisatie en het aanjagen van de matching van mensen met een arbeidsbeperking met de extra banen. Daarnaast monitort het Werkbedrijf de voortgang van de regionale samenwerkingsafspraken. Bij de realisatie van de doelstellingen wordt zoveel mogelijk voortgebouwd op wat regionaal aanwezig is en goed werkt. Dat betekent dat het Werkgeversservicepunt (WSP) een belangrijke rol heeft in de uitvoering van de afspraken die in het Werkbedrijf zijn en worden gemaakt.

Wetenschap. Belangrijk bij het inzetten van interventies en instrumenten binnen Werk en Inkomen is weten wat werkt. We zijn daarom voortdurend bezig met evaluatie en verbetering. We doen dit onder meer in samenwerking met het Kenniscentrum Sociale Innovatie van de Hogeschool Utrecht en TNO.

Maatregelen

Op dit deelprogramma zijn geen herstelmaatregelen van toepassing of zijn de herstelmaatregelen reeds gerealiseerd.

Gerelateerde links

[Jongerenloket](#)

[Amersfoortse Maatjes voor Wajongers](#)

[Talent in goede banen](#)

[WerkgeversServicepunt regio Amersfoort](#)

[Leerwerkbedrijf Amfors](#)

[Startpagina Sociale Zekerheid gemeente Amersfoort](#)

[Leerwerkloket](#)

[Schuldhelpverlening Stadsring 51](#)

[Pact Sam Sam](#)

[Stichting Sociaal Fonds Amersfoort](#)

[Kindpakket Amersfoort](#)

[99 van Amersfoort](#)

[Voedselfocus Amersfoort](#)

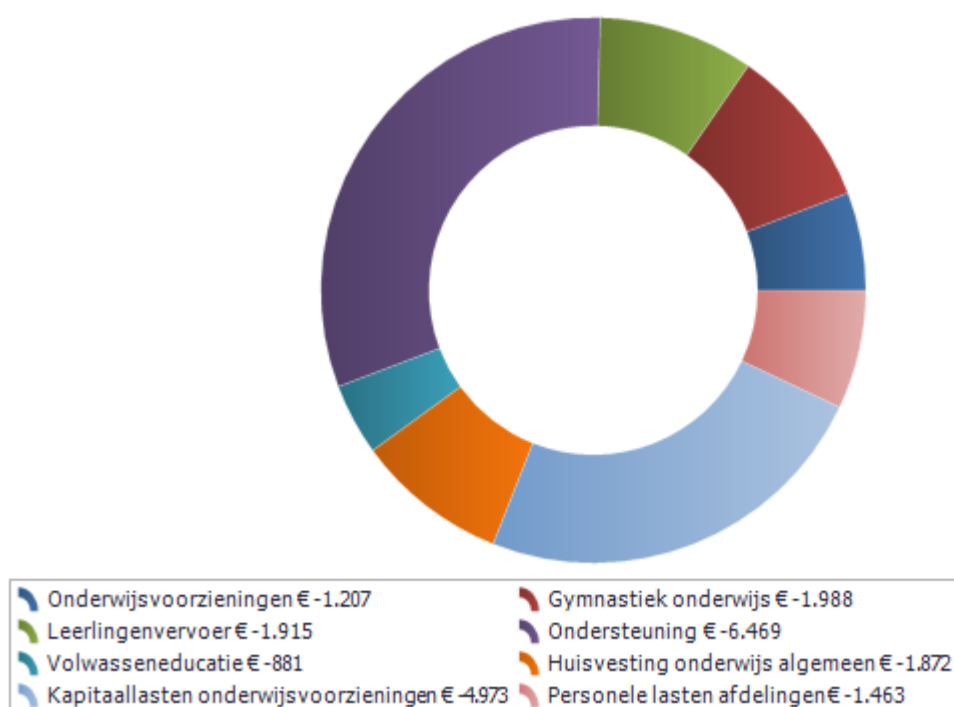
[Stichting Leergeld Amersfoort](#)

05 ONDERWIJS

Inleiding

Kinderen en jongeren in Amersfoort moeten kunnen opgroeien in een prettige omgeving, waarbij ze maximaal tot hun recht komen en verleid worden hun talenten maximaal te ontplooien. Om dit te bereiken voeren wij een onderwijsbeleid (verwoord in het Uitvoeringsprogramma Onderwijs en Jeugd 2017-2020) dat hier maximaal aan bijdraagt. We zetten in op (onderwijs)huisvesting die kwalitatief onderwijs en de brede functie van de school ondersteunt.

Waar geven we ons geld aan uit

Financieel overzicht per programma

(bedragen x € 1.000,--)

PROGRAMMA	REKENING 2016	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1 ONDERWIJSBELEID	-8.683	-9.066	-8.512	-8.561	-8.529	-8.529
2 ONDERWIJSVOORZIENINGEN	-10.585	-11.678	-12.254	-12.604	-13.233	-13.707
TOTAAL LASTEN	-19.268	-20.744	-20.766	-21.164	-21.763	-22.236
BATEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1 ONDERWIJSBELEID	6.066	5.631	5.631	5.631	5.631	5.631
2 ONDERWIJSVOORZIENINGEN	902	38	38	38	38	38
TOTAAL BATEN	6.969	5.668	5.669	5.669	5.669	5.669
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
1 ONDERWIJSBELEID	-2.617	-3.435	-2.882	-2.930	-2.899	-2.898
2 ONDERWIJSVOORZIENINGEN	-9.683	-11.640	-12.216	-12.566	-13.195	-13.668
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-12.299	-15.075	-15.098	-15.496	-16.094	-16.567
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve	-487	-31	-31	-31	-31	-31
Onttrekking aan reserve	656	0	6	12	12	12
TOTAAL MUTATIES RESERVES	169	-31	-25	-19	-19	-19
SALDO PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-12.130	-15.106	-15.123	-15.515	-16.113	-16.586

Toelichting op de begrotingsmutaties

Tabel: PF.05.02 Toelichting afwijkingen

(bedragen x € 1.000,--)

Afwijkingen begroting 2018 t.o.v. begroting 2017, inclusief reservemutaties	SUBTOTAAL	TOTAAL	Structureel/ incidenteel
ONDERWIJSBELEID			
<u>Kadernota 2018-2021</u>			
- 5.1 Onderwijs aan nieuwkomers. Extra maatregelen voor de taalklassen (o.a. kleinere klassen, meer ondersteuning en langer curriculum met doorloop in regulier onderwijs).	-55		I
- In de Kadernota 2017-2020 is incidenteel voor 2017 een bedrag van € 250.000 beschikbaar gesteld voor de huisvestingskosten voor extra Taalklassen in het primair en voortgezet onderwijs.	250		S
<u>Voor- en vroegschoolse educatie</u>			
- In de Kadernota 2017-2020 is incidenteel € 350.000 beschikbaar gesteld voor kinderdagverblijfskosten voor kinderen die geen VVE-indicatie hebben en waarvan de ouders geen recht hebben op kinderopvangtoeslag. Inmiddels is hiervoor nieuw beleid ontwikkeld.	350		S
<u>Taakmutaties</u>			
- De decentralisatie-uitkering Versterking peuterspeelzaalwerk komt met ingang van 2018 te vervallen. De beëindiging is onderdeel van het wetsvoorstel Harmonisatie peuterspeelzalen en kinderdagopvang.	266		S
In de meicirculaire 2016 is geld beschikbaar gekomen om een actief aanbod te realiseren voor de groep peuters die geen recht heeft op kinderopvangtoeslag en daardoor geen gebruik maken van de voorschoolse voorziening.	-88		S
<u>Indexering</u>	-200		S
<u>Personele lasten</u>	-90		S
- Indexering van personele lasten en formatie-aanpassingen, waaronder:			
- <i>Formatie voor het realiseren van de beleidsdoelen uit met name het uitvoeringsprogramma jeugd en onderwijs (UPJO) en het leggen van verbindingen met andere domeinen (Kadernota, 5.1, € 80.000).</i>			
<u>Overige kleine verschillen en afrondingen</u>	120		S
		553	
ONDERWIJSVOORZIENINGEN			
<u>Kadernota 2018-2021</u>			
- 5.4. Juridische overdracht schoolgebouwen. Het budget is bestemd voor de hogere exploitatiekosten van drie scholen, waarvan de juridische verantwoordelijkheid overgaat van de gemeente naar de scholen.	-8		S
<u>Indexering</u>	-102		S
<u>Kapitaallasten</u>			
- Rente en/of afschrijving, gepland voor onder meer De Vosheuvel en Johan van Oldebarnevelt gymnasium.	-437		S
<u>Overige kleine verschillen en afrondingen</u>	-29		S
		-576	
MUTATIES RESERVES			
Verhoging van kredieten en hieruit voortvloeiende extra kapitaallasten betreffende Johan van Oldenbarnevelt en Bilal wordt onttrokken uit de reserve toekomstige vervangingsinvesteringen.	6		I
		6	
TOTAAL AFWIJKINGEN ONDERWIJS		-17	

Het kan zijn dat de bedragen bij de formatie-uitbreidingen in de programma's niet één op één overeenkomen met de Kadernota. Dit komt omdat nu bij de begroting de bedrijfsvoeringskosten die gepaard gaan met die formatie-uitbreidingen, in programma 13 zijn verantwoord.

Geplande investeringen

Tabel: PF.05.03 Geplande investeringen

(bedragen x € 1.000,--)

05 Onderwijs	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
<i>Investerings met een economisch nut</i>				
De Vosheuvel: 1e inr. olp/meub.		-285		
Kosten jur overdr stek parel kinderhof	-389			
Start met primair onderwijs		-5.400		
Start vmbo		-11.200		
Modernisering schoolgebouwen	-1.005			
Indexering onderwijsinvesteringen	-1.000			
Totaal investeringen	-2.394	-16.885	0	0

Risico's

Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Risico	Maatregel	Benodigde weerstands-capaciteit in € mln.	Portefeuillehouder
Herverdeling onderwijsaanbod ten gevolge van 'Passend Onderwijs' Invoering 'Passend onderwijs' kan leiden tot hogere kosten, bijvoorbeeld als gevolg van: - regionale verschuivingen binnen het Speciaal Onderwijs en tussen zorg en onderwijs; - meer schoolvervoersbewegingen en onvoldoende aanbod i.r.t. Jeugdbeleid; - aanpassing schoolgebouwen voor leerlingen met een beperking.	Overleg met de Samenwerkingsverbanden passend onderwijs, gekoppeld aan een gezamenlijke ontwikkelagenda, om de risico's te beheersen. Intensieve monitoring en regionale samenwerking.	0,3	Houwing
Door de invoering van Passend Onderwijs en de Wet Kwaliteit (V)SO verandert de vormgeving van het onderwijs en wijzigt de instroom van leerlingen. De behoefte aan onderwijs-zorg arrangementen neemt toe. Dit kan consequenties hebben voor het benodigd aantal m2 voor de (V)SO-scholen.	Op grond van wettelijke grondslagen, Wet passend onderwijs en de Jeugdwet is er een verplichting om binnen het regionale overleg Passend Onderwijs met elkaar af te stemmen. In dit overleg hebben we een gezamenlijke agenda opgesteld waarin ook de aanpalende onderwerpen zoals leerlingstromen, thuiszitters en huisvesting zijn opgenomen.	0,1	Houwing
Capaciteit en vraag naar onderwijshuisvesting zijn per voedingsgebied niet goed op elkaar afgestemd; daarnaast kunnen fricties ontstaan a.g.v. keuzevrijheid ouders/verzorgers.	Integraal huisvestingsplan onderwijshuisvesting is opgesteld in 2015. Hierbij is rekening gehouden met prognoses van leerlingaantallen per voedingsgebied. Overleg met schoolbesturen over doordecentralisatie van de uitvoering van de zorgplicht voor onderwijshuisvesting.	0,1	Houwing

1 ONDERWIJSBELEID

Wethouder Bertien Houwing

E-mail: wethouderhouwing@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Bestuurlijke ontwikkeling, participatie en communicatie
Cultuur en evenementenbeleid
Regionale samenwerking
Jeugd
Gemeentelijke organisatie (inclusief O&T)
Onderwijs
Archief Eemland
Diversiteit

Ambitie

Amersfoort is een jonge stad. Kinderen en jongeren in Amersfoort moeten kunnen opgroeien in een prettige en veilige omgeving, waarbij ze maximaal tot hun recht komen en verleid worden hun talenten maximaal te ontplooien. Een goed pedagogisch klimaat draagt bij aan het voorkomen van problemen en versterkt de pedagogische basisinfrastructuur in de stad. Onderwijs en Jeugd zijn sterk met elkaar verweven.

Onze ambitie is dat alle jongeren in Amersfoort zich kunnen ontwikkelen en ontplooien tot betrokken en competente inwoners. Wij bieden kinderen en jongeren van 0 tot 23 jaar veiligheid door verantwoordelijkheid te geven en te nemen & waardering en betrokkenheid te stimuleren. Wij bieden ruimte aan kinderen en jongeren van 0 tot 23 jaar voor ontmoeten en ontspannen & uitproberen en ontdekken. Onze ambities en uitgangspunten hebben we verwoord in het [Uitvoeringsprogramma Jeugd en Onderwijs 2017-2020](#).

Typerend voor het Amersfoortse onderwijs zijn doorlopende ontwikkelingslijnen van 0 tot 23. Amersfoort biedt een passende plek voor elk kind, een goede samenwerking met en tussen de partijen die betrokken zijn bij de ontwikkeling van kinderen en jongeren.

De jeugd wordt goed voorbereid op de arbeidsmarkt en verlaat zoveel mogelijk het onderwijs met een diploma. Samen met het bedrijfsleven wordt gezocht naar een zo goed mogelijke overgang van school naar werk. Bij kinderen en jongeren die extra ondersteuning en/of begeleiding nodig hebben wordt - in samenspraak met opvoeders, school, onderwijsondersteuner en de brugfunctionaris van het wijkteam, gekeken naar mogelijkheden om adequate ondersteuning te bieden zo dicht mogelijk in de eigen buurt en school.

Professionals die werken met kinderen en jongeren, handelen vanuit een gezamenlijke pedagogische visie, waarin ruimte is voor eigen invulling op basis van een eigen identiteit. Er is sprake van gelijkwaardigheid en educatief partnerschap en het ontwikkelingsondersteunend gedrag van opvoeders is toegenomen. We gaan uit van het principe dat verschillen leerzaam zijn. De verbinding tussen school en buurt, schoolse en voor-, tussen- en naschoolse activiteiten, is vanzelfsprekend.

Wij kijken vanuit kansen naar een aantrekkelijk aanbod voor kinderen en jongeren, waarin talenten worden ontwikkeld, ruimte is voor diversiteit, leren en ontwikkelen, kennismaking met nieuwe dingen, andere generaties en slimme verbindingen in de buurt worden gelegd.

5.1.a % doelgroepkinderen dat deelneemt aan voorschoolse educatie

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
			92	96	95			98

Bron: GGD Utrecht

Toelichting: Percentage doelgroepkinderen dat deelneemt aan voorschoolse educatie naar verhouding van het aantal doelgroepkinderen. Als gemeente streven we naar een zo hoog mogelijk bereik van kinderen met een risico op taalachterstand. De onderwijsinspectie vindt een gerealiseerd bereik van 90% voldoende omdat waarschijnlijk niet alle kinderen bereikt kunnen worden.

5.1.b % scholen onder toezicht van Onderwijsinspectie

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
			98	98	98	100		100

Bron: Onderwijsinspectie

Toelichting: Percentage van de basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs dat onder basistoezicht staat van de onderwijsinspectie. Ieder jaar kijkt de inspectie of er aanwijzingen zijn dat een school onvoldoende kwaliteit levert. Op basis van een risicoanalyse en eventueel nader onderzoek wordt bepaald hoeveel toezicht een school nodig heeft. We streven naar 100% kwalitatief voldoende onderwijs in Amersfoort.

5.1.c % voortijdig schoolverlaters

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
			1,9	1,8	1,9	1,8		1,8

Bron: DUO

Toelichting: Voortijdig schoolverzuim proberen we te voorkomen. Het realisatiecijfer van Amersfoort is laag met 1.9 % in 2014 tegenover 2.3% bij andere grote gemeenten. Dit willen we graag behouden. De indicator staat op www.waarstaatjegemeente.nl bij de indicatoren uit het Besluit Begroting en Verantwoording die het Rijk verplicht stelt in de Begroting.

5.1.f Absoluut verzuim

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
					4			3

Bron: DUO

Toelichting:

Het betreft het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1000 inwoners van 5-18 jaar. De indicator staat op www.waarstaatjegemeente.nl bij de verplichte indicatoren uit het Besluit Begroting en Verantwoording van het Rijk. Absoluut verzuim (het ontbreken van een schoolinschrijving) komt over het algemeen voor op ‘overstapmomenten’, dus wanneer een leerling op 5-jarige leeftijd op een school ingeschreven had moeten worden, bij een verhuizing vanuit het buitenland of wanneer leerlingen na het behalen van het vmbo-diploma niet ingeschreven zijn bij het mbo. Dit laatste is een cruciaal punt voor het voorkomen van voortijdig schoolverlaten. In Amersfoort was dit 3.65 (afgerond 4) in 2016 en bij andere grote gemeenten 2.98. Vanuit de inzet op het voorkomen van thuiszitters is ons streven om het % absoluut verzuim terug te dringen.

5.1.g Relatief verzuim

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
					25			24

Bron: DUO

Toelichting:

Deze indicator betreft het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 inwoners 5-18 jaar. Er is sprake van relatief verzuim als een leerplichtige jongere wel op een school staat ingeschreven, maar zonder geldige reden les- of praktijktijd verzuimt. Scholen zijn wettelijk verplicht ongeoorloofd verzuim en schooluitval te melden aan DUO. We streven naar minimaal verzuim om schooluitval te voorkomen. We doen dit vanuit het programma VSV.

De indicator staat op www.waarstaatjegemeente.nl bij de indicatoren uit het Besluit Begroting en Verantwoording die het Rijk verplicht stelt in de Begroting.

Overzicht indicatoren

Indicator	Realisatie cijfers						Streefcijfers		
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
% doelgroepkinderen dat deelneemt aan voorschoolse educatie				92	96	95			98
% scholen onder toezicht van Onderwijsinspectie				98	98	98	100		100
% voortijdig schoolverlaters				1,9	1,8	1,9	1,8		1,8
Absoluut verzuim						4			3
Relatief verzuim						25			24

Doelstellingen

Onze ambities en uitgangspunten hebben we verwoord in het Uitvoeringsprogramma Jeugd en Onderwijs 2017-2020. Samen met partners zijn een aantal maatschappelijke doelen geformuleerd die wij willen realiseren:

1. De jeugd ervaart sociale en fysieke veiligheid, verantwoordelijkheid en betrokkenheid
2. Er zijn op basis van gezamenlijke pedagogische uitgangspunten uitdagingen gerealiseerd die de ontwikkeling van de jeugd stimuleren, zij krijgen ondersteuning als zij problemen ervaren en worden bijgestuurd als dat nodig is
3. Opvoeders voelen zich gesteund in hun ontwikkelingsondersteunend gedrag, zodat zij hun kind optimaal kunnen stimuleren en begeleiden in de leerloopbaan en daarbuiten
4. Acceptatie van, waardering en respect voor diversiteit en verscheidenheid
5. De jeugd maakt gebruik van een laagdrempelig aanbod waarbij talenten ontwikkeld en/of ontdekt kunnen worden
6. Arbeidsmarktoriëntatie gericht op maatwerk en competenties van jeugd zodat zij weten wat van hen verwacht wordt op de arbeidsmarkt en wat de arbeidsmarkt hen te bieden heeft
7. Arbeidsmarktoriëntatie gericht op maatwerk en competenties van jeugd zodat zij weten wat van hen verwacht wordt op de arbeidsmarkt en wat de arbeidsmarkt hen te bieden heeft
8. De basisvaardigheden van de jeugd zijn toereikend om zich maatschappelijk te kunnen redden

De komende jaren staat onder meer het verbeteren van de doorgaande ontwikkelingslijnen centraal. Dit komt onder andere tot uiting in activiteiten rond voor- en vroegschoolse educatie (VVE), Amersfoortse Brede Combinaties (ABC's) en de overstap van voortgezet onderwijs naar middelbaar beroepsonderwijs in het kader van de aanpak van voortijdig schoolverlaten. Daarnaast wordt samen met afdeling Woon en Werkklimaat gewerkt aan het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs- en arbeidsmarkt, bijvoorbeeld door middel van het Toekomstfonds Onderwijs - Arbeidsmarkt (zie ook programma economie, toekomstfonds & Werk & Inkomen) en we zetten samen in op cultuureducatie.

Onze inzet

In het Uitvoeringsprogramma Jeugd en Onderwijs 2017-2020 worden de maatschappelijke doelen verder uitgewerkt. Hieronder wordt omschreven waar we in het jaar 2018 op concreet op inzetten, zodat we in 2020 de gestelde maatschappelijke doelen kunnen behalen.

In juni 2017 heeft het ministerie van OCW aangekondigd dat de middelen voor het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid voor 2018 met 11% verlaagd worden. In oktober stellen we een plan op waarin we aangeven hoe we deze verlaging vertalen naar de begroting en het programma.

Met onze VVE partners zorgen we ervoor dat kinderen met een ontwikkelingsachterstand door extra stimulering in de kinderopvang een optimale start kunnen maken op de basisschool. In 2018 besteden we aandacht aan kwaliteit en verbreding van het VVE aanbod waarmee we zorgen voor een goede doorgaande ontwikkeling van onze jongste inwoners.

Samen met Stichting ABC kijken we naar de rol van ABC's in de toekomst. ABC's zijn een belangrijke partner binnen de sociale basisinfrastructuur en het pedagogisch netwerk. Door de veranderingen in de maatschappij zoals de decentralisatie van de jeugdzorg, de ontwikkeling van het Uitvoeringsprogramma Jeugd en Onderwijs en de veranderingen in de sociale basisinfrastructuur verandert ook de positie van de ABC's in de wijken. Dit betekent dat we de komende tijd aandacht zullen besteden aan meer aansluiting en afstemming op Indebuurt033, de actualisatie van het kwaliteitsbeleid en de organisatievorm van de ABC's.

Door de toestroom van vluchtelingen in de regio vraagt de wijze waarop we het educatief aanbod voor deze groep verzorgen het komend jaar veel aandacht. Dat geldt zowel voor het onderwijs aan de kinderen van 6 tot 12 jaar die in de schakelklassen opgevangen worden als voor de 12 tot 18 jarigen die naar de taalcentra gaan. De groep nieuwkomers varieert sterk qua aard en omvang met als gevolg een constante beweging in vraag en aanbod. We streven naar een kwalitatief en passend aanbod voor de verschillende groepen dat we duurzaam vorm geven waarmee we voldoen aan de leerplichtwet: de kinderen zo snel mogelijk een passende plek in het onderwijs bieden.

We faciliteren en verbinden op het thema diversiteit door het inzetten van een stimuleringsbudget en een netwerkregisseur. De netwerkregisseur inventariseert vragen uit het werkveld, legt verbindingen tussen organisaties, organiseert themabijeenkomsten en brengt het stimuleringsbudget onder de aandacht.

Als RMC centrumgemeente hebben we ook een rol in het afstemmen met de regiogemeenten over het onderwijs aan nieuwkomers. Met de regio maken we afspraken over het voedingsgebied voor de Taalcentra of ISK's en stimuleren we de samenwerking tussen de besturen. De kinderen van 4 en 5 jaar gaan naar het reguliere onderwijs. Uit ervaring blijkt dat deze kinderen heel snel de Nederlandse taal leren in het reguliere onderwijs. Kinderen tussen de 6 en 12 jaar gaan naar de Schakelklassen op de Wereldwijzer. De 12 tot 18 jarigen gaan naar een van de beide Taalcentra in Amersfoort. Alle nieuwkomers stromen na een tot anderhalf jaar door naar het regulier onderwijs. Voor de nieuwkomers van 18 jaar en ouder zoekt het werkveld een passende plek in het beroepsonderwijs of op de arbeidsmarkt. Wij ondersteunen het reguliere onderwijs vanuit diverse onderwijsmiddelen en programma's in het bieden van ondersteuning bij de opvang van deze groep die vaak nog een inhaalslag te maken heeft. Zo dragen we bij aan een goede doorstroom en kansrijke uitstroom naar de arbeidsmarkt.

Er is meer te doen

Hierboven hebben we de werkzaamheden beschreven die gerelateerd zijn aan het

Uitvoeringsprogramma Jeugd en Onderwijs, maar er is meer te doen. Denk hierbij aan het uitvoeren van de leerplichtwet en de rol van leerplicht ten opzichte van de wijkteams en de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie RMC. Binnen de gemeente Amersfoort wordt intensief samengewerkt tussen leerplicht, RMC en Jongerenloket, zodat jongeren zo goed mogelijk begeleid worden naar school of werk. Binnen de regionale aanpak voortijdig schoolverlaten (vsv) is de rol van Amersfoort als RMC centrumgemeente steeds groter aan het worden. Er is steeds meer aandacht voor jongeren in een kwetsbare positie, met name de jongeren die zonder startkwalificatie het onderwijs hebben verlaten. Het vormgeven van een goede overstap van school naar werk wordt in samenwerking met het onderwijs vormgegeven.

Een belangrijk doel van passend onderwijs is om het thuiszitten van leerlingen verder terug te dringen, zodat ieder opgroeiend kind een passende schoolloopbaan krijgt met de juiste hulp op het juiste moment. We zetten er op in dat elk kind in beeld is en geen enkel kind langer dan drie maanden thuis zit zonder passend aanbod van onderwijs en/of zorg. Om die ambitie te realiseren wordt sinds 2015 door samenwerkingsverbanden, scholen en gemeenten gewerkt aan het vroegtijdig in beeld hebben van thuiszitters door middel van een sluitende registratie.

In 2018 is er voor volwasseneneducatie geen sprake meer van een verplichte besteding van middelen bij de roc's (regionale onderwijscentra). In afwachting van nadere besluitvorming door een nieuw kabinet over de nieuwe wetgeving rondom volwasseneneducatie, wordt inhoudelijk meer afstemming en verdieping gezocht met andere beleidsterreinen, zoals Werk & Inkomen, inburgering, voortijdig schoolverlaten en onderwijs aan nieuwkomers.

Samenwerking

Bij het opstellen en uitvoeren van beleid werken wij intensief samen met onderwijs en jeugdpartners. Het Uitvoeringsprogramma Jeugd en Onderwijs 2017-2020 gaat dan ook zowel over het jeugdbeleid als het onderwijsbeleid. In een Adviesgroep met een brede vertegenwoordiging uit het veld koppelen wij in een jaarlijkse cyclus concrete doelen en resultaten aan de maatschappelijke doelen in het Uitvoeringsprogramma Jeugd en Onderwijs. We verlenen subsidies aan de partners in de stad voor activiteiten en projecten die hieraan bijdragen. Aan het eind van elk uitvoeringsjaar evalueren we het proces van samenwerken en de resultaten en stellen we een nieuw plan op voor het komend jaar. De gemeente faciliteert daarbij en de partners in de stad zetten de expertise in de praktijk in.

Een aantal onderwerpen vraagt om een regionale aanpak, zoals voortijdig schoolverlaten, aansluiting onderwijs - arbeidsmarkt, passend onderwijs, volwasseneneducatie en het onderwijs aan vluchtelingen. Deze worden samen met de partners en de regiogemeenten opgepakt en uitgevoerd.

Maatregelen

Op dit deelprogramma zijn geen herstelmaatregelen van toepassing of zijn de herstelmaatregelen reeds gerealiseerd.

Gerelateerde links

Er zijn geen gerelateerde links voor dit deelprogramma.

2 ONDERWIJSVOORZIENINGEN

Wethouder Bertien Houwing

E-mail: wethouderhouwing@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Bestuurlijke ontwikkeling, participatie en communicatie
Cultuur en evenementenbeleid
Regionale samenwerking
Jeugd
Gemeentelijke organisatie (inclusief O&T)
Onderwijs
Archief Eemland
Diversiteit

Ambitie

Amersfoort als kennisstad beschikt over goede, duurzame en toekomstgerichte onderwijshuisvesting. De huisvesting ondersteunt de kwaliteit van het onderwijs en de brede functie van de school. Typerend voor het Amersfoorts onderwijs is een passende plek voor elk kind, goede aansluiting op de arbeidsmarkt en een goede samenwerking met en tussen de partijen die betrokken zijn bij de ontwikkeling van kinderen (denk aan vormgeving en ontwikkeling van passend onderwijs en de jeugdzorg). Gemeente en schoolbesturen zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor goede huisvesting van scholen in de stad en leveren daarmee een bijdrage aan een aantrekkelijk woon- en werkklimaat.

5.2.a Kwaliteit onderwijshuisvesting

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019

Bron: IHP/DDC

Toelichting: Voor onderwijshuisvesting gelden geen realisatiecijfers en streefcijfers, maar gelden de afspraken in het kader van Doordecentralisatie Onderwijshuisvesting. Dit betekent dat de Coöperaties verantwoordelijkheid nemen voor de realisatie van de overeengekomen inhoudelijke prestatie-indicatoren voor onderwijshuisvesting op het gebied van bouwkundig, functioneel, duurzaamheid en beheer & exploitatie. De Coöperaties verstrekken de gemeente periodiek informatie over de uitvoering.

Overzicht indicatoren

Indicator	Realisatie cijfers						Streefcijfers		
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kwaliteit onderwijshuisvesting									

Doelstellingen

Ons doel is te komen tot goede, duurzame en toekomstgerichte onderwijshuisvesting, waarmee het onderwijsveld en de gemeente gezamenlijk uitvoering kunnen geven aan hun verantwoordelijkheden op dit terrein. Dat is onderwijshuisvesting die duurzaam is gebouwd en een gezonde, aantrekkelijke leer- en werkomgeving is voor leerlingen en personeel. Hierbij past het werken met een verordening met verouderde normen en een ad hoc financieringssysteem niet meer. Naar aanleiding hiervan hebben we samen met de schoolbesturen een **Integraal Huisvestingsplan voor onderwijs (IHP)** opgesteld. In het IHP zijn onze (duurzaamheids)ambities vastgelegd en vertaald naar de benodigde investeringen om dit te realiseren. Hiermee is duidelijk wat nodig is om de onderwijshuisvesting in de komende 40 jaar te optimaliseren. Om het IHP te realiseren willen we een overeenkomst sluiten met de schoolbesturen over de inzet van gemeentelijke middelen voor onderwijshuisvesting en over de inzet van de middelen van schoolbesturen voor onderhoud en aanpassingen om schoolgebouwen te vernieuwen en renoveren.

Onze inzet

Integraal Huisvestingsplan (IHP) en Doordecentralisatie

Wij hebben een Integraal Huisvestingsplan (IHP) om onderwijshuisvesting te optimaliseren. Om te komen tot het IHP hebben we alle 110 schoolgebouwen in een nulmeting beoordeeld op vier onderdelen: bouwkundig, functioneel, duurzaam, en beheer & exploitatie. Deze onderdelen samen bepalen de kwaliteit. Op basis hiervan is de (financiële) opgave voor de komende 40 jaar en daarbinnen de prioritering voor de komende jaren vastgesteld. De kosten van vervangingsinvesteringen onderwijshuisvesting zijn door deskundigen geraamd op € 360 mln in 40 jaar (prijspeil 2015).

Wij hebben deze raming vertaald naar de investeringsopgaven voor de komende jaren. We zijn in de afgelopen jaren in overleg geweest met de schoolbesturen om te kijken hoe we het IHP het beste kunnen realiseren. Uitgangspunt hierbij was de wens om te komen tot doordecentralisatie van de bijbehorende gemeentelijke middelen. Schoolbesturen worden hiermee in staat gesteld samen verantwoordelijkheid te nemen voor de realisatie van het IHP.

De besluitvorming is voorzien voor eind 2017, waarbij de haalbaarheid van doordecentralisatie, de definitieve samenwerkingsvorm (een tweetal coöperaties, één voor het primair en één voor het voortgezet onderwijs) en bijbehorende afspraken over hoe we uitwerking geven aan het IHP duidelijk zijn. De beoogde ingangsdatum is 1 januari 2018 en het eerste investeringsplan loopt tot 1 januari 2023.

Juridische overdracht drie schoolgebouwen

Alle schoolgebouwen die onderdeel zijn van de afspraken over Doordecentralisatie zijn in juridisch eigendom bij de schoolbesturen. Voor drie schoolgebouwen geldt dat deze ook onder de afspraken vallen, alleen deze drie moeten door de gemeente juridisch nog worden overgedragen aan de betreffende schoolbesturen. Het betreft De Stek (aan PCBO), De Parel (aan CorDeo) en De Kinderhof (aan KPOA). Om deze overdracht te bewerkstelligen is per bestuur maatwerk nodig in de vorm van beperkte bouwkundige maatregelen op gebied van duurzaamheid.

Stedelijk gymnasium Johan van Oldenbarnevelt

Na de besluitvorming over de vernieuwbouw-renovatie en uitbreiding in juli 2016 is overleg gestart met het schoolbestuur over het bouwheerschap, verantwoordelijkheden en risico's. Als gevolg van de overspannen marktsituatie mislukte de aanbesteding en was een aanvullend krediet nodig. Inmiddels is de bouw gegund. De planning van de vernieuwbouw op de huidige locatie is gericht op uitvoering in de periode voorjaar 2018 tot zomer 2019.

Scholencomplex De Vosheuvel (Koningin Emmaschool, Dr. A. van Voorthuysenschool en Lasenberg)

Na de besluitvorming over de vervangende nieuwbouw in maart 2016 is overleg gestart met de schoolbesturen over het bouwheerschap, verantwoordelijkheden en risico's. Als gevolg van het splitsen van het onderwijs op de Dr. A. van Voorthuysenschool (alleen nog SO) is de Lasenberg er bijgekomen met een nevenvestiging voor het VSO (overgenomen van de Dr. A. van Voorthuysenschool); daarmee is sprake van een derde schoolbestuur in dit project. De planning van de nieuwbouw op de oude locatie is gericht op uitvoering in het jaar 2018 met als doelstelling ingebruikname van de nieuwbouw uiterlijk op 1 maart 2019. Dit in verband met afspraken met de gemeente Leusden en de eigenaar van het schoolgebouw in Leusden waar De Vosheuvel sinds voorjaar 2017 tijdelijk is gehuisvest.

Ontwikkelingen rond passend onderwijs en zorg zijn van invloed op de voorgenomen plannen. De Vosheuvel krijgt te maken met afname van de oorspronkelijke doelgroep (Zeer Moeilijk Lerende Kinderen) en toename van een nieuwe doelgroep (Meervoudig Gehandicapte Leerlingen). Dit vergt een aanpassing van de eerste inrichting onderwijsleerpakket en meubilair (jaarschijf 2019).

Praktijkschool De Baander

Praktijkschool De Baander heeft ter uitvoering van het Programma Onderwijshuisvesting 2017 middelen ter beschikking gesteld gekregen voor uitbreiding van het schoolgebouw. Deze uitbreiding is noodzakelijk om te voldoen aan de wettelijke minimale norm van ruimte per leerling. In oktober 2016 is overleg gestart met het schoolbestuur over het bouwheerschap, verantwoordelijkheden en risico's. De planning van de uitbreiding is gericht op uitvoering in de periode zomer 2017 tot voorjaar 2018.

Artist impression van de aanpassing van het schoolgebouw van Praktijkschool De Baander

Accommodaties voor bewegingsonderwijs

Wij stellen voldoende en kwalitatief goede gymzalen en sporthallen ter beschikking aan schoolbesturen zodat zij bewegingsonderwijs kunnen laten geven door (vak)docenten. Gezien de relatie tussen onze accommodaties en het sportbeleid van de gemeente (sportverenigingen) is deze huisvestingstaak geen onderdeel van de voorgenomen doordecentralisatie naar de schoolbesturen. Echter: de (in pandige) gymzalen die juridisch eigendom zijn van schoolbesturen gaan wel mee als doordecentralisatie eenmaal een feit is.

Leerlingenvervoer

De gemeenten hebben de taak om het doelgroepenvervoer (waaronder het leerlingenvervoer) effectiever en efficiënter te organiseren en zo goed mogelijk af te stemmen op de beschikbaarheid van openbaar vervoer en kleinschalige mobiliteitsoplossingen in de regio. Belangrijk uitgangspunten zijn maatwerk waar openbaar vervoer of kleinschalige mobiliteitsoplossingen niet mogelijk is, zelfredzaamheid, zorg en onderwijs zo dicht mogelijk aanbieden bij de cliënt.

Het leerlingenvervoer betreft vervoer van leerlingen die zijn aangewezen op scholen voor speciaal onderwijs buiten Amersfoort en om leerlingen die vanwege geloof of levensovertuiging zijn aangewezen op scholen buiten Amersfoort. De aanbesteding in 2017 heeft in regionaal verband plaatsgevonden en is een opmaat naar een verdere bundeling en regionale regievoering op alle vervoersvormen. In 2018 wordt gewerkt aan kantelingsbeleid (meer OV, minder specifiek vervoer) in het vervoer. Daarbij zal gekeken worden of het mogelijk is om de zelfredzaamheid van leerlingen en Wmo- en Jeugdwetcliënten in het vervoer te vergroten, bijvoorbeeld door OV-trainingen.

Samenwerking

Wij werken samen met alle 20 schoolbesturen voor primair, speciaal en voortgezet onderwijs aan functionele, duurzame en toekomstbestendige schoolgebouwen. Het proces zoals wij dat met de schoolbesturen zijn ingegaan, heeft geleid tot de overtuiging dat de vervangings- en renovatievraag alleen goed wordt opgelost als schoolbesturen onderling samenwerken en in gezamenlijkheid verantwoordelijkheid willen nemen voor onderwijskwaliteit en onderwijshuisvesting. Wij zijn daarin

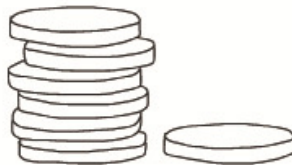
verantwoordelijk voor samenhang en samenwerking tussen beleidsterreinen zoals onderwijs, sport, ruimtelijke ordening, verkeer, duurzaamheid, milieu, vastgoed. Samenwerking in deze zin is een voorbeeld van bestuurlijke ontwikkeling. Het vormgeven van een breed toegankelijk aanbod van onderwijs koppelen aan afspraken over beleidsmatige inzet van middelen voor onderwijshuisvesting. Het leidt tot beter resultaat: kwalitatief goed onderwijs in functionele, duurzame en toekomstbestendige schoolgebouwen. Het levert ook een bijdrage aan de economische ontwikkeling van de stad en het woon- en werkklimaat.

Samen naar toekomstbestendige onderwijshuisvesting

Zo doen wij dat:

De gemeente sluit met de 20 schoolbesturen een overeenkomst.

De schoolbesturen ontvangen 310 miljoen euro van de gemeente en leggen zelf 50 miljoen euro in.

De schoolbesturen vernieuwen hiermee in 40 jaar tijd zo'n 100 schoolgebouwen.

- ☐ Bouwkundig
- ☐ Functioneel
- ☐ Duurzaam
- ☐ Beheer & exploitatie

De schoolgebouwen zijn beoordeeld op 4 onderdelen. Deze bepalen samen de kwaliteit van het gebouw.

Het resultaat is een actueel schoolgebouw met een prettig werk- en leefklimaat voor leerlingen en docenten.

Rollen en verantwoordelijkheden:

De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor onderwijskwaliteit en onderwijshuisvesting. In samenwerking met alle scholen.

De gemeente voor samenhang op gebied van onderwijs, sport, ruimtelijke ordening, verkeer, duurzaamheid, milieu en vastgoed.

Stad met een hart

Maatregelen

Op dit deelprogramma zijn geen herstelmaatregelen van toepassing of zijn de herstelmaatregelen reeds gerealiseerd.

Gerelateerde links

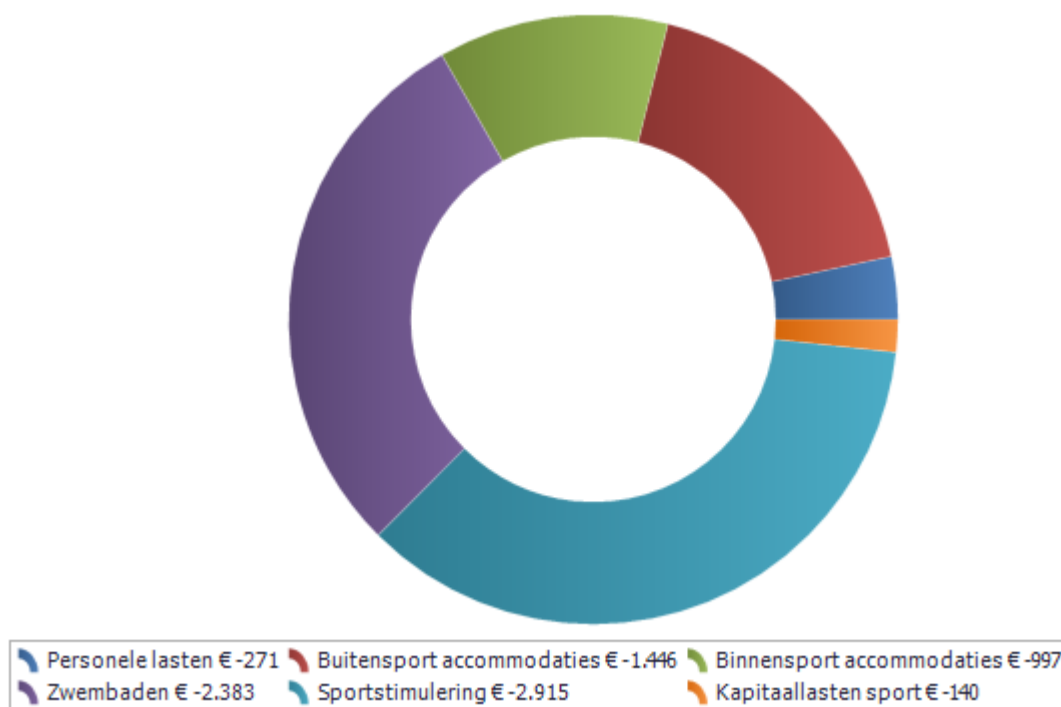
Er zijn geen gerelateerde links voor dit deelprogramma.

06 SPORT

Inleiding

We willen een gezonde, vitale stad zijn waarin zoveel mogelijk Amersfoorters sporten en bewegen. Sporters willen we faciliteren in de sport van hun keuze en degenen die nog niet sporten en bewegen stimuleren om actiever te worden. Mede door te voorzien in voldoende sportfaciliteiten, werken we aan de aantrekkelijkheid van onze stad. Sporten en bewegen leveren een belangrijke bijdrage aan een gezonde leefstijl en heeft een grote maatschappelijke meerwaarde. Om de positieve aspecten van sport ten volle te benutten werken we samen met andere terreinen zoals jeugd, gezondheid, onderwijs en de openbare ruimte. Samen met sterke, brede, florerende sportverenigingen die effectief en efficiënt zijn in het gebruik van hun voorzieningen, zetten we onverminderd in om de ambities uit de sportnota waar te maken. Dit doen we bijvoorbeeld door de inzet van buurtsportcoaches, de investering in sportaccommodaties en het uitvoeren van pilots met betrekking tot concentratie en efficiënt gebruik van sportvoorzieningen.

Waar geven we ons geld aan uit

Financieel overzicht per programma

(bedragen x € 1.000,--)

PROGRAMMA	REKENING 2016	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1 SPORT	-7.183	-7.332	-8.151	-7.644	-7.117	-6.930
TOTAAL LASTEN	-7.183	-7.332	-8.151	-7.644	-7.117	-6.930
BATEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1 SPORT	0	0	0	0	0	0
TOTAAL BATEN	0	0	0	0	0	0
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
1 SPORT	-7.183	-7.332	-8.151	-7.644	-7.117	-6.930
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-7.183	-7.332	-8.151	-7.644	-7.117	-6.930
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve	-300	-2	-2	-2	-2	-2
Onttrekking aan reserve	0	0	0	0	0	0
TOTAAL MUTATIES RESERVES	-300	-2	-2	-2	-2	-2
SALDO PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-7.483	-7.334	-8.153	-7.646	-7.119	-6.932

Toelichting op de begrotingsmutaties

Tabel: PF.06.02 Toelichting afwijkingen

(bedragen x € 1.000,--)

Afwijkingen begroting 2018 t.o.v. begroting 2017, inclusief reservemutaties	SUBTOTAAL	TOTAAL	Structureel/ incidenteel
SPORT			
<u>Kadernota 2018-2021</u>			
- 6.1. Vervolgonderzoek toekomstscenario's sportaccommodaties. In april 2017 is het rapport 'Vervolgonderzoek toekomstscenario's' in de raad besproken. Met dit budget kan invulling worden gegeven aan de aanbevelingen uit dit rapport.	-300		I
- 6.2 Verbinding sport en zaken. Het budget is bestemd voor het organiseren van een netwerkbijeenkomst voor sportbesturen en Amersfoortse bedrijven om de samenwerking te versterken.	-15		I
- 6.3. Topsport in Amersfoort. Vooruitlopend op nieuw sportbeleid is het gewenst in beeld te brengen welke kansen en belemmeringen er liggen op het gebied van topsport.	-30		I
- 6.4. Faciliteren sportbeoefening. Het is van belang dat de gemeentelijke sportaccommodaties geschikt blijven voor toekomstig gebruik, dat naar verwachting intensiever zal zijn. Met de in de Kadernota 2018-2021 opgenomen bedragen (€ 455.000 voor 2018, € 385.000 voor 2019) wordt het mogelijk om in beperkte mate uitbreidingen en aanpassingen te realiseren.	-455		I
<u>Indexering</u>	-169		S
<u>Personele lasten</u>			
- Indexering van personele lasten en formatie-aanpassingen, waaronder:	-20		S
- 0,17 fte schaal 11 voor het uitvoeren van de aanbevelingen van het 'Vervolgonderzoek toekomstscenario's' (Kadernota, 6.1, € 14.000)			
<u>Prestatie-overeenkomst SRO</u>			
- Aanpassing subsidie prestatie-overeenkomst SRO voor het onderdeel zwembaden op basis van de vastgelegde afspraak dat binnen de exploitatie Amerena deze middelen goed gemaakt worden.	277		S
<u>Overig</u>			
- Amendement 176 hartveilig voor sport en maatschappij	-30		I
- Amendement 192A ook bewegen en aangepast sporten met beperking	-50		I
- Amendement 200A geen obstakel voor obstacle run	-25		I
<u>Overige kleine verschillen en afrondingen</u>	-2		I
		-819	
TOTAAL AFWIJKINGEN SPORT		-819	

Het kan zijn dat de bedragen bij de formatie-uitbreidingen in de programma's niet één op één overeenkomen met de Kadernota. Dit komt omdat nu bij de begroting de bedrijfsvoeringskosten die gepaard gaan met die formatie-uitbreidingen, in programma 13 zijn verantwoord.

Geplande investeringen

Er zijn binnen dit programma geen investeringen gepland.

Risico's

Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Risico	Maatregel	Benodigde weerstands-capaciteit in € mln.	Portefeuillehouder
Amerena: latere oplevering dan voorzien, met als gevolg het langer openhouden van huidige zwembaden en sporthal.	Effectief contractmanagement waaronder tijdslimieten stellen (i.c.m. boetebeding bij oplevering); Afstemmen tussen de verschillende (gebruikers van) zwembaden die nog in gebruik zijn om mogelijke nadelige effecten te voorkomen.	0,5	Buijtelaar
Vervroegde vervanging van infill en/of ondergrond van kunstgrasvelden kan noodzakelijk zijn als er strengere normen worden geïntroduceerd voor het vulmateriaal van kunstgrasvelden, die ook van toepassing zijn op bestaande velden.	Ontwikkelingen worden gemonitord. Als het risico zich materialiseert, via VNG inzetten op compensatie door Rijk en bezien of fasering van vervanging mogelijk is.	0,4	Buijtelaar
Amerena: de gecontracteerde marktpartij gaat gedurende het D&B traject failliet.	Financiële screening van de deelnemende partijen.	0,4	Buijtelaar

1 SPORT

Wethouder Hans Buijtelaar

E-mail: wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Financiën en belastingen (incl. deelnemingen en PPS-en)

Grondzaken /vastgoed

Mobiliteit

Sport

Vathorst

Stationsgebied

Ambitie

We willen een gezonde, vitale stad zijn waarin zoveel mogelijk Amersfoorters sporten en bewegen. De sportverenigingen vormen een continue factor in het sport- en beweegaanbod en zijn daarom onze belangrijkste partners in het waarmaken van die ambitie. Continuïteit is vooral gewaarborgd bij sterke verenigingen, die bestuurlijk en financieel op orde zijn. Deze sterke verenigingen kunnen qua omvang zowel groot als klein zijn maar hebben gemeen dat ze de mogelijkheden hebben om door te groeien naar brede verenigingen door samen te werken met bijvoorbeeld scholen (clinics geven bij schoolsport) of de wijk (nieuw aanbod voor senioren) hierbij ondersteund door de buurtsportcoaches. Sterke, brede sportverenigingen zijn effectief en efficiënt in het gebruik van hun voorzieningen.

Sport krijgt een steeds nadrukkelijker rol in aanpalende beleidsterreinen, zoals in het Fietsplan en in het nieuwe Gezondheidsbeleid (sportief wandelen voor mensen met reuma door een atletiekvereniging).

6.1.a % jongeren (10 t/m 17 jaar) dat minstens 1x per week aan sport doet

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
				88				88

Bron: Jongerenstadspeiling, O&S

Toelichting: Cijfers zijn gebaseerd op de vraag: 'Hoe vaak doe je in je vrije tijd aan sport buiten schooltijd?'. Deze vraag is gesteld aan alle respondenten die aangaven in het afgelopen jaar wel eens aan sport te hebben gedaan. De antwoordcategorieën waren (vrijwel) dagelijks, een paar keer per week, ongeveer een keer per week, een paar keer per maand, ongeveer een keer per maand en een paar keer per jaar. Het cijfer is herberekend zodat ook degenen die het afgelopen jaar niet hebben gesport in het cijfer zijn meegenomen. Het betreft hier een cijfer gebaseerd op een steekproef. De toename in 2015 is niet statistisch significant. Dit wordt opnieuw gemeten in 2019. Zie ook www.amersfoortincijfers.nl.

6.1.b % volwassenen (18 t/m 64 jaar) dat minstens 1x per week aan sport doet

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
			72				72	

Bron: Stadspeiling, O&S

Toelichting: Cijfers zijn gebaseerd op de vraag: 'Hoe vaak sport u?'. Deze vraag is gesteld aan alle respondenten die aangaven in het afgelopen jaar wel eens aan sport te hebben gedaan. De antwoordcategorieën waren (vrijwel) dagelijks, een paar keer per week, ongeveer een keer per week, een paar keer per maand, ongeveer eens per maand en één of een paar keer per jaar. Het cijfer is herberekend zodat ook degenen die het afgelopen jaar niet hebben gesport in het cijfer zijn meegenomen. Het betreft hier een cijfer gebaseerd op een steekproef. De toename in 2014 is statistisch significant. Dit wordt opnieuw gemeten in 2018. Zie ook www.amersfoortincijfers.nl en de [Vrijtijdsmonitor](#).

6.1.c % senioren die voldoen aan de beweegnorm

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	66				73		66	

Bron: Gezondheidsmonitor GGD

Toelichting: We streven er naar dat 66% van de senioren voldoet aan de beweegnorm in alle wijken. Op stadsniveau realiseren we de beweegnorm al, maar nog onbekend is of in alle wijken de beweegnorm wordt gehaald. De doelstelling van 66% laten we daarom staan waarbij we een vooruitgang willen realiseren in de wijken waar nog niet tenminste 66% van de senioren voldoet aan de beweegnorm.
De beweegnorm: gedurende 5 dagen in de week minimaal een half uur matig intensief bewegen. Het betreft hier een cijfer gebaseerd op een steekproef. De toename in 2016 is statistisch significant. Dit wordt in 2020 opnieuw gemeten. Zie ook: www.amersfoortincijfers.nl.

6.1.d Aantal sterke en brede sportverenigingen

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
			5	7	8	9	10	

Bron: Sportnota Amersfoort Flt 2013

Toelichting: Het gaat hier om verenigingen met een bestuurlijke continuïteit en een gezonde financiële huishouding. Ze onderscheiden zich van traditionele verenigingen door kenmerken zoals toegankelijk voor niet-leden, aanbod voor doelgroepen met een achterstand in sportdeelname, werken samen met scholen, de wijk en andere sportverenigingen.

6.1.e % niet-wekelijkse sporters

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	43							

Bron:

Toelichting: Het betreft hier een verplichte indicator vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Het % niet-wekelijkse sporters wijkt af van ons % niet-wekelijkse sporters in de Vrijetijdsmonitor 2014. Bij ons is dit percentage namelijk veel lager. Maar wij verstaan onder sporters ook denksport en het is ook niet duidelijk welke leeftijdscategorieën GGD/CBS/RIVM hanteert. Bovendien is het door ons gemeten cijfer een uitgevraagd cijfer gebaseerd op een steekproef, terwijl het BBV-cijfer gebaseerd is op een rekenmodel (een schatting dus). De indicator staat op www.waarstaatjegemeente.nl.

Overzicht indicatoren

Indicator	Realisatie cijfers						Streefcijfers		
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
% jongeren (10 t/m 17 jaar) dat minstens 1x per week aan sport doet					88				88
% volwassenen (18 t/m 64 jaar) dat minstens 1x per week aan sport doet				72				72	
% senioren die voldoen aan de beweegnorm		66				73		66	
Aantal sterke en brede sportverenigingen				5	7	8	9	10	
% niet-wekelijkse sporters		43							

Doelstellingen

Tot 2019 richten we ons op de onderstaande doelstellingen omschreven in de [sportnota Amersfoort Flt](#) :

- Zoveel mogelijk Amersfoorters zijn aan het sporten en bewegen. Ook jongeren, ouderen en mensen met een beperking.
- We willen sterke en brede sportverenigingen. Deze zorgen voor continuïteit in het sportaanbod en kunnen ook een maatschappelijke rol vervullen. We willen verenigingen daarbij (meer) ruimte bieden om zelf ondernemend te zijn. Daarnaast zijn de verenigingen de 'kraamkamer' voor talentontwikkeling, prestatiesport en soms voor topsportontwikkeling. Wij zien talentontwikkeling als onderdeel van een sterke, brede sportvereniging.
- We zetten in op efficiënt en effectief gebruik van sportverenigingen, faciliteiten en locaties. We willen meer samenwerking en afstemming tussen sportverenigingen. Op een aantal van onze buitensportcomplexen wordt een overdag-aanbod van sportactiviteiten voor niet-leden georganiseerd.
- We denken sportinclusief. Gezond leven vraagt een verbinding tussen gezondheid en andere beleidsterreinen. Sport in het onderwijs, de openbare ruimte zo inrichten dat het uitnodigt om te bewegen, etc.. We promoten actief de mogelijkheden die sport biedt voor het bereiken van doelen van andere beleidsvelden.

Onze inzet

Sterke verenigingen met een goed bestuur en een gezonde financiële positie zorgen voor continuïteit in het sportaanbod. Door het oppakken van andere maatschappelijke taken, zoals een aanbod voor de wijk (niet-leden) en de benoemde doelgroepen, groeien verenigingen naar brede verenigingen. Deze brede verenigingen vormen op deze wijze een belangrijk onderdeel van de sociale basisinfrastructuur in de wijken, sociale wijkteams kunnen bewoners verwijzen naar deze brede verenigingen. Wij ondersteunen en faciliteren verenigingen voor zover mogelijk bij deze extra inzet met de nieuwe subsidieregeling sport en bewegen en de inzet van buurtsportcoaches. We willen sportverenigingen binnen randvoorwaarden (meer) ruimte bieden om zelf ondernemend te zijn. Ook dit draagt bij aan de ontwikkeling van sterke, brede verenigingen.

Daar waar inwoners (nog) geen aansluiting vinden bij een sportvereniging wordt een passend sportaanbod ontwikkeld door buurtsportcoaches; mensen kunnen onder deskundige begeleiding 'nieuw' beweeggedrag ontwikkelen en voortzetten bij een sportvereniging. De buurtsportcoaches hoeven niet zelf al het sportaanbod te ontwikkelen, zij hebben als taak om andere partijen te activeren tot het aanbieden van sportactiviteiten.

Een artist impression van de sporthal in het nieuwe sportcomplex Amerena, dat in 2018 klaar is.

Sportcomplex Amerena opent in 2018 haar deuren. In Amerena werken verschillende verenigingen, een fysiotherapiepraktijk en vrijwilligers samen en bieden zij een gevarieerd sportprogramma, mogelijkheden tot gezond bewegen en promoten zij een gezonde leefstijl. Amerena wordt een 'bruisende' ontmoetingsplek voor en door Amersfoorters. [Bekijk het filmpje over het nieuwe sportcomplex.](#)

Een sportkaart maakt het voor inwoners uit verschillende doelgroepen aantrekkelijk en gemakkelijk om te sporten en bewegen, niet alleen zwemmen, maar ook allerlei zaalsporten. Door slimme beheersafspraken en de inzet van vrijwilligers uit de wijk(en) is de horecagelegenheid gedurende de hele dag open. Daardoor kunnen zoveel mogelijk inwoners - ook zonder lidmaatschap van een sportvereniging - gebruik maken van de prachtige faciliteiten die het sportcomplex biedt. De sportmanager van Amerena organiseert samen met verenigingen en maatschappelijke partners in de stad een (ver)nieuw(end) aanbod voor uiteenlopende doelgroepen in de stad.

Hoewel het huidige sportbeleid zich richt op breedtesport, zal de komst van topsportaccommodatie Amerena een katalysator zijn voor de ontwikkeling van topsport in Amersfoort. In 2018 brengen wij in beeld welke kansen en belemmeringen er liggen op het gebied van topsport, zodat bij nieuwe beleidskeuzes een afgewogen keus kan worden gemaakt.

Het in 2017 uitgevoerde 'Vervolgonderzoek toekomstscenario's sportaccommodaties' krijgt in 2018 een vervolg met de implementatie van de aanbevelingen. Een speciaal daartoe opgerichte stuurgroep Verenigingsadvisering gaat onder voorzitterschap van ASF de implementatie begeleiden. We maken het sportverenigingen daarmee mogelijk om op een aantal sportparken in de stad activiteiten voor niet-leden te organiseren. Deze sterke en brede verenigingen helpen ons in de ambitie om zoveel mogelijk inwoners te laten sporten en gezond te laten bewegen. Zo worden onze kwalitatief hoogwaardige accommodaties ook overdag optimaal gebruikt.

Onze sportaccommodaties moeten geschikt blijven voor toekomstig gebruik, dat na verwachting intensiever zal zijn. Bij de Kadernota 2018-2021 is voor 2018 en 2019 voor het faciliteren van sportbeoefening € 455.000, respectievelijk €385.000 extra beschikbaar gesteld. Hiermee investeren we in het up-to-date houden van onze sportaccommodaties en maken het daarmee mogelijk dat

samenwerkende sportverenigingen méér en / of nieuwe vormen van sport kunnen aanbieden. Dit past bij de toenemende maatschappelijke rol van sport en draagt bij aan een gezonde leefstijl van onze inwoners. Het toekomstig gebruik van onze sportaccommodaties neemt hierdoor toe.

Sport en bedrijfsleven hebben elkaar veel te bieden daarom organiseren wij ontmoetingsmogelijkheden voor sportbesturen en Amersfoortse bedrijven om zo samenwerkingen tot stand te brengen.

De Subsidieregeling sport en bewegen ondersteunt een groot aantal evenementen in de stad, die daardoor aantrekkelijk en levendig wordt. Véél Amersfoorters komen in beweging via sportevenementen, zoals de Marathon Amersfoort, Amersfoort Beach, Funruns en NK Wielrennen Jeugd. Nieuw is dat bewonersinitiatieven samen met sportverenigingen aanspraak kunnen maken op deze subsidieregeling, gedurende de 1ste editie waren er al 4 van dergelijke aanvragen.

Het sportief gebruik van de openbare ruimte neemt steeds meer toe. Samen met partners in de stad faciliteren we dit bijvoorbeeld door het realiseren van meer beweeggrondjes in de wijken.

We bereiken met allerlei projecten en activiteiten schoolgaande kinderen, mensen met beperkingen en senioren. Voor alle Amersfoorters is er een aanbod beschikbaar om te kunnen sporten en sportief bewegen.

Samenwerking

SRO is de verbonden partij die het accommodatie- en sportstimuleringsbeleid uitvoert voor de gemeente. De SRO is werkgever van de buurtsportcoaches.

ASF is de sportkoepel van de Amersfoortse sportverenigingen en vertegenwoordigt daarmee de belangen van de sportverenigingen. Dat maakt dat ASF een belangrijke gesprekspartner is voor de gemeente vanwege de rol van de sportverenigingen bij de uitvoering van de ambities van de gemeente.

Met deze sportpartners zijn nieuwe afspraken gemaakt en is een taakafbakening overeengekomen, met name gericht op verenigingsondersteuning, vastgelegd in een convenant.

Het sportinclusief werken resulteert in samenwerking met partijen zoals Jongeren op gezond gewicht (JOGG), via stichting Life Goals met partijen vanuit de geestelijke gezondheidszorg, Kenniscentrum Sport, marktpartijen die sport hoog in het vaandel hebben staan en last but not least onze sportverenigingen zelf.

De ambitie uit de sportnota 'sportinclusief denken' geven we vorm door vanuit sport samen op te trekken met andere beleidsterreinen zoals Verkeer, Gezondheid en Onderwijs. Gezamenlijke plannen dragen bij aan een gezonde en vitale stad.

De nieuwe omgevingswet grijpen wij aan voor het verder ontwikkelen van het sportieve gebruik van de openbare ruimte. Het vergroot de mogelijkheden tot (laagdrempelige) beoefening van sport en / of gezond bewegen in de directe leefomgeving van onze inwoners.

Maatregelen

Op dit deelprogramma zijn geen herstelmaatregelen van toepassing of zijn de herstelmaatregelen reeds gerealiseerd.

Gerelateerde links

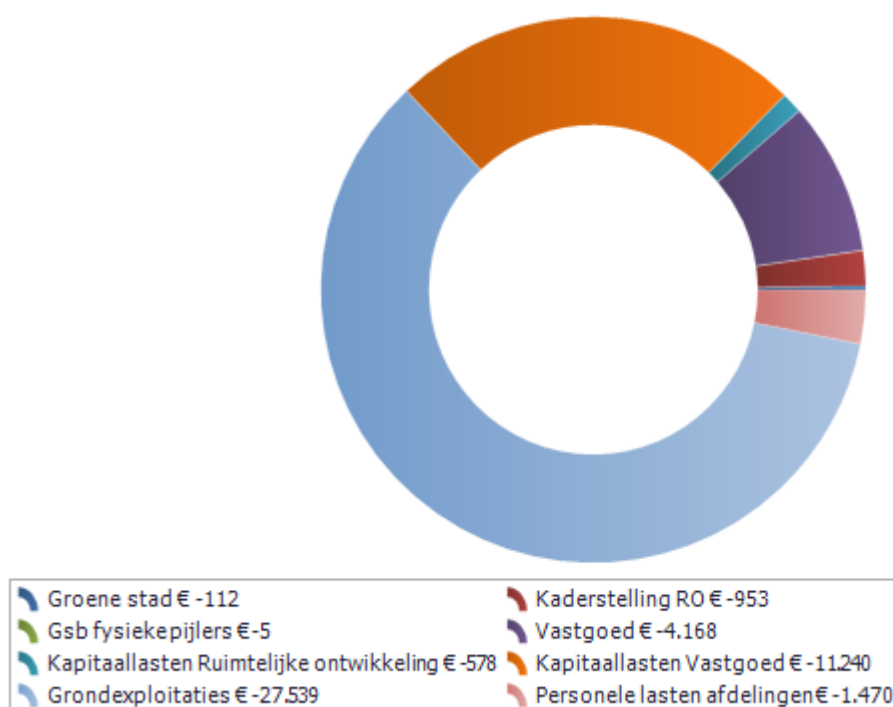
Er zijn geen gerelateerde links voor dit deelprogramma.

07 RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

Inleiding

Amersfoort is een aantrekkelijke en vitale stad. In onze ruimtelijke ontwikkeling zoeken we een duurzame balans tussen een aantrekkelijk leefklimaat, economische dynamiek en een goede bereikbaarheid. De inrichting van de publieke ruimte zorgt ervoor dat mensen elkaar kunnen ontmoeten. Onze grondexploitaties ondersteunen de gewenste ruimtelijke projecten en gebiedsontwikkelingen. We benutten het gemeentelijk vastgoed optimaal voor de huisvesting van maatschappelijke organisaties, gebiedsontwikkeling en het bewaren van culturele waarden.

Waar geven we ons geld aan uit

Financieel overzicht per programma

(bedragen x € 1.000,--)

PROGRAMMA	REKENING 2016	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1 RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	-2.403	-2.646	-2.842	-3.113	-2.275	-1.917
2 GRONDEXPLOITATIES	-50.584	-22.468	-27.539	-30.335	-20.570	-11.260
3 VASTGOED	-16.631	-13.948	-15.685	-15.326	-14.613	-14.508
TOTAAL LASTEN	-69.619	-39.061	-46.066	-48.773	-37.458	-27.685
BATEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1 RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	181	31	82	61	31	31
2 GRONDEXPLOITATIES	57.236	21.418	27.488	30.284	20.519	11.209
3 VASTGOED	7.568	9.528	7.152	6.933	6.526	6.526
TOTAAL BATEN	64.985	30.977	34.721	37.277	27.077	17.767
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
1 RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	-2.222	-2.615	-2.760	-3.052	-2.244	-1.886
2 GRONDEXPLOITATIES	6.652	-1.050	-51	-51	-51	-51
3 VASTGOED	-9.063	-4.419	-8.534	-8.393	-8.086	-7.982
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-4.633	-8.084	-11.344	-11.496	-10.381	-9.919
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve	-1.933	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserve	545	50	0	0	0	0
TOTAAL MUTATIES RESERVES	-1.388	50	0	0	0	0
SALDO PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-6.021	-8.034	-11.344	-11.496	-10.381	-9.919

Toelichting op de begrotingsmutaties

Tabel: PF.07.02 Toelichting afwijkingen

(bedragen x € 1.000,--)

Afwijkingen begroting 2018 t.o.v. begroting 2017, inclusief reservemutaties	SUBTOTAAL	TOTAAL	Structureel/ incidenteel
RUIMTELIJKE ONTWIKKELING (INCL. GROENE STAD)			
<u>Personele lasten</u>			
- Indexering personele lasten en formatieaanpassing, waaronder:			
- afdeling Projecten en Programma's.	-95		S
- afdeling Stad en Ontwikkeling.	-29		S
<u>Kadernota 2018-2021</u>			
- 7.1 Implementatie omgevingswet	-750		I
- 7.2 Recreatieve ontwikkeling Vathorst-Noord	-100		I
<u>Overig</u>			
- Incidenteel budget voor Stadshart 2017	750		I
<u>Indexering</u>	-3		S
<u>Overige kleine verschillen en afrondingen</u>	82		S
		-145	
GRONDEXPLOITATIES			
<u>Mutaties grondexploitaties</u>			
- In deze begroting zijn de getallen van de herziening grondexploitatie per 1-11-2016 opgenomen. Zie voor de verschillenverklaring "Herziening van de Grondexploitatie per 1 november 2016".	999		I
		999	
VASTGOED			
<u>Verhuurinkomsten (overdracht van cultuur, zie programma 11)</u>			
- Toename verhuurinkomsten Flint en St. Aegtenkapel	905		S
- Huurderving bibliotheek	-67		S
<u>Personele lasten</u>			
- Indexering personele lasten en formatieaanpassing afdeling Projecten en Programma's.	-24		S
<u>Afschrijvingen</u>			
In de begroting 2018 is rekening gehouden met toename van kapitaallasten door de komst van Amerena. De oplevering van Amerena loopt mogelijk vertraging op, zie verder de RiB 2017-087. Daarnaast betreft de mutatie kapitaallasten van welzijnspanen en diverse kleine mutaties.	-1.296		S
<u>Kadernota 2018-2021</u>			
- 7.1/7.2 Onderhoud theater de Flint en St. Aegtenkapel (eigenaren), zie ook programma 11)	-393		S
- 7.3 Toegankelijkheid gemeentelijk vastgoed	-200		I
- Implementatiemanager toegankelijkheid	-30		I
<u>Overig</u>			
- Kapitaallasten gemeentelijke eigendommen (MFA's) verplaatst van Programma 12, onderdeel 1: Algemene baten en lasten	-180		S
- Verhoging OZB	-75		S

- Bijzonder onderhoud Monnickendam 2018	-75	I
- Incidenteel onderhoud welzijnspanden 2018	140	I
- Structurele baten huurverhogingen	186	S
- Verlaging stelpost Vastgoed jaarschijf 2018	300	I
- Incidenteel budget 2017 motie toegankelijkheid panden (jaarrekening 2015)	230	I
- Incidentele opbrengst verkoop sporthal 2017	-3.500	I
- Incidenteel onderhoud st. Aegtenkapel 2018	-52	I
<u>Indexering</u>	48	S
<u>Overige kleine verschillen en afrondingen</u>	-32	S
	-4.115	
MUTATIES RESERVES		
Incidentele onttrekking RRI plankosten coordinatie AV	-50	I
	-50	
TOTAAL AFWIJKINGEN RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	-3.310	

Het kan zijn dat de bedragen bij de formatie-uitbreidingen in de programma's niet één op één overeenkomen met de Kadernota. Dit komt omdat nu bij de begroting de bedrijfsvoeringskosten die gepaard gaan met die formatie-uitbreidingen, in programma 13 zijn verantwoord.

Geplande investeringen

Tabel: PF.07.03 Geplande investeringen

(bedragen x € 1.000,--)

07 Ruimtelijke ontwikkeling	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
<i>Investerings met een economisch nut</i>				
<u>Welzijn/wijkontwikkeling:</u>				
Aanpassingen wijkaccomodaties		-101		
<u>Sport:</u>				
Toplaag kunstgras Nieuwland	-251			
Toplaag kunstgras Hoogland	-251			
Toplaagvervanging veld 4 VVZA		-250		
Toplaagvervanging veld 4 AMHC		-210		
Toplaagvervanging veld 1 AFC Quick		-250		
2 Toplagen HC Eemvallei	-422			
Kleedkamers KVVA			-115	
Kleedkamers BSC Quick			-105	
Kleedkamers vv Hoogland			-290	
Toplaag kunstgras cjvv veld 4				-285
Toplaag kunstgras mia veld 1 en 2				-285
Toplaag kunstgras ASC Nieuwland			-285	
Toplaag kunstgras vv Hoogland			-285	
Toplaag kunstgras AMHC			-210	
<u>Cultuur:</u>				
Trekkenwand Flint				-803
Onderhoud Onze Lieve Vrouwe Toren			-1.000	
Totaal investeringen	-924	-811	-2.290	-1.373

Risico's

Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Risico	Maatregel	Benodigde weerstandscapaciteit in € mln.	Portefeuillehouder
Als gevolg van BBV wijzigingen is een deel van de benodigde weerstandscapaciteit niet langer meer opgenomen binnen de grondexploitaties.	Voor dit risico is er een gecompartmenteerd deel binnen de saldireserve aanwezig.	6,7	Buijtelaar
Diverse risico's binnen de grondexploitaties (zie projecten rapportage 2017-02).	Diverse maatregelen. Zie ook projecten rapportage 2017-02.	6,0	Buijtelaar
Risico strategisch vastgoed: Bij initiële projecten worden strategische objecten verworven. Een risico is dat de hiermee gemoeide kosten niet volledig worden terugverdiend via de grondexploitatie dan wel de verkoop van het vastgoed. Daarnaast is er het risico dat het niet verkochte vastgoed in de exploitatie structureel een tekort laat zien. In de huidige MJB is voor de exploitatie tot 2018 een aflopend budget beschikbaar.	In beginsel wordt ingezet op een zo spoedig mogelijke verkoop van het vastgoed, of een zo spoedig mogelijke start van de grondexploitatie waarbinnen het vastgoed wordt opgenomen. Wij rapporteren jaarlijks bij de herzieningen en de jaarekening over de stand van zaken van het te verkopen vastgoed. Eventuele of onvermijdbare risico's zullen wij op dat moment benoemen.	0,2	

1 RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

Wethouder Willem-Jan Stegeman

E-mail: wethouderstegeman@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Economie
Ruimtelijke Ontwikkeling
Citymarketing
Duurzaamheid en innovatie
Stadshart (m.u.v. het Stationsgebied)

Ambitie

In onze ruimtelijke ontwikkeling zoeken we een duurzame balans tussen een aantrekkelijk leefklimaat, economische dynamiek en een goede bereikbaarheid. Als deze drie in balans zijn, kan Amersfoort een aantrekkelijke en vitale stad blijven waar wonen, werken en recreëren voor iedereen goed samen gaan.

Met het programma van Ruimtelijke Ontwikkeling werken we aan de leefbaarheid van de stedelijke omgeving voor bewoners, bedrijven en bezoekers; een dynamisch, historisch stadshart en eromheen aangename woonwijken in een groene vitale regio; wij regisseren en faciliteren in de zoektocht naar nieuwe woonlocaties; wij werken aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor ondernemers met multifunctionele werklocaties; een bereikbare stad met verbeterde infrastructuur. Amersfoort heeft een hoge belevingswaarde voor iedereen, jong en oud, nu en in de toekomst.

Amersfoort is als stad met een kenniseconomie een plek waar ontmoetingen tussen mensen vanzelfsprekend zijn. De publieke ruimte biedt de mogelijkheden om elkaar te ontmoeten. Vanuit de wijken zijn er optimale verbindingen met het groen in de stad en het landschap er omheen. In de stad geven wij ruimte aan initiatieven voor duurzame energie ,spelen wij in op de gevolgen van klimaatverandering en geven we uitvoering aan de opgaven uit de Groenvisie.

De vier indicatoren uit de Begroting 2016-2019 zijn komen te vervallen. De indicatoren die voorheen genoemd werden in dit programma verwezen naar de resultaten van de Groene Stad. Gemeten werden de tevredenheid over de hoeveelheid groen in de wijk en het aandeel Amersfoortse bezoekers in recreatiegebieden rond de stad. Nu dit programma afgerond is passen de indicatoren niet meer bij dit programma.

Overzicht indicatoren

Doelstellingen

We streven naar een levendig en vitaal stadshart met een compact stedelijk leefmilieu met meer woningen en een gevarieerd voorzieningenaanbod.

We stimuleren diversiteit in de wijken en werken aan voldoende doorstroming, in levensloopbestendige wijken met voldoende woonruimte voor alle doelgroepen.

We versterken onze identiteit, waarin de combinatie van moderne hoogwaardige architectuur en onze cultuurhistorie en monumenten een belangrijke rol speelt.

We versterken een aantrekkelijk leefklimaat voor mens en dier, door een goed netwerk van voorzieningen en groene verbindingen. Zo spelen we in op de verandering van het klimaat.

We werken aan een goede functiemenging van wonen, werken en voorzieningen. Zowel in de woonwijken als op de werklocaties, om een aantrekkelijk vestigingsklimaat te bieden voor inwoners en ondernemers.

We stimuleren en geven ruimte aan initiatieven om onze stad verder te ontwikkelen.

Onze inzet

Structuurvisie Amersfoort 2030 en Groenvisie

De Structuurvisie Amersfoort 2030 is het beleidskader dat wij hanteren. Het is de basis voor veel activiteiten op het gebied van Ruimtelijke Ontwikkeling.

We werken vanuit de ruimtelijke sturingsfilosofie van de [Structuurvisie Amersfoort 2030](#) en een actueel planologisch afwegingskader. Met deze sturingsfilosofie geven we invulling aan uitnodigingsplanologie en kiezen we als overheid een actieve, regisserende of faciliterende rol. Met onze ruimtelijke ambities - de zogeheten Amersfoortse Principes (zie Structuurvisie Amersfoort 2030) - nodigen we initiatiefnemers uit om zelf een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van Amersfoort.

We blijven ons inzetten voor de Groen Blauwe Structuur en daarmee voor ruimte aan natuur, recreatie, sport en bewegen, voedselproductie en gezondheid. De Groenvisie Amersfoort biedt daarvoor de ambities en wensen vanuit de stad. We gaan het beleid voor groencompensatie herijken en dragen bij aan het ontwikkelen van de Groenstructuurkaart.

Plannen en uitvoering

We gaan aan de slag met een nieuwe ruimtelijke visie voor de stad Amersfoort. In een creatief proces willen we samen met de stad een visie opstellen voor de stedelijke ontwikkeling van Amersfoort. Deze visie zal de basis zijn voor de op te stellen omgevingsvisie.

We werken aan een sterke positie van Amersfoort in de regio, zowel voor de centrumfunctie voor de regio Amersfoort als onze positie in de Noordvleugel met Utrecht en Amsterdam. We zorgen voor een aantrekkelijke regio voor wonen en werken, met voldoende voorzieningen.

We werken samen met de andere beleidsprogramma's aan de opgave voor meer woningen met een gevarieerd woningaanbod met voldoende aantallen en diversiteit voor alle doelgroepen.

Daarvoor werken we samen met andere afdelingen en externe partijen aan inbreidingslocaties en transformatieprocessen. Zo passen we de groei van de voorraad sociale woningbouw evenwichtig (zowel qua verdeling als ruimtelijk/stedenbouwkundig) in in de stad.

Tevens werken we aan nieuwe gemengde woon/werkwijken in de Hoef West en Kop van IJssel.

Het bedrijventerrein De Hoef biedt, door de grote leegstand in kantoren en ruime groene opzet, goede mogelijkheden om te transformeren naar een woon-/werkgebied. Hiervoor is in januari 2017 de Structuurvisie door de gemeenteraad vastgesteld, waarin het minimum van 35% sociale woningbouw, slimme mobiliteit, duurzaamheid en de ruimtelijke omvorming naar een prettige gemengde stadswijk als doelstellingen zijn opgenomen. Momenteel worden de kaders verder uitgewerkt met stakeholders om te komen tot een goed woonmilieu met prettige openbare ruimte en een nieuw bestemmingsplan. www.hethoefpunt.nl

Met de ontwikkeling van het complex Warner Jenkinson ontstaat er een gevarieerd woonwerkmilieu met een creatief en cultureel programma gebaseerd op het voormalige industriële karakter van het gebied, waarmee de start wordt gemaakt voor de transformatie van de Kop van IJssel tot een compact stedelijk leefmilieu. Tevens onderzoeken we de mogelijkheid voor verplaatsing van de Rova. Samen met eigenaren en belanghebbenden gaan we in een creatief proces op zoek naar een nieuwe invulling van de wijk en faciliteren wij transformatie.

We gaan samen met initiatiefnemers de ruimte in de stad intensiever en slimmer gebruiken. We maken de transformatie van leegstaande kantoren mogelijk en we zorgen ervoor dat een gebouw meer functies kan krijgen (functiemenging). In het kader van het Europese project Refill gaan we op zoek naar mogelijkheden voor tijdelijk gebruik van leegstaand vastgoed voor initiatiefnemers uit de stad.

We geven burgers, ondernemers en maatschappelijke organisaties een prominente rol in de gebiedsontwikkeling en de inrichting van onze openbare ruimte. Ervaringen in de afgelopen jaren hebben de meerwaarde aangetoond van maatschappelijke participatie met burgerinitiatieven en ondernemerskracht. Wij experimenteren de komende jaren onder andere met design thinking, uitnodigingsplanologie, collectief opdrachtgeverschap en zelfbeheer.

We gaan samen met initiatiefnemers de ruimte in de stad intensiever en slimmer gebruiken. We maken de transformatie van leegstaande kantoren mogelijk en we zorgen ervoor dat een gebouw meer functies kan krijgen (functiemenging). In het kader van het Europese project Refill gaan we op zoek naar mogelijkheden voor tijdelijk gebruik van leegstaand vastgoed voor initiatiefnemers uit de stad.

We stimuleren, regisseren en faciliteren nieuwe initiatieven. We stellen ons open voor initiatiefnemers die een meerwaarde kunnen geven aan de stad en die bijdragen aan de diversiteit en duurzame ontwikkeling van Amersfoort. Zij creëren met hun inzet waarde voor de stad, passend in de plek en context. Zo geven we bijvoorbeeld ruimte aan initiatieven voor nieuwe energielandschappen voor zon en wind.

We bereiden ons voor op de implementatie van de nieuwe Omgevingswet. In maart 2016 heeft de Eerste Kamer het wetsvoorstel Omgevingswet aangenomen. Een beweging naar eenvoudiger regels en meer ruimte om samen met inwoners en bedrijven integrale keuzes te maken over de inrichting van de fysieke leefomgeving. De verwachte inwerkingtreding is 2020 of 2021. Het college van burgemeester en wethouders heeft in september 2016 het Koersdocument Implementatie Omgevingswet vastgesteld. Met het Koersdocument Implementatie Omgevingswet

kan de route voor de komende jaren verder worden uitgewerkt en uitgevoerd, samen met alle partners die daarin een rol hebben. Wij bereiden ons voor op deze verandering en werken waar mogelijk nu al in de geest van de Omgevingswet. Amersfoort heeft het gehele grondgebied aangemeld als experiment 'bestemmingsplan met verbrede reikwijdte' om gebruik te kunnen maken van de nieuwe ontwikkelingen binnen het omgevingsrecht en gefaseerd toe te werken naar één integraal Omgevingsplan voor het gehele grondgebied. De verbrede reikwijdte betekent dat het omgevingsplan niet alleen over een 'goede ruimtelijke ordening' gaat maar dat net als onder de Omgevingswet, de fysieke leefomgeving centraal staat. In dit bestemmingsplan-plus kunnen regels worden opgenomen ten behoeve van de fysieke leefomgeving, zoals een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en goede omgevingskwaliteit. Hiermee kan de gemeente zich voorbereiden op de toekomstige Omgevingswet en al werkende weg ervaring opdoen. De eerste pilot (omgevingsplan Amersfoort-Zuid en Kattenbroek) bevindt zich in de vooroverlegfase.

Tarieven 2018 plankosten planologische procedures bestemmingsplannen en Wabo-projectbesluiten:

	Wabo-projectbesluit + Wijzigingsplan	Bestemmingsplan + Uitwerkingsplan
Investeringsbedrag tot € 100.000	9.680	17.325
Investeringsbedrag € 100.000 tot € 1 miljoen	14.520	28.875
Investeringsbedrag € 1 miljoen - € 10 miljoen	24.200	37.538
Investeringsbedrag vanaf € 10 miljoen	48.400	46.200
Uw (bouw)plan opnemen in een bestemmingsplanherziening	50% van de kosten van het opstellen van een postzegelplan	50% van de kosten van het opstellen van een postzegelplan
Haalbaarheidstoets	2.500	2.500

We zorgen voor een goede inpassing van grote nieuwe infrastructuur, zoals de Westelijke ontsluiting en het knooppunt Hoevelaken. In 2017 wordt het bestemmingsplan Westelijke ontsluiting naar verwachting onherroepelijk en starten we de uitvoeringsfase. Inpassing, natuurverrijking en duurzaamheid zijn hierbij belangrijke aandachtspunten. Samen met onder meer Rijkswaterstaat werken we aan de inpassingsplannen voor de aanpassing van Knooppunt Hoevelaken.

We werken aan de ontwikkeling van de klimaatbestendige stad. We nemen maatregelen om overlast en schade te voorkomen als gevolg van langdurige en hevige regenval, hitte en droogte. Hierbij sluiten we aan bij andere thema's zoals groen, gezondheid en economie en recreatie, zodat er in de breedte meerwaarde ontstaat, de leefbaarheid toeneemt en bewustwording groeit.

Voor het faciliteren van Nul-op-de-Meter renovaties worden wat betreft bestemmingsplannen (zoals in 2016 geregeld) de leges voor afwijking van het bestemmingsplan voor de NOM-renovatie niet in rekening gebracht. Als we voldoende ervaring hebben opgedaan met NOM-renovaties willen we in een paraplu-bestemmingsplan de benodigde extra ruimte planologisch regelen.

Extra aandacht voor Stadshart

Met als leidraad 'de Visie Stadshart' geven we extra aandacht aan het Stadshart in combinatie met nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen als De Nieuwe Stad, Zonnehof en Wagenwerkplaats en langs de Eem. Het gebied in de omgeving van het NS-station vraagt om een nieuwe impuls om het gebied vitaler en aantrekkelijker te maken. Een verbetering van de bewegwijzering, een lichtplan voor de Binnenstad, een parkeer- en autoluwe Binnenstad, stadsdistributie, een groenere en kindvriendelijke inrichting van het Stadshart zijn een aantal elementen uit de visie Stadshart waarmee we aan de slag zijn gegaan. Zo wordt het Stadshart en daarmee Amersfoort, steeds aantrekkelijker. We geven invulling aan de uitvoering van het Programma Stadshart met het vergroten van de levendigheid met culturele activiteiten en evenementen, versterken de economische vitaliteit met horeca, winkels en kantoren en verbeteren de verbindingen tussen het Station, Eemhaven en de binnenstad.

Extra aandacht voor Vathorst

We blijven extra aandacht houden in Vathorst voor de leefbaarheid in de wijk. Vathorst is een wijk waarin gewoond, gewerkt en gerecreëerd wordt. We besteden aandacht aan de fysieke ruimtelijke aspecten, maar ook extra aan de sociale en economische aspecten en de openbare ruimte. In het bijzonder aan de groene en recreatieve inrichting van bijvoorbeeld de Laakzone en Vathorst Noord, maar ook de demografische ontwikkeling met een ouder wordende jeugd in de wijk die om andere voorzieningen vraagt. Verder blijft er met het groeien van de stad nog steeds een woningbouwopgave voor nieuwe woningen in Vathorst en onderzoeken we de mogelijkheden voor woningbouw in Vathorst -Bovenduist.

Wij kunnen en willen onze ambities alleen samen met de stad waarmaken. De gemeente heeft niet langer de middelen en instrumenten om ontwikkelingen volledig op eigen kracht uit te voeren. Dat willen we ook niet. De inwoners van Amersfoort hebben invloed op hun leefgebied. Wij zijn maar één van de partijen die bezig zijn met de ontwikkeling van de stad.

Wij regisseren, faciliteren, stimuleren en stellen randvoorwaarden waar dat moet, en ondernemers, inwoners en maatschappelijke organisaties maken de stad. Zij zorgen ervoor dat Amersfoort een vitale stad is en blijft. Door minder regels en meer flexibiliteit, bieden we ruimte voor initiatieven uit de stad, die bijdragen aan duurzaamheid, diversiteit, waardecreatie en die passen in de plek en context van de stad.

In 2014 is besloten tot opheffing van de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei en Kromme Rijngebied per 1 januari 2018. De tussenliggende jaren worden onder meer benut voor een goede overdracht van eigendom en beheer van de grote recreatieterreinen naar andere rechtsopvolgers, waarbij het behoud van de toegankelijkheid en betaalbaarheid voor alle inwoners van de provincie Utrecht voorop staat. Het Henschotermeer is een van deze recreatieterreinen.

Samenwerking

Wij kunnen en willen onze ambities alleen met de stad waarmaken. De gemeente heeft niet langer de middelen en instrumenten om ontwikkelingen volledig op eigen kracht uit te voeren. Dat willen we ook niet. De inwoners van Amersfoort hebben invloed op hun leefgebied. Wij zijn maar één van de partijen die bezig zijn met de ontwikkeling van de stad.

Wij regisseren, faciliteren, stimuleren en stellen randvoorwaarden waar dat moet, en ondernemers, inwoners en maatschappelijke organisaties maken de stad. Zij zorgen ervoor dat Amersfoort een vitale stad is en blijft. Door minder regels en meer flexibiliteit bieden we ruimte voor initiatieven uit de stad, die bijdragen aan duurzaamheid, diversiteit, waardecreatie en die passen in de plek en context van de stad.

In 2014 is besloten tot opheffing van de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei en Kromme Rijngebied per 1 januari 2018. De tussenliggende jaren worden onder andere benut voor een goede overdracht van eigendom en beheer van de grote recreatieterreinen naar andere rechtsopvolgers, waarbij het behoud van de toegankelijkheid en betaalbaarheid voor alle inwoners van de provincie Utrecht voorop staat. Het Henschotermeer is een van deze recreatieterreinen.

Maatregelen

Op dit deelprogramma zijn geen herstelmaatregelen van toepassing of zijn de herstelmaatregelen reeds gerealiseerd.

Gerelateerde links

www.ruimtelijkeadaptatie.nl

www.amersfoort.nl/structuurvisie

www.amersfoort.nl/welstand

[Omgevingsvergunning](#)

2 GRONDEXPLOITATIES

Wethouder Hans Buijtelaar

E-mail: wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Financiën en belastingen (incl. deelnemingen en PPS-en)

Grondzaken /vastgoed

Mobiliteit

Sport

Vathorst

Stationsgebied

Ambitie

We ontwikkelen Amersfoort samen, we benutten waar mogelijk de kracht van de stad. Met de inzet van ons grondbeleid streven we ernaar om bijzondere projecten en gebiedsontwikkelingen mogelijk te maken. We handelen vanuit situationeel grondbeleid en passen maatwerk toe, iedere opgave is immers uniek. Wij zetten hoofdzakelijk in op faciliterend en regisserend grondbeleid. Als onze ambities echter niet door andere partijen worden waargemaakt en wij de risico's aanvaardbaar vinden, passen we ook actief grondbeleid toe. We verwerven in dat geval vastgoed om de gewenste ontwikkelingen op gang te brengen. We gaan nader onderzoeken hoe actief grondbeleid ingezet kan worden ten behoeve van de grote sociale woningbouwopgave.

Doelstellingen

We ondersteunen ontwikkelingen met grondbeleid op maat.

Bij gebiedsontwikkeling zoeken wij naar de (maatschappelijke) waardecreatie: naar meer en andere ontwikkelingsvormen voor gebieden, die - vroeg of laat - rendement opbrengen.

We hebben een goed beeld van de ontwikkelingen die van invloed zijn op onze grondexploitaties, beheersen de risico's en stappen in projecten op het moment dat er ontwikkelingskansen zijn.

Onze inzet

Onze opgave op het gebied van woningbouw is groot. Samen met corporaties en marktpartijen wordt de (sociale) woningbouwopgave gerealiseerd. Per ontwikkeling zal bepaald worden welke rol het gemeentelijke grondbeleid hierin kan bijdragen en wat de financiële consequenties hiervan zijn. Daar waar mogelijkheden zijn voor sociale woningbouw zijn deze verwerkt in de lopende

grondexploitaties (bijvoorbeeld de grondexploitatie Sportfondsenbad). Als gevolg van het toevoegen van sociale woningbouw zal het saldo voor nieuwe grondexploitaties en het te verkopen vastgoed mogelijk lager uitkomen.

Vanuit de maatwerkgedachte streven we naar samenwerkings- en exploitatiemodellen die passen bij de beoogde ontwikkelingen. Flexibiliteit is nodig om te kunnen inspelen op veranderingen in vraag en aanbod vanuit de markt.

We experimenteren met aanbestedingen en financieringen waarbij maatschappelijke invulling en (maatschappelijke) waardecreatie centraal staan. De financiering van gebiedsontwikkeling is meer dan alleen grond- en vastgoedexploitatie. Bij ontwikkeling ontstaan er meer financiële stromen die waarde creëren. Het meten van deze waardestromen is echter lastig, aangezien maatschappelijke factoren moeilijk kwantitatief te maken zijn. Diverse landelijke initiatieven daartoe zijn gestrand in de zoektocht naar eenduidige definities en indicatoren. Het bepalen van maatschappelijk rendement van vastgoed en gebiedsontwikkelingen is daarmee maatwerk geworden dat van geval tot geval zal worden beoordeeld.

Wij gaan starten met programmamanagement voor de werklocaties. Als gevolg hiervan zal integraler kunnen worden gewerkt en is sprake van een betere coördinatie op de inzet van de gemeente. Dit heeft naar verwachting een gunstig effect op het uitgifteniveau.

We beperken de risico's van de lopende grondexploitaties. Dat doen we door in te spelen op de actuele ontwikkelingen op de vastgoedmarkt, door te zoeken naar nieuwe samenwerkings- en ontwikkelingsvormen, door voortdurende monitoring en goed risicomanagement. Indien een reëel tekort dreigt, nemen wij direct dit verlies. Met ingang van 1 januari 2016 is voor de grondexploitaties de wet- en regelgeving veranderd. Gevolg hiervan is dat er in de grondexploitaties maar zeer beperkt onvoorzien mag worden opgenomen. De financiële gevolgen van onverwachte gebeurtenissen kunnen minder goed opgevangen worden. In die gevallen zal eerder een beroep gedaan worden op de reserves. Wij hebben te maken met de vennootschapsbelastingplicht en met aangescherpte regelgeving in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Tot op heden geven de berekeningen aan dat de grondexploitaties niet belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting zijn. Echter, omdat deze regelgeving nieuw en complex is geven wij de waarschuwing af dat mocht de belastingdienst toch aanleiding zien de grondexploitaties aan te merken als VPB-plichtig, er sprake is van een totaal risico van ca. € 1,5 miljoen.

Bij de jaarlijkse herziening van de grondexploitaties (jaarrekening) zullen wij de consequenties van deze wijzigingen in beeld brengen en financieel vertalen. Zie voor nadere toelichting de paragraaf Grondbeleid.

In de paragrafen Grondbeleid en Risico's en weerstandsvermogen wordt een toelichting gegeven over de stand van zaken van de grondexploitaties en het grondbeleid.

Samenwerking

Voor de gebiedsontwikkeling Vathorst werken wij samen met andere partijen in het Ontwikkelingsbedrijf Vathorst en de VOF Podium. Hierover is meer informatie te vinden in de paragraaf Verbonden partijen. Bij diverse lopende ontwikkelingen wordt nauw samengewerkt met ondernemers en inwoners.

Maatregelen

Op dit deelprogramma zijn geen herstelmaatregelen van toepassing of zijn de herstelmaatregelen reeds gerealiseerd.

Gerelateerde links

[Nota Grondbeleid](#)

3 VASTGOED

Wethouder Hans Buijtelaar

E-mail: wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Financiën en belastingen (incl. deelnemingen en PPS-en)

Grondzaken /vastgoed

Mobiliteit

Sport

Vathorst

Stationsgebied

Ambitie

Het gemeentelijk vastgoed wordt optimaal benut voor de huisvesting van maatschappelijke organisaties en verenigingen, gebiedsontwikkeling en het bewaren van culturele waarden.

Doelstellingen

We verduurzamen onze vastgoedportefeuille en maken deze beter toegankelijk. Wij houden bij onderhoud rekening met duurzaamheid en toegankelijkheid, benutten onze daken voor zonnepanelen en conserveren ons cultureel erfgoed voor de toekomst. Bij nieuwbouw houden wij vanaf het begin van het ontwikkelingsproces rekening met toegankelijkheidseisen en een hoog duurzaamheidsniveau.

Onze vastgoedportefeuille wordt optimaal ingezet. De portefeuille heeft een omvang die past bij de gemeentelijke beleidsambities, het vastgoed is van voldoende kwaliteit en de functies zijn gehuisvest in het juiste vastgoed.

We werken aan een efficiënt en transparant beheer met een zo hoog mogelijk maatschappelijk en/of financieel rendement.

We creëren in het gemeentelijk vastgoed ruimte voor (burger-)initiatieven en zetten het vastgoed in als aanjager bij gebiedsontwikkeling.

Rijksmonument Flehite wordt in 2018 duurzaam gerestaureerd en de kade rond het gebouw wordt hersteld na eerdere verzakking.

Onze inzet

Kwaliteit, transparantie, efficiëntie en duidelijkheid; belangrijke begrippen in de wijze waarop wij vastgoed beheren. De [Nota Vastgoedbeheer](#) is op 22 augustus 2017 door het college van B & W vastgesteld en is een belangrijke stap in de verdere professionalisering van het vastgoedbeheer. Hierin staan de uitgangspunten voor strategisch en efficiënt vastgoedbeheer omschreven. Bij het dagelijks beheer, dat SRO voor ons uitvoert, sturen we op kwaliteit, kostenefficiëntie en klanttevredenheid.

De eigenaarsverantwoordelijkheid voor de ambtelijke huisvesting wordt de komende jaren gefaseerd overgedragen van de afdeling Interne Dienstverlening en Advies naar de afdeling Programma's en Projecten, zodat de laatste fase van de centralisatie van het vastgoed kan worden afgerond.

Er is een stadsbrede opgave, waarvoor wij locaties zoeken voor de realisatie van (sociale) woningbouw. Inmiddels zijn er diverse locaties in gemeentelijk eigendom geschikt bevonden voor (sociale) woningbouw, zoals het Sportfondsenbad, zwembad Liendert, voormalige onderwijslocaties aan de Rossinistraat en de Leusderweg en de voormalige bibliotheeklocatie Hoogland. Voor gemeentelijke locaties die niet meer nodig zijn voor maatschappelijke beleidsdoelstellingen onderzoeken wij eerst of deze in aanmerking komen voor (sociale) woningbouwontwikkeling, voordat andere vormen van verkoop of herontwikkeling overwogen worden.

We stimuleren in samenwerking met een lokaal netwerk het tijdelijk gebruik van leegstaand vastgoed. De gemeente biedt haar vastgoed dat beschikbaar is voor tijdelijk gebruik aan via matchpoint/Refill. Zij stimuleert andere vastgoedeigenaren hetzelfde te doen, zodat zo veel mogelijk maatschappelijke initiatieven tijdelijk onderdak kunnen krijgen. De inzet van het Europese-project Urbact / Refill (Reuse of vacant spaces as driving Force for Innovation on Local level) draagt bij door diverse initiatieven aan te jagen en te faciliteren.

We gaan het stadhuis sober en doelmatig renoveren, waartoe de Raad op 27 juni 2017 heeft [besloten](#). In 2018 zal het werk aanbesteed worden, waarna het ontwerp verder wordt uitgewerkt. Ook zal nader onderzoek plaatsvinden naar onder andere aanvullende duurzaamheidsmaatregelen en tijdelijke huisvesting. In 2019 en 2020 vindt de realisatie plaats.

In het geval van nieuwbouw, streven wij naar het meest optimale, duurzame en integraal toegankelijke resultaat. In de toekomst blijven wij in projecten de investeringen in duurzaamheid afzetten tegen het vigerend bouwbesluit, zodat de keuze voor duurzaamheid ook door de gemeenteraad gemaakt kan worden. Budget voor duurzame gebouwen wordt voor nieuwbouw per

project aangevraagd. Voor toegankelijkheid bij nieuwbouwprojecten geldt dat de aanvullende kosten, indien meegenomen vanaf het begin van het proces, niet veel hoger hoeven te zijn.

Bij onderhoud of vervanging gaan we voor verduurzaming van het vastgoed. We brengen de duurzaamheidspotentie van het vastgoed in beeld en stellen duurzaamheidsscenario's op, mede op basis van inzicht in het verbruik, om goede investeringsbeslissingen in onderhoud en vervanging te nemen. Wij streven naar een verbeterde toegankelijkheid van ons vastgoed voor alle bewoners van Amersfoort. We laten de toegankelijkheid van ons vastgoed toetsen en stellen een Meerjarenplan op om dit te verbeteren. De financiële consequenties brengen we daarbij in beeld. Bij de renovatie van het Stadhuis geven we hierin al het goede voorbeeld, door de toegankelijkheid sterk te verbeteren.

Samenwerking

Het beheer en onderhoud van het gemeentelijk vastgoed gebeurt grotendeels door de SRO BV. Zie ook paragraaf Verbonden partijen.

Maatregelen

Op dit deelprogramma zijn geen herstelmaatregelen van toepassing of zijn de herstelmaatregelen reeds gerealiseerd.

Gerelateerde links

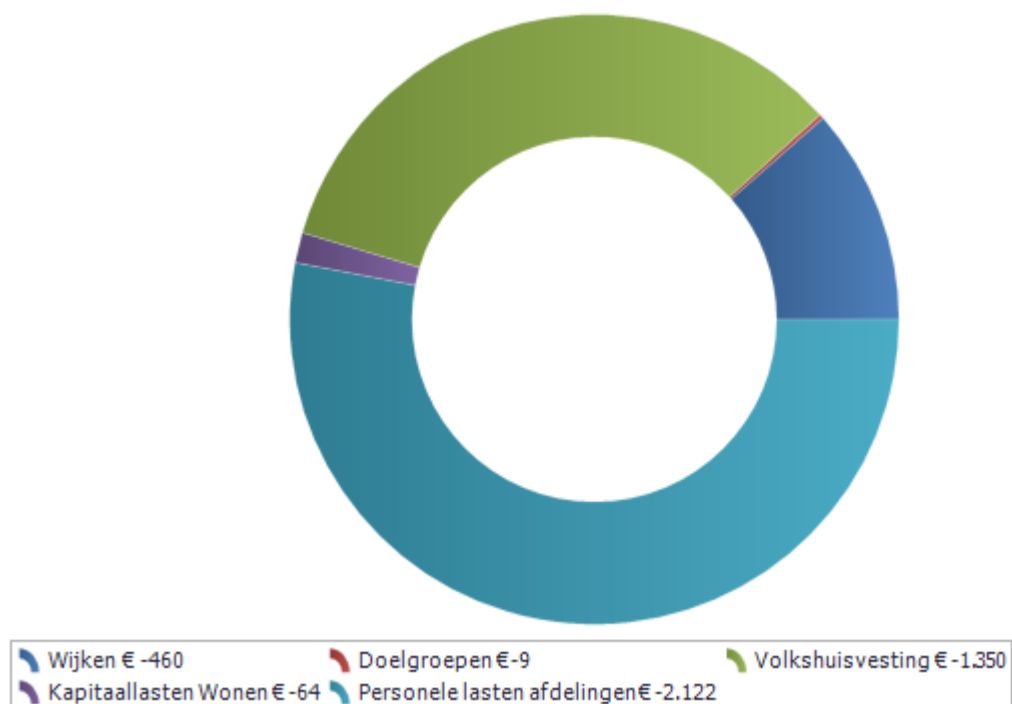
Er zijn geen gerelateerde links voor dit deelprogramma.

08 WIJKEN EN WONEN

Inleiding

Amersfoort heeft vitale buurten en wijken, waarin het prettig wonen, werken en recreëren is. We werken gebiedsgericht samen met bewoners, ondernemers en andere partijen aan de leefbaarheid. Het woonklimaat in onze stad is hoogwaardig, gevarieerd en toekomstvast en biedt voldoende variatie in woonmilieus.

Waar geven we ons geld aan uit

Financieel overzicht per programma

(bedragen x € 1.000,--)

PROGRAMMA	REKENING 2016	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1 WIJKEN	-1.158	-1.185	-1.361	-1.273	-1.273	-1.273
2 WONEN	-1.286	-6.485	-2.645	-1.624	-1.573	-1.572
TOTAAL LASTEN	-2.444	-7.670	-4.005	-2.897	-2.846	-2.845
BATEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1 WIJKEN	0	0	0	0	0	0
2 WONEN	6.846	244	309	309	309	309
TOTAAL BATEN	6.846	244	309	309	309	309
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
1 WIJKEN	-1.158	-1.185	-1.361	-1.273	-1.273	-1.273
2 WONEN	5.559	-6.241	-2.335	-1.315	-1.264	-1.263
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	4.402	-7.426	-3.696	-2.588	-2.537	-2.536
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve	-5.490	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserve	0	50	50	0	0	0
TOTAAL MUTATIES RESERVES	-5.490	50	50	0	0	0
SALDO PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-1.089	-7.376	-3.646	-2.588	-2.537	-2.536

Toelichting op de begrotingsmutaties

Tabel: PF.08.02 Toelichting afwijkingen

(bedragen x € 1.000,--)

Afwijkingen begroting 2018 t.o.v. begroting 2017, inclusief reservemutaties	SUBTOTAAL	TOTAAL	Structureel/ incidenteel
WIJKEN			
<u>Kadernota 2018-2021</u>			
- 8.1 Reparatie investeringsbudget. Gedeeltelijk herstel Investeringsbudget wijken	-50		S
<u>Indexering</u>	-126		S
		-176	
WONEN			
<u>Personele lasten</u>			
- Indexering personele lasten en formatieaanpassing afdeling Projecten en Programma's.	-74		S
<u>Rente startersleningen</u>	0		S
<u>Budget stimulering sociale woningbouw</u>			
- Terugboeken incidenteel budget 2017	4.000		I
- Opvoeren incidenteel budget 2018	-1.000		I
- Aframen eenmalig budget 2017 jongerenhuisvesting	975		I
<u>Overige kleine verschillen en afrondingen</u>	5		S
		3.906	
TOTAAL AFWIJKINGEN WIJKEN EN WONEN		3.730	

Het kan zijn dat de bedragen bij de formatie-uitbreidingen in de programma's niet één op één overeenkomen met de Kadernota. Dit komt omdat nu bij de begroting de bedrijfsvoeringskosten die gepaard gaan met die formatie-uitbreidingen, in programma 13 zijn verantwoord.

Geplande investeringen

Er zijn binnen dit programma geen investeringen gepland.

Risico's

Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Risico	Maatregel	Benodigde weerstands-capaciteit in € mln.	Portefeuillehouder
Er wordt aanspraak gemaakt op onze achtervangpositie, voor de verstrekte hypotheekgarantie, door de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen met als gevolg jaarlijkse rentederving op te verstrekken renteloze leningen.	Tegenover de leningen staat de waarde van de desbetreffende woningen; de borgstelling betreft uitsluitend de betaling van de eventuele restschuld na gedwongen verkoop; het WEW beschikt over een fondsvermogen voor het kunnen opvangen van de verliezen.	0,1	Imming

1 WIJKEN

Wethouder Fleur Imming

E-mail: wethouderimming@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

WMO

Jeugdzorg

Wonen

Wijkvoorzieningen

Ambitie

Amersfoort bestaat uit een verscheidenheid aan straten, buurten en wijken waarin het voor iedereen prettig, gezond en veilig leven is, nu en in de toekomst. De woonomgeving en de voorzieningen sluiten aan bij de diversiteit aan wensen, behoeften en initiatieven van de bewoners en ondernemers.

Vanuit de verbinding met een goede sociale basisinfrastructuur stimuleren we dat onze inwoners een sociaal netwerk kunnen opbouwen. Zo kunnen buurtbewoners elkaar ondersteunen indien gewenst en elkaar aanspreken indien nodig. De verantwoordelijkheid voor de straat, buurt, wijk en de leefbaarheid delen wij met inwoners, instellingen en bedrijven. Want grotere zeggenschap over de eigen leefomgeving leidt tot meer waardering voor de buurt. We versterken daarom het gebiedsgericht samenwerken met inwoners, instellingen en bedrijven op het gebied van veiligheid, de fysieke en sociale woonomgeving.

8.1.a Rapportcijfer buurt/woonomgeving

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
7,3		7,4		7,3		7,4		7,4

Bron: Stadspeiling, O&S

Toelichting: De Stadspeiling, onderdeel Leefbaarheid en Veiligheid wordt in de oneven jaren in het najaar gehouden onder Amersfoorters van 18 t/m 84 jaar.
"Wat is het oordeel over uw buurt / woonomgeving? Geef dit aan met een rapportcijfer van 1 (zeer slecht) tot 10 (zeer goed)." De afname in 2015 is statistisch significant.
Voor meer informatie, zie de [Stadspeiling Leefbaarheid en Veiligheid 2015](#) of [de Wijkatlas](#).

8.1.b Schaalscore sociale cohesie (0-10)

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
6,3		6,4		6,4		6,4		6,4

Bron: Stadspeiling, O&S

Toelichting: De Stadspeiling, onderdeel Leefbaarheid en Veiligheid wordt in de oneven jaren in het najaar gehouden onder Amersfoorters van 18 t/m 84 jaar.

Het betreft een schaalscore (geen rapportcijfer!) dat aangeeft in welke mate sprake is van sociale samenhang in de buurt. De score is gebaseerd op vier stellingen:

- ik voel me thuis bij de mensen in deze buurt
- ik woon in een gezellige buurt met veel saamhorigheid
- de mensen in deze buurt kennen elkaar nauwelijks
- de mensen in deze buurt gaan op een prettige manier met elkaar om

Om een indruk te krijgen van dit cijfer: met de eerste stelling ('ik voel me thuis bij de mensen in deze buurt') was 70% het eens en 7% het oneens in 2015. De rest is neutraal of weet het niet.

Voor meer informatie, zie de [Stadspeiling Leefbaarheid en Veiligheid 2015](#) of [de Wijkatlas](#).

8.1.c % betrokkenheid bij buurt

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
32		34		35		35		35

Bron: Stadspeiling, O&S

Toelichting: De Stadspeiling, onderdeel Leefbaarheid en Veiligheid wordt in de oneven jaren in het najaar gehouden onder Amersfoorters van 18 t/m 84 jaar.

Percentage Amersfoorters dat het eens is met de stelling 'de bewoners in deze buurt voelen zich betrokken bij de buurt' op het totaal van de antwoorden, inclusief 'weet niet/geen mening'.

Overzicht indicatoren

Indicator	Realisatie cijfers						Streefcijfers		
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Rapportcijfer buurt/woonomgeving	7,3		7,4		7,3		7,4		7,4
Schaalscore sociale cohesie (0-10)	6,3		6,4		6,4		6,4		6,4
% betrokkenheid bij buurt	32		34		35		35		35

Doelstellingen

We versterken de samenwerking met inwoners, instellingen en ondernemers en geven hun meer verantwoordelijkheid en zeggenschap bij de vraagstukken die voor hen belangrijk zijn.

We verbinden ons beleid en onze doelen met de wensen en behoeften van bewoners, instellingen en ondernemers en laten ons waar mogelijk door hun initiatieven leiden. Waar dit kan brengen we initiatieven bij elkaar.

Op basis van de wensen behoeften en initiatieven van bewoners en ondernemers bepalen we de inzet van de gemeente in straat, buurt en/of wijk.

Bewoners Liendert aan de slag met het plan van aanpak voor hun wijk.

Onze inzet

Samen met bewoners, instellingen en ondernemers gaan we aan de slag met de plannen van aanpak die in de drie pilotwijken in 2017 zijn gemaakt. Op basis van de ervaringen in de pilots kijken we of we het gebiedsgericht werken ook in de andere gebieden versterken.

Om te weten wat er speelt en leeft zijn we aanwezig in het gebied en spreken we met inwoners ondernemers en partners. We werken vanuit een gezamenlijke analyse van informatie, kennis en

beleving aan de prioriteiten in het gebied. De gebiedsmanagers hebben hierin een belangrijke verbindende rol. Zij voeren regie op samenwerkingsprocessen met in- en externe partijen. Zij regisseren de samenhang tussen de sociale, fysieke en (sociale-) veiligheidsaspecten in buurt of wijk en agenderen belangrijke vragen en onderwerpen uit het gebied.

Bij het opstellen en uitvoeren van stedelijk beleid kijken we naar de behoeften en mogelijkheden voor maatwerk per wijk. Dat vraagt inzet en integraal samenwerken met de verschillende domeinen.

Om bewoners te stimuleren zelf actief te zijn in eigen buurt of wijk, stellen we jaarlijks een buurtbudget ter beschikking voor iedere wijk. Daarnaast kunnen bewoners en organisaties financiële ondersteuning krijgen bij sociale projecten en activiteiten vanuit de regeling Projecten#Indebuurt. Aansluitend bij de gedachte over diversiteit en maatwerk per wijk beoordelen we wat passend is.

Gebiedsgericht samenwerken aan sociale-, fysieke- en veiligheidsopgaven

Samenwerking

We werken samen aan de leefbaarheid en sociale cohesie in straat, buurt en wijk met bewoners(groepen), ondernemers, onderwijsinstellingen, Indebuurt033, politie, woningcorporaties, (sport)verenigingen, kerken en moskeeën.

Om goed te kunnen inspelen op kansen en bedreigingen voeren we regie op het gebiedsgericht samenwerken aan sociale, fysieke en veiligheidsopgaven. We organiseren in- en externe netwerken. Daarnaast zijn we aanwezig bij netwerkbijeenkomsten en informatiebijeenkomsten die door wijkpartners worden georganiseerd.

Maatregelen

- Het gefaseerd afschaffen van het investeringsbudget (programmakosten) Wijken (in totaal met ingang van 2018 € 106.000). Bij de kadernota 2018 - 2021 is besloten om deze maatregel gedeeltelijk (€ 50.000) te repareren.
- De gemeente heft het restant van de reservering voor Amersfoort vernieuwt op. Uiterlijk in 2020 heft de gemeente het restant van de reservering voor Amersfoort vernieuwt op.

Gerelateerde links

[Overzicht van en voor bewonersinitiatieven](#)

[Landelijk Samenwerkingsverband Actieve bewoners](#)

[Landelijk platform voor wijkgericht werken](#)

[Indebuurt033](#)

2 WONEN

Wethouder Fleur Imming

E-mail: wethouderimming@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

WMO

Jeugdzorg

Wonen

Wijkvoorzieningen

Ambitie

Het is goed wonen in Amersfoort. Zowel in de koop- als in de huursector kent Amersfoort een diversiteit aan woningen en wijken. Jong en oud, kleine en grote huishoudens, huurders en kopers, voor iedereen biedt de Amersfoortse woningmarkt een plek om passend te kunnen wonen. Met het woningaanbod sluiten we aan bij de woningvraag en we zetten in op segmenten waar de vraag het aanbod overstijgt. De nadruk ligt hierbij op het vergroten van het aantal sociale huurwoningen. Daartoe zijn we het programma woningbouw gestart. Met dit programma zorgen we ervoor dat op gemeentelijke locaties de woningcorporaties meer sociale huurwoningen kunnen realiseren en we vragen particulieren om in hun woningbouwprojecten ook 35% sociale huurwoningen te realiseren. Dit gaat zowel om nieuwbouwprojecten als om transformatie van kantoorruimte naar woningen. Met die transformatie halen we lege vierkante meters kantoorruimte uit de markt en zorgen we voor een zinvolle wonen invulling.

8.2.a Jaren wachttijd als woningzoekende

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	5,2	5,1	5,4	5,9	6,3		6,3	

Bron: Woningnet; bewerking O&S

Toelichting: Het aantal jaren dat een woningzoekende gemiddeld stond ingeschreven bij Woningnet bij acceptatie van een woning. (streefcijfer wachttijd van 6,3 jaar wordt als maximum beschouwd). Sociale huurwoningen worden toegewezen op basis van wachttijd. De aangeboden woning gaat naar de woningzoekende die het langst staat ingeschreven. De gemiddelde wachttijd die nodig is om voor een woning in aanmerking te komen, zegt daarmee iets over de krapte op de sociale huurwoningmarkt.

Met de overgang naar een regionaal woonruimteverdeelsysteem hebben Amersfoortse woningzoekenden tijdelijk extra inschrijfduur gekregen om hun concurrentiepositie met andere woningzoekenden te versterken. De hier berekende gemiddelde wachttijd gaat uit van de 'zuivere' wachttijd, dat wil zeggen het aantal jaren vanaf de inschrijving tot de uiteindelijke toewijzing van een woning. De wachttijd is zo vergelijkbaar met de wachttijd in eerdere jaren.

8.2.b Kernvoorraad

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
		17967	17863	17822	18166		18200	

Bron: BAG/WOZ/Corporaties; bewerking O&S

Toelichting: De kernvoorraad bestaat uit de goedkopere huurwoningen die eigendom zijn van een sociale verhuurder. De maximale huur voor de kernvoorraad is gelijk aan de huurtoeslaggrens: € 710,68 (2017). De kernvoorraad is primair bedoeld voor het huisvesten van de doelgroep. Door het beperken van sloop, verkoop en liberalisaties van corporatiewoningen wordt gepoogd de omvang van de kernvoorraad te stabiliseren. (streefcijfer kernvoorraad van 18.200 wordt als minimum beschouwd)

8.2.c % toewijzing aan urgenten

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	33,1	28,2	38	40,6	35,3		45	

Bron: Woningnet; bewerking O&S

Toelichting: Aandeel sociale huurwoningen dat is toegewezen aan urgent woningzoekenden op het totaal van woningzoekenden. (streefcijfer 45% wordt als maximum beschouwd).

8.2.d Nieuwbouw

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	463	539	390	259	579		518	

Bron: BAG /CBS; bewerking O&S

Toelichting: Nieuwbouw en sloop hebben betrekking op zowel koop- als huurwoningen. Huurwoningen bestaan voor het grootste deel uit woningen van corporaties maar ook van particuliere verhuurders. In 2016 werden er door de corporaties 167 nieuwe woningen gebouwd en 113 bestaande woningen gesloopt.

8.2.e Sloop

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	29	36	163	78	123		94	

Bron: BAG /CBS; bewerking O&S

Toelichting: Nieuwbouw en sloop hebben betrekking op zowel koop- als huurwoningen. Huurwoningen bestaan voor het grootste deel uit woningen van corporaties maar ook van particuliere verhuurders. In 2016 werden er door de corporaties 167 nieuwe woningen gebouwd en 113 bestaande woningen gesloopt.

Overzicht indicatoren

Indicator	Realisatie cijfers						Streefcijfers		
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Jaren wachttijd als woningzoekende		5,2	5,1	5,4	5,9	6,3		6,3	
Kernvoorraad			17967	17863	17822	18166		18200	
% toewijzing aan urgenten		33,1	28,2	38	40,6	35,3		45	
Nieuwbouw		463	539	390	259	579		518	
Sloop		29	36	163	78	123		94	

Doelstellingen

Er zijn voldoende sociale huurwoningen beschikbaar voor inwoners die hier gezien hun inkomen en gezinssituatie voor in aanmerking komen. Gezien de grote vraag naar sociale huurwoningen, willen we het aanbod daarvan vergroten. Hiervoor stellen we de gemeentelijke locaties beschikbaar aan de woningcorporaties. Daarnaast vragen we marktpartijen om bij hun nieuwbouwproductie en in kantoortransformaties 35% sociale huurwoningen te realiseren. Daarvoor zetten we ons ruimtelijk instrumentarium in en hebben we zo nodig financiële middelen beschikbaar.

We optimaliseren de woonruimteverdeling.

Daarvoor is de regionale woonruimteverdeling geëvalueerd. De aanbevelingen uit de evaluatie betrekken we in het opstellen van een nieuwe huisvestingsverordening. Het proces om urgentie te kunnen krijgen wordt verbeterd.

We voeren de huisvesting van vergunninghouders uit conform de taakstelling van het Rijk.

In 2018 zijn we bij in de taakstelling. De doelgroep jonge statushouders (tussen de 18 en 23 jaar) blijft vanwege de geringe financiële en huisvestingsmogelijkheden extra aandacht vragen.

We blijven inzet plegen op de gevolgen van de scheiding van wonen en zorg.

We hebben in beeld wat de omvang is van de uitstroom uit zorginstellingen (extramuralisering) en wat dat betekent voor de woningvraag (kwaliteit en kwantiteit) en hoe we deze doelgroep gaan huisvesten. Deze aspecten maken onderdeel uit van een op te stellen stedelijk programma huisvesting bijzondere doelgroepen, waarin we met zorg- en marktpartijen afspraken maken over passende huisvesting voor de doelgroepen met een specifieke woonvraag.

We zetten de wijkaanpak binnen Amersfoort Vernieuwt voort tot 2020.

Zo komen we tot diverse, levendige, duurzame wijken.

Onze inzet

Om voldoende sociale woningen beschikbaar te hebben, maken we afspraken met de corporaties. Met de corporaties maken we jaarlijks prestatieafspraken. We bespreken welke keuzes ze maken in Amersfoort, passend bij ons woonbeleid. Bij nieuwbouw zorgen de corporaties voor sociale woningbouw en voor de huisvesting van alle doelgroepen die daar op zijn aangewezen.

We interesseren ook andere marktpartijen om te investeren in sociale en middeldure huurwoningen. Marktpartijen dragen in hun projecten bij aan de opgave voor de sociale woningbouw door 35% van hun project daar voor beschikbaar te maken. Voor de door hen te realiseren middeldure huur stellen we eisen aan de kwaliteit van de woningen.

Optimaliseren woonruimteverdeling

Daarvoor is de regionale woonruimteverdeling geëvalueerd. De aanbevelingen uit de evaluatie betrekken we in het opstellen van een nieuwe huisvestingsverordening. Het proces om urgentie te kunnen krijgen wordt verbeterd. De doelgroepen voor urgentie krijgen ook een plek in de nieuwe huisvestingsverordening.

Huisvesting vergunninghouders

In 2018 zijn we bij in de taakstelling. De doelgroep jonge statushouders (tussen de 18 en 23 jaar) blijft vanwege de geringe financiële en huisvestingsmogelijkheden extra aandacht vragen. Daarom maken we afspraken met de woningcorporaties over het kamergewijs huisvesten van deze groep.

We brengen samen met partners in kaart wat de gevolgen zijn van de scheiding van woning en zorg voor onze inwoners. Hierbij beoordelen we wat het betekent dat zorgbehoevenden langer zelfstandig blijven wonen en wat de consequenties voor de woningmarkt zijn van de extramuralisering. De gemeente en de woningcorporaties sluiten een convenant waarin Wmo-afspraken worden gemaakt over woningaanpassingen. We stellen een stedelijk programma huisvesting bijzondere doelgroepen op.

We voeren de periode 2015-2020 van Amersfoort Vernieuwt uit. Samen met de Alliantie zetten we de geplande bouw- en renovatieprojecten voort om te komen tot kwalitatief betere en minder eenzijdig opgebouwde wijken.

Samenwerking

Belangrijke partijen bij het halen van de wonen doelstellingen zijn de woningcorporaties. Met de woningcorporaties maken we jaarlijks prestatieafspraken. Daarnaast zijn ook de huurdersvertegenwoordigers partners die het beleid door hun inbreng bij de prestatieafspraken mede bepalen. Marktpartijen dragen bij aan zowel sociale als middeldure huur en aan betaalbare koopwoningen. We faciliteren initiatieven uit de stad, bijvoorbeeld rondom het thema vernieuwend opdrachtgeverschap.

Maatregelen

- **Het overdragen van eigendom en beheer aan corporaties van het laatste woonwagenkamp (De Birk)** (€ 23.000). In de herstelbegroting was de overdracht van de Birk aan de Alliantie voorzien voor 2016. De herinrichting zal niet eerder dan in 2017 worden afgerond. Eigendomsoverdracht nu voorzien voor 2017. Daarom kan bijhorend beheerbudget niet eerder vervallen dan in 2018.

Gerelateerde links

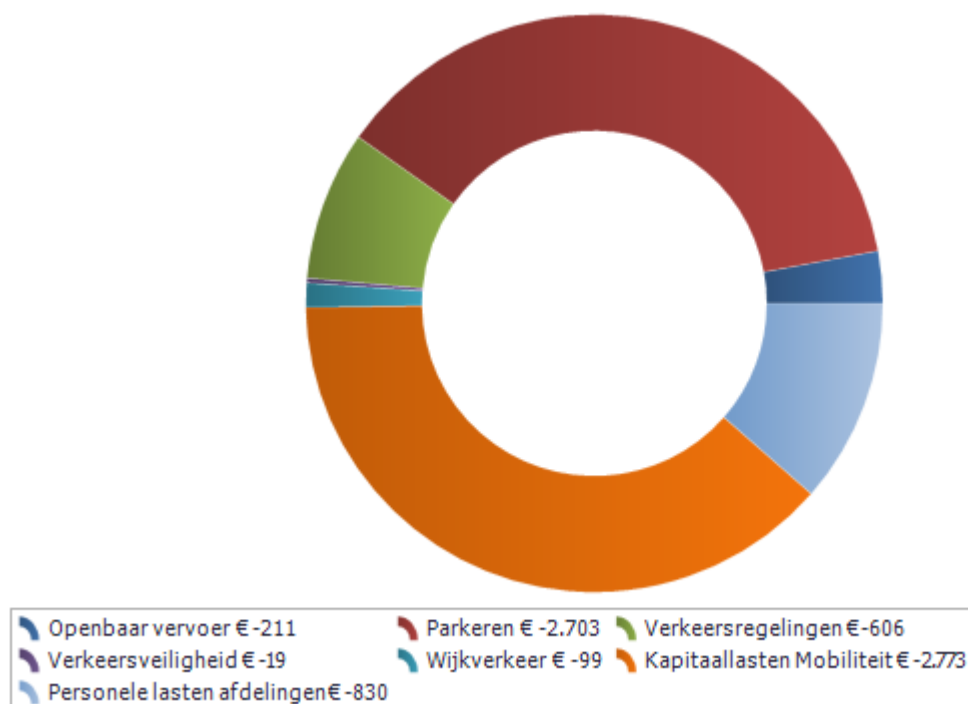
Er zijn geen gerelateerde links voor dit deelprogramma.

09 MOBILITEIT

Inleiding

Amersfoort is een bereikbare en verkeersveilige stad binnen het regionale verkeers- en vervoersnetwerk van Midden Nederland. Er is een optimale balans tussen de verschillende vervoerswijzen auto, (brom)fiets en openbaar vervoer. In de keuzes en afwegingen die we maken nemen we expliciet onderwerpen als leefbaarheid en duurzaamheid mee.

Waar geven we ons geld aan uit

De lasten opgenomen in deze taartdiagram zijn exclusief de taakstelling in verband met de dotatie aan de reserve Knooppunt Hoevelaken €300.000.

Financieel overzicht per programma

(bedragen x € 1.000,--)

PROGRAMMA	REKENING 2016	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1 MOBILITEIT	-5.134	-5.943	-6.936	-7.043	-7.158	-7.441
TOTAAL LASTEN	-5.134	-5.943	-6.936	-7.043	-7.158	-7.441
BATEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1 MOBILITEIT	3.201	3.044	2.984	2.984	2.984	2.984
TOTAAL BATEN	3.201	3.044	2.984	2.984	2.984	2.984
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
1 MOBILITEIT	-1.933	-2.899	-3.951	-4.059	-4.174	-4.457
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-1.933	-2.899	-3.951	-4.059	-4.174	-4.457
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve	-2.000	-3.300	-3.500	-3.700	-1.500	0
Onttrekking aan reserve	8.570	2.719	1.540	1.612	1.612	112
TOTAAL MUTATIES RESERVES	6.570	-581	-1.960	-2.088	112	112
SALDO PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES	4.637	-3.480	-5.911	-6.147	-4.062	-4.345

Toelichting op de begrotingsmutaties

Tabel: PF.09.02 Toelichting afwijkingen

(bedragen x € 1.000,--)

Afwijkingen begroting 2018 t.o.v. begroting 2017, inclusief reservemutaties	SUBTOTAAL	TOTAAL	Structureel/ incidenteel
MOBILITEIT			
<u>Afschrijving f210</u>			
- A.g.v. uitvoering Fietsplan, projecten VERDER en bereikbaarheidsprojecten	-306		S
<u>Kadernota 2018-2021</u>			
- 2.4 Handhaving dmv inzet fietsstewards (zie kadernota programma 2)	-50		I
- 2.4 Handhaving parkeren (zie kadernota programma 2)	-487		S
- 9.1/9.2 Vervangingsinvesteringen en onderhoud verkeersregelinstallaties (VRI)	-105		S
- 9.3 Kleine verkeersmaatregelen (KVM)	-20		S
<u>Indexering</u>	6		S
<u>Herschikking budget parkeren</u>			
De inkomsten voor het parkeerroute informatie systeem worden niet meer ontvangen. Deze post is derhalve uit de begroting gehaald, waarbij de parkeerlasten met hetzelfde bedrag zijn verlaagd.	0		
<u>Overig</u>			
- Amendement 197A minder incidenten minder file	-50		I
<u>Overige kleine verschillen en afrondingen</u>	-40		S
		-1.052	
MUTATIES RESERVES			
- Incidentele dotatie 2017 reserve vervangingsinvestering mobiliteit met betrekking tot Leusderweg	800		I
- Verhoging dotatie VERDER 2018 tot maximum bedrag	-1.000		I
- Geen geraamde onttrekking reserve bereikbaarheidsprojecten vanaf 2018	-1.218		I
- Overige kleine verschillen en afrondingen	39		I
		-1.379	
TOTAAL AFWIJKINGEN MOBILITEIT		-2.431	

Het kan zijn dat de bedragen bij de formatie-uitbreidingen in de programma's niet één op één overeenkomen met de Kadernota. Dit komt omdat nu bij de begroting de bedrijfsvoeringskosten die gepaard gaan met die formatie-uitbreidingen, in programma 13 zijn verantwoord.

Geplande investeringen

Tabel: PF.09.03 Geplande investeringen

(bedragen x € 1.000,--)

09 Mobiliteit	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
<i>Investerings met een economisch nut</i>				
Projecten RSV bereikbaarheid en/of Verder	-1.500	-1.500	-1.500	
Vervanging verkeersregelinstantaties	-532	-533	-533	-538
Fietsplan	-1.000			
Totaal investeringen	-3.032	-2.033	-2.033	-538

Risico's

Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Risico	Maatregel	Benodigde weerstands- capaciteit in € mln.	Portefeuille- houder
Project Westelijke ontsluiting Vertraging en overschrijdingen door procedures.	Betrekken van omgeving bij te maken keuzes en extra zorgvuldigheid bij opstellen bestemmingsplan / vergunningen.	0,4	Buijtelaar
Project Westelijke ontsluiting Budgetoverschrijdingen tgv onderhandelingen over verwervingen en bij aanbesteding.	Binnen de projectbegroting voldoende marge voor opvangen van risico's hanteren. In de second opinion van AT Osborne is geconstateerd dat de aangehouden marge correct is bij dit stadium van het project.	0,3	Buijtelaar
Project Fietsparkeren Station Amersfoort De kosten van de gekozen variant valt boven budget uit.	Grootte van de kelder afstemmen op beschikbaar budget en daarmee accepteren dat kelder niet groot genoeg is.	0,1	Buijtelaar

1 MOBILITEIT

Wethouder Hans Buijtelaar

E-mail: wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Financiën en belastingen (incl. deelnemingen en PPS-en)

Grondzaken /vastgoed

Mobiliteit

Sport

Vathorst

Stationsgebied

Ambitie

Een bereikbare en verkeersveilige stad binnen het regionale verkeers- en vervoersnetwerk van Midden Nederland, waarbij leefbaarheid en duurzaamheid een integraal onderdeel zijn van de afwegingen die we maken. We streven naar een optimale balans in de verschillende vervoerswijzen voor voetganger, fietser, automobilist en OV-gebruiker. De afzonderlijke verkeer- en vervoerssystemen worden optimaal ingericht en benut. Keuzevrijheid van de vervoerswijze staat hierbij voorop, maar door te verleiden proberen we deze keuze wel te beïnvloeden.

RAPPORT INDICATOREN

9.1.a OV-verplaatsingen Amersfoorters

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
5,7	5,9	6,1	6,5	5,9		6,1	6,1	

Bron: OVIN /MON

Toelichting: Het mobiliteitsonderzoek Nederland vindt jaarlijks plaats. Vanwege kleine steekproefaantallen voor Amersfoort zijn steeds jaargemiddelden genomen over twee jaar. Het cijfer voor 2015 is het gemiddelde van 2014 en 2015 etc. Het betreft verplaatsingen van trein en bus. Het cijfer over 2016 verschijnt in het najaar van 2017. We streven voor de komende jaren naar hetzelfde niveau of een kleine verbetering ten opzichte van eerdere jaren. Cijfers van 2016 komen in het najaar van 2017 beschikbaar.

9.1.b (Brom)fietsverplaatsingen Amersfoorters

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
32,5	32,3	32,2	31,1	31,3		32	32,2	

Bron: OVIN / MON

Toelichting: Het mobiliteitsonderzoek Nederland vindt jaarlijks plaats. Vanwege kleine steekproefaantallen voor Amersfoort zijn steeds jaargemiddelden genomen over twee jaar. Het cijfer voor 2015 is het gemiddelde van 2014 en 2015 etc.
We streven voor de komende jaren naar hetzelfde niveau of een kleine verbetering ten opzichte van eerdere jaren.

9.1.c Rapportcijfer verkeersveiligheid in de eigen straat

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
6,6		6,7		6,5		6,7		6,7

Bron: Stadspeiling, O&S

Toelichting: Rapportcijfer verkeersveiligheid in de eigen straat. Het betreft een steekproef. De afname van 6,7 naar 6,5 is statistisch significant.
We streven voor de komende jaren naar hetzelfde niveau of een kleine verbetering ten opzichte van eerdere jaren. Zie ook www.amersfoortincijfers.nl.

9.1.d % inwoners dat (zeer) tevreden of neutraal is over parkeergelegenheid in de buurt

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
76		79		79		79		79

Bron: Stadspeiling, O&S

Toelichting: Betreft het aandeel '(zeer) tevreden' of 'neutraal' is op het totaal van de antwoorden, exclusief 'weet niet/ n.v.t.'.
We streven voor de komende jaren naar hetzelfde niveau of een kleine verbetering ten opzichte van eerdere jaren.

9.1.e Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
		7	10	8				

Bron: VeiligheidNL

Toelichting: Naast de indicatoren die door de gemeente zelf per programma zijn opgenomen, zijn er indicatoren die vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording) verplicht dienen te worden opgenomen in de Begroting. Er zijn geen streefcijfers voor benoemd. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl.

Als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.

9.1.f Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
		9	9	13				

Bron: VeiligheidNL

Toelichting: Naast de indicatoren die door de gemeente zelf per programma zijn opgenomen, zijn er indicatoren die vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording) verplicht dienen te worden opgenomen in de Begroting. Er zijn geen streefcijfers voor benoemd. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl.

Als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.

RAPPORT TOELICHTING INDICATOREN

Indicator	Realisatie cijfers						Streefcijfers		
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
OV-verplaatsingen Amersfoorters	5,7	5,9	6,1	6,5	5,9		6,1	6,1	
(Brom)fietsverplaatsingen Amersfoorters	32,5	32,3	32,2	31,1	31,3		32	32,2	
Rapportcijfer verkeersveiligheid in de eigen straat	6,6		6,7		6,5		6,7		6,7
% inwoners dat (zeer) tevreden of neutraal is over parkeergelegenheid in de buurt	76		79		79		79		79
Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig			7	10	8				
Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser			9	9	13				

Doelstellingen

We werken gebiedsgericht. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de binnenstad, oudere en nieuwe stadsdelen, bedrijventerreinen en recreatiegebieden. Verkeerskundige vraagstukken op IJsselst vragen immers een andere aanpak dan bijvoorbeeld de binnenstad of een wijk als Zielhorst.

We werken verder aan verbeterde bereikbaarheid van Amersfoort. Het wegennet van Amersfoort maakt deel uit van een regionaal wegennet, waarbij ook de rijkswegen en provinciale wegen een belangrijke rol spelen. Samenwerking met onze regionale partners binnen VERDER en bij de projecten van Goedopweg (Beter Benutten) is daarom van groot belang. Waar mogelijk verbeteren

we de doorstroming op het gemeentelijke- en regionale wegennet voor de fietser, het openbaar vervoer en de auto. Verkeer wordt geleid over logische routes, passend bij de aard van verplaatsing. Sluipverkeer wordt hiermee voorkomen, waardoor de verkeersveiligheid en leefbaarheid verbeteren. Open Parkeerdata vanuit het ParkeerRouteInformatieSysteem (PRIS) is beschikbaar. Op die manier worden bezoekers snel naar de plaats van bestemming geleid, zonder naar een parkeerplaats te zoeken - via apps die al deels beschikbaar zijn en nog verder door de markt worden ontwikkeld. De toekomstige mobiliteitsgroei beheersen we door het stimuleren van de fiets en het openbaar vervoer, en bijvoorbeeld door het regionale programma Goedopweg.

We waarborgen verkeersveiligheid want ieder ongeval is er één te veel. Naast het vergroten van de objectieve verkeersveiligheid (minder ongevallen) streven wij naar het vergroten van het gevoel van verkeersveiligheid. De meer kwetsbare groepen verkeersdeelnemers - fietsers en kinderen - hebben hierbij onze extra aandacht.

We verbeteren leefbaarheid. Sluipverkeer en parkeeroverlast gaan ten koste van de leefbaarheid. Om de leefbaarheid te vergroten zetten wij ons in om sluipverkeer (en daarmee samenhangend minder veiligheid op straat, geluidsoverlast) en parkeeroverlast te voorkomen.

Duurzaamheid in mobiliteit. Keuzevrijheid voor het vervoermiddel is bij ons het uitgangspunt, maar we stimuleren en verleiden wel tot bewuste keuzes hierin. Door het bieden van alternatieven en door het versterken van de keten fiets/bus/trein bieden we de gelegenheid voor het maken van bewuste vervoerskeuzes. In het Fietsplan 'Amersfoort Fietst' staan vijf strategieën (Bike Five) om de fiets de rol te geven van aantrekkelijk en veilig alternatief vervoermiddel. Zowel binnen de stad als voor de middellange afstanden. We faciliteren en stimuleren innovatieve ontwikkelingen en duurzame initiatieven zoals elektrisch vervoer en autodelen. Bij de verdere ontwikkeling van de stad spelen de bereikbaarheid en nabijheid van openbaar vervoer een belangrijke rol.

Onze inzet

Bereikbaarheid

De autobereikbaarheid borgen we door het autoverkeer over de meest logische doorgaande routes te geleiden met toepassing van dynamisch verkeersmanagement. Daar waar mogelijk passen we groene golven toe.

We voeren de lopende projecten uit om het verkeersnet te vervolmaken, zoals de Westelijke ontsluiting. Ook de in VERDER opgenomen projecten voeren we uit (naast autobereikbaarheid ook voor fiets en openbaar vervoer). Voor de bereikbaarheid van het centrum krijgt bestemmingsverkeer prioriteit boven doorgaand verkeer, dat een goed alternatief krijgt geboden. Voor Vathorst werken we in het kader van VERDER aan de uitvoering van maatregelen, waaronder de ontsluiting Vathorst West op de A1 bij Amersfoort/Bunschoten en het verbeteren van de doorstroming Bergenboulevard. Samen met Rijkswaterstaat, de provincies Gelderland en Utrecht en onze buurgemeenten werken we de uitkomst van de aanbesteding van Knooppunt Hoevelaken uit, zodat de aansluitingen van de Rijkswegen A1 en A28 met het onderliggende gemeentelijke en provinciale wegennet goed vorm krijgen en ook de barrièrewerking van de rijkswegen voor mens en dier minder wordt. Voor de fietser en de voetganger zijn hiervoor diverse maatregelen opgenomen zoals fietstunnels bij de aansluitingen van de A1 op de Amersfoortsestraat (aansluiting Hoevelaken),

een eco-/recreaduct tussen Nimmerdor en Den Treek, en de stad/landverbinding Heiligenbergerbeek.

De fietsbereikbaarheid vergroten wij door, samen met onze regionale partners, in te zetten op uitbreiding van de regionale fietsverbindingen/snelfietsroutes, waardoor rechtstreekse en comfortabele verbindingen ontstaan. Hiermee sluiten we aan bij de opkomst van de E-bike, waardoor grotere afstanden met hogere snelheid op de fiets kunnen worden afgelegd. Samen met de provincie Utrecht en buurgemeenten werken we aan plannen voor een snelle fietsroute tussen Amersfoort en Utrecht. Binnen de stad starten we in 2018 met de aanleg van fietsstraten op de Bisschopsweg en Columbusweg. Naast fietsbereikbaarheid is ook fietsparkeren een belangrijk onderwerp. Dat doen we onder meer door de fietsenstalling bij het Stationsplein uit te breiden. Ook bij nieuwe ontwikkelingen borgen wij de toegankelijkheid en ruimte voor fietsen. Bij het realiseren van de fietsambities uit het nieuwe fietsplan met betrekken we stakeholders, zoals Fietzersbond, de fietscommunity 033opdefiets en VVN. We voeden of sluiten aan bij het Programma Fiets en Veiligheid van de provincie Utrecht, het programma's Stadshart, VERDER, Goedopweg en onderhoudswerkzaamheden aan wegen verkeerslichten.

We waarborgen de doorstroming van het openbaar vervoer door vertragingen op de routes zo veel mogelijk te voorkomen en de bus waar mogelijk voorrang te geven bij verkeerslichten. Onze inzet richting busvervoerder Syntus is om, aansluitend op de aanwezige vervoersbehoefte, een zo goed mogelijk, betrouwbaar en dekkend lijnennet voor Amersfoort houden.

Door het uitbreiden van de fietsparkeercapaciteit bij stations wordt het gebruik van de trein en bus voor woon-werkverkeer aantrekkelijker. Ook zetten wij ons in voor extra fietsklemmen bij (regionale) bushaltes.

Verkeersveiligheid

Bij de (her)inrichting van wegen en fietspaden verloopt het ontwerp volgens het concept Duurzaam Veilig. Op dit moment zijn er geen *black spots*, maar als er sprake is van *black spots* en/of concentraties van ongevallen dan wordt er een analyse gemaakt van de situatie en nemen we, waar mogelijk, passende maatregelen. Zoals bij de rotonde De Nieuwe Poort. Uit het Bereikbaarheidsonderzoek Vathorst kwamen in Vathorst ook enkele locaties naar voren die als onoverzichtelijk worden ervaren, zoals de Vrouwenpolder en de Heideweg - Caraïben. Die locaties pakken we aan. Verder verbeteren we (het gevoel van) de verkeersveiligheid door herinrichting van straten op het moment dat daar de mogelijkheden ontstaan door de uitvoering van beheer- en onderhoudsprojecten. Ten slotte zetten wij ons in voor Educatie en Voorlichting, vooral voor ouderen en jongeren.

We werken aan een veiligere, leefbaardere Leusderweg. De Leusderweg kenmerkt zich door een functiemenging van doorgaand en bestemmingsverkeer (zowel fiets als auto) en winkel-/verblijfsgebied. Deze combinatie van functies maakt dat de beleving van de Leusderweg al jaren onderwerp van gesprek is. Wij nemen maatregelen om de verkeersveiligheid van de Leusderweg te verbeteren.

Leefbaarheid

Door uitvoering van de bereikbaarheidsprojecten voor de auto wordt voorkomen dat er een reden is voor sluipverkeer. Doorgaand autoverkeer leiden we zoveel mogelijk over de hoofdwegen.

Hierdoor verbetert de leefbaarheid in woonwijken. Daarnaast zetten wij ons in voor het beheersen van parkeeroverlast. Waar nodig voeren we - conform de afgesproken regels - een parkeerregime in. Invoering van vergunningparkeren is hierbij versoepeld. Parkeren voor bezoekers maken we makkelijker in de huidige vergunninggebieden rondom de binnenstad, door daar op maat betaald parkeren in te voeren. We faciliteren het concept van de deelauto en monitoren het gebruik daarvan. Bij nieuwe plannen wordt maatwerk geboden in het oplossen van het parkeervraagstuk, zoals bij De Nieuwe Stad, het Hogekwartier en de ontwikkeling van De Hoef-West van kantoorgebied naar stadswijk.

We gebruiken Intelligente Transportsystemen. De toepassing van Intelligente Transportsystemen (ITS), ook wel SMART Mobility genoemd, kan ons helpen om de doorstroming voor het openbaar vervoer en de fiets te verbeteren en routes comfortabeler te maken. Met uitgekiende sturing blijft ook een goede autobereikbaarheid van het centrumgebied gewaarborgd voor het bestemmingsverkeer. Met het inzetten van innovatieve systemen starten we begin 2018 op de Amsterdamseweg met een proef gericht op betere doorstroming voor fietsers. De slimme verkeerslichten herkennen het aankomende verkeer via apps en navigatiesystemen en bepalen welk verkeer voorrang krijgt en je sneller kunt doorrijden.” Ook stellen de verkeerslichten bijvoorbeeld vast of een groep langer groen moet krijgen en kunnen fietsers informatie ontvangen of ze harder moeten rijden om het volgende groene licht te halen. Na de proef op de Amsterdamseweg volgen proeven gericht op de doorstroming van het openbaar vervoer op de Stadsring en van het autoverkeer op de Ringweg Koppel en Ringweg Kruiskamp.

Verder onderzoeken we wat de inzet van Smart Mobility kan betekenen voor o.a. de transformatie van de Hoef, de bereikbaarheid van het Stadshart en de verkeersafwikkeling op de Westelijke ontsluiting.

In het Stadshart zetten we in op voorrang voor de voetganger en onderzoeken we de mogelijkheden om delen van de binnenstad **parkeer- en autoluw te maken** zodat er meer ruimte ontstaat voor levendigheid en de levendigheid verbetert. Tegelijkertijd zetten we in op vergroenen van de stadsdistributie om de overlast van vrachtwagens te verminderen. Voor het Stationsgebied zijn we aan de slag met het ontwerp van de fietskelders en gaan we verder met de inrichting van het Stationsplein en het Stationsgebied richting binnenstad. Daarvoor willen we de ruimte onderzoeken om de bus en auto te combineren in de Van Asch van Wijckstraat om ruimte voor de fietser en voetganger te creëren.

Op die plaatsen waar meerdere functies bij elkaar komen waardoor bereikbaarheid, leefbaarheid en veiligheid conflicteren, gaan we in gesprek met belanghebbenden om te komen tot afspraken. De ruimte voor het treffen van fysieke maatregelen is echter uiterst beperkt. Vaak ligt de oorzaak van problemen in houding en gedrag, en daarom zijn de afspraken vooral hierop gericht. Met elkaars inzet en het benoemen van elkaars verantwoordelijkheden streven we naar een oplossing.

Duurzaamheid en mobiliteit

Door het verhogen van comfort en het optimaliseren van/uitbreiden en vergroten van herkenbaarheid van de fietsinfrastructuur binnen de stad (en in relatie tot ons omringende gemeenten) stimuleren wij het korte- en middellange afstandsfietsverkeer. De toename van het aantal elektrische fietsen (sneller en verder) betrekken wij hierbij. Daarnaast zetten wij ons in om innovatieve concepten uit de markt toe te passen die bijdragen aan duurzame mobiliteit. Samen met andere overheden en partners stimuleren we elektrisch rijden. Marktpartijen kunnen in de openbare

ruimte laadpalen voor elektrische auto's plaatsen en exploiteren. We streven hierbij een dekking naar behoefte in de hele stad na. Op verzoek reserveren we plaatsen in de openbare ruimte voor deelauto's. Samen met de markt kijken wij wat verder nodig; voor bijvoorbeeld het leveren van internetbestelling op een centraal gelegen punt; en voor het meervoudig gebruik van taxibusjes die worden ingezet voor vervoer van leerlingen van speciaal onderwijs/bsso's. Ook zetten wij ons in om de autokilometers terug te dringen voor bevoorrading en distributie. Samen met vervoerders en ontvangers optimaliseren we de vervoersstromen voor goederen en personen (the last mile).

Onze inzet in projecten is terug te vinden in verschillende programma's:

Reserve Stedelijke Voorzieningen, compartiment bereikbaarheid

Het programma RSV compartiment Bereikbaarheid is zo goed als is afgerond. Vanuit dit budget worden verschillende ambities financieel gedekt die betrekking hebben op het verbeteren van de verkeersveiligheid en het bevorderen van het fietsgebruik. Hierbij moet gedacht worden aan bijvoorbeeld Korte termijnmaatregelen Amersfoort Fietst.

Reserve Knooppunt Hoevelaken/VERDER

In 2013 is voor Knooppunt Hoevelaken, bij het aangaan van de bestuursovereenkomst (BOK2), een financiële strategie voor de dekking van de investering van € 10 miljoen opgenomen. Dit bedrag moet beschikbaar zijn zodra Knooppunt Hoevelaken is gerealiseerd (periode 2023-2025).

Vanaf 2021 valt de structurele bijdrage aan het mobiliteitsprogramma VERDER vrij, aangezien via de kadernota 2017-2020 is geregeld dat door een versnelde storting van € 3,2 mln (€ 1,0 mln. in 2018 en € 2,2 mln. in 2019) de Amersfoortse bijdrage ultimo 2020 is gestort. Hiermee is voldaan aan de verplichting om de eigen bijdrage te hebben geregeld binnen de looptijd van het mobiliteitsprogramma VERDER.

Tabel: PF.09.06 VERDER bijdrage Amersfoort

(bedragen x € 1.000.000,--)

	t/m 2017	2018	2019	2020	2021	Totaal
RSV	5,5					5,5
Aanvullende middelen (TB 2012)	9,0	1,5	1,5	1,5		13,5
Aanvullende middelen (Kadernota 2017-2020)		1,0	2,2			3,2
Totaal	14,5	2,5	3,7	1,5	0	22,2

Tabel: PF.09.06.01 VERDER Amersfoort, bevoegd gezag, in uitvoering

(bedragen x € 1.000,--)

Project	Omschrijving	Soort maatregel	Budget	Stand van Zaken
9	Fietsroute Afrt-Centr - Nrd (Vathorst / Nieuwland)	No Regret	300	Deels afgerond
10	Fietsnetwerk Leusden-Amersfoort-Soest	No Regret	1.425	In uitvoering
11	Fietsroute Leusden-Amersfoort Noord-Baarn	No Regret	25	Ingeruild, onder voorbehoud van goedkeuring VERDER partners
12	Fietsroute Hoevelaken-Amersfoort Noord-Soest	No Regret	500	Afgerond
16	Fietsverbinding Dorresteinseweg A'rt - Leusden	Basis	150	Afgerond
26	Stedelijke Distributie	No Regret	91	In uitvoering
40	Capaciteitsverbetering Westelijke Ontsluiting Amersfoort	Aanvullend	60.000	In voorbereiding
88	Uitbr. fietsparkeervoorzieningen bij Stations A'rt / A'rt Schothorst en A'rt Vathorst	Basis	150	Deels afgerond (Schothorst), deels ingeruild (Vathorst), deels in voorbereiding (Station A'foort)
112	Fietsverbinding Amersfoort - Nijkerk	Basis	2.600	In voorbereiding
114	Aanleg en uitbr. fietsenstalling A'rt Centrum	Basis	300	Afgerond
115	Aansluiten Heideweg op Ringweg oost	Aanvullend	98	Ingeruild
116	Ontw. Station Amersfoort tot regionale OV-knoop	Aanvullend	158	In uitvoering (P&R) en in voorbereiding (bus)
123a	Aanleg (H)OV A'rt Station - Centrum - A'rt Vathorst	Aanvullend	1.874	Afgerond
131c	Ongelijkvloerse verbinding N199	Aanvullend	120	Ingeruild, onder voorbehoud van goedkeuring VERDER partners
159	Stimuleren gebruik deelauto's	Aanvullend	108	Afgerond
184	Ontsluiting Vathorst-West op A1	Aanvullend	250	In voorbereiding
191	Fietsverbinding Hoevelaken / Amersfoort Centrum via Hogeweg	Aanvullend	891	In uitvoering
192	Fietsroute tussen Amersfoort-Vathorst en Bunschoten	Aanvullend	550	Afgerond
199	Kortsluiting Energie - Outputweg	Aanvullend	20.300	Ondergebracht bij Knooppunt Hoevelaken (RWS)
v11	Doorstroming Bergenboulevard Vathorst	Aanvullend	3.688	In voorbereiding
V12	Aansluiten Danzigtunnel Vathorst	Aanvullend	3.105	In voorbereiding
V13	Vrouwenpolder	Aanvullend	250	In voorbereiding
V14	Pilot fietsverkeerslicht rotonde 6	Aanvullend	242	In voorbereiding
V15	Kruispunt Heideweg-Caraiben	Aanvullend	150	In voorbereiding
Totaal			97.325	

Toelichting tabel PF.09.06.01

Het VERDER pakket uit 2009 is in september 2015 geëvalueerd en herijkt. Daarbij zijn een aantal projecten vervallen en is het mogelijk geworden om projecten in te ruilen, na besluitvorming door de gemeenteraad en instemming van de VERDER partners in het Utrecht Verkeer en Vervoer Beraad (UVVB).

In de tabel is de stand van zaken weergegeven van de afzonderlijke projecten. Deze kunnen zijn afgerond, in voorbereiding, in uitvoering, of ingeruild.

Bij de resultaten van het Bereikbaarheidsonderzoek Vathorst is in mei 2016 besloten over het eerste 'inruilpakket' door gemeenteraad en UVVB (project v11 t/m v15).

Over het Uitvoeringsprogramma Fietsplan 2017-2020 heeft de raad besloten in januari 2017. Dit 'inruilpakket' ligt ter instemming bij het UVVB.

Tabel: PF.09.06.02 VERDER Amersfoort, bevoegd gezag, in planning

(bedragen x € 1.000,--)

Project	Omschrijving	Soort maatregel	Budget	Stand van zaken
10	Fietsroute Leusden - Afrt Centr - Soest	No regret	705	Onderzoek
11	Fietsroute Leusden - Afrt Centr - Baarn	No regret	975	
12	Fietsroute Hoevelaken - Afrt Nrd - Soest	No regret	0	
38b	Aanpassing businfrastructuur Afrt station - Soest Zuid	Aanvullend	0	
55	Verbetering infrastructuur Spitsbus Afrt - Utrecht Uithof	Aanvullend	1.000	
88	Uitbreiding fietsparkeervoorziening bij stations	Basis	2.550	
112	Fietsverbinding Afrt-Nrd - Nijkerk	Basis	0	
114	Aanleg/Uitbreiding Fietsenstalling Afrt Centr	Basis	0	
115	Aansluiting Heideweg op Rondweg Oost	Aanvullend	368	
116	Station Afrt Vathorst ontw. tot regionale OV knooppunt	Aanvullend	3.290	
123a	Aanleg (H)OV Afrt station - Centr - Vathorst	Aanvullend	327	Ingezet voor Amersfoortse maatregelen van het totale pakket Beter Benutten Vervolg Midden-Nederland
131c	Ongelijkvloerse fietskruising N199 - Coelhorsterweg	Aanvullend	2.480	
159	Auto delen	Aanvullend	6	
184	Ontsluiting Vathorst West op A1	Aanvullend	7.250	
191	Fietsverbinding Afrt - Hoevelaken (Hogeweg)	Aanvullend	9	
Totaal			18.960	

Tabel: PF.09.06.03 Amersfoort uitvoerder, VERDER partner

(bedragen x € 1.000,--)

Project	Omschrijving	Soort maatregel	Budget	Stand van Zaken
28	DVM	No Regret	658	Afgerond
97	Buslijn Leusden - Amersfoort Noord	Aanvullend	58	Afgerond
102	Mobiliteitsmanagement	Basis	269	In uitvoering
Totaal			985	

Tabel: PF.09.07 projecten Beter Benutten

(bedragen x € 1.000,--)

Project	Omschrijving	Budget	Bijdrage van Amersfoort	Stand van zaken
MNBB45	Fietsparkeren stations	3.023	0	In uitvoering
MNBB46	Westelijke Ontsluiting	4.202	0	In uitvoering
MNBB49	Groene Golf	1.071	150	afgerond
MNBB48	Doorstroming Hogeweg	704	0	afgerond
MNBB74	Busstation Schothorst	921	0	afgerond
Totaal		9.921	150	

Toelichting tabel PF.09.07

Het project Westelijke ontsluiting (het middendeel zijnde spoor kruising en verdiepte ligging) wordt op dit moment contractueel voorbereid. Zodra het bestemmingsplan onherroepelijk is vastgesteld (naar verwachting eind dit jaar) zal begin 2018 de aanbesteding starten. Opdracht aan de uitvoerend aannemer wordt eind 2018 verwacht, start uitvoering medio/ eind 2019. Parallel daaraan zullen in 2018 voorbereidende werkzaamheden worden uitgevoerd, zoals het kappen van bomen en het (ver)leggen van kabels en leidingen.

Tabel: PF.09.08.01 projecten VerkeersOvereenkomst Vathorst

(bedragen x € 1.000,--)

VOV	Omschrijving	Budget
3b	Reconstructie Nijkerkerstr/ Amersfoortsestr	5,6
8	Algemeen programmamanagement	1,3
	Aankopen tbv Amersfoortsestraat	2,0
Totaal		8,9

Samenwerking

Samenwerken aan bereikbaarheid is noodzakelijk om netwerken op elkaar aan te laten sluiten en optimaal te kunnen benutten. Hiervoor werken we samen met inwoners, organisaties en bedrijven in de stad en met andere overheden.

Binnen VERDER werken we samen met gemeente Utrecht, Regio Amersfoort, Regio Utrecht West, Regio Utrecht Zuidoost, provincie Utrecht, en Rijkswaterstaat aan oplossingen voor de mobiliteitsproblematiek in Midden-Nederland. De kennis en specialismen van de verschillende overheden zijn in VERDER gebundeld om zo tot het meest optimale resultaat te komen. Met

dezelfde partijen, aangevuld met verschillende partijen uit het bedrijfsleven (bijvoorbeeld via de U15) en het ministerie van I&M werken we aan uitvoering van het programma Beter Benutten onder de naam 'Goedopweg'.

Samen met de provincie Utrecht, Rijkswaterstaat en de gemeente Utrecht verkennen we wat de opgaven zijn op het gebied van mobiliteit voor de langere termijn. We kijken hiermee voorbij de planhorizon van Verder. De verkenning richt zich op alle vervoerswijzen (openbaar vervoer - auto - fiets), waarbij de bereikbaarheidsopgaven worden verbonden met de economische en ruimtelijke ambities, vanuit het perspectief van de gebruikers, de omgeving en duurzaamheid.

Uiteraard werken we tactisch nauw samen met de ons omringende gemeenten, onder de noemer Regio Amersfoort. Daarnaast wordt ook op operationeel niveau met onze buurgemeenten samengewerkt. In verschillende projecten hebben we nauwe samenwerkingsverbanden met NS en ProRail. Met de leden van de Coöperatie Parkeerservice wordt samengewerkt aan toekomstgericht beleid voor het betaald parkeren, het vergunningparkeren in de stad en parkeerhandhaving.

Maatregelen

Op dit deelprogramma zijn geen herstelmaatregelen van toepassing of zijn de herstelmaatregelen reeds gerealiseerd

Gerelateerde links

[Verkeer- en Vervoerplan 2030](#)

www.ikgaverder.nl

www.rover.nl/lokaal/item/amersfoort

fietseninkeistad.blogspot.nl

[Verkeers- en Parkeerbeleid](#)

[LTC Wegwerkzaamheden & Evenementen](#)

[Verkeersovereenkomst-Vathorst.pdf](#)

[Projecten-Beter-Benutten.pdf](#)

[Reserves-RSV-bereikbaarheid.pdf](#)

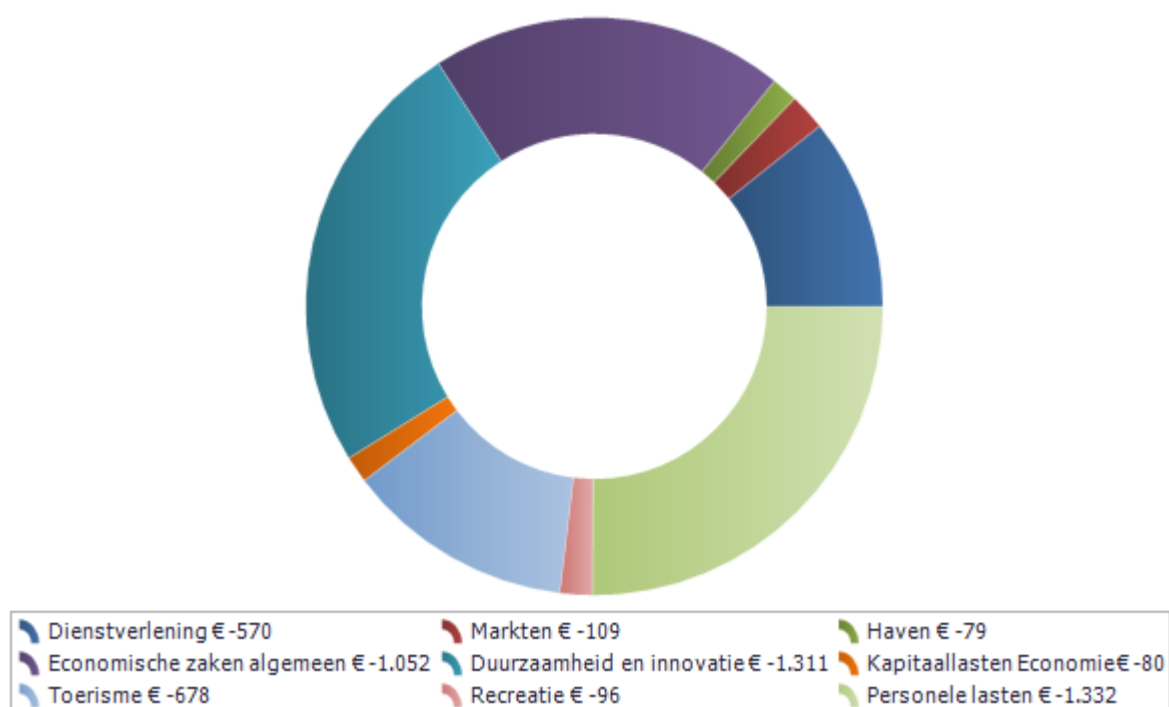
[Bijdrage-Amersfoort-aan-het-programma-Verder.pdf](#)

10 ECONOMIE EN DUURZAAMHEID

Inleiding

We willen de economisch meest vitale, duurzame stad (en regio) van Nederland zijn. Het behouden en waar mogelijk vergroten van onze economische dynamiek is een onmisbare voorwaarde voor een aantrekkelijk woon-, werk- en leefklimaat. We willen bovendien een innovatieve stad en regio zijn. Dit doen we samen met het bedrijfsleven en kennisinstellingen en we werken zoveel mogelijk regionaal samen omdat stad en regio elkaar nodig hebben en versterken.

Waar geven we ons geld aan uit

Financieel overzicht per programma

(bedragen x € 1.000,--)

PROGRAMMA	REKENING 2016	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1 ECONOMIE	-4.932	-3.830	-3.902	-3.900	-3.911	-3.735
2 DUURZAAMHEID EN INNOVATIE	-354	-1.284	-1.404	-297	-292	-292
TOTAAL LASTEN	-5.287	-5.114	-5.305	-4.197	-4.203	-4.027
BATEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1 ECONOMIE	1.206	499	507	507	507	507
2 DUURZAAMHEID EN INNOVATIE	0	0	0	0	0	0
TOTAAL BATEN	1.206	499	507	507	507	507
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
1 ECONOMIE	-3.727	-3.331	-3.395	-3.394	-3.404	-3.228
2 DUURZAAMHEID EN INNOVATIE	-354	-1.284	-1.404	-297	-292	-292
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-4.081	-4.616	-4.799	-3.691	-3.697	-3.521
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve	-321	-250	-250	-250	-50	-50
Onttrekking aan reserve	0	150	250	150	0	0
TOTAAL MUTATIES RESERVES	-321	-100	0	-100	-50	-50
SALDO PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-4.402	-4.716	-4.799	-3.791	-3.747	-3.571

Toelichting op de begrotingsmutaties

Tabel: PF.10.02 Toelichting afwijkingen

(bedragen x € 1.000,--)

Afwijkingen begroting 2018 t.o.v. begroting 2017, inclusief reservemutaties	SUBTOTAAL	TOTAAL	Structureel/ incidenteel
ECONOMIE			
<u>Personele lasten</u>			
- Indexering van personele lasten en formatie-aanpassingen, waaronder:	-123		S
- <i>Formatie voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming (Kadernota, 3.4, € 99.000)</i>			
<u>Indexering</u>	-41		S
Budget Citymarketing (overheveling jaarrekening 2015)	100		I
		-64	
DUURZAAMHEID EN INNOVATIE			
<u>Kadernota 2018-2021</u>			
- 10.2 CO2 neutrale stad: start uitvoeringsprogramma	-500		I
- 10.1 Circulaire economie: opstellen plan van aanpak	-250		I
<u>Overig</u>			
CO2 neutrale stad: budget 2017 voor plan van aanpak	500		I
Circulaire economie budget 2017 tbv aanjager CE	250		I
Hogere bestedingen toekomstfonds duurzaamheid. Komt ten laste van de reserve toekomstfonds duurzame ontwikkeling.	-100		I
<u>Overige kleine verschillen en afrondingen</u>	-19		S
		-119	
MUTATIES RESERVES			
Onttrekking uit reserve toekomstfonds duurzame ontwikkeling	100		I
		100	
TOTAAL AFWIJINGEN ECONOMIE EN DUURZAAMHEID		-83	

Het kan zijn dat de bedragen bij de formatie-uitbreidingen in de programma's niet één op één overeenkomen met de Kadernota. Dit komt omdat nu bij de begroting de bedrijfsvoeringskosten die gepaard gaan met die formatie-uitbreidingen, in programma 13 zijn verantwoord.

Geplande investeringen

Er zijn binnen dit programma geen investeringen gepland.

Risico's

Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

1 ECONOMIE

Wethouder Willem-Jan Stegeman

E-mail: wethouderstegeman@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Economie
Ruimtelijke Ontwikkeling
Citymarketing
Duurzaamheid en innovatie
Stadshart (m.u.v. het Stationsgebied)

Ambitie

We willen de economisch meest vitale, duurzame stad (en regio) van Nederland zijn. Het behouden en waar mogelijk vergroten van onze economische dynamiek is een onmisbare voorwaarde voor een aantrekkelijk woon-, werk- en leefklimaat. We willen bovendien een innovatieve stad en regio zijn. Dit doen we samen met het bedrijfsleven en kennisinstellingen en we werken zoveel mogelijk regionaal samen omdat stad en regio elkaar nodig hebben en versterken.

Naast de indicatoren die door de gemeente zelf per programma zijn opgenomen, zijn er indicatoren die vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording) verplicht dienen te worden opgenomen in de Begroting. Er zijn geen streefcijfers voor benoemd. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl.

10.1.a Ontwikkeling van de werkgelegenheid Amersfoort (2009=100)

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
102,2	101,7	101,7	101,3	99,1	100			

Bron: Lisa, bewerking O&S

Toelichting: In de lokale economie zijn er vier doelstellingen die zijn weergegeven in de opgenomen indicatoren.

We streven naar een ontwikkeling van de werkgelegenheid in Amersfoort die gunstiger is dan het gemiddelde van Nederland en het gemiddelde van de 100.000+ gemeenten (exclusief de vier grote steden). We willen onze gunstige economische Ausgangssituation benutten (o.a. centrale ligging, bereikbaarheid, moderne werklocaties, aantrekkelijk woon- en leefklimaat, goed opgeleide beroepsbevolking, kennis-economie). De ontwikkeling van de 100.000+ gemeenten is berekend op 26 100.000+ gemeenten. De 4 grootste gemeenten en Westland zijn daarin niet meegenomen. Betreft banen vanaf 1 uur per week. We streven naar een ontwikkeling voor Amersfoort die sterker is dan die in Nederland en de 100.000+ gemeenten.

10.1.b Ontwikkeling van de werkgelegenheid in Nederland (2009=100)

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
100,4	99,9	99	98,2	98,7	99,7			

Bron: Lisa, bewerking O&S

Toelichting: We streven naar een ontwikkeling van de werkgelegenheid in Amersfoort die gunstiger is dan het gemiddelde van Nederland en het gemiddelde van de 100.000+ gemeenten (exclusief de vier grote steden). We willen onze gunstige economische Ausgangssituation benutten (o.a. centrale ligging, bereikbaarheid, moderne werklocaties, aantrekkelijk woon- en leefklimaat, goed opgeleide beroepsbevolking, kenniseconomie). Het betreft banen vanaf 1 uur per week. We streven naar een ontwikkeling voor Amersfoort die sterker is dan die in Nederland en de 100.000+ gemeenten.

10.1.c Ontwikkeling van de werkgelegenheid in de 100.000+ gemeenten (2009=100)

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
100,4	99,9	99	98,1	98,3	99,2			

Bron: Lisa, bewerking O&S

Toelichting: De ontwikkeling van de 100.000+ gemeenten is berekend op 26 100.000+ gemeenten. De 4 grootste gemeenten en Westland zijn daarin niet meegenomen.

10.1.d Rapportcijfer tevredenheid ondernemersklimaat

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
		6,6			6,7		7	

Bron: Lexnova

Toelichting: In de tweede plaats willen we een blijvend hoge tevredenheid bij ondernemers met de kwaliteit van het ondernemersklimaat. Deze indicator laat ons zien of we onze economische randvoorwaarden op orde hebben, zodat ondernemerschap kan bloeien. De tevredenheid met het ondernemersklimaat zegt ons veel over de impact van onze eigen inzet.
Streefcijfer: '7+' voor 2016 is niet gehaald. Ook voor de komende jaren behouden we de ambitie om boven de 7 te scoren.

10.1.e Aantal banen per 1000 inwoners van 15 t/m 64 jaar

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
859	851	846	837	810	810		800	

Bron: Lisa, bewerking O&S

Toelichting: In de derde plaats willen we een balans tussen wonen en werken. We meten het vanaf 2016 via de landelijk verplicht gestelde indicator aantal banen (vanaf 1 uur per week) per 1000 inwoners van 15-65 jaar. Deze indicator laat ons zien of de economische ontwikkeling de bevolkingsontwikkeling voldoende bijhoudt. Streefcijfers: 'meer dan 800 banen per 1000 inwoner van 15-65 jaar'. Toelichting: Bij een gezonde balans tussen wonen en werken, is er getalsmatig naast elke werkende Amersfoorter ook een baan. Van de inwoners van 15-65 jaar is rond de 80% werkzaam (de zogenaamde arbeidsparticipatie). Als het aantal werkenden circa 0,8 per inwoner van 15-65 jaar is, dan streven we naar minimaal 800 banen per 1000 inwoners van 15-65 jaar. Zie Dashboard economie en arbeidsmarkt op www.amersfoortincijfers.nl.

10.1.f Positie op de sociaal-economische index

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
6	5	5	4	4	4		5	

Bron: Atlas voor gemeenten

Toelichting: In de vierde plaats willen we sociaal-economisch een blijvende topospositie in Nederland. Dit laat ons zien hoe vitaal Amersfoort is op aspecten als werkgelegenheid, werkloosheid en bijstand, in vergelijking met andere steden. Het cijfer van 2016 is gepubliceerd in 2017, maar gaat vooral over cijfers van 2016. Streefcijfer: 'top 5 positie'. Toelichting: De Atlas voor Gemeenten bevat een benchmark van de sociaal-economische positie van de 50 grootste gemeenten in Nederland. Zie ook www.amersfoortincijfers.nl.

10.1.g Aantal vestigingen per 1000 inwoners van 15 t/m 64 jaar

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
123,3	125,8	131,2	135,8	140,6	145,4			

Bron: Lisa

Toelichting: Naast de indicatoren die door de gemeente zelf per programma zijn opgenomen, zijn er indicatoren die vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording) verplicht dienen te worden opgenomen in de Begroting. Er zijn geen streefcijfers voor benoemd. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl. Betreft aantal vestigingen van bedrijven. Indicator is van rijkswege opgenomen onder programma 'sociaal domein'.

10.1.h % functiemenging

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
57,1	57	56,8	56,5	55,9	56,1			

Bron: Lisa

Toelichting: Naast de indicatoren die door de gemeente zelf per programma zijn opgenomen, zijn er indicatoren die vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording) verplicht dienen te worden opgenomen in de Begroting. Er zijn geen streefcijfers voor benoemd. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl.

De functiemengingsindex geeft de verhouding weer tussen banen en woningen en varieert van 0 (alleen wonen) tot 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als bedrijven. De indicator geeft ook iets weer van een balans tussen wonen en werken.

10.1.i Bruto gemeentelijk product

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
		91						

Bron: Atlas voor gemeenten

Toelichting: Naast de indicatoren die door de gemeente zelf per programma zijn opgenomen, zijn er indicatoren die vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording) verplicht dienen te worden opgenomen in de Begroting. Er zijn geen streefcijfers voor benoemd. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl.

Bruto gemeentelijk product (BGP) geeft het aantal banen per inwoner vermenigvuldigd met de gemiddelde toegevoegde waarde van die banen (ofwel de productiviteit van die banen) in een gemeente. De verhoudingswaarde tussen verwacht BGP en gemeten BGP geeft aan of er boven verwachting (meer dan 100) of beneden verwachting (minder dan 100) wordt geproduceerd.

10.1.j Demografische druk in %

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
62,7	63,9	64,7	65,2	65,2	65,7			

Bron: CBS

Toelichting: Naast de indicatoren die door de gemeente zelf per programma zijn opgenomen, zijn er indicatoren die vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording) verplicht dienen te worden opgenomen in de Begroting. Er zijn geen streefcijfers voor benoemd. Zie ook www.waarstaatjegemeente.nl.

Het totaal aantal personen onder de 20 en vanaf 65 jaar in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar. Dit is de som van de 'groene' en 'grijze' druk. Het cijfer geeft een indicatie van de druk op de arbeidsmarkt.

Overzicht indicatoren

Indicator	Realisatie cijfers						Streefcijfers		
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ontwikkeling van de werkgelegenheid Amersfoort (2009=100)	102,2	101,7	101,7	101,3	99,1	100			
Ontwikkeling van de werkgelegenheid in Nederland (2009=100)	100,4	99,9	99	98,2	98,7	99,7			
Ontwikkeling van de werkgelegenheid in de 100.000+ gemeenten (2009=100)	100,4	99,9	99	98,1	98,3	99,2			
Rapportcijfer tevredenheid ondernemersklimaat			6,6			6,7		7	
Aantal banen per 1000 inwoners van 15 t/m 64 jaar	859	851	846	837	810	810		800	
Positie op de sociaal-economische index	6	5	5	4	4	4		5	
Aantal vestigingen per 1000 inwoners van 15 t/m 64 jaar	123,3	125,8	131,2	135,8	140,6	145,4			
% functiemenging	57,1	57	56,8	56,5	55,9	56,1			
Bruto gemeentelijk product			91						
Demografische druk in %	62,7	63,9	64,7	65,2	65,2	65,7			

Doelstellingen

Bovengemiddelde groei van werkgelegenheid. We willen onze gunstige economische uitgangssituatie benutten (onder andere centrale ligging, bereikbaarheid, moderne werklocaties, aantrekkelijk woon- en leefklimaat, goed opgeleide beroepsbevolking, kenniseconomie).

Vitaliteit: we streven naar een economie waarin (duurzaam) ondernemerschap kan bloeien. We streven naar een hoger rapportcijfer voor tevredenheid over het ondernemersklimaat.

Balans tussen wonen en werken. We willen dat de ontwikkeling van de werkgelegenheid gelijke tred houdt met de algehele (bevolkings)ontwikkeling van de stad. We willen een stad voor wonen én werken zijn.

Economische koploper in Nederland. We willen in de top vijf staan op de sociaal-economische index van de Atlas voor Gemeenten. De positie op deze index is gebaseerd op een aantal kengetallen zoals bijstandscijfers, werkloosheidscijfers, aantal arbeidsongeschikten, percentage lage inkomens en laagopgeleiden, participatie van vrouwen in de beroepsbevolking en percentage zakelijke dienstverlening.

Onze inzet

De Economische Agenda

De gewenste economische dynamiek kunnen we niet zelf realiseren; dat is aan de bedrijven en instellingen in onze gemeente. Wel kunnen we het ondernemersklimaat zo aantrekkelijk mogelijk maken en de economische randvoorwaarden verder verbeteren. Dat doen we met de Economische Agenda. Er zijn de afgelopen jaren mooie resultaten behaald. Voor 2018 en 2019 beschikken we over voldoende budget om onze inzet te handhaven op hetzelfde niveau als de afgelopen jaren. Dat geldt niet voor 2020 en 2021. In twee termijnen wordt de Economische Agenda afgebouwd met 375.000 euro, dit is bijna 40% van het budget.

Onze Economische Agenda kent drie sporen:

- rode loper
- vitale werklocaties
- regionale stimulering

Rode loper

We zetten Amersfoort als aantrekkelijke regio volop in de schijnwerpers en leggen de rode loper uit voor bedrijven die hier zijn gevestigd of zich willen vestigen. Via citymarketing stralen we uit dat regio Amersfoort een uitstekende plek is om te ondernemen, wonen, werken, en recreëren. We koesteren onze veelzijdigheid. Daarbij bekijken we hoe we nog beter kunnen profiteren van de nabijheid van Amsterdam en Schiphol. We blijven inzetten op onze acquisitie van bedrijven. We kijken vooral naar nieuwe bedrijven in kansrijke sectoren zoals ict, zorg, e-commerce en zakelijke diensten. We zetten in op het versterken van Amersfoort als [kennis- en congresstad](#). Samen met marktpartijen, Amersfoort Business, Utrecht Convention Bureau, citymarketing en EBU zetten we de groei door van nationale en internationale congressen in onze regio. Ook blijven we ons via accountmanagement inzetten voor onze bestaande bedrijven; zij zijn belangrijke ambassadeurs om onze aantrekkelijkheid voor het voetlicht te brengen. We blijven onze dienstverlening aan bedrijven verbeteren, aan de balie, telefonisch en met extra aandacht voor digitale dienstverlening.

Via de Taskforce Internationaal, een samenwerking met EBU, Invest Utrecht (provincie), Utrecht Science Park (USP) en gemeente Utrecht, hebben we ons zakelijke netwerk in Duitsland versterkt. Ook is vanuit de Taskforce een verkenning gedaan naar de kansen die ontstaan door de Brexit. De Taskforce werkt samen op het gebied van internationale marketing en acquisitie onder de vlag van Utrecht Region. Dit zetten we door in 2018. Om (internationaal) talent aan te trekken hebben we samen met EBU en bedrijven een [talent portal](#) gelanceerd (Utrecht Region). In 2018 willen meer bedrijven betrekken bij het talent portal.

Om het tekort aan ICT personeel bij bedrijven op te lossen, zijn we partner geworden van het ICT Competence Center. Hogeschool Utrecht en bedrijven werken daarin samen om meer ICT medewerkers op te leiden.

Speerpunten 2018:

- Voortzetten regionale samenwerking bij acquisitie en accountmanagement
- Voortzetten ambassadeursprogramma
- Uitvoering internationale marketing en acquisitie van bedrijven in samenwerking met

de Taskforce Internationaal

- Werven nieuwe (inter)nationale kennisevenementen
- Voortzetten citymarketing campagne Amersfoort Business

Vitale werklocaties

We zorgen voor de beschikbaarheid van voldoende en passende werklocaties, voor bedrijven, kantoren, winkels enzovoort. Ons vestigingsbeleid is flexibel om ondernemerschap voldoende ruimte te kunnen bieden. Wij actualiseren de visies voor werk- en kantoorlocaties. Op basis van deze actualisatie wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld, met een programmering tot 2030. We hebben aandacht voor onze bedrijventerreinen (bestaand en in ontwikkeling) en hebben een periodiek bestuurlijk overleg met de vertegenwoordigers van Isselt, De Hoef, Bedrijvenpark Vathorst en De Wijken.

Amersfoort is een stad met ruimte om te wonen en te werken. De kantorenmarkt vraagt daarbij om een nadere strategische keus, waarbij we streven naar een goede balans tussen wonen en werken. We moeten ruimte houden voor bedrijven op daarvoor geschikte plekken. Op economische minder belangrijke locaties kan de kantorenleegstand worden tegengegaan door de transitie naar woningen. Voor De Hoef en het Stationsgebied werken we aan een gebiedsaanpak. Voor de nieuwbouwlocaties Podium en Trapezium willen we met onze ontwikkelpartners een (deels) andere invulling vinden voor de kantoorlocatie.

Vanuit het programma Ruimtelijke Ontwikkeling wordt het integrale programma voor het Stadshart verder ingevuld. Daarbij werken we samen met onze partners. Tevens zal vanuit dit programma gestart worden met programmamanagement, met bijzondere aandacht voor het cluster van projecten op het gebied van werk- en kantoorlocaties.

Speerpunten 2018:

- Uitvoering programma werklocaties (inclusief kantoorlocaties), waar de economische ontwikkelopgave centraal staat.
- Aanpak De Hoef: samen met marktpartijen werken we aan een transformatie van het zuidwestelijk deel (rond het NS-station Schothorst) naar een woon-, werk- en leeromgeving.
- Aanpak Stationsgebied: samen met marktpartijen willen we het centrale Stationsgebied meer op de kaart zetten en actiever en levendiger maken.

Regionale stimulering

In brede zin werken we samen met onze buurgemeenten via Regio Amersfoort. Ons economisch beleid stemmen we af, bijvoorbeeld over werklocaties, en de uitvoering pakken we (steeds meer) gezamenlijk op. Mooie voorbeelden zijn regionale marketingcampagnes en de Rode Loperdag voor (nieuwe) bedrijven. Deze regionale dag organiseren we sinds 2014.

Regionaal werken we vooral samen aan drie onderwerpen uit de economische agenda:

- innovatie & duurzaamheid
- arbeidsmarkt - onderwijs
- toerisme

Via de Economic Board Utrecht (EBU) werken we aan een beter regionaal innovatieklimaat en een duurzame economie, samen met het bedrijfsleven, kennis- en onderwijsinstellingen. De speerpunten groen, gezond en slim worden in de regio steeds meer herkend. Ook zien we een toename van de investeringsbereidheid van bedrijven binnen de EBU. Onze aanpak Amersfoort Smart City past binnen de aanpak van de EBU (slim). In het programma Duurzaamheid en innovatie van deze begroting is daarover meer te lezen.

We willen de regionale arbeidsmarkt versterken en de relatie tussen werkgevers en onderwijs verbeteren. Met onze aanpak streven we naar meer passende arbeidskrachten voor bedrijven in onze regio en een betere aansluiting van onderwijs en praktijk. Daarbij werken we samen met ondernemersorganisaties, onderwijsinstellingen en de Economic Board Utrecht. We organiseren netwerkbijeenkomsten en hebben een stimuleringsfonds voor initiatieven van regionale partners. Met subsidie uit het Toekomstfonds Onderwijs-Arbeidsmarkt konden de afgelopen twee jaar bijna twintig samenwerkingsprojecten van onderwijs en bedrijfsleven aan de slag. Hiermee stimuleren we dat onderwijs en werkgevers zich meer in elkaar verdiepen, zodat de aansluiting van werk naar onderwijs verbetert. Dat is goed voor de regionale economie en jongeren vergroten hun kansen op de arbeidsmarkt. De bijdrage vanuit de Economische Agenda voor voortzetting van het Toekomstfonds Onderwijs-Arbeidsmarkt na 2019 is niet gegarandeerd.

We ondersteunen in 2018 samen met onze buurgemeenten in Regio Amersfoort weer het project ZomerOndernemer, een project dat de afgelopen jaren succesvol heeft gedraaid. ZomerOndernemer laat jongeren kennis en ervaring opdoen bij het opstarten van een eigen bedrijf.

Speerpunten 2018:

- Uitvoering aanpak onderwijs-arbeidsmarkt, inclusief Toekomstfonds Onderwijs-Arbeidsmarkt

We willen de regionale toeristische aantrekkelijkheid van Amersfoort versterken, voor zakelijke bijeenkomsten en voor toeristisch bezoek in de vrije tijd. Hiermee trekken we meer bezoekers en bestedingen van elders. Door regionaal goed samen te werken, kunnen we toeristen langer in onze regio houden (langere dagen en/of meer overnachtingen). We streven een krachtige profilering na op onderscheidende attractieve zaken in onze stad en de regio.

We gaan door met de collectieve aanpak van toeristische stadspromotie, cultuurmarketing en het zakelijk toerisme door stichting Citymarketing. We faciliteren een goede toeristische informatievoorziening en gastheerschap door VVV Amersfoort. We faciliteren projecten en activiteiten die de vrijetijdseconomie en het toerisme bevorderen.

Er is een belangrijke relatie met cultuur. Grote, bijzondere (culturele) evenementen in Amersfoort dragen bij aan de toeristische aantrekkingskracht van de stad. Zij zijn economisch van betekenis en hebben een positieve invloed op het imago van de stad.

Voor de toeristische marketing ter stimulering van bekendheid in en bezoek vanuit het buitenland zetten we de regionale krachtenbundeling voort. Onze inspanningen blijken succesvol. We merken dat het internationaal bezoek aan de stad toeneemt. De geslaagde samenwerking met Utrecht rond het project 100 jaar De Stijl inspireert tot het verder benutten van kansen voor de beide steden op cultuurtoeristisch vlak.

Daarnaast is in 2017 binnen de regio's Utrecht en Amersfoort verkend welke (andere) kansrijke thema's in het gebied zich lenen voor een gezamenlijke profilering op het gebied van (inter)nationaal toerisme. Verder uitgewerkt in een marketingplan, kunnen in 2018 de eerste acties voor de gezamenlijke regio's worden uitgevoerd.

Speerpunten 2018:

- Voortzetten samenwerking internationaal toerisme door Utrecht en Amersfoort

Volop ruimte voor events of congressen in onze stad. Foto: www.locatieamersfoort.nl.

Samenwerking

Voor ons economisch beleid zijn de inbreng van ondernemers en economische partners cruciaal. We stemmen beleid af en wij voeren onze activiteiten altijd uit in samenwerking met veel partijen in de stad en in de regio, zoals de Economic Board regio Utrecht (EBU) en Invest Utrecht. We werken met andere gemeenten samen (in Regio Amersfoort en binnen de provincie) én met onderwijsinstellingen, bedrijvenkringen, binnenstadpartijen, winkeliersverenigingen en vertegenwoordigers van diverse sectoren, zoals horeca, toerisme en de 'maak-industrie'. We werken vraaggericht en proberen partijen met elkaar te verbinden.

We zijn verbonden met Stichting Citymarketing Regio Amersfoort. Deze stichting organiseert met andere partners marketingcampagnes voor ondernemen, zakelijk en vrijetijdstoerisme en wonen.

Maatregelen

Op dit deelprogramma zijn geen herstelmaatregelen van toepassing of zijn de herstelmaatregelen reeds gerealiseerd.

Gerelateerde links

- > [Onderzoek naar vitale bedrijvenclusters \(2012\)](#)

2 DUURZAAMHEID EN INNOVATIE

Wethouder Willem-Jan Stegeman

E-mail: wethouderstegeman@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Economie
Ruimtelijke Ontwikkeling
Citymarketing
Duurzaamheid en innovatie
Stadshart (m.u.v. het Stationsgebied)

Ambitie

Wij versnellen de verduurzaming van de stad door het regionale innovatieklimaat te verbeteren en we versterken (duurzame) bedrijvigheid. Daarnaast willen wij in Nederland tot de kopgroep behoren van gemeenten die zich met technologie en diensteninnovatie transformeren naar een 'smart city'. Op die manier werken we aan een vitale economie waarin versterking van het vestigingsklimaat en een toename van de werkgelegenheid gecombineerd worden met een duurzame ontwikkeling van de stad. Duurzame ontwikkeling betekent voor ons dat er geen sprake is van afwenteling in de tijd (de rekening wordt niet betaald door generaties na ons) of in ruimte (ontwikkeling hier gaat niet ten koste van mensen elders). Een integrale benadering is hiervoor noodzakelijk.

Indicatoren klimaatbegroting										
Indicator	realisatie							streefcijfers		
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2017	2018
1 totaal CO2-uitstoot	854	810	824	821	804	816				
2 % toe- of afname CO2-uitstoot		-5,2%	1,7%	-0,4%	-2,1%	1,5%			-4,0%	-4,0%
3 % hernieuwbare energie	1,4	1,9	1,8	1,9	2,3	2,3				
Warmte										
4 gasverbruik koopwoningen				52460000	52426000	51094000				
5 gasverbruik huurwoningen				30875000	28857000	28366000				
6 gasverbruik commercieel vastgoed	25821000	17861000	20418000	19837000	16060000	17739000		lijn		
7 gasverbruik publiek vastgoed	24000000	17465000	20413000	21758000	18385000	18011000				
hernieuwbaar										
8 WKO (open systemen) in Tj	0	0	0	0	1	1				
Mobiliteit										
9 CO2 uitstoot verkeer totaal	308	313	303	300	302	290				
10 waarvan in bebouwde kom	69	71	68	71	72					
11 waarvan buitenwegen (snelheid tussen 50-100km)	201	193	184	183	187					
12 aantal schone auto's/per 100.000 auto's				349	854	1543	4979			
13 aantal elektrische personenauto's/100.000 personenauto's					752	1385	4751			
14 aantal elektrische bedrijfsauto's/100.000 bedrijfsauto's					54	49	143			
15 aantal schone bromfietsen				159	169	212	248			
16 aantal laadpalen			24	49	95	111	269			
17 aantal elektrische bussen				0	0	0	0			
18 aantal bussen op aardgas				7	7	7	7			
Elektriciteit										
19 elektriciteitsverbruik koopwoningen in kWh				128207000	127851000	124604000				
20 elektriciteitsverbruik huurwoningen in kWh				64537000	61860000	61442000				
21 elektriciteitsverbruik commercieel vastgoed in kWh	236739000	225779000	222169000	210038000	204899000	213424000				
22 elektriciteitsverbruik publiek vastgoed in kWh	95251000	99744000	93021000	99086000	106007000	10687000				
23 zonnepanelen in kWpiek	534	667	1695	3313	5347	7170				
24 Windenergie	0	0	0	0	0	0	0			
Toelichting										
1 in kiloton										
2 t.o.v. het voorgaande jaar										
4 totaal gasverbruik in m3 temperatuurgecorrigeerd										
5 totaal gasverbruik in m3 temperatuurgecorrigeerd										
6 totaal gasverbruik in m3										
7 totaal gasverbruik in m3										
8 Warmte-koude-opslag (WKO) in terraJoule. Deze indicator is gebaseerd op slechts 1 registratie. Het bronsysteem (watervergunning) is beperkt betrouwbaar,										
9 op basis van gereden kilometers op Amersfoort grondgebied gemeten in kiloton										
10 gemeten in kiloton op basis van gereden kilometers op wegen tot 50 km/uur (dus geen provinciale wegen)										
11 gemeten in kiloton op basis van gereden kilometers op buitenwegen (snelheid 50-100 km/uur)										
12 Aantal in Amersfoort geregistreerde elektrische voertuigen										
15 Aantal elektrische bromfietsen										
16 Totaal aantal (semi)publieke laadpunten op laadpalen voor elektrische auto's										
18 dit is 'groen' gas (CNG)										
23 Vermogen geregistreerde PV-panelen [kWpiek]										
24 Vermogen in Megawatt										
bron: Klimaatmonitor, Rijkswaterstaat										

Voor meer informatie zie landelijke [klimaatmonitor](#) van RWS

10.2.a Aandeel werkgelegenheid Amersfoortse Ruit

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
42,2	42,5	42,1	40,2	41,3	43,1			

Bron: PAR

Toelichting: De Amersfoortse Ruit bestaat uit de clusters Advies, Bouw, ICT en Zorg. Uit het clusteronderzoek door Universiteit Utrecht / Erasmus Universiteit Rotterdam bleken deze sectoren de sterkste potentie voor innovatie en ontwikkeling te hebben. In 2015 was de Amersfoortse Ruit 41,3% van alle werkgelegenheid in Amersfoort. We willen dat de sectoren uit de Amersfoortse Ruit een substantieel onderdeel blijven van onze economie. Ons streefcijfer is dan ook dat het aandeel in de totale werkgelegenheid rond de 40 a 50% blijft.

10.2.b Innovatieve bedrijven

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
			67		70			

Bron: Panteia

Toelichting: Het aantal bedrijven dat in enige mate innovatief is, is gemeten met enquêtes onder bedrijven op verschillende aspecten. Deze methode staat bekend als de Innovatiepiramide, ontwikkeld door onderzoeksbureau Panteia. Binnen de categorie innovatief kan verder onderscheid worden gemaakt naar koploper, ontwikkelaar, toepasser en volger. De innovatiescore is een gemiddelde van alle gemeten factoren van de Innovatiepiramide. De Amersfoortse score van 2,35 is de op één na hoogste score van de provincie (alleen Utrecht scoort hoger met 2,43). Het streven voor de komende jaren is dat het % innovatieve bedrijven en de innovatiescore hoger moet komen te liggen.

10.2.c Niet-innovatieve bedrijven

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
			33		30			

Bron: Panteia

Toelichting: Het aantal bedrijven dat in enige mate innovatief is, is gemeten met enquêtes onder bedrijven op verschillende aspecten. Deze methode staat bekend als de Innovatiepiramide, ontwikkeld door onderzoeksbureau Panteia. Binnen de categorie innovatief kan verder onderscheid worden gemaakt naar koploper, ontwikkelaar, toepasser en volger. De innovatiescore is een gemiddelde van alle gemeten factoren van de Innovatiepiramide. De Amersfoortse score van 2,35 is de op één na hoogste score van de provincie (alleen Utrecht scoort hoger met 2,43). Het streven voor de komende jaren is dat het % innovatieve bedrijven en de innovatiescore hoger moet komen te liggen.

10.2.d Innovatiescore Amersfoort

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
			2,22		2,35			

Bron: Panteia

Toelichting: Het aantal bedrijven dat in enige mate innovatief is, is gemeten met enquêtes onder bedrijven op verschillende aspecten. Deze methode staat bekend als de Innovatiepiramide, ontwikkeld door onderzoeksbureau Panteia. Binnen de categorie innovatief kan verder onderscheid worden gemaakt naar koploper, ontwikkelaar, toepasser en volger. De innovatiescore is een gemiddelde van alle gemeten factoren van de Innovatiepiramide. De Amersfoortse score van 2,35 is de op één na hoogste score van de provincie (alleen Utrecht scoort hoger met 2,43). Het streven voor de komende jaren is dat het % innovatieve bedrijven en de innovatiescore hoger moet komen te liggen.

Overzicht indicatoren

Indicator	Realisatie cijfers						Streefcijfers		
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Aandeel werkgelegenheid Amersfoortse Ruit	42,2	42,5	42,1	40,2	41,3	43,1			
Innovatieve bedrijven				67		70			
Niet-innovatieve bedrijven				33		30			
Innovatiescore Amersfoort				2,22		2,35			

Doelstellingen

We sluiten aan bij initiatieven uit stad en regio. Wij willen duurzaamheid en innovatie versterken door samen te werken met bedrijven en instellingen en samen met hen oplossingen te zoeken voor maatschappelijke vraagstukken. Daarmee dragen we bij aan een duurzame en innovatieve regio.

Vanuit een faciliterende, stimulerende en soms initiërende rol versterken wij het regionale innovatieklimaat en de beweging naar een duurzame economie. Door samen te werken in de regio Utrecht met partners als de EBU komen concrete projecten van de grond die bijdragen aan innovatieve **groene groei** van Amersfoort.

Onze inzet

Vooraf door samenwerking via de Economic Board Utrecht (EBU) werken we aan innovatie en duurzaamheid. De EBU-speerpunten zijn groen, gezond en slim. Dit sluit aan op onze kansrijke sectoren ICT, Advies, Zorg en Bouw (de 'Amersfoortse Ruit'). Ook onze 'smart city'-aanpak sluit hier op aan.

We werken aan projecten waar we als gemeente al bij betrokken zijn, die interessant zijn om op te schalen naar regionaal niveau via de **Economic Board Utrecht** (bewezen koplopers) of die de moeite waard zijn om door te ontwikkelen met behulp van het Toekomstfonds (zie de paragraaf Duurzaamheid).

Voorbeelden van projecten

Smart city

Onze smart city-aanpak richt zich op de volgende onderwerpen:

Smart city-infrastructuur. Om de ontwikkeling van smart city-toepassingen mogelijk te maken, is een goede digitale infrastructuur essentieel. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om openbare wifi en een 'internet of things'-netwerk (met LoRa). Ook onderzoeken we of een netwerk van 'slimme lantaarnpalen' kan worden aangelegd. Bij een positieve uitkomst volgt in 2018 een aanbesteding. Aan lantaarnpalen kunnen sensoren worden bevestigd die bijvoorbeeld de luchtkwaliteit meten. De verzamelde data komen beschikbaar voor de gemeentelijke organisatie en de stad.

Open Data. Op www.dataplatform.nl staan de open data van de gemeente Amersfoort en andere gemeenten die het Open Dataconvenant hebben ondertekend. In 2018 willen we het aantal datasets dat we ontsluiten verder uitbreiden.

Projecten en pilots. Door middel van projecten en pilots willen we innovatieve oplossingen voor stedelijke problemen realiseren. We richten ons op de beleidsvelden veiligheid & handhaving, economie & stad, duurzaamheid en mobiliteit. Voor 2018 staan de pilots 'luchtkwaliteit' en 'geluid meten met sensoren' gepland.

Samenwerking en inspiratie. Amersfoort werkt samen met inwoners, bedrijven, kennisinstellingen en andere gemeenten om gebruik te maken van elkaars kennis en ervaring. Daarnaast promoten we het concept Smart City, zowel in Nederland als daarbuiten. Voor smart city-innovatie werken we samen binnen de Utrecht Region, met de EBU, de gemeente Utrecht en de provincie Utrecht. Voor 2018 zijn enkele 'Smart Mobility'-pilots gepland.

Fireware Lab. ICT-bedrijven kunnen in de open innovatieomgeving Fiware Lab gemakkelijker aan de slag met de ontwikkeling van nieuwe digitale diensten voor maatschappelijke vragen. In het Lab zijn standaardbouwstenen en databronnen beschikbaar die schaalbaar en herbruikbaar zijn in heel Europa. De voor 2018 geplande pilots 'luchtkwaliteit' en 'geluid meten' maken gebruik van Fiware Lab.

Europa. Binnen Europa werken wij aan het vergroten van de zichtbaarheid van Amersfoort waardoor kansen in (Europese) netwerken makkelijker kunnen worden benut.

Regierol. Smart city-innovatie biedt grote kansen voor product- en diensteninnovatie. Daarbij zijn er vaak uiteenlopende belangen in het geding die geborgd moeten worden, bijvoorbeeld als het gaat om data en het beschermen van persoonsgegevens. Wij zien uit dat oogpunt een regie-, en waar nodig een regulerende rol voor de gemeente weggelegd.

Energie neutraal renoveren

Energie neutraal renoveren van woningen is renoveren voor de toekomst. Door het bedrijfsleven uit te dagen om voorbeeldconcepten te ontwikkelen voor verschillende typen woningen komt de grootschalige uitrol van energie neutrale renovaties dichterbij. In 2016 en 2017 zijn in totaal 8 Nul-op-de-meter-concepten opgeleverd door het consortium van 033energie. In 2018 gaat het consortium door met het in co-creatie met huiseigenaren ontwikkelen van Nul-op-de-meter-concepten voor de meest voorkomende woningtypen in Amersfoort en ligt de focus op het verder vermarkten van de concepten waardoor een grootschalige uitrol mogelijk wordt gemaakt. Het streven is om in 2020 2000 woningen tot (bijna) Nul-op-de-meter te hebben gerenoveerd.

Groene, gezonde en slimme scholen

Dit zijn scholen waar kinderen optimaal kunnen presteren; door een gezond binnenklimaat én een energiezuinig en toekomstbestendig gebouw. De verkenning van de EBU uit 2016 is vertaald in een concreet advies over duurzame scholen voor de schoolbesturen. In samenhang met het proces mbt doordecentralisatie en in nauw overleg met de schoolbesturen streven we naar een eerste pilot in 2018.

Circulaire economie

De transitie naar een circulaire economie biedt volop kansen voor bedrijven in de regio Utrecht. In 2017 is het Plan van Aanpak Circulaire Economie voor Amersfoort opgesteld, in samenwerking met ondernemers. In 2018 vervolgen we de uitvoering in een meerjarenprogramma, waarbij de tien ontwikkelde businesscases verder gefaciliteerd worden om tot resultaat te komen.

Op regionale schaal werken de provincie Utrecht, gemeente Utrecht, gemeente Amersfoort, EBU, het Utrecht Sustainability Institute (USI) en de Natuur en Milieu Federatie Utrecht (NMU) samen rond de transitie naar een circulaire economie. Op deze wijze willen we de transitie ondersteunen en het bedrijfsleven uitdagen om nieuwe concepten te ontwerpen en businessmodellen te ontwikkelen.

Duurzame innovaties

Op het vlak van duurzame innovaties is de overheid ook een 'vragende partij'. Wij nemen innovatieve producten, diensten of processen af om een kwalitatief beter of maatschappelijk wenselijker resultaat te verkrijgen. Hierdoor creëren wij (mede) een afzetmarkt voor bepaalde producten en diensten en vervullen we een voorbeeldfunctie voor andere partijen. Dit gebeurt bijvoorbeeld door circulair inkopen (zie paragraaf Duurzaamheid).

Samenwerking

De overheid heeft bij (duurzame) innovaties een faciliterende en stimulerende rol. Ondernemers, (onderwijs)instellingen, bewoners en organisaties in de stad en regio zijn immers de dragers en trekkers van de concrete projecten. Hierbij wordt vanzelfsprekend nauw samengewerkt met deze ondernemers, instellingen, bewoners en organisaties met relevante netwerken zoals de EBU; maar ook binnen Europa werken we aan innovatie gerichte samenwerkingsverbanden.

Maatregelen

Op dit deelprogramma zijn geen herstelmaatregelen van toepassing of zijn de herstelmaatregelen reeds gerealiseerd.

Gerelateerde links

Er zijn geen gerelateerde links voor dit deelprogramma.

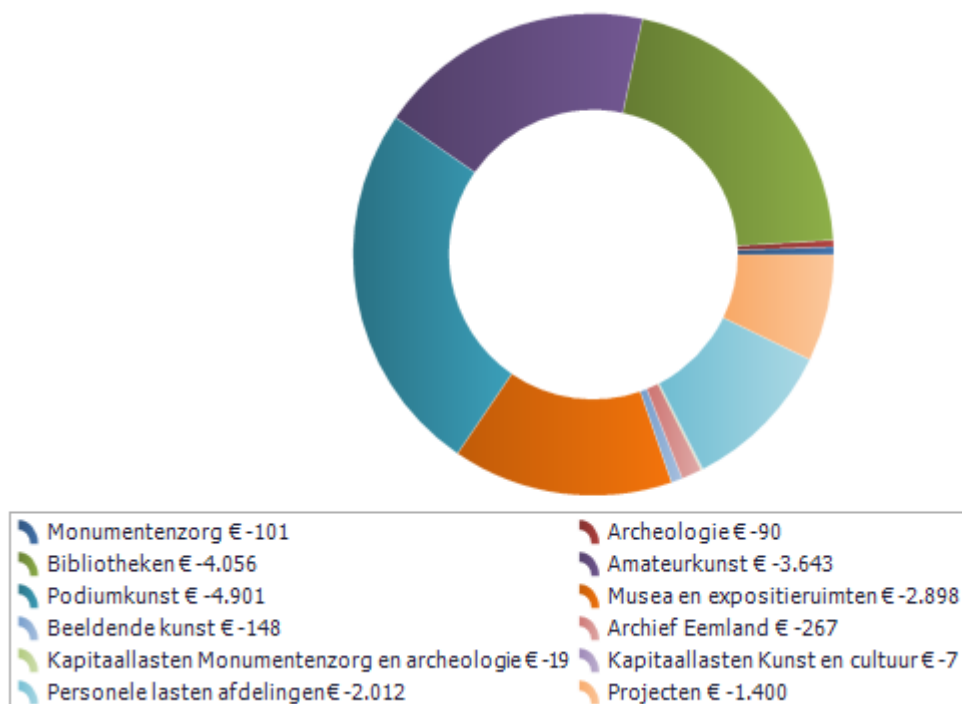
11 CULTUUR

Inleiding

In Amersfoort werken we aan een vitaal en sterk cultureel klimaat. We verbinden hedendaagse cultuur en architectuur met cultureel en industrieel erfgoed, monumenten en archeologie. Daarmee versterken we de culturele identiteit en de aantrekkelijkheid van de stad. Dat draagt positief bij aan het woon- en werkprofiel van Amersfoort.

Een bruisend stadshart, zorg voor de monumenten 'boven en onder' de grond en het culturele erfgoed, diversiteit en verscheidenheid, actieve cultuurbeleving, een goede culturele basisinfrastructuur, samenwerking en talentontwikkeling voor jongeren zijn belangrijke ingrediënten om deze ambitie waar te maken.

Waar geven we ons geld aan uit

Financieel overzicht per programma

(bedragen x € 1.000,--)

PROGRAMMA	REKENING 2016	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1 ARCHIEF EEMLAND	-1.206	-1.111	-1.153	-1.153	-1.153	-1.153
2 MONUMENTENZORG EN ARCHEOLOGIE	-766	-890	-989	-987	-978	-977
3 KUNST EN CULTUUR	-14.969	-14.911	-17.401	-16.948	-16.550	-15.628
TOTAAL LASTEN	-16.940	-16.912	-19.543	-19.089	-18.682	-17.758
BATEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1 ARCHIEF EEMLAND	290	172	172	172	172	172
2 MONUMENTENZORG EN ARCHEOLOGIE	4	0	0	0	0	0
3 KUNST EN CULTUUR	28	98	3	3	99	99
TOTAAL BATEN	322	270	176	176	272	272
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
1 ARCHIEF EEMLAND	-916	-939	-981	-981	-981	-981
2 MONUMENTENZORG EN ARCHEOLOGIE	-762	-890	-989	-987	-978	-977
3 KUNST EN CULTUUR	-14.940	-14.814	-17.398	-16.945	-16.451	-15.529
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-16.618	-16.642	-19.367	-18.913	-18.410	-17.486
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve	-70	-56	-75	-60	-42	-38
Onttrekking aan reserve	534	90	90	90	90	68
TOTAAL MUTATIES RESERVES	465	34	15	30	48	30
SALDO PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-16.154	-16.608	-19.352	-18.883	-18.361	-17.456

Toelichting op de begrotingsmutaties

Tabel: PF.11.02 Toelichting afwijkingen

(bedragen x € 1.000,--)

Afwijkingen begroting 2018 t.o.v. begroting 2017, inclusief reservemutaties	SUBTOTAAL	TOTAAL	Structureel/ incidenteel
ARCHIEF EEMLAND			
<u>Personele lasten</u>			
- Indexering van personele lasten en formatie-aanpassingen.	-37		S
<u>Overige kleine verschillen en afrondingen</u>	-5		S
		-42	
MONUMENTENZORG EN ARCHEOLOGIE			
<u>Personele lasten</u>	-93		S
- Indexering van personele lasten en formatie-aanpassingen.			
<u>Overige kleine verschillen en afrondingen</u>	-6		S
		-99	
KUNST EN CULTUUR			
<u>Kadernota 2018-2021</u>			
- 11.1 Cultuurvisie- aanjagen/ realiseren ambities	-1.000		I
- 11.2 Cultuurvisie- versterken huidig beleid	-400		I
- 7.1/7.2 Onderhoud Flint en St Aegtenkapel: de geactualiseerde Meerjaren onderhoudsplanning is vertaald in een jaarlijkse bijdrage voor het huurdersonderhoud.	-102		S
<u>Overig</u>			
- Indexering subsidies instellingen	-376		S
- Subsidie Flint: betreft effect van de huuraanpassing ivm wet Markt & Overheid. Zie ook deelprogramma Vastgoed.	-905		S
- Subsidie 2017 voor bouwplan Kamp Amersfoort	250		I
- Bibliotheek: overdracht budget voor leegstand vastgoed naar deelprogramma vastgoed	67		S
- Herstelbegroting: bezuiniging door samenwerking Flint/DLV	100		S
- Opschuiven bezuiniging Flint/DLV naar 2020. Zie ook programma 13, deelprogramma facilitair en huisvesting.	-100		I
- Gebruik Smalle Pad voor huisvesting ambtelijk apparaat voor 2 jaar. Zie ook programma 13, deelprogramma facilitair en huisvesting.	-97		I
<u>Overig</u>			
- Amendement 168A breed toegankelijk popfestival	-50		
<u>Overige kleine verschillen en afrondingen</u>	29		S
		-2.584	
MUTATIES RESERVES			
Rentevergoeding reserve armandomuseum	-19		I
		-19	I
TOTAAL AFWIJKINGEN CULTUUR		-2.744	

Het kan zijn dat de bedragen bij de formatie-uitbreidingen in de programma's niet één op één overeenkomen met de Kadernota. Dit komt omdat nu bij de begroting de bedrijfsvoeringskosten die gepaard gaan met die formatie-uitbreidingen, in programma 13 zijn verantwoord.

Geplande investeringen

Er zijn binnen dit programma geen investeringen gepland.

Risico's

Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Risico	Maatregel	Benodigde weerstands-capaciteit in € mln.	Portefeuillehouder
Exploitatie gesubsidieerde instellingen komt door bezuinigingen (van gemeente en andere) onder druk. Dit risico speelt een rol bij de programma's Sociaal domein, Sport, Onderwijs en Cultuur.	Monitoring via dashboard subsidies + rapportage subsidie-cyclus. Uitvoeren audits en doorlichting. Inzet calamiteitenreserve.	0,2	Houwing
Door calamiteiten gaan unieke stukken definitief verloren of raken beschadigd waardoor deze gestaureerd moeten worden.		0,1	

1 ARCHIEF EEMLAND

Wethouder Bertien Houwing

E-mail: wethouderhouwing@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Bestuurlijke ontwikkeling, participatie en communicatie
Cultuur en evenementenbeleid
Regionale samenwerking
Jeugd
Gemeentelijke organisatie (inclusief O&T)
Onderwijs
Archief Eemland
Diversiteit

Ambitie

Archief Eemland werkt samen met andere partners aan ons cultureel erfgoed en aan de identiteit van de stad. Door onze historische kennis en die van de Amersfoorters te bundelen vormt Archief Eemland een laagdrempelig en toegankelijk kenniscentrum. We bouwen samen aan geschiedenis door persoonlijke aandacht in onze dienstverlening, presentatie en activiteiten. We combineren dit met digitale, eigentijdse mogelijkheden.

11.1.a Bekendheid Archief Eemland

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
			49				55	

Bron: Stadspeiling O&S

Toelichting: In 2014 verhuisde het Archief naar het nieuwe Eemhuis. Dit heeft mede geleid tot een grotere bekendheid. Het onderzoek onder inwoners van 18-84 jaar is gebaseerd op een steekproef. Wordt in 2018 opnieuw gemeten.

11.1.b Aantal bezoekers en deelnemers activiteiten Archief Eemland

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
2800	3300	2700	4000	4300	8000			

Bron: Archief Eemland

Toelichting: Het betreft de som van het dagelijks aantal bezoekers en deelnemers aan activiteiten.

11.1.c Digitale bezoekers via www.archiefeemland.nl

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
127000	171000	166000	174000	174500	166000			

Bron: Archief Eemland

Toelichting: Het betreft het totaal aantal bezoekers van de website www.archiefeemland.nl in het betreffende jaar. De daling in 2016 t.o.v. 2015 kan verklaard worden door de verouderde techniek en presentatie. Daarnaast verlaten bezoekers snel de website, omdat deze niet responsive is (functioneert niet goed op mobiele devices) en onvoldoende mogelijkheden biedt voor digitale dienstverlening.

Overzicht indicatoren

Indicator	Realisatie cijfers						Streefcijfers		
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Bekendheid Archief Eemland				49				55	
Aantal bezoekers en deelnemers activiteiten Archief Eemland	2800	3300	2700	4000	4300	8000			
Digitale bezoekers via www.archiefeemland.nl	127000	171000	166000	174000	174500	166000			

Doelstellingen

Archief Eemland bewaart de lokale en regionale historie, maakt deze toegankelijk en stelt deze beschikbaar. Het archief stimuleert mensen kennis te nemen van de historie, er kennis aan toe te voegen en te delen met ons en elkaar.

Onze inzet

Archief Eemland beheert de archieven van de gemeente Amersfoort die na 20 jaar worden overgedragen en stelt deze voor een breed publiek beschikbaar. Dat is onze wettelijke taak. Daarbij ligt de aandacht niet alleen op het fysiek beschikbaar stellen, maar ook op duurzaam digitaal informatiebeheer. De eigen organisatie en de inwoner moeten kunnen vertrouwen op de toegankelijkheid van digitale informatie.

In augustus 2017 bezocht een familie uit Amerika Archief Eemland om genealogische bronnen te raadplegen.

Archief Eemland beheert en houdt ook toezicht op de archieven van de gemeenten Baarn, Eemnes, Leusden, Renswoude, Woudenberg en Soest. De gemeentearchivaris voert het archiefwettelijke toezicht uit voor de gemeente Bunschoten.

We werken aan onze digitale dienstverlening door het verbeteren van onze website en het digitaliseren van diverse historische collecties voor een breed publiek. De middeleeuwse collectie van het hofje De Armen de Poth, genealogische bronnen zoals de Amersfoortse bevolkingsregisters en onze videocollectie zijn voorbeelden van succesvolle digitaliseringsprojecten.

Archief Eemland is bezig om haar dienstverlening verder te digitaliseren.

Omdat we graag Amersfoorters willen betrekken bij ons archief, zijn we in 2016 gestart met tentoonstellingen die worden ingericht door gastcuratoren. 'Van, voor en door de stad' is hierbij ons motto. In 2017 is de tentoonstelling "Van Werkplaats tot Broedplaats", over de geschiedenis van het Eemkwartier geopend. In het kader van het Stijljaar is de geboorteakte van Piet Mondriaan in bruikleen gegeven aan het Mondriaanhuis. Daarnaast start een fototentoonstelling en presentatie van een boek over het Sportfondsenbad dat gesloopt wordt. Wederom komt hierdoor een mooie samenwerking tot stand met twee gastcuratoren uit de stad. In 2018 werken we mee aan het 140-jarig bestaan van de Oudheidkundige Vereniging Flehite, het Europese Jaar van het Europees Erfgoed en het landelijke initiatief over Casper van Wittel.

De samenwerking met gastcuratoren uit de stad zorgt voor interessante coalities, waarbij ook andere organisaties aansluiten, zoals Amersfoort in C, Museum Flehite, Kamp Amersfoort, en de organisatieonderdelen Archeologie en Monumentenzorg.

Samenwerking

Interne samenwerking

Met het oog op renovatie van het stadhuis en de overgang naar (volledig) digitaal werken, wordt onderzocht of gemeentelijke archieven binnen de wettelijke termijn van 20 jaar versneld kunnen worden overgedragen aan Archief Eemland. We werken nauw samen met de gemeentelijke afdeling(en) die zich hiermee bezighouden.

Daarnaast werken we samen met de organisatieonderdelen Monumentenzorg en Archeologie.

Onze vrijwilligers ondersteunen ons bij verschillende activiteiten zoals de publiekssdienstverlening aan de balie, het beschrijven van foto's en bouwtekeningen. Waardevolle persoonlijke geschiedenissen van Amersfoorters worden vastgelegd door het Oral History team.

Externe samenwerking

We werken samen met lokale, provinciale en landelijke partners aan de maatschappelijke meerwaarde van Archief Eemland; wij werken aan de vergroting van het enthousiasme voor geschiedenis en het versterken van de lokale identiteit van stad en regio.

We werken samen met landelijke organisaties in de erfgoedsector, brancheverenigingen en archieven en wisselen nieuwe ontwikkelingen uit.

Huisvesting

Archief Eemland is gevestigd in Het Eemhuis. We werken samen met Scholen in de Kunst, de Bibliotheek en Kade. De programmering van het Eemhuis vullen we zoveel mogelijk gezamenlijk in. Hiermee werken we aan het positioneren van het Eemhuis als 'Cultuurwarenhuis van Amersfoort'. Met onze cultuurhistorische partners (zowel gemeenteafdelingen als externe partijen zoals Museum Flehite, VVV, 't Gilde, Waterlijn, Kamp Amersfoort) werken we samen aan gemeenschappelijke projecten.

Golfbreker Radio bij de opening van de expositie 'Van Werk- tot Broedplaats' op 12 mei 2017. Foto: Cees Wouda.

De opening van de expositie 'Van Werk- tot Broedplaats' op 12 mei 2017. Foto: Cees Wouda.

Maatregelen

Op dit deelprogramma zijn geen herstelmaatregelen van toepassing of zijn de herstelmaatregelen reeds gerealiseerd.

Gerelateerde links

Er zijn geen gerelateerde links voor dit deelprogramma.

2 MONUMENTENZORG EN ARCHEOLOGIE

Burgemeester Lucas Bolsius

E-mail: burgemeester@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Bestuurszaken, juridische zaken en public affairs
Veiligheid
Dierenwelzijn
Archeologie

Wethouder Willem-Jan Stegeman

E-mail: wethouderstegeman@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Economie
Ruimtelijke Ontwikkeling
Citymarketing
Duurzaamheid en innovatie
Stadshart (m.u.v. het Stationsgebied)

Ambitie

Wij willen de historische identiteit en aantrekkelijkheid van onze stad versterken door het (gebouwd én archeologisch) erfgoed op een samenhangende wijze in stand te houden. Waar mogelijk verbeteren we de kwaliteiten van het stadsbeeld voor bewoners en bezoekers. Met archeologisch en bouwhistorisch onderzoek vergroten wij de kennis over de geschiedenis van Amersfoort (als basis voor ontwikkelingen) en we maken deze voor een breed publiek toegankelijk en beleefbaar.

We streven ernaar archeologische waarden in de bodem te behouden voor de volgende generaties. Door ruimtelijke ontwikkelingen is dit lang niet altijd mogelijk. In die gevallen kiezen we voor behoud door middel van opgraven. De gemeentelijke kaart met archeologische waarden en verwachtingen is leidend bij de vraag in welke gevallen onderzoek noodzakelijk is. Ontwikkelaars en eigenaren krijgen advies en begeleiding bij de aanvraag van een omgevingsvergunning.

Voor Monumentenzorg en archeologie zijn geen indicatoren benoemd. Wel geven de onderstaande kengetallen een goed beeld van de activiteiten op dit gebied.

Kengetallen

462	rijksmonumenten
199	gemeentelijke monumenten *)
498	beeldbepalende panden *)
5	archeologische rijksmonumenten
1	archeologisch gemeentelijk monument
2	van rijkswege beschermde stads- en dorpsgezichten
13	gemeentelijke stads- en dorpsgezichten

**) Toelichting op mutaties monumentenlijst: In 2016 werd de monumentenlijst geactualiseerd en werden 25 beeldbepalende panden geselecteerd en aangewezen als gemeentelijk monument.*

Doelstellingen

Samen met de stad dragen wij zorg voor ons (onroerend én archeologisch) erfgoed en voor de kwaliteit van het stadsbeeld als totaal. Daarbij werken wij actief samen met de (monumenten)eigenaren en de andere initiatiefnemers in de stad. We faciliteren deze partijen om hun belangen te verbinden met het algemene belang van een goede erfgoedzorg voor de stad.

Monumentenzorg: we willen waardevolle historische gebouwen en structuren in stand houden en waar mogelijk verbeteren. Het onroerend cultureel erfgoed omvat monumenten, beeldbepalende panden, historische complexen, structuren en stadsgezichten. Deze zijn bepalend voor de identiteit en de aantrekkelijkheid van onze stad en vormen in die zin ook een katalysator voor economische groei. De hedendaagse erfgoedzorg is niet gericht op het ‘bevriezen’ van ontwikkelingen. Passende, nieuwe functies zijn essentieel voor de toekomst van historische gebouwen en gebieden. Wij zijn dan ook betrokken bij transformaties van gebouwen en gebieden en kijken hoe we dit met respect voor de historische waarden kunnen inpassen (behoud door ontwikkeling). Ook het verduurzamen van monumentale gebouwen vormt een belangrijk speerpunt.

Archeologie: we streven ernaar archeologische waarden in de bodem te behouden voor de volgende generaties. Door ruimtelijke ontwikkelingen is dit lang niet altijd mogelijk. In die gevallen kiezen we voor behoud door middel van opgraven. De gemeentelijke kaart met archeologische waarden en verwachtingen is leidend bij de vraag in welke gevallen onderzoek noodzakelijk is. Ontwikkelaars en eigenaren krijgen advies en begeleiding bij de aanvraag van een omgevingsvergunning.

Onze inzet

We geven uitvoering aan onze wettelijke taken (vanuit het Rijk) en gemeentelijke taken op het gebied van archeologie en monumentenzorg. Op rijksniveau staan deze taken in de Erfgoed- en Omgevingswet, de Wet op de Archeologische Monumentenzorg en de daaraan verbonden gedecentraliseerde rijkstaken. We voeren ook het gemeentelijk erfgoedbeleid uit (op basis van de Amersfoortse Erfgoedverordening). We werken daarbij nauw samen met betrokken partijen in de stad.

We zorgen voor een goede verankering van de erfgoedzorg in de gemeentelijke processen.

We faciliteren en enthousiasmeren monumenteneigenaren en andere erfgoedpartners. Alleen samen met de stad kunnen we de historische waarden en de aantrekkelijkheid van de stad in stand houden en verbeteren. Uit recente onderzoeken is gebleken dat aantrekkelijke en samenhangende historische steden een grotere toekomstwaarde hebben en dat dit een economisch rendement voor deze steden oplevert. Het investeren in erfgoed loont.

We richten ons op herbestemming van monumentale gebouwen en de integratie van cultuurhistorie in de ruimtelijke processen. Dit sluit aan bij het actuele monumentenbeleid van het Rijk (Momo = Modernisering Monumentenzorg) en ook voor onze stad is dit een belangrijk onderwerp.

Bij plannen en ontwikkelingen die verband houden met cultureel erfgoed, zoals gebiedsontwikkeling, herbestemming, verbouwing en restauratie, zijn wij aanspreekpunt. Onze wettelijke en faciliterende taken zijn informeren, begeleiden, adviseren en onderzoeken, kaders stellen, inspireren, faciliteren en het toetsen van plannen. Hiermee kunnen we veel van de geformuleerde doelstellingen realiseren. De integratie van cultuurhistorie in RO-processen vormt ook een van de speerpunten van het rijksbeleid.

Wij actualiseren de uitgangspunten voor het gemeentelijke erfgoedbeleid voor de periode 2018-2022.

Archeologie:

Bij ontwikkelingen en bouwactiviteiten doen wij samenhangend archeologisch onderzoek. Het Archeologisch Centrum heeft veel kennis over de ontstaans- en ontwikkelingsgeschiedenis van Amersfoort. Hierdoor kunnen onderzoeken met elkaar in verband worden gebracht en kan de integrale kennis steeds verder worden uitgebouwd en beheerd. Dit draagt bij aan een efficiënt en resultaatgericht archeologisch onderzoek in Amersfoort. Een instrument om dit doel te bereiken is het afgelopen jaar ontwikkeld: de Lokale Onderzoeksagenda. In 2018 ronden wij de archeologische beleidskaart op basis van nieuwe gegevens en inzichten af.

Op basis van de Erfgoedwet (juli 2016) dient een opgravende instantie zich te certificeren. Certificering heeft de opgravingsvergunning vervangen. Om het in juli 2017 verkregen certificaat te behouden, zijn jaarlijkse audits verplicht. Ieder jaar wordt zowel een externe als interne audit uitgevoerd.

Wij streven naar meer educatieve activiteiten om het 'verhaal van de stad Amersfoort' aan de jeugd te vertellen. Archeologie spreekt de jeugd aan. Daarom organiseren wij, als aanvulling op onze archeologische hoofdtaken, met de capaciteit die we tot onze beschikking hebben educatieve activiteiten. Zo ontvangen wij schoolklassen op opgravingen en in het open depot op de Langegracht.

In het voorjaar van 2018 vindt de omvangrijke verhuizing plaats van het Centrum voor Archeologie van de Langegracht naar Westsingel 46 (achterkant Observant). Hier kunnen we, met de personele capaciteit die we beschikbaar hebben, onze publicitaire functie versterken.

Erfgoedjaar

2018 is het Europees Jaar voor het Cultureel Erfgoed. In dit jaar streven wij, samen met andere erfgoedinstellingen in Amersfoort, naar het belichten en bij een breed publiek onder de aandacht brengen van het Amersfoortse erfgoed.

Monumentenzorg:

Wij actualiseren het erfgoedbeleid op basis van vernieuwde regelgeving en de speerpunten voor de toekomst. Hieraan geven we vorm in samenwerking met onze erfgoedpartners en andere betrokkenen in de stad.

Wij zorgen ervoor dat onze monumentenlijst representatief en actueel is. Wij selecteren en beschermen representatieve panden uit iedere ontwikkelingsfase van de stad om zo de identiteit te versterken en de ontwikkelingsgeschiedenis tastbaar te maken. Ook in de komende periode wordt de monumentenlijst geactualiseerd, in afstemming met externe partijen, met onder meer representatieve historische boerderijen, industrieel erfgoed en moderne architectuur (inventarisatiefase).

Wij vervullen een belangrijke rol bij herbestemming van monumentaal vastgoed. Dit is voor ons een belangrijk speerpunt omdat een passende bestemming van cruciaal belang is voor de instandhouding van historische gebouwen. Door bij de herbestemming van erfgoed de cultuurhistorische waarden en de transformatiemogelijkheden in een vroeg stadium in kaart te brengen, dragen wij actief bij aan succesvolle inpassing van nieuwe functies. Omdat het religieus erfgoed een kwetsbare categorie vormt bij herontwikkeling of nevenbestemming werken wij aan een 'kerkenvisie'.

Wij werken aan kwaliteitsverbetering van het erfgoed en stadsbeeld. Periodiek monitoren we de kwaliteit van ons erfgoed door onder meer onderzoek naar de bouwkundige staat van monumenten en inventarisatie van 'slechte plekken' in de beschermde stadsgezichten. Dit vormt de basis voor initiatieven gericht op kwaliteitsverbetering waarbij we samenwerking zoeken met eigenaren en andere partijen in de stad. Hierin sluiten we aan bij de uitgangspunten van het Programma Stadshart. In de 'Erfgoedmonitor' is door de Monumentenwacht de bouwkundige staat van het erfgoed in kaart gebracht. Bij transformaties van monumentale gebouwen vormt bouwhistorisch onderzoek een belangrijke basis. Hiervoor zijn in 2016 waardenstellingen gemaakt van het voormalig kloostercomplex Onze Lieve Vrouw ter Eem, het stadhuiscomplex en diverse panden in de binnenstad zoals Havik 2 en 't Zand 39.

Voor monumenten in gemeentelijk eigendom treden we op als een goede 'rentmeester'. De gemeente Amersfoort heeft een klein aantal monumenten in eigendom. Dit zijn de iconen van de stad (de Koppelpoort, de Onze Lieve Vrouwetoren, stadsmuren, enzovoort). Wij zorgen dat deze monumenten in goede staat zijn en blijven. De restauraties van het Belgenmonument en de Dieventoren zijn in 2016 gerealiseerd. We werken aan de voorbereiding van restauraties aan de Volmolen, de OLV-toren (spits) en de Zonnehof (in uitvoering). In 2016 hebben ingrijpende restauratie- en herstelwerkzaamheden plaatsgevonden bij onder andere Havik 2, Krommestraat 32/34 en de wijk Jeruzalem. Bij de verkoop van monumenten in gemeentelijk bezit, brengen wij de cultuurhistorische waarden in beeld en waarborgen we de instandhouding hiervan.

Duurzaamheid

We verbinden uitgangspunten op het gebied van duurzaamheid en cultureel erfgoed.

Monumentenzorg:

Wij adviseren eigenaren over duurzaam renoveren en bouwen de kennis hierover uit.

Monumenten hebben door de eeuwen heen bewezen dat ze duurzaam zijn. Hergebruik en duurzaam materiaalgebruik sluiten aan bij de gemeentelijke duurzaamheidsdoelstellingen. Op het gebied van energieverbruik zijn er vaak verbetermogelijkheden. Wij willen eigenaren stimuleren om ingrepen op het gebied van duurzaamheid bij monumenten nauw aan te laten sluiten bij de historische waarden. Wij adviseren eigenaren op dit gebied omdat dit maatwerk vereist. Op basis van enkele pilotprojecten (zoals Krommestraat 32-34) bouwen wij de kennis en de informatievoorziening over het verduurzamen van monumenten in de komende periode uit. Inmiddels is hiervoor de brochure 'Duurzaam Erfgoed' ontwikkeld, waarin ook de uitgangspunten voor zonnepanelen in een monumentale omgeving zijn toegelicht.

Archeologie:

We streven naar een duurzame instandhouding van archeologische waarden door deze - waar mogelijk - in de bodem te behouden.

Samenwerking

Voor een goede erfgoedzorg werken wij nauw samen met de stad en met onze 'erfgoedpartners'. Monumentenzorg en Archeologie kennen een breed draagvlak in de samenleving en de waardering voor de historische stad is groot. Om onze doelstellingen op dit gebied te bereiken is een goede en intensieve samenwerking met inwoners en partijen uit de stad noodzakelijk. Initiatieven vanuit de stad die aansluiten bij onze doelstellingen willen we waar mogelijk omarmen en faciliteren.

De monumenteneigenaren in de stad ondersteunen wij bij de instandhouding van hun erfgoed met informatie, adviezen en procesbegeleiding, gericht op de historische, bouwtechnische, procedurele en financiële aspecten en mogelijkheden. Betrokken en goed geïnformeerde monumenteneigenaren vormen de basis voor een aantrekkelijke historische stad.

Regelmatig voeren wij overleg met externe erfgoedpartners, zoals de Stichting Archeologie Amersfoort, de AWN (amateurs in de archeologie), Siesta, de Oudheidkundige Vereniging Flehite, Stadsherstel Midden-Nederland, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), Monumentenwacht Utrecht, Nationaal Restauratiefonds (NRF), provincie Utrecht, Federatie Grote Monumentengemeenten (FGM), Steunpunt Monumentenzorg & Archeologie Utrecht (STAMU) enzovoort. Binnen de gemeente werken de erfgoedpartners nauw samen in de Erfgoedconnectie.

Archeologie werkt samen met gemeenten in de regio op het gebied van beleid en uitvoering. Dit gebeurt op basis van samenwerkingsovereenkomsten. Nu al hebben wij een overeenkomst met Leusden, Soest en Bunschoten. Wij streven naar uitbreiding van het aantal buurgemeenten waar we zo'n overeenkomst mee hebben.

Door samenwerking met de stad bevorderen wij participatie. Denk hierbij aan amateurverenigingen, vrijwilligers en organisaties als de Waterlijn en het Gilde.

Door het bevorderen van de kennis bij deze instanties (publicaties als 'Kroniek', Jaarboek Flehite, het boek over Zuiderhoek, en ook lezingen, deelname aan de Open Monumentendagen en aan de jaarlijkse Erfgoedweek voor middelbare scholieren) worden de aantrekkelijkheid en de historische waarden van Amersfoort breed uitgedragen.

Maatregelen

Op dit deelprogramma zijn geen herstelmaatregelen van toepassing of zijn de herstelmaatregelen reeds gerealiseerd.

Gerelateerde links

Er zijn geen gerelateerde links voor dit deelprogramma.

3 KUNST EN CULTUUR

Wethouder Bertien Houwing

E-mail: wethouderhouwing@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Bestuurlijke ontwikkeling, participatie en communicatie
Cultuur en evenementenbeleid
Regionale samenwerking
Jeugd
Gemeentelijke organisatie (inclusief O&T)
Onderwijs
Archief Eemland
Diversiteit

Ambitie

We willen een vitaal en bruisend cultureel klimaat in Amersfoort. Kunst en cultuur hebben een brede waarde en betekenis voor Amersfoort: cultuur heeft een intrinsieke waarde voor mens en samenleving, cultuur draagt bij aan een aantrekkelijke stad en cultuur draagt bij aan een verbonden stad. In onze 'Cultuurvisie Amersfoort 2030' hebben we dit nader beschreven.

Bezoekers en inwoners van Amersfoort beleven plezier en genoeg aan kunst en cultuur: het bezoeken van festivals, theater-, film- en muziekvoorstellingen, musea, exposities en bibliotheken. En inwoners kunnen ruimschoots zelf actief aan kunst en cultuur doen, via bijvoorbeeld amateurkunstverenigingen, deelname aan cursussen en dergelijke. Cultuur staat niet alleen op zichzelf. Een bruisend cultureel klimaat maakt Amersfoort aantrekkelijk, om te wonen of te bezoeken. Voor de economische vitaliteit is cultuur van belang. Cultuur kan mensen bij elkaar brengen en zorgen voor verbinding. Rond opgaven in het sociaal domein kunnen culturele activiteiten een rol van betekenis spelen. Met de cultuurvisie verbreden we ons cultuurbeleid door het te verbinden aan andere beleidsterreinen.

Om het cultureel klimaat te versterken, zien we diverse randvoorwaarden die we willen verbeteren. Zo zijn verbinding en samenwerking van groot belang, binnen Amersfoort en op regionale schaal (zie 'Samenwerking'). De culturele basisinstellingen zijn belangrijk voor ons culturele klimaat. We willen dat de culturele basisinstellingen toekomstbestendig en financieel weerbaar zijn. Tegelijkertijd willen we meer ruimte creëren voor de kracht van inwoners, cultuurmakers, ondernemers, vrijwilligers, netwerken en dergelijke. Door meer los te laten, ontstaan meer prikkels voor initiatieven van onderop zodat mensen zelf vorm kunnen geven aan hun gewenste cultuurbeleving. Waar nodig ondersteunen we dat, bijvoorbeeld door een verbindende rol te vervullen of met (project)subsidie. Daarbij horen ook laagdrempelige procedures en flexibele regels.

11.3.a % inwoners dat tevreden is met het aanbod evenementen en toeristische activiteiten

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
			74				76	

Bron: Stadspeiling, O&S

Toelichting: Percentage inwoners (18-84) dat tevreden is met het aanbod aan evenementen en toeristische activiteiten in Amersfoort. Dit is het percentage 'tevreden' op het totaal van de antwoorden 'tevreden', 'niet (zo) tevreden' en 'ik ben daar onvoldoende van op de hoogte'. Het betreft hier een cijfer gebaseerd op een steekproef. De afname in 2014 is niet significant. Wordt in 2018 opnieuw gemeten.
Zie voor meer informatie: www.amersfoortincijfers.nl en [de Vrijetijdsmonitor](#).

11.3.b % inwoners dat tevreden is met het kunst- en cultuuraanbod

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
			72				74	

Bron: Stadspeiling, O&S

Toelichting: Percentage inwoners (18-84) dat tevreden is met het kunst- en cultuuraanbod in Amersfoort. Dit is het percentage 'tevreden' op het totaal van de antwoorden 'tevreden', 'niet (zo) tevreden' en 'ik ben daar onvoldoende van op de hoogte'. Het betreft hier een cijfer gebaseerd op een steekproef. De toename in 2014 is significant. Wordt in 2018 opnieuw gemeten.

Zie voor meer informatie: www.amersfoortincijfers.nl en [de Vrijetijdsmonitor](#).

11.3.c % inwoners dat een voorstelling, concert of museum heeft bezocht

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
			45				47	

Bron: Stadspeiling, O&S

Toelichting: Percentage inwoners (18-84) dat in Amersfoort een voorstelling, concert of museum heeft bezocht. Dit is het percentage dat in de afgelopen 12 maanden minimaal 1 keer in Amersfoort een toneel-, cabaret- of dansvoorstelling, musical, show, muziekconcert, danceparty of museum/galerie heeft bezocht. Het betreft hier een cijfer gebaseerd op een steekproef. De toename in 2014 is significant. Wordt in 2018 opnieuw gemeten.

Zie voor meer informatie: www.amersfoortincijfers.nl.

11.3.d % inwoners (18-84) dat actief aan kunst en cultuur doet

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
			43				45	

Bron: Stadspeiling, O&S

Toelichting: Percentage inwoners (18-84) dat actief aan kunst en cultuur doet. Dit is het percentage Amersfoorters dat zelf actief is op gebied van toneel, muziek, dans, fotografie, schrijven, tekenen etc. Het betreft hier een cijfer gebaseerd op een steekproef. De toename in 2014 is significant. Wordt in 2018 opnieuw gemeten.

Zie voor meer informatie: www.amersfoortincijfers.nl.

11.3.e % jongeren (10-22) dat actief aan kunst en cultuur doet

Realisatie cijfers						Streefcijfers		
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
				54				56

Bron: Jongerenstads-peiling, O&S

Toelichting: Percentage jongeren (10-22) dat actief aan kunst en cultuur doet. Dit is het percentage jongeren dat actief is op een van de bovengenoemde terreinen en hiervoor een cursus volgt of lid is van een vereniging. Het betreft hier een cijfer gebaseerd op een steekproef. De toename in 2014 is significant. Wordt in 2019 opnieuw gemeten.

Zie voor meer informatie: www.amersfoortincijfers.nl.

Overzicht indicatoren

Indicator	Realisatie cijfers						Streefcijfers		
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
% inwoners dat tevreden is met het aanbod evenementen en toeristische activiteiten				74				76	
% inwoners dat tevreden is met het kunst- en cultuuraanbod				72				74	
% inwoners dat een voorstelling, concert of museum heeft bezocht				45				47	
% inwoners (18-84) dat actief aan kunst en cultuur doet				43				45	
% jongeren (10-22) dat actief aan kunst en cultuur doet					54				56

Doelstellingen

In algemene zin streven we ernaar dat inwoners in Amersfoort tevreden zijn over het aanbod van kunst en cultuur, en dat zij actief aan kunst en cultuur kunnen doen.

Daarnaast hebben we in de 'Cultuurvisie Amersfoort 2030' de doelstellingen van ons cultuurbeleid meer specifiek ingevuld. Om de brede waarde en betekenis van cultuur tot uiting te laten komen, is versterking van het culturele klimaat in Amersfoort nodig. Daartoe zijn in de cultuurvisie zes inhoudelijke opgaven benoemd:

Diversiteit: een aantrekkelijk cultureel klimaat voor alle leeftijden, leefstijlen, et cetera.

Cultuureducatie: goede culturele ontwikkelingsmogelijkheden voor kinderen.

Jongeren: aantrekkelijk cultuuraanbod en culturele ontwikkelingsmogelijkheden voor jongeren, aansluitend bij hun behoeften.

Makers&Talent: een uitnodigend klimaat voor cultuurmakers en talentontwikkeling.

Cultuuraanbod: aansprekende culturele functies of evenementen voor inwoners en bezoekers, waarbij het cultuuraanbod meegroeit met de groei en verstedelijking van Amersfoort. Met name in het Stadshart willen we een schaa sprong.

Wijken & Sociaal Domein: meer laagdrempelige culturele activiteiten in de wijken, die gericht zijn op verbinding en saamhorigheid in de wijk en/of bijdragen aan opgaven in het sociaal domein.

Het Eemhuis: dé culturele hotspot van Amersfoort

Onze inzet

In het kader van de cultuurvisie gaan we diverse nieuwe of extra activiteiten uitvoeren. Daarnaast werken we aan reguliere, lopende zaken.

Uitvoering Cultuurvisie Amersfoort 2030. We geven met voorrang uitvoering aan een aantal zaken, zoals het invoeren van een regeling voor projectsubsidies, het nader analyseren van het cultureel klimaat en de culturele basisinstellingen, het uitwerken (met het veld) van een aanpak voor cultuurmakers en cultuureducatie en we gaan het toekomstperspectief van het museum aanbod in Amersfoort verkennen. Naast deze prioritaire activiteiten werken we aan alle opgaven, met een mix van concrete activiteiten en nadere verkenningen en uitwerkingen met het veld. Daarmee ontwikkelen we stapsgewijs de uitvoeringsagenda voor de cultuurvisie.

Voor een levendig cultureel klimaat ondersteunen we uiteenlopende initiatieven met incidentele en meerjarige subsidies. We vragen advies aan de Brede Adviesgroep Cultureel Klimaat (BACK) over het toekennen van incidentele en meerjarige subsidies. In het kader van de cultuurvisie introduceren we een nieuwe regeling voor projectsubsidies en we gaan onze bestaande subsidiesystematiek herijken zodat het beter aansluit bij de doelstellingen van ons nieuwe cultuurbeleid.

In de prestatieafspraken met de basisinstellingen leggen we de (gezamenlijke) inzet vast. We onderzoeken en ondersteunen ontwikkelingen - zoals samenwerkingsmogelijkheden en transities - die de toekomstbestendigheid verbeteren. De analyse van de culturele basisinstellingen levert daarvoor belangrijke input.

We versterken het culturele karakter van het Stadshart. Investeren in de versterking van het culturele klimaat en de uitbreiding van activiteiten zijn belangrijk om nieuwe doelgroepen aan te trekken en het culturele karakter van het Stadshart verder te versterken. We werken onder andere aan de toekomstige bestemming van het Rietveldpaviljoen, het versterken van evenementen en in het kader van de cultuurvisie gaan we extra inzetten op culturele profilering via citymarketing en gaan we het toekomstperspectief van musea en (later) podia verkennen.

We versterken evenementen. We werken aan een verbeterprogramma om evenementen beter te faciliteren via een service-organisatie. In 2018 wordt aan de concrete vorm hiervan gewerkt. Tevens gaan we een nadere inhoudelijke strategie bepalen zodat we gericht keuzes maken in het type evenementen dat we ondersteunen (binnen en buiten het Stadshart), waar we op inzetten voor profilering en dat de integraliteit van bijvoorbeeld cultuur, sport, economie, welzijnsbeleid rond evenementen beter gewaarborgd wordt.

Straattheaterfestival Spoffin trekt jaarlijks tienduizenden bezoekers

We blijven alert op kansen waar kunst in de openbare ruimte een toegevoegde waarde kan zijn. De overheid als opdrachtgever heeft een voorbeeldfunctie en kan als aanjager fungeren voor talent.

We versterken de samenwerking en verbinding in de regio. Voortbouwend op het succes in 2017 van “100 jaar Stijl, Mondriaan to Dutch Design” zetten we onze samenwerking met gemeente Utrecht en de provincie Utrecht door. In het kader van stedelijke regiovorming werken we samen met gemeente Utrecht en provincie Utrecht aan gemeenschappelijke programmering en profilering van de regio Utrecht-Amersfoort. Met provincie Utrecht werken we aan de uitvoering van het Cultuurpact 2017-2019.

Samenwerking

Voor de uitvoering van de Cultuurvisie Amersfoort 2030, is verbinding en samenwerking binnen het culturele veld essentieel. Dan doelen we ook op samenwerking tussen partijen van verschillende culturele disciplines (zoals beeldende kunst, muziek, dans, toneel et cetera) en met een verschillend profiel (zoals instellingen, evenementenorganisaties, zelfstandige makers, gevestigde en nieuwe spelers et cetera). Ook de samenwerking met actoren buiten het culturele veld is nodig, zoals onderwijs, welzijnswerk, het bedrijfsleven en dergelijke. Daar ligt primair een taak voor partijen in de stad. Om samenwerking te bevorderen zet de gemeente in op een verbindende rol.

Onze samenwerking en contacten met het culturele veld zijn veelvormig. We hebben frequent bestuurlijk overleg met de culturele basisinstellingen. We stimuleren samenwerking en verbinden cultuurmakers en organisaties, we organiseren symposia voor kennisdeling, we faciliteren en denken mee om initiatieven *vanuit de stad van de grond* te krijgen (bijvoorbeeld door een nieuwe regeling voor projectsubsidies in te voeren) en willen goed geïnformeerd zijn over wat er in de stad op cultureel gebied gebeurt.

Samenwerking met regionale partners richt zich nu vooral op gemeente Utrecht en provincie Utrecht. In het kader van de cultuurvisie willen we ook de samenwerking binnen Regio Amersfoort versterken.

Financiën

Een deel van de middelen voor kunst en cultuur is als incidenteel budget in de meerjarenbegroting opgenomen. Voor uitvoering evenementenbeleid is vanaf 2020 geen budget voor de serviceorganisatie evenementen (€ 100.000) en de bijdrage vanuit Sport (€ 30.000). Voor het versterken van amateurkunst (€ 40.000) is vanaf 2020 geen budget. Voor extra inzet op de uitvoering van de cultuurvisie (totaal € 3,3 miljoen verspreid over drie jaar) is vanaf 2021 geen budget.

Maatregelen

- **Besparen op directie, bestuur en organisatiekosten door samenwerking en/of fusie van Theater De Flint en Theater De Lieve Vrouw.** Aan Flint en Theater De Lieve Vrouw is een gezamenlijke bezuinigingstaakstelling opgelegd van €100.000,-, te realiseren door verdergaande samenwerking. Inmiddels heeft een onderzoek plaatsgevonden door een extern bureau, waaruit is gebleken dat met verdergaande samenwerking tussen Flint en Theater De Lieve Vrouw (nagenoeg) geen besparingen zijn te realiseren. Voor de bezuinigingstaakstelling is in 2018 en 2019 incidenteel alternatieve dekking gevonden in de gemeentebegroting. Mogelijkheden voor een structurele oplossing zullen later worden gezien.

Gerelateerde links

Er zijn geen gerelateerde links voor dit deelprogramma.

12 FINANCIËN EN BELASTINGEN

Inleiding

We willen een financieel gezonde gemeente zijn en voeren hiervoor een solide en degelijk financieel beleid. Wij streven naar een meerjarenbegroting die over alle jaren materieel en structureel sluitend is.

Financieel overzicht per programma

(bedragen x € 1.000,--)

PROGRAMMA	REKENING 2016	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1 ALGEMENE BATEN EN LASTEN	434	-1.664	-305	-552	-589	-629
2 ALGEMENE UITKERING GEMEENTEFONDS	0	0	0	0	0	0
3 BELASTINGEN EN HEFFINGEN	-3.929	-1.838	-1.843	-1.843	-1.997	-1.987
4 GELDLENINGEN EN BELEGGINGEN	-17.005	-4.800	-3.176	-2.538	-2.021	-1.639
TOTAAL LASTEN	-20.500	-8.303	-5.324	-4.932	-4.608	-4.255
BATEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1 ALGEMENE BATEN EN LASTEN	292	721	581	692	702	682
2 ALGEMENE UITKERING GEMEENTEFONDS	261.456	253.252	267.204	268.136	267.946	266.752
3 BELASTINGEN EN HEFFINGEN	69.790	71.776	74.478	76.561	78.329	79.895
4 GELDLENINGEN EN BELEGGINGEN	11.088	6.639	6.695	6.183	5.895	5.657
TOTAAL BATEN	342.626	332.388	348.958	351.571	352.872	352.986
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
1 ALGEMENE BATEN EN LASTEN	726	-943	276	140	113	53
2 ALGEMENE UITKERING GEMEENTEFONDS	261.456	253.252	267.204	268.136	267.946	266.752
3 BELASTINGEN EN HEFFINGEN	65.862	69.938	72.636	74.718	76.332	77.908
4 GELDLENINGEN EN BELEGGINGEN	-5.917	1.838	3.518	3.645	3.874	4.018
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	322.126	324.086	343.634	346.639	348.264	348.731
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve	-39.562	-9.124	-7.373	-7.985	-12.082	-14.759
Onttrekking aan reserve	41.675	17.436	7.933	1.323	274	274
TOTAAL MUTATIES RESERVES	2.113	8.312	560	-6.662	-11.808	-14.485
SALDO PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES	324.239	332.398	344.194	339.977	336.457	334.246

Toelichting op de begrotingsmutaties

Tabel: PF.12.02 Toelichting afwijkingen

(bedragen x € 1.000,--)

Afwijkingen begroting 2018 t.o.v. begroting 2017, inclusief reservemutaties	SUBTOTAAL	TOTAAL	Structureel/ incidenteel
ALGEMENE BATEN EN LASTEN			
<u>Indexering</u>	-15		S
<u>Overig</u>			
- Opheffen reservering loonsom CAO ontwikkeling	1.203		S
- Kapitaallasten gemeentelijke eigendommen (MFA's) verplaatst naar Programma 7, onderdeel 3: Vastgoed	180		S
- Aanpassing uitkering fonds Bovenwijkse voorziening	-106		I
- Aanpassing uitkering fonds Bovenwijkse voorziening	-45		S
<u>Overige kleine verschillen en afrondingen</u>	2		S
		1.219	
ALGEMENE UITKERING GEMEENTEFONDS			
- De ontwikkelingen van de Algemene Uitkering vloeien voort uit 3 circulaire die na het opstellen van de begroting 2017 gepubliceerd zijn. Dit betreffen de septembercirculaire 2016, decembercirculaire 2016 en de meicirculaire 2017. Hieronder de belangrijkste afwijkingen:			
- De positieve accresontwikkeling heeft als voornaamste oorzaak de verwachte hogere rijksuitgaven. De hogere economische groei is hier deels debet aan, zoals genoemd in de september- en meicirculaire. Daarnaast zorgen de hogere loon- en salarisbetalingen, zoals genoemd in de meicirculaire 2017, bij het Rijk voor een opwaartse bijstelling van het accres. Amersfoort groeit ook harder ten opzichte van de rest van Nederland, bijvoorbeeld inwoners, dit heeft een positief effect op onze Algemene Uitkering.	6.900		I
- In de kadernota zijn de loon/prijsontwikkelingen (€3,6 miljoen) over 2018 opgenomen. En de geraamde ontwikkelingen uit de septembercirculaire 2016 (€2,8 miljoen)	6.400		I
- De taakmutaties zijn in principe budgettair neutraal. De voor- en nadelen komen bij de andere programma's terug. (o.a. Sociaal Domein/ versterking peuterspeelzaalwerk/ Armoedebelaid/ beëindiging betalingen derden)	652		I
		13.952	
BELASTINGEN EN HEFFINGEN			
<u>Indexering</u>	667		S
<u>Kadernota 2018-2021</u>			
- 12.1 Terugdraaien OZB verhoging (partieel)	-400		I
<u>Trendmatige aanpassing OZB</u>	700		S
<u>Gemeentelijke belastingen</u>			
- Dit betreft verhoging van de gemeentelijke belastingen (m.n. OZB, afvalstoffenheffing en rioolbelasting)	1.733		S
<u>Overige kleine verschillen en afrondingen</u>	-3		S
		2.698	

GELDLeningen EN BELEGGINGEN		
- Meer rentekosten vanwege een hoger berekend financieringstekort	-144	I
- Lagere rentekosten geldleningen o/g en wegens aflossingen op de bestaande leningportefeuille	1.088	I / S
- Meer rente doorberekening naar de taakvelden. De BBV omslagrente is gestegen van 1,6% naar 1,7%	680	I
- Minder rente opbrengst geldleningen u/g wegens reguliere aflossingen en wegens extra aflossingen op de hypotheekportefeuille van ambtenaren	-669	I / S
- Hogere renteverrekening met de grondexploitaties wegens hoger exploitatiesaldo en aanpassingen rentepercentage in het kader van de BBV voorschriften	725	S
		1.680
MUTATIES RESERVES		
<u>Saldireserve</u>		
- Doorschuiven saldo begroting 2017 en 2018 tbv jaarschijf 2019	-77	I
- Opheffen dotaties kapitaallastenreserve conform herstelbegroting	2.820	I
- Uitvoering bereikbaarheid: 2016 laatste investering	1.219	I
- Incidentele dekking kadernota 2017-2020	-11.268	I
- Verlagings laatste dotatie Reserve wijkse voorziening Vathorst	-399	I
- Doorschuiven activiteiten uit conform bestemmingsvoorstel jaarrekening 2015 en 2016	5.419	I
- Voorschot effect septembercirculaire 2015	-1.900	I
- Saldo begroting 2018-2021	-2.744	I
<u>Reserve stedelijke voorzieningen</u>		
- Geen onttrekking jongerenhuisvesting	-975	I
<u>Egalisatiereserve BTW compensatiefonds</u>		
- Opheffen egalisatiereserve	-215	I
<u>Reserve Toekomstige vervangingsinvesteringen</u>		
- Onttrekking tbv kapitaallasten investering De Vosheuvel	234	S
- Reservering aanvullende kapitaallasten onderwijs	274	I
<u>Reserve Wijkse voorzieningen Vathorst</u>		
- Mutaties tbv aanvulling saldo Wijkse voorziening Vathorst	-3	I
<u>Reserve Knooppunt Hoevelaken</u>		
- Dotatie verhoogd tot 4,5% rente	-138	I
<u>Overige kleine verschillen en afrondingen</u>		
	1	I
		-7.752
TOTAAL AFWIJINGEN FINANCIËN EN BELASTINGEN		11.796

Het kan zijn dat de bedragen bij de formatie-uitbreidingen in de programma's niet één op één overeenkomen met de Kadernota. Dit komt omdat nu bij de begroting de bedrijfsvoeringskosten die gepaard gaan met die formatie-uitbreidingen, in programma 13 zijn verantwoord.

Geplande investeringen

Tabel: PF.12.03 Geplande investeringen

(bedragen x € 1.000,--)

Er zijn binnen dit programma geen investeringen gepland.

Risico's

Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Risico	Maatregel	Benodigde weerstands-capaciteit in € mln.	Portefeuillehouder
Er komt vanuit de algemene uitkering minder geld binnen dan waarmee we in de meerjarenbegroting rekening hebben gehouden.	In de gaten houden van de ontwikkelingen op dit terrein onder andere aan de hand van circulaire.	0,8	Buijtelaar
Grondexploitatie Vathorst	De risico's binnen Vathorst worden gedurende het jaar gemonitord en wordt over gerapporteerd bij de herziening de grondexploitatie	0,7	Buijtelaar
Verbonden partijen waar wij (mede) eigenaar van zijn kunnen niet meer aan hun verplichtingen voldoen.	We volgen nauwgezet de aandeelhoudersvergaderingen en zullen daar waar nodig actie ondernemen.	0,4	Buijtelaar

1 FINANCIËN EN BELASTINGEN

Wethouder Hans Buijtelaar

E-mail: wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Financiën en belastingen (incl. deelnemingen en PPS-en)

Grondzaken /vastgoed

Mobiliteit

Sport

Vathorst

Stationsgebied

Ambitie

We willen een financieel gezonde gemeente zijn en voeren hiervoor een solide en duurzaam financieel beleid. Wij streven naar een meerjarenbegroting die over alle jaren reëel, materieel en structureel sluitend is en waarbij de geïnventariseerde financiële risico's in voldoende mate afgedekt zijn. Daarbij houden wij via onze financiële ijkpunten oog voor de stabiliteit, weerbaarheid en flexibiliteit van onze begroting.

Naast de indicatoren die door de gemeente zelf per programma zijn opgenomen, zijn er indicatoren die vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording) verplicht zijn in de Begroting. Deze staan ook in de paragraaf Lokale lasten.

12.1.a Netto schuldquote

Realisatie cijfers						Streefcijfers				
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
				78	57	87	72	71	71	71

Bron: gemeente Amersfoort

Toelichting: De indicator bruto schuldquote is vanaf Begroting 2016 komen te vervallen n.a.v. een wijziging in de regelgeving van het Besluit Begroting en Verantwoording.
Voor de netto schuldquote zijn geen vergelijkende cijfers 2013 en 2014 beschikbaar.

12.1.b Netto gecorrigeerde schuldquote

Realisatie cijfers						Streefcijfers				
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
				64	57	86	50	49	49	48

Bron: gemeente

Toelichting: Bij de begroting 2016/jaarrekening 2015 zijn indicatoren die we o.g.v. het Besluit Begroting en Verantwoording verplicht op moeten nemen in onze begroting en jaarrekening.

Dat betreft de netto gecorrigeerde schuldquote (voorheen 'netto schuldquote') . Voorheen hadden wij zelf een bruto en een netto schuldquote gedefinieerd; die zijn vanaf 2016 (Begroting 2017-2020) vervangen door de netto en de netto gecorrigeerde schuldquote volgens de BVV. Vanaf jaarrekening 2015/begroting 2016 is er dus sprake van een andere definitie en een trendbreuk.

Het betreft voorlopige cijfers. Definitieve cijfers volgen in mei.

12.1.c Structureel begrotingssaldo (x € 1 miljoen)

Realisatie cijfers						Streefcijfers				
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
				12,4	23,8	1,7	16,5	17,7	17,2	15,1

Bron: gemeente

Toelichting: Het structurele begrotingssaldo geeft aan in welke mate onze structurele lasten gedekt zijn met structurele baten. Een positief getal betekent dat we meer structurele baten dan structurele lasten hebben.

12.1.d Weerstandsratio

Realisatie cijfers						Streefcijfers				
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
				2,2	2,6	3,1	2,7	2,6	2,7	2,9

Bron: gemeente

Toelichting: De weerstandsratio (voorheen 'weerstand') is de beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld door de benodigde weerstandscapaciteit. Deze ratio moet groter of gelijk zijn aan 1. In dat geval is de beschikbare weerstandscapaciteit minstens even groot als de benodigde.

12.1.e Woonlasten eenpersoons huishoudens

Realisatie cijfers						Streefcijfers				
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
			587	592	642	646	668			

Bron: gemeente

Toelichting: Naast de indicatoren die door de gemeente zelf per programma zijn opgenomen, zijn er indicatoren die vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording) verplicht dienen te worden opgenomen in de Begroting. Deze worden ook genoemd in de paragraaf lokale lasten.

Het gemiddelde bedrag in euro's per jaar dat een éénpersoons huishouden van een koopwoning betaalt aan ozb, afvalstoffen- en rioolheffing. De bedragen voor 2017 en 2018 zijn geen streefcijfers, maar reeds vastgesteld (2017) of aan de raad voorgesteld (2018).

12.1.f Woonlasten meerpersoons huishoudens

Realisatie cijfers						Streefcijfers				
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
			634	638	693	697	719			

Bron: Gemeente

Toelichting: Naast de indicatoren die door de gemeente zelf per programma zijn opgenomen, zijn er indicatoren die vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording) verplicht dienen te worden opgenomen in de Begroting. Deze worden ook genoemd in de paragraaf lokale lasten.

Het gemiddelde bedrag in euro's per jaar dat een meerpersoons huishouden van een koopwoning betaalt aan ozb, afvalstoffen- en rioolheffing. De bedragen voor 2017 en 2018 zijn geen streefcijfers, maar reeds vastgesteld (2017) of aan de raad voorgesteld (2018).

12.1.g Gemiddelde WOZ-waarde x €1000,=

Realisatie cijfers						Streefcijfers				
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
			235	222	218	228				

Bron: Gemeente

Toelichting: Naast de indicatoren die door de gemeente zelf per programma zijn opgenomen, zijn er indicatoren die vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording) verplicht dienen te worden opgenomen in de Begroting. Deze worden ook genoemd in de paragraaf lokale lasten.

De gemiddeld getaxeerde WOZ-waarde van een woning (huur en koop).

Het bedrag voor 2017 betreft de gemiddelde WOZ-waarde per 1-1-2016 voor het belastingjaar 2017.

Overzicht indicatoren

Indicator	Realisatie cijfers			Streefcijfers				
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Netto schuldquote		78	57	87	72	71	71	71
Netto gecorrigeerde schuldquote		64	57	86	50	49	49	48
Structureel begrotingssaldo (x € 1 miljoen)		12,4	23,8	1,7	16,5	17,7	17,2	15,1
Weerstandratio		2,2	2,6	3,1	2,7	2,6	2,7	2,9
Woonlasten eenpersoons huishoudens	587	592	642	646	668			

Woonlasten meerpersoons huishoudens	634	638	693	697	719			
Gemiddelde WOZ-waarde x €1000,=	235	222	218	228				

Toelichtingen:

Netto schuldquote: De indicator bruto schuldquote is vanaf Begroting 2016 komen te vervallen n.a.v. een wijziging in de regelgeving van het Besluit Begroting en Verantwoording. Voor de netto schuldquote zijn geen vergelijkende cijfers 2013 en 2014 beschikbaar.

Netto gecorrigeerde schuldquote: Bij de begroting 2016/jaarrekening 2015 zijn indicatoren die we o.g.v. het Besluit Begroting en Verantwoording verplicht op moeten nemen in onze begroting en jaarrekening. Dat betreft de netto gecorrigeerde schuldquote (voorheen 'netto schuldquote'). Voorheen hadden wij zelf een bruto en een netto schuldquote gedefinieerd; die zijn vanaf 2016 (Begroting 2017-2020) vervangen door de netto en de netto gecorrigeerde schuldquote volgens de BVV. Vanaf jaarrekening 2015/begroting 2016 is er dus sprake van een andere definitie en een trendbreuk. Het betreft voorlopige cijfers. Definitieve cijfers volgen in mei.

Structureel begrotingssaldo: Het structurele begrotingssaldo geeft aan in welke mate onze structurele lasten gedekt zijn met structurele baten. Een positief getal betekent dat we meer structurele baten dan structurele lasten hebben.

Weerstandsratio: De weerstandsratio (voorheen 'weerstand') is de beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld door de benodigde weerstandscapaciteit. Deze ratio moet groter of gelijk zijn aan 1. In dat geval is de beschikbare weerstandscapaciteit minstens even groot als de benodigde.

Naast de indicatoren die door de gemeente zelf per programma zijn opgenomen, zijn er indicatoren die vanuit het rijk (Besluit Begroting en Verantwoording) verplicht dienen te worden opgenomen in de Begroting. Deze hieronder beschreven indicatoren worden ook genoemd in de paragraaf lokale lasten.

Woonlasten eenpersoons huishoudens: Het gemiddelde bedrag in euro's per jaar dat een éénpersoons huishouden van een koopwoning betaalt aan ozb, afvalstoffen- en rioolheffing. De bedragen voor 2017 en 2018 zijn geen streefcijfers, maar reeds vastgesteld (2017) of aan de raad voorgesteld (2018).

Woonlasten meerpersoons huishoudens: Het gemiddelde bedrag in euro's per jaar dat een meerpersoons huishouden van een koopwoning betaalt aan ozb, afvalstoffen- en rioolheffing. De bedragen voor 2017 en 2018 zijn geen streefcijfers, maar reeds vastgesteld (2017) of aan de raad voorgesteld (2018).

Gemiddelde WOZ-waarde: De gemiddeld getaxeerde WOZ-waarde van een woning (huur en koop). Het bedrag voor 2017 betreft de gemiddelde WOZ-waarde per 1-1-2016 voor het belastingjaar 2017.

Doelstellingen

Wij maken een reëel, materieel en structureel sluitende meerjarenbegroting.

Wij maken een inzichtelijke begroting en jaarrekening en nemen de aanbevelingen van de provinciale toezichthouder en accountant daartoe over.

Op het gebied van de gemeentebelasting hebben we de volgende doelstellingen:

- De riool- en afvalstoffenheffing en de overige leges/retributies/tarieven zijn ten hoogste kostendekkend.
- We streven naar een gematigd lastenniveau, rekening houdend met het benodigde voorzieningenniveau van de stad.
- De prijspeilaanpassing van de gemeentelijke belastingen bedraagt, zoals in de Kadernota opgenomen, 2%. Dit staat los van de uitruil tussen de precariobelasting en de OZB en de reeds geplande OZB-verhoging voor 2018.

We zorgen voor een goed beheer van onze financiële middelen (liquiditeitenbeheer). We lenen tegen minimale rentekosten en risico's. Dat doen we binnen de kaders van het Treasurystatuut en de wet FIDO.

Onze weerstandsratio is van voldoende hoog niveau (groter dan één) om eventuele risico's op te vangen wanneer die zich voordoen. Daardoor zijn we ook minder kwetsbaar voor grote schommelingen in de middelen die we van het Rijk ontvangen.

We maken een transparante begroting die op het juiste niveau voldoende inzicht biedt in wat we willen bereiken, wat we daarvoor doen en hoeveel dat kost.

Een transparante begroting biedt inzicht in de financiën

Onze inzet

Als aandeelhouder hebben wij een financieel belang in een aantal verbonden partijen. Dat levert jaarlijks dividendinkomsten op die structureel als dekking gebruikt worden in onze begroting. We bekijken jaarlijks bij de jaarrekening de omvang van de gerealiseerde dividenduitkeringen. Als de realisatiecijfers daar aanleiding toe geven, passen we de raming van de dividendinkomsten hierop aan. Meer informatie over de verbonden partijen staat in de paragraaf Verbonden partijen. In de beleidsprogramma's gaan we in op de belangrijkste samenwerkingspartners voor onze gemeente, inclusief de verbonden partijen.

Samenwerking

Als aandeelhouder hebben wij een financieel belang in een aantal verbonden partijen. Dat levert jaarlijks dividendinkomsten op die structureel als dekking gebruikt worden in onze begroting. We bekijken jaarlijks bij de jaarrekening de omvang van de gerealiseerde dividend-uitkeringen. indien de realisatie-cijfers daar aanleiding toe geven, passen we de raming van de dividendinkomsten hierop aan. Meer informatie over de verbonden partijen staat in de paragraaf Verbonden partijen. In de beleidsprogramma's gaan we in op de belangrijkste samenwerkingspartners voor onze gemeente, inclusief de verbonden partijen.

Maatregelen

- Inleveren 1 fte heffingsambtenaar WOZ in 2018: De maatregel is verwerkt in het organisatie- & ontwikkelplan van de afdeling Belastingen. De oplossing voor het effectueren van deze maatregel wordt gezocht in het aansluiten bij het generatiepact.

Gerelateerde links

Op de site van de [rijksoverheid](#) staat veel informatie over de financiën van de gemeenten, evenals op de site van de [Raad voor het Openbaar Bestuur](#) die adviseert over het openbaar bestuur en de gemeentelijke financiën.

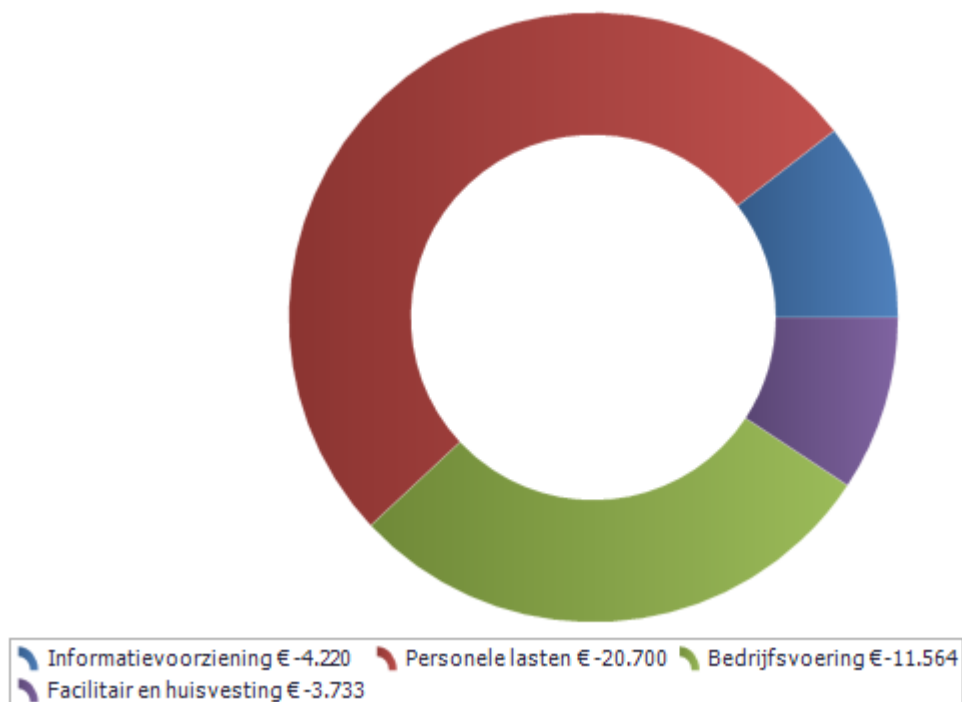
Op de site van de [BNG](#) vindt u informatie over de Bank Nederlandse Gemeenten, waar wij veel leningen hebben lopen.

13 BEDRIJFSVOERING

Inleiding

Dit programma bedrijfsvoering gaat over alle bedrijfsvoeringskosten die we als gemeente maken. Die bedrijfsvoeringskosten kunnen betrekking hebben op personeel en organisatie, juridische zaken, ICT, financiën, et cetera. In de paragraaf bedrijfsvoering vindt u informatie terug over hoe onze gemeentelijke organisatie is ingericht.

Waar geven we ons geld aan uit

Financieel overzicht per programma

(bedragen x € 1.000,--)

PROGRAMMA	REKENING 2016	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
LASTEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1 BEDRIJFSVOERING	0	-26.487	-32.264	-31.724	-31.461	-32.429
2 FACILITAIR EN HUISVESTING	0	-3.911	-3.733	-8.404	-6.646	-4.191
3 INFORMATIEVOORZIENING	0	-4.273	-4.220	-4.212	-4.178	-4.278
4 OVERIGE ONDERSTEUNING	0	0	0	0	0	0
TOTAAL LASTEN	--28.549	-34.671	-40.217	-44.339	-42.285	-40.898
BATEN EXCLUSIEF TOEVOEGINGEN AAN RESERVES						
1 BEDRIJFSVOERING	0	0	0	0	0	0
2 FACILITAIR EN HUISVESTING	0	0	0	0	0	0
3 INFORMATIEVOORZIENING	0	0	0	0	0	0
4 OVERIGE ONDERSTEUNING	0	0	0	0	0	0
TOTAAL BATEN	0	0	0	0	0	0
SALDO EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES						
1 BEDRIJFSVOERING	0	-26.487	-32.264	-31.724	-31.461	-32.429
2 FACILITAIR EN HUISVESTING	0	-3.911	-3.733	-8.404	-6.646	-4.191
3 INFORMATIEVOORZIENING	0	-4.273	-4.220	-4.212	-4.178	-4.278
4 OVERIGE ONDERSTEUNING	0	0	0	0	0	0
SALDO PROGRAMMA EXCLUSIEF MUTATIES RESERVES	28.549	-34.671	-40.217	-44.339	-42.285	-40.898
MUTATIES RESERVES						
Toevoeging aan reserve	-6.149	-9.684	-2.361	-1.759	-2.118	-1.707
Onttrekking aan reserve	0	2.800	2.690	7.208	4.371	2.965
TOTAAL MUTATIES RESERVES	-6.149	-6.884	329	5.449	2.253	1.258
SALDO PROGRAMMA INCLUSIEF MUTATIES RESERVES	-34.698	-41.555	-39.888	-38.890	-40.031	-39.639

Toelichting op de begrotingsmutaties

Tabel: PF.13.02 Toelichting afwijkingen

(bedragen x € 1.000,--)

Afwijkingen begroting 2018 t.o.v. begroting 2017, inclusief reservemutaties	SUBTOTAAL	TOTAAL	Structureel/ incidenteel
1. BEDRIJFSVOERING			
<u>Indexering</u>	-2.299		S
<u>Kadernota 2018-2021</u>			
- 2.1 Coördinator woonoverlast	-45		S
- 3.4 Wet Natuurbescherming midden-uitvoertaken	-73		S
- 4.1 Zorgadministratie	-400		S
- 4.4 Gezondheidsbeleid personeel	-50		S
- 5.1 Uitvoering UPJO en integraal werken	-50		S
- 13.3 Vervangingsinvestering inventaris alg. ruimte gemeentehuis	-3		S
- 13.4 Vervangingsinvesteringen ICT (tevenserschikking)	87		S
- 13.5 Vervangingsinvesteringen ICT 2018 t/m 2021	-11		S
- 2.1 Ondermijning/handhaving openbare orde	-50		I
- 2.2 Nazorg ex-gedetineerden	-50		I
- 4.1 Klacht- en bezwaarprocedure Sociaal Domein	-25		I
- 4.2 Bestuursopdracht wonen en zorg	-50		I
- 4.4 Formatienormering Sociale Zekerheid	-165		I
- 4.7 Implementatiemanager Toegankelijkheid	-50		I
- 13.1 Generatiepact	-350		I
- 13.2 Schoon schip: opruimen papieren archief	-150		I
<u>Overig</u>			
- Formatie verschuiving tussen de programma's	-1.601		S
- Incidenteel budget ten behoeve van herstel capaciteit informatievoorziening, zie ook mutaties reserves	-500		I
- Vervallen incidentele formatie beveiliging	367		I
- Bijdrage uit werkbudget ter dekking van overheadaandeel uitbreiding formatie	-327		S
- Bezuiniging bijdrage uit onderdeel informatievoorziening	-60		S
- Start afschrijving investeringen uit 2017	-517		S
- Vrijval afschrijvingslasten oude investeringen	323		S
- Resultaat 'weglekeffect'	201		S
<u>Overige kleine verschillen en afrondingen</u>	71		S
		-5.777	
2. FACILITAIR EN HUISVESTING			
<u>Indexering</u>	-58		S
<u>Overig</u>			
- Hogere onttrekking reserve Stadhuis	-90		I
- Verlaging budget tbv opbouw reserve renovatie Stadhuis	955		I
- Rentelast renovatie Stadhuis	37		S

- Onderverhuur Utrechtseweg 12 vervalt. De huur en beheerslasten stonden in programma 4 Sociaal Domein.	-517		S
- Voor het tijdelijk gebruik van het Smallepad door de ambtelijke organisatie wordt budget overgeheveld naar programma 11 Cultuur.	197		I
- Uit programma 4 Sociaal Domein: huur en beheer Stadsring 75	-333		S
<u>Overige kleine verschillen en afrondingen</u>	-12		S
		178	
3. INFORMATIEVOORZIENING			
<u>Indexering</u>	-64		S
<u>Overig</u>			
- Mutatie kredieten < € 100K	-20		I
- Vervallen incidenteel budget informatiebeveiliging	100		I
- Bezuiniging overhead	60		S
<u>Kadernota 2018-2021</u>			
- 13.2 Basisregistratie Grootchalige Topografie	-41		S
<u>Overige kleine verschillen en afrondingen</u>	18		S
		53	
4. OVERIGE ONDERSTEUNING			
<u>Overige kleine verschillen en afrondingen</u>	0		S
		0	
MUTATIES RESERVES			
- Incidentele dotatie toekomstige vervangingsinvesteringen ICT	8.500		I
- Dotatie reserve Stadhuis tbv afdekking kapitaallasten	-955		I
- Verhoging geraamd budget voor onderhoud Stadhuis	90		I
- Onttrekking uit ombuigingsreserve 4,2 FTE	350		I
- Onttrekking uit ombuigingsreserve incidenteel herstel capaciteit informatievoorziening	500		I
- Mutatie gesloten systeem voor kapitaallasten	-1.272		I
		7.213	
TOTAAL AFWIJKINGEN BEDRIJFSVOERING		1.667	

Het kan zijn dat de bedragen bij de formatie-uitbreidingen in de programma's niet één op één overeenkomen met de Kadernota. Dit komt omdat nu bij de begroting de bedrijfsvoeringskosten die gepaard gaan met die formatie-uitbreidingen, in programma 13 zijn verantwoord.

Geplande investeringen

Tabel: PF.13.03 Geplande investeringen

(bedragen x € 1.000,--)

13 Bedrijfsvoering	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
<u>Investerings met een economisch nut</u>				
<u>Huisvesting:</u>				
Renovatie stadhuis	-3.000	-18.000	-7.900	
Inrichting stadhuis		-500	-2.000	
Inventaris algemene ruimten	-150	-150	-150	-150
Inventaris specifiek		-530		
<u>ICT:</u>				
Autonome groei 2016	23			
Autonome groei	-150	-150	-150	-150
Basisregistratie personen	187			
Uitwijkvoorziening	115			-215
Enterprise storage				-900
Kantoor automatisering-servers 2016	38			
Kantoor automatisering-servers	-150	-150	-150	-150
Vervanging Intranet			-178	
Scanapparatuur	-150			
Externe toegangsfaciliteit	166		-165	
Identity en accesmanagement			-100	
Vervanging servicemanagementpakket (voorheen infosystemen GAP)	-125			
Mobiele telefonie		-180		
Tablets		-352		
Werkplekken	-1.200			-1.200
PIMS (restant)krediet naar 2018	-331			
Financieel systeem	-855			
Key2geïntegreerd heffen		-750		
Website/ cms				-246
Zaaksysteem/ dms	-500			
Overige Centric suites	-700			-700
Overige software systemen			-584	
BR Grootchalige Topografie			-244	
Totaal investeringen	-6.782	-20.762	-11.621	-3.711

Risico's

Onderstaand de top 3 van financiële risico's die voor dit programma geïnventariseerd zijn. Dit laat onverlet dat er naast de financiële risico's, ook andere risico's kunnen zijn. Die zijn hier niet in meegenomen.

Risico	Maatregel	Benodigde weerstands-capaciteit in € mln.	Portefeuillehouder
Geraamde investeringsbudget stadhuis ontoereikend i.v.m. voortschrijdend inzicht in kosten, technische risico's, aanvullende wensen en / of veranderde marktomstandigheden (tegenvallende aanbesteding)	1. Gedegen onderzoek en goede selectie adviseurs 2. Goede bewaking van de scope 3. Actualiseren / controleren raming van verwachte kostenposten o.b.v. de verder uit te werken stukken . Hierover wordt ook second opinion gevraagd. 4. Indien nodig/mogelijk, bijstellen van eisenpakket 5. Inzet post onvoorzien	0,5	Tigelaar
Niet alle formele documenten beheersbaar, extra kosten maatwerk, ook bezuinigingen formatie niet volledig en tijdig realiseerbaar. DMS wordt niet tijdig opgeleverd, waardoor de bezuinigingstaakstelling van € 350.000,- per 2019 niet gehaald wordt.	Momenteel wordt druk gewerkt aan de invoering van DWZ. De implementatie is wel vertraagd waardoor de bezuiniging niet gehaald wordt in 2019. Door de extra inzet van personeel wordt getracht DWZ zo snel mogelijk breed in te voeren.	0,3	Houwing
Een deel van het stadhuiscomplex wordt aan derden verhuurd. Een vertrek van deze huurders leidt tot huurderoving.	Met huurders wordt regelmatig overleg gevoerd om tijdig afspraken te maken. Bij vertrek gaan we vervolgens actief de verhuurmarkt op.	0,3	Tigelaar

BEDRIJFSVOERING ALGEMEEN

Wethouder Bertien Houwing

E-mail: wethouderhouwing@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Bestuurlijke ontwikkeling, participatie en communicatie
Cultuur en evenementenbeleid
Regionale samenwerking
Jeugd
Gemeentelijke organisatie (inclusief O&T)
Onderwijs
Archief Eemland
Diversiteit

Wethouder Menno Tigelaar

E-mail: wethoudertigelaar@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Werk en inkomen(inclusief minimabeleid)
Stedelijk beheer
Handhaving
Milieu en grondstoffenbeleid
Dienstverlening, ICT en Stadhuis

Ambitie

In de paragraaf Bedrijfsvoering leest u onze beleidsvoornemens. Hieronder vindt u verdiepende informatie op thema's rondom werkgeverschap, specifieke projectinformatie en indicatoren.

Overzicht indicatoren

	indicator	gerealiseerd				streefcijfer
		2015	2016	2017	2018	2018
1	Formatie in fte 01-01			870	880	
2	Formatie in fte per 1000 inwoners			5,6	5,7	
3	Bezetting in fte 01-01			760	810	
4	Bezetting in fte per 1000 inwoners			4,9	5,2	
5	Percentage stageplaatsen		11,1%			10%
6	Apparaatskosten per inwoner			501	531	
7	Inhuur externen in kosten per inwoner			90	96	
8	Kosten inhuur externen als % van de totale loonsom			21,5%	21,3%	
9	Overhead % van totale lasten			7%	8%	
10	Ziekteverzuim (%)	4,3%	4,6%			4,0%
11	Werkdrukbeleving (2016)		5,1			

Toelichting

1+2	De toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat per 1 januari. Indicator 2 betreft een verplichte indicator op grond van de BBV
3+4	Het werkelijk aantal fte dat werkzaam is, inclusief boventallige medewerkers. Indicator 4 betreft een verplichte indicator op grond van de BBV
5	Percentage stageplaatsen ten opzicht van de formatie.
6	Apparaatskosten (oftewel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken. Apparaatskosten zijn dus alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur. Deze indicator betreft een verplichte indicator op grond van de BBV.
7+8	Hieronder vallen onder andere de inzet van uitzendkrachten, zzp'ers, of detacheringsovereenkomsten. Voor deze verplichte indicator is geen streefcijfer. Deze indicatoren betreffen verplichte indicatoren op grond van de BBV.
9	Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces als percentage van de totale lasten. Deze indicator betreft een verplichte indicator op grond van de BBV.
11	Deze gemiddelde score van 654 medewerkers in een digitale vragenlijst over de beleving van werkdruk is 'gemiddeld' in vergelijking met de benchmark van Internetspiegel (gemeenten). Ten opzichte van een eerdere meting in 2012/2013 is de werkdruk significant toegenomen. De score was toen 5,5. Hoe lager de score hoe meer werkdruk men beleeft.

Doelstellingen

Onze inzet

Strategische Personeelsplanning - we werken aan een nieuwe balans

We werken aan een nieuwe balans. Dat doen we onder de noemer 'strategische personeelsplanning'.

Amersfoort is de laatste jaren steeds verder gegroeid. Dat zien we terug in de opgaven en projecten waaraan we werken; een schaalsprong. Op bepaalde thema's vraagt de samenleving bovendien een andere rol van de overheid. Het werk verandert als gevolg van digitalisering en de informatiesamenleving en met de Omgevingswet komt ook nog eens een grote nieuwe opgave op de organisatie af.

Het werk aan de stad wordt mede mogelijk gemaakt door onze gemeentelijke organisatie, een organisatie die vergrijsst en ontgroent. De arbeidsmarkt wordt krappere; het wordt moeilijker voor ons als werkgever om onze vervangingsvraag in te vullen. Daarbij vraagt een nieuwe generatie op de arbeidsmarkt andere dingen van ons als werkgever.

Kortom, bij een gelijkblijvend personeelsbeleid ontstaat er een disbalans tussen vraag (opgaven/projecten/diensten) en aanbod (kwaliteit en kwantiteit van de ambtelijke organisatie).

We werken in 2017 een pakket van maatregelen uit om de balans te herstellen en starten daar mee waar mogelijk; o.a. jonge mensen aannemen met een breed profiel en 'future work skills', generatiepact tot uitvoer brengen, de generatiedialoog opzoeken, versterking van onze arbeidsmarktcommunicatie door inzet van nieuwe middelen en kanalen en een professionelere 'branding', het verminderen van onze flexibele schil en het vergroten van de inzetbaarheid van onze vaste medewerkers. In 2018 en komende jaren zullen wij hier verder uitvoering aan geven. Wij gaan de analyse van ons personeelsbestand bovendien cyclisch blijven herijken.

De veranderingen in de opgaven van de organisatie, de vervangingsvraag en de arbeidsmarkt maken ook dat er financiële omslagruimte nodig is om op de vraag te kunnen anticiperen. Dat maakt ook een bredere inzet van de bedrijfsvoeringsreserve noodzakelijk (zie aangepaste doelstelling reserve).

Inclusieve organisatie - we gaan voor divers talent

Wij gaan voor divers talent. Wij hebben de overtuiging dat een divers personeelsbestand bijdraagt aan de effectiviteit van onze organisatie. Diverse achtergronden brengen namelijk meervoudige perspectieven en talenten met zich mee. Dat komt de kwaliteit van ons werk ten goede. Daarom hebben wij op 2 mei 2017 de 'Visie op gemeente Amersfoort als inclusieve en diverse organisatie' vastgesteld.

De komende jaren werken wij binnen deze visie op inclusiviteit langs vier pijlers: Veiligheid, Bewustzijn, Ontmoeting en Zichtbaarheid. Deze pijlers zijn verder uitgewerkt in een aantal hoofddoelen en vertaald naar activiteiten die bij moeten dragen aan de verdere ontwikkeling naar een diverse en inclusieve organisatie. Voor meer informatie volgt u deze [link naar onze besluitenlijst van 2 mei 2017](#).

Integriteit - we zijn een betrouwbare gemeentelijke organisatie

Wij vinden het belangrijk dat wij een betrouwbare gemeentelijke organisatie zijn. Dat vraagt ook wat van de medewerkers in die organisatie. Wij vragen hier onder meer aandacht voor via het thema integriteit. In ons integriteitsbeleid ligt de focus op kunnen komen tot het morele oordelen en het borgen van die gedachtegang in zogenoemde morele beraden.

Stadhuis - we realiseren een huis voor de stad

De gemeenteraad is op 27 juni 2017 akkoord gegaan met de renovatie van het stadhuis en heeft het daarvoor benodigde krediet beschikbaar gesteld. Daarmee realiseren wij een 'huis voor de stad': een toegankelijke ontmoetingsplek voor bezoekers en een aantrekkelijke en gezonde werkomgeving voor onze huidige en toekomstige generatie medewerkers.

De renovatie draagt bovendien door de duurzaamheidsmaatregelen bij aan onze ambitie om in 2030 een CO2-neutrale, circulaire en klimaatbestendige stad te zijn. Tevens zorgen we er met de renovatie voor dat voldaan wordt in 2023 aan de wettelijke duurzaamheidseisen die het Rijk stelt. Doelstelling is dat in 2020 het stadhuis is gerenoveerd.

In deze begrotingsperiode 2018 werken we aan de (Europese) aanbesteding en contractering van de partij die dit project gaat uitvoeren en gaan we met deze partij de ontwerpfase in. We werken een nieuw (flexibel) kantoorconcept uit. Daarbij leggen we een verbinding tussen gebouw en werkomgeving (fysieke omgeving - BRICKS), ICT en informatievoorziening (virtuele omgeving - BYTES) en gedrag en houding van medewerkers (mentale omgeving- BEHAVIOUR).

Samenwerking

Maatregelen

- Anders inrichten van processen. De bezuiniging van 1 fte is gerealiseerd in de begroting 2018-2021.

Gerelateerde links

Er zijn geen gerelateerde links voor dit deelprogramma.

FACILITAIR EN HUISVESTING

Wethouder Menno Tigelaar

E-mail: wethoudertigelaar@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Werk en inkomen(inclusief minimabeleid)
Stedelijk beheer
Handhaving
Milieu en grondstoffenbeleid
Dienstverlening, ICT en Stadhuis

Ambitie

De interne dienstverlening aan de organisatie is gericht op het efficiënt en effectief laten functioneren van de gemeentelijke organisatie. Dit doen we door het aanbieden van huisvesting en andere facilitaire diensten, het informatiebeheer (post- en archiefzaken) en de bestuurs- en management-ondersteuning.

Overzicht indicatoren

Doelstellingen

We werken vanuit een intern dienstverleningsconcept.

We gaan verder met de voorbereiding voor de geplande renovatie van het Stadhuiscomplex.

We streven naar steeds meer digitaal en papierloos werken.

Onze inzet

We ontwikkelen een intern dienstverleningsconcept voor de gemeentelijke organisatie en werken dit verder uit. Dit concept zal nauw aansluiten op het externe dienstverleningsconcept, dat ook in ontwikkeling is.

We bereiden de sobere en doelmatige renovatie van het stadhuiscomplex voor. Onlangs is het raadsbesluit tot renovatie vastgesteld. Duurzaamheid, vermindering van energiekosten en flexibel werken zijn daarbij de uitgangspunten. We brengen alle ambtelijke diensten zoveel mogelijk samen in één gebouw.

We voeren slecht zeer beperkt onderhoud uit aan het oude stadhuiscomplex. Nu de renovatiebeslissing is gevallen zullen we onderhoud en aanpassingen van en in de huidige gebouwen tot een minimum beperken.

De digitalisering en het papierloos werken worden in de komende jaren verder doorgevoerd. De te archiveren papierstroom zal door de invoering van het zaakgericht werken geleidelijk opdrogen; recente archieven worden opgeschoond en overgedragen aan de Archiefdienst. Over een aantal jaren kan de papieren archieffunctie geheel afgebouwd worden, alle informatie zal dan uitsluitend digitaal beschikbaar zijn. In de meerjarenbegroting zijn in verband hiermee al forse bezuinigingen op personeelskosten ingeboekt. Het realiseren van deze bezuiniging is afhankelijk van de voortgang van het digitaliseringsproces. Voor het opruimen en digitalisering van archiefbestanden zijn middelen in de meerjarenbegroting opgenomen. Zie wat hierover in de Kadernota 2018-2021 is opgemerkt met betrekking tot de operatie Schoon Schip. We zullen hier nog enkele jaren mee bezig zijn. Zie ook het onderdeel Bedrijfsvoering.

In 2017 is contractmanagement voor de afdeling IDA zaaksgewijs ingericht. De verdere doorontwikkeling van zaakgericht werken is opgestart met als doel om in 2018 de werkprocessen binnen het team Facilitaire Zaken volledig digitaal te kunnen uitvoeren.

In 2018 zullen aanbestedingen plaatsvinden of opgestart worden voor: Openbaar vervoer voor zakelijk gebruik medewerkers, Abonnementen en boeken, Renovatie Stadhuis en gerelateerd hieraan de aanbestedingen: Adviesdiensten; Tijdelijke Huisvesting; Kantoormeubilair en inrichting; Audio/Video en andere gebruiksapparatuur.

Samenwerking

We werken intensief samen met [Archief Eemland](#) voor de verzorging en de digitalisering van het archief.

Maatregelen

Op dit deelprogramma zijn geen herstelmaatregelen van toepassing of zijn de herstelmaatregelen reeds gerealiseerd.

Gerelateerde links

Er zijn geen gerelateerde links voor dit deelprogramma.

INFORMATIEVOORZIENING

Wethouder Menno Tigelaar

E-mail: wethoudertigelaar@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Werk en inkomen(inclusief minimabeleid)

Stedelijk beheer

Handhaving

Milieu en grondstoffenbeleid

Dienstverlening, ICT en Stadhuis

Ambitie

Onze informatievoorziening is effectief, efficiënt en solide ingericht. Zij ondersteunt en verbetert daarmee de dienstverlening en samenwerking voor de stad, de regio en de samenwerkingspartners. We zetten in op het handhaven van het huidige niveau van bedrijfszekerheid op het gebied van continuïteit, veiligheid en betrouwbaarheid. Daarnaast geven we over de as van vier strategische thema's invulling aan de digitale transformatie van onze organisatie en de stad.

Overzicht indicatoren

Doelstellingen

De impact van digitalisering op mens, organisatie en maatschappij wordt steeds groter. Dit vraagt om een flexibele houding van ons om snel in te kunnen spelen op nieuwe behoeften. Door analyse en het combineren van beschikbare gegevens wordt het mogelijk om voorspellingen te doen en beleidsprocessen te voorzien van cruciale informatie. Hiermee zijn we in staat om optimaal aan te sluiten op de behoeften van de stad.

Leidraad in ons handelen in 2018 is de huidige [IT Visie 2016-2018](#). In de 2e helft van 2018 zal het proces worden opgestart om te komen tot een bijgestelde IT-visie met daarin verwerkt de bestuurlijke ambities voor de jaren 2019-2022.

In 2018 maken we opnieuw onderscheid tussen dat wat moet (wettelijke verplichtingen, bedrijfszekerheid, digitale dienstverlening) en onze ambities (digitale stad, digitaal samenwerken).

Bij het bepalen van de prioriteit geven we voorrang aan dat wat moet: het bieden van een bedrijfszekere en veilige informatievoorziening en het voldoen aan de wettelijke verplichtingen

voor digitale dienstverlening aan de stad. Daarnaast geven we invulling aan onze ambities: het vormgeven van de digitale stad Amersfoort ('smart city') en verder ontwikkelen van digitaal werken, zowel binnen de gemeentelijke organisatie als daarbuiten. Het maken van afwegingen tussen dat wat moet en onze ambities doen we door het inzetten van portfoliomanagement.

Onze inzet

In 2018 willen we onze ontwikkelkracht vergroten en werken we verder aan de vier bestuurlijke ambities voor onze informatievoorziening en ICT:

Bedrijfszekerheid: toegankelijk en veilig

Onze basisvoorzieningen zijn actueel, betrouwbaar, gebaseerd op open standaarden en voldoen aan de wettelijke verplichtingen op het gebied van informatiebeveiliging en privacy. Onze interne dienstverlening is zo ingericht dat deze de continuïteit van het primaire proces waarborgt. Om te voldoen aan de eisen rond informatieveiligheid zijn onze processen ingericht conform de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG). Ook handelen we vanuit de onafhankelijke toetsingssysteemconformiteit conform [ENSIA](#). Na ingebruikname in 2017 bij DigiD, SUWI, Basisregistratie Personen (BRP) en Paspoort uitvoeringsregeling Nederland (PUN) volgen in 2018 Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) en de Basiskaart Grootchalige Topografie (BGT).

Digitale dienstverlening aan de stad

Maximaal gemak, digitaal waar het kan en persoonlijk waar het moet: informatievoorziening ondersteunt onze ambities op het gebied van dienstverlening met passende voorzieningen voor inwoners, bedrijven, de regio en ketenpartners - zoals bijvoorbeeld de partners in het sociaal domein.

De kaders vanuit het programma Digitale Agenda 2020 ([DA2020](#)) zijn een gegeven. In 2018 werken we daarom verder aan onze digitale dienstverlening. We verbeteren onze digitale diensten en zorgen ervoor dat de formulieren op onze website voldoen aan de regels van de privacy. We vragen alleen gegevens die we echt nodig hebben. We zetten we de voorbereidingen voor het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) voort met activiteiten die ook nuttig zijn als de Omgevingswet nog verder wordt uitgesteld. En daarnaast werken we nog steeds door aan het stelsel van Basisregistraties. In 2018 specifiek aan de Basisregistratie Ondergrond (BRO), het Nationaal Handelsregister (NHR) en volgen we een mogelijke doorstart van de Basisregistratie Personen (BRP).

Optimaal (samen)werken: intern, met elkaar en met de stad

Om efficiënt en plaats- en tijdsafhankelijk (samen) te kunnen werken bieden we medewerkers een optimale digitale werkomgeving. In 2018 in de vorm van een nieuwe mobiele werkplek. We vertalen de uitgangspunten van het nieuwe huisvestingsconcept, voortvloeiend uit het besluit tot renovatie van het stadhuis, naar consequenties op het gebied van informatievoorziening en ICT. Een nieuw sociaal intranet en de mobiele werkplek zijn hiervan goede voorbeelden. Ook zetten we de eerste stappen richting een hybride cloudvoorziening om digitaal werken in het stadhuis en daarbuiten optimaal te faciliteren. Daarnaast werken we verder aan plateau 1 van ons nieuwe document management systeem. Onder andere het werkproces van bestuurlijke besluitvorming wordt in 2018 hierop aangesloten.

Digitale stad: innovatie (smart city Amersfoort)

Om nieuwe (technologische) kansen te verkennen doen we ervaring op met kleinschalige, innovatieve pilots die voortkomen uit stedelijke opgaven. Nieuwe ontwikkelingen volgen we op de voet en we adviseren actief over de kansen voor een nog betere en efficiënte

informatievoorziening. Op het terrein van 'datagedreven' sturing liggen veel mogelijkheden voor de stad en de organisatie door bestaande en nieuwe (open) data te bewerken en te presenteren.

Amersfoort kiest ervoor zich als smart city te positioneren in de kopgroep van actieve smart city-gemeenten. Wij willen op basis van een gezamenlijke aanpak komen tot (gedeelde) smart city-toepassingen. Onze ambities voor een smart city staan in het deelprogramma Duurzaamheid en innovatie.

Samenwerking

Wij blijven open staan voor samenwerkingsverbanden met de stad en andere gemeenten als deze leiden tot meerwaarde voor Amersfoort. Niet alleen om kosten te besparen, maar ook omdat we meer slagkracht krijgen door collectief te ontwikkelen en te innoveren. Zoals bijvoorbeeld in het smart city-traject waarin we samen met de gemeente Hilversum onderzoeken of we gaan aanbesteden voor slimme lantaarnpalen.

Maatregelen

Op dit deelprogramma zijn geen herstelmaatregelen van toepassing of zijn de herstelmaatregelen reeds gerealiseerd.

Gerelateerde links

[IT Visie Amersfoort 2016 - 2018](#)

[Digitale Agenda 2020](#)

[Eenduidige Normatiek Single Information Audit \(ENSIA\)](#)

OVERIGE ONDERSTEUNING

Burgemeester Lucas Bolsius

E-mail: burgemeester@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Bestuurszaken, juridische zaken en public affairs
Veiligheid
Dierenwelzijn
Archeologie

Wethouder Hans Buijtelaar

E-mail: wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Financiën en belastingen (incl. deelnemingen en PPS-en)
Grondzaken /vastgoed
Mobiliteit
Sport
Vathorst
Stationsgebied

Ambitie

De juridische en financiële dienstverlening is gericht op het efficiënt en effectief laten functioneren van de gemeentelijke organisatie door advies aan de afdelingen, de directie, het College en de Raad. We adviseren over financiële en juridische aangelegenheden die spelen binnen de gemeente, juridische kwaliteitszorg, het opstellen van de P&C-producten, het verzorgen van de administratie en behandelen van bezwaar en beroepszaken.

Overzicht indicatoren

Doelstellingen

De belangrijkste doelstelling voor het jaar 2018 is het uitvoeren en naleven van de juiste financiële en juridische checks & balances.

Onze inzet

In 2018 zijn de belangrijkste opgaven(*1):

- Het verder implementeren van de Lias-software zodat ook de Jaarrekening 2017, Kadernota 2019-2021, Meerjarenbegroting 2019-2021 en de Zomerrapportage 2018 daarmee gemaakt kunnen worden;
- Actualisering van bezwaar- en beroepsprocedures conform te ontwikkelen kwaliteitsindicatoren;
- Integrale geschilbeslechting in het sociaal domein;
- Juridische kwaliteitszorg;
- (Europese) aanbestedingen.

Toelichting

In 2017 heeft een Europese aanbestedingsprocedure plaats gevonden omdat we op zoek waren naar nieuwe software om onze Planning & Controlproducten mee op te stellen. De software van Lias is als winnaar uit de bus gekomen en daarmee is de onderliggende meerjarenbegroting opgesteld. Wij willen deze software in 2018 verder invoeren om ook de andere Planning & controlproducten daarmee vorm te geven.

Amersfoort is een middelgrote stad met een aantal stedelijke problematieken. Verder judiceert de samenleving steeds meer. Dit komt in Amersfoort, met een goed opgeleide bevolking, tot uiting in een toename van juridische procedures - zowel in aantal als complexiteit. Daarbij worden bezwaren steeds vaker door meerdere personen ingediend (clusterzaken) en gaat een inhoudelijk bezwaar gepaard met Wob- en Wbp-procedures. Hierdoor ontstaan ingewikkelde zaken waarin meerdere procedures parallel lopen en invloed op elkaar hebben(*2). Verder spelen in het sociaal domein zaken met kwetsbare burgers waarin meerdere wettelijke domeinen samen komen (zie hierna: integrale geschilbeslechting). Het is goed dat onze burgers gebruik maken van hun rechten. Het stelt onze organisatie wel voor uitdagingen die met de huidige capaciteit niet allemaal (effectief/daadkrachtig/optimaal) opgepakt kunnen worden.

Deze uitdagingen vormen mede een impuls voor het herijken van onze werkwijzen rond bezwaar en beroep, om daarmee ook een zichtbare bijdrage te leveren aan de gemeentelijke organisatie (lerend effect) en een betrouwbare overheid. Dit combineren we met de invoering van nieuwe werkwijzen als gevolg van het van toepassing worden van de Algemene Verordening

Gegevensbescherming (AVG). Het voorgaande leidt tot een behoefte aan extra capaciteit, die deels tijdelijk (twee a drie jaar) zal zijn. Een inventarisatie van de capaciteitsbehoefte loopt.

Bij bezwaar- en beroepsprocedures kan een spanning bestaan tussen de verschillende hoedanigheden van de overheid. Deze is bijvoorbeeld voelbaar binnen het sociaal domein. Waar enerzijds samen met een burger met een hulpvraag wordt gekeken hoe in zijn specifieke geval tot de beste oplossing kan worden gekomen, bestaat anderzijds een systeem van rechtsbescherming waar 'het besluit' centraal staat. Waar er geen 'besluit' volgt, zou een burger geen rechtsbescherming hebben. Tegen deze achtergrond en tegen de achtergrond van ingewikkelde privacyvraagstukken, implementeert ons college integrale geschilbeslechting in het sociaal domein. De aandacht voor de nieuwe werkwijzen kunnen (tijdelijk) leiden tot een groter aantal klachten en bezwaren. Deze zullen echter bijdragen aan de realisatie van onze kernwaarden.

Tot slot ligt er in 2018 een flinke opgave bij de ondersteuning van inkoop en aanbestedingen. Zo vindt vanaf de tweede helft van 2017 met doorloop naar (de eerste helft van) 2018 de aanbesteding van de renovatie van het stadhuis plaats. Verder is het aantal aanbestedingen gegroeid mede door de decentralisaties binnen het sociaal domein. Hierbij speelt onder meer de vraag of verschillende overheidsdiensten kwalificeren als subsidie of inkoop (en de gevolgen daarvan voor de organisatie).

**1 Een mogelijk project is de implementatie van de Wet Open Overheid, thans in behandeling bij de Eerste Kamer. In het derde kwartaal 2017 wordt meer bekend over de voortzetting van de behandeling. De impact van deze wet voor de gemeentelijke administratie is zeer groot. Indien de wet in 2018 van kracht wordt, stellen we een apart plan van aanpak op.*

**2 Dit heeft ook aandacht op landelijk niveau. Zie advies d.d. 30 mei 2017, Prof. Mr. M. Scheltema, Regeringscommissaris voor de algemene regels van Bestuursrecht aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.*

Samenwerking

Maatregelen

Op dit deelprogramma zijn geen herstelmaatregelen van toepassing of zijn de herstelmaatregelen reeds gerealiseerd.

Gerelateerde links

Er zijn geen gerelateerde links voor dit deelprogramma.

Paragrafen

Risicomanagement en weerstandsvermogen

Wethouder Hans Buijtelaar

E-mail: wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Financiën en belastingen (incl. deelnemingen en PPS-en)

Grondzaken /vastgoed

Mobiliteit

Sport

Vathorst

Stationsgebied

Ambities

De gemeente wil inzicht krijgen in de risico's waardoor we adequate maatregelen kunnen treffen. We streven er naar dat het optreden van risico's zo weinig mogelijk effect heeft op de uitvoering van het bestaande beleid. Amersfoort wil het risicobewustzijn van medewerkers in de organisatie verder stimuleren en maatregelen treffen ter voorkoming of beperking van risico's. Daarnaast beoordeelt de gemeente het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen geeft inzicht in hoeverre de gemeente in staat is ('voldoende vet op de botten heeft') om de financiële gevolgen van de risico's op te vangen.

Onze inzet

Ter voorbereiding op de begroting is een actualisatie van de risico-inventarisatie uitgevoerd. Risico's met financiële effecten worden meegenomen bij de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit. De belangrijkste risico's per programma kunt u ook terugvinden bij de programma's zelf.

Buiten de P&C-cyclus is het risicomanagement ingericht per thema, zoals grote fysieke projecten, sociaal domein, verbonden partijen of subsidies. Risicosessies, waarbij voor projecten en/of beleid breed gekeken wordt naar risico's en maatregelen, vormen hierbij een belangrijk onderdeel. Bewustwording van risico's is een belangrijke stap in het beheersen van risico's. Regelmatig moeten we stilstaan bij onze doelstellingen van beleid, programma of project. En nadenken welke risico's het bereiken van deze doelstellingen van beleid in de weg staan. Pas als we onze risico's kennen, kunnen we ook gepaste maatregelen treffen. Hierdoor zijn we als organisatie beter in staat onze doelstellingen te realiseren.

Benodigde weerstandscapaciteit

Tabel: PW.01 Benodigde weerstandscapaciteit

(bedragen x € 1.000.000,--)

Programma	REKENING 2016 (stand 1-1-2017)	BEGROTING 2018 (stand 1-6-2017)
1 Bestuur en dienstverlening	0,7	0,5
2 Veiligheid en handhaving	0,6	0,6
3 Stedelijk beheer en milieu	2,3	2,7
4 Sociaal domein	7,3	6,6
5 Onderwijs	0,7	0,6
6 Sport	2,0	2,8
7 Ruimtelijke ontwikkeling	8,9	13,5
8 Wijkontwikkeling en wonen	0,2	0,1
9 Mobiliteit	1,4	0,9
10 Economie en duurzaamheid	0,0	0,0
11 Cultuur	0,4	0,4
12 Financiën en belastingen	7,5	5,0
13 Bedrijfsvoering	1,9	1,9
Totaal benodigde weerstandscapaciteit	33,9	35,6

Ons financiële risicoprofiel bepaalt onze benodigde weerstandscapaciteit. Dit is het bedrag dat nodig is om de financiële gevolgen van de risico's op te vangen. Deze benodigde weerstandscapaciteit bedraagt, bij een zekerheidspercentage van 90%, € 35,6 miljoen. Dit betekent dat we met 90% zekerheid kunnen zeggen dat het totale risicobedrag tussen de € 0 en € 35,6 miljoen uitkomt. Dit bedrag hebben we maximaal nodig om onze risico's financieel op te vangen. Ten opzichte van de vorige inventarisatie (jaarverslag 2016) is de benodigde weerstandscapaciteit iets toegenomen.

Evenals bij de jaarrekening 2016 is er als gevolg van BBV-wijzigingen een bedrag van € 6,7 miljoen aan risico's opgenomen vanuit de grondexploitaties welke voorheen binnen de grondexploitaties zelf opgenomen waren. Voor deze risico's is een gecompartmenteerd deel van de saldireserve aanwezig.

Bovenstaande tabel laat zien hoe de benodigde weerstandscapaciteit vanuit de verschillende programma's is opgebouwd. Onderstaande tabel geeft inzicht in de belangrijkste tien financiële risico's van de gemeente Amersfoort. Het gaat hier om de belangrijkste risico's gerangschikt naar financiële impact. De kans dat het risico optreedt bepaalt samen met het financiële gevolg de impact van het risico op het risicoprofiel. De financiële impacts van onderstaande risico's is opgenomen binnen de totaal benodigde weerstandscapaciteit zoals hierboven genoemd.

Tabel: PW.02 Top 10 belangrijkste financiële risico's

(bedragen x € 1.000.000,--)

Risico	Programma	Benodigde weerstands-capaciteit
1 Grondexploitatie a.g.v. BBV wijziging	7. Ruimtelijke ontwikkeling	6,7
2 Risico's grondexploitatie onvoorzien	7. Ruimtelijke ontwikkeling	6,0
3 Rijksbijdrage zorgkosten	4. Sociaal domein	1,1
4 Zorgvraag specialistische zorg hoger dan inkoop	4. Sociaal domein	1,1
5 Opheffen centrumgemeente-constructie beschermd wonen	4. Sociaal domein	1,0
6 Algemene uitkering	12. Financiën en belastingen	0,8
7 Grondexploitatie Vathorst	12. Financiën en belastingen	0,7
8 Gebrek sociale huurwoningen en kosten beschermd wonen	4. Sociaal domein	0,7
9 Exploitatie gesubsidieerde instellingen onder druk	4. Sociaal domein	0,6
10 Zwembad / sportcomplex	6. Sport	0,5

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de saldireserve en de reserve sociaal domein. Deze reserves kunnen we inzetten om de financiële gevolgen van de risico's op te vangen.

Tabel: PW.03 Beschikbare weerstandscapaciteit

(bedragen x € 1.000.000,--)

	JAARREKENING 2016	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018
Stand saldireserve	77,1	77,1	77,5
Reserve sociaal domein	10,3	9,9	19,8
Totaal weerstandscapaciteit	87,3	87,0	97,3

Het overschot van het sociaal domein bij de jaarrekening 2016 is toegevoegd aan de reserve sociaal domein.

Weerstandsvermogen

Als indicator gebruiken we het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen is de *beschikbare* weerstandscapaciteit gedeeld door de *benodigde* weerstandscapaciteit. Met andere woorden: het bedrag dat we aan reserves beschikbaar hebben om de financiële gevolgen van de risico's op te vangen, gedeeld door het bedrag dat we op basis van ons risicoprofiel nodig hebben. Deze ratio moet groter of gelijk zijn aan 1. In dat geval is de beschikbare weerstandscapaciteit minstens even groot als de benodigde.

Wanneer de reserve sociaal domein uitgeput zou raken en er alleen de buffer van de saldireserve over is om de risico's mee af te dekken, daalt de weerstandsratio al gauw richting de 2, daar waar die nu 2,7 is. Overigens is nu reeds een deel van de reserve sociaal domein beklemd. Een deel van deze reserve is immers gelabeld ten behoeve van onder andere het Sociaal Fonds en het Toekomstfonds voor innovaties in zorg en welzijn.

Onderstaande tabel geeft het verloop van het weerstandsvermogen in vergelijking tot de begroting 2017.

Tabel: PW.04 Verloop van het weerstandsvermogen

(bedragen x € 1.000.000,--)

	JAARREKENING 2016	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018
Beschikbare weerstandscapaciteit	87,3	87,0	97,3
Benodigde weerstandscapaciteit	33,9	28,0	35,6
Weerstandsvermogen (ratio)	2,6	3,1	2,7

Verbonden partijen

Wethouder Hans Buijtelaar

E-mail: wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Financiën en belastingen (incl. deelnemingen en PPS-en)

Grondzaken /vastgoed

Mobiliteit

Sport

Vathorst

Stationsgebied

In deze paragraaf gaan we in op de volgende onderwerpen:

- Definitie die wij hanteren voor verbonden partijen;
- Visie op en beleid ten aanzien van verbonden partijen;
- Onze inzet jegens verbonden partijen;
- Sturing en control op verbonden partijen.

Daarna volgt een overzicht met gegevens per verbonden partij.

Definitie verbonden partijen

Wij spreken van een verbonden partij daar waar het gaat om een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Met deze definitie sluiten wij aan bij de definitie die in het Besluit Begroting en Verantwoording van het Ministerie van Binnenlandse Zaken is opgenomen.

Van een financieel belang is sprake als:

- een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat;
- de gemeente voor bedragen aansprakelijk kan worden gesteld indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Partijen waaraan alleen een financieel risico kleeft, als bijvoorbeeld een door de gemeente gesubsidieerde instelling, vallen niet onder de definitie van een verbonden partij. Dat geldt ook voor leningen en garantstellingen.

Van een bestuurlijk belang is sprake als de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Dit betekent concreet dat er sprake is van een bestuurlijk belang als een portefeuillehouder, raadslid of ambtenaar van de

gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt of namens de gemeente stemt.

Visie en beleid

Het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen komt voort uit het publiek belang. Verbindingen met derde partijen zijn een manier om een publieke taak uit te voeren. Het uitgangspunt blijft gelijk ongeacht of het college ervoor kiest om taken binnen de interne ambtelijke organisatie of bij verbonden partijen te beleggen: de gemeentelijke begrotingsdoelstellingen moeten met minimale risico's zo efficiënt en effectief mogelijk worden gerealiseerd.

De gemeente Amersfoort past de regiewerkwijze toe. Uitgangspunt hierbij is: resultaatgerichte samenwerking in vertrouwen.

Daarbij hanteren we in principe de volgende uitgangspunten:

- De gemeente Amersfoort gaat uit van het benutten van de eigen kracht, energie en creativiteit van burgers, bedrijven en instellingen: uitbesteden tenzij.. ;
- Wij ontwikkelen beleid op hoofdlijnen. De uitvoering van beleid (hoe-vraag) wordt zo veel mogelijk belegd bij externe samenwerkingspartners;
- Wij houden alleen een financieel of bestuurlijk belang in externe partijen als dit noodzakelijk dan wel een wettelijke verplichting is voor de realisering van onze (beleids)doelen.

Momenteel actualiseren we dit beleid. De uitkomst zal aan de raad worden aangeboden.

Onze inzet

Als aandeelhouder en deelnemer vervullen we een actieve rol. We voeren periodiek overleg met verbonden partijen over de ontwikkeling van de verbonden partij. De frequentie stemmen we af op het belang van de gemeente bij de verbonden partij. We werken aan een stabiele bedrijfseconomische ontwikkeling van de verbonden partijen op een dusdanige wijze dat de gemeentelijke doelstellingen en belangen zo goed mogelijk zijn geborgd. Bevordering van de good governance van de verbonden partijen en toetsing van de marktconformiteit zijn onderdeel van onze inzet. Met good governance bedoelen we dat het bestuur en het toezicht gezamenlijk borgen dat de organisatiedoelstellingen van een verbonden partij in voldoende mate bijdragen aan de publieke doelen en risico's beheerst worden.

Sturing en control verbonden partijen

Met de sturing op verbonden partijen wil de gemeente bereiken dat de verbonden partij de overeengekomen opdracht realiseert binnen de daarover afgesproken beleidsinhoudelijke en financiële kaders. Verbonden partijen voeren vaak taken uit met een maatschappelijk en politiek

belang. Het deelnemen in verbonden partijen levert gemeenten naast voordelen echter ook financiële en bestuurlijke risico's op. Om de voordelen optimaal te benutten en risico's te beheersen is het belangrijk om als gemeente voldoende aandacht te hebben voor sturing op de verbonden partijen.

Wij voeren een financial audit uit voor verbonden partijen en (grotere) gesubsidieerde instellingen. Het uitvoeren van deze financial audit leidt tot een rapportage per organisatie waarin op overzichtelijke wijze wordt gerapporteerd hoe de instelling scoort op verschillende ijkpunten. Deze ijkpunten zijn gericht op financiële kengetallen, kwaliteit van bedrijfsvoering, kwaliteit van dienstverlening en risico's. Met de uitkomsten van de audit is een gefundeerde inschatting te maken van het risicoprofiel van een organisatie. In 2017 is een pilot uitgevoerd met enkele instellingen. De uitkomsten daarvan bespreken we met de gemeenteraad om gezamenlijk te komen tot een gericht normenkader voor het auditen van alle verbonden partijen en (grotere) gesubsidieerde instellingen.

Nadere uitwerking en het beleidskader voor de verbonden partijen komt terug in de Nota Verbonden Partijen, die we aan uw Raad zullen voorleggen.

Overzicht van de verbonden partijen

De lijst van verbonden partijen is onderverdeeld in:

- gemeenschappelijke regelingen;
- vennootschappen en coöperaties;

Per verbonden partij geven we de volgende gegevens weer:

- naam en vestigingsplaats;
- programma;
- rechtsvorm;
- openbaar belang: het openbaar belang dat gediend wordt door de verbonden partij. In welke mate draagt de verbonden partij bij aan het realiseren van de gemeentelijke doelstellingen;
- gemeentelijk belang: het verwachte gemeentelijk belang in de organisatie per 1/1/'18 en per 31/12/'18;
- omvang eigen vermogen 2018: de verwachte omvang van het eigen vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van 2018;
- omvang vreemd vermogen 2018: de verwachte omvang van het vreemd vermogen inclusief voorzieningen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van 2018;
- resultaat 2018: de begrote omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in 2018.
- Bijzonderheden/actualiteiten
- Risico's

Conform BBV wordt het begrote resultaat en de begrote vermogenspositie voor het jaar 2018 gevraagd. Deze gegevens zijn (nog) niet beschikbaar voor alle verbonden partijen. Voor zover niet beschikbaar nemen we eerder gerealiseerde of begrote resultaten en vermogensposities op.

Met ingang van 2018 heeft Amersfoort twee verbonden partijen minder. Dit betreffen 'Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug-, Vallei- en Kromme Rijngebied' en 'Stichting Citymarketing regio Amersfoort'.

Voor het recreatieschap geldt dat deze in verband met opheffing per 1-1-2018 geen verbonden partij meer is.

Stichting Citymarketing heeft in 2017 haar statuten gewijzigd. De gemeente Amersfoort heeft geen zitting meer in het bestuur, wel in de Raad van Advies. Hierdoor is stichting Citymarketing geen verbonden partij meer.

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN

Naam	GGD Regio Utrecht			
Vestigingsplaats	Zeist	Webadres	www.ggdru.nl	
Programma	4. Sociaal domein			
Rechtsvorm	GR (Gemeenschappelijke Regeling)			
Openbaar belang (doelstelling)	Beschermen en bevorderen van de volksgezondheid.			
Gemeentelijk belang	12,06%			
Omvang eigen vermogen	01-01-2018	€ 2.214	31-12-2018	€ 2.183
Omvang vreemd vermogen	01-01-2018	€ 11.419	31-12-2018	€ 11.319
Begroot resultaat 2018	€ 0			
Bijzonderheden/ actualiteiten	De GGDrU gaat in 2018 ombuigingen doorvoeren om de intensiveringen, die nodig zijn om GGDrU een robuuste GGD te laten zijn, mogelijk maken.			
Risico's	Het uitgangspunt is bovengenoemde intensiveringen door te voeren binnen de huidige financiële kaders. Het is nog niet zeker of dat lukt.			

Naam	Afvalverwijdering Utrecht (AVU)			
Vestigingsplaats	Nieuwegein	Webadres	www.avu.nl	
Programma	3. Stedelijk Beheer en Milieu			
Rechtsvorm	GR (Gemeenschappelijke Regeling)			
Openbaar belang (doelstelling)	Het verzorgen van de overslag het transport en het verwerken van huishoudelijk afval.			
Gemeentelijk belang	10,98%			
Omvang eigen vermogen	01-01-2016	€ 467	31-12-2016	€ 366
Omvang vreemd vermogen	01-01-2016	€ 12.418	31-12-2016	€ 14.000
Begroot resultaat 2018	€ 0			
Bijzonderheden/ actualiteiten				
Risico's	Er zijn momenteel geen risico's in beeld.			

Naam	Veiligheidsregio Utrecht (VRU)			
Vestigingsplaats	Utrecht	Webadres	www.vru.nl	
Programma	2. Veiligheid en Handhaving			
Rechtsvorm	GR (Gemeenschappelijke Regeling)			
Openbaar belang (doelstelling)	Belang van fysieke veiligheid door het voorbereiden op en bestrijden van incidenten, rampen en zware ongevallen. Onder meer door het uitvoeren van brandweezorg en geneeskundige hulpverlening (GHOR).			
Gemeentelijk belang	11,81%			
Omvang eigen vermogen	01-01-2018	€ 5.616	31-12-2018	€ 5.443
Omvang vreemd vermogen	01-01-2018	€ 62.214	31-12-2018	€ 72.343
Begroot resultaat 2018	€ 0			
Bijzonderheden/ actualiteiten				
Risico's	Mogelijk blijkt het budget voor beheer en onderhoud van de repressieve huisvesting van de brandweer onvoldoende om te voldoen aan de regionale normen van de VRU.			

Naam	Regionaal Werkvoorzieningschap Amersfoort en omstreken (RWA)			
Vestigingsplaats	Amersfoort	Webadres	www.rwa.nl	
Programma	4.Sociaal Domein			
Rechtsvorm	GR (Gemeenschappelijke Regeling)			
Openbaar belang (doelstelling)	Uitvoering van de Participatiewet, onderdeel SW zittend bestand. Het RWA is niet los te zien van de Amfors.			
Gemeentelijk belang	70,47%			
Omvang eigen vermogen	01-01-2016	€ 0	31-12-2016	€ 0
Omvang vreemd vermogen	01-01-2016	€ 15.500	01-01-2016	€ 16.169
Begroot resultaat 2018	-€ 5.523			
Bijzonderheden/ actualiteiten				
Risico's	Loonkosten/premies zouden harder kunnen stijgen dan compensatie vanuit het Rijk met een nadelig resultaat op de subsidie per plek. Veranderingen in de (landelijke) uitstroom kunnen een nadelig effect hebben op de verdeling van de door het Rijk beschikbaar gestelde subsidiemiddelen.			

Naam	Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)		
Vestigingsplaats	Utrecht	Webadres	www.rudutrecht.nl
Programma	2. Veiligheid en handhaving		
Rechtsvorm	GR (Gemeenschappelijke Regeling)		
Openbaar belang (doelstelling)	De RUD Utrecht voert vergunningverlenings-, handhavings- en adviestaken uit. De vergunningverleners en toezichthouders werken aan een schoon milieu, natuurbehoud en een veilige leefomgeving.		
Gemeentelijk belang	7,14%		

Omvang eigen vermogen	01-01-2016	€ 1.909	31-12-2016	€ 1.719
Omvang vreemd vermogen	01-01-2016	€ 3.857	31-12-2016	€ 1.700
Begroot resultaat 2018	€ 49			
Bijzonderheden/ actualiteiten				
Risico's				

VENNOOTSCHAPPEN EN COÖPERATIES

Naam	NV SRO			
Vestigingsplaats	Amersfoort	Webadres	www.sro.nl	
Programma	6. Sport en 7. Ruimtelijke Ontwikkeling			
Rechtsvorm	NV (Naamloze Vennootschap)			
Openbaar belang (doelstelling)	Bijdragen aan optimaal gebruik van maatschappelijke accommodaties om te kunnen bewegen, leren, samenwerken of recreëren.			
Gemeentelijk belang	50,00%			
Omvang eigen vermogen	01-01-2016	€ 7.686	31-12-2016	€ 8.189
Omvang vreemd vermogen	01-01-2016	€ 13.918	31-12-2016	€ 13.160
Begroot resultaat 2018	€ 244			
Bijzonderheden/ actualiteiten	Eind 2016 is een strategisch beleidsplan voor SRO voor de jaren 2017 en 2018 vastgesteld. In het strategisch beleidsplan zijn vier samenhangende ambities geformuleerd: groei van de omzet door nieuwe opdrachtgevers en grotere werkpakketten, toegevoegde waarde bieden en samenwerkingspartner zijn voor bestaande en nieuwe opdrachtgevers, marktconform werken en een vitale organisatie zijn die kwaliteit levert en continu proactief werkt aan verbetering en vernieuwing. In 2018 zal SRO werken aan realisatie van deze ambities.			
Risico's	De meerjarenraming, zoals door SRO gepresenteerd bij haar begroting 2017, laat op langere termijn onvoldoende resultaat zien voor het voldoen aan de dividenddoelstelling. Er zijn maatregelen afgesproken via het strategisch beleidsplan om de resultaten te verbeteren.			

Naam	Flint			
Vestigingsplaats	Amersfoort	Webadres	www.flint.nl	
Programma	11. Cultuur			
Rechtsvorm	NV (Naamloze Vennootschap)			
Openbaar belang (doelstelling)	Het bieden van een culturele voorziening.			
Gemeentelijk belang	100,00%			
Omvang eigen vermogen	01-07-2015	€ 373	31-08-2016	€ 450
Omvang vreemd vermogen	01-07-2015	€ 1.833	31-08-2016	€ 1.718
Begroot resultaat 2017-2018	€ 0			

Bijzonderheden/ actualiteiten

Risico's	Tegenvallende resultaten, bijvoorbeeld op het gebied van voorstellingen, horeca of geluidswerende maatregelen, kunnen het resultaat van Flint negatief beïnvloeden en daarmee mogelijk tot een negatief resultaat in seizoen 2017/ 2018 leiden.
----------	---

Naam	NV Rova			
Vestigingsplaats	Zwolle	Webadres	www.rova.nl	
Programma	3. Stedelijk beheer			
Rechtsvorm	NV (Naamloze Vennootschap)			
Openbaar belang (doelstelling)	Het duurzaam verwerken van afval en het onderhouden van de openbare ruimte.			
Gemeentelijk belang	13,97%			
Omvang eigen vermogen	01-01-2016	€ 30.754	31-12-2016	€ 35.778
Omvang vreemd vermogen	01-01-2016	€ 51.158	31-12-2016	€ 50.476
Begroot resultaat 2018	€ 3.990			

Bijzonderheden/ actualiteiten

Risico's	Er zijn momenteel geen risico's in beeld.
----------	---

Naam	NV REMU- Houdstermaatschappij			
Vestigingsplaats	Utrecht	Webadres		
Programma	12. Financiën en Belastingen			
Rechtsvorm	NV (Naamloze Vennootschap)			
Openbaar belang (doelstelling)	Het houden van aandelen in de Remu NV. Dit aandelenbezit is verkocht aan Eneco. De rol van NV Remu Houdstermaatschappij is thans die van belangenbehartiger van een eventueel van Eneco te ontvangen privatiseringsvergoeding indien Eneco voor meer dan 50% zou worden verkocht.			
Gemeentelijk belang	5,00%			
Omvang eigen vermogen	01-01-2016	€ 1.435	31-12-2016	€ 1.431
Omvang vreemd vermogen	01-01-2016	€ 3	31-12-2016	€ 4
Begroot resultaat 2018	€ 0			

Bijzonderheden/ actualiteiten Door de aandeelhouderscommissie van Eneco is een consultatie uitgeschreven, waarbij iedere aandeelhouder gevraagd wordt een besluit te nemen of deze het aandelenbelang in Eneco wenst te houden of af te bouwen. Mocht het in 2018 of later komen tot een verkoop van meer dan 50% van de aandelen Eneco, dan zullen de voormalige aandeelhouders Remu vanuit de houdstermaatschappij nagaan of zij, gelet op de voorwaarden voor de toekenning van de privatiseringsvergoeding, daarvoor in aanmerking komen.

Risico's	Er zijn momenteel geen risico's in beeld.
----------	---

Naam	Vitens NV
-------------	------------------

Vestigingsplaats	Utrecht	Webadres	www.vitens.nl	
Programma	12. Financiën en Belastingen			
Rechtsvorm	NV (Naamloze Vennootschap)			
Openbaar belang (doelstelling)	Het maken, verkopen en leveren van drinkwater.			
Gemeentelijk belang	2,28%			
Omvang eigen vermogen	01-01-2018	€ 526.300	31-12-2018	€ 525.700
Omvang vreemd vermogen	01-01-2018	€ 1.223.800	31-12-2018	€ 1.233.900
Begroot resultaat 2018	€ 13.000			
Bijzonderheden/ actualiteiten	Over 2018 verwacht Vitens een lager resultaat dan in 2017 (13 miljoen over 2018 versus 48,5 miljoen over 2017). De daling treedt onder andere op door het toegestane WACC - het door het Ministerie van Infrastructuur & Milieu vastgestelde maximaal te behalen rendement.			
Risico's	Lagere dividendopbrengst in 2019 voor de gemeente door lager verwacht resultaat Vitens over 2018.			

Naam	Alliander netwerk			
Vestigingsplaats	Amsterdam	Webadres	www.alliander.com	
Programma	12. Financiën en Belastingen			
Rechtsvorm	NV (Naamloze Vennootschap)			
Openbaar belang (doelstelling)	Via energienetwerken zorgt Alliander voor de distributie van gas en elektriciteit in een groot deel van Nederland. Alliander brengt een open en duurzame energiemarkt dichterbij.			
Gemeentelijk belang	0,01%			
Omvang eigen vermogen	01-01-2017	€ 3.864.000	30-06-2017	€ 3.851.000
Omvang vreemd vermogen	01-01-2017	€ 3.871.000	30-06-2017	€ 4.061.000
Begroot resultaat 2018	€ 0			
Bijzonderheden/ actualiteiten				
Risico's	Er zijn momenteel geen risico's in beeld.			

Naam	BNG			
Vestigingsplaats	Den Haag	Webadres	www.bngbank.nl	
Programma	12. Financiën en Belastingen			
Rechtsvorm	NV (Naamloze Vennootschap)			
Openbaar belang (doelstelling)	De Bank Nederlandse Gemeenten is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen.			
Gemeentelijk belang	0,49%			
Omvang eigen vermogen	01-01-2016	€ 4.163.000	31-12-2016	€ 4.486.000
Omvang vreemd vermogen	01-01-2016	€ 145.348.000	31-12-2016	€ 149.514.000

Begroot resultaat 2018	€ 0
Bijzonderheden/ actualiteiten	
Risico's	Er zijn momenteel geen risico's in beeld.

Naam	Parkeren Amersfoort BV			
Vestigingsplaats	Amersfoort	Webadres		
Programma	9. Mobiliteit			
Rechtsvorm	BV (Besloten Vennootschap)			
Openbaar belang (doelstelling)	Het bieden van parkeergelegenheden.			
Gemeentelijk belang	100,00%			
Omvang eigen vermogen	01-01-2016	€ 7.200	31-12-2016	€ 7.626
Omvang vreemd vermogen	01-01-2016	€ 1.120	31-12-2016	€ 552
Begroot resultaat 2018	€ 0			

Bijzonderheden/ actualiteiten

Risico's	Parkeren Amersfoort BV is lid van Coöperatie ParkeerService. De transitie die de coöperatie doormaakt, alsmede de introductie van een nieuw verdienmodel, (zie risico's Coöperatie ParkeerService) raken daarmee ook Parkeren Amersfoort BV.			
----------	--	--	--	--

Naam	ParkeerService Coöperatie UA			
Vestigingsplaats	Amersfoort	Webadres		
Programma	9. Mobiliteit			
Rechtsvorm	Coöperatie			
Openbaar belang (doelstelling)	Het adviseren en leveren van diensten ter zake van garagebeheer, straatparkeerbeheer en straatparkeerhandhaving.			
Gemeentelijk belang	7,14%			
Omvang eigen vermogen	01-01-2016	€ 1.098	31-12-2016	€ 495
Omvang vreemd vermogen	01-01-2016	€ 2.334	31-12-2016	€ 2.035
Begroot resultaat 2018	€ 0			

Bijzonderheden/ actualiteiten Zonder ingrijpen dreigde er bij de coöperatie blijvende financiële tekorten te ontstaan. In 2017 hebben de leden van de coöperatie daarom gezamenlijk besloten om een budget beschikbaar te stellen om een interne transitie mogelijk te maken en zodoende de begroting structureel op orde te brengen (zie ook collegebericht 2017-93). Deze transitie is reeds ingezet en loopt in de komende jaren door. Bestuurlijk wordt de voortgang en het effect daarvan in de ALV bewaakt.

Risico's	Mogelijk onvoldoende voortgang of effect transitie ParkeerService. Mogelijk extra kosten wegens andere toerekening kosten. De coöperatie werkt aan een andere kostenverdeelmaatstaf die in 2018 in moet gaan. Deze kan herverdeeleeffecten met zich meebrengen waardoor Amersfoort, en ook het lid Parkeren Amersfoort BV, mogelijk meer of minder kosten krijgen toegerekend. Besluitvorming hierover vindt plaats in het najaar van 2017.
----------	---

Naam	Amfors Holding			
Vestigingsplaats	Amersfoort	Webadres	www.amfors.nl	
Programma	4. Sociaal Domein			
Rechtsvorm	BV (Besloten Vennootschap)			
Openbaar belang (doelstelling)	Arbeidsinschakeling van werkzoekenden voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.			
Gemeentelijk belang	53,56%			
Omvang eigen vermogen	01-01-2016	€ 2.500	01-01-2016	€ 2.500
Omvang vreemd vermogen	01-01-2016	€ 3.611	01-01-2016	€ 4.157
Begroot resultaat 2018	€ 2.083			
Bijzonderheden/ actualiteiten				

Risico's	Het operationeel resultaat van Amfors is sterk afhankelijk van (gemeentelijke) omzet. Fluctuaties daarin kunnen het resultaat, en daarmee de gemeentelijke bijdrage, negatief beïnvloeden. Het resultaat van Amfors zou mogelijk gezien kunnen worden als VPB-plichtig. Amfors heeft een vrijstelling van VPB belasting aangevraagd, tot op heden is er geen oordeel ontvangen van de belastingdienst over deze aanvraag.
----------	---

Naam	Grondexploitatiebedrijf Amersfoort			
Vestigingsplaats	Amersfoort	Webadres		
Programma	7. Ruimtelijke Ontwikkeling			
Rechtsvorm	BV (Besloten Vennootschap)			
Openbaar belang (doelstelling)	Verhuur van en handel in onroerend goed.			
Gemeentelijk belang	100,00%			
Omvang eigen vermogen	01-01-2015	€ 5.957	31-12-2015	€ 5.954
Omvang vreemd vermogen	01-01-2015	€ 18	31-12-2015	€ 21
Begroot resultaat 2018	€ 0			

Bijzonderheden/ actualiteiten	Grondexploitatiebedrijf Amersfoort B.V. heeft nu (nadat in december 2016 een van de partijen zich uit de PPS-constructie heeft teruggetrokken) een belang van 50% in VOF Kantorenpark Podium Amersfoort. De overblijvende vennoten beraden zich nu op de herontwikkeling van de locatie Podium.			
-------------------------------	---	--	--	--

Risico's

Naam	Ontwikkelingsbedrijf Vathorst BV			
Vestigingsplaats	Amersfoort	Webadres	www.vathorst.nl	
Programma	7. Ruimtelijke Ontwikkeling			
Rechtsvorm	BV (Besloten Vennootschap)			
Openbaar belang (doelstelling)	OBV Beheer B.V. is de beherend vennoot van OBV C.V. Beide ondernemingen zijn opgericht om stadsdeel Vathorst te realiseren.			
Gemeentelijk belang	50,00%			
Omvang eigen vermogen	01-01-2016	€ 31	31-12-2016	€ 33
Omvang vreemd vermogen	01-01-2016	€ 90	31-12-2016	€ 90
Begroot resultaat 2018	€ 0			
Bijzonderheden/ actualiteiten				
Risico's	In de actuele grondexploitatie OBV 2017 zijn de financiële risico's verder beperkt. De resterende risico's betreffen vooral die ten aanzien van de grondwaarden voor winkels, woningen, kantoren.			

Naam	Gebruikerscoöperatie Eemhuis			
Vestigingsplaats	Amersfoort	Webadres		
Programma	11. Cultuur			
Rechtsvorm	Coöperatie			
Openbaar belang (doelstelling)	Afstemmen van het facilitair beheer van het Eemhuis.			
Gemeentelijk belang	25,00%			
Omvang eigen vermogen	01-01-2016	€ 227	31-12-2016	€ 201
Omvang vreemd vermogen	01-01-2016	€ 653	31-12-2016	€ 193
Begroot resultaat 2018	€ 0			
Bijzonderheden/ actualiteiten				
Risico's	Er zijn momenteel geen risico's in beeld.			

Onderhoud kapitaalgoederen

Wethouder Menno Tigelaar

E-mail: wethoudertigelaar@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Werk en inkomen(inclusief minimabeleid)
Stedelijk beheer
Handhaving
Milieu en grondstoffenbeleid
Dienstverlening, ICT en Stadhuis

Wethouder Hans Buijtelaar

E-mail: wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Financiën en belastingen (incl. deelnemingen en PPS-en)
Grondzaken /vastgoed
Mobiliteit
Sport
Vathorst
Stationsgebied

Wij zetten ons in voor een veilige, groene en leefbare openbare ruimte. Deze openbare ruimte bestaat uit wegen, riolering, water en groen. Daarnaast zetten wij onze gebouwen in voor het bereiken van bestuurlijke doelen. Openbare ruimte en gebouwen zijn (voor een groot deel) kapitaalgoederen. U vindt hieronder beschreven welke beleidskaders er zijn voor onze kapitaalgoederen. Ook benoemen wij de financiële consequenties van het beleid ten aanzien van onze kapitaalgoederen.

Beleidskader - Openbare Ruimte

Om de kapitaalgoederen in de openbare ruimte, zoals wegen, bruggen, riolering en verlichting, op een voldoende niveau in stand te houden voert de gemeente onderhoudsmaatregelen uit. In juni 2016 is het 'Integraal beheerplan openbare ruimte 2019-2028' vastgesteld. Met het vaststellen van dit beheerplan zijn de benodigde middelen beschikbaar gesteld om de huidige openbare ruimte in stand te houden op het gewenste niveau, de 'Amersfoortse basis'. Dit geldt voor het structurele dagelijks onderhoud, het groot onderhoud en de vervangingsopgave die op Amersfoort afkomt. De begrotingssystematiek is aangepast aan de gewijzigde regelgeving van het 'besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten' (BBV). Vanaf het begrotingsjaar 2019 wordt het in stand houden van de openbare ruimte gedekt vanuit de exploitatie (met name dagelijks onderhoud), een

voorziening 'groot onderhoud openbare ruimte' (groot onderhoud wegen, openbare verlichting, kunstwerken, baggeren en vervanging groen en bomen) en kapitaalsinvesteringen (alle overige vervangingen, zoals wegen, bruggen of grote speelplekken). Voor het groot onderhoud en vervangingen stellen we jaarlijks een (financieel) voortschrijdend meerjarenonderhouds-programma op met de concrete activiteiten en projecten die we in voorbereiding en uitvoering nemen en de kosten daarvan. Dit programma beslaat steeds een periode van vier jaar, gelijklopend met de periode van de meerjarenbegroting. Hier wordt jaarlijks ook de indexering in meegenomen. In het meerjarenonderhoudsprogramma worden ook de projecten voor de gemeentelijke riolering opgenomen. De besluitvorming en financiering daarvan loopt via het gemeentelijke rioleringsplan (GRP).

Programma groot onderhoud en vervangingen

Het meerjarenonderhoudsprogramma 2018-2021 bevat circa 90 projecten door de hele stad. Dit zijn zowel integrale projecten met een gecombineerde aanpak van riolering, wegen, groen, kunstwerken en verlichting, als sectorale projecten voor één van deze onderdelen. Bij de uitvoering van groot onderhoud en vervangingen geven we ook vorm aan duurzaamheidsdoelstellingen, zoals tegengaan wateroverlast, voorkomen verdroging en hittestress, vergroening van de stad, circulariteit en CO2-neutraal.

De transitie naar een CO2-neutrale gemeente gaat de planning van onderhoud en vernieuwing van de openbare ruimte in de komende jaren beïnvloeden. Hier gaat het immers over de eventuele aanleg van collectieve warmtenetten, gasloze wijken en de daarvoor benodigde verzwaarde elektriciteitsnetten. Waar mogelijk zullen we onderhoud en vervangingen hiermee combineren.

Tot en met 2018 zijn de beschikbare beheer- en onderhoudsbudgetten leidend. De bestaande voorzieningen voor groot onderhoud van wegen, groen, kunstwerken en baggeren worden eind 2018 afgesloten. Het zal niet lukken om deze voorzieningen volledig te benutten in 2018, omdat een aantal van de geplande projecten vertraging oploopt in de voorbereiding en/of de uitvoering. Vanaf 2019 is er voor groot onderhoud en vervanging een nieuwe ontschotte voorziening groot onderhoud. Daarnaast is er de voorziening riolering en zijn er vervangingsinvesteringen beschikbaar. In de aanpak zoeken we naar een balans in de aanpak van woongebieden, werkgebieden, hoofdinfrastructuur, centrum en grote groen- en bosgebieden.

In woongebieden is de leeftijd vooral bepalend voor de noodzaak tot vernieuwing. In het meerjarenonderhoudsprogramma 2018-2021 ligt het accent in woongebieden op projecten in de zuidelijke delen van Amersfoort, namelijk Berg, Leusder- en Vermeerkwartier, Randenbroek en Kruiskamp. Dit zijn de oudste woonwijken en wijken waar nog gemengde rioolstelsels liggen. De komende jaren zullen in deze wijken ook de resterende straten worden aangepakt. Het bijleggen van regenwaterriolen, afkoppelen en voorkomen van wateroverlast is doorgaans de aanleiding om deze projecten te starten. Maar tegelijkertijd wordt werk-met-werk gemaakt en de bovengrondse openbare ruimte met verharding, groen en lichtmasten heringericht en vernieuwd. Daarnaast liggen ook projecten in Hoogland en Hooglanderveen.

Na de genoemde wijken verschuift het accent in de vervangingsinvesteringen naar Liendert, Schuilenburg en vervolgens naar Schothorst-Zuid. De aanpak zal veranderen omdat in deze, wat jongere wijken al een gescheiden rioolstelsel aanwezig is. Hier is relinen van het riool aan de orde; het is minder vaak nodig om het hele riool te vervangen of te vergroten. Wel is het nodig om de versleten openbare ruimte te vernieuwen en daar waar nodig aan te passen aan de huidige eisen zoals verkeer.

Het zwaartepunt in de werkgebieden ligt bij het opknappen van de openbare ruimte in de Isselt. Met name gaat het dan om het gebied rondom de Neonweg.

Het hoofdwegennet wordt jaarlijks geïnspecteerd. Winterschade wordt hersteld op die plekken waar het nodig is. Met de extra beschikbaar komende middelen voor groot onderhoud, is het daarnaast mogelijk om gericht over grotere wegvakken de deklagen te vervangen. Aandachtspunt hierbij zijn de wegen met geluidsreducerend asfalt. Deze asfaltconstructie is minder sterk, waardoor deze

vaker moet worden hersteld.

Voor grotere groen- en bosgebieden worden over langere periodes beheerplannen uitgevoerd. Grotendeels gebeurt dit vanuit de budgetten voor dagelijks beheer en onderhoud. In aanvulling hierop wordt vanuit de voorziening groot onderhoud openbare ruimte een aanvullende inzet gedaan in Nimmerdor, park Schothorst, het bosgebied Berg en de groengordel Soesterkwartier.

Amersfoortse basis

In 2016 realiseerden we in Amersfoort gemiddeld een B-kwaliteit voor de technische staat van de openbare ruimte. Behalve in de binnenstad, is B-kwaliteit ook de beoogde kwaliteit. Ten opzichte van 2015 is er wel het dubbele aantal sancties opgelegd aan de onderhoudsaannemers. Dit betekent dat zij vaker niet de beoogde kwaliteit behaalden of deze snel genoeg herstellen. Om aan het criterium 'B' te voldoen, hanteert Amersfoort de norm dat maximaal 20% van de openbare ruimte een lage ('C') of zeer lage kwaliteit ('D') mag hebben. Alle onderdelen van de openbare ruimte voldoen in 2015 aan deze norm, behalve beschoeiingen. Zo lang een beschoeiing veilig is, accepteren we hier kwaliteitsniveau 'C'.

De beoogde kwaliteit staat op onderdelen onder druk, onder andere door het uitstellen van vervangingen. Waar de veiligheid en functionaliteit kunnen worden gewaarborgd, wordt de beeldkwaliteit en 'toonbaarheid' wel aangetast. Dit is bijvoorbeeld het geval bij beplantingen zoals heestervakken, die worden 'doorbeheerd' waarbij we blijven beheren maar niet vervangen. Er is geen sprake van onveiligheid, maar de beeldkwaliteit neemt steeds verder af. In de Binnenstad is de ambitie voor de bovengrondse openbare ruimte kwaliteitsniveau 'A', maar in de praktijk ligt de gerealiseerde kwaliteit hier iets onder. Dit komt met name door later vervangen van areaal, in combinatie met de hoge gebruiksdruk en extra slijtage.

Gerealiseerde kwaliteit 2016	Technische staat	Inspectie- monitoringsmethode
Groen	B	Beeldkwaliteit CROW kwaliteitscatalogus
Bomen	B	Kwaliteitseisen Beheerrichtlijnen Bomen/ BVC-inspectie
Spelen	B	Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen
Oevers en beschoeiingen	B-C	Inspectie op veiligheid
wegen	B	Inspectie CROW schadebeelden/beeldkwaliteit
Civiele kunstwerken	B	Inspectie op veiligheid/ functionaliteit
Openbare verlichting	B	Inspectie op functionaliteit/ NSVV-normen/ beeldkwaliteit
Riolering	B	Functioneel niveau/ RIONED-normen

Beleidskader - Gebouwen voor maatschappelijk en ruimtelijk beleid

De gemeentelijke vastgoedportefeuille bestaat in hoofdlijn uit twee delen: het maatschappelijk vastgoed en het strategische vastgoed. Het maatschappelijk vastgoed huisvest organisaties die van belang zijn voor een prettige woonomgeving, sociale cohesie en maatschappelijk welzijn.

Voorbeelden zijn de binnen- en buitensportaccommodaties, welzijns- en culturele accommodaties en diverse monumenten die van belang zijn voor de cultuurhistorische waarde van de stad. De strategische portefeuille bestaat uit (tijdelijk) vastgoed dat verworven is voor de uitbreiding en kwalitatieve verbetering van de stad, zoals voor woningbouw en bedrijfsmatige en infrastructurele projecten.

Wij hebben circa 450 vastgoedobjecten, die bestaan uit gronden en gebouwen. Het zijn musea, wijkcentra, monumenten, sportgebouwen en -velden, atelierruimtes, scholen, gronden en terreinen, enkele woningen en de ambtelijke huisvesting.

Onderdeel van ons vastgoed zijn ook ongeveer 25 monumentale objecten, onder andere de Koppelpoort, de Onze Lieve Vrouwe-toren en Monnikendam. Het betreffen met name objecten die een cultuurhistorische en/of maatschappelijke functie binnen de gemeente hebben. De exploitatie van deze groep panden kan door hun kenmerkende karakter niet kostendekkend gebeuren. Het betreffen namelijk objecten die niet of slechts gedeeltelijk te verhuren zijn en hoge onderhoudskosten hebben omdat het onderhoud zeer specialistisch van aard is. Om het tekort op de exploitatie in deze groep te verkleinen is een structurele bijdrage in de begroting gereserveerd. Hiermee wordt de instelling van een onderhoudsvoorziening voorbereid.

Het beheer en de exploitatie hebben wij (deels) uitbesteed aan SRO Amersfoort BV. Hiervoor hebben wij een Raamovereenkomst onroerende zaken gesloten voor de periode 2015-2019, waarin ook zaken als staat van onderhoud en exploitatierisico zijn opgenomen. Jaarlijks stellen wij samen met SRO een allonge op de Raamovereenkomst vast, waarin onder andere de tarieven en kritische prestatie-indicatoren (KPI's) worden geactualiseerd. Met de KPI's sturen wij op de verbetering van de kwaliteit en prestaties van ons vastgoed en SRO. Daarnaast werken wij zelf aan deze verbetering op basis van de kaders in de [Nota Vastgoedbeheer](#), door bijvoorbeeld beleid te ontwikkelen op het verduurzamen en het beter toegankelijk maken van het vastgoed.

Beleidskader - Gebouwen voor gemeentelijke organisatie

Op 27 juni 2017 heeft de raad besloten tot een duurzame renovatie van het stadhuiscomplex. In het nieuwe kantoorconcept staat ontmoeten en samenwerken centraal. Door de toepassing van dit concept kunnen we onze huisvesting efficiënter maken en van 5 verschillende locaties naar 1 locatie gaan. De reductie van energiekosten en meer mogelijkheid tot flexibel werken moeten er toe leiden dat de renovatie op termijn budgetneutraal wordt gerealiseerd.

Het in juni 2017 aangeboden uitgewerkte plan voor een duurzame renovatie wordt voldaan aan de criteria die in het coalitieakkoord waren meegegeven, waarbij wij de vergelijking hebben gemaakt tussen de voortzetting van het huidige beleid met een gerenoveerd Stadhuis.

In het raadsbesluit om een huis voor de stad te realiseren wordt er van uitgegaan dat dit in eigen beheer binnen de jaarlijkse exploitatiekosten en de overige beschikbare middelen wordt uitgevoerd. Tevens is hierbij het besluit genomen de locatie Langegracht (huisvesting Archeologie) al eerder af te stoten en de huisvesting voor Archeologie te realiseren op de locatie van Stadhuisplein 7 in de nabijheid van het Stadhuis.

In afwachting van de start van de werkzaamheden voor de renovatie in 2019 wordt voor de te renoveren gebouwdelen en de te verlaten gebouwen alleen het hoogst noodzakelijk onderhoud uitgevoerd.

Op dit moment beschikken we niet over een onderhoudsvoorziening die rekening houdt met bovenstaande ontwikkelingen. Op basis van verslaggevingsregels in het niet toegestaan om de voorziening onderhoud stadhuiscomplex te handhaven. Er is immers geen rekening gehouden met een verwachte renovatie. In 2015 is de voorziening geheel vrijgefallen en gestort in de bestemmingsreserve onderhoud gebouwen stadhuisplein.

De reserve wordt gevoed met de jaarlijks dotatie voor onderhoud gebouwen stadhuisplein. De onttrekking zal op basis zijn van de werkelijk uitgaven plaatsvinden. Dat betreft het hoogstnoodzakelijk onderhoud voor de te renoveren bouwdelen en af te stoten locaties en de geraamde onderhoudskosten voor de niet te renoveren locaties (Stadhuisplein 4,5 en 7, Hof 2 en de gebouwen van CNME).

Na het gereedkomen van de renovatie wordt een nieuw duurzaam meerjarenonderhoudsplan opgesteld, waarna de reserve wordt omgebouwd naar een reguliere onderhoudsvoorziening

ICT

De IT (vervangings)investeringen bestaan zowel uit vervangingen op het terrein van de technische infrastructuur als vervanging en doorontwikkeling van bedrijfsapplicaties. Het doorvoeren van de vervangingen is gericht op het handhaven van de bedrijfszekerheid en (verplicht) meegroeien met ontwikkelingen van leveranciers (technologie) en wet- en regelgeving.

Onderwijsgebouwen

Wij werken op dit moment met de verordening 'Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Amersfoort'. Deze verordening hebben wij omdat het noodzakelijk is de toekenning van voorzieningen in de huisvesting voor basisonderwijs, speciale scholen voor basisonderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en (speciaal) voortgezet onderwijs te regelen.

Wij hebben het economisch claimrecht op de onderwijsgebouwen voor primair, speciaal en voortgezet onderwijs. Na een wijziging van de onderwijswetgeving op 1 januari 2015 zijn alle schoolbesturen verantwoordelijk voor het totale onderhoud en aanpassingen aan schoolgebouwen. Wij zijn verantwoordelijk voor nieuwbouw, uitbreiding en vervangende nieuwbouw. Wij hebben een Integraal Huisvestingsplan gemaakt om onderwijshuisvesting te vervangen en te verduurzamen. Samen met de schoolbesturen hebben we de mogelijkheden onderzocht om een overeenkomst te sluiten tot doordecentralisatie van de uitvoering van de gemeentelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting. Meer hierover kunt u vinden in programma 5.

Categorie	Afschrijvingsduur
Materiële vaste activa	
Automatisering:	
Netwerkbekabeling glas	10 jaar
Thin-cliënts'	6 jaar
Server software en licenties	3 á 5 jaar
Werkplekken	2 á 5 jaar
Data center voorzieningen	3 á 6 jaar
Inventaris:	
Meubilair	10jaar
Overige voorzieningen	5 á 15 jaar
Vervoermiddelen:	
Dienstauto's	5 jaar
Gebouwen:	
Scholen	40 jaar
Sporthallen/ gymzalen	40 jaar
Theatervoorzieningen en overige gebouwen	25 á 50 jaar
Kleed- en wasaccomodaties	25 jaar
Diverse noodlokalen	15 jaar
Terreinen:	
Sportterreinen	40 jaar
Speelterreinen	30 jaar
Kunstgrasvelden	10 jaar
Infrastructuur:	
Reconstructies en groot onderhoud wegen	25 á 40 jaar
Kademuren/ bruggen	50 jaar
Beschoeiingen	40 jaar
Houten bruggen	25 jaar
Verkeersregelininstallaties	10 jaar
Openbare verlichting masten	48 jaar
Openbare verlichting armaturen	24 jaar
Openbare verlichting kabels	60 jaar
Openbare verlichting schakelkasten	30 jaar

Financieringsparagraaf

Wethouder Hans Buijtelaar

E-mail: wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Financiën en belastingen (incl. deelnemingen en PPS-en)

Grondzaken /vastgoed

Mobiliteit

Sport

Vathorst

Stationsgebied

Ambitie

We streven naar de optimale financiering van de gemeentelijke inkomsten en uitgaven (op korte en lange termijn). Dit noemen we de treasury-functie. Om deze treasury-functie goed uit te voeren, kijken we naar de meerjarige liquiditeits-ontwikkeling van de gemeente en de renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt in Nederland. De treasury-functie voeren wij uit binnen de normen van de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording), de Wet FIDO (Wet Financiering Decentrale Overheden), de Wet HOF (Wet Houdbare Overheids Financiën) en het gemeentelijk Treasurystatuut.

Doelstellingen

Bij de begroting wordt afgewogen welke investeringen er op korte en lange termijn moeten plaatsvinden. Het is vervolgens onze taak om deze investeringen conform de kaders te financieren. We beperken ons tot de publieke taak en hanteren hierbij de volgende doelstellingen:

- er is voldoende financiering op de korte en lange termijn; zodoende kan er te allen tijde aan onze betaalverplichtingen worden voldaan;
- de risico's die aan de financiële transacties verbonden zijn worden beheerst en beperkt; het betreft het renterisico, het koersrisico en het debiteuren-/crediteurenrisico.
- de rentekosten van de leningen worden zoveel mogelijk beperkt;
- de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities worden zoveel mogelijk beperkt.

Onze inzet

We maken onderscheid tussen financiering en dekking. In deze paragraaf hebben we het over de financiering. Bij financiering gaat het om de vraag hoe we aan onze financiële en liquide middelen komen (bijv. door verkoop van gronden of door aangaan van geldleningen). Bij dekking gaat het om

de vraag hoe we middelen kunnen aanwenden om de begroting sluitend te houden (bijv. opbrengst uitkering gemeentefonds en belastingopbrengsten ter dekking van afschrijvingslasten).

De uitvoering van het financieringsbeleid vindt plaats binnen de kaders zoals gesteld in de Wet FIDO en de Wet HOF. Om vooral de financieringsrisico's te beperken staan in de Wet FIDO twee instrumenten: de **rente risiconorm** en de **kasgeldlimiet**. In de Wet HOF zijn de bepalingen opgenomen die betrekking hebben op het **beleggen van overtollige financieringsmiddelen** bij de Schatkist, het zogenaamde schatkistbankieren. Deze drie samen vormen de indicatoren voor ons treasurybeleid.

Tabel: FP.01 Effectindicatoren financiering

(bedragen x € 1.000,--)

	REKENING 2016	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
Rente risiconorm *1 (<)	33.000	89.870	93.184	93.883	90.518	88.206
Kasgeldlimiet *1 (<)	26.300	38.195	39.603	39.900	38.470	37.487
Schatkistbankieren drempel *2 (<)	0	3.370	3.494	3.521	3.394	3.308

*1) bron: Wet FIDO; 2) bron: Wet Hof

Renterisiconorm

De wettelijke rente risiconorm bepaalt dat jaarlijks maximaal 20% van het begrotingstotaal onderhevig mag zijn aan renteherziening en herfinanciering. Hiermee is een maximum gesteld aan het renterisico op de langlopende leningenportefeuille. Van renteherziening is sprake als in de leningsovereenkomst is bepaald dat de rente gedurende de looptijd in een bepaald jaar zal worden aangepast.

Herfinanciering is het aangaan van een nieuwe lening om de oude af te lossen. De rente risiconorm beperkt dus de aflossingen op de bestaande leningenportefeuille. Op een begrotingstotaal in 2018 van € 465,9 miljoen bedraagt de rente risiconorm voor onze gemeente € 93,2 miljoen (20%). In 2018 vindt voor € 30,8 miljoen aan aflossingen van bestaande leningen plaats. Er is derhalve nog ruimte voor het aantrekken van nieuwe langlopende leningen voor € 62,4 mln.

Tabel: FP.02 Verwacht renterisico

(bedragen x € 1.000,--)

	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
1. Omvang begroting	449.349	465.918	469.415	452.591	441.029
2. Renterisiconorm 20% (van 1)	89.870	93.184	93.883	90.518	88.206
3. Aflossingen en renteherzieningen (netto)	32.191	30.755	30.753	27.251	27.249
4. Ruimte onder de risiconorm	57.679	62.429	63.130	63.267	60.957

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is in de wet FIDO opgenomen om de directe gevolgen van een snelle rentestijging te beperken. De kasgeldlimiet bepaalt dat gemeenten hun financieringsbehoefte voor slechts een beperkt bedrag met kort geld (looptijd < 1 jaar) mogen financieren. Hierdoor worden de renterisico's op korte termijn beperkt. De norm is in de wet gesteld op 8,5% van het begrotingstotaal aan lasten (exclusief de stortingen in de reserves). Voor Amersfoort bedraagt de limiet in 2018 € 39,6 miljoen. De kasgeldlimiet wordt optimaal benut vanuit de gedachte dat rente van kortlopend geld (bijv. daggeld en kasgeld) vrijwel altijd lager is dan van langlopende leningen.

Tabel: FP.03 Berekende kasgeldlimiet

(bedragen x € 1.000,--)

	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
1. Omvang begroting	449.349	465.918	469.415	452.591	441.029
2. Kasgeldlimiet 8,5 % van 1	38.195	39.603	39.900	38.470	37.487

Koersrisico

Het koersrisico hangt sterk samen met het renterisico en heeft betrekking op (tussentijdse) koersdalingen van verhandelbare schuldtitels. Wij zijn niet in het bezit van deze schuldtitels en dus is het koersrisico niet aanwezig.

Debiteuren-/crediteurenrisico

Onder debiteurenrisico wordt hier verstaan het risico dat uitgezette geldleningen niet worden terugontvangen van marktpartijen. Conform de bepalingen van de Wet HOF mogen wij overtollige geldmiddelen alleen bij de schatkist beleggen. Daarom speelt dit risico hier niet.

Aan crediteuren wordt binnen 30 dagen betaald, zodra de factuur is geaccordeerd binnen de betreffende 30 dagen.

Schatkistbankieren

De Wet HOF verplicht de lagere overheden alle geldelijke overschotten bij het Ministerie van Financiën te beleggen, om zo het overheidstekort binnen de grenzen van de Europese doelstellingen te brengen en te houden. De Wet biedt, onder bepaalde voorwaarden, (lagere) overheden de mogelijkheid elkaar leningen te verstrekken. Dit kan voor beide partijen leiden tot gunstige rentecondities. Deze mogelijkheid zal bij het toekomstig aantrekken van langlopende geldleningen worden betrokken. Uit oogpunt van doelmatigheid is in de Wet een drempelbedrag opgenomen. Hiermee mag een bepaald bedrag buiten de schatkist worden gehouden. Tot een begrotingstotaal van € 500 miljoen is het drempelbedrag bepaald op 0,75% van het begrotingsvolume met een minimum van € 250.000. Voor begrotingstotalen boven de € 500 miljoen geldt een additionele drempel van 0,2% over dat deel dat de € 500 miljoen overstijgt. Voor Amersfoort geldt als drempel voor 2018 0,75% van € 465,9 miljoen, ofwel € 3,5 miljoen. Wij mogen dus een positief rekening-courantsaldo hebben van € 3,5 miljoen, voordat wij moeten beleggen in de schatkist. Gelet op onze rekening-courantpositie, alsmede de hoogte van het drempelbedrag, gaan wij er vanuit dat in 2018 geen storting in de schatkist zal worden gedaan.

Er vindt momenteel overleg plaats over een eventuele doordecentralisatie van de onderwijshuisvestingsmiddelen, - taken en bevoegdheden naar de schoolbesturen. Wanneer dit door gaat, kopen de schoolbesturen feitelijk de schoolgebouwen van ons over. Daarmee krijgen wij dan de beschikking over liquide middelen.

Tabel: FP.04 Berekenende drempel schatkistbankieren

(bedragen x € 1.000,--)

	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
1. Omvang begroting	449.349	465.918	469.415	452.591	441.029
2. drempel 0,75 % (van 1)	3.370	3.494	3.521	3.394	3.308

Methodiek rente-toerekening

Ter vergroting van de transparantie van het begrotings- en verantwoordingsproces wordt in deze paragraaf inzicht gegeven in de berekening van de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop de rente aan de investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de totstandkoming van de financieringsbehoefte.

Rentevisie

In september wordt de aankondiging van de ECB verwacht dat in januari 2018 een afbouw zal plaatsvinden van de hoeveelheid aankopen van obligaties. Hiermee wordt het, op dit gebied, door de ECB gevoerde ruime beleid wat getemperd.

Vanwege de gematigde inflatieverwachtingen zal de ECB op het gebied van de rente voorlopig een ruim monetair beleid blijven voeren. Dit beleid ondersteunt de economische groei in het eurogebied. De verwachting is dat de economie in alle EMU-landen samen in 2018 groeit tussen de 1,75% en 2% (gemiddeld). Onder invloed van het gematigde herstel verwachten wij een wat oplopende rente op zowel de geld- als kapitaalmarkt. Bij het toerekenen van de rente aan de berekende financieringsbehoefte in de (meerjaren) ramingen zijn wij van onderstaande percentages uitgegaan.

Tabel: FP.05 Toegepaste percentages financieringsbehoefte

	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
Geldmarkt rente	0,2%	0,3%	0,5%	0,8%	1,0%
Kapitaalmarkt rente	1,5%	1,8%	2,0%	2,5%	3,0%

Financieringsbehoefte

Om de financieringsbehoefte zo goed mogelijk te kunnen bepalen (wat verplicht is op grond van het BBV) is, op basis van ervaringsgegevens, uitgegaan van het gegeven dat niet alle geplande nieuwe investeringen, alsmede de aan- en verkoop van gronden volledig worden gerealiseerd in het eerste jaar en dat niet alle geplande mutaties in de reserves en voorzieningen daadwerkelijk plaatsvinden. Daarom is in de berekening voor deze uitgegaan van 50% van de geraamde bedragen. Aflossingen op geldleningen opgenomen geld, uitgezet geld en afschrijvingen zijn vaststaande bedragen en worden derhalve voor 100 % in de berekening meegenomen.

Afwijkingen op de uitgaven van de geplande investeringen en op de reserves en voorzieningen zullen, evenals de ontwikkeling van de rente, effect hebben op de berekende financieringsbehoefte en zullen budgettaire consequenties hebben.

Tabel: FP.06.01 Berekende financieringsbehoefte 2018

(bedragen x € 1.000,--)

			Bedrag	Rente
<u>Geraamde stand financieringsbehoefte 01-01-2018 afgerond</u>			51.000	
Waarvan kort geld	0,3%	30.000		90
Waarvan lang geld	1,8%	21.000		378
<u>Bij:</u>				
Investerings	50%	26.242	13.121	
Aflossingen op geldleningen o/g	100%	30.902	30.902	
Afname reserves	50%	9.218	4.609	
<u>Af:</u>				
Afschrijvingen	100%	-19.208	-19.208	
Aflossingen op geldleningen u/g	100%	-1.435	-1.435	
Verkoop gronden	50%	-12.876	-6.438	
Toename voorzieningen	50%	-3.181	-1.591	
Geraamde stand financieringsbehoefte 31-12-2018 en rente			70.961	468

Tabel: FP.06.02 Berekende financieringsbehoefte 2019

(bedragen x € 1.000,--)

			Bedrag	Rente
<u>Geraamde stand financieringsbehoefte 01-01-2019 afgerond</u>			71.000	
Waarvan kort geld	0,5%	30.000		150
Waarvan lang geld	2,0%	41.000		820
<u>Bij:</u>				
Investerings	50%	28.176	14.088	
Aflossingen op geldleningen o/g	100%	30.902	30.902	
<u>Af:</u>				
Afschrijvingen	100%	-20.340	-20.340	
Aflossingen op geldleningen u/g	100%	-1.165	-1.165	
Verkoop gronden	50%	-15.410	-7.705	
Toename reserves	50%	-1.241	-621	
Toename voorzieningen	50%	-11.637	-5.819	
Geraamde stand financieringsbehoefte 31-12-2019 en rente			80.341	970

Tabel: FP.06.03 Berekende financieringsbehoefte 2020

(bedragen x € 1.000,--)

			Bedrag	Rente
<u>Geraamde stand financieringsbehoefte 01-01-2020 afgerond</u>			80.000	
Waarvan kort geld	0,8%	30.000		240
Waarvan lang geld	2,5%	50.000		1.250
<u>Bij:</u>				
Investerings	50%	15.182	7.591	
Aflossingen op geldleningen o/g	100%	27.402	27.402	
<u>Af:</u>				
Afschrijvingen	100%	-20.547	-20.547	
Aflossingen op geldleningen u/g	100%	-1.110	-1.110	
Verkoop gronden	50%	-8.234	-4.117	
Toename reserves	50%	-6.323	-3.162	
Toename voorzieningen	50%	-11.353	-5.677	
Geraamde stand financieringsbehoefte 31-12-2020 en rente			80.381	1.490

Tabel: FP.06.04 Berekende financieringsbehoefte 2021

(bedragen x € 1.000,--)

			Bedrag	Rente
<u>Geraamde stand financieringsbehoefte 01-01-2021 afgerond</u>			80.000	
Waarvan kort geld	1,0%	30.000		300
Waarvan lang geld	3,0%	50.000		1.500
<u>Bij:</u>				
Investerings	50%	14.622	7.311	
Aflossingen op geldleningen o/g	100%	27.402	27.402	
<u>Af:</u>				
Afschrijvingen	100%	-21.006	-21.006	
Aflossingen op geldleningen u/g	100%	-1.099	-1.099	
Verkoop gronden	50%	-283	-142	
Toename reserves	50%	-2.001	-1.001	
Toename voorzieningen	50%	-11.982	-5.991	
Geraamde stand financieringsbehoefte 31-12-2021 en rente			85.475	1.800

Berekening rentepercentage grondexploitaties 2018 tot en met 2021

Door de commissie BBV is bepaald dat de rente toerekening aan de grondexploitaties moet worden beperkt tot de werkelijk betaalde rente over het vreemd vermogen. Het over het vreemd vermogen te hanteren rentepercentage moet worden bepaald door het gewogen gemiddeld rentepercentage van de bestaande leningportefeuille, naar verhouding vreemd vermogen / totaal vermogen. De verhouding vreemd vermogen / totaal vermogen is bepaald vanuit de vastgestelde balans van het gemeentelijk jaarverslag 2016.

Het rekenpercentage van de rente voor de grondexploitaties is voor de (meerjaren) raming 2018 tot en met 2021 bepaald op 2,6%.

Tabel: FP.07 Berekening rentepercentage Grondexploitaties 2018-2021

	1-1-2018	1-1-2019	1-1-2020	1-1-2021
Leningportefeuille	288.602	257.701	226.799	199.397
Boekrente	9.787	8.769	7.877	7.003
Gewogen gemiddeld rentepercentage	3,39%	3,40%	3,47%	3,51%
Vreemd vermogen	537.861	535.197	522.085	502.374
Totaal vermogen	698.692	692.646	687.496	678.083
Berekend percentage	2,61%	2,63%	2,64%	2,60%

Toerekening rente en renteresultaat

In deze paragraaf dient inzicht te worden gegeven in de berekening van de rentelasten, de wijze waarop de rente wordt toegerekend aan de taakvelden en het renteresultaat. In onderstaand overzicht wordt dit zichtbaar gemaakt.

Het rente - omslagpercentage is voor de (meerjaren) raming 2018 tot en met 2021 bepaald op 1,7%.

Tabel: FP.08 Renteschema 2018 tot en met 2021

(bedragen x € 1.000,--)

	1-1-2017	1-1-2018	1-1-2019	1-1-2020
externe rentelasten korte en lange financiering	11.366	11.029	10.913	10.413
externe rentebaten	-2.350	-2.173	-2.286	-2.262
door te rekenen rente	9.016	8.856	8.626	8.151
rente aan grondexploitaties	-2.225	-1.890	1.489	1.275
rente abp-lease naar taakveld	-858	827	-794	-758
saldo door te rekenen rente	5.933	7.794	9.322	8.668
rente eigen vermogen (bestemmingsreserves)	0	0	0	0
rente voorzieningen (contante waarde)	0	0	0	0
aan taakvelden toe te rekenen rente	5.933	7.794	9.322	8.668
werkelijk toegerekende rente (rente-omslag)	8.190	8.492	8.891	8.874
Renteresultaat	2.256	698	-431	205
Rentepercentage aan taakvelden toegerekende rente	1,71%	1,67%	1,57%	1,40%

Verloop opgenomen geldleningen

Tabel: FP.09.01 Verloop opgenomen geldleningen

(bedragen x € 1.000,--)

Naam relatie	01-01-2018 Omvang	31-12-2018 Omvang	Begin looptijd	Einde looptijd	Rente- percentage
Caritasvereniging parochie St. Martinus	9	9	1991	2099	7,50
Caritasvereniging St. Joseph	4	4	1991	2099	7,50
Diakonie Ned.Hervormde Gemeente	4	4	1991	2099	7,50
nv Bank Nederlandse Gemeenten	416	378	1998	2028	5,36
nv Bank Nederlandse Gemeenten	1.044	957	1999	2029	5,43
nv Bank Nederlandse Gemeenten	275	220	2002	2022	5,13
Nederlandse Waterschapsbank nv	6.000	5.000	2003	2023	4,44
Nederlandse Waterschapsbank nv	932	777	2003	2023	4,61
Nederlandse Waterschapsbank nv	6.000	5.000	2003	2023	4,63
Nederlandse Waterschapsbank nv	8.000	7.000	2005	2025	3,66
nv Bank Nederlandse Gemeenten	6.750	6.000	2006	2026	4,21
nv Bank Nederlandse Gemeenten	107.502	101.768	2006	2036	4,52
Nederlandse Waterschapsbank nv	10.000	9.000	2007	2027	4,54
nv Bank Nederlandse Gemeenten	11.000	10.000	2008	2028	4,51
nv Bank Nederlandse Gemeenten	6.000	5.000	2008	2023	4,85
nv Bank Nederlandse Gemeenten	7.000	3.500	2009	2019	4,13
nv Bank Nederlandse Gemeenten	12.000	11.000	2009	2029	4,34
Nederlandse Waterschapsbank nv	10.667	9.333	2010	2025	3,52
Nederlandse Waterschapsbank nv	13.000	12.000	2010	2030	3,74
nv Bank Nederlandse Gemeenten	10.500	9.750	2011	2031	3,45
nv Bank Nederlandse Gemeenten	7.500	6.000	2012	2022	2,53
nv Bank Nederlandse Gemeenten	12.000	10.000	2013	2023	1,88
Nederlandse Waterschapsbank nv	12.000	10.000	2013	2023	1,88
nv Bank Nederlandse Gemeenten	40.000	35.000	2015	2025	0,66
Totaal	288.602	257.700			

Verloop uitgezette geldleningen

Tabel: FP.09.02 Verloop uitgezette geldleningen

(bedragen x € 1.000,--)

Naam relatie	01-01-2018 Omvang	31-12-2018 Omvang	Begin looptijd	Einde looptijd	Rente- percentage
nv Amersfoortse Mij tot Stadsherstel	147	124	1993	2023	3,00
Veiligheidsregio Utrecht	33	30	1997	2027	6,05
nv Amersfoortse Mij tot Stadsherstel	500	433	1997	2024	1,86
Veiligheidsregio Utrecht	635	582	1999	2029	5,43
Grondexploitatiebedrijf Amersfoort bv	4.600	4.600	2015	2099	0,00
Totaal	5.915	5.769			

De afgelopen jaren is de hoeveelheid opgenomen (en uitgezette) geldleningen fors afgenomen. Bedroeg ultimo 2014 de hoeveelheid opgenomen geldleningen nog € 419 miljoen; ultimo 2018 verwachten we dat daar nog maar € 257 mln. van over is. Dat is een afname van € 161 mln. De hoeveelheid uitgezette geldleningen is in dezelfde periode met € 86 mln. afgenomen van € 92 mln. naar € 6 mln.

EMU-saldo

De Europese afspraken die in de wet HOF zijn vastgelegd, gaan over de reductie van het begrotingstekort en de staatsschuld. Het Rijk en de mede-overheden leveren een gelijkwaardige inspanning hiervoor. De norm voor de gezamenlijke gemeenten is bepaald op een negatief EMU-saldo van 0,38 % van het BBP (Bruto Binnenlands Product). De sanctie bij overschrijding van de norm die in de Wet is opgenomen, werd in de afgelopen kabinetsperiode niet toegepast.

Tabel: FP.10 Berekening EMU-saldo

(bedragen x € 1.000.000,--)

	2017 volgens realisatie begroting 2017, aangevuld met raming resterende periode	2018 volgens begroting 2018	2019 volgens meerjaren-raming in begroting 2018	2020 volgens meerjaren-raming in begroting 2018	2021 volgens meerjaren-raming in begroting 2018
+01 Exploitatiesaldo vóór toevoeging c.q. onttrekking reserves	1,5	1,3	-1,4	-10,3	-13,4
+02 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	18,0	19,1	20,4	20,6	22,7
+03 Bruto dotaties aan de voorzieningen ten laste van de exploitatie	10,0	10,0	12,4	12,2	12,2
-04 Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-31,0	-23,5	-46,7	-25,1	-14,6
+05 Baten uit bijdragen van andere overheden etc.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
+06 Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
-07 Aankoop gronden en uitgaven bouw-, woonrijp maken e.d.	-18,0	0,0	0,0	0,0	2,0
+08 Baten bouwgrondexploitatie	0,0	8,9	10,6	5,2	0,0
-09 Lasten op balanspost voorzieningen	-11,0	-19,9	-13,1	-13,7	-14,0
-10 Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 01 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks t.l.v. reserves	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
-11 Verkoop van effecten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	-30,5	-4,0	-17,9	-11,1	-5,1

Lokale Lasten

Wethouder Hans Buijtelaar

E-mail: wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Financiën en belastingen (incl. deelnemingen en PPS-en)

Grondzaken /vastgoed

Mobiliteit

Sport

Vathorst

Stationsgebied

Doelstellingen

- Lasten die reëel zijn bij het voorzieningenniveau. Bij de kwaliteit en het voorzieningenniveau van een stad als Amersfoort horen lokale lasten die beperkt blijven, maar wél reëel en op een gemiddeld niveau zijn.
- Kostendekkend opleggen van rioolheffing, afvalstoffenheffing en leges/retributies.

Onze inzet

De ontwikkeling van de onroerende-zaakbelasting wordt voor het jaar 2018 gekenmerkt door een tweetal elementen: peilaanpassing en het effect van de herstelbegroting 2015. Gezamenlijk zorgt dit voor een verhoging van de OZB met 4,3%.

Inwoners met een minimuminkomen die de lokale lasten niet kunnen betalen, kunnen kwijtschelding krijgen. Dit geldt ook voor de privéaanslag van ondernemers met een minimum inkomen.

We zorgen voor een tijdige en correcte verzending van waardebeschikkingen en belastingaanslagen. Beschikkingen en aanslagen worden zoveel mogelijk met dagtekening 31 januari, maar uiterlijk met dagtekening 28 februari (wettelijke termijn) verzonden. Ook de afhandeling van bezwaarschriften vindt tijdig plaats. De termijn voor het doen van een uitspraak is het einde van het kalenderjaar, maar Amersfoort rondt dat traject vóór 1 oktober af. We verlenen kwijtschelding zo mogelijk geautomatiseerd; schriftelijke verzoeken handelen we binnen een gemiddelde termijn van 50 dagen af.

Openbaarheid WOZ-waarde

Sinds 1 oktober 2016 zijn WOZ-waarden van woningen openbaar. Door de gerealiseerde aansluiting van Amersfoort op de landelijke voorziening (LV-WOZ) voldoen wij aan deze wettelijke plicht.

Van m3 naar m2

In september 2016 heeft de Waarderingskamer het besluit genomen om met een overgangstermijn van vijf jaar alle gemeenten en uitvoeringsorganisaties de woningen verplicht te laten taxeren op basis van de gebruiksoppervlakte. De belangrijkste reden daartoe is dat dit beter aansluit bij de markt. Immers in nagenoeg alle (internet) advertenties voor de verkoop van woningen staat de gebruiksoppervlakte van de woning centraal. Op dit moment wordt er binnen de gemeente Amersfoort voor woningen nog getaxeerd op basis van kubieke meters inhoud (m3). Dit houdt dus in dat er een omvangrijke conversie moet gaan plaatsvinden van inhoud (m3) naar oppervlakte (m2) voor alle woningen binnen onze gemeente. Het simpelweg overnemen van de oppervlakte vanuit de BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen) is hierbij niet toegestaan. Onder andere omdat de eisen die de Waarderingskamer stelt aan de kwaliteit van de berekeningen hoger zijn dan die worden gesteld bij de BAG. Uiterlijk belastingjaar 2022 moet de overgang naar taxeren op basis van gebruiksoppervlakte gerealiseerd zijn. Dit is een project passend in de ontwikkeling van het stelsel van basisregistraties.

Aansluiting op de berichtenbox van MijnOverheid

In 2017 is de afdeling Belastingen aangesloten op de berichtenbox van MijnOverheid. Dit betekent dat WOZ-beschikkingen/aanslagbiljetten gemeentelijke belastingen en aanmaningen, beveiligd in de berichtenbox worden geplaatst als inwoners daarvoor toestemming hebben gegeven. Voor bedrijven komt er een bedrijvenvariant. 46% van alle privé-aanslagen wordt al via de berichtenbox verzonden. Verwacht wordt dat dit percentage zal stijgen.

Betalingstermijnen aanslagen

Voor aanslagen die via automatische incasso worden geïnd gelden 10 termijnen. In 2017 is het aantal termijnen vergroot van 6 naar 10 en de ervaringen daarmee zijn goed. Ruim 70% van de belastingbetalers betaalt via automatische incasso. Het aantal termijnen zal in 2018 worden gehandhaafd. Aanslagbedragen van meer dan € 5.000 kunnen overigens niet via automatische incasso worden geïnd. Daarvoor geldt een betaaltermijn van een maand. Voor overige niet-automatische incasso's gelden twee betaaltermijnen.

In het vervolg van deze paragraaf lichten wij onze beleidsvoornemens nader toe. Voor de indicatoren verwijzen wij naar programma 12 van de begroting.

Onroerende-zaakbelasting (OZB)

Tariefsontwikkeling

De reguliere peilaanpassing is bepaald op 2%. Daarnaast is in de herstellbegroting uit 2015 opgenomen dat de OZB in 2018 met € 1,3 mln. zou worden verhoogd. Die verhoging is niet helemaal nodig, omdat € 0,4 mln. kan worden opgevangen vanuit incidentele middelen. Concreet wordt de verhoging derhalve € 0,9 mln. (2,3%) plus de peilaanpassing, gezamenlijk 4,3%. Ook was in de herstellbegroting opgenomen dat de precariobelasting in 2018 zou worden verhoogd met € 1,3 mln. en dat wanneer de precariobelasting zou worden afgeschaft of beperkt deze verhoging zou worden opgenomen in de OZB. In een eerder stadium is echter besloten de verhoging pas in 2019 te effectueren, zodat dit nu geen invloed heeft op de OZB.

Herwaardering

Voor het belastingjaar 2018 zal de OZB worden gebaseerd op de nieuwe taxatiewaarden per 1 januari 2017. Vanuit het oogpunt van stabiliteit en voorspelbaarheid hebben schommelingen van WOZ-waardes geen invloed op de hoogte van de gemiddelde aanslag OZB. Niet wanneer waardes dalen, maar ook niet als waardes stijgen. Bij de tariefaanpassing voor 2018 zullen wij ervoor zorgen dat *als gevolg van de herwaardering* de tarieven in *procenten* weliswaar lager zijn, maar dat de aanslag OZB in *centen* gelijk blijft. Wel kan het natuurlijk zo zijn dat bepaalde typen onroerend goed een waardeontwikkeling laten zien die van het gemiddelde afwijkt, hetgeen dan ook tot een hogere of lagere belastingaanslag zal leiden. Vooral voor woningen geldt dat de waardeontwikkeling voor sommige categorieën fors is. Uit de eerste resultaten van de herwaardering zijn flinke schommelingen te zien tussen wijken en typen woningen. De afwijkingen variëren van een stijging van enkele procenten tot waardestijgingen van wel 20%. Juist bij grote waardestijgingen zullen belastingplichtigen meer dan gemiddeld bijdragen aan OZB en rioolheffing. Dat feit brengt naar alle waarschijnlijkheid met zich dat een groter aantal Amersfoorters contact zoekt of bezwaar maakt.

Bij de belastingvoorstellen gaan wij nader in op de uitkomsten van de herwaardering en zullen dan eveneens de nieuwe gemiddelde WOZ-waarde opnemen (verplichte indicator BBV).

Samenwerking met inwoners en bedrijven

Wij streven naar een zo goed mogelijke herwaardering, vertrouwen in deze waardering en naar een minimaal aantal bezwaarschriften. Daarom stuurt de afdeling Belastingen jaarlijks een zogenaamde voormelding aan enkele duizenden eigenaren van onroerend goed. Eigenaren krijgen een geprognosticeerde WOZ-waarde, met daarbij een onderbouwing van de totstandkoming van die waarde. Dat alles in een digitale omgeving, die benaderbaar is via DigiD. Met een respons van zo'n 25% worden door de voormelding vooraf eventuele gebreken, verbouwingen etc. onderkend. Niet alleen het aantal bezwaarschriften neemt daardoor af, maar ook het vertrouwen in een WOZ-waarde waar eigenaren invloed op kunnen hebben, neemt toe.

Daarnaast is de mogelijkheid om contact op te nemen met de taxateur en met hem of haar te overleggen over de totstandkoming van de WOZ-waarde. Ook wanneer de aanslag/WOZ-beschikking al is opgelegd en de inwoner of het bedrijf hierover vragen heeft, of als hij het niet eens is met de waarde. Dat past in een informelere benadering van geschilsituaties. Immers, een juridisch juiste

duiding van een geschil, betekent niet automatisch dat een probleem is opgelost. Zonder afbreuk te doen aan de procedurele rechtvaardigheid, zijn er mogelijkheden om te zorgen voor effectieve geschilbeslechting. Het grote voordeel voor inwoners en bedrijven is dat zij niet per definitie bezwaar moeten maken om tot een oplossing te komen. Zo lossen we samen een probleem op.

Om de inwoners en bedrijven helder en bondig inzicht te geven hoe de OZB tot stand komt wordt er een informatief filmpje gepubliceerd op YouTube en de website van de gemeente Amersfoort.

Afvalstoffenheffing

Algemeen

De afvalstoffenheffing wordt kostendekkend geheven. Dat wil zeggen dat ook de kwijtschelding, oninbaarverklaringen en een deel van de kosten van straatreiniging door worden berekend in de tarieven. Dit beleid van volledige kostendekking zetten wij ook in 2018 voort. De gehanteerde heffingssystematiek met twee tarieven, een (lager) tarief voor eenpersoonshuishoudens en een (hoger) tarief voor meerpersoonshuishoudens, blijft bestaan in 2018.

Kostenontwikkelingen

De kosten voor Rova (inzameling) en Avu (verwerking) volgen een trendmatige ontwikkeling.

De kostenbasis van de afvalstoffenheffing ziet er in 2018 als volgt uit:

Tabel: PL.01 Kostenbasis afvalstoffenheffing

(bedragen x € 1,--)

	Specificatie	Bedrag
AVU		3.389.200
ROVA		8.332.832
Zwerfafval		1.076.800
Compensabele BTW		2.431.300
Oninbaar		51.000
Kwijtschelding		1.032.000
Overige kosten		768.253
Opbrengst oud papier en PMD		-1.434.995
Kostenbasis 2018		15.646.390
Specificatie overige kosten		
Diensten van derden	214.000	
Kapitaallasten	10.260	
Lasten voor inning (incl.loonindexering)	174.600	
Directe en indirecte lasten	200.388	
Overhead	169.005	
Totaal overige kosten	768.253	

Tarieven

De stijging van de kostenbasis leidt tot een verhoging van de afvalstoffenheffing met zo'n € 4 per huishouden, ongeveer 2%. Eenpersoonshuishoudens betalen in 2018 een bedrag van € 205,92 (was € 201,24), meerpersoonshuishoudens € 256,20 (was € 252,00). Beide tarieven zijn verplichte indicatoren voor het BBV.

Rioolheffing

Algemeen

De rioolheffing wordt geheven voor bekostiging van beheer en onderhoud van het gemeentelijk rioleringsstelsel. Evenals de afvalstoffenheffing is de rioolheffing kostendekkend. De kosten van kwijtscheldingen, oninbaarverklaringen en het grondwaterbeheer zitten in deze heffing verwerkt, als ook een deel van de kosten voor straatreiniging.

Kostenontwikkelingen

De kostenbasis is ten opzichte van 2017 gestegen, met name door een verhoging van de posten diensten aan derden (en inherent daaraan de btw) en directe en indirecte lasten. De ontwikkeling van de kostenbasis wordt deels opgevangen door areaaluitbreiding. Resumerend komt de rioolheffing daarmee in 2018 gemiddeld 3,2% hoger uit dan in 2017.

De kostenbasis van de rioolheffing ziet er in 2018 als volgt uit:

Tabel: PL.02 Kostenbasis rioolheffing

(bedragen x € 1,--)

	Specificatie	Bedrag
Dotaties aan voorzieningen		5.659.827
Kwijtschelding		152.000
Oninbaar		39.000
Straatreiniging		673.000
Beheer wegen en watergangen		750.000
Compensabele BTW		1.859.800
Overige kosten		3.691.862
Kostenbasis 2018		12.825.489
Specificatie overige kosten		
Diensten van derden	1.480.400	
ROVA	1.306.908	
Lasten voor inning (incl.loonindexering)	174.600	
Dienstverlening wijkbeheer	401.162	
Directe en indirecte lasten	178.488	
Overhead	150.304	
Totaal overige kosten	3.691.862	

Herwaardering

Voor de rioolheffing geldt dat de aanslag is gebaseerd op de WOZ-waarde van het pand. De hoogte van de tarieven is daarom afhankelijk van de uitkomst van de herwaardering. Evenals bij de OZB is de ontwikkeling van de WOZ-waardes niet relevant voor de hoogte van de gemiddelde aanslag. Voor de tarieven en de uitkomst van de herwaardering Wet WOZ verwijzen wij u naar de belastingvoorstellen.

Precariobelasting nutsbedrijven

Het Rijk heeft de precariobelasting voor ondergrondse infrastructuur voor nutsbedrijven beperkt. Gemeenten die deze belasting in 2016 al hieven mogen deze nog tot en met 2021 blijven heffen met maximaal het tarief dat gold in 2016. Amersfoort valt binnen deze overgangsregeling, maar dat betekent wel dat de voorziene verhoging in 2019 geen doorgang kan vinden. Deze wordt conform raadsbesluit verwerkt in de OZB. Daarnaast is in de kadernota besloten de precario voor nutsbedrijven vanaf 2019 in vier gelijke tranches af te bouwen en de vermindering van de precario op te nemen in de OZB. Voor het jaar 2018 heeft dit nog geen gevolgen.

Overige belastingen en rechten

De hondenbelasting en de (overige) precariobelasting volgen in 2018 de peilaanpassing, die geraamd is op 2%. Bij vrijwel alle overige heffingen zijn de tarieven gebaseerd op 100% kostendecking. Dit betekent dat daarin in 2018 alle kostenontwikkelingen ten opzichte van 2017 zijn verwerkt. Bij de paspoorten/identiteitskaarten is dit niet het geval, aangezien het Rijk hiervoor maximumtarieven heeft vastgesteld. Ook voor rijbewijzen is door het Rijk een maximumtarief ingesteld. Het tekort op deze leges wordt gedekt uit de algemene middelen. Voor de tarieven en onderbouwingen verwijzen wij u naar de belastingvoorstellen.

Lastenontwikkeling burgers

In het volgende overzicht is aangegeven hoe de ontwikkelingen in de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing, uitgaande van de hiervoor uiteengezette beleidsvoornemens, bij benadering voor de gemiddelde burger uitwerken. Wij benadrukken dat het hier gaat om het statistische begrip gemiddelde burger in een woning van € 228.000 (gemiddelde WOZ-waarde per 1/1/2016, verplichte indicator BBV). Voor individuele burgers zal de feitelijke lastenontwikkeling anders kunnen zijn dan hieronder vermeld. Dat is afhankelijk van de economische waarde van de woning en van de vraag of hij/zij in aanmerking komt voor kwijschelding.

Met deze kanttekeningen ontstaat het volgende beeld van de gemiddelde lastenontwikkeling in 2018 (percentages wijken af als gevolg van afrondingsverschillen):

Tabel: PL.03 Lastenontwikkeling burgers

(bedragen x € 1,--)

Eenpersoonshuishoudens	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018	ONTWIKKELING
OZB-gebruikersdeel	0	0	
Rioolheffing-gebruikersdeel	55	57	3,6%
Afvalstoffenheffing	201	205	2,0%
Lasten huurders	256	262	2,3%
OZB-eigenarendeel	321	335	4,3%
Rioolheffing-eigenarendeel	69	71	2,9%
Lasten eigenaren / bewoners	646	668	3,4%
Meerpersoonshuishoudens	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018	ONTWIKKELING
OZB-gebruikersdeel	0	0	
Rioolheffing-gebruikersdeel	55	57	3,6%
Afvalstoffenheffing	252	256	1,6%
Lasten huurders	307	313	2,0%
OZB-eigenarendeel	321	335	4,3%
Rioolheffing-eigenarendeel	69	71	2,9%
Lasten eigenaren / bewoners	697	719	3,2%

Lastenontwikkeling bedrijven

Hieronder geven wij aan hoe de jaarlijkse gemeentelijke lasten zich in 2018 voor een gemiddeld bedrijf ontwikkelen. Wij zijn daarbij uitgegaan van een gemiddelde waarde van een bedrijfspand van € 657.000 (WOZ-waarde per 1/1/2016).

Tabel: PL.04 Lastenontwikkeling bedrijven

(bedragen x € 1,--)

Bedrijven (cq niet-woningen)	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018	ONTWIKKELING
OZB-gebruikersdeel	1.638	1.708	4,3%
Rioolheffing-gebruikersdeel	396	408	3,0%
Lasten huurders	2.034	2.116	4,0%
OZB-eigenarendeel	2.004	2.090	4,3%
Rioolheffing-eigenarendeel	535	552	3,1%
Lasten eigenaren	2.539	2.642	4,1%
Lasten eigenaren/gebruikers	4.573	4.758	4,0%

Kwijtschelding van belastingen

Net als in voorgaande jaren worden de maximale mogelijkheden tot het verlenen van kwijtschelding benut. Kwijtschelding is mogelijk voor de OZB, de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de hondenbelasting (max. 1 hond). Of kwijtschelding wordt verleend hangt af van de betalingscapaciteit van belastingschuldigen. Bij de bepaling daarvan houden wij rekening met 100% van de kosten van levensonderhoud zoals die normatief zijn opgenomen in de landelijke richtlijnen voor het kwijtscheldingsbeleid. Van de mogelijkheid om lagere normen (90% of 95%) te hanteren is bewust geen gebruik gemaakt om zodoende de meest ruimhartige kwijtschelding te kunnen verlenen. Ook ondernemers komen voor kwijtschelding van de privé-aanslag in aanmerking. Aan bijstandsgerechtigden, inwoners die uitsluitend een AOW-uitkering hebben en ondernemers met een BBZ-uitkering wordt in de regel geautomatiseerd kwijtschelding verleend. Deze groep, groot zo'n 3.500 belastingplichtigen, hoeft dus geen verzoek om kwijtschelding in te dienen. De gemeente handelt daar proactief door met verleende toestemming van belastingplichtigen gegevens te laten toetsen bij het Inlichtingenbureau, een onderdeel van het Bureau Keteninformatisering Werk & Inkomen (BKWI). Voor precariobelasting is geen kwijtschelding mogelijk. Deze wordt opgelegd aan de nutsbedrijven, die de precariobelasting opnemen in de tarieven.

Opbouw belastingramingen

Tabel: PL.05 Belastingramingen

(bedragen x € 1.000,--)

	REKENING 2016	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
Afvalstoffenheffing	15.083	15.496	15.646	16.052	16.354	16.634
OZB	38.867	40.371	42.447	44.485	46.372	48.054
Hondenbelasting	642	671	685	685	685	685
Precariobelasting	2.491	2.449	2.452	1.877	1.302	727
Rioolheffing	12.319	12.367	12.825	13.038	13.193	13.372
TOTAAL	69.402	71.355	74.056	76.138	77.906	79.472

Grondbeleid

Wethouder Hans Buijtelaar

E-mail: wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Financiën en belastingen (incl. deelnemingen en PPS-en)

Grondzaken /vastgoed

Mobiliteit

Sport

Vathorst

Stationsgebied

Ambitie

Wij realiseren en faciliteren projecten en gebiedsontwikkelingen die passen in het gemeentelijk beleid. In dat verband verwerven wij vastgoed, we beheren het (tijdelijk) en verkopen het, binnen de financiële en juridische kaders.

Grondbeleid

Wij willen de stad Amersfoort verder ontwikkelen, in samenwerking en/of samenspraak met de inwoners en ondernemers en andere partijen in de stad. De **Nota Grondbeleid** sluit hierbij aan. Het grondbeleid wordt ingezet om te faciliteren, te registreren, te verbinden en te verleiden.

Gebiedsontwikkelingen zijn zeer uiteenlopend en veranderen in de loop van de tijd. Per ontwikkeling passen we maatwerk toe. Wij benoemen bij de start van een ontwikkeling onze gewenste rol en het instrumentarium dat we zullen inzetten. Als gemeentelijke doelstellingen niet gerealiseerd (kunnen) worden door anderen of als we een ontwikkeling op gang willen brengen, zetten we actief grondbeleid in. Bijvoorbeeld bij de ontwikkeling van het stationsgebied. Een actieve rol zal altijd vooraf gegaan worden door een risico- en financiële analyse.

Wij maken gebruik van contractvormen en financieringen die kunnen inspelen op initiatieven en bijzondere omstandigheden. We onderzoeken de hele keten van (maatschappelijke) waardecreatie om gebiedsontwikkelingen financieel haalbaar te maken.

Wij zetten tijdelijk gebruik van vastgoed in om initiatieven met een (maatschappelijke) meerwaarde te faciliteren. Tijdelijk gebruik kan daarmee een bijdrage leveren aan de leefbaarheid, economische ontwikkeling of place making en een startruimte voor initiatieven vormen. Als we gemeentelijk vastgoed verkopen, onderzoeken wij eerst of (sociale) woningbouw mogelijk is. Daarnaast zal het aspect maatschappelijke waardecreatie meegenomen worden bij het bepalen van de verkoopstrategie.

Wij gaan starten met programmamanagement voor de werklocaties. Als gevolg hiervan zal integraler worden gewerkt en is sprake van een betere coördinatie op de inzet van de gemeente. Dit heeft naar verwachting een gunstig effect op het uitgifteniveau.

Wij zijn ons bewust van de vele onzekerheden die (de nieuwe manier van) gebiedsontwikkeling met zich meebrengt en sturen daarom strak op de financiën. Dit doen we met behulp van scenarioanalyses, risicomanagement en stapsgewijze besluitvorming zodat tijdig ingegrepen en bijgestuurd kan worden. Voor eventuele tekorten zal de voorziening onderhanden werk direct aangevuld worden.

Ontwikkelingen op het gebied van regelgeving

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is sinds 1 januari 2016 aangescherpt. Hierdoor waren er diverse aanpassingen noodzakelijk in de wijze waarop de grondexploitaties opgesteld en berekend worden. De belangrijkste wijzigingen zijn: het laten vervallen van de categorie “Niet In Exploitatie Genomen Gronden”, het op andere wijze toerekenen van rente, de maximale looptijd van 10 jaar, het niet meer mogen opnemen van kosten voor onvoorzien en aansluiting bij de kostensoortenlijst BRO. Met deze aanpassingen is aansluiting gezocht bij de regelgeving rondom de vennootschapsbelasting.

Bij de herziening van de grondexploitaties 2016 zijn al deze wijzigingen doorgevoerd (zie voor uitgebreide toelichting https://www.amersfoort-telt.nl/sites/default/files/begroting_pdf/Jaarstukken%20Collegeversie%202016%20dd%2030%20mei-1.pdf

Door deze wijzigingen hadden de grondexploitaties bij de jaarrekening 2016 een groot positief saldo. Daar staat tegenover, dat in de grondexploitaties (nagenoeg) geen budget voor onvoorzien meer aanwezig is en onverwachte gebeurtenissen, kleine planwijzigingen of vertragingen niet meer binnen de grondexploitaties opgevangen kunnen worden. Ter afdekking van deze risico's is bij de jaarrekening, binnen de saldireserve een compartiment voor de grondexploitaties ingesteld en heeft een dotatie van € 6,7 miljoen plaatsgevonden. Jaarlijks zal bij de herziening bepaald worden of dit voldoende is om de risico's binnen de grondexploitaties op te kunnen vangen.

Conform de BBV regels is al het te verkopen vastgoed en gronden ondergebracht bij de materiële vaste activa. De kosten die gemaakt worden in de planontwikkelingsfase van nieuwe gebieds- en/of vastgoedontwikkelingen (de initiële projecten) zullen gefinancierd worden vanuit de Reserve Ruimtelijke Investeringen (RRI). Jaarlijks zal bekeken worden of een aanvulling van deze Reserve noodzakelijk is. Dekking kan komen van positief saldo van grondexploitaties of verkoop van vastgoed.

De richttermijn voor de looptijd van een grondexploitatie is gemaximeerd naar 10 jaar. Voor de grondexploitatie Wieken Noord heeft de raad toestemming gegeven om hier vanaf te wijken.

Tot 2016 was de werkwijze van de gemeente Amersfoort om winst pas te nemen op het moment dat er geen risico's meer in de grondexploitatie zitten. Nieuwe regelgeving schrijft voor de winst eerder te nemen, op het moment dat deze daadwerkelijk ontstaat. In aanvulling op de in 2014 vastgestelde nota grondbeleid zullen wij in de loop van 2017 nieuwe afspraken maken over het moment waarop winst genomen wordt, de bestemming van de winst en de verhouding tot de resterende risico's in grondexploitatie. Conform het huidige financiële beleid zijn voorwaarden hierbij het voorzichtigheidsbeginsel en het adequaat afdekken van risico's.

Per 1 januari 2016 zijn gemeenten verplicht om over winstgevende activiteiten vennootschapsbelasting (VPB) te betalen. Tot op heden geven de berekeningen aan, dat de grondexploitaties niet belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting zijn. Echter, omdat deze regelgeving nieuw en complex is, geven wij de waarschuwing af dat mocht de belastingdienst eventueel wel aanleiding zien de grondexploitaties aan te merken als VPB-plichtig, er sprake is van een totaal risico van ca. € 1,5 miljoen.

Jaarlijks zullen de grondexploitaties op de VPB getoetst worden.

Ontwikkelingen woningmarkt

De woningmarkt stijgt verder door. De woningprijzen in de regio Amersfoort zijn afgelopen jaar met circa 13% gestegen. Het aantal verkopen daalt licht als gevolg van een stagnerend aanbod. De behoefte aan woningen in Amersfoort is en blijft groot. Daarom zetten wij in op de toevoeging van een gevarieerd woningbouwprogramma. Dit wordt onder andere bereikt door transformatie en de ontwikkeling van nieuwe woningbouwlocaties.

De gemeente en de corporaties hebben de ambitie om binnen het woningbouwprogramma de komende 5 jaar circa 2.000 extra sociale woningen voor de doelgroep beschikbaar te krijgen. Bij nieuwe ontwikkelingslocaties worden de mogelijkheden voor sociale woningbouw onderzocht. Ook in lopende grondexploitaties als De Nieuwe Stad en het Sportfondsenbad zal een deel in het sociale segment worden gerealiseerd.

Hoe de woningmarkt zich verder ontwikkelt, is moeilijk te bepalen. Het is wel duidelijk dat de woningbehoefte in Amersfoort groot is en de plancapaciteit (buiten Vathorst) beperkt. De huidige capaciteit is ontoereikend voor de totale vraag. Dit zal leiden tot nog hogere verkoopprijzen. Echter stijging van de hypotheekrente en onzekerheid over de (wereld-)economie kunnen een flinke invloed hebben op de woningmarkt. De aantrekkende woningmarkt is positief voor de verkoopprijzen van bouwrijpe grond. De prijs van de grond is immers gerelateerd aan de verkoopprijs van een woning (residuele waardebepaling). Deze prijs wordt ook bepaald door de bouwkosten van de woning. Deze bouwkosten staan echter onder druk, omdat de woningbouwproductie weer flink toeneemt en er onvoldoende capaciteit (menskracht, materiaal en materieel) beschikbaar is. De verwachting is dan ook, dat de bouwkosten de komende tijd zullen stijgen. Hierdoor wordt de stijging van de grondprijs weer gedempt.

Ontwikkelingen commercieel vastgoed

De markt voor commercieel vastgoed zit weer in de lift. Het aanbod van bedrijfsonroerend goed neemt af en de afzet van commercieel vastgoed trekt aan. Dit is een beeld dat met name geldt voor de Randstad, waar Amersfoort onderdeel van is. Wij verwachten dat de grondprijzen voor de bouwrijpe kavels op bedrijvenpark Vathorst daarom de komende jaren stabiel blijven. Vathorst kent een ruim aanbod aan hoogwaardig bedrijventerrein, waarbij moet worden opgemerkt dat een voorwaarde voor een gezonde ontwikkeling is dat PDV en GDV ontwikkelingen mogelijk moeten blijven op Vathorst. Dit mede gezien de gevraagde hoge stedenbouwkundige en architectonische kwaliteit. Voor De Wieken Zuid is het beeld anders, in het modern functionele segment is sprake van een dreigende schaarste. Hierdoor verwachten wij een lichte stijging van de grondprijzen. Dit brengt met zich mee dat wij De Wieken Noord spoedig in productie willen nemen. De planning van de bedrijventerreinen is aangepast aan de gerealiseerde afzet en de planontwikkeling.

Amersfoort is een aantrekkelijke vestigingsplaats voor kantoren door de goede ligging, de aanwezigheid van hoogopgeleid personeel en een aantrekkelijk woonklimaat. Nieuwe verhuringen en de transformatie van kantoren naar woningen hebben gezorgd voor een daling van het leegstandspercentage. De kantorenmarkt vraagt daarbij om strategische keuzes, waarbij we streven naar een goede balans tussen wonen en werken. We moeten ruimte houden voor bedrijven op daarvoor geschikte plekken. Op economisch minder belangrijke locaties kan de kantorenleegstand worden tegengegaan door de transformatie van kantoorpanden naar woningen. Voor De Hoef en het Stationsgebied werken we aan een gebiedsaanpak. Functiemenging en transformatie kunnen daarvan onderdeel zijn, met instandhouding van de economische vitaliteit. Bij planlocaties als Podium en Trapezium wordt onderzocht of andere invullingen mogelijk zijn (minder kantoren, maar ook deels kleinschaliger kantoren in plaats van grote kantoren of eventueel een omzetting naar woningbouw).

Vastgestelde Grondexploitaties

Bij de vaststelling van een bestemmingsplan worden de financiële kaders van een ontwikkeling vastgelegd in een grondexploitatie. Ten behoeve van het opstellen van de jaarrekening zijn de exploitaties per 1-11-2016 geactualiseerd. Exploitaties zijn getoetst aan de huidige marktsituatie: zowel het prijsniveau als de plannen zijn, waar nodig, bijgesteld.

Een toelichting van deze getallen is opgenomen in de herziening gemeentelijke grondexploitatie per 1-11-2016.

Tabel grondexploitaties

Resultaat (NCW x €1 mln)	Saldo	Verschil t.o.v. vorig jaar
Bestaand Stedelijk Gebied	-13,0	0,7
Lichtenberg	-1,0	1,1
Vathorst Bedrijven	-0,6	3,4
Wieken - Bloedaal	-5,2	-4,3
<i>Negatieve grondexploitaties</i>	-19,8	0,9
Stand voorziening voor onttrekking	35,1	
Afgesloten; BSG Bloemweg	-1,6	0,6
Afgesloten; Wieken HIS	-5,4	6,8
Onttrekking voorziening t.g.v. rekeningresultaat	-8,3	
Bijgestelde stand voorziening	19,8	
<i>Positieve grondexploitaties</i>		
Amersfoort Vernieuwt	1,8	1,0
Afgesloten: randenbroek zuid	0,7	0,2
<i>Totaal verschil t.o.v. vorig jaar</i>		9,5

Risico's en weerstandsvermogen

Ruimtelijke ontwikkelingen zijn vaak complexe, langjarige trajecten waar veel geld mee gemoeid is. Dergelijke projecten kennen risico's. Bij de herzieningen van de grondexploitaties worden de risico's gekwantificeerd. Voor de afdekking van de risico's is binnen de saldi reserve een compartiment grondexploitaties opgenomen.

Voor het risicomanagement maken wij gebruik van de Risanmethodiek. Voor alle grote projecten zijn de risico's nader geïdentificeerd en voorzien van beheersmaatregelen. Hierdoor kan nog beter gestuurd worden op de projecten.

Reserve Ruimtelijke Investeringen (RRI)

De RRI is één van de (financiële) instrumenten die wordt ingezet voor het realiseren van gebiedsontwikkeling. Bij de jaarrekening 2016 is besloten om een eenmalige storting in de RRI te doen om hieruit plan- en ontwikkelingskosten voor nieuwe gebieds- en vastgoedontwikkelingen te kunnen bekostigen. Jaarlijks zal bekeken worden of een aanvulling van de reserve noodzakelijk is. Dekking kan komen van het saldo van de grondexploitatie of de verkoop van het vastgoed.

Tabel: PG.01 Stand van zaken Reserve Ruimtelijke Investeringen

(bedragen x € 1.000.000,--)

RESERVE RUIMTELIJKE INVESTERINGEN	2018
Initiële Plankosten	557
Amersfoort Vernieuwt plankosten coördinatie	304
bij: planontwikkelingskosten strategische aankomen (bestemming saldo jaarrekening 2016)	845
af: Amersfoort Vernieuwt plankosten coördinatie	-50

Relaties binnen de begroting

Paragraaf Risicomanagement en weerstandsvermogen: In deze paragraaf wordt het totale overzicht van risico's voor de gemeente inclusief de risico's van de grondexploitatie weergegeven.

Duurzaamheid

Wethouder Willem-Jan Stegeman

E-mail: wethouderstegeman@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Economie
Ruimtelijke Ontwikkeling
Citymarketing
Duurzaamheid en innovatie
Stadshart (m.u.v. het Stationsgebied)

Wethouder Menno Tigelaar

E-mail: wethoudertigelaar@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Werk en inkomen(inclusief minimabeleid)
Stedelijk beheer
Handhaving
Milieu en grondstoffenbeleid
Dienstverlening, ICT en Stadhuis

Ambitie

We willen een duurzame stad Amersfoort op de korte en de lange termijn. Een stad waar het nu en later goed wonen, werken en recreëren is. Dat kunnen en willen we niet alleen doen, daarom werken we samen met ondernemers, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en inwoners.

De grote opgaven voor duurzame ontwikkeling: de transitie naar een circulaire economie en overgang naar een volledige duurzame energievoorziening vragen om samenwerking met bewoners, bedrijfsleven, organisaties en instellingen. Dit doen we op lokaal niveau, maar nadrukkelijk ook op regionaal niveau. Alleen door samen te werken vanuit een gezamenlijke strategie kunnen we de doorzettingskracht ontwikkelen die deze opgaven vragen.

Doelstellingen

We richten ons op koploperprojecten op het vlak van energietransitie en circulaire economie. Samen werken aan de duurzame toekomst van Amersfoort op de korte en lange termijn vraagt een duidelijk beeld van het einddoel. De komende periode willen we ons vanaf het programma expliciet richten op de doelstellingen rond energietransitie en Circulaire Economie. Op deze wijze kunnen we de duurzame bedrijvigheid versterken en een concrete en aantoonbare bijdrage leveren aan het behalen van de [beleidsdoelstellingen CO₂neutraal in 2030 en Afvalloos in 2030](#)

We nemen vanzelfsprekend onze maatschappelijk verantwoordelijkheid. Wat we van anderen verwachten, doen we ook zelf. Daarom neemt de gemeentelijke organisatie, net als het Amersfoortse bedrijfsleven, op het vlak van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen haar verantwoordelijkheid, waardoor de gemeentelijke bedrijfsvoering waar mogelijk een bijdrage levert aan het werken aan een duurzame stad. Dit heeft ook betrekking op onze eigen huisvesting, het stadhuis willen we duurzaam renoveren.

We inspireren en vertellen en laten zien wat we doen. Met doelgerichte communicatie over de bereikte resultaten en over de voorliggende opgave worden de diverse projecten (uit het verleden en nu) in hun onderlinge samenhang zichtbaar. Dit verbetert de zichtbaarheid, herkenbaarheid en maakt het inspirerend voor ondernemers, instellingen en inwoners om eigen projecten te ontwikkelen of aan te haken. Succes is aantrekkelijk!

We monitoren de voortgang en houden zo zicht op het doel. Jaarlijks brengen we in de voortgang van de energietransitie en de transitie naar de circulaire economie in beeld. Zo laten we zien op welke terreinen het vanuit een duurzaamheidsoptiek goed gaat en waar er zorgen over de voortgang bestaan.

Onze inzet

De transitie naar een CO₂neutrale stad in 2030 en een circulaire economie vraagt om een meer regisserende rol van ons als lokale overheid. De opgaven zijn groot en ambitieus. Met een faciliterende en stimulerende aanpak hebben we de afgelopen jaren veel bereikt, maar dit is niet voldoende. Daarom hebben we in 2017 een Plan van Aanpak CO₂neutraal en Plan van Aanpak Circulaire Economie opgesteld met relevante stakeholders uit stad en regio. Vanaf 2018 wordt hard gewerkt aan de uitvoering van deze plannen.

Zo werken we in 2018 aan de doelstelling CO₂neutraal door in de wijken aan de slag te gaan met de drie transitiepaden Duurzame mobiliteit, Duurzame warmte en Duurzame elektriciteit. Voor het transitiepad warmte wordt gestart met twee pilots om op termijn het aardgas te kunnen afkoppelen. (beleidsprogramma Milieu)

Vanuit het plan van aanpak Circulaire Economie worden onder andere tien concrete businesscases ondersteund om tot resultaat te komen. Maar wordt ook gekeken op welke wijze wij vanuit onze opdrachtgevende rol het beste resultaten kunnen boeken.

We zetten in op doelgerichte projecten en ondersteunen initiatieven van de stad. We stellen jaarlijks budget beschikbaar als co-financiering voor innovatieve en duurzame projecten in de vorm van het [Toekomstfonds](#). De uitvoerende partij committeert zich met de aanvraag aan de duurzaamheidsambities op het vlak van CO₂reductie of Circulaire Economie levert hier een concrete

bijdrage aan. We richten ons hierbij op koplopers en doorbraakprojecten. Daarnaast willen we kleinschalige initiatieven ondersteunen (kraamkamer). Amersfoort kenmerkt zich door een veelheid aan initiatieven van onderop; we willen ook deze kleine initiatieven de kans bieden om mee te liften op de kracht van de koplopers en ze helpen op termijn zelf koploper te worden.

We brengen ons eigen huis op orde. Met behulp van een MVO-scorekaart benoemen we voor negen aandachtsgebieden, verdeeld over *people*, *profit* en *planet* concrete ambities en doelstellingen voor een duurzame bedrijfsvoering voor de komende jaren (zie *programma Bedrijfsvoering*). Hierbij is nadrukkelijk aandacht voor duurzaam inkopen in ons aanbestedingsbeleid door ook in te zetten op circulair inkopen (**10% in 2020**), omdat dit een grote impact heeft. Op deze manier kunnen wij zelf met ons inkoopinstrument concreet bijdragen aan het behalen van de duurzaamheidsdoelstellingen.

Duurzame ontwikkeling raakt alle beleidsprogramma's van de gemeentelijke begroting en komt daar tot uitvoering. De verankering van duurzaamheid binnen de verschillende beleidsprogramma maken we bijvoorbeeld zichtbaar door de aandacht voor duurzaamheid bij Maatschappelijk vastgoed, de doelstellingen voor circulair inkopen bij bedrijfsvoering en de ambities rond duurzame mobiliteit.

We zorgen voor verbinding, afstemming en inspiratie. Het informeren en betrekken van stakeholders (intern en extern) is cruciaal voor het slagen van de duurzaamheidsagenda. Door koploperbijeenkomsten te organiseren rond de belangrijkste doelstellingen, informeren we partijen, inspireren we ze en verbinden we ze met elkaar. Op deze wijze ontstaat een voedingsbodem voor nieuwe coalities met omvang en slagkracht. Voor de organisatie van deze bijeenkomsten zoeken we nadrukkelijk de samenwerking op met netwerken in de stad en sluiten we waar mogelijk aan bij bestaande evenementen.

Samenwerken

Werken aan een duurzame stad kunnen en willen we niet alleen. Hiervoor werken we lokaal samen met kleine en grote netwerken als Platform Amersfoort Duurzaam, Amersfoort Duurzame Stad en Amersfoort Onderneemt Duurzaam, maar ook regionaal binnen de Economic Board Utrecht, Natuur en Milieufederatie Utrecht, Utrecht Sustainability Instituut en netwerk 2040. Vanzelfsprekend hebben ook de duurzaamheidsambassadeurs hierin een belangrijke rol.

Bedrijfsvoering

Wethouder Bertien Houwing

E-mail: wethouderhouwing@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Bestuurlijke ontwikkeling, participatie en communicatie
Cultuur en evenementenbeleid
Regionale samenwerking
Jeugd
Gemeentelijke organisatie (inclusief O&T)
Onderwijs
Archief Eemland
Diversiteit

Wethouder Menno Tigelaar

E-mail: wethoudertigelaar@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Werk en inkomen (inclusief minimabeleid)
Stedelijk beheer
Handhaving
Milieu en grondstoffenbeleid
Dienstverlening, ICT en Stadhuis

Wethouder Hans Buijtelaar

E-mail: wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

Verantwoordelijk voor:

Financiën en belastingen (incl. deelnemingen en PPS-en)
Grondzaken / vastgoed
Mobiliteit
Sport
Vathorst
Stationsgebied

Ambitie

In deze paragraaf vindt u onze beleidsvoornemens. Meer gedetailleerde informatie ten aanzien van het thema werkgeverschap, eventuele specifieke projectinformatie, indicatoren en financiële informatie en analyse vindt u in *programma 13 Bedrijfsvoering*.

In het organisatie ontwikkelplan 'Werken voor bestuur en stad' (2014) hebben wij de volgende ambitie voor de gemeentelijke organisatie geformuleerd:

'De samenleving is volop in verandering, onze rol en ons takenpakket passen wij daarop aan.'

We weten wat er leeft in Amersfoort. Voor het bestuur leveren we diensten en ondersteunen wij de inwoners en partners om kansen te grijpen en problemen op te lossen (Werken voor Bestuur en Stad). Deze ambitie is nog altijd actueel en onze werkzaamheden zetten wij ook binnen dat kader voort.

Doelstellingen

- In onze dienstverlening staan de klant, het product en permanent verbeteren centraal.

We werken toe naar één dienstverleningsconcept en naar één gezamenlijke frontoffice voor diverse kanalen (zie verder programma dienstverlening).

- We willen meer opgavengericht (samen)werken; dat wil zeggen dat we in staat zijn om - door het organiseren van effectieve samenwerking binnen de gemeentelijke organisatie en met onze partners in de stad - de gewenste integraliteit, flexibiliteit en slagkracht te organiseren. Onze kernwaarden zijn 'dichtbij, nieuwsgierig en aanspreekbaar'.

- Om onze ambitie te kunnen realiseren, werken we aan een lerende, flexibele en talentvolle gemeentelijke organisatie. Daarbij geloven we in de kracht van diversiteit: we willen een 'inclusieve' organisatie zijn waarin iedereen de kans krijgt om deel te nemen en met zijn of haar unieke talent waarde toe te voegen aan de stad Amersfoort.

Onze inzet

Wij zetten onze organisatie ontwikkeling in 2018 voort. Dat komt terug in de volgende ontwikkelagenda:

Opgavengericht werken	Verdere professionalisering van: • Project- en programmamanagement met de ‘agile’ filosofie als basis (scrum, agile portfoliomanagement, design thinking). • Gebiedsgericht werken: werken vanuit samenhang aan de opgaven binnen een gebied. • Samen maken we de stad. Binnen diverse trajecten hebben we in 2016 en 2017 geëxperimenteerd in de samenwerking tussen bestuur, stad en gemeentelijke organisatie. De kennis en vaardigheden die we daarmee hebben opgedaan gaan we borgen en breed beschikbaar stellen aan ambtenaren, inwoners en bestuurders die betrokken zijn in toekomstige samenwerkingstrajecten. • Invoering van de Omgevingswet. De komst van de Omgevingswet zien wij als een kans om toe te werken naar een integrale en goed afgestemde keten van werkprocessen (beleidsontwikkeling, planvorming, vergunningverlening, toezicht en handhaving) op alle aspecten van het fysieke domein. Wij zijn hier pro actief (vooruitlopend op definitieve wetgeving) en ‘al doende lerend’ mee aan de slag.
Lean Six Sigma	Verder inbedden en levend houden van het ‘lean’ organiseren en ‘permanent verbeteren’ in werkhouding, werkprocessen en routines van medewerkers en teams. Deze manier van werken en denken verbreden we steeds meer binnen de agile filosofie, ondersteund met methodieken (o.a. scrum, agile portfolio, kata, klantreisbenadering, etc.).
Dienstverlening	Het aanbieden van onze diensten binnen één Amersfoorts dienstverleningsconcept (zie verder begrotingsprogramma 1: bestuur en dienstverlening).
Leiderschap	Voortzetten van het management development traject voor directie en afdelingsmanagers. We verbreden het MD traject naar de laag van teammanagers. We verwachten niet alleen van managers, maar van alle medewerkers leiderschap. Daarbij constateren we dat het vakmanschap van ambtenaren aan verandering onderhevig is. Bovenop het ‘oude’ vakmanschap (o.a. integriteit, vakkennis, zorgvuldigheid) worden steeds meer andere vaardigheden (netwerken, cocreatie) gevraagd. We ondersteunen onze ambtenaren bij het nemen van ‘persoonlijk leiderschap’ hierin.

Talentontwikkeling	We willen een aantrekkelijk werkgever zijn die in staat is om talentvolle mensen aan te trekken en te binden aan de organisatie. We slagen er steeds beter in om een goede koppeling te maken tussen de opgaven die spelen in de stad en de talenten die we daarvoor in de organisatie nodig hebben. Met breed inzetbare medewerkers die weten waar hun talent ligt, vergroten we de interne flexibiliteit van onze organisatie.
--------------------	---

Bijlagen

Geprognosticeerde balans

Conform de BBV-richtlijnen zijn we verplicht om in de begroting een meerjarige balans voor de komende vier begrotingsjaren op te nemen. Deze geprognosticeerde balans staat hieronder opgenomen.

Tabel: MB.01 Geprognosticeerde balans

(bedragen x € 1.000,--)

MEERJAREN BALANS	REKENING 2016	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2020
ACTIVA						
Vaste activa	529.320	532.233	540.486	565.563	568.958	560.094
Voorraad grond (grondbedrijf)	120.248	126.770	113.580	82.457	73.912	73.363
Liquide middelen	97	97	97	97	97	97
Vlottende activa	42.582	44.529	44.529	44.529	44.529	44.529
TOTAAL ACTIVA	692.247	703.629	698.692	692.646	687.496	678.083
PASSIVA						
Reserves (eigen vermogen)	169.342	169.341	165.285	163.977	165.411	175.709
Voorzieningen	48.754	48.755	47.201	37.311	36.581	35.069
Langlopende schulden	368.847	386.420	394.501	393.659	387.645	377.524
Vlottende passiva	105.304	99.114	91.705	97.699	97.859	89.781
TOTAAL PASSIVA	692.247	703.629	698.692	692.646	687.496	678.083

Overzicht subsidie per instelling

Subsidies

De volgende subsidieregelingen en bijbehorende subsidieplafonds zijn voor 2018 van toepassing.

Tabel: BS.01 Subsidieregelingen

(bedragen x € 1.000,--)

Nr.	Naam regeling	Doel/Activiteiten	Doelgroep, subsidieplafond
1.	Subsidieregeling Bodemsanering bedrijfsterreinen 2008	Sanering van de bodem van een bedrijfsterrein dat gebruikt wordt en in gebruik blijft.	* Zowel rechtspersonen als natuurlijke personen. * Subsidieplafond 2018: geen Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling Bodemsanering bedrijfsterreinen 2008
2.	Subsidieregeling deskundigheid bevordering vrijwilligers 2013	Scholing en deskundigheidsbevordering van vrijwilligers.	* Organisaties op het hele maatschappelijke terrein, uitgezonderd religieuze instellingen waarvan het doel het stimuleren van het geloof is en politieke partijen, die (ook) met vrijwilligers werken. * Subsidieplafond 2018: € 11.800 Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling deskundigheidsbevordering vrijwilligers 2013
3.	Subsidieregeling uitvoeringsprogramma jeugd en onderwijs	Gefaseerd toe te groeien naar de meest wenselijke en ideale situatie voor Jeugd en opvoeders in Amersfoort. Dat betekent dat jongeren vaardigheden ontwikkelen die nodig zijn in de 21e eeuw. Deze vaardigheden zijn zowel gericht op persoonsvorming, op maatschappelijke toerusting als op kennis die noodzakelijk is voor leren, ontwikkelen en werken. Hierbij stelt de gemeente het toerusten van opvoeders en professionals centraal en streeft naar handelingsbekwaamheid in het hele werkveld, ook thuis. In de regeling zijn de subsidiale activiteiten opgenomen.	* Rechtspersonen; * Subsidieplafond 2018: pm. De beschikkingen van het Rijk voor 2018 zijn nog niet ontvangen. Zodra wij de benodigde informatie hebben ontvangen, stellen wij het subsidieplafond vast. Voor de subsidieregeling zie besluitenlijst college van 5-9-2017
4.	Subsidieregeling Sport en bewegen (n.b.: onder voorbehoud vaststelling subsidieregeling 2017)	Doel van de regeling is om Amersfoortse sportverenigingen, belangenorganisaties, stichtingen en inwonersinitiatieven in staat te stellen middels activiteiten een actieve bijdrage te leveren aan de realisatie van de ambities en doelstellingen van het sportbeleid van de gemeente Amersfoort. Subsidiabele activiteiten: - incidentele kleine en grote sportevenementen; - sportactiviteiten en/of kaderscholing	Amersfoortse sportverenigingen, belangenorganisaties, stichtingen en inwonersinitiatieven Subsidieplafond 2018: € 615.000 Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling sport en bewegen

		gericht op doelgroepen uit het sportbeleid; - investeringen in aanpassing, uitbreiding of nieuwbouw van de accommodatie; - initiatieven voor sportief gebruik openbare ruimte; - fusie/samenwerkingstrajecten van Amersfoortse sportverenigingen.	
5.	Subsidieregeling sporttechnisch jeugdkader 2014	Kosten van sporttechnisch jeugdkader	In Amersfoort gevestigde verenigingen of instellingen die ingeschreven staan bij de KvK en die lid zijn van een bij NOC*NSF aangesloten sportbond. Subsidieplafond 2018: € 137.000 (inclusief uitvoeringskosten SRO) Voor de verdeelregels zie: Subsidieregeling sporttechnisch jeugdkader 2014
6.	Subsidieregeling Buurtbudget 2014	Activiteiten die tot doel hebben: - Het behoud en de verbetering van de leefbaarheid en sociale cohesie; - Mogelijk maken dat bewoners meedoen; - Zorgen dat bewoners zich betrokken voelen bij de buurt (bewoners). Structurele kosten zijn niet subsidiabel.	Bewonersorganisaties die rechtspersoon zijn en die voldoen aan de gestelde eisen. Subsidieplafond 2018: € 350.052 Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling Buurtbudget 2014
7.	Subsidieregeling incidentele subsidies cultureel klimaat en media	Incidentele activiteiten of producten die bijdragen aan de ontwikkeling en versterking van het cultureel klimaat op het gebied van podiumkunst, lokale journalistieke producties & media-innovatie.	Rechtspersonen zonder winstoogmerk en individuele kunstenaars gericht op podiumkunst. Zelfstandig werkende journalisten, mediabedrijven, studenten journalistiek. Subsidieplafond 2018: podiumkunst € 52.800 media € 45.000 Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling incidentele subsidies cultureel klimaat en media
8.	Subsidieregeling meerjarige subsidies cultureel klimaat 2017-2020	Subsidies voor terugkerende activiteiten en meerjarige voorzieningen op het gebied van beeldende kunst en vormgeving, podiumkunst, culturele festivals en evenementen.	Rechtspersonen zonder winstoogmerk voor de organisatie van beeldende kunst en vormgeving, podiumkunst, culturele festivals, evenementen. Subsidieplafond 2018: € 440.000 Richtlijn verdeling: beeldende kunst/vormg. € 82.000 podiumkunst € 77.000 culturele festivals en evenementen € 281.000 Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling meerjarige subsidie cultureel klimaat 2017-2020
9.	Subsidieregeling incidentele subsidies amateurkunst 2013	Activiteiten of producten in verenigingsverband gericht op de voorbereiding van voorstellingen op het gebied van muziek, zang, dans, toneel en beeldende kunst, waarbij de activiteiten of producten, niet beroepsmatig, gericht zijn op de presentatie aan het publiek.	Subsidieplafond 2018: € 15.600 (wordt uitgevoerd door Scholen in de Kunst)evenementen. Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling incidentele subsidies amateurkunst 2013
10.	Subsidieregeling structurele subsidie voor amateurkunst verenigingen 2013	Activiteiten in verenigingsverband gericht op de voorbereiding van voorstellingen op het gebied van muziek, zang, dans, toneel en	Rechtspersonen met als voornaamste doel de beoefening van amateurkunst in verenigingsverband. Subsidieplafond 2018: € 168.800 (wordt

		beeldende kunst waarbij de activiteiten, niet beroepsmatig, gericht zijn op enigerlei vorm van presentatie aan de voorstelling aan het publiek.	uitgevoerd door Scholen in de Kunst) Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling structurele subsidie voor amateurkunstverenigingen 2013
11.	Huursuppletie regeling voor amateurkunst verenigingen 2013	Amersfoortse amateurkunst verenigingen een huursuppletie te bieden voor het huren van een zaal van de Flint.	Subsidieplafond 2018: € 14.700 Voor verdeelregels zie: Huursuppletieregeling voor amateurkunstverenigingen 2013
12.	Subsidie overgangsregeling presentatie Armando Collectie 2012	Het mogelijk maken van de overgang van het exposeren van de Collectie van de Armando Stichting en de Kerncollectie van de gemeente Amersfoort naar het Museum Oud Amelisweerd. De Raad heeft op 6 december 2011 de subsidieverloop voor de jaren 2012-2021 vastgesteld.	Subsidieplafonds in de periode van voorliggende meerjarenbegroting: 2018: € 90.000 2019: € 90.000 2020: € 90.000 2021: € 68.341 Voor verdeelregels zie: Subsidieovergangsregeling presentatie Armando Collectie 2012
13.	Subsidieregeling monumenten en beeldbepalende panden, Amersfoort 2013	De kosten voor het treffen van voorzieningen ten behoeve van: - restauratie van rijksmonumenten met grote monumentale waarde en waarbij tevens sprake is van een restauratie-urgentie; - gemeentelijke monumenten; - beeldbepalende gebouwen.	Zowel rechtspersonen als natuurlijke personen die eigenaar zijn van een monument of beeldbepalend gebouw in Amersfoort. Subsidieplafond 2018: € 77.200 Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling monumenten en beeldbepalende panden, Amersfoort 2013
14.	Subsidieregeling Toekomstfonds duurzame ontwikkeling	Het Toekomstfonds Duurzame Ontwikkeling heeft tot doel te zorgen voor een versnelling van de duurzame ontwikkeling van Amersfoort. Dit gebeurt door initiatieven/projecten te stimuleren die passen binnen de duurzaamheidsdoelstellingen van het programma Duurzame Ontwikkeling van de gemeente Amersfoort. Subsidie kan worden verstrekt voor projecten die plaatsvinden in Amersfoort. Voor de realisatie van het project dient er minimaal 50% te worden gefinancierd uit eigen middelen. De cofinanciering op grond van deze regeling is maximaal 50% (= maximaal 50.000 euro) van de benodigde middelen voor de realisatie van het project.	Bedrijven, instellingen en bewonersinitiatieven Subsidieplafond 2018: € 200.000 Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling toekomstfonds duurzame ontwikkeling
15.	Subsidieregeling volwasseneneducatie	Doel van de regeling is de taalvaardigheid te vergroten van volwassenen die vanwege laaggeletterdheid onvoldoende kunnen participeren in werk en maatschappij. Voor het vergroten van kansen op werk worden samen met de partners programma's aangeboden. Het verbeteren van maatschappelijke participatie vindt plaats via het Taalhuis.	Instellingen die educatie aanbieden aan volwassenen. Subsidieplafond 2018: pm. De rijksmiddelen voor 2018 zijn nog niet vastgesteld. Na ontvangst hiervan zullen wij het subsidieplafond 2018 vaststellen. Voor de subsidieregeling zie besluitenlijst college d.d. 05-09-2017 Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling volwasseneneducatie
16.	Subsidieregeling #InDeBuurt	Het bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen voor de sociale basisinfrastructuur zoals informatie en advies, ontmoeting, ondersteuning, mantelzorgondersteuning en vrijwilligersbeleid. (zie het meerjarige beleidskader Sociaal Domein 2015-	Rechtspersoon (zonder winstoogmerk) die kennis heeft van de formele en informele netwerken in Amersfoort en minimaal 3 jaar ervaring met het aanbieden van de gevraagde activiteiten. Subsidieplafond 2018: € 8.002.800

		2018)	Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling #In de buurt
17.	Subsidieregeling Toekomstfonds Onderwijs- Arbeidsmarkt	Het beter laten aansluiten van het onderwijs in onze regio op de vraag van werkgevers. Het stimuleren van nieuwe samenwerkingsinitiatieven die zich richten op één of meer van de volgende speerpunten: - kansen op de arbeidsmarkt voor MBO-leerlingen niveau 1 en 2 verhogen; - snellere en betere match van stages en leerbanen bij MKB-bedrijven; - enthousiasme en instroom van leerlingen vergroten voor de technieksector; - personeelsinstroom verhogen in de ICT; - meer inbreng van kennis uit de praktijk in opelidingen.	Bedrijven en onderwijsinstellingen uit de regio Amersfoort Subsidieplafond 2018: € 250.000 voor verdeelregels zie: subsidieregeling Toekomstfonds Onderwijs-Arbeidsmarkt

Uitgebreid overzicht reserves en voorzieningen

Tabel: BR.01.02 Staat van reserves

(bedragen x € 1.000,--)

	Saldo begin 2017	Erbij 2017	Eraf 2017	Saldo begin 2018	Erbij 2018	Eraf 2018	Saldo begin 2019
A. Reserve ter afdekking van risico's							
Saldireserve	72.063	15.553	16.898	70.718	5.203	7.514	68.407
Compartiment risico's grondexploitatie	5.000	1.743	0	6.743	0	0	6.743
Totaal Saldireserve	77.063	17.296	16.898	77.461	5.203	7.514	75.150
Bedrijfsvoeringsreserve	2.273	994	0	3.267	0	0	3.267
Bedrijfsvoeringsreserve CBA	902	66	0	968	0	0	968
Calamiteiten budgetsubsidie	1.429	160	296	1.293	68	0	1.361
Participatiebudget	3.147	0	904	2.243	0	1.134	1.109
Rekeningsaldo	25.779	0	25.779	0	0	0	0
Totaal risicoreserves	110.593	18.516	43.877	85.232	5.271	8.648	81.855
B. Reserve ivm meerjarig beleid							
Wijkse voorzieningen Vathorst	521	730	544	707	334	145	896
Ruimtelijke investeringen (RRI)	861	845	50	1.656	0	0	1.656
Maatschappelijke opvang	2.039	1.337	0	3.376	0	0	3.376
Sociaal programma A'foort Vernieuwt	2.289	0	0	2.289	0	50	2.239
Reserve sociale woningbouw	5.490	1.685	0	7.175	0	0	7.175
Reserve verhoogde Asielinstroom	0	390	0	390	0	0	390
<i>Reserve Sociaal Domein</i>							
Reserve Sociaal Domein	10.253	0	125	10.128	0	2.330	7.798
Toekomstfonds innovaties in zorg en welzijn	0	750	0	750	0	0	750
Saldo programma 4 Sociaal Domein jaarrekening 2016	0	8.988	0	8.988	0	0	8.988
Totaal Reserve Sociaal Domein	10.253	9.738	125	19.866	0	2.330	17.536
Totaal reserves meerjarig beleid	21.453	14.725	719	35.459	334	2.525	33.268
C. Reserves voor beleidsprioriteiten							
Specifieke beleidsreserve	643	0	643	0	0	0	0
Stedelijke voorzieningen (RSV)	1.191	700	2.444	-553	700	0	147
Knooppunt Hoevelaken	3.754	661	0	4.415	799	0	5.213
Verkoop gerestaureerde woningen	76	0	0	76	0	0	76
Armandomuseum	378	6	90	294	25	90	228
Binnenstedelijke ontwikkelingen	2.351	0	0	2.351	0	0	2.351
Evenementen	90	314	0	404	65	0	469
Totaal reserves beleidsprioriteiten	8.482	1.681	3.177	6.986	1.588	90	8.485

D. Egalisatie reserves							
1/3e regeling sport	1.033	140	0	1.173	0	0	1.173
Totaal egalisatiereserves	1.033	140	0	1.173	0	0	1.173
E. Financieel-technische reserves							
BTW-Compensatiefonds	215	0	215	0	0	0	0
Uitvoering bodembescherming en sv	2.566	787	1.055	2.298	785	763	2.320
Banenplan	217	0	0	217	0	0	217
Openbaar vervoer (RIS)	363	0	0	363	0	0	363
Reserve VERDER	6.005	1.500	1.500	6.005	2.500	1.500	7.005
Reserve toekomstige vervangingsinvesteringen	1.556	13.409	2.330	12.635	1.559	1.560	12.634
Reserve toekomstfonds duurzame ontwikkeling	271	270	150	391	200	250	341
<i>Reserve voorziening onderhoud:</i>							
-Onderhoud schoolgebouwen	1.902	0	0	1.902	0	0	1.902
-Onderhoud geb brandweer	1.286	96	0	1.382	96	0	1.478
-Groot onderhoud cba	789	100	0	889	100	0	989
-Onderhoud De Dissel	446	0	0	446	0	0	446
-Onderhoud stadhuisplein	6.054	1.184	1.428	5.810	1.184	600	6.394
-Onderhoud openbare ruimte	1.268	0	0	1.268	0	0	1.268
-Reserve dekking kapitaallasten stadhuisplein	0	0	0	0	955	0	955
-Reserve onderhoud monumentale panden	1.908	0	0	1.908	0	0	1.908
Ombuigingsreserve	2.935	0	2.013	922	0	850	72
Verkiezingen	0	0	0	0	0	0	0
Totaal financieel-technische reserves	27.780	17.346	8.691	36.435	7.379	5.523	38.291
TOTAAL RESERVES	169.341	52.408	56.464	165.285	14.573	16.786	163.072

	Saldo begin 2019	Erbij 2019	Eraf 2019	Saldo begin 2020	Erbij 2020	Eraf 2020	Saldo begin 2021
A. Reserve ter afdekking van risico's							
Saldireserve	68.407	5.629	1.049	72.987	9.302	0	82.289
Compartiment risico's grondexploitaties	6.743	0	0	6.743	0	0	6.743
<i>Totaal Saldireserve</i>	<i>75.150</i>	<i>5.629</i>	<i>1.049</i>	<i>79.730</i>	<i>9.302</i>	<i>0</i>	<i>89.032</i>
Bedrijfsvoeringsreserve	3.267	0	0	3.267	200	0	3.467
Bedrijfsvoeringsreserve CBA	968	0	0	968	0	0	968
Calamiteiten budgetsubsidiering	1.361	68	0	1.429	68	0	1.497
Participatiebudget	1.109	0	1.056	53	0	52	1
Rekeningsaldo	0	0	0	0	0	0	0
Totaal risicoreserves	81.855	5.697	2.105	85.448	9.570	52	94.965
B. Reserve ivm meerjarig beleid							

Wijkse voorzieningen Vathorst	896	267	0	1.163	272	0	1.435
Ruimtelijke investeringen (RRI)	1.656	0	0	1.656	0	0	1.656
Maatschappelijke opvang	3.376	0	0	3.376	0	0	3.376
Sociaal programma A'foort Vernieuwt	2.239	0	0	2.239	0	0	2.239
Reserve sociale woningbouw	7.175	0	0	7.175	0	0	7.175
Reserve verhoogde Asielinstroom	390	0	0	390	0	0	390
<i>Reserve Sociaal Domein</i>							
Reserve Sociaal Domein	7.798	0	1.834	5.964	0	96	5.868
Toekomstfonds innovaties in zorg en welzijn	750	0	0	750	0	0	750
Saldo programma 4 Sociaal Domein jaarrekening 2016	8.988	0	0	8.988	0	0	8.988
Totaal Reserve Sociaal Domein	17.536	0	1.834	15.702	0	96	15.606
Totaal reserves meerjarig beleid	33.268	267	1.834	31.701	272	96	31.877
C. Reserves voor beleidsprioriteiten							
Specifieke beleidsreserve	0	0	0	0	0	0	0
Stedelijke voorzieningen (RSV)	147	700	0	847	700	0	1.547
Knooppunt Hoevelaken	5.213	835	0	6.048	872	0	6.920
Verkoop gerestaureerde woningen	76	0	0	76	0	0	76
Armandomuseum	228	10	90	149	7	90	65
Binnenstedelijke ontwikkelingen	2.351	0	0	2.351	0	0	2.351
Evenementen	469	65	0	534	50	0	584
Totaal reserves beleidsprioriteiten	8.485	1.610	90	10.004	1.629	90	11.543
D. Egalisatie reserves							
1/3e regeling sport	1.173	0	0	1.173	0	0	1.173
Totaal egalisatiereserves	1.173	0	0	1.173	0	0	1.173
E. Financieel-technische reserves							
BTW-Compensatiefonds	0	0	0	0	0	0	0
Uitvoering bodembescherming en sv	2.320	785	50	3.055	785	0	3.840
Banenplan	217	0	0	217	0	0	217
Openbaar vervoer (RIS)	363	0	0	363	0	0	363
Reserve VERDER	7.005	3.700	1.500	9.205	1.500	1.500	9.205
Reserve toekomstige vervangingsinvesteringen	12.634	555	2.504	10.684	1.670	1.909	10.445
Reserve toekomstfonds duurzame ontwikkeling	341	200	150	391	0	0	391
<i>Reserve voorziening onderhoud:</i>							
-Onderhoud schoolgebouwen	1.902	0	0	1.902	0	0	1.902
-Onderhoud geb brandweer	1.478	96	0	1.573	96	0	1.669
-Groot onderhoud cba	989	100	0	1.090	100	0	1.190
-Onderhoud De Dissel	446	0	0	446	0	0	446
-Onderhoud stadhuisplein	6.394	1.184	5.101	2.477	1.184	2.860	801
-Onderhoud openbare ruimte	1.268	0	0	1.268	0	0	1.268
-Reserve dekking kapitaallasten stadhuisplein	955	575	0	1.530	0	0	1.530

-Reserve onderhoud monumentale panden	1.908	0	0	1.908	0	0	1.908
Ombuigingsreserve	72	0	0	72	0	0	72
Verkiezingen	0	0	0	0	0	0	0
Totaal financieel-technische reserves	38.291	7.194	9.305	36.180	5.335	6.269	35.245
TOTAAL RESERVES	163.072	14.768	13.334	164.506	16.805	6.507	174.803

	Saldo begin 2021	Erbij 2021	Eraf 2021	Saldo begin 2022
A. Reserve ter afdekking van risico's				
Saldireserve	82.289	11.940	0	94.229
Compartiment risico's grondexploitatie	6.743	0	0	6.743
<i>Totaal Saldireserve</i>	<i>89.032</i>	<i>11.940</i>	<i>0</i>	<i>100.972</i>
Bedrijfsvoeringsreserve	3.467	0	0	3.467
Bedrijfsvoeringsreserve CBA	968	0	0	968
Calamiteiten budgetsubsiëring	1.497	68	0	1.565
Participatiebudget	1	0	0	1
Rekeningsaldo	0	0	0	0
Totaal risicoreserves	94.965	12.008	0	106.974
B. Reserve ivm meerjarig beleid				
Wijkse voorzieningen Vathorst	1.435	272	0	1.707
Ruimtelijke investeringen (RRI)	1.656	0	0	1.656
Maatschappelijke opvang	3.376	0	0	3.376
Sociaal programma A'foort Vernieuwt	2.239	0	0	2.239
Reserve sociale woningbouw	7.175	0	0	7.175
Reserve verhoogde Asielinstroom	390	0	0	390
<i>Reserve Sociaal Domein</i>				
Reserve Sociaal Domein	5.868	0	0	5.868
Toekomstfonds innovaties in zorg en welzijn	750	0	0	750
Saldo programma 4 Sociaal Domein jaarrekening 2016	8.988	0	0	8.988
<i>Totaal Reserve Sociaal Domein</i>	<i>15.606</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>15.606</i>
Totaal reserves meerjarig beleid	31.877	272	0	32.148
C. Reserves voor beleidsprioriteiten				
Specifieke beleidsreserve	0	0	0	0
Stedelijke voorzieningen (RSV)	1.547	700	0	2.247
Knooppunt Hoevelaken	6.920	911	0	7.831
Verkoop gerestaureerde woningen	76	0	0	76
Armandomuseum	65	3	68	0
Binnenstedelijke ontwikkelingen	2.351	0	0	2.351
Evenementen	584	50	0	634

Totaal reserves beleidsprioriteiten	11.543	1.664	68	13.139
D. Egalisatie reserves				
1/3e regeling sport	1.173	0	0	1.173
Totaal egalisatiereserves	1.173	0	0	1.173
E. Financieel-technische reserves				
BTW-Compensatiefonds	0	0	0	0
Uitvoering bodembescherming en sv	3.840	0	0	3.840
Banenplan	217	0	0	217
Openbaar vervoer (RIS)	363	0	0	363
Reserve VERDER	9.205	0	0	9.205
Reserve toekomstige vervangingsinvesteringen	10.445	1.458	1.413	10.489
Reserve toekomstfonds duurzame ontwikkeling	391	0	0	391
<i>Reserve voorziening onderhoud:</i>				
-Onderhoud schoolgebouwen	1.902	0	0	1.902
-Onderhoud geb brandweer	1.669	96	0	1.765
-Groot onderhoud cba	1.190	100	0	1.290
-Onderhoud De Dissel	446	0	0	446
-Onderhoud stadhuisplein	801	1.184	1.700	285
-Onderhoud openbare ruimte	1.268	0	0	1.268
-Reserve dekking kapitaallasten stadhuisplein	1.530	0	250	1.280
-Reserve onderhoud monumentale panden	1.908	0	0	1.908
Ombuigingsreserve	72	0	0	72
Verkiezingen	0	0	0	0
Totaal financieel-technische reserves	35.245	2.838	3.363	34.720
TOTAAL RESERVES	174.803	16.782	3.432	188.154

Tabel: BV.01.02 Staat van voorzieningen

(bedragen x € 1.000,--)

	Saldo begin 2017	Erbij 2017	Eraf 2017	Saldo begin 2018	Erbij 2018	Eraf 2018	Saldo begin 2019
Onderhoudsegalisatie							
Groot onderhoud openbare ruimte	5.589	3.506	5.000	4.095	3.529	7.624	0
Integraal beheerplan OR 2019-2028	0	0	0	0	0	0	0
Onderhoud MFA's	945	267	149	1.063	267	0	1.330
Onderhoud De Dissel	0	40	0	40	40	0	80
Totaal onderhoudsegalisatievoorzieningen	6.534	3.813	5.149	5.199	3.836	7.624	1.411
Middelen derden							
Groot onderhoud openbare ruimte riolering	14.868	5.660	6.000	14.528	5.660	12.000	8.187
Afkoopsommen onderhoud graven	1.819	300	113	2.006	300	124	2.182
Totaal middelen derden	16.687	5.960	6.113	16.534	5.960	12.124	10.370
Verplichtingen, verliezen, risico's							
Opschoning toplocaties	1.569	0	0	1.569	0	0	1.569
Pensioenen wethouders	6.679	100	0	6.779	100	0	6.879
Wachtgelden wethouders	226	0	165	61	91	129	23
Onderhoud buitenkant schoolgebouwen	24	0	0	24	0	0	24
Bovenformatieven Servicebureau Gemeenten (SBG)	140	0	0	140	0	0	140
Leerlingenvervoer	157	0	0	157	0	0	157
Grondexploitatie De Birkt	938	0	0	938	0	0	938
Grondexploitatie Vathorst (PPS)	8.800	0	0	8.800	0	0	8.800
Grondexploitatie Podium (PPS)	6.000	0	0	6.000	0	0	6.000
Woningen Hogeweg 170-176	1.000	0	0	1.000	0	0	1.000
Totaal verplichtingen, verliezen, risico's	25.533	100	165	25.469	191	129	25.531
TOTAAL VOORZIENINGEN	48.755	9.873	11.426	47.201	9.987	19.877	37.311

	Saldo begin 2019	Erbij 2019	Eraf 2019	Saldo begin 2020	Erbij 2020	Eraf 2020	Saldo begin 2021
Onderhoudsegalisatie							
Groot onderhoud openbare ruimte	0	0	0	0	0	0	0
Integraal beheerplan OR 2019-2028	0	5.923	5.923	0	5.823	5.823	0
Onderhoud MFA's	1.330	267	0	1.597	267	0	1.864
Onderhoud De Dissel	80	40	0	120	40	0	160
Totaal onderhoudsegalisatievoorzieningen	1.411	6.230	5.923	1.718	6.130	5.823	2.025
Middelen derden							
Groot onderhoud openbare ruimte riolering	8.187	5.660	7.000	6.847	5.660	7.700	4.807
Afkoopsommen onderhoud graven	2.182	300	135	2.347	300	135	2.512
Totaal middelen derden	10.370	5.960	7.135	9.195	5.960	7.835	7.319
Verplichtingen, verliezen, risico's							
Opschoning toplocaties	1.569	0	0	1.569	0	0	1.569
Pensioenen wethouders	6.879	100	0	6.979	100	0	7.079
Wachtgelden wethouders	23	90	52	61	0	44	18
Onderhoud buitenkant schoolgebouwen	24	0	0	24	0	0	24
Bovenformatieven Servicebureau Gemeenten (SBG)	140	0	0	140	0	0	140
Leerlingenvervoer	157	0	0	157	0	0	157
Grondexploitatie De Birk	938	0	0	938	0	0	938
Grondexploitatie Vathorst (PPS)	8.800	0	0	8.800	0	0	8.800
Grondexploitatie Podium (PPS)	6.000	0	0	6.000	0	0	6.000
Woningen Hogeweg 170-176	1.000	0	0	1.000	0	0	1.000
Totaal verplichtingen, verliezen, risico's	25.531	190	52	25.669	100	44	25.725
TOTAAL VOORZIENINGEN	37.311	12.380	13.110	36.581	12.190	13.702	35.069

	Saldo begin 2021	Erbij 2021	Eraf 2021	Saldo begin 2022
Onderhoudsegalisatie				
Groot onderhoud openbare ruimte	0	0	0	0
Integraal beheerplan OR 2019-2028	0	5.823	5.823	0
Onderhoud MFA's	1.864	267	0	2.131
Onderhoud De Dissel	160	40	0	200
Totaal onderhoudsegalisatievoorzieningen	2.025	6.130	5.823	2.332
Middelen derden				
Groot onderhoud openbare ruimte riolering	4.807	5.660	8.000	2.467
Afkoopsommen onderhoud graven	2.512	300	135	2.677
Totaal middelen derden	7.319	5.960	8.135	5.144
Verplichtingen, verliezen, risico's				
Opschoning toplocaties	1.569	0	0	1.569
Pensioenen wethouders	7.079	100	0	7.179
Wachtgelden wethouders	18	0	16	2
Onderhoud buitenkant schoolgebouwen	24	0	0	24
Bovenformatieven Servicebureau Gemeenten (SBG)	140	0	0	140
Leerlingenvervoer	157	0	0	157
Grondexploitatie De Birk	938	0	0	938
Grondexploitatie Vathorst (PPS)	8.800	0	0	8.800
Grondexploitatie Podium (PPS)	6.000	0	0	6.000
Woningen Hogeweg 170-176	1.000	0	0	1.000
Totaal verplichtingen, verliezen, risico's	25.725	100	16	25.810
TOTAAL VOORZIENINGEN	35.069	12.190	13.974	33.286

Uitgebreid overzicht reserves en voorzieningen vrije tekst

Taakvelden

Als gevolg van de wijzigingen van het BBV zijn gemeenten verplicht om een zogeheten 'Taakvelden' overzicht bij de begroting te voegen. In deze taakvelden is te zien hoe de baten en lasten verdeeld zijn over de door het Rijk voorgeschreven taakvelden. Deze taakvelden lopen door onze eigen programma's heen. Een één op één aansluiting is derhalve niet te maken. Uiteraard komen de herkenbare posten uit de taakvelden overeen met de posten zoals die in onze programmabegroting staan. Onderstaand het overzicht van de baten en lasten verdeeld over de voorgeschreven taakvelden.

Tabel: Taakvelden

(bedragen x € 1.000,--)

TAAKVELDEN		REKENING 2016	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
LASTEN							
0.1	Bestuur	-10.065	-6.259	-6.150	-5.888	-5.695	-5.703
0.10	Mutaties reserves	-60.221	-23.522	-14.573	-14.768	-16.805	-16.782
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-25.779	0	0	0	0	0
0.2	Burgerzaken	-8.482	-5.205	-5.103	-5.355	-4.704	-5.009
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-5.210	-1.645	-1.571	-1.403	-997	-997
0.4	Overhead	-6.982	-34.671	-40.217	-44.339	-42.285	-40.898
0.5	Treasury	-17.005	-4.800	-3.176	-2.538	-2.021	-1.639
0.61	OZB woningen	-3.999	-998	-993	-993	-1.147	-1.137
0.62	OZB niet-woningen	0	-840	-850	-850	-850	-850
0.63	Parkeerbelasting	0	0	0	0	0	0
0.64	Belastingen overig	0	0	0	0	0	0
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	0	0	0	0	0
0.8	Overige baten en lasten	1.898	-1.762	-585	-682	-669	-678
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-9.412	-8.986	-9.261	-9.261	-9.261	-9.261
1.2	Openbare orde en veiligheid	-3.577	-2.109	-2.626	-2.551	-2.449	-2.451
2.1	Verkeer en vervoer	-19.463	-17.716	-18.631	-21.405	-21.882	-22.264
2.2	Parkeren	-1.846	-2.644	-3.116	-3.111	-3.106	-3.042
2.4	Economische havens en waterwegen	-963	-900	-913	-935	-948	-965
2.5	Openbaar vervoer	-390	-460	-510	-510	-491	-491
3.1	Economische ontwikkeling	-3.371	-1.414	-1.335	-1.335	-1.468	-1.293
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-50.584	-22.468	-27.539	-30.335	-20.570	-11.260
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-876	-1.266	-1.303	-1.303	-1.212	-1.212
4.1	Openbaar basisonderwijs	-1.861	-2.068	-2.123	-2.123	-2.122	-2.121
4.2	Onderwijshuisvesting	-10.398	-12.873	-13.537	-13.844	-14.432	-14.862
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-11.904	-10.982	-10.427	-10.475	-10.444	-10.444

5.1	Sportbeleid en activering	-1.977	-2.042	-3.091	-2.886	-2.362	-2.178
5.2	Sportaccommodaties	-8.620	-7.615	-8.485	-8.238	-8.257	-8.311
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-12.148	-12.327	-15.086	-14.589	-14.122	-13.135
5.4	Musea	-5.508	-4.654	-4.872	-4.866	-4.843	-4.820
5.5	Cultureel erfgoed	0	-289	-304	-304	-304	-304
5.6	Media	-4.069	-4.101	-4.124	-4.124	-4.117	-4.117
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-9.230	-10.150	-12.073	-9.126	-8.937	-9.083
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-12.407	-12.794	-14.033	-13.505	-13.391	-13.076
6.2	Wijkteams	-11.060	-12.773	-13.285	-13.096	-13.095	-13.095
6.3	Inkomensregelingen	-67.826	-60.999	-64.656	-65.564	-65.153	-65.303
6.4	Begeleide participatie	-22.334	-22.525	-23.933	-22.813	-21.662	-20.998
6.5	Arbeidsparticipatie	-8.157	-4.603	-5.752	-5.800	-5.809	-6.123
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	-8.084	-6.680	-7.944	-7.826	-7.823	-7.823
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-16.979	-16.778	-20.033	-19.293	-18.640	-18.518
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-14.825	-19.393	-16.601	-16.601	-16.599	-16.599
6.81	Ge-escaleerde zorg 18+	-34.925	-40.552	-41.774	-42.375	-42.370	-42.370
6.82	Ge-escaleerde zorg 18-	-15.214	-14.725	-15.172	-15.172	-15.083	-15.083
7.1	Volksgezondheid	-5.472	-5.546	-6.435	-6.319	-6.247	-6.237
7.2	Riolering	-9.433	-8.867	-9.027	-9.186	-9.298	-9.430
7.3	Afval	-10.877	-11.313	-11.708	-12.163	-12.534	-13.098
7.4	Milieubeheer	-4.314	-4.185	-4.770	-3.447	-3.327	-3.162
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-4.341	-4.006	-4.149	-4.239	-4.253	-4.241
8.1	Ruimtelijke ordening	-4.154	-2.464	-2.706	-2.934	-2.104	-1.754
8.3	Wonen en bouwen	-6.880	-9.273	-5.843	-4.811	-4.607	-4.598
TOTAAL LASTEN		-549.319	-462.243	-480.396	-483.283	-468.496	-456.812

TAAKVELDEN		REKENING 2016	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018	RAMING 2019	RAMING 2020	RAMING 2021
BATEN							
0.1	Bestuur	442	442	494	494	494	494
0.10	Mutaties reserves	56.713	25.042	16.786	13.434	6.607	3.432
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0	0	0
0.2	Burgerzaken	3.055	2.372	2.406	2.404	2.404	2.404
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	2.882	1.159	1.177	958	552	552
0.4	Overhead	0	0	0	0	0	0
0.5	Treasury	11.088	6.639	6.695	6.183	5.895	5.657
0.61	OZB woningen	31.665	33.168	23.110	24.207	25.224	26.131
0.62	OZB niet-woningen	7.202	7.203	19.337	20.278	21.148	21.923

0.63	Parkeerbelasting	2.929	2.653	2.695	2.695	2.695	2.695
0.64	Belastingen overig	3.480	3.497	3.516	2.941	2.366	1.791
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	261.456	253.252	267.204	268.136	267.946	266.752
0.8	Overige baten en lasten	292	721	581	692	702	682
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	0	0	0	0	0	0
1.2	Openbare orde en veiligheid	200	275	1.287	1.286	1.289	1.291
2.1	Verkeer en vervoer	2.160	1.447	1.600	1.600	1.600	1.600
2.2	Parkeren	228	391	289	289	289	289
2.4	Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	0	0
2.5	Openbaar vervoer	88	57	58	58	58	58
3.1	Economische ontwikkeling	716	0	0	0	0	0
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	57.236	21.418	27.488	30.284	20.519	11.209
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	465	486	493	493	493	493
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0	0	0
4.2	Onderwijshuisvesting	2.378	1.587	1.613	1.613	1.613	1.613
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	6.066	5.631	5.631	5.631	5.631	5.631
5.1	Sportbeleid en activering	0	0	0	0	0	0
5.2	Sportaccommodaties	351	3.850	356	356	356	356
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	2.888	2.969	4.044	4.044	4.044	4.044
5.4	Musea	294	270	176	176	272	272
5.5	Cultureel erfgoed	0	0	0	0	0	0
5.6	Media	0	0	0	0	0	0
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	173	0	0	0	0	0
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	388	479	455	393	332	271
6.2	Wijkteams	61	0	0	0	0	0
6.3	Inkomensregelingen	45.318	45.249	49.956	50.856	51.556	52.056
6.4	Begeleide participatie	171	0	0	0	0	0
6.5	Arbeidsparticipatie	1.101	433	746	746	746	746
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	43	709	857	857	857	857
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	1.571	2.572	990	990	986	907
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	0
6.81	Ge-escaleerde zorg 18+	1.773	1.747	1.747	1.747	1.747	1.747
6.82	Ge-escaleerde zorg 18-	148	0	0	0	0	0
7.1	Volksgezondheid	52	0	190	190	190	190
7.2	Riolering	12.732	12.367	12.825	13.038	13.193	13.372
7.3	Afval	15.779	16.267	16.643	17.194	17.642	18.236
7.4	Milieubeheer	47	38	38	38	38	38

7.5	Begraafplaatsen en crematoria	4.976	4.907	5.024	5.125	5.156	5.154
8.1	Ruimtelijke ordening	99	31	82	61	31	31
8.3	Wonen en bouwen	10.612	2.913	3.808	3.797	3.825	3.839
TOTAAL BATEN		549.319	462.243	480.396	483.283	468.496	456.812

Verklarende woordenlijst

- ABC-scholen Bundeling van de krachten van scholen, organisaties voor kinderopvang/buitenschoolse opvang, peuterspeelzalen en het wijkwelzijnswerk (waaronder kinder-, meiden- en tienerwerk)
- ABP Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
- AE Archief Eemland
- Agile Softwareontwikkeling in korte overzichtelijke perioden van vaak niet meer dan een maand
- APV Algemene Plaatselijke Verordening
- AV Amersfoort Vernieuwt
- AVU Afvalverwijdering Utrecht
- AWBZ Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
- BAG Basisregistraties Adressen en Gebouwen
- B&B Bed and Breakfast
- BHV Bedrijfshulpverlening
- B&W Burgemeester en wethouders
- BBV Besluit, Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten
- Bbz-starters Besluit bijstandsverlening zelfstandigen
- BOA Buitengewoon opsporingsambtenaar
- BRP Basisregistratie Personen
- BREEAM-NL beoordelingsmethode om de duurzaamheidprestatie van gebouwen te bepalen
- BUIG Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening Gemeenten
- BVC Boomveiligheidscontrole
- BVH Basisvoorziening Handhaving
- BW Burgemeester en wethouders
- BZ Burgerzaken
- BZK Het Nederlandse ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
- CAK Betekenisloze afkorting. Het CAK is een publiekrechtelijk zelfstan-

dig bestuursorgaan (ZBO), belast met de uitvoering van wettelijke taken in het domein van zorg en welzijn

- CAR Centrum voor archeologie
- CBA Crematorium en Begraafplaats Amersfoort
- CBRE CBRE Valuation Advisory B.V. (crediteur); Vastgoed- en huisvestingsadviseur
- CBS Centraal Bureau voor de Statistiek
- Circulaire economie Een economisch systeem dat de herbruikbaarheid van producten en grondstoffen maximaliseert en waardevernietiging minimaliseert
- CMNE Centrum voor Milieu- en Natuureducatie
- COELO Atlas van de lokale lasten
- CO2 Koolstofdioxide (broeikasgas)
- CRM Customer relationship management, klantrelatiebeheer
- CZM Collectieve Zorgverzekering voor Minima
- CROW Kwaliteitscatalogus openbare ruimte
- DDC- Doordecentralisatie
- Divosa De vereniging van leidinggevenden in het sociaal domein
- DMS Document Management System, een documenten beheer systeem
- DUO Dienst Uitvoering Onderwijs
- DZW Digitaal zaakgericht werken
- ECB Europese Centrale Bank
- EBU Economic Board Utrecht, het samenwerkingsverband van het Utrechtse bedrijfsleven, overheden en kennisinstellingen
- EMU Economische en Monetaire Unie
- ENSIA Eenduidige Normatiek Single Information Audit
- ESF Europees Sociaal Fonds
- EZ Economische Zaken
- FIWARE Lab In dit lab kunnen developers gratis gebruikmaken van datacenter-faciliteiten en de standaard bouwstenen

- FA Financiën en advies
- Wet FIDO Wet financiering decentrale overheden
- FMIS Facility Management Informatie Systeem
- Fte fulltime-equivalent/ werktijdfactor
- GDV Grootschalige Detailhandelsvestiging
- GGD Gemeentelijke gezondheidsdienst
- GGD-rU GGD regio Utrecht
- GGZ Geestelijke gezondheidszorg
- GPR Rekenprogramma om de duurzaamheid van een gebouw te bepalen
- (H)OV (Hoogwaardig) openbaar vervoer
- ICT Informatie- en Communicatie Technologie
- IFZW IFZW INDUSTRIEOFEN-/U.FEUFESTBAU GMBH (crediteur); industrie-ovens
- IOAW Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
- ISK Internationale schakelklas
- ISV2 Besluit verantwoording stedelijke vernieuwing
- ITD IT Dienstverlening en advies
- ITDA Interne dienstverlening en advies
- IT/IV Informatietechnologie/ informatievoorziening
- IVN Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid
- KATA De verbeter-kata is een bewezen effectieve manier van denken en doen om uitdagingen te realiseren
- KANS KlimaatAdaptatie Nederlandse (middelgrote) steden
- KCC Klant Contact Centrum
- KCS Klant Contact Services
- KNVB Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond
- KWh Kilowattuur
- Lexnova Advies- en (markt)onderzoek
- LoRa Long range, een wide-area netwerk (wan)

- MBO Middelbaar beroepsonderwijs
- MCJO Modelvragenlijst cliëntervaring Jeugd en hun ouders
- MFA Multifunctionele accommodaties
- MKB Midden-en Kleinbedrijf
- MVO Maatschappelijk verantwoord ondernemen
- MWh Megawattuur
- NCTV Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid
- NIEGG Niet in exploitatie genomen (bouw)grond
- NS Nederlandse Spoorwegen
- NSVV Nederlandse Stichting Voor Verlichtingskunde
- OBV Ontwikkelingsbedrijf Vathorst
- o/g opgenomen gelden
- OLV Onze Lieve Vrouwe
- OM Openbaar Ministerie
- OOV Openbare orde en veiligheid
- O&S Onderzoek en Statistiek
- O&T Organisatie- en talentontwikkeling
- OV Openbaar vervoer
- OViN/MON Onderzoek verplaatsingen in Nederland/ mobiliteitsonderzoek Nederland
- OZB Onroerend zaakbelasting
- P&C Planning en Control
- PDV Perifere Detailhandelsvestigingen; hier worden goederen verkocht die niet in een buurt- of wijkwinkel thuishoren en door omvang/schaal moeilijk in een binnenstad passen (o.a. autoshowroom, meubelshowroom, tuincentra)
- P&O Personeel en Organisatie
- PGB Persoonsgebonden Budget
- PKVW Politiekeurmerk Veilig Wonen
- PMC Product Markt Combinaties

- PO Primair onderwijs
- PPS-en Publiek Private Samenwerkings- projecten
- RCE Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed/ monumenten
- RIB Raadsinformatiebrief
- RIONED Stichting **RIONED** stimuleert de zorg voor de riolering en water in de stad in Nederland
- RIS Reizigersinformatiesysteem
- RMC Regionaal Meld- en Coördinatiepunt Voortijdig Schoolverlaten
- RRI Reserve Ruimtelijke Investerings
- RSV Reserve stedelijke voorzieningen
- RUD Regionale uitvoeringsdienst
- RWA Regionaal Sociaal Werkvoorzieningschap Amersfoort en omgeving
- SBG Service Bureau Gemeenten
- SD Sociaal domein
- STIPS Steun- en informatiepunten
- SUWI Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen
- SVn Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten
- SW Sociale werkvoorziening
- TEEB-tool Tool om snel inzicht te krijgen in de waarde van groen en water in de stad
- TNO Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk Onderzoek
- u/g uitgeleend geld
- U10 netwerk van 10 gemeenten in de provincie Utrecht: De Bilt, Bunnik, Houten, IJsselstein, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Vianen, Woerden en Zeist
- UWV Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
- VDS Virtual Dedicated Server
- VERDER Samenwerking van gemeenten, provincie en het rijk om de bereikbaarheid van de regio Midden-Nederland te verbeteren

- V(S)O-Pro Voortgezet (speciaal) onderwijs (vso), praktijkonderwijs (pro)
- VN Verenigde Naties
- VNG Vereniging van Nederlandse Gemeenten
- VNO/NCW Verbond van Nederlandse Ondernemingen (**VNO**) en het Nederlands Christelijk Werkgeversverbond
- VRU Veiligheidsregio Utrecht
- VSV Voortijdig schoolverlaten
- VTH Vergunningen, toezicht en handhaving
- Wabo Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
- Wajong Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten
- WAR Voormalig fabrieksterrein Warner Jenkinson
- Wet VTH Wet Vergunningverlening, toezicht en handhaving
- WKO Warmte- en Koudeopslag
- Wlz Wet langdurige zorg
- WMO Wet Maatschappelijke Ondersteuning
- WOZ Waardering onroerende zaken
- Wp Watt piekvermogen
- Wro Wet ruimtelijke ordening
- Wsw Wet sociale werkvoorziening
- WW Werkloosheidswet
- Zvw Zorgverzekeringswet

Disclaimer

De gemeente Amersfoort besteedt veel zorg aan het controleren van de informatie op deze website.

Toch kan het zijn dat de informatie verouderd of incorrect is. Aan de informatie op amersfoort.begroting-2018.nl kunnen dan ook geen rechten worden ontleend. De gemeente Amersfoort is niet verantwoordelijk voor informatie op internetpagina's van derden waarnaar op deze site wordt verwezen. Ook neemt de gemeente Amersfoort geen verantwoordelijkheid voor de gevolgen van het gebruik van de aangeboden informatie op deze website.

Privacy

De gemeente Amersfoort stelt geen persoonlijke gegevens, zoals (e-mail)adressen, aan derden ter beschikking zonder dat daarvoor eerst uw toestemming is gevraagd. Informatie over bezoeken aan deze site gebruikt de gemeente Amersfoort slechts voor technische en statistische doeleinden, bijvoorbeeld om de toegankelijkheid en werking van de site te verbeteren. Bij een aantal toepassingen wordt op deze website gebruik gemaakt van cookies.